CONSEJO SUPERIOR DE INVESTIGACIONES CIENTÍFICAS

EL TEXTO ANTIOQUENO DE LA BIBLIA GRIEGA

II

1-2 REYES

POR
NATALIO FERNÁNDEZ MARCOS
Y
JOSÉ RAMÓN BUSTO SAIZ

con la colaboración de
MARÍA VICTORIA SPOTTORNO Y DÍAZ-CARO

INSTITUTO DE FILOLOGÍA DEL CSIC
DEPARTAMENTO DE FILOLOGÍA BÍBLICA Y DE ORIENTE ANTIGUO
MADRID 1992

Quedan rigurosamente prohibidas, sin autorización escrita de los titulares del «Copyright», bajo las sanciones establecidas en las leyes, la reproducción total o parcial de esta obra por cualquier medio o procedimiento, comprendidos la reprografía y el tratamiento informático, y la distribución de ejemplares de ella mediante alquiler o préstamo público.

BS
1204
.G74
S46
1989
v. 2

Obra subvencionada por la Comisión Interministerial de Ciencia y Tecnología (CICYT)

CSIC

© Natalio Fernández Marcos y José Ramón Busto Saiz
© C. S. I. C.
Printed in Spain. Impreso en España
ISBN 84 - 00 - 07255 - 3
Depósito legal: S. 338 - 1992
EUROPA ARTES GRÁFICAS, S. A. Sánchez Llevot, 1
Teléf. (923) *22 22 50 - Fax (923) 22 22 61
37005 Salamanca 1992

Suscripciones y pedidos
Departamento de Publicaciones CSIC
Vitruvio, 8
28006 Madrid (España)

ÍNDICE

	Págs.
Prólogo	IX
ABREVIATURAS	XI
BIBLIOGRAFÍA	XIII
INTRODUCCIÓN	XVII
1. Los manuscritos antioquenos	XVII
a) *Descripción*	XVII
b) *Relación de los manuscritos entre sí*	XXIV
c) *Características del grupo 19 108*	XXV
d) *Características del grupo 82 93 127*	XXVI
e) Stemma codicum	XXVIII
f) *Manuscritos con lecturas antioquenas*	XXVIII
g) *Teodoreto*	XXVIII
2. El texto antioqueno de Septuaginta	XXIX
3. Los testimonios indirectos	XXIX
a) *Qumrân*	XXX
b) *Josefo*	XXXII
c) *Padres antioquenos*	XXXIV
d) *La* Vetus Latina	XLI
1. Los manuscritos	XLIII
2. Padres latinos	LI
4. Las ediciones anteriores	LX
a) *La Políglota Complutense*	LX
b) *La edición de Lagarde*	LXI
5. La presente edición	LXII
6. Cuadro sinóptico de los manuscritos en las distintas ediciones	LXV
7. Siglas y Abreviaturas	LXV
EDICIÓN	1-161

PRÓLOGO

El volumen que ahora publicamos continúa la edición del Texto Antioqueno de la Biblia Griega, cuyo primer tomo sobre 1-2 Samuel apareció en 1989. Seguimos por tanto los criterios editoriales allí enunciados con las modificaciones de detalle que a continuación señalaré.

Pese a la uniformidad fundamental del texto antioqueno a lo largo de 1-4 Reyes Septuaginta (= 1-2 Samuel y 1-2 Reyes del hebreo) cada libro tiene su propia historia textual. Y así en 1-2 Reyes la tradición manuscrita que transmite el texto antioqueno se enriquece con dos nuevos testimonios, aunque sean fragmentarios.

La edición, basada en una nueva colación de los manuscritos antioquenos, incorpora también los resultados de las nuevas ediciones críticas, aparecidas hasta el momento, de los autores antioquenos: Teodoreto, Teodoro de Mopsuestia, Asterio Sofista, Diodoro de Tarso y Juan Crisóstomo. Sin embargo, es en el área de la Vetus Latina donde las aportaciones me parecen más importantes frente a las ediciones anteriores. En efecto, tenemos en cuenta las recientes ediciones de las Glosas marginales en Vulgatas españolas, del Palimpsesto Vindobonense y de Lucifer de Cagliari; estas tres fuentes suponen más del noventa por ciento del material conservado de la Vetus Latina. En particular quiero destacar los nuevos capítulos de glosas descubiertos por el Dr. A. Moreno Hernández, material que puso desde un principio a mi disposición y que ahora se puede consultar en su edición de Las glosas marginales de *Vetus Latina* en las Biblias Vulgatas Españolas: 1-2 Reyes, aparecida en esta misma colección de TECC.

Lamentablemente y por causas de diversa índole no puedo presentar en este volumen el testimonio de la versión Armenia. Con todo, esperamos seguir contando con la colaboración del Dr. Peter Cowe del Center for Armenian Studies (Columbia University, N.Y.) y poder ofrecer dicho testimonio como apéndice al final del volumen tercero sobre 1-2 Crónicas.

Esta edición es el resultado de un trabajo en equipo llevado a cabo en el Departamento de Filología Bíblica y de Oriente Antiguo del Instituto de Filología del CSIC. La edición en su conjunto ha sido realizada por el Dr. J. R. Busto Saiz y por mí mismo. Sin embargo, me he encar-

gado personalmente de la elaboración del segundo aparato; y para ello he contado con las siguientes colaboraciones: la Dra. M.ª Victoria Spottorno ha realizado la colación y estudio del material de Josefo; el Dr. Busto Saiz ha colacionado el material de Qumrân, el texto de la Políglota Complutense y ha recopilado las citas de Crisóstomo en aquellas obras que, por no tener edición crítica, sólo se encuentran en la Patrologia Graeca *de Migne; además en el verano de 1989 se trasladó a la Biblioteca Nacional de París para colacionar* in situ *el* Coisl. 3 *(= 82 de nuestra edición) dado que en muchos pasajes el microfilme ofrecía dificultad. Por mi parte me he responsabilizado de la colación y estudio de las citas de los Padres antioquenos y de todos los testimonios de la* Vetus Latina. *He coordinado la edición y redactado la introducción.*

Quiero expresar mi agradecimiento al Vetus-Latina Institut *de Beuron (Alemania) por su colaboración con nuestro equipo a diversos niveles, y en particular a su director el Prof. H. J. Frede que generosamente nos ha enviado una fotocopia de sus ficheros de citas de* Vetus Latina *para 1-2 Reyes.*

Mi agradecimiento también al personal de Europa Artes Gráficas *y a su director D. Martín Ruipérez. Con su profesionalidad y maestría contribuyen a elevar la calidad de nuestras publicaciones.*

NATALIO FERNÁNDEZ MARCOS

ABREVIATURAS

ANRW	Aufstieg und Niedergang der Römischen Welt.
Ant	Texto antioqueno o luciánico de la Septuaginta por oposición a LXX-rel.
BHS	Biblia Hebraica Stuttgartensia.
Bib	Biblica.
BIOSCS	Bulletin of the International Organization for Septuagint and Cognate Studies.
Brooke-McLean	A. E. Brooke - N. McLean - H. St. J. Thackeray, *The Old Testament in Greek. II/II: I and II Kings,* Cambridge University Press, 1930.
BZ	Biblische Zeitschrift.
CB	Corpus Berolinense.
CBQ	Catholic Biblical Quarterly.
CC	Corpus Christianorum.
CCSG	Corpus Christianorum. Series Graeca.
CCSL	Corpus Christianorum. Series Latina.
CPG	Clavis Patrum Graecorum.
CV	Corpus Vindobonense.
DBS	Dictionnaire de la Bible. Supplément.
DJD	Discoveries in the Judaean Desert.
HTR	Harvard Theological Review.
ICC	International Critical Commentary.
IDB	Interpreter's Dictionary of the Bible.
IEJ	Israel Exploration Journal.
JBL	Journal of Biblical Literature.
Jos, Jos-lat	Josefo, Josefo-latino.
JQR	Jewish Quarterly Review.
JSS	Journal of Semitic Studies.
JTS	Journal of Theological Studies.
KT	Kleine Texte für Vorlesungen und Übungen.
LXX	Texto de Septuaginta. Incluye Ant y LXX-rel.
LXX-rel	Texto mayoritario de Septuaginta por oposición a Ant.
MG	Monumenta Germaniae Historica.
PG	Migne. Patrologia Graeca.
PL	Migne. Patrologia Latina.
QO	N. Fernández Marcos - A. Sáenz-Badillos, *Theodoreti Cyrensis Quaestiones in Octateuchum. Editio Critica,* TECC 17, Madrid 1979.

QRP	N. Fernández Marcos - J. R. Busto Saiz, *Theodoreti Cyrensis Quaestiones in Reges et Paralipomena. Editio Critica,* TECC 32, Madrid 1984.
RB	Revue Biblique.
RBén	Revue Bénédictine.
1-2 Samuel	N. Fernández Marcos - J. R. Busto Saiz, *El Texto Antioqueno de la Biblia Griega: I, 1-2 Samuel,* TECC 50, Madrid 1989.
SCS	Septuagint and Cognate Studies.
SC	Sources Chrétiennes.
Sef	Sefarad.
ST	Studi e Testi.
TECC	Textos y Estudios «Cardenal Cisneros» de la Biblia Políglota Matritense.
TU	Texte und Untersuchungen zur Geschichte der altchristlichen Literatur.
VT(S)	Vetus Testamentum (Supplement).
ZAW	Zeitschrift für die Alttestamentliche Wissenschaft.
ZNW	Zeitschrift für die Neutestamentliche Wissenschaft.

BIBLIOGRAFÍA

ADAMS, W., *The Text of the Greek Bible*, Londres 1975[3].

AVALLE, d'A. S., *Principî di Critica Testuale*, Pavía 1978[2].

BARDY, G., *Recherches sur Saint Lucien d'Antioche et son École*, París 1936.

BARTHÉLEMY, D., *Critique textuelle de l'Ancien Testament. 1 Josué, Juges, Ruth, Samuel, Rois, Chroniques, Esdras, Néhémie, Esther*, Friburgo/Gotinga 1982.

BROCK, S. P., *The Recensions of the Septuagint Version of 1 Samuel*, Diss. Oxford 1966.

— «Lucian *redivivus:* Some Reflections on Barthélemy's *Les Devanciers d'Aquila*». *Studia Evangelica V* (1968) = TU 103, 176-81.

— «A Doublet and its Ramifications». *Bib* 56 (1975) 550-553.

— «Bibelübersetzungen». En *Theologische Realenzyklopädie*, vol. VI, Berlín/Nueva York 1980, 163-172 y 177-178.

BUSTO SAIZ, J. R., «On the Lucianic Manuscripts in 1-2 Kings». *VI Congress of the IOSCS*, editado por C. Cox, Atlanta, Georgia 1987, 305-310.

— «El testimonio textual de la Políglota Complutense para la edición del texto luciánico en 3 y 4 Reyes». *Sefarad* 52 (1992), en prensa.

CATASTINI, A., *Isaia ed Ezechia. Studio di storia della tradizione di II Re 18-20//Is 36-39*, Roma 1989.

COGAN, M.-TADMOR, H., *II Kings. A New Translation with Introduction and Commentary*. The Anchor Bible 11, Doubleday/Company, Inc. 1988.

CROSS, F. M. - TALMON, S., *Qumran and the History of the Biblical Text*, Harvard 1975.

CHIESA, B., «Il testo dell'Antico Testamento» 1-8. *Henoch* 1979-1987.

DEBOYS, D. G., *The Greek Text of 2 Kings*, Diss. Oxford 1981.

— «Recensional Criteria in the Greek Text of II Kings». *JSS* 31 (1986) 135-139.

DEVREESSE, R., *Les anciens commentateurs grecs de l'Octateuque et des Rois (Fragments tirés des chaînes)*. ST 201, Vaticano 1959.

— *Le commentaire de Théodore de Mopsueste sur les Psaumes*. ST 93, Vaticano 1939.

DÖRRIE, H., «Zur Geschichte der LXX im Jahrhundert Konstantins». *ZNW* 39 (1940) 57-110.

DUMORTIER, J., «Les citations bibliques des Lettres de saint Jean Chrysostome à Théodore». *Studia Patristica* IV (= TU 79), 1961, 78-83.

FERNÁNDEZ MARCOS, N., «The Lucianic Text in the Books of Kingdoms: From Lagarde to the Textual Pluralism». *De Septuaginta. Studies in honour of John William Wevers on his sixty-fifth birthday*, editado por A. Pietersma y C. Cox, Toronto/Brandon 1984, 161-75.

— «Literary and Editorial Features of the Antiochian Text in Kings». *VI Congress of the IOSCS*, editado por C. Cox, Atlanta, Georgia 1987, 287-304.

— «Some Reflections on the Antiochian Text of the Septuagint». *Studien zur Septuaginta — Robert Hanhart zu Ehren*, editado por D. Fraenkel, U. Quast y John W. Wevers, Gotinga 1990, 219-230.

FISCHER, B., «Lukian-Lesarten in der *Vetus Latina* der vier Königsbücher». *Studia Anselmiana* 27, 8 (1951) 169-77.

HAIDACHER, S., «Chrysostomos-Fragmente im Maximos-Florilegium und in den Sacra Parallela». *BZ* 16 (1907) 168-201.

KRUPP, R. A., *Saint John Chrysostom. A Scripture Index,* University Press of America 1984.

LAGARDE, P., *Librorum Veteris Testamenti Canonicorum Pars Prior Graece,* Gotinga 1883.

MAAS, P., *Textkritik,* Leipzig 1960[4].

MCKENZIE, S. L., «1 Kings: A Sample Study». *BIOSCS* 19 (1986) 15-34.

MERCATI, G., «Di alcune testimonianze antiche sulle cure bibliche di San Luciano». *Bib* 24 (1943) 1-17.

METZGER, B. M., «The Lucianic Recension of the Greek Bible». *Chapters in the History of New Testament Textual Criticism,* Leiden 1963, 1-14.

MONTGOMERY, J. A. - GEHMAN, H. S., *A Critical and Exegetical Commentary on the Books of Kings.* ICC, Edimburgo 1951.

MORENO HERNÁNDEZ, A., *Las glosas marginales de* Vetus Latina *en las Biblias Vulgatas Españolas,* Madrid 1992.

MURAOKA, T., «The Greek Texts of Samuel-Kings: Incomplete Translation or Recensional Activity?». *Abr-Nahrain* 21 (1982-83) 28-49.

RAHLFS, A., *Septuaginta-Studien* 1. *Studien zu den Königsbüchern,* Gotinga 1904.

— *Septuaginta-Studien* 3. *Lucians Rezension der Königsbüchern,* Gotinga 1911.

— *Paul de Lagardes wissenschaftliches Lebenswerk im Rahmen einer Geschichte seines Lebens dargestellt,* Gotinga 1928.

SHENKEL, J. D., *Chronology and Recensional Development in the Greek Text of Kings,* Harvard 1968.

SKEHAN, P. W., «Qumran». DBS 809.

SPANNEUT, M., *Recherches sur les écrits d'Eustathe d'Antioche, avec une édition nouvelle des fragments dogmatiques et exégétiques,* Lille 1948.

— «La Bible d'Eustathe d'Antioche — Contribution à l'histoire de la 'version lucianique'». *Studia Patristica* IV (= TU 79), Berlín 1961, 171-190.

SPOTTORNO Y DÍAZ CARO, M. V., «Some Remarks on Josephus' Biblical Text». *VI Congress of the IOSCS,* editado por C. Cox, Atlanta, Georgia 1987, 277-285.

— «Flavio Josefo. Técnicas de adaptación del texto bíblico». *Sefarad* 52 (1992), en prensa.

SPRENGER, H. N., *Theodori Mopsuesteni Commentarius in XII Prophetas. Einleitung und Ausgabe,* Wiesbaden 1977.

TADMOR, H., *vide sub* Cogan.

TALMON, S., *vide sub* Cross.

TALSHIR, Z., «The Representation of the Divine Epithet *Zeba'ot* in the Septuagint and the Accepted Division of the Books of Kingdoms». *JQR* 78 (1987) 57-75.

THACKERAY, H. St. J., «The Greek Translators of the Four Books of Kings». *JTS* 8 (1907) 262-78.

— *Josephus. The Man and the Historian,* Nueva York 1929.

TISSERANT, E., *Codex Zuqninensis Rescriptus Veteris Testamenti.* ST 23, Roma 1911.

TOV, E., «Die griechischen Bibelübersetzungen. ANRW II, 20.1, Berlín/Nueva York 1987, 121-189.

— *The Hebrew and Greek Texts of Samuel,* Jerusalén 1980.

TREBOLLE, J., *Jehú y Joás. Texto y composición literaria de 2 Reyes 9-11,* Valencia 1984.

— *Centena in libros Samuelis et Regum,* Madrid 1989.
ULRICH, E., *The Qumran Text of Samuel and Josephus,* Missoula Montana 1978.
WEST, M. L., *Textual Criticism and Editorial Technique applicable to Greek and Latin texts,* Stuttgart 1973.
WEVERS, J. W., «Septuagint». IDB 275-276.
— «A Study in the Hebrew Variants in the Books of Kings». *ZAW* 61 (1945-48) 42-76.
— «Theodoret's *Quaest* and the Byzantine Text». *Henoch* 13 (1991) 29-64.

INTRODUCCIÓN

1. LOS MANUSCRITOS ANTIOQUENOS

a) *Descripción*

A los cinco manuscritos descritos en 1-2 Samuel[1] y que continúan siendo luciánicos a lo largo de 1-2 Reyes con las precisiones para el ms 82 que más abajo indicaremos en su descripción, hay que añadir dos manuscritos fragmentarios con texto luciánico identificados ya por Rahlfs[2] y Tisserant[3]. Se trata del texto griego en uncial del s. VI transmitido por el *Codex Zuqninensis Rescriptus*, palimpsesto reescrito en siríaco entre los siglos IX y X, que contiene fragmentos de 1 Reyes y del ms minúsculo 700 del s. X-XI que contiene fragmentos de 2 Reyes con texto luciánico.

Para nuestra edición hemos colacionado de nuevo íntegramente los siete manuscritos antioquenos según copias en microfilme. En el caso del ms 82 hemos consultado el original de París y para el *Codex Zuqninensis* hemos seguido la edición de Tisserant.

Z. *Palimpsesto, Roma, Biblioteca Vaticana, Vat. Syr. 162, 123 ff.* y *Londres, Museo Británico, Add. 14.665, 6 ff.* Contienen restos de seis manuscritos bíblicos en escritura uncial de los siglos V al VII. Este manuscrito ha sido descrito con todo detalle por Tisserant[4] y Rahlfs[5]. Su historia constituye un enigma, aunque es muy probable que el manuscrito proceda de Siria antes de pasar al monasterio de Nitria en Egipto y después a Roma y Londres[6]. En todo caso su probable origen sirio y la fecha del s. VI constituyen un eslabón importante en la transmisión del

[1] Cf. *1-2 Samuel*, XV. Aunque los manuscritos griegos designan estos libros como 3-4 Reyes, mantendremos la nomenclatura de 1-2 Reyes de acuerdo con el hebreo, como hicimos con el primer volumen de 1-2 Samuel.

[2] Rahlfs, *Septuaginta-Studien*, 3, 15-18.

[3] E. Tisserant, *Codex Zuqninensis Rescriptus Veteris Testamenti. Texte grec des manuscrits Vatican Syriaque 162 et Mus. Brit. Additionnel 14.665, édité avec introduction et notes*, ST 23 Roma 1911.

[4] Tisserant, *Codex Zuqninensis, V-XV.*

[5] Rahlfs, *Septuaginta-Studien*, 3, 16-18.

[6] Tisserant, *Codex Zuqninensis, XVI-XXXII.*

texto antioqueno. El palimpsesto contiene fragmentos de Jueces, 1 Reyes, Salmos, Ezequiel y Daniel, que Tisserant distingue mediante la sigla Z I-V. Para los fragmentos de 1 Reyes emplea la sigla Z II y Z III (folio 3 aislado del *Museo Británico Add.* 14.665). El texto contenido en dicho f. 3 no pertenece a la recensión antioquena[7]. En consecuencia no colacionamos este folio ni lo tenemos en cuenta en nuestra edición. Así pues, el contenido de Z en 1 Reyes es el siguiente: 1 Re 1, 8-14; 2, 11-18; 2, 32-3, 2; 3, 27-4, 9; 4, 28-6, 16; 7, 27-8, 33; 21, 26-39.

En el texto señalamos los *incipit* y *desinit* de este manuscrito mediante la sigla Z sin añadir número alguno, pues al tratarse de los fragmentos de 1 Reyes no hay peligro de confusión.

Comparado con el resto de los manuscritos antioquenos el texto de Z sobresale por sus numerosas lecturas singulares, muchas de ellas constituidas por la flexión del nombre de Salomón Σολομῶν, -ῶνος, -ῶνι, -ῶνα en lugar del Σολομῶν, -ῶντος, -ῶντι, -ῶντα del texto antioqueno, algunos itacismos (ἔτι por ἔτει en 1 Re 6, 1.4), y algunas variantes de carácter secundario (Βηρσάβεαμ por Βηρσάβεε en 1 Re 2, 32). Comparte alguna lectura esporádica con el ms. 19 y 108 (cf. 1 Re 1, 11 y 4, 6. 31), pero sobre todo en sus variantes más significativas va acompañado del ms 127 (cf. 1 Re 4, 2; 5, 7; 7, 40; 8, 4. 10) y del ms 93 (1 Re 8, 1. 2. 28 y 21, 33), por lo que representa una tradición anterior en varios siglos a la de los minúsculos y más próxima de la del grupo 82-93-127 que de la del grupo 19-108.

19. *Roma, Biblioteca Vaticana, Chis. Gr. 30, ss. XI-XII.* Pergamino, 376 folios, 37-40 líneas. 1-2 Reyes en ff. 204ʳ-246ᵛ. Descrito por Rahlfs y Cavalieri[8]. Colacionado por Holmes-Parsons y utilizado por Lagarde para su edición del texto luciánico[9]. Colacionado por Brooke-McLean bajo la sigla b', y bajo la sigla b junto con el 108 siempre que ambos coinciden.

Sobre las características de su texto ya señalamos en 1-2 Samuel[10] el elevado número de lecturas singulares o exclusivas dentro del grupo de

[7] Cf. Tisserant, *Codex Zuqninensis*, LIV.

[8] A. Rahlfs, *Verzeichnis der griechischen Handschriften des Alten Testaments*, Berlín 1914, 277, y —, *Septuaginta-Studien*, 3, Gotinga 1911, 9, donde se inclina por el s. XII como fecha más segura. P. Franchi de Cavalieri, *Codices Graeci Chisiani et Borgiani*, Roma 1927, 68.

[9] R. Holmes-J. Parsons, *Vetus Testamentum Graecum cum variis lectionibus*, Oxford 1818 y P. de Lagarde, *Librorum Veteris Testamenti Canonicorum Pars Prior Graece*, Gotinga 1883. Lagarde sólo señala las variantes en su primer texto a Ester (Ester α) bajo la sigla *h*. Para la equivalencia de estos manuscritos en las ediciones de Lagarde y Brooke-McLean ver la tabla sinóptica al final de la introducción, p. LXV

[10] *1-2 Samuel*, XVI.

manuscritos luciánicos. Este resultado lo ha confirmado Taylor en un estudio de los manuscritos luciánicos de 1 Samuel realizado mediante ordenador[11]. En 1-2 Reyes se mantienen esas mismas características, predominando las omisiones por *parablepsis*[12], pequeñas adiciones explicativas, alguna transposición, cambio de verbo simple por compuesto o viceversa, cambio de preverbio etc. He aquí algunos cambios de sinónimo:

ἐπέστρεψε] ἤγαγε	1 Re 2, 20
ἦλθεν] ἐπορεύθην	14, 10
τὸν χιτῶνα] τὰ ἱμάτια	20, 27
ἀνέτειλεν] ἀνέβη	2 Re 3, 22
συνάντησιν] ἀπάντησιν	16, 10

Son frecuentes las corrupciones de origen paleográfico como puede verse por los siguientes ejemplos en los que la lectura que sigue al corchete es la del ms 19 por oposición a la del grupo antioqueno:

ἐπάλξεις] ἐπαύξεις	1 Re 2, 5
ἐπέσαξε] ἐπάταξε	2, 19
κακίαν] καρδίαν	2, 23
ἐξοίσεις] ἐξήσεις	17, 13
ποδῶν] παίδων	2 Re 6, 32
αἱ σάλπιγγες] ἐσάλπιγγες	11, 14

108. *Roma, Biblioteca Vaticana, Vat. Gr. 330, ss. XIII-XIV.* Papel, 513 folios, 36 líneas. 1-2 Reyes en ff. 287^{v}-351^{r}. Descrito por Rahlfs y Devreesse[13]. Fue el manuscrito que sirvió de base a la edición de la Políglota Complutense en los libros históricos. Colacionado por Holmes-Parsons y utilizado por Lagarde en su edición del texto luciánico, es designado con la sigla *d* en el aparato de su primer texto de Ester[14]. Colacionado por Brooke-McLean figura en el aparato de esta edición con la sigla *b*, pero la mayoría de las veces, siempre que coincide con el 19,

[11] Bernard A. Taylor, «Evaluating Minority Variants Within Families of Greek Manuscripts». *BIOSCS* 23 (1990) 31-38, p. 35 donde afirma que este manuscrito junto con el 82 es el que tiene mayor número de las que él llama «variantes minoritarias» dentro de la familia luciánica de manuscritos.

[12] Cf. en el primer aparato 1 Re, 2, 10; 6, 26; 7, 6; 8, 29; 11, 29; 12, 10; 14, 4; 17, 22; 21, 15; 21, 42; 2 Re 1, 13; 8, 5; 13, 15; 15, 38; 16, 9; 20, 20; 21, 24; 23, 35.

[13] Rahlfs, *Verzeichnis*, 248 y —, *Septuaginta-Studien*, 3, 12. R. Devreesse, *Codices Vaticani Graeci II*, Ciudad del Vaticano 1937, 1-2.

[14] Sobre el valor de estas colaciones, cf. Rahlfs, *Septuaginta-Studien*, 3, 12-14.

con el que está estrechamente emparentado, aparece con la sigla b acuñada por Brooke-McLean para designar esta familia de dos manuscritos.

Las variantes singulares o minoritarias que presenta dentro del grupo son muy escasas. Una cuarta parte de ellas está constituida por el nombre del profeta Ἐλισέαι frente al común Ἐλισσαῖε. Otras son corrupciones de origen paleográfico y afectan sobre todo a la transliteración de los nombres propios. He aquí algunos ejemplos:

ἔλεον] ἔλαιον	1 Re	8, 23
Ῥοβοάμ] Ῥοβοάβ		14, 36
Ἀφέκκα] Σαφέκκα		21, 26. 30 (Incorporando la sigma precedente de la preposición εἰς)
στήλην] στολήν	2 Re	10, 26
τείχους] τοίχους		14, 13
Βαλαδάν] Μαλαδάν		20, 12

82. *París, Biblioteca Nacional, Coisl. 3, s. XII.* Pergamino, encuadernación en cartón forrado de cuero, 242 folios, 40 líneas regularmente excepto en los últimos folios de 2 Reyes que pueden alcanzar 63 líneas. Contiene el Octateuco y Samuel-Reyes. 1-2 Reyes en ff. 208^{r}-242^{r}. Descrito por Rahlfs y Devreesse[15]. Los dos últimos folios de 2 Reyes están algo deteriorados y otros muchos folios presentan arrugas que sólo la consulta directa del original ha permitido leer. Tiene muy pocas abreviaturas concentradas en su mayoría en final de línea. Colacionado por Holmes-Parsons y utilizado por Lagarde en su edición del texto luciánico bajo la sigla *f*. Colacionado por Brooke-McLean y recogido en el aparato de su edición bajo la sigla *o*. Al igual que en 1-2 Samuel[16], en 1-2 Reyes no tiene un texto antioqueno puro sino mezclado a veces con el texto de la Septuaginta mayoritaria[17].

Aparte de este fenómeno bien delimitado, el texto propiamente antioqueno del manuscrito se caracteriza por los siguientes rasgos: abun-

[15] Rahlfs, *Verzeichnis*, 184 y —, *Septuaginta-Studien* 3, 9-10. R. Devreesse, *Bibliothèque nationale. Département des mss. Catalogue des mss. grecs. II Les fonds Coislin*, París 1945.

[16] Cf. *1-2 Samuel*, XVII.

[17] Ya lo advirtió Rahlfs. Para la distribución y estudio de los textos de Septuaginta mayoritaria y antioqueno a lo largo de 1-2 Reyes cf. A. Rahlfs, *Septuaginta-Studien*, 1, Gotinga 1904, 5-15. Este manuscrito sigue a la Septuaginta mayoritaria en los siguientes pasajes: 1 Re 3, 21-27; 5, 16-6, 6; 15, 15-20; 15, 30-16, 17; 16, 25-34; 19, 13-21; 21, 6-13; 2 Re 3, 18-26; 4, 7-18; 4, 36-5, 1; 5, 10-18; 5, 27-6, 22; 7, 5-19; 8, 28-9, 35; 20, 12-21; 22, 16-23, 2; 23, 30-24, 9.

dantes omisiones por *homoioteleuton*, algunas de cierta extensión[18], unas pocas adiciones[19], cambios de preverbio, de número, tiempo y persona, algunos cambios de sinónimo[20] y sobre todo una serie de corrupciones de copia, unas procedentes del dictado interno[21] y otras por error de lectura. Entre estas últimas podemos señalar:

πυλὼν] πολῶν	1 Re 6, 13
Ἀθανείν] ἀθεμεῖν	8, 2
ἐχαράκωσεν] ἐκάκωσεν	15, 27
στρατηγῶν] σατραπῶν	2 Re 11, 15
ἁρμάτων] ἁμαρτημάτων	19, 23
στήλας] πύλας	23, 14.

Los errores del copista se ponen de manifiesto de forma singular en las numerosas variantes específicas que afectan a la transmisión de los nombres propios.

93. *Londres, Museo Británico, Royal 1 D II, s. XIII.* Pergamino, 216 folios (ff. 203-216 completados en el s. XV) a dos columnas, 40-44 líneas. 1-2 Reyes en ff. 41r-80r. Descrito por Rahlfs y Warner-Gilson[22]. Colacionado por Holmes-Parsons y utilizado por Lagarde en su edición del texto luciánico. Lagarde señala con la sigla *m* las variantes de este manuscrito en su primer texto de Ester. Colacionado por Brooke-McLean y recogido en su aparato bajo la sigla e_2.

En cuanto a las características de sus variantes específicas hay que destacar las frecuentes transposiciones, los cambios de preverbio en los verbos, la sustitución de verbos compuestos por el simple y en algunos casos el fenómeno inverso; el nombre del profeta Eliseo escrito sistemáticamente Ἐλισσέαι, algunas variantes léxicas, etc. Entre los errores paleográficos más frecuentes está la supresión de la sigma inicial en algunos nombres propios (cf. 1 Re 7, 33 y 17, 9.10) y otras lecturas singulares originadas por el uso de las abreviaturas. Como ya advertimos en

[18] Cf. en el primer aparato 1 Re 1, 18; 6, 11; 10, 19; 13, 39; 18, 21; 18, 44; 2 Re 1, 5; 3, 21; 7, 5; 8, 23.26; 9, 11.26; 21, 8; 24, 16; 25, 13.23.

[19] Cf. 1 Re 8, 24; 15, 8; 2 Re 4, 20.

[20] Por ejemplo ἔκρινεν] ἔδωκεν 1 Re 3, 28; σοφίας] φωνῆς 1 Re 4, 31; τροχῶν] χειρῶν 1 Re 7, 19; ἐποίησε] ἔλαβε 1 Re 14, 40.

[21] Como ἔωρα] αιωρα; εἶδεν] οἶδεν 2 Re 2, 12; διηρέθη] διαιρέθη 2 Re 2, 14.

[22] Rahlfs, *Verzeichnis*, 113-114, y —, *Septuaginta-Studien* 3, 10-12. G. F. Warner y J. P. Gilson, *British Museum. Catalogue of Western Mss in the Old Royal and King's Collections*, Londres 1921, vol. I, 4-5.

Samuel[23], buena parte de las lecturas singulares sobre todo en los nombres propios proceden de confusión paleográfica en un estadio de la transmisión en escritura uncial. Algunos ejemplos:

τὸ αἰλάμ] τῷ αἰδάμ Λ‖Δ	1 Re 6, 7
καταβάσεως] καὶ βάσεως Τ‖Ι	7, 16
Λοβνά] λοβήλ Ν‖Η Α‖Λ	2 Re 8, 22
'Αλάμ] 'Αδδάμ Λ‖Α	12, 21
"Ολδαν] 'Οδδάν Λ‖Δ	22, 14

En cambio otro grupo de variantes se explica mejor como errores producidos en el estadio de transmisión minúscula y algunos por el uso de las abreviaturas. Por ejemplo:

ἀνθρώπων] αὐτῶν	1 Re 14, 2
ναῦν πορευθῆναι] συμπορευθῆναι	16, 35
'Ισραήλ] 'Ιερουσαλήμ	2 Re 10, 28
'Ιεροβοάμ] 'Ιωράμ	15, 1
ἰουδαίους] ἰδουμαίους	16, 6

127. *Moscú, Biblioteca Sinodal, Gr. 31, primera mitad del s. X o finales del s. IX* (hoy en el Museo Histórico). Pergamino, 440 folios a dos columnas, 35 líneas (ff. 1-59 y 435-440, s. XV, papel). 1-2 Reyes en ff. 318^{v}-384^{r}. Descrito por Rahlfs[24] y colacionado por Holmes-Parsons en los *Addenda et Emendanda* al tomo segundo de su edición[25]. Colacionado por Brooke-McLean y recogido en su aparato bajo la sigla c_2. Fue Rahlfs el primero en identificarlo como luciánico en los libros de Samuel-Reyes, pero no en Crónicas donde deja de ser luciánico[26]. Siguiendo la recensión luciánica comienza 1 Reyes en 1 Re 2, 12 LXX. Es un manuscrito muy apreciado por sus numerosas notas marginales de procedencia hexaplar. Es además uno de los más fieles transmisores de los signos diacríticos de la Hexapla y fue utilizado por Field[27]. El manuscrito omite el pasaje de 1 Reyes 13, 1-13 y lo presenta bajo la forma de una nueva recensión, mezcla de la hexaplar y luciáni-

[23] Cf. *1-2 Samuel*, XVII-XVIII.

[24] Rahlfs, *Verzeichnis*, 144, y —, *Septuaginta-Studien* 3, 15.

[25] Lagarde lo utiliza bajo la sigla *m* (que no se ha de confundir con la misma sigla que designa el ms 93 en su edición del texto luciánico, *Librorum Veteris Testamenti Canonicorum Pars Prior Graece*, Gotinga 1883) en su ensayo de edición del primer capítulo del Génesis, cf. P. de Lagade, *Ankündigung einer neuen Ausgabe der griechischen übersetzung des Alten Testaments*, Gotinga 1982, 3.

[26] Cf. Rahlfs, *Septuaginta-Studien*, 1, 18, nota 1.

[27] F. Field, *Origenis Hexaplorum quae supersunt* I, Oxford 1875, 5.

ca, detrás de 14, 34 (cf. aparato crítico)[28]; y en 2 Re 14-18 tiene una nueva cronología que es secundaria, tardía y artificial[29].

Es el minúsculo más antiguo del grupo antioqueno y, a excepción de las anomalías indicadas, su texto es bastante cuidado por lo que merece una atención especial en la restauración textual. Apenas tiene omisiones y las que tiene en el texto con frecuencia quedan recogidas en el margen. También en el margen se recoge la traducción de varias transcripciones[30]. Tiene además algún cambio de sinónimo, alguna explicitación o añadido en la línea de la recensión antioquena y algún cambio en la forma verbal. Pero hay que insistir en que estas variantes específicas son escasas en comparación con los otros manuscritos del grupo. Como ya indicamos en los libros de Samuel[31] las confusiones entre las letras A Δ Λ, sobre todo en los nombres propios, son tan frecuentes que da la impresión de haber sido copiado de un manuscrito en escritura uncial. He aquí algunos ejemplos:

Βαλδάθ] Βαλλάθ	1 Re 2, 9
Γαλαάδ] Γαλαάλ	22, 6
'Αλλάμ] 'Αλδάμ	2 Re 12, 21
Λοβεννά] Δοβεννά	23, 31
Δεβλαθά] Δεβααθά	22, 33.

700. *Roma, Biblioteca Vaticana, Vat. Gr. 2115, ss. X-XI.* Pergamino, ff. 27-69. Fragmentos de Samuel-Reyes, a saber ff. 27-34: 2 Sam 15, 25-18, 19 (texto no antioqueno); ff. 35-69: texto antioqueno de 2 Re 1, 19-4, 31; 10, 3-11, 15; 12, 4-17, 37; 18, 9-19, 24. El texto de 2 Reyes fue identificado como luciánico por Rahlfs en 1909 y ha sido descrito por el mismo Rahlfs[32]. El manuscrito se caracteriza por una gran proporción de lecturas singulares. Buen número de ellas consiste en la declinación del nombre 'Ελισσαῖος, -αίου, -αῖον frente al indeclinable 'Ελισσαῖε del resto de los manuscritos antioquenos. Otras se deben a errores paleográficos y son en general de carácter secundario. Un indicio de que se trata de un manuscrito copiado con descuido son las frecuen-

[28] Cf. N. Fernández Marcos, «En torno al texto hexaplar de 1 Re 14, 1-20. En *Homenaje al Prof. Pérez Castro. Sefarad* 46, 1-2 (1986) 177-190.

[29] Cf. J. D. Shenkel, *Chronology and Recensional Development in the Greek Text of Kings*, Cambridge Mass. 1968, 27-31.

[30] Cf. 1 Re 7, 8.14.35; 2 Re 7, 9; 17, 4.

[31] *1-2 Samuel*, XIX.

[32] Rahlfs, *Verzeichnis*, 272, y —, *Septuaginta Studien* 3, 15.

tes omisiones por *homoioteleuton*[33]. Comparte lecturas con cada uno de los otros cinco manuscritos antioquenos, pero, tanto por la proporción como por la entidad de las mismas, se sitúa claramente en la tradición representada por el hiparquetipo del grupo 82-93-127, si bien no falta algún contacto por contaminación con el 19 y 108, sobre todo a partir del capítulo 17.

b) *Relación de los manuscritos entre sí*

A la valoración de la calidad de los manuscritos luciánicos dedicó Rahlfs buena parte de su estudio[34]. Como ya indicamos en Samuel[35] la imagen de la tradición manuscrita antioquena allí descrita se prolonga a lo largo de 1-2 Reyes con escasas modificaciones. Esta tradición se divide en dos subgrupos bien definidos: por un lado los mss 19 y 108 y por otro los mss 82 93 127. Los fragmentos que conservamos del Z se inscriben preferentemente en la tradición que desemboca en el segundo grupo. Lo mismo hay que decir del 700: el texto luciánico conservado coincide preferentemente con alguno de los manuscritos del segundo grupo 82 93 127. Rahlfs concluyó que este segundo grupo es superior al primero en cuanto a la calidad de sus lecturas tanto por criterios internos (transmisión más cuidada y por tanto mayor probabilidad de conservar la lectura genuina) como por criterios externos (coincidencia con los testimonios antioquenos en especial las citas de Teodoreto y la *Vetus Latina*). En consecuencia a este grupo hay que darle la preferencia en la restauración del texto cuando la tradición se divide, aunque sin descartar que, en ocasiones, sean los mss 19 108 los que conserven la lectura genuina. A estas mismas conclusiones llegó Busto Saiz analizando las variantes de 1-2 Samuel[36]: transmisión más cuidada, mayor acuerdo sistemático con las citas de Teodoreto y transmisión más fiel al texto hebreo original sobre todo en los nombres propios.

Estas conclusiones pueden suscribirse también para 1-2 Reyes. Por una parte sorprende la fecundidad de variantes minoritarias dentro del grupo antioqueno de manuscritos, que se pone de manifiesto no sólo en el análisis de estos dos subgrupos con perfiles bien definidos sino tam-

[33] Cf. 2 Re 2, 23; 3, 22; 4, 24 (omisión por *parablepsis* de una frase entera, error que comparte con el ms 127 cf. primer aparato); 10, 11.19-20 (dos líneas). 27; 11, 10-11; 12, 5.10. Junto con el *Vat. Gr. 334* (= *v* de Brooke-McLean) omite todo el versículo en 2 Re 15, 21 y 16, 19.

[34] Rahlfs, *Septuaginta-Studien*, 3, 51-80.

[35] *1-2 Samuel*, XIX-XX.

[36] Busto Saiz, «On the Lucianic Manuscripts in 1-2 Kings», 307-308.

bién en las numerosas lecturas singulares de cada uno de los manuscritos[37]. Pero por otra parte estos resultados no deben desfigurar la imagen global de este grupo de manuscritos que se destaca del resto de la tradición de la Septuaginta por un cúmulo de rasgos recurrentes y bien definidos. Lo que se impone, dada esta dispersión de la familia antioquena de manuscritos, es sopesar cada lectura por sí misma y en este sentido no excluimos la posibilidad de que lecturas aisladas de algún manuscrito puedan reflejar en determinadas circunstancias la lectura genuina.

c) *Características del grupo 19 108*

Antes de pasar a los errores conjuntivos que son los que permiten definir el parentesco entre manuscritos, hay que destacar la coincidencia de estos dos mss en 1 Re 7, 25, una larga frase que ambos escriben dos veces. Pudiera ser casual esta ditografía por un fenómeno de copia opuesto al de *parablepsis* por *homoioteleuton*. Pero encontramos, junto a este error, una serie de omisiones importantes por *homoioteleuton*[38], y en consecuencia de carácter secundario, que comparten los dos manuscritos. No es verosímil que dos copistas por separado cometan tantos errores comunes; por tanto, hay que postular para estos dos manuscritos un antepasado común. Dejando de lado otra serie de coincidencias formales en el uso del artículo, la forma verbal empleada, el uso de la misma preposición o el mismo sinónimo frente al resto de la familia antioquena me fijaré a continuación en unos pocos errores conjuntivos que ponen de relieve la conexión de estos dos manuscritos en un arquetipo común[39]:

ὑπερεκράτησε] ὑπερεκρανώτησε	1 Re 16, 22
εἰσήγαγε] εἷς ἤγαγε	21, 39
νωκήδ] ὠκήδ	2 Re 3, 4
συνέκαμψεν] συνεκάλυψεν	4, 35
σκήπην] σκέπειν	6, 2
'Ιου] οὗ	10, 29

[37] Cf. Taylor, «Evaluating Minority Variants», 35: «Of the 1. 632 Lucianic minority variants in 1 Reigns included in the study, only 191, or 11.7 %, are shared by two manuscripts. This overwhelming preponderance of single readings bears witness to the fact that minority variants arose in the copying process».

[38] Cf. en el primer aparato 1 Re 8, 59 (bis); 9, 11: 11, 19.20; 12, 25; 16, 32; 20, 27; 2 Re 8, 1; 9, 9; 15, 7; 17, 5; 22, 12.

[39] La lectura que sigue al paréntesis es la del grupo 19 108.

κλινῶν] κενῶν	2 Re 11, 2
συγκλείσματα] συσκέμματα	16, 17
παιδί] περί	18, 6
ἔπταισαν] ἔπαισαν	19, 26
σπάδοντας] ἐπάδοντας	20, 18

Pero, insistimos, el haber detectado abundantes errores de origen paleográfico en la transmisión del texto no quiere decir que este grupo no conserve en ocasiones lecturas genuinas sobre todo cuando coinciden con Teodoreto, otros Padres antioquenos o la *Vetus Latina.*

d) *Características del grupo 82 93 127*

Es el subgrupo más importante y consistente de la familia antioquena tanto por el número de lecturas comunes como por la calidad de las mismas. Teniendo en cuenta que el ms 82 en algunos pasajes sigue un texto septuagintal mayoritario[40], la proporción de acuerdos sería aún más elevada.

Buena parte de sus lecturas comunes consiste en la grafía ει en lugar de ι que utilizan sistemáticamente en los nombres propios (Ἀχεία en lugar de Ἀχία, Ἀδωνειράμ en lugar de Ἀδωνιράμ, etc.) así como en la grafía itacística de Αἰδώμ por Ἐδώμ. El grupo presenta algunas omisiones frente al 19 108 que parecen originales: 1 Re 14, 25.26[41]; 16, 22 y 2 Re 25, 9[42] y unas pocas omisiones largas por *homoioteleuton* de carácter secundario[43]. Comparten otra serie de lecturas en común que no pueden atribuirse a errores de la transmisión o corrupciones paleográficas sino que hacen suponer más bien una dependencia de un antepasado común. En muchas de ellas es posible decidir la prioridad textual frente a la variante del grupo 19 108. En otros casos es muy difícil decidir cuál es la lectura genuina sólo por criterios internos. He aquí una serie de lecturas significativas que conectan a estos manuscritos como grupo dependiente de un antepasado común[44]:

ἔδωκεν] δώσει	1 Re 14, 3 (probablemente original)[45]

[40] Cf. la descripción del manuscrito, p. XX.

[41] Cf. Rahlfs, *Septuaginta-Studien,* 3, 65-66.

[42] Cf. Rahlfs, *Septuaginta-Studien,* 3, 67-68 y 73.

[43] Cf. 1 Re 6-8 y 20, 4.

[44] Detrás del paréntesis la lectura de 82 93 127 sin prejuzgar si esa lectura es original o secundaria.

[45] Cf. Rahlfs, *Septuaginta-Studien,* 3, 65.

καταφάγονται] καταφάγεται	1 Re 20, 24 (ante sujeto neutro)
συγκεχυμένος] συνεχόμενος	21, 43
ἀπαγγέλλει] ἀναγγέλλει	2 Re 6, 12
ὀκτὼ] δέκα	8, 17
φυλάξεσθε] φυλάξασθε	17, 37
κατελάβετο] κατελάβοντο	18, 10
τελεία] πλήρει	20, 3
χοῦν] χνοῦν	23, 15

En una palabra, contamos con una serie de criterios internos para la restauración del texto, a saber, el original del texto bíblico como punto de referencia por tratarse de un texto de traducción; la historia de la lengua griega; la calidad de los manuscritos individuales y de los distintos subgrupos; las tendencias y comportamientos de los mismos a lo largo de los libros de los Reyes. Disponemos también de otros criterios externos: la coincidencia con el texto bíblico citado por Teodoreto, los otros Padres del área geográfica de Antioquía y, en menor escala, el resto de los testimonios indirectos del texto antioqueno, en especial la *Vetus Latina.*

Al término de la descripción de los diversos manuscritos y de los dos subgrupos podemos diseñar la historia de la transmisión manuscrita del texto antioqueno de una manera aproximada por medio del siguiente *stemma codicum*[46].

[46] Bien entendido que este *stemma* sólo refleja la transmisión del texto antioqueno de forma aproximada y simplificada, ya que este esquema genético y diacrónico tiene que ser completado con otro sincrónico y horizontal que reflejara el fenómeno de la contaminación entre los diversos manuscritos. En efecto se dan acuerdos esporádicos entre manuscritos de distinto grupo que por su carácter aislado implican más bien contaminación que dependencia. Por ejemplo: 1 Re 15, 28: τρίτῳ] τετάρτῳ 19 108 127; 15, 33: τρίτῳ] πέμπτῳ 19 108 127; 2 Re 10, 26: στήλην] στολήν 19 108 82: 24, 8: Ἐλλαναθάν] ἐν Νεεσθάν 19 108 93.

e) *Stemma codicum*

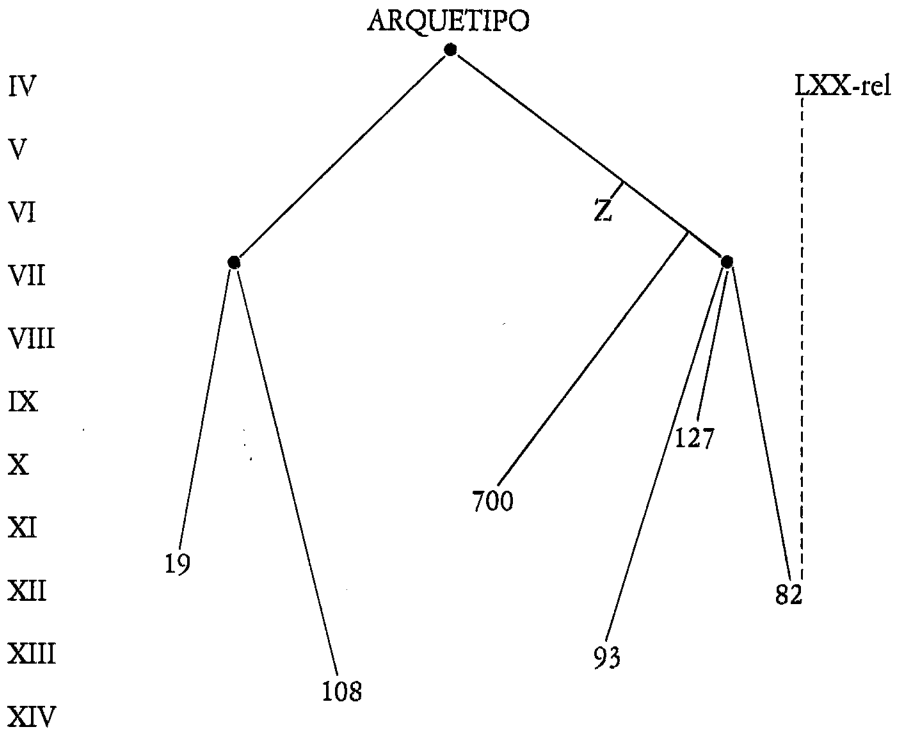

f) *Manuscritos con lecturas antioquenas*

Para esta sección remitimos al estudio de Rahlfs[47] y a nuestro volumen de Samuel[48]. Estas lecturas más o menos frecuentes en los márgenes y en el texto de algunos manuscritos y versiones secundarias son un testimonio de la difusión del texto antioqueno en el resto de la tradición septuagintal y de sus versiones, pero carecen de interés para la restauración del texto antioqueno genuino.

g) *Teodoreto*

Al igual que en los libros de Samuel, en 1-2 Reyes nos hemos servido como criterio externo de primera mano para la restauración del texto, de nuestra edición crítica de las QRP de Teodoreto, incorporándolo al

[47] Rahlfs, *Septuaginta-Studien*, 3, 30-46.
[48] Cf. *1-2 Samuel*, XXIII-XXIV.

primer aparato como si se tratara de un manuscrito más. En efecto, Teodoreto gracias a sus numerosas citas bíblicas literales constituye en la práctica un comentario seguido a dichos libros y sirve de control al texto de los manuscritos. Hemos señalado en el margen del texto los *incipit* y *desinit* de las citas bíblicas de este autor. En dichos pasajes atestiguados por Teodoreto sólo se recogen en el primer aparato las discrepancias de Teodoreto con el texto restaurado. La escasa comparecencia de la sigla Tht en este aparato negativo puede darnos una idea del alto grado de identificación de Teodoreto con el texto antioqueno transmitido por los manuscritos.

2. EL TEXTO ANTIOQUENO DE SEPTUAGINTA

Puesto que en la elaboración de este capítulo en la introducción a los libros de Samuel tuvimos en cuenta también los principales fenómenos del texto antioqueno a lo largo de 1-2 Reyes, no creemos necesario por el momento añadir nada. Por consiguiente remitimos para esta sección a nuestro estudio anterior así como a la bibliografía allí indicada[49]. Igualmente remitimos a la introducción de Samuel para el estudio de los rasgos textuales y literarios del texto antioqueno[50].

3. LOS TESTIMONIOS INDIRECTOS

Como en los libros de Samuel, el texto antioqueno de 1-2 Reyes que transmiten los manuscritos está apoyado por una serie de testimonios indirectos que revelan un contacto desigual con dicho texto. El grado de

[49] Cf. *1-2 Samuel*, XXV-XXVIII. Tan sólo destacar en apoyo del s. I d. C. como fecha en que el texto antioqueno se separó del resto de la tradición septuagintal el artículo de S. P. Brock, «A Doublet and its Ramifications». *Bib* 56 (1975) 550-553, a propósito de 1 Sam 23, 1 y 14, 47, en especial p. 553: «The witness of Josephus here shows that the problem itself [es decir, la presencia del doblete como resultado de una 'corrección'] goes back at least to the first century A. D., and it would at least seem likely, even if not strictly demonstrable, that the Antiochene text behind boc_2e_2 splitt off from the mainstream of the LXX tradition at a comparatively early date, perhaps c. 100 A. D. - a hypothesis that would help to explain the presence of a considerable number of original readings preserved in L, but lost in most of, or all, the rest of the manuscript tradition».

Y a la bibliografía sobre el texto antioqueno añadir N. Fernández Marcos, «Some Reflections on the Antiochian Text of the Septuagint». En *Studien zur Septuaginta — Robert Hanhart zu Ehren*, editado por D. Fraenkel, U. Quast y J. W. Wevers, Gotinga 1990, 219-229.

[50] Cf. *1-2 Samuel*, XXVIII-XXXII.

dependencia o conexión se discutirá en cada caso. Entre los testigos griegos hay que mencionar al historiador Flavio Josefo y a los escritores griegos del área geográfica de Antioquía. Entre los latinos figuran los fragmentos de la *Vetus Latina* que transmiten los manuscritos bíblicos y las citas de esta versión en los autores latinos cristianos.

Por la enorme importancia que tiene para la historia del texto bíblico, en especial en los libros de Samuel y Reyes, cualquier contacto del texto antioqueno con el texto hebreo de Qumrán y la posibilidad de que alguna de sus lecturas se remonte en definitiva a fuentes hebreas distintas del *textus receptus,* iniciamos este apartado con un análisis de los fragmentos de Qumrán relacionados con el texto de estos libros.

a) *Qumrân*

A diferencia de 1-2 Samuel el material descubierto en Qumrán para 1-2 Reyes es muy exiguo:

5Q2 (5QKgs), un fragmento que contiene restos de 1 Re 1, 1.16-17.27-37[51]. El texto conservado no es significativo desde el punto de vista recensional, puesto que tanto LXX como el texto masorético son prácticamente idénticos en esos pasajes. En consecuencia tampoco tiene interés como posible testimonio del texto antioqueno. Un dato interesante suministrado por estos fragmentos, fechados en torno al año 100 a. C., es que el punto de separación entre los libros de Samuel y Reyes ya lo colocan en el mismo lugar del texto masorético y no en 1 Re 2, 12 como lo hacen el texto antioqueno y Josefo[52].

6Q4 (6QKgs), una serie de fragmentos que contienen: 1 Re 3, 12-14; 12, 28-31; 22, 28-31; 2 Re 5, 26; 6, 32; 7, 8-10; 7, 20-8, 5; 9, 1-2; 19, 19-21, más fragmentos sin identificar[53]. En opinión del editor en este caso «le texte est parfois plus court que le TM et se rapproche par endroits de la LXX et de la Vulgate»[54]. Tiene, por tanto, cierto interés para la composición literaria del libro de los Reyes y sus distintas redaccio-

[51] Publicado por J. T. Milik en DJD, III, 171-172, pl. XXXVI.

[52] Cf. P. W. Skehan, «Qumran» en DBS, 809: «5QReg, partie de la 1re colonne d'un rouleau ancien, montre le point de séparation entre Samuel et Rois en 100 av. J.-C., là où l'auront le texte massorétique et les Bibles postérieures et non en 1 Reg. II, 12 où le placeront Josèphe et le texte lucianique de la Septante».

[53] Publicados por Baillet en DJD III, 107-112, pls. XX-XXII. Ver también J. Trebolle, «Le text de 2 Rois 7, 20-8, 5 à la lumière des découvertes de Qumrân (6Q4 15)». *Revue de Qumrân* 13 (1988) 561-568.

[54] DJD, III, 107.

nes. Sin embargo, desde la perspectiva de la crítica textual, sólo hay tres variantes que apoyan muy probablemente lecturas antioquenas: משואם probable grafía aberrante de משאם que está en la base de la lectura de los manuscritos antioquenos ἄρσιν αὐτῶν (2 Re 7, 8); למלך ישר[אל que sustenta el añadido antioqueno Ἰσραήλ (2 Re 7, 15) y איש האלה[י]ם que apoya la lectura antioquena τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ (2 Re 8,2)[55].

Aparte de estos fragmentos publicados existen otros tres inéditos de la cueva 4: 4QRg^{a} que contienen: 1 Re 7, 20-21.25-27.29-31.31-42; 7, 51-8, 9; 8, 16-18. Según el encargado de la edición estos fragmentos se enmarcan dentro de la tradición textual protorabínica, es decir coinciden con el texto masorético de Reyes y Crónicas frente a la LXX en todas sus variantes sustanciales[56]. Por consiguiente no tienen ninguna lectura que apoye al texto antioqueno.

El resultado de nuestra pesquisa sobre el material de Qumrán quedaría reducido a tres lecturas si no contásemos con otra fuente de información procedente de los lugares paralelos de 2 Reyes 18-20 que se encuentran también en Isaías 36-39. Para esos capítulos existe el texto seguido de 1QIs^{a} en fotografías editadas por Trever[57]. El reciente estudio de Catastini sobre este material paralelo es una buena prueba de que el texto de 1QIs^{a} se puede emplear para el estudio de la historia del texto en los libros de los Reyes de una manera análoga a como se ha empleado 4QSam^{a-c} para los libros de Samuel[58]. Por ello aduciremos en el segundo aparato otras 13 lecturas de 1QIs^{a} que tienen conexión con variantes específicamente antioquenas. Pues aunque se trata de un texto que ha sido descrito como proto-masorético o palestinense antiguo comparte algunos rasgos con la Septuaginta antigua[59]. A esto hay que añadir que 1QIs^{a} suele fecharse en torno al 140 a. C. Nos hallamos por

[55] Son puntos claros de contacto entre 6Q4 y el texto antioqueno, pero que no justifican, como bien observó Deboys, la afirmación de Shenkel (*Chronology and Recensional Development*, 123) de que estos fragmentos o un texto similar constituirían la *Vorlage* hebrea de la recensión Proto-Luciánica: «This reading (se refiere a la lectura de Qumrán en 2 Re 7, 8) together with the other Lucianic readings in the manuscript represented by these fragments would seem to indicate that this or a related text form was the Hebrew Vorlage underlying the proto-Lucianic recension». La situación textual que reflejan estos fragmentos de Qumrán es mucho más complicada de lo que la frase de Shenkel haría suponer. Cf. Deboys, *The Greek Text of Two Kings*, 155.

[56] Cf. J. Trebolle, «4QKings (4Q54)». Congreso de El Escorial, en prensa.

[57] J. C. Trever (ed.), *Scrolls from Qumrân Cave 1. The Great Isaiah Scroll. The Order of the Community. The 'Pesher' to Habakkuk*, Jerusalén 1972.

[58] A. Catastini, *Isaia ed Ezechia. Studio di storia della tradizione di II Re 18-20 / / Is 36-39*, Roma 1989, en especial pp. 12 y 230-232.

[59] Cf. F. M. Cross, «The Contribution of the Qumrân Discoveries to the Study of the Biblical Texts». *IEJ* 16 (1966) 81-95, p. 82.

tanto no sólo ante lecturas de tradición antigua sino ante un rollo copiado en una fecha del máximo interés para la historia del texto bíblico[60].

b) *Josefo*

Para la historia de la investigación del texto bíblico de Josefo remitimos a lo expuesto en el volumen de 1-2 Samuel[61]. En los libros de 1-2 Reyes los resultados con relación al texto antioqueno no varían sustancialmente de los obtenidos en 1-2 Samuel. Con todo conviene insistir, y en 1-2 Reyes se hace todavía más patente, en la dificultad de evaluar los datos procedentes del material de Josefo en las Antigüedades Bíblicas. En primer lugar, Josefo reordena las secuencias del material perteneciente a la historia de los dos reinos separados de Judá e Israel[62]; hay que tener en cuenta que en los lugares paralelos Josefo ha utilizado también Crónicas además de los libros de los Reyes, aunque en conjunto siga preferentemente la secuencia de los libros de Reyes.

Hemos de reconocer que los datos textuales de Josefo para 1-2 Reyes son más desconcertantes que en 1-2 Samuel. Rahlfs encontró en su análisis del texto de Josefo indicios claros de contactos con el texto hebreo e indicios claros de contactos con Septuaginta[63] y concluye «Josephus folgt hier in erster Linie dem hebräischen Urtext und zieht die LXX erst in zweiter Linie heran. Wo er sie deutlich benutzt, ist aber meistens kein Unterschied zwischen L und G»[64]. Naturalmente que contactos con el hebreo en algunos numerales (p. e. 2 Re 6, 25: ὀγδοήκοντα, H בשמנים frente al πεντήκοντα de LXX) o nombres propios (p. e. 1 Re 12, 18: ᾿Αδώραμον, H את אדרם frente a ᾿Αράμ de LXX rel, ᾿Αδωνειράμ de Ant) difícilmente se pueden eludir. Pero en general nuestros resultados están más cerca de la opinión de Thackeray que de la de Rahlfs, es decir, como veremos a continuación, Josefo en Reyes sigue preferentemente la Septuaginta en una forma textual muy parecida, aunque no idéntica, a la antioquena. Pero hay que contar también con otra fuente colateral que explique sus contactos con el texto hebreo[65].

[60] Cf. A. van der Kooij, *Die alten Textzeugen des Jesajabuches. Ein Beitrag zur Textgeschichte des Alten Testaments*, Friburgo/Gotinga 1981, 109-111.

[61] *1-2 Samuel*, XXXV-XXXVI.

[62] 1 Re 12 -2 Re 25, cf. A. Rahlfs, *Septuaginta-Studien*, 3, 103-106.

[63] Cf. *Septuaginta-Studien*, 3, 92-101.

[64] Cf. *Septuaginta-Studien*, 3, 111.

[65] Cf. H. St. J. Thackeray, «Prefatory Note to the Books of Samuel», en *The Old Testament in Greek*, Volume II/Part I, Londres 1927, p. IX: «Besides this Greek Bible the historian still apparently employs a Semitic text as a collateral source».

Persiste una dificultad adicional. En el uso que hace Josefo del texto bíblico prevalece la paráfrasis sobre la cita textual, lo que dificulta aún más la identificación del texto; en su redacción le preocupa mejorar el estilo semitizante de LXX[66] y, como tantos otros historiadores helenísticos que practican la técnica de la *imitatio*, tiende a desfigurar la fuente que sigue mediante la reelaboración sintáctica de la frase y la *variatio* en el léxico[67].

Los datos que presentamos en el segundo aparato se basan en una nueva colación que la Dra. Spottorno ha hecho de los libros VIII-X de las Antigüedades en la edición de Niese[68], teniendo en cuenta también las lecturas del aparato. No consideramos ahora los posibles contactos de Josefo con el texto hebreo. Tampoco atendemos a aquel componente del texto común a LXX-rel y Ant que es compartido por Josefo, por no ser distintivo para nuestra edición o aquellos casos, muy exiguos, en que Josefo sigue a otro grupo de manuscritos. Nos centramos en el análisis del texto bíblico que usa Josefo en aquellos casos en que contamos con texto específicamente antioqueno, es decir, discrepante de la Septuaginta mayoritaria. A pesar de todos los condicionantes expresados, hay una serie de aproximaciones en el vocabulario, en la grafía y configuración de los nombres propios y sobre todo en las cifras cuya explicación más verosímil es la del contacto textual y dependencia literaria. Estos acuerdos específicos tienen un valor paradigmático cuando se producen en añadidos específicamente antioquenos sin equivalencia en el texto hebreo, donde el influjo de una posible fuente semítica queda descartado[69].

Sección no-καίγε

De un total de 48 pasajes diferenciados:

Josefo coincide con Ant	33	=	68,7 %
Josefo coincide LXX-rel	15	=	31,2 %

Sección καίγε

De un total de 56 pasajes diferenciados:

Josefo coincide con Ant	44	=	78,5 %
Josefo coincide LXX-rel	12	=	21,4 %

[66] Cf. A. Pelletier, *Flavius Josèphe adaptateur de la Lettre d'Aristée*, París 1962.

[67] Cf. M. V. Spottorno, «Some Remarks on Josephus' Biblical Text», 280-281. Sobre las técnicas de adaptación del texto bíblico a la secuencia de su narración cf. M. V. Spottorno, «Flavio Josefo. Técnicas de adaptación del texto bíblico (1 Re 3, 16-28)». *Sefarad* 52 (1992), en prensa.

[68] B. Niese, *Flavii Iosephi Opera*, vol. II, *Antiquitatum Iudaicarum libri VIII-X*, Berlín 1955.

[69] Cf. en el segundo aparato 2 Re 7, 6; 9, 7.29; 14, 29; 20, 19; 21, 23.26.

Conviene destacar a la vista de estas estadísticas que por supuesto no tienen más que un valor aproximativo, que los resultados no se distancian sustancialmente de los obtenidos en 1-2 Samuel. Los datos siguen siendo más ambiguos en la sección *no-καίγε* (1 Re 1-21) que en la sección-*καίγε* (1 Re 22-2 Re). Pero con todo son datos suficientemente indicativos, una vez que se han excluido del cómputo los pasajes que contienen datos mixtos, es decir, aquellos que en parte siguen a LXX-rel y en parte a Ant[70]. Téngase en cuenta que hemos desechado los casos en que Ant y Jos concuerdan entre sí y también con el texto masorético y gran parte de los manuscritos bajo influjo hexaplar, precisamente porque estos casos no arguyen dependencia real: en efecto, Josefo puede depender en su lectura del hebreo y Ant igualmente a través del material hexaplar que incorpora.

Por fin el testimonio de Josefo puede aparecer bajo las siglas de Jos^{txt} o Jos^{ap} según nos refiramos al texto de la edición de Niese o a lecturas de los manuscritos que figuran en el aparato de dicha edición; también empleamos la sigla Jos-lat para la traducción latina de dicho autor[71]. Como en 1-2 Samuel damos la referencia completa de los testimonios de Josefo por las mismas razones: la dificultad de localización, dado el carácter parafrástico de su narración y el intento por nuestra parte de ser exhaustivos al analizar los contactos de Josefo con el texto antioqueno. El empleo de una palabra clave en la narración, aunque no esté en contexto de cita, puede arguir contacto real con un tipo concreto de texto bíblico.

c) *Padres antioquenos*

Al analizar las citas de los Padres antioquenos conviene tener en cuenta las observaciones hechas en 1-2 Samuel[72] sobre las dificultades para hacer un uso adecuado de éstas y sobre las ediciones de los Padres utilizadas por Brooke-McLean. Dichas observaciones son válidas también para 1-2 Reyes. A las citas de Crisóstomo hemos añadido los escasos fragmentos que conservamos del resto de los Padres antioquenos, a saber, Asterio Sofista, Diodoro de Tarso, Eustacio de Antioquía y Teodoro de Mopsuestia[73]. No hemos encontrado ninguna cita de

[70] Un ejemplo típico es el texto de Josefo en *Ant.* IX, 104: βιώσαντα μὲν ἔτη τεσσαράκοντα, βασιλεύσαντα δὲ ὀκτώ, correspondiente a 2 Re 8, 17, en cuya redacción se manifiesta un intento de armonizar los cómputos distintos que aducen para este pasaje los textos hebreo y griego.

[71] Sobre el valor de esta traducción cf. Niese, *Flavii Iosephi Opera*, vol. I, XXVII y LIII-LIX.

[72] *1-2 Samuel*, XXXIX.

[73] La información bibliográfica más reciente de estos autores así como de las ediciones de sus obras en *Clavis Patrum Graecorum* II, editada por M. Geerard, Brepols-Turnhout 1974.

Severo de Antioquía en los fragmentos catenáneos editados por Devreesse[74].

Asterio (Ast)

Para las citas de 1-2 Reyes nos basamos en las únicas obras auténticas que conservamos en edición crítica publicada por M. Richard[75]: fragmentos de su comentario a los salmos y 31 homilías. Este discípulo de Luciano de Antioquía en la primera mitad del s. IV presenta en Reyes un texto bíblico netamente antioqueno como ya lo advertimos en sus citas de 1-2 Samuel. En el material que conservamos hay 12 alusiones a pasajes de los libros de los Reyes en las que no se puede decidir el texto bíblico que sigue, bien sea por tratarse de una mención genérica o porque el texto antioqueno en dichos pasajes no está diferenciado del de la Septuaginta mayoritaria. En cambio hay cuatro citas que siguen el texto antioqueno, alguna de ellas claramente porque combina variantes múltiples específicamente antioquenas, mientras que ninguna cita sigue expresamente a LXX-rel[76].

1 Re 13, 24: καὶ εὗρεν αὐτὸν *ὁ* λέων ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ἐθανάτωσεν. El artículo que determina a λέων sólo está en los manuscritos antioquenos.

1 Re 19, 14: ζηλῶν ἐζήλωσα κυρίῳ *θεῷ* παντοκράτορι, ὅτι ἐγκατέλιπόν σε υἱοὶ Ἰσραήλ· τὰ θυσιαστήριά σου *κατέσκαψαν* καὶ τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ὑπολέλειμμαι ἐγὼ μονώτατος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου λαβεῖν αὐτήν. A pesar de encontrarnos en sección *no*-καίγε donde las discrepancias entre los dos textos no son tan fuertes, en este versículo podemos detectar tres variantes típicas de Ant: el añadido de θεῷ después de κυρίῳ, la omisión de τὴν διαθήκην σου detrás de Ἰσραήλ, y el uso de κατέσκαψαν en lugar de καθεῖλαν. Hay que admitir, sin embargo, que no es un texto libre de contaminación pues mantiene la lectura ὑπολέλειμμαι de la Septuaginta mayoritaria frente al ὑπελείφθην de Ant.

1 Re 19, 18; κατέλιπον γὰρ ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας οἵτινες οὐκ *ἔκαμψαν* γόνυ *τῇ* Βάαλ. Las variantes ἔκαμψαν y τῇ, aunque mediatizadas sin duda por la cita de Pablo en Rom 11, 4, corresponden a un texto preferentemente antioqueno.

[74] R. Devreesse, *Les anciens commentateurs grecs de l'Octateuque et des Rois (Fragments tirés des chaînes)*, Vaticano 1959, 186-201.

[75] M. Richard, *Asterii Sophistae Commentariorum in Psalmos quae supersunt. Accedunt aliquot homiliae anonymae.* Symbolae Osloenses Fasc. Supplet. XVI, Oslo 1956.

[76] En cursiva señalo los apoyos al texto antioqueno.

1 Re 20, 19: ἐφόνευσας καὶ ἐκληρονόμησας. Al parecer omite el ὡς σύ inicial de la frase con Ant[77].

Juan Crisóstomo (Chr)

Para evaluar correctamente las citas de Juan Crisóstomo es preciso tener en cuenta una serie de consideraciones previas. El principal problema estriba en la ausencia de ediciones críticas para la mayoría de las obras de este Padre antioqueno. A lo que hay que añadir que, al igual que en 1-2 Samuel[78], no contamos con ningún comentario exegético de Crisóstomo sobre los libros de los Reyes. Entre las obras auténticas tan sólo existe un sermón *In Heliam et viduam*[79] cuyo tema coincide con pasajes importantes de estos libros. Como consecuencia de ello lo más digno de destacar es que las citas bíblicas de Crisóstomo no son comparables ni por la literalidad ni por el contexto con las que hemos encontrado en las *Quaestiones* de Teodoreto. Además de no estar fijado el texto críticamente, se trata de alusiones y citas de memoria en un género literario distinto como es el de sermón o la homilía. No podemos esperar, por tanto, la precisión textual que encontramos en Teodoreto. En la mayoría de los casos nos encontramos con citas de memoria, alusiones de pasada o adaptaciones al contexto parenético del discurso.

A pesar de ello no hemos ahorrado esfuerzos en la recogida de datos dentro de las limitaciones impuestas por la carencia de ediciones críticas. Hemos examinado de nuevo todas las ediciones de las obras de Crisóstomo aparecidas en la colección de *Sources Chrêtiennes* y por estas ediciones citaremos en las escasas citas de 1-2 Reyes que hemos podido extraer de las obras publicadas en dicha colección. Hemos recogido también las citas bíblicas de Reyes aparecidas en la reciente edición de U. y D. Hagedorn sobre el comentario a Job[80] y todas las citas aparecidas en el sermón *In Heliam et viduam* antes mencionado. Además, utilizando como guía el índice de citas de la Escritura de Krupp[81], hemos recogido y analizado todas las citas de Crisóstomo a 1-2 Reyes. Conviene tener en

[77] Para la comparación del texto antioqueno con el de la Septuaginta mayoritaria o con otros grupos de manuscritos allí donde difieren, es imprescindible recurrir al aparato crítico de la edición de Brooke-McLean-Thackeray.

[78] Cf. *1-2 Samuel*, XL-XLI.

[79] Cf. CPG II, 4387 y PG 51, 337-348.

[80] Cf. U. und D. Hagedorn, *Johannes Chrysostomos Kommentar zu Hiob*. Patristische Texte und Studien 35, Berlín/Nueva York 1990.

[81] Cf. R. A. Krupp, *Saint John Chrysostom. A Scripture Index*, University Press of America 1984.

cuenta que gran parte de las citas recogidas por Krupp son alusiones o incluso narraciones de episodios bíblicos que poco o nada aportan desde el punto de vista textual. La cosecha ha sido escasa pero suficientemente significativa. En efecto, frente a cinco casos en que Chr sigue claramente el texto de LXX-rel y tres casos en que parafrasea en contra de LXX-rel y Ant, nos encontramos ante 24 casos en que el acuerdo con Ant es patente. Este acuerdo se pone de manifiesto especialmente cuando nos hallamos ante citas largas con variantes múltiples en las que la dependencia textual queda fuera de toda duda[82]. He aquí dos ejemplos claros en que Chr sigue a LXX-rel:

2 Re 4, 13: Εἴ σοί τίς ἐστι λόγος πρὸς τὸν βασιλέα, ἢ πρὸς τὸν ἄρχοντα; Chr, *Paneg* 174, 15-16[83]. En efecto, los manuscritos antioquenos y Tht añaden λαλῆσαι detrás de λόγος.

2 Re 19, 34: ὑπερασπιῶ γάρ, φησίν, ὑπέρ τῆς πόλεως ταύτης τοῦ σῶσαι αὐτήν, δι' ἐμὲ καὶ διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου, Chr, *Ad Theod* 174, 74-76[84]. En efecto, los manuscritos antioquenos omiten ὑπερασπιῶ – ταύτης.

En cambio, de los múltiples acuerdos con Ant señalaré a continuación algunos de los más significativos cualitativamente por cuanto afectan a lecturas específicamente antioquenas o a frases enteras en pasajes continuos[85].

1 Re 18, 21: Εἰ ἔστι Κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν μεθ' ὑμῶν, *δεῦτε καὶ* πορεύεσθε ὀπίσω αὐτοῦ, εἰ δὲ *ὁ* Βάαλ, πορεύεσθε ὀπίσω αὐτοῦ Chr, *Adv Iud* 48, 876.

1 Re 21, 39-40: Ὁ δοῦλός σου ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν στρατείαν τοῦ πολέμου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ εἰσήγαγεν ἄνδρα πρός με, καὶ εἶπέ *μοι* Φύλαξον *μοι* τοῦτον *καὶ ἔσται ἐὰν* ἐκπηδῶν ἐκπηδήσῃ, ἔσται ἡ ψυχή σου ἀντὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ἢ τάλαντον ἀργυρίου τίσῃ. *καὶ ἐγένετο ὡς ὁ δοῦλός σου περιεβλέπετο* ὧδε καὶ ὧδε, καὶ *ἰδοὺ αὐτὸς* οὐκ ἦν. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν βασιλεὺς Ἰσραὴλ Ἰδοὺ σὺ *δικαστὴς παρ'* ἐμοί ἐφόνευσας Chr *Adv Iud* 48, 874.

2 Re 25, 1-2: Καὶ *περιεκάθισεν* αὐτὴν καὶ *περιωκοδόμησεν* αὐτῇ *τεῖχος* κυκλόθεν, καὶ ἦλθεν ἡ πόλις *εἰς συνοχὴν* ἕως τοῦ ἑνδεκάτου

[82] Las obras de Crisóstomo aparecidas en *Sources Chrétiennes* serán citadas según página y líneas de la edición del tratado o sermón en cuestión. Para el resto de las obras de Crisóstomo, citadas según la edición de Migne, *Patrologia Graeca*, el primer número de la referencia indica el volumen de la PG y el segundo el de las columnas del volumen indicado.

[83] Cf. *Jean Chrysostome, Panégyriques de S. Paul*, ed. A. Piédaguel, SC 300, París 1982.

[84] Cf. *Jean Chrysostome, À Théodore*, ed. Jean Dumortier, SC 117, París 1966.

[85] En cursiva en este apartado las coincidencias con texto específicamente antioqueno.

ἔτους *Σεδεκίου* τοῦ βασιλέως, ἐννάτῃ τοῦ μηνός Chr, *Ad pop Anti* 49, 193.

2 Re 25, 16: καὶ *τῶν στύλων τῶν δύω καὶ τῶν βάσεων καὶ τῆς θαλάσσης ἣν ἐποίησεν* ὁ *Σολομῶν* ἐν οἴκῳ Κυρίου, *ἔλαβε Ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος* Chr, *Ad pop Anti* 49, 193.

Es decir, cuando disponemos de citas largas como en los discursos *Adversus Iudaeos*, o en las homilías *Ad populum Antiochenum* la constatación de que Chr está citando un texto virtualmente idéntico al antioqueno queda fuera de duda, como puede comprobarse no sólo por estos ejemplos que hemos aducido a modo de muestra sino mediante una consulta al segundo aparato crítico de testimonios.

Diodoro de Tarso (Diod)

No disponemos de ninguna cita de este autor, —que vivió en la segunda mitad del s. IV y fue maestro de Juan Crisóstomo y de Teodoro de Mopsuestia—, entre el material de 1-2 Reyes procedente de los fragmentos de las *catenae* publicados por Devreesse[86]. Contamos sin embargo con unas pocas citas procedentes de su Comentario a los salmos[87]. Este comentario contiene diversas alusiones al texto de 2 Reyes 16-25, pero con frecuencia en pasajes paralelos con Isaías 36-39 o 2 Crónicas 32, por lo que es difícil establecer el tipo de texto que sigue. A pesar de esta dificultad, allí donde encontramos alguna cita literal, el texto bíblico es específicamente antioqueno como puede observarse en los dos casos siguientes[88]:

2 Re 19, 3: ἡμέρα θλίψεως *καὶ ὀνειδισμοῦ* ἡ παροῦσα ἡμέρα, donde el añadido καὶ ὀνειδισμοῦ está atestiguado por todos los manuscritos antioquenos, incluido Teodoreto, con la particularidad de que la misma cita se repite a continuación en la explicación del texto.

2 Re 20, 5-6: ἤκουσα τῆς προσευχῆς σου καὶ εἶδον τὰ δάκρυα σου καὶ ἰδοὺ προστίθημι πρὸς τὴν ζωήν σου ἔτη *δεκαπέντε*, donde δεκαπέντε es también variante específica de Ant. Por el contrario no hemos encontrado ningún caso en el que siga Diodoro el texto de LXX-rel frente al texto antioqueno.

[86] R. Devreesse, *Les anciens commentateurs grecs de l'Octateuque et des Rois.*

[87] *Diodori Tarsensis Commentarii in Psalmos I. Commentarii in Psalmos I-L*, ed. J. M. Olivier, Turnhout/Lovaina 1980. La segunda parte de esta edición que debería contener los salmos L-CL no ha sido publicada aún.

[88] En cursiva las variantes típicamente antioquenas.

Eustacio (Eust)

El texto bíblico de Eustacio ha sido estudiado como ya anotamos en 1-2 Samuel por Spanneut y Brock[89]. La principal fuente para sus citas bíblicas en Reyes sigue siendo el único texto seguido conservado, a saber, su homilía sobre la Pitonisa de Endor[90]. Las conclusiones respecto al texto bíblico empleado por este Padre antioqueno son muy parecidas a las obtenidas en 1-2 Samuel. Predomina el componente de citas según Ant tanto numérica como cualitativamente. Algunas de éstas son más ambiguas pues el apoyo consiste en la forma declinada de un nombre propio, el tiempo de un verbo o un sustantivo preferido por Eustacio y por el grupo de manuscritos antioquenos. En otras ocasiones el apoyo es múltiple dentro de la misma frase y por ello tiene más valor pues no se explica sin que Eustacio conociera un tipo de texto muy próximo al antioqueno. He aquí los principales ejemplos[91]:

1 Re 22, 20: τίς ἀπατήσει τὸν Ἀχαὰβ καὶ ἀναβήσεται *εἰς Ῥεμμὸδ Γαλαὰδ* καὶ *πεσεῖται ἐκεῖ;*

2 Re 21, 6: ἐποίησεν ἑαυτῷ, φησίν, *ἐγγαστριμύθους* καὶ γνώστας.

Con todo, en otras ocasiones la lectura escogida por Eustacio es la de LXX-rel, lo que demuestra que no manejó sólo el texto antioqueno, o este texto definitivamente consolidado, sino que conoció también otra tradición manuscrita. Buen ejemplo de ello son las dos citas que reseñamos a continuación[92]:

1 Re 18, 29: καὶ προεφήτευον ἕως παρῆλθε *τὸ δειλινόν*. En lugar de τὸ δειλινόν de la tradición septuagintal mayoritaria, Ant lee en este lugar τὸ μεσήμβρινον.

1 Re 22, 19: εἶτα καὶ στρατιὰς ἑστάναι περὶ αὐτὸν οὐρανίους ἔκ τε δεξιῶν ἅμα καὶ *εὐωνύμων*. Tanto los manuscritos antioquenos como Teodoreto leen en este caso ἀριστερῶν en lugar de εὐωνύμων.

Teodoro de Mopsuestia (Th)

Las citas de Teodoro a 1-2 Reyes proceden de su comentario a los Doce Profetas recientemente editado por Sprenger[93]. En él encontramos múltiples alusiones y, lo que es más importante, varias citas del libro

[89] Cf. *1-2 Samuel,* XLII-XLIII.

[90] *Origenes, Eustathius von Antiochien und Gregor von Nyssa über die Hexe von Endor,* ed. E. Klostermann. KT 83, Bonn 1912, 16-62.

[91] En cursiva a continuación las coincidencias de Eustacio con Ant.

[92] En cursiva en este apartado las coincidencias de Eustacio con LXX-rel frente a Ant.

[93] H. N. Sprenger, *Theodori Mopsuesteni Commentarius in XII Prophetas. Einleitung und Ausgabe,* Wiesbaden 1977.

segundo de los Reyes. Todas ellas siguen con regularidad un texto antioqueno plenamente consolidado. He aquí algunos de los ejemplos más significativos en los que el acuerdo con Ant es de carácter múltiple[94]:

2 Re 12, 21: ἀνέστησαν οἱ δοῦλοι *τοῦ Ἰωὰς* καὶ *ἐποίησαν* συνδεσμὸν *καὶ συνῆψαν ἐπ' αὐτὸν* καὶ ἐπάταξαν *αὐτόν.*

2 Re 14, 5: καὶ ἐγένετο, *ὡς ἐκραταιώθη* ἡ βασιλεία ἐν *τῇ* χειρὶ *Ἀμεσσίου,* ἐπάταξε τοὺς *παῖδας* αὐτοῦ τοὺς πατάξαντας.

2 Re 14, 7: *Ἀμεσσίας* ἐπάταξε τὸν Ἐδὼμ *ἐν πολέμῳ.*

2 Re 14, 10: *παρατάξας*[95]ἐπάταξες τὴν Ἰδουμαίαν καὶ ἐπῆρε σε ἡ καρδία σου *ἡ βαρεῖα.*

2 Re 14, 19-20: καὶ *συνεστράφη σύντριμμα ἐπὶ Ἀμεσσίαν* ἐν Ἰερουσαλὴμ... καὶ ἦραν *ἐπὶ τῶν ἵππων* καὶ ἐτάφη ἐν Ἰερουσαλήμ.

2 Re 14, 25: αὐτὸς *ἀπεκατέστησε* τὸ ὅριον Ἰσραὴλ ἀπὸ εἰσόδου Αἱμὰθ ἕως τῆς θαλάσσης τῆς *πρὸς ἑσπέραν.*

Contamos además con otra fuente de citas de Teodoro procedente de su Comentario a los salmos, que se conserva en latín hasta el salmo 31 inclusive y que editó Devreesse[96]. Las citas son escasas pero suficientes para percatarse de que Teodoro sigue el texto antioqueno. He aquí como muestra un ejemplo de estas citas conservadas en latín[97]:

2 Re 12, 2-3: Et fecit Ioas rectum ante Dominum omnibus diebus quibus *inluminabat* eum Ioada pontifex, verumtamen ab excelsis non *recessit, adhuc* populus *sacrificabat* in excelsis.

Conclusiones

Pese a la fragmentariedad de los escritos que se conservan de gran parte de los autores antioquenos y la ausencia, salvo excepciones, de comentarios exegéticos seguidos hemos podido comprobar:

a) Que los Padres del área geográfica de Antioquía desde la primera mitad del s. IV d. C. citan regularmente este tipo de texto.

b) Que Eustacio es el único Padre antioqueno cuyos datos apoyan en parte a Ant y en parte a LXX-rel. Por el contrario en el caso de Juan Crisóstomo cuando la cita tiene alguna extensión el apoyo a Ant queda fuera de toda duda.

[94] En cursiva las coincidencias específicas con Ant.

[95] Probablemente se deba restaurar en la edición de Sprenger πατάξας, que es la lectura de los manuscritos antioquenos y de Teodoreto frente al τύπτων de LXX-rel.

[96] R. Devreesse, *Le Commentaire de Théodore de Mopsueste sur les Psaumes (I-LXXX)*, ST 93, Vaticano 1939. Se trata de fragmentos transmitidos por las *catenae* y Devreesse no pudo pasar del salmo ochenta en la recuperación del texto.

[97] En cursiva las variantes que apoyan el texto antioqueno.

c) Estos resultados confirman que el texto antioqueno que conocemos por los manuscritos (ninguno de ellos anterior al s. X si exceptuamos los fragmentos del Z del s. VI) estaba ya plenamente consolidado y en circulación en la zona de Antioquía en los siglos IV-V d. C.

d) *La* Vetus Latina

Para el estudio y uso que hacemos de la *Vetus Latina* vale lo dicho en el volumen I[98], así como para los criterios que presiden su empleo en esta edición. Insistimos en la aportación que para 1-2 Reyes supone la nueva edición de las glosas de *Vetus Latina* en las Biblias Vulgatas españolas[99] basada en la colación y estudio de la familia de manuscritos 91-95 según las siglas de Beuron. En efecto, el ms 93 utilizado por Vercellone omitió 82 glosas de las 367 que ahora se editan, es decir, el material equivalente a siete capítulos íntegros[100]. Su edición y estudio es por tanto imprescindible para una correcta interpretación de la *Vetus Latina* que transmiten dichas glosas y a él remitiremos con frecuencia.

Como veremos al estudiar los distintos testimonios, la *Vetus Latina* de Reyes se manifiesta como una versión plural, difícilmente reductible a una traducción única. A ello se añade que carecemos de una edición crítica de esta versión, lo cual dificulta aún más su utilización en cuanto versión secundaria de Septuaginta. Hemos recogido todos los fragmentos de esta versión que se conservan en los manuscritos, incluidas estas glosas que transmiten algunas Biblias Vulgatas españolas, y a través de las ediciones más recientes que existen. Para los Padres latinos, sobre todo aquellos que carecen de ediciones críticas recientes, nos hemos servido de una fotocopia de los ficheros de Beuron amablemente cedida por el director del Instituto. Pero en el empleo de este material como testimonio de apoyo al texto antioqueno hemos sido muy selectivos reduciendo las citas a los casos en que este apoyo parece claro. Por ejemplo, cuando el Padre latino en cuestión sigue en una variante a LXX-rel y en otra a Ant, a veces en la misma frase, no lo hemos recogido pues quedan neutralizadas en cuanto testimonio del texto Ant.

98 Cf. *1-2 Samuel*, XLV-XLVII.

99 A. Moreno Hernández, *Las glosas marginales de* Vetus Latina *en las Biblias Vulgatas españolas*, Madrid 1992.

100 Sobre esas 82 glosas omitidas, 65 en 1 Reyes y 17 en 2 Reyes, cf. Moreno Hernández, *Las glosas marginales*, 33 y 75-76, así como A. Moreno Hernández, «Glosas inéditas de *Vetus Latina* en manuscritos españoles: aportaciones para la reconstrucción de 1 Re 20». *Sefarad* 48 (1988) 343-356 y A. Moreno Hernández, «Nuevos textos de *Vetus Latina* (1 Re. 22). Edición y estudio». *Emerita* 58 (1990), 275-287.

Igualmente cuando el Padre latino sigue una lectura de Ant, que se encuentra también en la Vulgata, por lo general tampoco la hemos recogido, dada la alta probabilidad que existe de que dicha lectura proceda, sobre todo si el autor es tardío, del influjo de la Vulgata, o de contaminación de la transmisión manuscrita si el autor es anterior a la traducción de la Vulgata. En suma, hemos atendido preferentemente a aquellos Padres latinos que apoyan mayoritariamente el texto antioqueno y a aquellos que por su cronología es de esperar que reflejen un texto de *Vetus Latina,* siempre que no se halle contaminado por las lecturas de la Vulgata.

Por tratarse de un aparato crítico de apoyo conviene advertir una vez más que sólo recogemos aquellos casos en que la *Vetus Latina* sigue al texto antioqueno en una lectura específica de dicho texto por oposición a LXX-rel, dejando de lado los múltiples ejemplos en que, por coincidir el material común a ambas tradiciones, es decir Ant y LXX-rel, no servirían para discernir el texto base seguido por dicha versión. Al estudiar el texto de los testimonios particulares analizaremos brevemente el porcentaje de apoyo que presta a Ant, LXX-rel, y los casos en que esta versión sigue su propio camino sin base real en los manuscritos conocidos. Sólo así podremos valorar en su justa medida el apoyo que presta al texto antioqueno. Moreno Hernández ha dividido el material de estos tres apartados según las siguientes categorías: adiciones, omisiones, nombres propios, orden de palabras, variantes morfosintácticas y variantes léxicas. Allí remitimos para un estudio más exhaustivo de este material[101]. Baste adelantar ahora que en 1-2 Reyes se confirman los resultados que en su día expusimos en relación con 1-2 Samuel, a saber, que el componente antioqueno, aunque no explica todo el texto de estas glosas, es el componente básico y mayoritario de las mismas que afecta a todos esos niveles lingüísticos, aunque los índices más grandes de afinidad se concentran en las adiciones y en la selección del léxico.

Para las siglas de la *Vetus Latina* seguimos las de la edición de Beuron[102], con dos pequeñas modificaciones para adaptarlas a nuestro aparato: los números de los distintos manuscritos, según las siglas de Beuron, van precedidos de la L (p. e. L_{91}) y las siglas de los Padres latinos van en minúscula y no en mayúscula.

[101] Moreno Hernández, *Las glosas marginales,* 173-204.

[102] B. Fischer, *Vetus Latina. Die Reste der altlateinischen Bibel. I Verzeichnis und Sigel,* Friburgo Br. 1949 y H. J. Frede, *Kirchenschriftsteller. Verzeichnis und Sigel,* Friburgo Br. 1981 y los sucesivos *Aktualisierungshefte,* Friburgo Br. hasta 1988.

1. *Los manuscritos*

$L_{91\text{-}95}$: *Glosas marginales de* Vetus Latina *en Biblias Vulgatas españolas*

Para su análisis nos basamos en la nueva edición preparada por Moreno Hernández[103]. Allí remitimos también para el estudio de los problemas concretos que presenta la transmisión latina de las notas y para un análisis más pormenorizado del texto de las mismas en relación con los distintos grupos de manuscritos griegos. Aquí nos vamos a limitar a su utilización crítica en función del texto antioqueno que editamos. Conviene advertir de antemano que algunas de las discrepancias entre las cifras aducidas en el estudio de Moreno Hernández y el nuestro se deben más que a diferencias de fondo a la distinta perspectiva con que trabajamos. Por ejemplo, el número de variantes computadas por Moreno como discrepantes con el texto de LXX es algo superior al nuestro porque las computa subdivididas entre las distintas categorías de adiciones, omisiones, variantes morfosintácticas etc., mientras que nosotros en concreto en el cómputo de variantes discrepantes incluimos frases enteras, porque pensamos que, comparadas con el texto antioqueno, tienen mayor relevancia que analizados los elementos de la frase por separado.

En un primer balance estadístico del texto de las glosas marginales en relación con los textos griegos de Septuaginta se pueden observar los siguientes resultados:

Sección no-καίγε (= 1 Reyes 1-21):

De un total de 108 unidades variantes computadas

49	=	Ant	= 45 %
12	=	LXX-rel	= 11 %
47	≠	LXX	= 43 %

Sección καίγε (= 1 Reyes 22-2 Reyes):

De un total de 196 unidades variantes computadas

114	=	Ant	= 58 %
15	=	LXX-rel	= 7 %
67	≠	LXX	= 34 %

[103] Moreno Hernández, *Las glosas marginales.*

Estas cifras pueden visualizarse en el siguiente cuadro:

VL	καίγε	no-καίγε	Total
= Ant	114	49	163
= LXX-rel	15	12	27
≠ LXX	67	47	114
Total	196	108	304

Al igual que en el texto de 1-2 Samuel de estas cifras se puede deducir la escasa afinidad del texto de las glosas con LXX-rel tanto en la sección καίγε como en la sección *no*-καίγε. Aparece además cómo el texto de las glosas sigue con más frecuencia el texto antioqueno y que dicha frecuencia aumenta notablemente en la sección καίγε, precisamente allí donde toda la tradicción de Septuaginta, con excepción de los manuscritos antioquenos, fue revisada para ser adaptada al texto hebreo en curso. Por fin queda también patente el elevado componente de lecturas, a veces frases enteras, que estas glosas tienen sin apoyo en la tradición textual de Septuaginta. Este porcentaje de discrepancias aumenta también en la sección καίγε[104].

Esto por lo que se refiere al análisis cuantitativo de las variantes. Pero si nos adentramos en el estudio cualitativo, tan necesario en crítica textual, aparece todavía más clara la afinidad con el texto antioqueno al ser detectada en aquellas variantes específicas de dicho texto por contraste con LXX-rel ya sea en adiciones, variantes lexicográficas, etc. Un seguimiento del segundo aparato pondrá de manifiesto hasta qué punto este apoyo es recurrente. A lo largo de 1 Reyes esta afinidad parece clara y se manifiesta de forma particular en aquellos pasajes de Ant que faltan en el resto de la tradición septuagintal como por ejemplo 1 Re 12, 30: *Et ante faciem secundae usque ad Bethel* $L_{91\text{-}95}$.

Con relación a los desajustes que se producen en el texto de Septuaginta entre parte de la tradición, incluido el texto antioqueno que reproduce la historia de la mujer de Jeroboán y el profeta Ajías de Silo en 1 Re 13, 1-14 (= 12, 24g-n en LXX-rel), y otra parte de la tradición septuagintal con la recensión hexaplar que coloca esa misma historia en 1 Re 14, 1-20 siguiendo al texto masorético, la *Vetus Latina* se comporta de una manera singular. Puesto que existen glosas en 1 Re 12, 24b.d.e

104 Sobre el origen de estas discrepancias cf. N. Fernández Marcos, «La *Vetus Latina* de Reyes ¿Vorlage distinta o actividad creadora?». En Homenaje a Frede-Thiele, en prensa.

está claro que la *Vetus Latina* sigue globalmente al texto antioqueno en el orden del material de 1 Re 12, 24-13, 32 (= 12, 24a-z en LXX-rel). Pero por otro lado no conocemos ninguna glosa marginal a 1 Re 12, 24g-n y en cambio existen numerosas glosas a 1 Re 14, 1-20. En este capítulo existen glosas a los versículos 2.3.5.6.7.8.9.10.13 y 15. Las glosas a los versículos 2-6 corresponden mejor al texto de LXX que figura en 1 Re 12, 24g-l. Parte de este texto lo recoge también el manuscrito c_2 en 1 Re 14, 4-6 pero, tanto por el orden del texto como por la secuencia de la narración, se corresponde mejor con LXX 1 Re 12, 24g-l probablemente desplazado a este lugar en el momento de convertir el texto de *Vetus Latina* en glosas a un texto de Vulgata, que, de acuerdo con el texto masorético, inserta la historia de Ajías en 1 Re 14, 1-20. Por el contrario, las glosas de los versos 7-15 se corresponden exactamente con el texto y la secuencia de 1 Re 14, 7-15. Sabemos por otra parte que el ms c_2 en 1 Re 14, 1-20 transmite una redacción especial de la historia, mezcla de la recensión hexaplar y de la antioquena (tal como figura en 1 Re 12, 24g-n)[105]. En consecuencia no queda otra solución que suponer para la *Vetus Latina* de las glosas marginales una *Vorlage* griega similar aunque no idéntica a la del ms c_2, que mezcla el texto antioqueno y la recensión hexaplar de esta historia creando una recensión nueva mediante la reelaboración literaria de ambos textos.

Pero donde más clara aparece la afinidad de la *Vetus Latina* con Ant es en la sección καίγε. A modo de ilustración reseñamos a continuación algunos ejemplos de esta sección en que el apoyo de las glosas al texto antioqueno es inconfundible[106]:

1 Re 22, 32: Et exclamavit *Josaphat et Dominus salvavit illum* L_{91-95}.

2 Re 1, 2: Et *ascendit Ochozias* in *percula sua superiore* quae erat *in Samaria* L_{91-95}.

Inquirite per Baal muscam *religionis Accaron* L_{91-95}.

2 Re 2, 23: Qui cum esset in via, *pueri pusilli* exierunt de civitate et *lapidabant* illum L_{91-95}.

2 Re 3, 4: Et Mosa rex Moab *ferebat tributum regi Israel* L_{91-95}.

2 Re 3, 9: *Et ascendit Ioram* rex Israel, et *Ochozias* rex Iuda, et rex Edom L_{91-95}.

2 Re 3, 20: Et ecce aquae veniebant *de via eremi Sur ex Edom* L_{91-95}.

105 Sobre el texto de este manuscrito cf. N. Fernández Marcos, «En torno al texto hexaplar de 1 Re 14, 1-20». *Sefarad* 46 (1986) 177-190.

106 En cursiva el texto de las glosas que coincide con variantes específicas del texto antioqueno.

2 Re 3, 21: Et *denuntiaverunt omni praecincto gladium, et parazonium* ferenti ad pugnam L_{91-95}.

2 Re 4, 27: Et *direxit* se *ad hominem Dei* in montem. *Et dixit homo Dei* L_{91-95}.

2 Re 7, 9: Et dixerunt *ad se invicem leprosi:* Non ita nos faciamus *hodie* L_{91-95}.

2 Re 9, 37: *Et non est qui dicat: Vae mihi!* L_{91-95}.

2 Re 10, 29: *Non recessit Hieu, sequens observantiam vaccarum peccati* L_{91-95}.

2 Re 10, 36-43: L_{91-95} tiene este añadido antioqueno que falta en el resto de la tradición septuagintal.

2 Re 17, 2: Et fecit malignum *in conspectu Domini prae omnes qui* fuerant ante *ipsum* L_{91-95}.

2 Re 18, 34: *Ubi sunt dii terrae Samariae* et Artham? L_{91-95}.

Especial significado paradigmático tienen los acuerdos múltiples con Ant, por cuanto éstos no se explican sin una dependencia directa de un texto muy similar al antioqueno. Este acuerdo se pone de manifiesto de manera ejemplar en el siguiente pasaje:

2 Re 17, 4: Et invenit rex Assyriorum in Hosee *cogitationem* adversus eum, et misit nuntios *<ad> Adramelech Aegyptium inhabitantem in Aegypto, et erat Hosee ferens munera regi Assyriorum ab anno in annum, et iniuratus est eum rex Assyriorum in Galee, et posuit eum in carcerem* L_{91-95} [107].

L_{115}: *Palimpsesto Vindobonense*

Seguimos la edición de Bonifacius Fischer with the collaboration of Eugene Ulrich and Judith E. Sanderson, «Palimpsestus Vindobonensis: A Revised Edition of L_{115} for Samuel-Kings». *BIOSCS* 16 (1983) 13-87. Texto de 1-2 Reyes en pp. 72-87.

Contenido: 1 Re 11, 41-12, 12; 12, 24k-r; 13, 19-29; 15, 34-16, 28g; 18, 23-29.

2 Re 6, 6-15; 10, 5-13; 10, 24.23-28.25-30; 13, 14-21; 10, 31; 15, 32-38; 17, 1-6 ?; 17, 15-19, 9[108].

[107] Mientras no se diga expresamente lo contrario, todos los testimonios de L_{91-95} aparecen en los manuscritos bajo las siglas GR o INGR. Para el problema de las siglas cf. Moreno Hernández, *Las glosas marginales,* 214-223.

[108] Sobre estas anomalías en la ordenación del material cf. B. Fischer, *Palimpsestus Vindobonensis,* 26-27. Sobre el amplio doblete de 2 Re 10, 25-28, la transposición de 2 Re 13, 14-21 entre los versos 10, 30 y 31, la omisión o transposición de 2 Re 16 y la transposición y reelaboración libre de 2 Re 17, fenómenos todos que tienen que ver con un estadio más primitivo de la transmisión textual cf. B. Fischer, *Palimpsestus Vindobonensis,* 36.

Sección no-καίγε

De un total de 86 unidades variantes computadas:

36	=	Ant	=	41,8 %
33	=	LXX-rel	=	38,3 %
17	≠	LXX	=	19,7 %

Sección καίγε

De un total de 87 unidades variantes computadas:

49	=	Ant	=	56,3 %
19	=	LXX-rel	=	21,8 %
19	≠	LXX	=	21,8 %

Cifras que pueden visualizarse en el siguiente cuadro:

L_{115}	*no*-καίγε	καίγε	Total
= Ant	36	49	85
= LXX-rel	33	19	52
≠ LXX	17	19	36
Total	86	87	173

De este análisis cuantitativo salta a la vista que el mayor número de coincidencias del L_{115} es con Ant, y que esta proporción se incrementa de manera notable en la sección καίγε. Que hay un componente de este manuscrito que sigue en ocasiones el texto de LXX-rel y que este componente es mayor en la sección *no*-καίγε que en la sección καίγε. Y que, por fin, hay otro componente de la versión que transmite este manuscrito que no está atestiguado en la tradición manuscrita que conocemos; este componente se reparte casi por igual en las dos secciones καίγε y *no*-καίγε. Estos datos no varían mucho de los que obtuvimos para 1-2 Samuel y allí remitimos para la correcta interpretación de los mismos teniendo en cuenta las técnicas de traducción de L_{115} [109]. En el último componente sin apoyo en la tradición manuscrita conviene destacar 2 Re 17, 7-14: *quia propter omnes exacerbationes quibus exacerbaverunt dominum ex qua die eduxit patres eorum ex Aegypto et usque in hunc diem non custodierunt praecepta Domini Dei patrum suorum,* que debe completarse con 2 Re 17, 9 que figura al final del mismo folio: *et revelaverunt filiis Israel quae non ita oportebat ad deos suos et aedifica-*

[109] Cf. *1-2 Samuel,* L-LIII.

verunt sibi excel[sa in omnibus civitatibus...]. Igualmente la redacción de 2 Re 17, 15: *Et dereliquerunt legem eius et mandata eius quae disposuit patribus eorum,* que, en opinión de Fischer, refleja una tercera forma textual paralela a la hexaplar y a la antioquena[110]. Hay que señalar también el fenómeno de 2 Re 10, 25-28 donde L_{115} reproduce un duplicado yuxtaponiendo dos textos, primero el de LXX-rel y a continuación el texto Ant del mismo pasaje[111].

Si de las consideraciones cuantitativas pasamos al análisis cualitativo de las variantes aparece todavía más claro el apoyo de L_{115} a Ant sobre todo en la sección καίγε de Reyes[112]. He aquí algunos ejemplos:

1 Re 12, 24: Et scinde eum XII scissuras *antequam cooperias te* L_{115}.

1 Re 18, 25: *Quia vos multi estis et facietis sacrificium primi* et invocate in nomine *deorum* vestrorum L_{115}.

1 Re 18, 27: *Et addidit Helia[s thes]bita dicens* L_{115}.

1 Re 18, 29: Et [profe]tabant donec tr[ansit] *medius dies* L_{115}.

2 Re 6, 8: Et *consilium habuit cum pueris suis* dicens in locum *phelmuniim insidia faciamus et fecerunt* L_{115}.

2 Re 6, 10: Et observavit inde *non semel nec bis* L_{115}.

2 Re 6, 13: *Ite et* videte ubi *sit* hic L_{115}.

2 Re 10, 8: *Et intraverunt nuntii et nuntiaverunt ei dicentes* L_{115}.

2 Re 10, 29: Non discessit Ieu rex *sed abit post vaccas peccati* L_{115}.

2 Re 17, 2: Et fecit male *in conspectu domini super omnes qui fuerunt* ante eum L_{115}.

2 Re 17, 3: Et *adferebat ei munera* L_{115}.

2 Re 17, 4: Et invenit rex assyriorum in Osee *insidia* et misit nuntios *ad Adramelec ethiopem habitantem in Aegypto et offerebat Osee munera regi assyriorum ab anno in annum [et non attulit ei munera in illum annum] et iniuriam fecit* ei *rex assyriorum* in Chalee *et tradidit eum in carcerem* L_{115}.

2 Re 17, 17: Et divinabant *divinationes et fecerunt ephud et theraphim* L_{115}.

L_{116}: *Quedlinburg Itala*

Es el manuscrito más antiguo que conservamos de la *Vetus Latina* en Reyes. Fue escrito e ilustrado en Roma en la primera parte del s. V d.C.

110 Fischer, *Palimpsestus Vindobonensis*, 87.

111 Este doblete ha sido estudiado por J. Trebolle, «Textos *kaige* en la *Vetus Latina* de Reyes (2 Re 10, 25-28)». *RB* 89 (1982) 198-209, pero sus conclusiones no pueden aceptarse sin reservas.

112 En cursiva se reflejan los acuerdos con variantes específicas de Ant.

Seguimos la edición de I. Levin, *The Quedlinburg Itala. The Oldest Illustrated Biblical Manuscript,* Leiden 1985, y los fragmentos de Reyes se hallan en los ff. 4^v-5^v.

Contenido: 1 Re 5, 2 - 6, 12 (LXX).

Por lo tanto el contenido se reduce a dos capítulos de 1 Reyes, es decir, de la sección *no-καίγε* donde las discrepancias entre Ant y LXX-rel son menos significativas, lo cual dificulta su análisis en cuanto al tipo de texto que sigue.

De un total de 50 unidades variantes analizadas, en 20 ocasiones sigue al texto Ant, en unos pocos casos claramente porque el tipo de apoyo es de carácter múltiple, otras veces se limita exclusivamente a la explicitación del nombre de Salomón. Por el contrario en 11 ocasiones sigue el texto de LXX-rel, una de ellas de modo inconfundible en la cifra de *quadri[n]gentesimo et quadragesimo anno* de 1 Re 6, 1. Y en 19 ocasiones se aparta tanto de Ant como de LXX-rel, lo cual nos indica una vez más la fluctuación con que se transmitieron estas versiones en los primeros siglos de nuestra era. No olvidemos la fecha temprana del manuscrito que comentamos.

Estas cifras de acuerdos y desacuerdos y el escaso volumen de los fragmentos conservados no permiten sacar demasiadas conclusiones sobre el tipo de texto que seguía L_{116}. Con todo, y por comparación con los mismos fragmentos de 1-2 Samuel, el balance es algo más positivo en favor del texto antioqueno, aunque no se puede disimular el elevado número de lecturas que no encuentra apoyo en la tradición manuscrita que conocemos. He aquí algunos ejemplos de lecturas que siguen el texto Ant.[113].

1 Re 5, 2: Et misit *Solomon* ad Chiram dicens L_{116}.
1 Re 5, 14: Et duobus me[n]sibus *in domibus suis* L_{116}.
1 Re 6, 2: Et sustulerunt lapides magnos, *lapides* praetiosos L_{116}.
1 Re 6, 6: XL *cubitis* latitudo eius L_{116}.

An glos De Bruyne: Fragmentos de un glosario bíblico

D. de Bruyne, «Fragments d' anciennes versions latines tirés d' un glossaire biblique». *Archivum Latinitatis Medii Aevi 3,* París 1927, 1-8.

De las veinte glosas conocidas para 1-2 Reyes once de ellas siguen el texto de LXX allí donde no hay variantes distintivas con el texto antioqueno, lo cual supone un alto grado de literalidad. En siete ocasiones el

[113] En cursiva las variantes que apoyan Ant.

autor anónimo de este glosario se distancia tanto de LXX-rel como de Ant. En ningún caso sigue a LXX-rel contra Ant. En cambio en dos casos claros está siguiendo el texto antioqueno[114]:

1 Re 11, 27: Levavit *manum suam* adversus regem *salomonem* cum aedificavit locum excelsum et circumduxit sepem civitatis david patris sui.

2 Re 8, 11: alia ed. *Donec confunderetur* / tertia ed. Et posuit munera usque dum putrida fierent.

Como observaron De Bruyne y Moreno Hernández[115] parece que este glosario, por sus coincidencias notables con el texto de $L_{91\text{-}95}$, tuvo acceso al mismo fondo de lecturas del que procederían las glosas marginales de esta familia española de manuscritos y en un área geográfica distinta de la Península Ibérica. Pero como se sugiere por medio de las siglas *alia ed.*, *tertia ed.* del fragmento que hemos señalado, consultaría también material procedente de otras versiones latinas. En efecto, en el caso antes citado *dum putrida fierent* sigue la lectura del minúsculo 71 de la edición de Brooke-McLean.

Sabatier[116]

Como es sabido esta colección de testimonios de *Vetus Latina* está compuesta por lecturas de manuscritos y otras procedentes de citas de los autores antiguos. Las lecturas de los manuscritos en 1-2 Reyes son muy escasas, limitadas al primer capítulo de 2 Reyes y proceden del ms *Sangermanensis* 13[117]. Esta larga cita tomada del *Sangermanensis* es un testimonio claro en apoyo del texto antioqueno, pues se da la circunstancia de que procede de un versículo en el que los textos de LXX mayoritaria y Antioqueno están abiertamente diferenciados. He aquí el pasaje en cuestión[118]:

2 Re 1, 2: *Et ascendit Ohosias in superioribus domus suae in Samariam* et languebat. Misit itaque nuntios dicens: Ite, *interrogate per* Baal muscam deam regionis Accaron, si futurum est ut vivam ex hac infirmitate mea. Et abierunt interrogare per eam.

[114] En cursiva las variantes textuales que apoyan Ant.

[115] Moreno Hernández, *Las glosas marginales*, 248-249.

[116] P. Sabatier, *Bibliorum sacrorum latinae versionis antiquae seu vetus italica et ceterae quaecumque in codicibus manuscriptis et antioquorum libris reperiri potuerunt*, Reims 1739-49; París 1751.

[117] Para la identificación y descripción de este manuscrito y su equivalencia en la edición de Beuron cf. B. Fischer, *Vetus Latina. Die reste der altlateinischen Bibel. 1 Verzeichnis der Sigel*, Friburgo 1949, 40-42.

[118] En cursiva la parte del versículo que coincide con Ant frente a LXX-rel.

2. *Padres latinos*

Al uso de las citas de los autores cristianos como testimonio de la *Vetus Latina* hay que anteponer las mismas cautelas que ya expresamos en el tratamiento de las mismas citas en 1-2 Samuel[119]: el recurso a las citas de memoria y su inserción en contextos diferentes, la falta de ediciones críticas fiables en muchos casos, la exposición al influjo primero y suplantación después por parte de la Vulgata. Con todo hay autores que citan preferentemente un texto de la *Vetus Latina* y cuyas citas están avaladas por el testimonio de otras fuentes manuscritas. Uno de estos casos es el de Lucifer de Cagliari.

Lucifer de Cagliari (Luc)

Como en 1-2 Samuel seguimos la edición de G. F. Diercks, *Luciferi Calaritani Opera quae supersunt,* CCSL VIII, Turnholti/Brepols 1978, que mejora notablemente la de Hartel (1886) utilizada por Brooke-McLean. Aunque las citas bíblicas de Lucifer no han sido estudiadas sistemáticamente y en conjunto, para 1-2 Reyes Moreno Hernández ha estudiado el material que coincide con las glosas de L_{91-95}. Sus conclusiones son importantes para una estratificación de los elementos dispersos de *Vetus Latina* relativos a estos libros. La estrecha afinidad que muestran las citas de Luc con L_{91-95} —superior a la que se da entre L_{91-95} y L_{115} o L_{116}— nos remiten a una *Vorlage* muy próxima y a unas técnicas de traducción similares[120]. Esta *Vorlage* estaría próxima al texto antioqueno de Septuaginta aunque no sería idéntica a éste. Desde la perspectiva que ahora nos interesa, a saber, el apoyo que Luc presta al texto antioqueno de 1-2 Reyes vamos a analizar a continuación las coincidencias con Ant por un lado y con LXX-rel por otro, así como las lecturas peculiares de Luc que discrepan de toda la tradición septuagintal. Dado que la mayoría de las citas, en concreto un 77 % proceden de 1 Reyes, no vamos a distinguir en este caso entre sección καίγε y sección *no*-καιγε porque esta distinción confundiría más que aclararía, ante una distribución tan desigual del material.

De un total de 222 unidades variantes computadas en 1-2 Reyes

97	=	Ant	=	43,6 %
48	=	LXX-rel	=	21,6 %
77	≠	LXX	=	34,6 %

119 Cf. *1-2 Samuel,* LXI. Añádanse ahora las observaciones de Moreno Hernández en su estudio de las citas de estos autores en relación con las glosas marginales. Cf. Moreno Hernández, *Las glosas marginales,* 250-252.

120 Moreno Hernández, *Las glosas marginales,* 252-260.

Por comparación con los resultados de 1-2 Samuel, se muestra todavía más claro el apoyo de Luc al texto antioqueno, aunque no se puede disimular un componente de lecturas que siguen el texto de LXX-rel, algunas de ellas sin ambigüedad. Como en el caso de las glosas marginales de las Biblias Vulgatas españolas, sorprende el elevado número de lecturas singulares sin apoyo en los manuscritos conocidos de LXX. Tenderíamos a atribuirlo a factores de adaptación al contexto o al procedimiento de las citas de memoria si no estuvieran corroboradas muchas de ellas por otros testimonios manuscritos de *Vetus Latina*. Puesto que en el aparato crítico sólo aparecerán los apoyos positivos al texto antioqueno, para ilustrar el estadio del texto que transmite Luc señalaremos a continuación algunas de las variantes más significativas dentro de estas tres categorías:

a) Lecturas singulares sin apoyo en la tradición septuagintal[121]:

1 Re 12, 24i: Et surrexit mulier *et fecit sicut dixit ei vir eius. Et Achiab* homo senex *erat valde* Luc.

1 Re 12, 28: *Tunc igitur* Hieroboas *cogitavit et abiit* Luc.

2 Re 23, 3: Et *transivit* omnis populus in *testamentum quod disposuit rex ex libro* Luc.

2 Re 23, 4: Et sumpsit *cineres illorum et sparsit in rivum et abiit* in Bethel Luc. Es una traducción que cambia el sentido tanto del original hebreo como de Septuaginta y Vulgata. Bien puede tratarse de una interpretación midrásica al nivel mismo de la traducción. En efecto, por tratarse de las cenizas de los instrumentos de Baal, es más acorde con la reforma religiosa de Josías esparcirlas en el torrente Cedrón, donde acaban de ser quemadas, que llevarlas a Betel, un lugar de culto en definitiva.

2 Re 23, 10: Et *coinquinavit Phem quod erat in Cepenan, quoniam perduxerunt* quisque Luc. Estas lecturas pueden explicarse a partir de la tradición griega como corrupción de las transcripciones en este pasaje.

2 Re 23, 13: *Et excelsos quae fecerant a facie Hierusalem, quod erat in dextro montis Anmissa* Luc. Aunque se separa de la tradición de Septuaginta no es preciso recurrir a *Vorlage* distinta pues dicha traducción se ajusta al texto hebreo y está corroborada por la traducción de Aquila, que conocemos en este pasaje gracias a los fragmentos de un palimpsesto Z_3 procedente de la Genizah de El Cairo[122].

[121] En cursiva en este apartado se indican las divergencias de Luc con relación a toda la tradición de Septuaginta.

[122] Cf. edición de Brooke-McLean, ad loc.

b) Lecturas que apoyan a LXX-rel

Aunque no son comparables con las que apoyan a Ant constituyen un componente que hay que tener en cuenta a la hora de valorar el tipo de texto usado por Lucifer. A continuación señalaré unos pocos pasajes en que con bastante claridad sigue a LXX-rel[123]:

1 Re 15, 34: Et *fecit* malignum coram domino... et *in peccatis* eius, *quemadmodum* peccavit in Israel Luc.

1 Re 18, 25: Eligite vobis *vitulum* unum *et facite priores,* quoniam *vos multi estis* Luc.

1 Re 18, 34: Et dixit: accipite mihi *quattuor* hydrias aquae et *effundite super holocaustum* Luc.

1 Re 22, 5: Et dixit Iosafat rex Iuda ad regem Israel: *interrogate* nunc *hodie* dominum Luc.

c) Lecturas que apoyan a Ant

Además de suponer el mayor porcentaje en términos cuantitativos, este apoyo se pone de manifiesto sobre todo en un análisis cualitativo —*variantes non sunt numerandae sed ponderandae*— al advertir una serie de acuerdos múltiples o polivalentes dentro de un mismo versículo que no pueden explicarse sin concluir que Lucifer ha utilizado un texto bíblico (si en griego o en latín es otra cuestión) muy similar, aunque no idéntico al texto antioqueno de 1-2 Reyes. He aquí algunos de los ejemplos más significativos que pueden completarse con una consulta al aparato crítico[124]:

1 Re 11, 14: Et praeocupavit Damasic civitatem *et sedit in ea et regnavit in Damasic* Luc.

1 Re 12, 24k: Et surrexit *mulier* ex Baria *et abiit* Luc.

1 Re 13, 6: *Et respondit rex et dixit* homini Dei... et *reversa est manus* regis ad eum Luc.

1 Re 13, 25: Et *venerunt viri* civitatis *illius* et *locuti sunt in* civitate ubi prophetes senior habitabat in illa Luc.

1 Re 18, 37: Luc omite junto con Ant ἐπάκουσον 1.° — θεός.

1 Re 21, 13: Haec dicit dominus, si vidisti *sonum* magnum istum? Luc.

1 Re 20, 19: Et *dices ad eum* Luc.

2 Re 2, 11: Euntibus autem illis *et loquentibus* Luc.

[123] En cursiva, en este apartado, las variantes que apoyan lecturas específicas de LXX-rel por oposición a Ant.

[124] En cursiva, en este apartado, los acuerdos de Luc con Ant.

2 Re 21, 8: *Sed si audierint me per omnia, quae mandavi eis* Luc.

2 Re 21, 9: Et *quoniam valide adspernatus est Manasses* et *seduxit* eos Manasses, ut facerent quod malignum est super *omnes* gentes quas *abstulit* dominus a facie Israel Luc.

Es un ejemplo de coincidencia polivalente con una serie de variantes específicas del texto antioqueno que viene a confirmar que Luc tenía delante un texto bíblico muy similar a Ant.

2 Re 21, 13: Et *deleam* Hierusalem quemadmodum *deletur buxum* de *poste* ante faciem eius Luc. El latín *buxum* = tablilla de madera está traduciendo el griego antioqueno πυξίον, mientras que LXX-rel leen en este lugar ὁ ἀλάβαστρος.

2 Re 21, 15: *Quoniam proiecti sunt de post me,* et erant de post me Luc.

2 Re 22, 20: *Et videbunt oculi tui omnia mala* quae ego induco in loco isto Luc.

2 Re 23, 3: Et disposuit testamentum *quod inventum est in domo domini* ante conspectum domini, *ire* post dominum et observare... et *praecepta eius...* scripta *in libro isto* Luc. Es otro ejemplo de acuerdo múltiple con Ant especialmente singificativo como indicador del tipo de texto seguido.

2 Re 23, 4: Ut eicerent de *domo* domini omnia vasa *quae fecit* ad Baal et *Asera* et omni *militiae* caeli Luc.

2 Re 23, 5: Et combussit *sacerdotes* quos *constituerant,* reges Iuda, ut *incenderent* excelsis civitatum Iuda et *circa* Hierusalem; *incendebant* Baali et soli et lunae et omni *militiae* caeli Luc.

2 Re 23, 11: Combussit *in igne in domo domus, quam aedificaverunt reges Israel excelso illi Baal et omni militiae caeli* Luc.

2 Re 23, 16: Et *reversus est* Iosias rex et vidit monumenta quae erant ibi *in montem* Luc.

Los materiales que transmiten los manuscritos $L_{91\text{-}95}$, L_{115}, L_{116} y Lucifer de Cagliari constituyen más del 90 % de los testimonios de *Vetus Latina* para 1-2 Reyes. Espigar las lecturas de *Vetus Latina* que transmiten los restantes autores cristianos antiguos es un asunto más delicado por diversos motivos. A lo largo de 1 Reyes la mayoría de las variantes antioquenas pertenecen a la esfera de la gramática y el estilo. Por consiguiente es más difícil que dejen su huella y sean identificables en una traducción al latín. Sólo nos interesan por tanto las variantes que son distintivas y no aquellas variantes de traducción que no reflejan las diferencias entre estos dos textos.

Ocurre además con cierta frecuencia que la *Vetus Latina* sigue una lectura antioquena pero que también se encuentra en la Vulgata por

proceder de ese componente antioqueno que completa, al igual que la Vulgata, las lagunas u omisiones de Septuaginta en relación con el hebreo. Por ejemplo, 2 Re 2, 19: καθὼς σὺ κύριε ὁρᾷς Ant = *sicut tu ipse domine perspicis* Vulgata. Igualmente si tomamos la siguiente cita de Euquerio IV Reg. 4 a 2 Re 19, 29 (*Porro in anno tertio seminate et metite, et plantate vineas et comedite fructum eorum*), aunque es conforme al texto antioqueno, por encontrarse también en la Vulgata no lo consideraremos testimonio de la *Vetus Latina* en apoyo de Ant pues sería arriesgado e incurriríamos en un círculo vicioso si considerásemos dicho texto como de *Vetus Latina,* máxime en autores que como éste siguen mayoritariamente a la Vulgata.

En todos estos casos hemos sido más bien sobrios en la recogida de datos de *Vetus Latina* que apoyen a Ant. Cuando no se puede distinguir si el texto es propio de la *Vetus Latina* o de la Vulgata, lo desechamos como testimonio de *Vetus Latina* en apoyo de Ant.

Para los autores que siguen utilizamos los datos de la edición de Sabatier[125] completados con la consulta a los ficheros de citas patrísticas del Vetus Latina Institut de Beuron y de las modernas ediciones de los Padres que han aparecido en la serie latina del *Corpus Christianorum.* El mejor estudio que conozco de las citas de estos autores en relación con las glosas marginales de L_{91-95} es el de Moreno Hernández[126]. Pese a la fragmentariedad de los testimonios, pues su estudio se limita a aquellos pasajes en que hay texto de los autores cristianos que coincide con el de las glosas, los resultados contribuyen a esclarecer las conexiones entre los *membra disjecta* de la *Vetus Latina:* a) L_{91-95}, L_{115}, L_{116} y Luc reflejan un estrato recensional del griego muy próximo, aunque no idéntico, a Ant. El texto citado por Luc es el que más afinidad tiene con L_{91-95}; b) *An glos De Bruyne* y Claudio de Turín han podido tener como base un arquetipo de las glosas marginales; c) alguna similitud con Ant muestran las citas de Ambrosio, Speculum y Agustín. Probablemente también Ireneo y Cipriano, aunque la escasez de los testimonios impide sacar más conclusiones; d) escasa relación con las glosas marginales muestran las citas de Quodvultdeo, Tertuliano, Lactancio, Euquerio y Beda.

[125] P. Sabatier, *Bibliorum sacrorum latinae versionis antiquae seu vetus italica et ceterae quaecumque in codicibus manuscriptis et antiquorum libris reperiri potuerunt,* Reims 1739-49; París 1751, 554-628.

[126] Moreno Hernández, *Las glosas marginales,* 250-286.

Desde una perspectiva ligeramente distinta, como es la del apoyo que prestan al texto antioqueno las citas de *Vetus Latina* que transmiten los principales autores antiguos, vamos a analizar a continuación el texto bíblico de estos Padres latinos en relación con Ant.

Ambrosio (Am)

Ambrosio continúa en 1-2 Reyes la trayectoria que ya señalamos en 1-2 Samuel[127], es decir se manifiesta decidido seguidor del texto antioqueno. De las 48 citas recogidas, 37 siguen el texto de Ant mientras que 7 siguen a LXX-rel y 4 se oponen a la Septuaginta en su conjunto. Como ya advirtió Moreno Hernández[128] falta un estudio de conjunto sobre el texto bíblico seguido por este autor, pero los estudios parciales que existen confirman estos resultados. La mayoría de las citas a 1-2 Reyes proceden de dos obras de Ambrosio, *De Nabuthae* y *De officiis*. De estas dos obras proceden también las citas que están más próximas al texto antioqueno. A pesar del carácter luciánico del texto de Ambrosio, Moreno Hernández llamó la atención sobre las importantes divergencias léxicas en relación con $L_{91\text{-}95}$, divergencias que remiten probablemente a versiones latinas distintas. Señalo a continuación algunas de las citas que apoyan a Ant en un tipo de variantes claramente distintivas[129].

1 Re 3, 8: *Et servus* tuus in medio populi tui, quem elegisti, populum multum, *sicut arenam maris, quae dinumerari non potest prae multitudine* Am Ps 118.

1 Re 12, 16: *Non est nobis portio* cum David *neque* haereditas in filiis Jesse. *Revertere unusquisque* in tabernacula sua Israel Am off.

1 Re 20, 4: *Et turbatus est spiritus eius* Am Nab.

1 Re 20, 10: *Producite* illum, et *lapidate* Am Nab.

1 Re 20, 16: Et descendit Achab ad vineam Nabuthe *Jezraelitae,* possidere eam Am Nab.

2 Re 6, 22: Non percuties, *quos non captivasti* in lancea et in gladio tuo: *pone eis* panem *et aquam,* ut manducent et bibant, et *remittantur* et eant ad dominum suum Am off.

Agustín (Au)

En el caso de Agustín que conserva sin duda restos de las antiguas versiones latinas los testimonios están mucho más diversificados. No es

127 Cf. *1-2 Samuel,* LXVIII-LXIX.
128 Moreno Hernández, *Las glosas marginales,* 269.
129 En cursiva los acuerdos textuales con Ant.

tan claro el apoyo a Ant sino que en ocasiones sigue claramente al texto de LXX-rel y otras veces sigue su propio camino en contra de Ant y LXX-rel. Como muestra de esta panorámica textual elegiré algunos ejemplos significativos: La mayoría de las coincidencias con Ant proceden de las citas del sermón 10. La primera corresponde a 1 Re 3, 18: «Et *contigit* die tertio postquam peperi, peperit etiam haec mulier *filium:* et *eramus* in uno, et *non erat* quisquam nobiscum, praeter ambas nos in domo»[130]. La segunda a 1 Re 3, 32: *Et ipsa dixit: Non, filius tuus est ille mortuus, et meus filius est qui vivit*[131]. Pero dentro del sermón 10 encontramos una cita en la que Agustín, aun siguiendo fundamentalmente a LXX, introduce modificaciones notables que señalamos a continuación en cursiva: 1 Re 3, 28: «Et timuerunt a facie regis, *eo quod intellectus Dei in eo esset* ut faceret justitiam». Y no faltan casos en que sigue claramente al texto de LXX-rel frente al Ant como en 1 Re 12, 15: «*Quoniam erat conversio a Domino* ut statueret verbum suum, quod locutus est in manu Achiae Selonitae», Au *de grat. et lib. arb.*[132] Contrastado con nuestros resultados de 1-2 Samuel[133] conviene matizar que en 1-2 Reyes el apoyo de Au al texto antioqueno es sensiblemente superior al que presta a LXX-rel, aunque no es comparable con el seguimiento que prestan Ambrosio o Claudio de Turín y mucho menos con Lucifer.

Tratados Pseudoagustinianos (Speculum) (Ps-Au spe)

Como ya vimos en Samuel[134] de todos los tratados pseudoagustinianos que tienen citas de Reyes es el *Liber de divinis scripturis sive speculum* el que más de cerca sigue y con bastante regularidad al texto antioqueno. A continuación señalo a modo de ejemplo los casos en que dicho tratado sigue con mayor claridad a Ant[135]:

2 Re 4, 14: Et dixit *Elisaeus ad Giezi* puerum suum: quid ergo faciemus ei? Et dixit Giezi: manifeste *non est filius,* et vir eius senex est Ps-Au spe.

[130] En cursiva los acuerdos textuales con Ant. He escogido este verso porque el acuerdo múltiple en una secuencia de variantes, y no en una sóla, es una garantía de que el tipo de texto empleado es muy próximo al Ant.

[131] En efecto esta frase la omiten LXX-rel.

[132] En esta última cita van en cursiva los acuerdos de Agustín con LXX-rel. También coincide con LXX-rel en la omisión del τοῦ προφήτου de Ant, detrás del nombre *Achiae.*

[133] Cf. *1-2 Samuel,* LXX.

[134] Cf. *1-2 Samuel,* LXIX.

[135] En cursiva los acuerdos de este tratado con Ant.

2 Re 4, 16: *In testimonio erit sermo* hic, quia secundum tempus hoc vives, *et* tu concipies filium. Et dixit mulier: noli, homo Dei, *deridere* ancillam tuam Ps-Au spe.

2 Re 4, 29: Accipe baculum meum in manu tua et *vade:* et si inveneris obvians *aliquem,* non benedicas eum, sed et si *quis* benedixerit te, non *respondebis* ei Ps-Au spe.

Sin embargo, una cita procedente del tratado pseudoagustiniano *Sermones* 128, 7 acerca de la reanimación del hijo de la Sunamita, a pesar de estar introducida con fórmula de citación, se aparta ostentosamente tanto de Ant como de LXX-rel[136]:

2 Re 4, 34: Et posuit, sicut scriptum est, os ad os, oculos ad oculos, manus ad manus, *pectus ad pectus, ventrem ad ventrem, pedes ad pedes.*

Claudio de Turín (Clau-T)

Las citas de Claudio de Turín han sido estudiadas por Vercellone, Rahlfs y recientemente Moreno Hernández[137]. Parece claro que Claudio, a pesar de su cronología tardía († 827) y tal vez por su origen español conoce distintas versiones de la *Vetus Latina* y, al parecer, reproduce lecturas de las glosas marginales. La mayoría de sus citas proceden de sus *Quaestiones in Reges.* Precisamente comentando 2 Sam 25, 5 según el texto antioqueno alude a una de estas versiones antiguas al introducir una cita que sigue claramente a Ant.: «In antiqua autem translatione ita scriptum habetur: 'Et *nunc* tu *scis quae* fecit mihi Joab filius Sarviae, et *quae* fecit *duobus principibus militiae* Israel Abner filio Ner, et *Abesae* filio Jether, *principi militiae Juda:* occidit eos et *vindicabit sanguinem belli* in pace et *dedit sanguinem innocentium* in *vita mea,* in *zona mea,* quae *erat circa lumbos meos,* et in calceamento *meo,* quod erat in pede *meo*'» Rg q 23[138]. Dentro del texto de Reyes, aunque puedan detectarse algunas contaminaciones con la Vulgata, predominan las citas de *Vetus Latina* que siguen de cerca al texto antioqueno como se comprueba en los siguientes ejemplos:

1 Re 6, 1: Et in lignis tabernaculi per annos quadringentos *octuaginta* usque ad tempora Salomonis Rg q 26.

1 Re 9, 12: Et exivit Hiram de Tyro *civitate sua* et abiit in Galilaeam Rg q 27.

136 En cursiva el texto del Pseudo-Agustín que discrepa de toda la tradición manuscrita. Sobre este pasaje en el texto antioqueno cf. N. Fernández Marcos. «La reanimación del hijo de la Sunamita en el texto antioqueno», en prensa.

137 Cf. Moreno Hernández, *Las glosas marginales,* 260-263.

138 En cursiva las coincidencias con el texto antioqueno.

El interés de las citas de Claudio que coinciden con las glosas marginales radica en que en una fecha tardía como es el s. IX este autor conocería la tradición de las glosas marginales fuera de la Península Ibérica[139].

Cipriano (Cy)

De su texto bíblico en Reyes poco podemos añadir a lo dicho ya en la introducción de 1-2 Samuel[140]. Aunque la interpretación de los datos oscila según los autores debido a las escasas citas con que contamos, coincido con Brock en que la interpretación de Fischer parece básicamente correcta. En 1-2 Reyes sólo contamos con seis citas de las cuales dos siguen a LXX-rel, otras dos siguen a Ant en cuanto que no transcriben sino que declinan el nombre de Salomón y sobre todo otras dos apoyan el texto de Ant en lecturas específicas y claramente distintivas. He aquí las dos últimas lecturas que pertenecen al mismo versículo y están tomadas de la carta 76:

2 Re 17, 21: *Quia dissipatus est Israel a domo David* et constituerunt *sibi* regem Hieroboam filium Naboth[141].

Jerónimo (Hi)

Incluso en Jerónimo se pueden rastrear algunas lecturas de *Vetus Latina* que apoyan el texto antioqueno. Naturalmente que deben ser valoradas en su justa medida en un contexto predominante de citas de la Vulgata que no excluye el apoyo esporádico a LXX-rel. La mayoría de las citas en apoyo de Ant proceden de su *Tratado contra Pelagio* y *Contra Joviniano*. He aquí un par de ejemplos que ponen de manifiesto este comportamiento:

2 Re 18, 21: «Ecce confidis super baculum arundineum confractum, super Aegyptum, cui, *si innixus* fuerit homo, intrabit in manum ejus, et perforabit eam,» Hi Pel (no sólo coincide con Ant en la variante señalada en cursiva sino que apoya a Ant en la omisión del νῦν al comienzo del verso y la omisión del καί antes de 'intrabit').

2 Re 20, 18: Et *de* filiis tuis qui nascentur ex te, *tollent* et *facient eunuchos* in domo regis, Hi Jov.

139 Moreno Hernández, *Las glosas marginales*, 263.

140 Cf. *1-2 Samuel*, LXV-LXVI.

141 En cursiva los acuerdos con Ant. Deboys por su parte critica la valoración de Fischer y se suma al juicio de Rahlfs, según el cual Cipriano no muestra ningún acuerdo característico con Luciano. Cf. Deboys, *The Greek Text of 2 Kings*, 134.

Por fin quedan otros autores antiguos que transmiten también lecturas de *Vetus Latina* pero en los que la escasez de las citas no permite extraer demasiadas conclusiones sobre el apoyo que prestan al texto antioqueno. En este apartado podemos incluir a Quodvultdeo, Lactancio, Tertuliano, Ireneo, Hilario y Sedulio. En otros casos, dispares en cuanto a cronología y localización, la presencia de citas esporádicas de *Vetus Latina* que siguen a Ant junto a otras que siguen a LXX-rel o Vulgata apenas permiten concluir más que la coexistencia de las diversas traducciones en las distintas áreas geográficas y en un largo período de la transmisión. En esta categoría podemos incluir autores como Beda, Euquerio, Julián de Eclano u obras litúrgicas como el *Missale Mozarabicum* o el *Breviarium Gothicum*.

4. LAS EDICIONES ANTERIORES

El texto antioqueno de 1-2 Reyes ha sido impreso con anterioridad, al igual que el de 1-2 Samuel, en dos ocasiones: en la Políglota de Alcalá (1517) como *editio princeps* de la Septuaginta, y en 1883 por P. de Lagarde.

a) *La Políglota Complutense*

Al igual que ocurre en los libros de Samuel[142] la Complutense ofrece habitualmente en 1-2 Reyes un texto antioqueno, como consecuencia de haber seguido preferentemente al manuscrito *Vat. Gr. 330,* 108 de nuestra edición, enviado por el papa León X al cardenal Jiménez de Cisneros para la producción de esta Biblia[143]. Sin embargo desde un punto de vista literario, como ya indicó Rhalfs[144], el texto de la Complutense en Reyes constituye una nueva recensión porque ha sido reordenado para adecuarlo a la secuencia distinta del texto hebreo y de la Vulgata latina. Así se explican las frecuentes omisiones y transposiciones de la Complutense frente al texto del ms 108.

La Complutense presenta además otras muchas variantes frente al ms 108, la gran mayoría de las cuales está atestiguada en alguno de los

[142] Cf. *1-2 Samuel,* LXXX-LXXXI.

[143] Cf. M. Revilla, *La Políglota de Alcalá,* Madrid 1917, 98 y N. Fernández Marcos, «El texto griego». En *Anejo a la edición facsímile de la Biblia Políglota Complutense,* Valencia 1987, 33-42.

[144] Rahlfs, *Septuaginta-Studien,* 3, 18-23, pp. 22-23: «Auf diese Weise ist eine ganz neue Rezension geschaffen, welche M(= texto masorético) noch genauer entspricht, als die hexaplarische, mit der sie sich naturgemäss manchmal berührt, da Ximenez ebenso wie Origenes, nach M korrigiert hat».

manuscritos griegos colacionados por Brooke-McLean. Con frecuencia está apoyada por manuscritos de la recensión hexaplar [Ax(y), la versión Armenia y la Sirohexapla]. Con toda probabilidad, en la elección de estas lecturas griegas influyó en los editores de Alcalá el tenor del texto hebreo y no dudaron en corregir el texto del ms 108 cuando les parecía de inferior calidad al de otros manuscritos griegos. Sin embargo, no actuaron adaptando servilmente el texto griego al hebreo, ni hicieron un uso arbitrario de los manuscritos. Sólo los nombres propios fueron acomodados regularmente a la forma que tienen en hebreo.

En consecuencia, tampoco en los libros de los Reyes, como ya quedó dicho en Samuel, ayuda el texto de la Complutense para la restauración del texto antioqueno genuino, puesto que su testimonio, en el mejor de los casos, es el del ms 108 pura y llanamente. Y las variantes de la Complutense frente al ms 108, por el modo de proceder de los editores de Alcalá, no son precisamente un testimonio del texto antioqueno. De ahí que, aun habiendo colacionado por completo el texto de la Complutense en 1-2 Reyes, no nos ha parecido oportuno incorporarla al aparato crítico[145].

b) *La edición de Lagarde*

Lagarde ha tenido el mérito de ser el primero que proyectó y en parte realizó una edición del texto antioqueno desde Génesis a Ester[146]. En nuestra introducción a los libros de Samuel[147] ya expusimos las limitaciones de esta edición. Las críticas de Rahlfs a su maestro son válidas también para 1-2 Reyes: el ritmo de trabajo le impidió sopesar el valor crítico de los distintos testimonios por lo que no aparece un criterio definido en la elección de las variantes; con frecuencia se desmarca de toda la tradición manuscrita por considerar que no transmite el original; salvo en el libro de Ester, omite el aparato crítico de variantes que podría servir de control para la historia del texto. Bien sabido es por lo demás que el texto de esta familia de manuscritos desde Génesis hasta Rut 4,10 no es antioqueno[148]. En honor a la verdad hay que decir que Lagarde nunca estuvo satisfecho con sus colaciones y que, roturando cam-

145 Cf. J. R. Busto Saiz, «El testimonio textual de la Políglota Complutense para la edición del texto luciánico en 3 y 4 Reyes». *Sefarad* 52 (1992), en prensa.

146 P. de Lagarde, *Librorum Veteris Testamenti Canonicorum Pars Prior Graece,* Gotinga 1883.

147 Cf. *1-2 Samuel* LXXXI-LXXXIII.

148 Cf. Rahlfs, *Septuaginta-Studien,* 3, 23-30 y A. Rahlfs, *Paul de Lagardes wissenschaftliches Lebenswerk im Rahmen einer Geschichte seines Lebens dargestellt,* Gotinga 1928, 71-79, p. 78-79: «Diese Ausgabe des Lukiantextes ist überhaupt wohl der grösste Fehlschlag Lagardes».

pos científicos tan diversos, le faltó el aliciente para volver a revisar el texto editado. Pero es consciente de la provisionalidad de su edición y de la necesidad de nuevos estudios que satisfagan las exigencias de la investigación[149].

Como complemento a la evaluación que hace Rahlfs de esta edición y como resultado de nuestras colaciones estamos en condiciones de afirmar que en 1-2 Reyes es el ms 19 el que Lagarde sigue de forma más constante, no sólo en las múltiples ocasiones en que va unido al 108 sino también en lecturas exclusivas del 19. Esta afirmación puede mantenerse con los siguientes matices: a) que no sigue al ms 19 en todas sus variantes sino que con frecuencia se separa de él cuando a su juicio la lectura de éste no le parece correcta; b) que a veces, aunque más esporádicamente, sigue la lectura del 82 o del 93; c) que en un buen número de pasajes ha restaurado una lectura que no se encuentra en ninguno de los manuscritos antioquenos[150].

5. La presente edición

Esta edición de 1-2 Reyes sigue las pautas iniciadas en el primer volumen de Samuel[151] y ha de entenderse como continuación de aquélla. La única diferencia en la realización consiste en la ausencia del testimonio de la versión armenia, que esperamos poder ofrecer en apéndice a la edición de 1-2 Crónicas. Lo mismo que la edición de 1-2 Samuel, intenta ser un fiel reflejo del texto leído en el área geográfica de Antioquía en torno al s. IV d. C. Un texto uniforme que se sustrajo a las correcciones de la revisión καίγε en la sección γδ, es decir en 1 Re 22-2 Reyes. Sin embargo, es un texto recensionado que no se puede identificar sin más con la antigua Septuaginta. Es posible que cuando este texto antioqueno coincide con el texto vulgar de Reyes represente a la antigua Septuaginta[152]. Pero corresponderá a la futura *editio maior* de Gotinga

[149] «Luciani recognitio, cuius editionem dedi post aliquot annorum studium molestissimum in gravioribus omnibus satis fidam, et conlatis codicibus versionibusque eam praebentibus et patribus ea utentibus efficiendum erit ut etiam minutioribus adcurate edita dici merito possit». P. de Lagarde, *Librorum Veteris Testamenti Canonicorum*, XV.

[150] Por ejemplo, 1 Re 22,26; 2 Re 5, 4.18; 23, 8.11.27. Un ejemplo que puede ilustrar su modo de proceder: En 1 Re 22, 38, al final del versículo, detrás de κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦ Κυρίου añaden los mss 19 108 ὃ ἐλάλησεν διὰ Ἠλίου. Pues bien, Lagarde incorpora a su edición ὃ ἐλάλησεν obviamente siguiendo al ms 19 y omite διὰ Ἠλίου.

[151] Cf. *1-2 Samuel*, LXXXIII-LXXXVI.

[152] Deboys llama «texto vulgar» al trasmitido por el uncial N y la mayoría de los mss minúsculos según la edición de Brooke-McLean. Cf. Deboys, *The Greek Text of 2 Kings*, IX y 104-106.

el editar la Septuaginta antigua una vez colacionada y debidamente estratificada toda la tradición manuscrita. De momento, nuestra edición ofrece el texto seguido de la recensión antioquena, no fragmentado en un aparato crítico como se encuentra en Brooke-McLean, y muy distinto del texto que ofrece la edición manual de Rahlfs[153]. Desde el punto de vista de la lexicografía griega, recupera buen número de palabras que no se han tenido en cuenta en estudios anteriores por faltar en los léxicos y concordancias al uso, en especial en los de Septuaginta[154].

Nuestra edición se basa en una nueva colación y estudio de los siete manuscritos que componen el texto antioqueno en 1-2 Reyes. Para la restauración del texto hemos seguido los criterios internos al uso en crítica textual: discusión individualizada del valor de las distintas lecturas a la luz de la historia de la lengua griega y de la transmisión particular de este *corpus* de manuscritos, completado con un estudio del estilo y comportamiento de cada manuscrito a lo largo de 1-2 Reyes. La evaluación de las distintas variantes mediante estos criterios internos ha sido contrastada con una serie de criterios externos utilizados como control. El principal de ellos es el texto bíblico utilizado por Teodoreto a mediados del s. V d.C., al menos un siglo anterior al texto del único uncial con que contamos, el ms Z, y cinco siglos anterior al testimonio que transmiten los manuscritos minúsculos.

Gracias al segundo aparato de testimonios de apoyo al texto antioqueno, el lector puede hacerse una idea de la difusión e influjo del texto antioqueno en la tradición griega y latina. Y gracias a los datos de Josefo y la *Vetus Latina,* aunque sean fragmentarios, podrá decidir también qué parte de la tradición puede remontarse a un estadio protoluciánico.

El primer aparato es negativo y no requiere especial aclaración. En él señalamos todas las variantes de los manuscritos antioquenos con relación al texto restaurado, excepto las estrictamente fonéticas (incluso és-

[153] En efecto, Rahlfs desechó en su edición manual la mayoría de las lecturas específicas de esta recensión por considerarlas secundarias: «Huius editionis (i. e. editio Luciani) innumeras lectiones singulares praetereo», cf. A. Rahlfs, *Septuaginta, id est Vetus Testamentum Graece iuxta LXX interpretes,* I, Stuttgart 1935, 502.

[154] En efecto, las lecturas del texto antioqueno no están incluidas en las concordancias de Septuaginta de E. Hatch-H. A. Redpath, *A Concordance to the Septuagint and the other Greek Versions of the OT (including the Apocryphal Books),* Oxford 1897, reimpresión en Graz 1954. Y si esporádicamente encontramos alguna palabra específica del texto antioqueno en el léxico de J. F. Schleusner (*Novus Thesaurus Philologico-Criticus, sive Lexicon in LXX,* Leipzig 1820/21; Glasgow 1822; Londres 1829; reimpresión Lovaina 1990) se debe a que dichas lecturas las tomó Schleusner del texto de la Políglota Complutense.

tas en los nombres propios y cuando implican un cambio de significado) o la νῦ eufónica. Teodoreto está recogido a la manera de un manuscrito más en aquellas secciones en que cita el texto bíblico cuyos *incipit* y *desinit* se advierten en el cuerpo de la edición. También indicamos Tht^{ap} (= aparato crítico de nuestra edición de Teodoreto) cuando dicha lectura puede ser de interés para la valoración del texto antioqueno. Señalamos asimismo en el cuerpo de la edición los *incipit* y *desinit* de los manuscritos fragmentarios *Z* y *700*.

El segundo aparato de apoyo sólo refleja las lecturas de los testimonios indirectos que secundan el texto antioqueno presentadas dentro de un contexto mínimo que las haga inteligibles. Por consiguiente para una justa valoración de estos testimonios es imprescindible consultar en la introducción la valoración de conjunto de cada uno de ellos, teniendo en cuenta también sus coincidencias con LXX-rel y sus lecturas singulares que, como es obvio, no se incluyen en este aparato.

El orden de presentación de los testimonios es el de los capítulos y versículos bíblicos. Y dentro de cada versículo: Qumrán, Josefo, resto de los Padres antioquenos y *Vetus Latina* (primero los manuscritos y a continuación las citas de los Padres latinos). Naturalmente que este orden puede entrar a veces en conflicto con el desarrollo temático de la narración, al figurar en primer lugar datos de la segunda parte del verso. A pesar de ello preferimos mantener ese orden como punto de referencia, y sólo señalamos el lema en este segundo aparato en aquellos casos en que puede haber ambigüedad en la referencia.

Por la importancia que tiene el testimonio de Josefo para la historia del texto, hemos sido especialmente generosos en la presentación de los datos, prestando atención no sólo al texto sino también al aparato de la edición de Niese. Debido al carácter parafrástico de la narración de Josefo dicha edición no recoge todas las referencias bíblicas del mismo. Somos conscientes de que no todos los contactos señalados implican una dependencia textual; pueden ser coincidencias estilísticas o incluso estar mediatizados por el hebreo. Pero ahí están los datos, incluso los discutibles, con el fin de que el lector especializado pueda formarse su propia opinión.

No se nos escapan las limitaciones de esta presentación de los datos, siempre fragmentarios, del segundo aparato. Sobre todo en el área de la *Vetus Latina* donde carecemos por el momento de una edición crítica. Aunque no hemos ahorrado esfuerzos por presentar una imagen de esta versión lo más completa posible, nuestra edición no puede suplir las ventajas de una edición crítica. Pensamos no obstante que la documentación que ofrecemos de esta versión es básicamente fiable y que presta-

rá una valiosa ayuda para medir el influjo y la difusión del texto antioqueno en Occidente. No sólo eso, sino que, en ocasiones, debidamente depurada, puede ser testimonio, al igual que Josefo, de un texto protoluciánico cuyas lecturas sólo se explican recurriendo a un texto hebreo distinto del *textus receptus*.

Es obvio que tanto el texto antioqueno ahora editado como el texto de la *Vetus Latina* en Reyes ofrecen datos de primera mano que inciden también en la crítica literaria de esos libros. Por eso pensamos que esta edición puede aportar también su grano de arena a la actual discusión sobre el pluralismo textual en los libros de Samuel-Reyes.

6. Cuadro sinóptico de los manuscritos en las distintas ediciones

Lagarde	Brooke-McLean	Nuestra edición = Catálogo de Rahlfs
h	b' } = b	19
d	*b* } = b	108
f	o	82
m	e_2	93
	c_2	127
	Z	Z
	r	700

7. Siglas y abreviaturas

Z	*Palimpsesto, Roma, Bibl. Vaticana, Vat. Syr. 162 y Londres, Museo Británico, Add. 14.665, ss. V-VII.*
19	*Roma, Bibl. Vaticana, Chis. Gr. 30, ss. XI-XII.*
108	*Roma, Bibl. Vaticana, Vat. Gr. 330, ss. XIII-XIV.*
82	*París, Bibl. Nacional, Coisl. 3, s. XII.*
93	*Londres, Museo Británico, Royal 1 D II, s. XIII.*

127	*Moscú, Bibl. Sinodal, Gr. 31, s. X* primera mitad (hoy en el Museo Histórico).
700	*Roma, Bibl. Vaticana, Vat. Gr. 2115, ss. X-XI.*
cod	omnes codices
Tht, Tht^{ap}	Teodoreto (texto), Teodoreto (aparato crítico) en la edición de QRP.
6Q4	Fragmentos de 1-2 Reyes editados por M. Baillet en DJD III, 107-112, pls. XX-XXII.
$1QIs^{a}$	Texto de Is^{a} según la edición de J. C. Trever, *Scrolls from Qumrân Cave 1. The Great Isaiah Scroll. The Order of the Community. The 'Pesher' to Habakkuk,* Jerusalén 1972.
Jos	Josefo.
Jos^{txt}	Josefo. Texto de la edición de B. Niese.
Jos^{ap}	Josefo. Texto del aparato crítico de la edición de B. Niese.
Jos-lat	Traducción latina de Josefo (cf. *Flavii Iosephi Opera,* ed. B. Niese, I, Berlín 1955, XXVII y LIII-LIX).

Padres antioquenos

Ast	Asterio Sofista.	
Chr	Juan Crisóstomo. (*PG* 47-64).	
	Ad Theo	Ad Theodorum lapsum libri 1-2.
	Ad pop Ant	Ad populum Antiochenum homiliae 1-21.
	Adv Iud	Adversus Iudaeos orationes 1-8.
	De incomp Dei	De incomprehensibili dei natura homiliae 1-5.
	De ss B et P	De sanctis Bernice et Prosdoce.
	Ep	Epistulae 1-242.
	Exp in Ps	Expositiones in Psalmos 4-12, 41, 43-49, 103-106, 108-117, 119, 150.
	In 1 Cor	In epistulam 1 ad Corinthios argumentum et homiliae 1-44.
	In Eph	In epistulam ad Ephesios argumentum.
	In Heb	In epistulam ad Hebraeos argumentum et homiliae 1-34.
	In Hel	In Heliam et viduam.
	In Phil	In epistulam ad Philippenses argumentum et homiliae 1-15.
Diod	Diodoro de Tarso.	
Eust	Eustacio de Antioquía.	
Th	Teodoro de Mopsuestia.	

Vetus Latina

L91-95	Glosas marginales de *Vetus Latina* en Biblias Vulgatas Españolas. (cf. Introducción pp. XLIII-XLVI).
L115	Palimpsesto Vindobonense. Contenido: 1 Re 11, 41-12, 12; 12, 24k-r; 13, 19-29; 15, 34-16, 28g; 18, 23-29; 2 Re 6, 6-15; 10, 5-13; 10, 24.23-28.25-30; 13, 14-21; 10, 31; 15, 32-38; 17, 1-6?; 17, 15-19, 9.
L116	*The Quedlinburg Itala.* Contenido: 1 Re 5, 2-6, 12 (LXX).
An glos De Bruyne	Fragmentos de un glosario bíblico. (cf. Introducción pp. XLIX-L).
Fischer	Edición del Palimpsesto Vindobonense en *BIOSCS* 16 (1983) 40-87.
Sabatier	Manuscrito colacionado por Sabatier. (cf. Introducción p. L).
Vercellone	Edición de C. Vercellone, *Variae lectiones Vulgatae Latinae Bibliorum editionis,* II, Roma 1864.

Padres y testimonios latinos

Am	Ambrosio.		
	ep	=	*Epistulae 91* (O. Faller, CV 82, 1968).
	Lc	=	*Expositio Evangelii secundum Lucam* (M. Adriaen, CC 14, 1957).
	Nab	=	*De Nabuthae* (C. Schenkl, CV 32, 2, 1897).
	off	=	*De officiis* (liber I, M. Testard, París 1984; libri II et III, J. G. Krabinger, Tubinga 1857).
	Jac	=	*De Jacob et vita beata* (C. Schenkl, CV 32, 2, 1897, 1-70).
	Ps	=	*Explanatio super Psalmos XII* (M. Petsching, CV 64, 1919).
	The	=	*De obitu Theodosii* (O. Faller, CV 73, 1955).
An	Anónimos.		
	Hel	=	*Virtutes Helisei* (A. Amelli, *Miscellanea Cassinese I,* Monte Casino 1897).
	Jb	=	*Commentarius in Iob* (PG 17, 371-522).
	Paul 1 Cor	=	H. J. Frede, *Ein neuer Paulustext und Kommentar II. Die Texte,* Friburgo Br. 1974.
Ant-M	*Antiphonale Mozarabicum* (L. Brau, J. Vives, Madrid-Barcelona-León 1953).		

Ap-V	Apócrifos del Antiguo Testamento.	
	Is	= *Ascensio Isaiae et Visio Isaiae* (E. Tisserant, *Ascension d'Isaie,* París 1909).
Au	Agustín.	
	cur	= *De cura pro mortuis gerenda ad Paulinum episcopum* (J. Zycha, CV 41, 1900).
	Dt	= *Quaestiones de Deuteronomio* (J. Fraipont, CC 33, 1958).
	gn	= *De Genesi ad litteram libri 12* (J. Zycha, CV 28, 1, 1894).
	gr	= *De gratia et libero arbitrio ad Valentinum et cum illo monachos liber* (PL 44).
	s	= *Sermones* (1-50, C. Lambot, CC 41, 1961; 51-396, PL 38-39).
Ps-Au	Tratados Pseudoagustinianos.	
	s Cai	= Sermones no auténticos editados bajo el nombre de Agustín por A. B. Caillau y B. Saint-Yves, París 1836.
	spe	= *Liber de divinis scripturis sive Speculum* (F. Weihrich, CV 12, 1887, 287-700).
	s Ver	= Tres sermones editados por P. Verbraken, RB 80 (1970) 53-62.
Bed	Beda Venerable.	
	aed	= *De aedificatione templi Salomonis* (D. Hurst, CC 119A, 1969).
	h	= *Homeliarum Evangelii libri 2* (D. Hurst, CC 122, 1955).
	Rg	= *In librum Regum quaestiones 30* (D. Hurst, CC 119, 1962).
Brev Goth	*Breviarium Gothicum* (PL 86).	
Chry	Juan Crisóstomo (versión latina, ss. IV-V, cf. H.-J. Frede, *Kirchenschriftsteller,* Friburgo Br. 1981³).	
Clau-T	Claudio de Turín.	
	Rg	= Cadena a I-IV Reyes (PL 104).
	Rg q	= Respuesta a 40 preguntas sobre I-IV Reyes (PL 104).
Co-Tol	Concilios Toledanos (J. Vives, *Concilios visigóticos e hispano-romanos,* Barcelona/Madrid 1963).	
Cy	Cipriano de Cartago.	
	ep	= *Epistulae* (W. Hartel, CV 3, 2, 1871).
Dida	*Didascalia Apostolorum* (E. Tidner, TU 75, Berlín 1963).	
Ep-Sa	Epifanio de Salamina.	
	gem	= *De duodecim gemmis* (O. Günther, CV 35, 1898, 743-773).

Euch — Euquerio de Lyon (cf. Frede, *Kirchenschriftsteller*).

Fac — Facundo de Lyon (cf. Frede, *Kirchenschriftsteller*).
def = *Pro defensione trium capitulorum libri 12* (J.-M. Clément, R. Vander Plaetse, CC 90A, 1974).

Ps-Fel — Pseudo-Felix (cf. Frede, *Kirchenschriftsteller*).

Fre — Fredegario (J. M. Wallace-Hadrill, *The Fourth Book of the Chronicle of Fredegar with its Continuations*, Londres 1960).

Ps-Fu — Pseudo-Fulgencio (cf. Frede, *Kirchenschriftsteller*).

Gi — Gilda el Sabio (cf. Frede, *Kirchenschriftsteller*).

Gr-M — Gregorio Magno.
Jb = *Moralium libri sive Expositio in librum Iob* (M. Adriaen, CC 143, 1979; CC 143A, 1979; CC 143B, 1981).

Gr-T — Gregorio de Tours.
curs = *De cursu stellarum ratio* (B. Krusch, MG Script. rer. Merov. 1, 1885, 854-872).

Hep — Hegesipo (V. Ussani, CV 66, 1932).

Hi — Jerónimo.
Am = *Commentariorum in Amos prophetam libri 3* (M. Adriaen, CC 76, 1969, 211-348).
ep = *Epistulae* (I. Hilberg, CV 54, 1910; 55, 1912; 56, 1918).
Eph = *Commentarii in epistulam ad Ephesios libri 3* (PL 26).
Ez = *Commentariorum in Hiezechielem libri 14* (F. Glorie, CC 75, 1964).
Jov = *Adversus Iovinianum libri 2* (PL 23).
Is = *Commentariorum in Esaiam libri 18* (M. Adriaen, CC 73-73A, 1963).
nom = *Liber interpretationis Hebraicorum nominum* (P. de Lagarde, CC 72, 1959).
Pel = *Dialogi contra Pelagianos libri 3* (PL 23).

Hil — Hilario de Poitiers.
Ps = *Tractatus super Psalmos* (A. Zingerle, CV 22, 1891; A. Wilmart, RB 43, 1931, 281-283).

Ir — Ireneo de Lyon.
Adversus haereses (SC 100, 1969; SC 153, 1969; SC 211, 1974; SC 264, 1979).

Jul-E — Julián de Eclano.
Ps = *Theodori Mopsuesteni expositio in Psalmos* (L. De Coninck, CC 88A, 1977).

Lac	Lactancio.		
	in	=	*Divinarum institutionum libri 7* (P. Monat, SC 204, 1973; 326, 1986; 337, 1987).
Luc	Lucifer de Cagliari (G. F. Diercks, CC 8, 1978).		
M-M	*Missale Mozarabicum* (PL 85).		
Max	Máximo de Turín.		
	s Mu	=	Sermones de la edición de A. Mutzenbecher, CC 23, 1962.
Qu	Quodvultdeo.		
	pro	=	*Liber promissionum et predictorum Dei* (R. Braun, CC 60, 1976).
Ruf	Rufino.		
	Ex	=	*Origenis in Ex homiliae 13* (W. A. Baehrens, CB 29, 1920).
	Ps	=	*Origenis in Ps 36-38 homiliae 9* (PG 12, 1319-1410).
Sed	Sedulio (J. Huemer, CV 10, 1885).		
Te	Tertuliano.		
	Marc	=	*Adversus Marcionem libri 5* (E. Kroymann, CC 1, 1954).
Thl	Teófilo de Alejandría (cf. Frede, *Kirchenschriftsteller*).		
Vinc-C	Vicente Víctor de Cesarea (Mauritania) (cf. Frede, *Kirchenschriftsteller*).		
Vic-T	Víctor, obispo de Tunnunna (cf. Frede, *Kirchenschriftsteller*).		

Otras siglas

19^*	Lectura original del ms.
19^c	Lectura corregida del ms.
19^{mg}	Lectura del margen del ms.
19^{txt}	Lectura en el texto por oposición al margen.
+	addit.
>	omittit.
sub ※	La lectura en cuestión va precedida de asterisco en el ms.
sub ÷, —, ∸	La lectura en cuestión va precedida de óbelo en el ms.
vid	videtur.
cum var	cum variantibus.
bis scr	bis scriptum.
ed	edición de P. de Lagarde, *Librorum Veteris Testamenti Canonicorum Pars Prior Graece,* Gotinga 1883.
leg	legendum.
inc	incipit.
des	desinit.

tr	transponit.
pr	praemittit.
post	
ante	
⌈	Comienzo de cita de Teodoreto.
⌋	Final de cita de Teodoreto.
⌈Z	Comienza el ms Z.
⌋Z	Termina el ms Z.
⌈700	Comienza el ms 700.
⌋700	Termina el ms 700.
[ ] < >	Letras o palabras restauradas por el editor.
ר̇	Letra hebrea dudosa, pero probable.
ר̊	Letra hebrea muy incierta.
α̣ ạ	Letra griega o latina dudosa.

EDICIÓN

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Γ

1, 1 Καὶ Σολομῶν ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ θρόνου Δαυὶδ τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ καὶ ἡτοιμάσθη ἡ βασιλεία αὐτοῦ σφόδρα. 2 καὶ εἰσῆλθεν
Ὀρνεία υἱὸς Ἀγγεὶθ πρὸς Βηρσάβεε τὴν μητέρα Σολομῶντος καὶ
προσεκύνησεν αὐτῇ καὶ εἶπεν αὐτῷ Εἰρήνη ἡ εἴσοδός σου; καὶ
εἶπεν Εἰρήνη. 3 καὶ εἶπεν Λόγος μοι πρὸς σέ. καὶ εἶπεν αὐτῷ Βηρ-
σάβεε Λάλησον. 4 καὶ εἶπεν αὐτῇ Σὺ οἶδας ὅτι ἐμοὶ ἦν ἡ βασιλεία
καὶ ἐπ' ἐμὲ ἔθετο πᾶς Ἰσραὴλ τὸ πρόσωπον αὐτῶν εἰς βασιλέα,
καὶ ἐστράφη ἡ βασιλεία καὶ ἐγένετο τῷ ἀδελφῷ μου, ὅτι παρὰ Κυ-
ρίου ἦν αὐτῷ. 5 καὶ νῦν αἴτησιν μίαν μικρὰν ἐγὼ αἰτοῦμαι παρὰ
σοῦ· μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ Βηρσάβεε
Λάλει. 6 καὶ εἶπεν αὐτῇ Ὀρνεία Εἰπὸν δὴ πρὸς Σολομῶντα τὸν βα-
σιλέα, ὅτι οὐκ ἀποστρέψει τὸ πρόσωπόν σου, καὶ δώσει μοι τὴν
Ἀβεισὰκ τὴν Σωμανεῖτιν εἰς γυναῖκα. 7 καὶ εἶπεν αὐτῷ Βηρσάβεε
Καλῶς, ἐγὼ λαλήσω περὶ σοῦ τῷ βασιλεῖ. 8 καὶ εἰσῆλθε Βηρσάβεε
πρὸς τὸν βασιλέα Σολομῶντα λαλῆσαι αὐτῷ περὶ Ὀρνεία. καὶ
ἐξανέστη ὁ βασιλεὺς Σολομῶν εἰς ἀπάντησιν αὐτῆς, ⌜καὶ ἐφίλη- ⌜Z
σεν αὐτήν. καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ ἐτέθη θρόνος
τῇ μητρὶ τοῦ βασιλέως, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ. 9 καὶ εἶπεν
αὐτῷ Αἴτησιν μίαν μικρὰν ἐγὼ αἰτοῦμαι παρὰ σοῦ· μὴ ἀπο-
στρέψῃς τὸ πρόσωπόν μου. καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεὺς Αἴτησαι,
μῆτερ ἐμή, ὅτι οὐκ ἀποστρέψω σε. 10 καὶ εἶπε Δοθήτω δὴ Ἀβει-

Βασιλειῶν τρίτον 93 **1, 2** Ὀρνεία] Ὀρνία 19 108 Ἀγγεὶθ] Ἀγίθ 19 108: Ἀγγὶθ ed Βηρσάβεαι 108 82 93 127 μητέραν 82 ἡ supra lineam scripsit 93 **3** Βηρσάβεαι 108 82 93 127 **4** Σὺ] pr λαλησ.. 93: σοί 19 93 ἐμοὶ] ἐμή 82 93: post ἦν 19 ἐστράφη] ἐπεστράφη 19 108: ἐτράφη 127 Κυρίου] Κυρίω 19 108 **5** >μίαν 82 ἀποστρέψεις 19 Βηρσάβεαι 108 82 93 127 **6** Ὀρνεία] Ὀρνία 19 108 82 ὅτι] καί 19 108 Ἀβεισὰκ] Ἀβισαάκ 19 108: Ἀβισάκ 82 Σωμανεῖτιν] Σωμανίτην 108 82 **7** Βηρσάβεαι 108 82 93 127 **8** Βηρσάβεαι 108 82 93 127 Ὀρνεία] Ὀρνία 19 108 ἐφίλησεν] κατεφίλησεν Z ἐκάθισεν + αὐτήν 19 **9** ἀποστρέψεις 19 μου] σου Z 127 ὅτι] καί 19 **10** δὴ] ἡ 19 108 Ἀβισαάκ 19 108 Σωμανίτης 108

σὰκ ἡ Σωμανεῖτις Ὀρνείᾳ τῷ ἀδελφῷ σου εἰς γυναῖκα. 11 καὶ ἀπε-
κρίθη Σολομῶν ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπε τῇ μητρὶ αὐτοῦ Καὶ ἵνα τί σὺ
⌋Z αἰτῇ τὴν Ἀβεισὰκ τῷ Ὀρνείᾳ εἰς γυναῖκα; καὶ αἴτησαι⌋ αὐτῷ τὴν
⌈Z βασιλείαν, ⌈ὅτι οὗτος ὁ ἀδελφός μου ὁ μέγας ὑπὲρ ἐμέ, καὶ
αὐτῷ Ἀβιαθὰρ ὁ ἱερεὺς καὶ αὐτῷ Ἰωὰβ υἱὸς Σαρουία ὁ ἀρχι-
στράτηγος ἑταῖρος. 12 καὶ ὤμοσεν ὁ βασιλεὺς Σολομῶν κατὰ τοῦ
⌋Z Κυρίου λέγων Τάδε ποιήσαι μοι ὁ θεὸς καὶ⌋ τάδε προσθείη ὅτι
⌈Z κατὰ τῆς ⌈ψυχῆς αὐτοῦ ἐλάλησεν Ὀρνεία τὸν λόγον τοῦτον.
13 καὶ νῦν ζῇ Κύριος ὃς ἡτοίμασέ με καὶ ἔθετό με ἐπὶ τὸν θρόνον
Δαυὶδ τοῦ πατρός μου καὶ ὃς ἐποίησέ μοι οἶκον καθὼς ἐλάλησέ
μοι Κύριος, ὅτι σήμερον θανάτῳ θανατωθήσεται Ὀρνεία. 14 καὶ ἐξα-
⌋Z πέστειλε Σολομῶν⌋ ὁ βασιλεὺς ἐν χειρὶ Βαναίου υἱοῦ Ἰωάδ, καὶ
ἀνεῖλε τὸν Ὀρνείαν, καὶ ἀπέθανεν Ὀρνεία ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.
⌈ 15 καὶ τῷ Ἀβιαθὰρ τῷ ἱερεῖ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Σολομῶν ⌈Ἀπότρεχε
εἰς Ἀναθὼθ εἰς τὸν ἀγρόν σου καὶ εἰς τὸν οἶκόν σου, ὅτι ἀνὴρ
θανάτου σὺ εἶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, καὶ οὐ θανατώσω σε, ὅτι ἦρας
τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου ἐνώπιον Δαυὶδ τοῦ πατρός μου, καὶ
ὅτι ἐκακουχήθης ἐν πᾶσιν οἷς ἐκακουχήθη ὁ πατήρ μου. 16 καὶ ἐξέ-
βαλε Σολομῶν τὸν Ἀβιαθὰρ τοῦ μὴ εἶναι εἰς ἱερέα τῷ Κυρίῳ, τοῦ
⌋ πληρωθῆναι τὸ ῥῆμα Κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐπὶ τὸν οἶκον Ἠλὶ⌋ ἐν
Σηλώ. 17 καὶ ἡ ἀκοὴ ἦλθεν ἕως Ἰωὰβ υἱοῦ Σαρουία, ὅτι Ἰωὰβ ἦν
κεκλικὼς ὀπίσω Ὀρνεία, καὶ ὀπίσω Σολομῶντος οὐκ ἔκλινε, καὶ
ἔφυγεν Ἰωὰβ εἰς τὸ σκήνωμα Κυρίου καὶ κατέσχε τῶν κεράτων
τοῦ θυσιαστηρίου. 18 καὶ ἀπήγγειλαν τῷ Σολομῶντι λέγοντες ὅτι
Πέφευγεν Ἰωὰβ εἰς τὸ σκήνωμα Κυρίου, καὶ ἰδοὺ κατέχει τῶν κε-

82 Ὀρνεία] Ὀρνία 19 108 **11** αἰτῇ] αἰτεῖ 19 82 93 Ἀβισαάκ 19 108 Ὀρνεία] Ὀρνία 19 108 βασιλείαν] + ἄμμου 19: + μου 108 >ὁ 2.° 19 αὐτῷ 3.° + καί Z Ἰωὰβ] Ἀβιά 19 υἱὸς] pr ὁ 82 ἑταῖρος] ἕτερος Z 19 **12** Ὀρνία 19 108 **13** Κύριος] pr ὁ 108 ὅς 2.°] αὐτός 19 108 Δαυὶδ / τοῦ πατρός μου tr Z Ὀρνία 19 108 **14** Βαναίου] Βανέου 19 108 τὸν] τὴν 82 Ὀρνείαν] Ὀρνία 19 108 Ὀρνεία] Ὀρνία 19 108: Ὀρνείας 93 **15** Σολομῶν + λέγων 19 >εἰς Ἀναθὼθ Tht σὺ εἶ] ἔσται 93: tr 19 108 82 διαθήκης] pr τῆς 19 108 **16** ἱερέα] ἱερέαν 19 τῷ Κυρίῳ] Κυρίου Tht ἐλάλησεν + ἐν Σηλὼμ Tht Ἠλὶ] Ἠλεί 19 108 82 127: Ἰσραήλ 93 **17** >ἡ 127 Ὀρνία 19 108 ἔκλινε] ἐξέκλινε 19 108 Κυρίου] pr τοῦ 19 108 κατέσχεν] κατέσχον 127 **18** >καὶ ἀπήγγειλαν — τοῦ θυσιαστηρίου 82 ἀπήγγειλαν] ἀνήγγειλαν ed >ἰδοὺ 93

1, 11 Παρακαλεῖ τὸν γάμον αὐτῷ τὸν Ἀβισάκης Jos VIII 9 *Quare postulas Abisag Sunamitem Adoniae* Brev Goth **13** *Et qui fecit mihi domum sicut locutus est Dominus quoniam hodie mortificabitur Ornias* $L_{91\text{-}95}$ **15** *Quia portasti arcam Domini Dei coram David patre meo* Brev Goth **17** *Venit nuntius ad Ioab quod declinasset post Adoniam, et non declinasset post Solomonem* Hi *Quod Ioab declinasset post Adoniam et post Salomonem non declinasset* Brev Goth **18** Ὁ δὲ ἀπαγγειλάντων αὐτῷ τινων τὴν Ἰωάβου γνώμην πέμψας... Jos VIII 14

ράτων τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Σολομῶν
πρὸς Ἰωὰβ λέγων Τί γέγονέ σοι ὅτι πέφευγες ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον;
καὶ εἶπεν Ἰωάβ Ὅτι ἐφοβήθην ἀπὸ προσώπου σου, καὶ ἔφυγον
πρὸς τὸν Κύριον. καὶ ἀπέστειλε Σολομῶν τὸν Βαναίαν υἱὸν Ἰωὰδ
λέγων Πορεύου καὶ ἄνελε αὐτὸν καὶ θάψον αὐτόν. [19] καὶ ἦλθε Βα-
ναίας υἱὸς Ἰωὰδ πρὸς Ἰωὰβ εἰς τὴν σκηνὴν Κυρίου καὶ εἶπε πρὸς
αὐτόν Τάδε λέγει ὁ βασιλεύς Ἔξελθε, καὶ εἶπεν Ἰωάβ Οὐκ ἐκπορεύ-
ομαι, ὅτι ὧδε ἀποθανοῦμαι. καὶ ἀπέστρεψε Βαναίας καὶ εἶπε τῷ
βασιλεῖ λέγων Τάδε λελάληκεν Ἰωὰβ καὶ τάδε ἀποκέκριταί μοι.
[20] καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς Πορεύου καὶ ποίησον αὐτῷ καθὼς
εἴρηκε, καὶ ἄνελε αὐτὸν καὶ θάψον αὐτόν· καὶ ἐξαρεῖς σήμερον τὸ
αἷμα ὃ ἐξέχεεν Ἰωὰβ δωρεὰν ἀπ' ἐμοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ πα-
τρός μου. [21] καὶ ἀπέστρεψε Κύριος τὸ αἷμα τῆς ἀδικίας αὐτοῦ εἰς
τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ὡς ἀπήντησε τοῖς δύο ἀνδράσι τοῖς δικαίοις
καὶ ἀγαθοῖς ὑπὲρ αὐτόν, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ὁ
πατήρ μου Δαυὶδ οὐκ ἔγνω τὸν Ἀβεννὴρ υἱὸν Νὴρ ἀρχιστράτηγον
Ἰσραὴλ καὶ τὸν Ἀμεσσὰ υἱὸν Ἰέθερ ἀρχιστράτηγον Ἰούδα. [22] καὶ
ἀποστραφήτω τὰ αἵματα αὐτῶν εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ εἰς κε-
φαλὴν τοῦ σπέρματος αὐτοῦ ἕως αἰῶνος, καὶ τῷ Δαυὶδ καὶ τῷ
σπέρματι αὐτοῦ καὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ καὶ τῷ θρόνῳ αὐτοῦ γένοιτο
εἰρήνη ἕως αἰῶνος παρὰ Κυρίου. [23] καὶ ἀνέβη Βαναίας υἱὸς Ἰωὰδ
καὶ ἀπήντησεν αὐτῷ καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν καὶ ἔθαψεν αὐτὸν ἐν
τῷ τάφῳ αὐτοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ. [24] καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς Σολομῶν
τὸν Βαναίαν υἱὸν Ἰωὰδ ἀντὶ τοῦ Ἰωὰβ ἐπὶ τὴν στρατιάν, καὶ ἡ βα-
σιλεία κατωρθοῦτο ἐν Ἰερουσαλὴμ καὶ τὸν Σαδδοὺκ τὸν ἱερέα
ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς Σολομὼν εἰς ἱερέα πρῶτον ἀντὶ Ἀβιαθάρ.

2, [1] Καὶ ἔδωκε Κύριος φρόνησιν τῷ Σολομῶντι καὶ σοφίαν
πολλὴν σφόδρα καὶ πλάτος καρδίας ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὴν
θάλασσαν. [2] καὶ ⌜ἐπλήθυνεν ἡ σοφία Σολομῶντος ὑπὲρ τὴν φρόνη- ⌜

>πρὸς Ἰωὰβ 19 108 λέγων + ὅτι 82 ἐφοβήθην] ἐφοβήθη 82 Βαναίαν] Βανέα 19 108 (-αν) Ἰωὰδ] Ἰωάβ 19 108 **19** Βαναίας 1.°] Βανέας 19 108 >Κυρίου 82 ἀπέστρεψε] ἐπέστρεψε 127 Βαναίας 2.°] Βανέας 19 108 **21** ὡς] καί 19 Ἀμεσά 127 **22** κεφαλὴν 2.°] pr τὴν 127 ἕως αἰῶνος / παρὰ Κυρίου tr 19 108 **23** Βαναίας] Βανέας 19 108 Ἰωὰδ] Ἰωαδάε 19: Ἰωδάε 108: Ἰωάς 82 **24** Βαναίαν] Βανέα 19 108 (-αν) Ἰωὰδ] Ἰωδάε 19 108 στρατιάν] στρατιά 82

2, 1 Καὶ ἔδωκε — ἐν αἵματι εἰς ᾅδου (v. 14) sub — 127 ὡς ἡ] ὡσεί 93

20 *Et tolle hodie sanguinem quem effudit Ioab sine causa a me* L91-95

⌋ σιν πάντων υἱῶν ἀρχαίων καὶ ὑπὲρ πάντας φρονίμους Αἰγύπτου.⌋
[3] καὶ ἔλαβε Σολομῶν τὴν θυγατέρα Φαραὼ γυναῖκα, καὶ εἰσήγαγεν
αὐτὴν εἰς τὴν πόλιν Δαυὶδ ἕως τοῦ συντελέσαι αὐτὸν οἰκοδομῆσαι
αὐτοῦ τὸν οἶκον καὶ τὸν οἶκον Κυρίου ἐν πρώτοις καὶ τὸ τεῖχος
Ἰερουσαλὴμ κύκλῳ· ἐν ἑπτὰ ἔτεσιν ἐποίησε καὶ συνετέλεσε καὶ
ἐπετέλεσε. [4] καὶ ἦσαν τῷ Σολομῶντι ἑβδομήκοντα χιλιάδες αἰ-
ρόντων ἄρσιν καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδες λατόμων ἐν τῷ ὄρει. [5] καὶ
ἐποίησε Σολομῶν τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ὑποστηρίγματα καὶ τοὺς
λουτῆρας τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς στύλους καὶ τὴν κρήνην τῆς
αὐλῆς καὶ τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν, καὶ ᾠκοδόμησε τὴν ἄκραν
καὶ τὰς ἐπάλξεις αὐτῆς καὶ διέκοψε τὴν πόλιν Δαυίδ. [6] οὕτως θυ-
γάτηρ Φαραὼ ἀνέβαινεν ἐκ τῆς πόλεως Δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς
ὃν ᾠκοδόμησεν αὐτῇ. καὶ τότε ᾠκοδόμησε τὴν ἄκραν. [7] καὶ
Σολομῶν ἀνέφερε τρίτον ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ὁλοκαυτώσεις καὶ εἰρηνι-
κὰς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ ᾠκοδόμησε τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐθυμία ἐνώ-
πιον Κυρίου καὶ συνετέλεσε τὸν οἶκον. [8] καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες οἱ
καθεστάμενοι ἐπὶ τὰ ἔργα τοῦ βασιλέως Σολομῶντος, τρεῖς χιλιά-
δες· καὶ ἑπτακόσιοι ἐπιστάται τοῦ λαοῦ τῶν ποιούντων τὰ ἔργα.
[9] καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Ἀσσοὺδ καὶ τὴν Μαγδὼ καὶ τὴν Γάζερ καὶ
τὴν Βαιθωρὼν καὶ τὴν Ἄνω καὶ τὴν Βαλδάθ. [10] πλὴν μετὰ τὸ
οἰκοδομῆσαι αὐτὸν τὸν οἶκον Κυρίου καὶ τὸ τεῖχος Ἰερουσαλὴμ
κύκλῳ, μετὰ ταῦτα ᾠκοδόμησε τὰς πόλεις ταύτας. [11] καὶ ἐν τῷ
⌈Z ζῆν ἔτι τὸν Δαυὶδ ἐνετείλατο ⌈τῷ Σολομῶντι λέγων Ἰδοὺ μετὰ
σοῦ Σεμεεὶ υἱὸς Γηρά, υἱοῦ τοῦ Ἰεμενεὶ ἐκ Γαβαθά. [12] καὶ οὗτος
κατηράσατό με κατάραν ὀδυνηρὰν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐπορευόμην εἰς
παρεμβολάς · [13] καὶ αὐτὸς κατέβαινέ μοι εἰς ἀπάντησιν ἐπὶ τὸν
Ἰορδάνην, καὶ ὤμοσα αὐτῷ κατὰ τοῦ Κυρίου λέγων Εἰ θανατώσω
σε ἐν ῥομφαίᾳ. [14] καὶ νῦν μὴ ἀθῳώσῃς αὐτὸν ὅτι ἀνὴρ φρόνιμος
σύ, καὶ γνώσῃ ἃ ποιήσεις αὐτῷ· καὶ κατάξεις τὴν πολιὰν αὐτοῦ ἐν
αἵματι εἰς ᾅδου. [15] καὶ ἀποστείλας ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Σολομῶν
τὸν Σεμεεὶ υἱὸν Γηρὰ καὶ εἶπεν αὐτῷ Οἰκοδόμησον σεαυτῷ οἶκον
ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ κατοίκει ἐκεῖ, καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ ἐκεῖθεν
οὐδαμοῦ. [16] καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐξόδου σου ᾗ διαβήσῃ τὸν

2 πάντων + τῶν 19 93 >υἱῶν 19 πάντας + τοὺς 82 93 φρονίμους] φρονήμους 19 108 82 93 **3** εἰσήγαγεν] pr οὐκ 19 108 >καὶ συνετέλεσε ed ἐπετέλεσε] ἀπετέλεσεν 19 108 **5** Σολομῶν pr ὁ 93 ἐπάλξεις] ἐπαύξεις 19 **6** Φαραὼ] Δαυίδ 93 ἄκραν] ἄκρα 93 **7** ὃ] ᾧ 82 **8** καὶ ἑπτακόσιοι / ἐπιστάται tr 93 **9** Ἀσσοὺδ] Ἀσούδ 19 108: Ἀσσούλ 93 Βαιθωρὼν] Βεθωρών 93: Βαιθορών 82: Βαιθωρώ 19 108 >καὶ 5.° 93 Βαλδάθ] Βαλθάδ 19 108: Βαλλάθ 127 **10** >πλὴν — οἶκον Κυρίου 19 ταῦτα] τοῦτο 127 **11** Σολομῶντι] Σολομῶνι Z Ἰεμενεὶ] Ἰεμεινεί 93 127: Εἰεμεινεί Z **13** >μοι 19 108 **14** ἀθῳώσῃς] ἀθοώσης 93 (-σεις) 127 γνώσῃ] γνώσει 19 108 **15** Ἰρουσαλήμ 19 ἐξελεύσει 19 108 93 **16** >σου ᾗ 82 διαβήσει 19

χειμάρρουν Κεδρών, γινώσκων γνώσῃ ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ, καὶ τὸ
αἷμά σου ἔσται ἐπὶ τὴν κεφαλήν σου. καὶ ὥρκισεν αὐτὸν ὁ βασι-
λεὺς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. 17 καὶ εἶπε Σεμεεὶ πρὸς τὸν βασιλέα
Ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησας, κύριε βασιλεῦ· οὕτως ποιήσει ὁ
δοῦλός σου καὶ ἐκάθισε Σεμεεὶ ἐν Ἰερουσαλὴμ τρία ἔτη. 18 καὶ ἐγέ-
νετο μετὰ τρία ἔτη, καὶ ἀπέδρασαν δύο δοῦλοι τοῦ⌋ Σεμεεὶ πρὸς ⌋Z
Ἀκχοὺς υἱὸν Μααχὰ βασιλέα Γέθ. καὶ ἀπήγγειλαν τῷ Σεμεεὶ λέ-
γοντες Ἰδοὺ οἱ δοῦλοί σου ἐν Γέθ. 19 καὶ ἀνέστη Σεμεεὶ καὶ ἐπέσα-
ξε τὴν ὄνον αὐτοῦ καὶ ἐπορεύθη εἰς Γὲθ πρὸς Ἀκχοὺς βασιλέα Γὲθ
τοῦ ζητῆσαι τοὺς δούλους αὐτοῦ. καὶ ἐξεπορεύθη Σεμεεὶ ἐξ
Ἰερουσαλήμ, καὶ ἤγαγε τοὺς δούλους αὐτοῦ ἐκ Γέθ. 20 καὶ ἀπήγγει-
λαν τῷ Σολομῶντι λέγοντες Ἐξεπορεύθη Σεμεεὶ ἐξ Ἰερουσαλὴμ
εἰς Γὲθ καὶ ἐπέστρεψε τοὺς δούλους αὐτοῦ. 21 καὶ ἀπέστειλεν ὁ βα-
σιλεὺς καὶ ἐκάλεσε τὸν Σεμεεὶ καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν Οὐχὶ ὥρκισά σε
κατὰ τοῦ Κυρίου καὶ ἐπεμαρτυράμην σοι λέγων Ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ
ἐξέλθῃς ἐξ Ἰερουσαλὴμ καὶ πορευθῇς εἰς δεξιὰ ἢ εἰς ἀριστερὰ
γινώσκων γνώσῃ ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ; καὶ εἶπάς μοι Ἀγαθὸν τὸ
ῥῆμα ὃ ἤκουσα. 22 καὶ νῦν διὰ τί οὐκ ἐφύλαξας τὸν ὅρκον Κυρίου
καὶ τὴν ἐντολὴν ἣν ἐνετειλάμην κατὰ σοῦ; 23 καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς
πρὸς Σεμεεί Σὺ οἶδας πᾶσαν τὴν κακίαν σου ἣν ἔγνω ἡ καρδία
σου, ὅσα ἐποίησας Δαυὶδ τῷ πατρί μου, καὶ ἀνταπέδωκε Κύριος
τὴν κακίαν σου εἰς τὴν κεφαλήν σου. 24 καὶ ὁ βασιλεὺς Σολομῶν
εὐλογημένος, καὶ ὁ θρόνος Δαυὶδ ἔσται ἕτοιμος ἐνώπιον Κυρίου
εἰς τὸν αἰῶνα. 25 καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς Σολομῶν τῷ Βαναίᾳ
υἱῷ Ἰωάδ, καὶ ἐξῆλθε καὶ ἀνεῖλεν αὐτόν, καὶ ἀπέθανεν ὁ Σεμεεί.
26 καὶ ἦν ὁ βασιλεὺς Σολομῶν φρόνιμος σφόδρα καὶ σοφός· καὶ
Ἰούδας καὶ Ἰσραὴλ πολλοὶ σφόδρα ὡς ἡ ἄμμος ἡ ἐπὶ τῆς θαλάσ-
σης εἰς πλῆθος, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες καὶ χαίροντες. 27 καὶ
Σολομῶν ἦν ἄρχων ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις, καὶ ἦσαν προσφέ-
ροντες αὐτῷ δῶρα, καὶ ἐδούλευον τῷ Σολομῶντι πάσας τὰς
ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ. 28 καὶ Σολομῶν ἤρξατο διανοίγειν τὰ δυ-
ναστεύοντα τοῦ Λιβάνου. 29 καὶ αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν Θοδαμὸρ ἐν

Κεδρών pr τῶν 19 108 82 γνώσῃ] γνώσει 19 93 >τὴν 93 **17** >τὸ 82 οὕτως] οὕτω Z Σεμεεὶ + πρὸς τὸν βασιλέα 19 **18** τρία pr τὰ Z Μααχὰ] Μαχά 127 **19** ἐπέσαξε] ἐπάταξε 19 τὴν] τόν 19 >Γὲθ πρὸς 93 **20** >εἰς Γὲθ 19 ἐπέστρεψε] ἀπέστρεψε 93: ἤγαγε 19 αὐτοῦ] >82* sed habet 82^{mg}: + ἐκ Γέθ 19 **21** σοι] σε 19 108 ἡμέρᾳ] ἡμέραν 19 93 πορευθῇς] πορευθείς 19 >εἰς 1.° et 2.° 19 108 δεξιὰ] δεξιάν 93 ἀριστερὰ] ἀριστεράν 93 γνώσῃ] γνώσει 19 θανάτῳ — ἤκουσα sub ※ 127 ἀποθανεῖ 19 **23** ὅσα] ὅσας 19 κακίαν] καρδίαν 19 **25** τῷ] τό 19 Βαναίᾳ] Βανέα 19 108 **26** ὡς ἡ] ὡσεί 93 **27** αὐτῷ] ἑαυτῶ 93 **28** διανοίγειν] διανυγειν 19 **29** Θοδαμὸρ] Θοδμόρ 127: Θολμώ 93

29 *Et ipse aedificavit Themor in deserto* L_{91-95}

τῇ ἐρήμῳ. 30 καὶ τοῦτο τὸ ἄριστον τῷ Σολομῶντι ἐν ἡμέρᾳ
μιᾷ· τριάκοντα κόροι σεμιδάλεως καὶ ἑξήκοντα κόροι ἀλεύρου κε-
κοπανισμένου, δέκα μόσχοι ἐκλεκτοὶ καὶ εἴκοσι βόες νομάδες καὶ
ἑκατὸν πρόβατα, ἐκτὸς ἐλάφων καὶ δορκάδων καὶ ὀρνίθων
ἐκλεκτῶν καὶ νομάδων. 31 ὅτι ἦν ἄρχων ἐν παντὶ πέραν τοῦ
ποταμοῦ. 32 καὶ ἦν αὐτῷ εἰρήνη ἐκ πάντων τῶν μερῶν αὐτοῦ κυκλό-
⌜Z ⌜θεν, καὶ κατῴκει Ἰούδας καὶ Ἰσραὴλ πεποιθότως, ἕκαστος ὑπὸ
τὴν ἄμπελον αὐτοῦ καὶ ὑπὸ τὴν συκῆν αὐτοῦ, ἐσθίοντες καὶ πίνον-
τες καὶ ἑορτάζοντες, ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσάβεε πάσας τὰς
ἡμέρας Σολομῶντος. 33 καὶ οὐκ ἦν Σατὰν πάσας τὰς ἡμέρας
Σολομῶντος. 34 καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες τοῦ Σολομῶντος· Ἀζαρίας
υἱὸς Σαδδοὺκ τοῦ ἱερέως καὶ Ὀρνεία υἱὸς Ναθὰν ἄρχων τῶν
ἐφεστηκότων καὶ Ἐδρὰν ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ Σουσὰ γραμμα-
τεὺς καὶ Βαρὰκ υἱὸς Ἀχειθαλὰμ ἀναμιμνήσκων, καὶ Ἐλιὰβ υἱὸς
⌜⌞Z⌜Z Ἰωὰβ ἀρ⌞χιστράτηγος ⌜καὶ Ἀχεικὰμ υἱὸς Θαρὰκ ⌜ἐπὶ τὰς ἄρ-
⌞ σεις,⌞ καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωὰδ ἐπὶ τῆς αὐλαρχίας καὶ ἐπὶ τοῦ πλιν-
θίου, καὶ Ζακχοὺρ υἱὸς Ναθὰν ἐν τοῖς συμβούλοις. 35 καὶ ἦσαν τῷ
Σολομῶντι τεσσαράκοντα χιλιάδες εἰς ἅρματα καὶ δώδεκα χιλιά-
⌜ δες ἱππέων. 36 καὶ ⌜ἦν ἄρχων ἐπὶ πᾶσι τοῖς βασιλεῦσιν ἀπὸ τοῦ
⌞ ποταμοῦ καὶ ἕως γῆς ἀλλοφύλων καὶ ἕως ὁρίων Αἰγύπτου⌞. 37 καὶ
Σολομῶν υἱὸς Δαυὶδ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδαν ἐν
Ἰερουσαλήμ.
⌜ 3, 1 2 ⌜Καὶ ὁ λαὸς ἦσαν θυμιῶντες καὶ θύοντες ἐν τοῖς
ὑψηλοτάτοις, ὅτι οὐκ ᾠκοδομήθη ὁ οἶκος τῷ ὀνόματι Κυρίου ἕως
⌞⌞Z⌜ τοῦ νῦν⌞⌞. 3 καὶ ⌜ἠγάπησε Σολομῶν τὸν Κύριον τοῦ πορεύεσθαι ἐν
τοῖς προστάγμασι Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· πλὴν ἐν τοῖς ὑψηλοῖς
⌞⌜ ἔθυε καὶ ἐθυμία⌞. 4 καὶ ἀνέστη Σολομῶν καὶ ⌜ἐπορεύθη εἰς Γαβαὼν
θῦσαι ἐκεῖ, ὅτι αὕτη ὑψηλοτάτη καὶ μεγάλη. χιλίαν ὁλοκαύτωσιν
ἀνήνεγκε Σολομῶν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν Γαβαών. 5 καὶ ὤφθη
Κύριος τῷ Σολομῶντι ἐν ὕπνῳ τὴν νύκτα, καὶ εἶπε Κύριος τῷ Σο-
⌞ λομῶντι Αἴτησαί τι αἴτημα σεαυτῷ⌞. 6 καὶ εἶπε Σολομῶν Σὺ ἐποίη-

30 >τὸ 19 108 >βόες 93 **32** Ἰούδας... Ἰσραὴλ tr 93 πεποιθότως] πεποιθότες 19 108 Βηρσάβεε] Βηρσάβεαι 108 82 93 127: Βηρσάβεαμ Z Σολομῶντος] Σολομῶνος Z **33** πάσας τὰς ἡμέρας] ἐν ταῖς ἡμέραις 19 108 93: πάσαις ταῖς ἡμέραις Z Σολομῶντος] Σολο]μῶ[νος Z **34** Σολομῶντος] Σολο]μῶνος Z Ὀρνεία] Ὀρνία 19 108 82 Ἐδρὰν] Ἐσρώμ 19 108: Ἐδράμ Zvid ed Ἀχειθαλὰμ] Ἀχιθαλάμ 19 108: Ἐχειθ. 127: Ἀχειταλ. 93 Ἰωὰβ] Ἰωάδ 19 108 Ἀχεικὰμ] Ἀχικάμ 19 108 Βαναίας] Βανέας 19 108 Ἰωὰδ] Ἰωδάε 19 108 **35** Σολομῶντι] Σολομῶνι Zvid >εἰς Zvid 19 93 ἱππέων] ἵππων 82 127 **36** ἄρχων + Σολομῶν Tht ἐπὶ] ἐν 108 93 βασιλεῦσιν] βασιλείοις 19 108

3, 3 προστάγμασι + αὐτοῦ καί 19 ἔθυε pr αὐτός **4** ἐπορεύθη + Σολομῶν Tht ἀνήνεγκε pr καί Tht Γαβαὼν 2.°] Γαβαώθ **5** >τι Tht

34 *Et Susa scriba et Barac filius Acastobi memoria, et Eliab dux militiae et Achicham filius Aza super sarcinas, et Banai filius Ioiadae... et Iaccur filius Nathan inter consiliarios* L_{91-95}.

σας μετὰ τοῦ δούλου σου Δαυὶδ τοῦ πατρός μου ἔλεον μέγαν
καθὼς διῆλθεν ἐνώπιόν σου ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἐν
εὐθύτητι καρδίας μετὰ σοῦ, καὶ ἐφύλαξας αὐτῷ τὸν ἔλεον τὸν μέ-
γαν τοῦτον, δοῦναι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ ὡς ἡ
ἡμέρα αὕτη. 7 ⸢καὶ νῦν, Κύριε μου Κύριε, σὺ ἔδωκας τὸν δοῦλόν ⸢
σου ἀντὶ Δαυὶδ τοῦ πατρός μου, καὶ ἐγώ εἰμι παιδάριον μικρόν,
καὶ οὐκ οἶδα τὴν εἴσοδόν μου καὶ τὴν ἔξοδόν μου. 8 καὶ ὁ δοῦλός
σου ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ σου ὃν ἐξελέξω, λαὸν πολὺν ὡς ἡ ἄμμος
τῆς θαλάσσης, ὃς οὐκ ἀριθμηθήσεται ἀπὸ τοῦ πλήθους καὶ οὐ
διηγηθήσεται. 9 καὶ δώσεις τῷ δούλῳ σου καρδίαν φρονίμην τοῦ
ἀκούειν καὶ διακρίνειν τὸν λαόν σου ἐν δικαιοσύνῃ καὶ τοῦ συνιέ-
ναι ἀνάμεσον ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ⸥, ὅτι τίς δυνήσεται κρίνειν τὸν ⸥
λαόν σου τὸν βαρὺν τοῦτον; 10 καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον Κυρίου,
ὅτι ᾐτήσατο Σολομῶν τὸ ῥῆμα τοῦτο. 11 καὶ εἶπε Κύριος πρὸς αὐτόν
Ἀνθ' ὧν ᾐτήσω τὸ ῥῆμα τοῦτο παρ' ἐμοῦ καὶ οὐκ ᾐτήσω σεαυτῷ
ἡμέρας πολλάς, καὶ οὐκ ᾐτήσω πλοῦτον, οὐδὲ ᾐτήσω ψυχὰς ἐχθρῶν
σου, ἀλλὰ ᾐτήσω σεαυτῷ σύνεσιν τοῦ εἰσακούειν κρίματα καὶ δι-
καιώματα, 12 ἰδοὺ πεποίηκα κατὰ τὸ ῥῆμα σου· καὶ ἰδοὺ δέδωκά σοι
καρδίαν φρονίμην καὶ σοφήν· ὡς σὺ οὐ γέγονεν ἔμπροσθέν σου, καὶ
μετὰ σὲ οὐκ ἀναστήσεται ὅμοιός σοι. 13 καί γε ἃ οὐκ ᾐτήσω δέδωκά
σοι, καὶ πλοῦτον καὶ δόξαν, ὡς οὐ γέγονεν ἀνὴρ ὅμοιός σοι ἐν τοῖς
βασιλεῦσι. 14 καὶ ⸢ἐὰν πορευθῇς ἐν τῇ ὁδῷ μου τοῦ φυλάσσειν τὰς ⸢
ἐντολάς μου καὶ τὰ προστάγματά μου, ὡς ἐπορεύθη Δαυὶδ ὁ
πατήρ σου, καὶ μακρυνῶ τὰς ἡμέρας σου⸥. 15 καὶ ⸢ἐξυπνίσθη Σο- ⸥ ⸢

6 μέγαν] μέγα 19 82 τὸν υἱὸν] τῷ υἱῷ 19 108 υἱὸν] υἱῷ 82 >ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ 82 8 ὡς ἡ] ὡσεί 93 ὃς] ὡς 19 108: ἡ 82 Tht ἀριθμήσεται 19 πλήθους] πλῆθος 19 11 σεαυτῷ] αὐτῷ 19 ψυχὰς] > 108: κατ 19 12 σὺ] σοί 19 108 σὲ] σοῦ 19 108 13 ὡς + σύ 82 14 ὡς] ἐν οἷς Tht 15 καὶ ἐξυπνίσθη Σολομῶν καὶ sub — 127

3, 7 *Ego sum puer humilis et ignoro introitum meum et exitum meum* Am *Ps* 118 *Et nescio introitum et exitum meum* Ps-Au *s Ver* 1, 3, Ps-Fu *s* 10 8 *Et servus tuus in medio populi tui, quem elegisti, populum multum, sicut arenam maris, quae dinumerari non potest prae multitudine* Am *Ps* 118 *Qui numerari et supputari non potest prae multitudine* Au *Qui enumerari et supputari non potest prae multitudine* Brev Goth 9 Δός μοι φησί, δέσποτα, νοῦν ὑγιῆ καὶ φρόνησιν ἀγαθήν Jos VIII 23 *Dabis, inquit, Domine, servo tuo cor sapiens ad indicandum gubernandumque populum tuum* Qu *pro* 2, 57 *Et dabis servo tuo cor prudens* Am *Ps* 118 *Et ipse Salomon ita poposcit sapientiam, ut daretur sibi cor prudens audire et judicare cum justitia* Am *off* 2, 47 12 *Et dedi tibi cor prudens et sapiens* Hi *Eph* 2, 3 *Et dedi tibi cor sapiens et intelligens* Sed, Brev Goth *Ecce feci secundum verbum tuum et dedi tibi cor sapiens et intellegens* Ant-M 14 *Longos faciam dies tuos* Sed, Brev Goth

⌋ λομῶν, καὶ ἰδοὺ ἐνύπνιον⌋. καὶ ἀνέστη καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ ἔστη κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ κατὰ πρόσωπον τῆς κιβωτοῦ διαθήκης Κυρίου ἐν Σιών, καὶ ἀνήγαγεν ὁλοκαυτώσεις καὶ εἰρηνικάς. καὶ ἐποίησε πότον μέγαν ἑαυτῷ καὶ πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτοῦ.
16 τότε ὤφθησαν δύο γυναῖκες πόρναι τῷ βασιλεῖ Σολομῶντι καὶ ἔστησαν ἐνώπιον αὐτοῦ.
17 καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ ἡ μία Ἐν ἐμοί, κύριε· ἐγὼ καὶ ἡ γυνὴ αὕτη ᾠκοῦμεν ἐν οἴκῳ ἑνί, καὶ ἔτεκον ἐν τῷ οἴκῳ.
18 καὶ ἐγένετο τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ τεκούσης μου, καὶ ἔτεκε καὶ ἡ γυνὴ αὕτη υἱόν. καὶ ἦμεν κατὰ τὸ αὐτό· οὐκ ἦν οὐθεὶς μεθ᾽ ἡμῶν πάρεξ ἀμφοτέρων ἡμῶν ἐν τῷ οἴκῳ.
19 καὶ ἀπέθανεν ὁ υἱὸς τῆς γυναικὸς ταύτης τὴν νύκτα, ὡς ἐπεκοιμήθη ἐπ᾽ αὐτόν.
20 καὶ ἀνέστη μέσης τῆς νυκτός, καὶ ἔλαβε τὸν υἱόν μου ἐκ τῶν ἀγκαλῶν μου καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν ἐν τῷ κόλπῳ αὐτῆς, καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν τεθνηκότα ἐκοίμισεν ἐν τῷ κόλπῳ μου.
21 καὶ ἀνέστην τὸ πρωῒ θηλάσαι τὸν υἱόν μου, καὶ ἐκεῖνος ἦν τεθνηκώς. καὶ κατενόησά αὐτὸν τὸ πρωῒ καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν ὁ υἱός μου ὃν ἔτεκον.
22 καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ ἡ ἑτέρα Οὐχί, ἀλλὰ ὁ υἱὸς μοῦ ὁ ζῶν, καὶ ὁ υἱὸς σοῦ ὁ τεθνηκώς. καὶ αὕτη εἶπεν Οὐχί, ὁ υἱὸς σοῦ ὁ τεθνηκώς, καὶ ὁ υἱὸς μοῦ ὁ ζῶν. καὶ ἐλάλησαν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως.
23 καὶ εἶπεν αὐταῖς ὁ βασιλεύς Σὺ λέγεις Οὗτος ὁ υἱός μου ὁ ζῶν, καὶ ὁ υἱὸς ταύτης ὁ τεθνηκώς· καὶ σὺ λέγεις Οὐχί, ἀλλ᾽ ὁ υἱός μου ὁ ζῶν, ὁ δὲ υἱὸς ταύτης ὁ τεθνηκώς.
24 καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς Λάβετέ μοι μάχαιραν. καὶ προσήνεγκαν τὴν μάχαιραν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως.

θυσιαστηρίου τοῦ κατὰ πρόσωπον sub — 127 ἑαυτῷ] αὐτῷ 82 **17** καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ ἡ μία Ἐν ἐμοί sub — 127 ᾠκοῦμεν] κατοικοῦμεν 19: οἰκοῦμεν 108 **18** τῇ ἡμέρᾳ pr ἐν 93 >καὶ 2.° 82 οὐθείς] οὐδείς 19 **19** ἐπεκοιμήθη] ἐκοιμήθη 127 **20** μέσης] μέσον 19 108 ἀγκαλῶν μου καὶ sub ⁜ 127 μου καὶ + ἡ δούλη σου ὑπνοῦν καί sub ⁜ 127 ἐκοίμισεν 1.° et 2.°] ἐκοίμησεν 19 108 93 **21** ἀνέστην] ἀνέστη 19 καὶ 3.° + ἰδού 82 αὐτὸν] αὐτῷ 93 127 **22** ὁ υἱὸς μοῦ — καὶ αὕτη εἶπεν sub ⁜ 127 καὶ ὁ 1.°] ὁ δέ 82 >καὶ αὕτη — ὁ ζῶν 82 ἐλάλησαν] -λησα 93: -λησεν 19 **23** αὐταῖς] αὐτάς 19: post βασιλεύς 82 >ὁ 4.° 127 ταύτης] αὐτῆς 82 >καὶ σὺ — ὁ τεθνηκώς 93 ἀλλ + ἡ 82 ὁ δὲ] >127* : καὶ ὁ ed ταύτης] σου 82

16 *Duae, inquit, mulieres in conspectu regis Salomonis steterunt* Am *off* 2, 44 *Tunc apparuerunt duae mulieres meretrices regi Salomoni* Au *s* 10, 1 17 *Ego et mulier haec habitabamus in domo una et peperi in domo* Au *s* 10, 1 · 18 *Et contigit die tertio postquam peperi, peperit etiam haec mulier filium: et eramus in uno, et non erat quisquam nobiscum praeter ambas nos in domo* Au *s* 10, 1 21 *Et consideravi illum diluculo* Am *off* 2, 44 *Consideravi eum mane, et ecce non erat filius meus quem peperi* Au *s* 10, 1 **22** *Et ipsa dixit, Non, filius tuus est ille mortuus et meus filius est qui vivit,* Au *s* 10, 1 **23** *Et dixit eis rex* Au *s* 10, 1

25 καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς Διέλετε τὸ παιδίον τὸ ζῶν εἰς δύο, καὶ δότε
τὸ ἥμισυ αὐτοῦ ταύτῃ καὶ τὸ ἥμισυ αὐτοῦ ταύτῃ. καὶ τὸ τεθνηκὸς
ὁμοίως διέλετε, καὶ δότε ἀμφοτέραις. 26 καὶ ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ ἧς ἦν
ὁ υἱὸς ὁ ζῶν, καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα, ὅτι ἐταράχθη ἡ μήτρα
αὐτῆς ἐπὶ τῷ υἱῷ αὐτῆς, καὶ εἶπεν Ἐν ἐμοί, κύριε, δότε αὐτῇ τὸ
παιδίον, καὶ θανάτῳ μὴ θανατώσητε αὐτό. καὶ ἡ ἑτέρα εἶπε Μήτε
ἐμοὶ μήτε αὐτῇ ἔστω· διέλετε αὐτό. 27 καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς καὶ
εἶπε Δότε τὸ παιδίον τῇ γυναικὶ τῇ εἰπούσῃ Δό⌜τε αὐτὸ αὐτῇ, καὶ ⌜Z
θανάτῳ μὴ θανατώσητε αὐτό, ὅτι αὕτη ἡ μήτηρ αὐτοῦ. 28 καὶ ἤκου-
σε πᾶς Ἰσραὴλ τὸ κρίμα τοῦτο ὃ ἔκρινεν ὁ βασιλεύς, καὶ ἐφοβήθη-
σαν ἀπὸ προσώπου τοῦ βασιλέως, ὅτι εἶδον ὅτι φρόνησις θεοῦ ἐν
αὐτῷ τοῦ ποιεῖν δικαίωμα.

4, 1 Καὶ ἦν ὁ βασιλεὺς Σολομῶν βασιλεύων ἐπὶ Ἰσραήλ. 2 καὶ
οὗτοι οἱ ἄρχοντες οἳ ἦσαν αὐτῷ· Ἀζαρίας υἱὸς Σαδδούκ, 3 καὶ
Ἐλιὰβ καὶ Αχιὰ υἱὸς Σαφὰτ γραμματεῖς, καὶ Ἰωσαφὰτ υἱὸς
Ἀχειθαλὰμ ὑπομιμνήσκων. 4 καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωὰδ ἐπὶ τῆς⌟ δυ- ⌟Z
νάμεως καὶ Σαδδοὺκ καὶ ⌜Ἀβιαθὰρ ἱερεῖς. 5 καὶ Ὀρνεία υἱὸς ⌜Z
Ναθὰν ἐπὶ τῶν καθεσταμένων, καὶ Ζακχοὺρ υἱὸς Ναθὰν ἑταῖρος
τοῦ βασιλέως, 6 καὶ Ἀχιὴλ οἰκονόμος καὶ Ἐλιὰβ υἱὸς Ἰωὰβ ἐπὶ
τῆς στρατιᾶς, καὶ Ἀδωνειρὰμ υἱὸς Ἐδρὰμ ἐπὶ τῶν φόρων. 7 καὶ
τῷ Σολομῶντι δώδεκα καθεστάμενοι ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ, χορηγεῖν
τῷ βασιλεῖ καὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· μῆνα ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐγίνετο ἐπὶ τὸν
ἕνα χορηγεῖν. 8 καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν· Βαιὼρ ἐν ὄρει

25 παιδίον + τὸ θηλάζον 82 ταύτῃ 1.°] ταύτης 82 >καὶ τὸ ἥμισυ — ἀμφοτέραις 82 ταύτῃ 2.°] αὐτῇ 93 τεθνηκώς 19 108 93 **26** >ὁ 2.° 82 ἐταράχθη ἡ] ἐταράχθην 127 μήτρα] μήτηρ 93^c ἐμοί] μοί 108 82 ἡ ἑτέρα] αὕτη 82 αὐτῇ] ταύτῃ 127 **27** τὸ παιδίον + τὸ ζῶν 82 αὐτὸ αὐτῇ tr 82 θανατώσητε] ἀποθάνε 82 >αὐτό, ὅτι 82 **28** Ἰσραὴλ pr οἶκος 82 >τοῦτο 82 ἔκρινεν] ἔδωκεν 82 δικαίωμα] δικαιώματα 19 108

4, 2 Σαδδούκ + ὁ ἱερεύς Z 127 sub ※ **3** καὶ Ἐλιὰβ 127 sub ※ Σαφὰτ] σαφατί 19 γραμματεῖς] γραμματεύς 93: γραμτεις 127 >καὶ 3.° 19 108 Ἀχειθαλὰμ] Ἀχιταλάμ 19 108 93: Ἀχιθαλάμ 82 ὑπομιμνήσκων] ὑπνομημνίσκων 93 **4** Βαναίας] Βανέας 19 108 **5** Ὀρνεία] Ὀρνίας 19 108: Ὀρνία 82 καθεσταμένων] καθεσταλμένων 82 Ζακχοὺρ] Ζαχούρ Z 19 108 82 Ναθὰν + ἱερεύς Z 127 ἑταῖρος] ἕτερος Z 82 **6** Ἀχιὴλ] Ἀχήλ 93 Ἰωὰβ] Ἰωάδ 19 108 στρατιᾶς] στρατείας 82 127 Ἀδωνειρὰμ] Ἀδωνιράμ Z 19 108: Ἀδωνειράν 82: Ἀδωρειράμ 127 **7** Σολομῶντι] Σολομῶνι Z ἐγίνετο] ἐγένετο 19 108 χωρηγεῖν 19 **8** Nomina sequentia numeran-

25 Ἐκέλευσε τὴν μάχαιραν ἀμφότερα διχοτομῆσαι τὰ παιδία, ὅπως ἑκάτεραι λάβωσιν ἀνὰ ἥμισυ τοῦ τε ζῶντος καὶ τοῦ τετελευτηκότος Jos VIII 31 *Dividite puerum qui vivit* Au *s* 10, 1 **27** *Date puerum ei quae dixit* $L_{91\text{-}95}$.

4, 3 *Eliab et Achia filius Susa scribae* $L_{91\text{-}95}$ **6** *Et Elia filius Ioab super patrias et Adoniarab filius Esdram* $L_{91\text{-}95}$

Ἐφράιμ, εἷς. 9 υἱὸς Ῥῆχαβ ἐν Μαχμὰς καὶ Θαλαβεὶν καὶ Βαιθ-
JZ σάμυς, καὶ| Αἰλὼν ἕως Βαιθναάμ, εἷς. 10 Μαχεὶ υἱὸς Ἐχωβὴρ
Βηθναμαλούζα καὶ Ἀμηχὰ καὶ τῆς Φαραχείν, 11 Ἀναδὰβ καὶ Βαθ-
νάη ὁ Νετωφατί, ἀνὴρ εἷς· ἡ Ταβαὰθ θυγάτηρ Σολομῶντος ἦν
αὐτῷ εἰς γυναῖκα. 12 Εἰσβαχὰ υἱὸς Ἀχιάβ, Αἰθὰμ καὶ Μαγεδδώ,
καὶ πάντα οἶκον Σαὰν τὸν Παρασασαρθὰν ὑποκάτω Ἰεζραὲλ ἐκ
Βαιθσαὰν ἕως Ἀβελμαωλὰ ἕως Μαεβέρ, εἷς. Οὐκὰμ 13 υἱὸς Γαβὲρ
Ἑρμὰθ τοῦ Γαλααδείτου, εἷς· τούτῳ σχοίνισμα ἐν Ῥαγαβὰν ἐν τῇ
Βασάν, ἑξήκοντα πόλεις μεγάλαι καὶ τειχήρεις καὶ μοχλοὶ χάλ-
κεοι. 14 Ἀχιναδὰβ υἱὸς Ἀχιάβ, εἷς, ἐν Μαχειλάμ. 15 Ἀχιμαὰς ἐν
Νεφθαλεί, εἷς· καὶ οὗτος ἔλαβε τὴν Βασεμμὰθ θυγατέρα
Σολομῶντος. 16 Βαναίας υἱὸς Χουσεὶ ἐν τῇ Γαλαάδ, εἷς. 17 Σαμαὰ
υἱὸς Ἠλά, εἷς, ἐν τῇ Βενιαμίν. 18 υἱὸς Ἀδδαὶ ἐν τῇ γῇ Γάδ, ἐν τῇ γῇ
Σηὼν βασιλέως Ἑσσεβὼν καὶ Ὢγ βασιλέως Βασάν, εἷς. 19 Νασεὶβ
ἐν τῇ γῇ Ἰούδα, εἷς. 20 Ἰωσαφὰτ υἱὸς Βαρσαοὺχ ἐν Ἰσσαχάρ, εἷς.
21 καὶ ἐχορήγουν οἱ καθεστάμενοι οὗτοι τῷ βασιλεῖ Σολομῶντι κα-
τὰ πάντα τὰ διηγγελμένα ἐπὶ τὴν τράπεζαν τοῦ βασιλέως, ἕκαστος
τὸν μῆνα αὐτοῦ· οὐ παρήλλασσον λόγον. 22 καὶ τὰς κριθὰς καὶ τὸ
ἄχυρον τοῖς ἵπποις καὶ τοῖς ἅρμασιν ἔφερον εἰς τὸν τόπον οὗ ἂν

tur in margine 127 ab α' usque ad ιβ' αὐτῶν] αὐτῶ 19 **9** Μαχμὰς] Μαγχάς 82 Θαλαβεὶν] Θαλαβίν 19: Θαλαμίν Z 108 Βαιθσάμυς] Βεθσάμυς Z Αἰλὼν] Ἐδώμ 19 108: Βιλωάμ 82 **10** Ἐχωβὴρ] Σεχωβήρ 19 108: Ἐχωρήβ 93 Φαραχείν] Φαραχεί 127: Φαρασχείν 93 **11** Ἀναδὰβ] ἐν ἀδάμ 93 Φαραχείν, Ἀναδὰβ] Παραχιναδάβ 19 108: Φαραχιναναδαβ ed Βαθνάη ὁ] Μαθναόν 93 Νετωφατί] Νεθωφαθεί 82: Ἐτωφαλτεί 93 Ταβαὰθ] τὰ βαάθ 82 **12** Εἰσβαχὰ] Ἰσβαχά 93 127 Αἰθὰμ] Ἐθάμ 19 108 Μαγεδδώ] Μαγεδδών 19 108 Παρασασαρθὰν] -θάμ 82: Πρασασαρθάν 93: Παρασισαράν 19: Παρασισαρθάν 108: παρὰ Σαρθαν ed Ἰεζραὲλ] scripsi cum ed: Ἐσρώθ 19: Ἐσράβ 108: Ἐζραέ 82 127: Ἐζρά 93 Ἀβελμαωλὰ] Σαβελμωλά 19 108: Σαβὲλ Μαωλά 82: Βελμαωλά 127 **13** Γαβὲρ Ἑρμὰθ] Γαβερερμάθ 19: Γαβὴρ ἑρμάθ 82: Γαμερερμάθ 108 127 Γαλααδείτου] Γαλααδίτου 19 108 τούτῳ] τοῦτο 19 108: τούτου 93 Ῥαγαβὰν] Ῥαγαβά 93 χάλκεοι] χαλκοῖ 82 **14** Ἀχιναδὰβ] Ἐχιναδάβ 19 108 ἐν Μαχειλάμ] Ἐρμαχιλάμ 19 108: ἐν Μαχιλάμ 93 **15** Ἀχιμαὰς] Ἀχειμαάς 82 93 ἐν Νεφθαλεί] Ἐνεφθαλεί 82 Βασεμμὰθ] Βασεμάθ 93: Μασεμμάθ 108 82 (-σσε-) **16** Βαναίας] Βανέας 19 108 Γαλαάδ] Γαλάδ 127 **17** Σαμαὰ] Σαμά 82 Ἠλά] Σηλά 93 τῇ] γῆ 93 127 Βενιαμίν] Βενιαμείν 82 127 **18** Ἀδδαὶ] Ἀδδεαί 127: Σαδδαί 19 108 82 Σηὼν] Σιὼν καὶ 82 Ἑσσεβὼν] ἐν ἑσεβών 19 108 βασιλέως] βασιλεύς 19 **19** Νασεὶβ] Νασήβ 19 108 (-ιβ) **20** Ἰωασαφὰτ 82 Βαρσαοὺχ] Φαρσαούχ 19: Φαροαούχ 127 Ἰσσαχάρ] Ἰσαχάρ 127 **21** ἐχωρήγουν 19 καθιστάμενοι 82 διηγγελμένα] διαγγελμένα 19 παρήλασσον 93 **22** ἂν] ἐάν 19 108 ἦν] ᾗ 19

13 τὴν δὲ Γαλαδῖτιν καὶ... Jos VIII 36 **14** Ἀχινάδαβος Jos VIII 36

ἦν ὁ βασιλεύς, ἕκαστος κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ. 23 καὶ ταῦτα τὰ
δέοντα Σολομῶντος ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ· τριάκοντα κόροι σεμιδάλεως
καὶ ἑξήκοντα κόροι ἀλεύρου κεκοπανισμένου 24 καὶ δέκα μόσχοι
ἐκλεκτοὶ καὶ εἴκοσι βόες νομάδες καὶ ἑκατὸν πρόβατα ἐκτὸς
ἐλάφων καὶ δορκάδων καὶ ὀρνίθων ἐκλεκτῶν καὶ νομάδων· 25 ὅτι
ἦν ἄρχων ἐν παντὶ πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἦν αὐτῷ εἰρήνη ἐκ
πάντων τῶν μερῶν αὐτοῦ κυκλόθεν. 26 καὶ ἔδωκε Κύριος φρόνησιν
τῷ Σολομῶντι καὶ σοφίαν πολλὴν σφόδρα καὶ χύμα καρδίας ὡς ἡ
ἄμμος ἡ παρὰ τὴν θάλασσαν, 27 καὶ ἐπληθύνθη ἡ σοφία
Σολομῶντος ὑπὲρ τὴν φρόνησιν πάντων ἀρχαίων ἀνθρώπων καὶ
ὑπέρ πάντας φρονίμους Αἰγύπτου. 28 καὶ ἐσοφίσατο ὑπὲρ πάντας
ἀνθρώπους, καὶ ἐσοφίσατο ὑπὲρ Αἰθὰμ τὸν Ζαρείτην καὶ τὸν Αἰ-
μὰν καὶ τὸν Χαλκὰχ καὶ τὸν Δαρδαὲ υἱὸν Μααλά. καὶ ἐγένετο τὸ
ὄνομα αὐτοῦ ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι ⸢κύκλῳ. 29 καὶ ἐλάλησε τρισχι- ⸢Z
λίας παραβολάς, καὶ ἦσαν ᾠδαὶ αὐτοῦ πεντακισχίλιαι. 30 καὶ
⸢ἐλάλησε περὶ τῶν ξύλων ἀπὸ τῆς κέδρου τῆς ἐν τῷ Λιβάνῳ καὶ ⸢
ἕως τῆς ὑσσώπου τῆς ἐκπορευομένης ἐκ τοῦ τοίχου⸥. καὶ ἐλάλησε ⸥
περὶ τῶν κτηνῶν⸥ καὶ περὶ τῶν πετεινῶν καὶ περὶ τῶν ⸢ἑρπετῶν⸥ Z⸢Z
καὶ περὶ τῶν ἰχθύων. 31 καὶ παρεγίνοντο πάντες οἱ λαοὶ ἀκούειν
τῆς σοφίας Σολομῶντος, καὶ ἐλάμβανε δῶρα παρὰ πάντων τῶν
βασιλέων τῆς γῆς, ὅσοι ἤκουον τῆς σοφίας αὐτοῦ.

5, 1 Καὶ ἔλαβε Σολομῶν⸥ τὴν θυγατέρα Φαραὼ ἑαυτῷ εἰς γυ- ⸥Z
ναῖκα, καὶ ⸢εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν πόλιν Δαυὶδ ἕως τοῦ συντε- ⸢Z
λέσαι αὐτὸν οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον Κυρίου καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ
καὶ τὸ τεῖχος Ἰερουσαλήμ. 2 τότε ἀνέβη Φαραὼ βασιλεὺς Αἰγύ-

23 ταῦτα + δέ 19 108 82 τὰ] bis scr 19 Σολομῶντος pr τοῦ 19 108 82 **25** παντὶ + Ἰσραήλ 93 **26** >φρόνησιν 19 ὡς ἡ] ὡσεί 93 **27** ἡ] supra lineam 127 **28** >καὶ ἐσοφίσατο — ἀνθρώπους 93 Αἰθὰμ] Ἐθάμ 19 108 Ζαρείτην] ἰσραηλίτην 82 93 (-λει-): Βαριηλίτην 19 108 Χαλκὰχ] Χαλκάλ 82: Χαλκαχά 93 Δαρδαὲ] Διαρδαέ 19 108 Μααλά] Μαλαά 19 108 **29** καὶ ἐλάλησε τρισχιλίας παραβολάς sub — 127 τρισχιλίας] τρεισχιλιάδας 19 108: τρεισχειλίας Z πεντακισχείλειαι Z **30** καὶ ἐλάλησε περὶ τῶν ξύλων sub — 127 τῆς 3.°] τοῦ 19 ὑσσόπου Z τοίχου] τείχου 93 **31** παρεγίνοντο] παρεγένοντο 19 108: παραγίνονται 93 : + πάντοθεν 82 Σολομῶντος] Σολομ[ῶνος] Z >πάντων Zvid 19 108 >τῶν 93 σοφίας] φωνῆς 82 σοφίας αὐτοῦ. Καὶ ἔλαβε sub — 127

5, 1 εἰσήγαγεν pr οὐκ 19 108 >εἰς τὴν 19 πόλιν] πολι Z >αὐτὸν οἰκοδομῆσαι 127 αὐτοῦ] αὐτόν 82: ἑ[αυτ]οῦ Z

28 Καὶ Χάλκεος καὶ Δάρδανος υἱοὶ Ἡμάωνος Jos VIII 44 *Et disputavit super Ethan Israelita et Eman et Chalcal et Zecri et Darde filii Malaa* L_{91-95}

πτου καὶ προκατελάβετο τὴν Γάζερ καὶ ἐνεπύρισεν αὐτὴν ἐν πυρί,
καὶ τὸν χανανίτην τὸν κατοικοῦντα ἐν Ἀροάβ. ⌈καὶ ἔδωκεν αὐ-
τὰς Φαραὼ ἀποστολὰς τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ, γυναικὶ Σολομῶντος⌋. 3
καὶ Σολομῶν ᾠκοδόμησε τὴν Γάζερ. 4 καὶ ⌈ἀπέστειλε Χειρὰμ βα-
σιλεὺς Τύρου τοὺς παῖδας αὐτοῦ, τοῦ χρῖσαι τὸν Σολομῶντα ἀντὶ
Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ⌋, ὅτι ἀγαπῶν ἦν Χειρὰμ τὸν Δαυὶδ πά-
σας τὰς ἡμέρας. 5 καὶ ἀπέστειλε Σολομῶν πρὸς Χειρὰμ λέγων
6 Σὺ οἶδας Δαυὶδ τὸν πατέρα μου, ὅτι οὐκ ἠδύνατο οἰκοδομῆσαι
οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίου τοῦ θεοῦ μου ἀπὸ προσώπου τῶν πολε-
μίων τῶν κυκλωσάντων αὐτὸν ἕως τοῦ δοῦναι αὐτοὺς Κύριον ὑπὸ
τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν αὐτοῦ. 7 καὶ νῦν ἀνέπαυσε Κύριος ὁ θεὸς ἐμοὶ
κυκλόθεν, καὶ οὐκ ἔστιν ἐπίβουλος καὶ οὐκ ἔστιν ἀπάντημα πονη-
ρόν. 8 καὶ ἰδοὺ ἐγὼ λέγω οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίου
τοῦ θεοῦ καθὼς ἐλάλησεν ὁ θεὸς πρὸς Δαυὶδ τὸν πατέρα μου
λέγων Ὁ υἱός σου ὃν δώσω ἀντὶ σοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον σου, οὗτος οἰ-
κοδομήσει τὸν οἶκον τῷ ὀνόματι μου. 9 καὶ νῦν ἔντειλαι, καὶ κο-
ψάτωσάν μοι ξύλα ἐκ τοῦ Λιβάνου. καὶ ἰδοὺ οἱ δοῦλοί μου μετὰ
τῶν δούλων σου, καὶ τὸν μισθὸν τῶν δούλων σου δώσω σοι κατὰ
πάντα ὅσα ἂν εἴπῃς, ὅτι σὺ οἶδας ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν εἰδὼς κό-
πτειν ξύλα καθὼς οἱ σιδώνιοι. 10 καὶ ἐγένετο, ὡς ἤκουσε Χειρὰμ
τῶν λόγων Σολομῶντος, ἐχάρη σφόδρα καὶ εἶπεν Εὐλογητὸς Κύ-
ριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ, ὃς ἔδωκε τῷ Δαυὶδ υἱὸν φρόνιμον ἐπὶ τὸν
λαὸν τὸν πολὺν τοῦτον. 11 καὶ ἀπέστειλε Χειρὰμ πρὸς Σολομῶντα
λέγων Ἀκήκοα περὶ πάντων ὧν ἀπέσταλκες πρὸς μέ· ἐγὼ ποιήσω
πᾶν θέλημά σου εἰς ξύλα κέδρινα καὶ πεύκινα. 12 οἱ δοῦλοί μου κα-
τάξουσιν αὐτὰ ἐκ τοῦ Λιβάνου εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐγὼ θήσο-

2 χανανίτην] χαναneίτην 93 127: χαναανίτην ed Ἀροάβ] Ῥοάβ Z Σολομῶντος] Σολομῶνος Z 4 Χειρὰμ] Χιράμ Tht >τοῦ Tht >τὸν 1.° 19 108 6 Σὺ] σοί 19 ἠδύνατο] ἐδύνετο Z τῷ] τό 108 αὐτοὺς Κύριον tr Z αὐτοὺς] αὐτοῖς 93 7 ἐμοί] post ἀνέπαυσε 82: μοί 108 >καὶ οὐκ ἔστιν ἐπίβουλος Z 127* sed habet 127mg 8 τὸν θρόνον] τοῦ θρόνου 19 >τὸν 3.° 93 9 >καὶ 1.° 82 >καὶ 2.° 108 σου 2.° supra lineam 127 >ἐν 93 σιδώνιοι] σιδόνιοι Z: σειδώνιοι 82 93 10 τῶν λόγων] τὸν λόγον 82 Σολομῶντος] Σολομῶνος Z τοῦ] τῷ 93 τοῦτον post λαὸν Z 11 Σολομῶντα] Σολομῶνα Z ἀπέσταλκες] ἀπέσταλκας 19 108: ἀπέσταλκα 82 μέ + λέγων καί 19 πᾶν] τό 19 108 >εἰς Z ξύλα] ξύλινα 93 κέδρινα... πεύκινα tr 93

5, 5 *Et misit Solomon ad Chiram dicens* L116 6 *Usque dum daret illos dominus* L116 8 *Sicut locutus est deus* L116 9 *Quoniam non est in nobis vir qui sciat caedere trabes* L116 10 *Et factum est ut audivit Chira rex verba Solomonis gavisus est valde* L116 11 *Et misit ad Solomonem dicens* L116 12 *Sed et tu facies voluntatem meam* L116

μαι αὐτὰ σχεδίας ἕως τοῦ τόπου οὗ ἐὰν ἀποστείλῃς πρὸς μέ, καὶ
ἐκτινάξω αὐτὰ ἐκεῖ, καὶ σὺ ἀρεῖς, καὶ σὺ ποιήσεις τὸ θέλημά μου,
τοῦ δοῦναι ἄρτους τῷ οἴκῳ μου⌋. 13 καὶ ἦν Χειρὰμ διδοὺς ⌈τῷ ⌋Z⌈Z
Σολομῶντι κέδρους καὶ πεύκας κατὰ πᾶν τὸ θέλημα αὐτοῦ. 14 καὶ
⌈Σολομῶν ἔδωκε τῷ Χειρὰμ εἴκοσι χιλιάδας κόρων πυροῦ μαχεὶρ ⌈
τῷ οἴκῳ αὐτοῦ καὶ εἴκοσι χιλιάδας βαὶθ ἐλαίου κεκομμένου⌋. κατὰ ⌋
τοῦτο ἐδίδου Σολομῶν τῷ Χειρὰμ κατ' ἐνιαυτόν. 15 καὶ Κύριος
ἔδωκε τῷ Σολομῶντι σοφίαν καθὼς ἐλάλησεν αὐτῷ. καὶ ἦν εἰρήνη
ἀνάμεσον Χειρὰμ καὶ ἀνάμεσον Σολομῶντος, καὶ διέθεντο διαθή-
κην ἀνάμεσον αὐτῶν. 16 καὶ ἀνήνεγκεν ὁ βασιλεὺς Σολομὼν φόρον
ἐκ παντὸς Ἰσραήλ, καὶ ἦν ὁ φόρος τριάκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν.
17 καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν Λίβανον, δέκα χιλιάδες ἐν τῷ μη-
νὶ ἀλλασσόμενοι· μῆνα ἕνα ἦσαν ἐν τῷ Λιβάνῳ καὶ δύο μῆνας ἐν
τοῖς οἴκοις αὐτῶν. καὶ Ἀδωνειρὰμ ἐπὶ τοῦ φόρου⌋. 18 καὶ ἦσαν τῷ ⌋Z
Σολομῶντι ⌈ἑβδομήκοντα χιλιάδες αἰρόντων ἄρσιν, καὶ ὀγδοή- ⌈Z
κοντα χιλιάδες λατόμων ἐν τῷ ὄρει, 19 ἐκτὸς τῶν ἀρχόντων τῶν
καθεσταμένων ἐπὶ τῶν ἔργων τοῦ Σολομῶντος· τρισχίλιοι καὶ
ἑπτακόσιοι ἐπιστάται τοῦ λαοῦ⌋, τῶν ποιούντων τὰ ⌈ἔργα. ⌋Z⌈Z
20 ⌈καὶ ἡτοίμασαν τὰ ξύλα καὶ τοὺς λίθους τρισὶν ἔτεσιν εἰς τὴν ⌈
οἰκοδομὴν τοῦ οἴκου⌋. ⌋
6, 1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὀγδοηκοστῷ καὶ τετρακοσιοστῷ ἔτει τῆς
ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου, τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἐν

12 σχεδίας pr εἰς 19 108 ἀποστείλῃς] ἀποστέλης 82 93: ἀποστε[λεῖς Zvid ἄρτους] ἄρτου 82 13 Σολομῶντι] Σολομῶ]νι Z >τὸ Zvid 14 Σολομῶν ἔδωκε tr Tht Χειρὰμ] Χιράμ Tht χιλιάδας] χιλιάδες 93 κόρων πυροῦ tr 93 >καὶ 2.° 127 βαὶθ] βέθ Z 15 Σολομῶντι] Σολομῶνι Z σοφίαν post ἔδωκε Z >ἀνάμεσον Χειρὰμ καὶ 127* sed habet 127^{mg} Σολομῶντος] Σολομῶνος Z 16 Σολομῶν 82 17 δύο + ἦσαν 93 τοῖς οἴκοις] τῷ οἴκῳ 82 Ἀδωνειράμ] Ἀδωνιράμ 19 108: Ἀδωνηράμ 82 18 καὶ ἦσαν — ἑβδομήκοντα sub — 127 Σολομῶντι] Σολομῶν 82 19 ἐκτὸς] χωρίς 82 19 τοῦ Σολομῶντος] τῷ Σολομῶν 82 τρισχίλιοι] τρεισχιλιάδες 82 ἑπτακόσιοι] ἑξακόσιοι 82 >τοῦ λαοῦ 82 τῶν ποιούντων] οἱ ποιοῦντες 82 20 ἡτοίμασαν] ἡτοίμασε Tht τὰ ξύλα...τοὺς λίθους tr 82 Tht τρισὶν ἔτεσιν] τρία ἔτη 82 >εἰς τὴν — οἴκου 82 οἰκοδομὴν — ἐγένετο sub — 127

6, 1 Ἐγένετο] ἐγενήθη 82 ὀγδοηκοστῷ] τεσσαρακοστῷ 82 ἔτει 1.° et 2.°] ἔτι Z >τῶν 82 ἐκ] ἐξ 82 γῆς] > 82: τῆς 108

13 *Et dabat Chira Solomoni* L116 14 *Et Solomon dedit regi Chirae... secundum hoc dabat Solomon regi Chirae* L116 15 *Et erat pax inter Chiram et Solomonem* L116 16 *Et abduxit rex Solomon* L116 17 *Et duobus me[n]sibus in domibus suis* L116 *Ita ut duobus mensibus essent in domibus suis* Bed *aed* 3 18 *Et erant Solomoni* L116 19 *Praeter principes qui constituerant* L116

6, 1 *Regnante rege Solomone* L116 *Factum est enim, inquit, quadringentesimo octogesimo anno egressionis filiorum Israhel ex Aegypto* Bed *Et in lignis tabernaculi per*

τῷ δευτέρῳ μηνὶ βασιλεύοντος τοῦ βασιλέως Σολομῶντος ἐπὶ
τὸν Ἰσραήλ, καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον τῷ Κυρίῳ. 2 καὶ ἐνετείλα-
το ὁ βασιλεὺς τοῖς ἄρχουσιν ἐνεγκεῖν λίθους μεγάλους, λίθους τι-
μίους, εἰς τὸν θεμέλιον τοῦ οἴκου, λίθους ἀπελεκήτους. 3 καὶ ἤ-
νεγκαν οἱ υἱοὶ Σολομῶντος καὶ οἱ υἱοὶ Χειράμ, καὶ ἐνέβαλον αὐ-
τούς. 4 ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἐθεμελίωσε τὸν οἶκον Κυρίου ἐν
τῷ δευτέρῳ μηνί, ἐν μηνὶ Νεισῷ, καὶ ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἐνιαυτῷ, ἐν
μηνὶ Βαάδ, οὗτος ὁ μὴν ὄγδοος, συνετελέσθη ὁ οἶκος εἰς πάντα
λόγον αὐτοῦ καὶ εἰς πᾶσαν διάταξιν αὐτοῦ 5 6 καὶ ὁ οἶκος ὃν
ᾠκοδόμησεν ὁ βασιλεὺς Σολομῶν τῷ Κυρίῳ τεσσαράκοντα πή-
χεις τὸ μῆκος αὐτοῦ, καὶ εἴκοσι πήχεις τὸ πλάτος αὐτοῦ, καὶ
πέντε καὶ εἴκοσι πήχεις τὸ ὕψος αὐτοῦ. 7 καὶ τὸ αἰλὰμ κατὰ
πρόσωπον τοῦ ναοῦ Κυρίου εἴκοσι ἐν πήχει τὸ μῆκος αὐτοῦ ἐπὶ
τὸ πλάτος τοῦ οἴκου, καὶ δέκα ἐν πήχει τὸ πλάτος αὐτοῦ κατὰ
πρόσωπον τοῦ οἴκου. 8 καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον καὶ συνετέ-
⌜ λεσεν αὐτόν. 9 καὶ ⌜ἐποίησε τῷ οἴκῳ θυρίδας δεδικτυωμένας
⌟ ⌜⌟ κρυπτάς⌟. 10 καὶ ἐποίησεν ἐπὶ τὸν τοῖχον τοῦ οἴκου ⌜μέλαθρα⌟ κυ-
κλόθεν ἐν τῷ ναῷ καὶ τῷ δαβείρ, καὶ ἐποίησε πλευρὰς κύκλῳ. 11 ἡ
πλευρὰ ἡ ὑποκάτω πέντε πήχεων ἐν πήχει τὸ πλάτος αὐτῆς, καὶ ἡ
πλευρὰ ἡ μέση ἓξ πήχεων ἐν πήχει τὸ πλάτος αὐτῆς, καὶ ἡ πλευρὰ
ἡ τρίτη ἑπτὰ πήχεων ἐν πήχει τὸ πλάτος αὐτῆς, ὅτι διάστημα

τῷ δευτέρῳ / μηνὶ tr 82 Σολομῶντος] Σολομῶνος Z: Σολομῶν 82 >τὸν 1.° 82 >καὶ ᾠκοδόμησε — Κυρίῳ 82 **2** τοῖς ἄρχουσιν ἐνεγκεῖν] καὶ αἴρουσι 82 > λίθους 2.° 82 οἴκου + καί 82 **3** ἤνεγκαν] ἐπελέκισαν 82 >οἱ 1.° et 2.° 82 Σολομῶντος] Σολομῶνος Z: Σαλομῶν 82 **4** ἔτει] ἔτι Z τετάρτῳ + τῆς βασιλείας αὐτοῦ Z >ἐν τῷ δευτέρῳ μηνί 82 ἐν 3.°] Νισών 19 108 >μηνὶ Νεισῷ 19 108 Νεισῷ] Ζιου ed: + μηνὶ τῶ δευτέρῶ 82 >καὶ 1.° 82 >τῷ 4.° 82 ἑνδεκάτῳ] δεκάτω 19 108 Βαάδ] Βουάλ 82: Βάλδ 19 108: Βούλ ed ὁ μὴν tr 82 διάταξιν αὐτοῦ + καὶ ὠκοδόμησεν αὐτὸν ἐν ἑπτὰ ἔτεσι καὶ ὠκοδόμη τὸν οἶκον τῶ κυρίω 82 **6** ὁ οἶκος ὃν ᾠκοδόμησεν sub — 127 Σολομῶν] Σαλομῶν 82 τεσσεράκοντα 127 πήχεις 1.°] πήχεων 82 >τὸ 1.° et 2.° 82 πήχεις 2.°] ἐν πήχει 82 **7** τὸ αἰλὰμ] τῶ αἰδάμ 93 αἰλὰμ] ἐλάμ 127 ἐν πήχει] πήχεις 19: + καί 93 πρόσωπον] προσώπου 19 **9** δεδικτυωμένας] δεδυκτ. 19 108: δικτυωτάς Tht **10** τοῖχον] τεῖχον 82 κυκλώθεν 19 82 **11** >καὶ ἡ πλευρὰ — πλάτος αὐτῆς 82

annos quadringentos octuaginta usque ad tempora Salomonis Clau-T *Rg q* 26 *Factum est igitur quadringentesimo et octogesimo anno egressionis filiorum Israel* Euch *Ab hoc loco usque ad Salomonem et aedificationem templi numerantur anni 480* Fre **2** *Et sustulerunt lapides magnos, lapides praetiosos* L_{116} **3** *Et polierunt pueri Solomonis* L_{116} **6** *Et domus quam aedificavit r[e]x domino XL cubitis latitudo eius* L_{116} **7** *Et dece[m] cubitis latitudo eius erat* L_{116} *Et habebat decem cubitos latitudinis ante faciem templi* Euch, Bed *aed* 6 *Et decem cubitorum latitudinis ab oriente* Bed *h* 2, 25 **10** *Et fecit in pariete domus cymatia in circuitu templi* L_{91-95}

ἔδωκε τῷ οἴκῳ κυκλόθεν ἔξωθεν τοῦ οἴκου, ὅπως μὴ ἐπιλαμβάνων-
ται τῶν τοίχων τοῦ οἴκου. 12 ὁ γὰρ οἶκος ἐν τῷ οἰκοδομεῖσθαι αὐ-
τὸν λίθοις ἀκροτόμοις ἀργοῖς ᾠκοδομήθη, καὶ ⌈σφύρα καὶ πέλυξ ⌈
καὶ πᾶν σκεῦος σιδηροῦν οὐκ ἠκούσθη ἐν τῷ οἰκοδομεῖσθαι
αὐτόν⌋. 13 καὶ ὁ πυλὼν τῆς πλευρᾶς τῆς ὑποκάτωθεν ἐπὶ τὴν ὠμίαν ⌋
τοῦ οἴκου τὴν δεξιάν, καὶ ⌈εἱλικτὴ ἀνάβασις εἰς τὴν μέσην καὶ ἐκ ⌈
τῆς μέσης ἐπὶ τὰ τριώροφα⌋. 14 καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον καὶ συνε- ⌋
τέλεσεν αὐτὸν καὶ ἐκοιλοστάθμησεν αὐτὸν τὸν οἶκον ἐν κέδροις.
15 καὶ ᾠκοδόμησε τοὺς ἐνδέσμους δι' ὅλου τοῦ οἴκου πέντε ἐν πή-
χει τὸ ὕψος αὐτοῦ, καὶ συνέσχε τοὺς ἐνδέσμους ἐν ξύλοις κεδρί-
νοις. 16 καὶ ᾠκοδόμησε τοὺς τοίχους τοῦ οἴκου διὰ ξύλων κεδρίνων
ἀπὸ τοῦ ἐδάφους τοῦ οἴκου καὶ ἕως τῶν δοκῶν καὶ ἕως τῶν
τοίχων· ἐκοιλοστάθμησε συνεχόμενα ἐν ξύλοις⌋ ἔσωθεν, καὶ πε- ⌋Z
ριέσχε τὸ ἔσω τοῦ οἴκου ἐν πευκίναις πλευραῖς. 17 ⌈καὶ ᾠκοδόμησε ⌈
τοὺς εἴκοσι πήχεις ἀπ' ἄκρου τοῦ οἴκου τὸ πλευρὸν τὸ ἓν ἀπὸ ἐδά-
φους ἕως τῶν δοκῶν, καὶ ἐποίησεν ἐκ τοῦ δαβεὶρ τὸν τοῖχον εἰς τὸ
ἅγιον τῶν ἁγίων. 18 καὶ τεσσαράκοντα πήχεων ἦν αὐτὸς ὁ ναός,
κατὰ πρόσωπον τοῦ δαβεὶρ ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου ἔσωθεν, δοῦναι ἐκεῖ
τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου. 19 εἴκοσι πήχεων τὸ μῆκος καὶ
εἴκοσι πήχεων τὸ πλάτος, καὶ εἴκοσι πήχεων τὸ ὕψος αὐτοῦ. 20 καὶ
περιέσχεν αὐτὸν χρυσίῳ συγκεκλεισμένῳ⌋. καὶ ⌈ἐποίησε θυσιαστή- ⌋⌈
ριον κατὰ πρόσωπον τοῦ δαβείρ⌋, καὶ περιέσχεν αὐτὸ χρυσίῳ. ⌋
21 καὶ ὅλον τὸν οἶκον περιέσχε χρυσίῳ, ἕως συντελείας παντὸς τοῦ
οἴκου. 22 καὶ ⌈ἐποίησεν ἐν τῷ δαβεὶρ δύο χερουβὶμ⌋ ξύλων κυπα- ⌈⌋

>μὴ Z ἐπιλαμβάνονται 19 108 82 **12** σιδηροῦν] σίδηρον 82*: σιδηροῦν 82^{c} **13** πυλὼν] πολῶν 82 ὠμίαν] ὁμοίαν 82 εἱλικτὴ + ἦν ἡ Tht τριώροφα] τριά[ρ]οφα Z **14** συνετέλεσεν]-σαν 82 >καὶ ἐκοιλοστάθμησεν αὐτὸν 82 127* sed habet 127^{mg} > αὐτὸν 1.° Z ἐκοιλοστάθμησεν] ἐκοιλοσταθμεῖ 19 108 >τὸν οἶκον 19 108 **15** ἐνδέσμους] δεσμούς 93 κεδρίνοις] κεδρίνης 19 **17** ἀπ] ἀπό 82 οἴκου] τοίχου Tht ἐδάφους] ἐδάφου 82: pr τοῦ 93 >ἕως 19 ἐκ] ἕως Tht τὸ ἅγιον] τὰ ἅγια Tht τὸ 3.°] τὸν 108 **18** ναός + ὁ Tht δοῦναι pr τοῦ Tht **20** αὐτὸ] αὐτῷ 19 108 93 **21** >καὶ ὅλον — χρυσίῳ 127* sed habet 127^{mg} **22** χερουβὶμ] χερουβείμ 19 82: χερουβείν 108 ξύλων κυπαρισσίνων] > 82 93: sub ※ 127: pr ἐκ 19 108

14 *Et contignavit eam cedrinas trabes* L_{91-95} **15** *Et collocavit alligamenta earum cum lignis cedrinis* L_{91-95} *Et operuit domum lignis cedrinis* Euch, Bed *aed* 9 *Rg* 13 **17** *Et fecit ex dabir parietem in Sancta sanctorum* L_{91-95} **18** *Et quadraginta cubitorum erat ipsum templum ante faciem dabir* L_{91-95} *Porro quadraginta cubitis erat ipsum templum pro foribus oraculi* Euch *Porro quadraginta cubitorum erat ipsum templum* Bed *aed* 10 *h* 2, 25 *Porro quadraginta cubitorum erat ipsum templum pro foribus oraculi* Gr-T *curs* 4

ρισσίνων, δέκα πήχεων τὸ μέγεθος ἐσταθμωμένον. 23 καὶ πέντε πή-
χεων τὸ πτερύγιον τοῦ χεροὺβ τοῦ ἑνός, καὶ πέντε πήχεων τὸ
πτερύγιον αὐτοῦ τὸ δεύτερον, δέκα ἐν πήχει ἀπὸ μέρους πτερυγίου
αὐτοῦ καὶ ἕως μέρους πτερυγίου αὐτοῦ. 24 οὕτως καὶ τῷ δευτέρῳ
χερουβίμ, ἐν μέτρῳ ἑνὶ συντέλεια μία ἀμφοτέρων. 25 καὶ τὸ ὕψος
τοῦ χεροὺβ τοῦ ἑνὸς δέκα ἐν πήχει· οὕτως καὶ τὸ δεύτερον χερούβ.
26 καὶ ἀμφότερα τὰ χερουβὶμ ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου τοῦ ἐσωτάτου, καὶ
διεπέτασε τὰς πτέρυγας αὐτῶν, καὶ ἥπτετο ἡ πτέρυξ ἡ μία τοῦ χε-
ροὺβ τοῦ τοίχου τοῦ οἴκου, καὶ ἡ πτέρυξ τοῦ χεροὺβ τοῦ δευτέρου
ἥπτετο τοῦ τοίχου τοῦ ἑτέρου, καὶ αἱ πτέρυγες αὐτῶν αἱ ἐν μέσῳ
τοῦ οἴκου ἥπτοντο πτέρυξ πτέρυγος. 27 καὶ περιέσχε τὰ χερουβὶμ
χρυσίῳ. 28 καὶ πάντας τοὺς τοίχους κύκλῳ ἐγκολάπτοις ἔγλυψεν ἐν
γραφίδι, χερουβὶμ καὶ φοινίκας τῷ ἐσωτέρῳ καὶ τῷ ἐξωτέρῳ.
29 καὶ τὸ ἔδαφος τοῦ οἴκου περιέσχε χρυσίῳ, τοῦ ἐσωτάτου καὶ τοῦ
ἐξωτάτου. 30 καὶ τῷ θυρώματι τοῦ δαβεὶρ ἐποίησε θύρας ἐκ ξύλων
ἀρκευθίνων καὶ φλιὰς πενταπλᾶς. 31 καὶ θύρας ἐκ ξύλων πευκίνων
καὶ ἐγκολαπτὰ ἐπ᾽ αὐτῶν· ἐγκεκολαμμένα ἐπ᾽ αὐτῶν χερουβὶμ καὶ
φοινίκες καὶ διαπεπετασμένα πέταλα, καὶ περιέσχεν αὐτὰς χρυσίῳ
καὶ κατέβαινεν ἐπὶ τὰ χερουβὶμ καὶ ἐπὶ τοὺς φοινίκας τὸ χρυσίον.
32 καὶ οὕτως ἐποίησε τῷ πυλῶνι τοῦ ναοῦ φλιὰς ἐκ ξύλων ἀρκευ-
θίνων, στοὰς τετραπλῶς. 33 ἐν ἀμφοτέραις ταῖς θύραις ξύλα πεύ-
κινα. δύο πτυχαὶ ἡ θύρα ἡ μία καὶ στροφεῖς αὐτῶν, καὶ δύο πτυχαὶ
ἡ θύρα ἡ δευτέρα στρεφόμεναι, 34 ἐγκεκολαμμέναι χερουβὶμ καὶ
φοινίκες, καὶ διαπεπετασμέναι πέταλα, καὶ περιεχόμεναι χρυσίῳ
καταγομένῳ ἐπὶ τὴν ἐκτύπωσιν. 35 καὶ ᾠκοδόμησε τὴν αὐλὴν τὴν

μέγεθος] μῆκος 82 **23** καὶ πέντε πήχεων — πέντε πήχεων sub ※ 127 >τοῦ χεροὺβ — πτερύγιον 93 χεροὺβ] χερουβείν 19 108: χερουβίν 82: χερουβείμ ed πτερυγίου 1.°] πτερύγιον 108 πτερυγίου 2.° pr τοῦ 19 **24** χερουβίμ] χερουβείμ 82 127: -βείν 19 108 μία ἀμφοτέρων tr 82 μία] μετά 19 108 **25** χεροὺβ 1.°] χερουβείμ 19 108 (-βείν): χερουβίμ 82 πήχει] πήχη 108 χερούβ 2.°] χερουβίμ 82: χερουβείμ 19 108 (-βείν) **26** καὶ 1.° + ἔθηκεν 127 χερουβὶμ] χερουβείμ 19 108 (-βείν) >τά 82 >ἥπτετο — χεροὺβ τοῦ δευτέρου 19 χεροὺβ 1.°] χερουβίμ 82: χερουβί 108 χεροὺβ 2.°] χερουβίμ 82: χερουβείμ 108 >αἱ 2.° 19 108 **27** χερουβὶμ] χερουβείμ 19 108 (-βείν) **28** χερουβὶμ] post ἔγλυψεν 82: χερουβείμ 19 108 (-βείν) **30** θύρας] θύραν 93 φλιὰς πενταπλᾶς] φλειὰς πενταπγας 82 **31** αὐτῶν 2.°] αὐτόν 82 χερουβὶμ 1.°] χερουβείμ 82: χερουβείν 19 108 χερουβὶμ 2.°] χερουβείμ 19 82: χερουβείν 108 **32** φλιὰς] φλειάς 82: φλιαις 19 108 στοὰς] στοαῖς 19 108 **33** ἐν ἀμφοτέραις pr καί 19 108 θύραις] πύλαις 93 πτυχαὶ 1.°] πηχαι 19: πυχαι 108 στροφεῖς] στροφῆς 93 πτυχαὶ 2.°] πηχαι 19: πυχαι 108 δευτέρα] δευτέρας 93 **34** χερουβὶμ] χερουβείν 19 108 82: χερουβείμ ed φοινίκες] φοινίκας ed διαπεπετασμένα 82 περιεχόμενα 82 καταγομένου 82

ἐσωτέραν τρεῖς στίχους διὰ ἀπελεκήτων καὶ στίχον κατειργα-
σμένης κέδρου κυκλόθεν. 36 καὶ ᾠκοδόμησε τὸ καταπέτασμα τῆς
αὐλῆς τοῦ αἰλὰμ τοῦ οἴκου τοῦ κατὰ προσώπου τοῦ ναοῦ.
7, 1 Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Σολομῶν καὶ ἔλαβε τὸν Χειρὰμ
ἐκ Τύρου, 2 υἱὸν γυναικὸς χήρας, καὶ οὗτος ἀπὸ τῆς φυλῆς Νεφθα-
λείμ, καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἀνὴρ τύριος, τέκτων χαλκοῦ καὶ πεπλη-
ρωμένος τῆς σοφίας τῆς τέχνης καὶ συνέσεως καὶ ἐπιγνώσεως τοῦ
ποιεῖν πᾶν ἔργον ἐν χαλκῷ. καὶ εἰσήχθη πρὸς τὸν βασιλέα
Σολομῶντα, καὶ ἐποίησε πάντα τὰ ἔργα. 3 καὶ ἐχώνευσε τοὺς δύο
στύλους τῷ αἰλὰμ τοῦ οἴκου· δέκα καὶ ὄκτω πήχεις τὸ ὕψος τοῦ
στύλου· καὶ τὸ περίμετρον τέσσαρες καὶ δέκα πήχεων σπαρτίον
ἐκύκλου αὐτόν· καὶ τὸ πάχος τοῦ στύλου τεσσάρων δακτύλων τὰ
κοιλώματα καὶ οὕτως ὁ στύλος ὁ δεύτερος. 4 καὶ δύο ἐπιθέματα
ἐποίησε δοῦναι ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν στύλων, χωνευτά, χαλκᾶ. καὶ
πέντε πήχεων τὸ ὕψος τοῦ ἐπιθέματος τοῦ ἑνὸς καὶ πέντε πήχεων
τὸ ὕψος τοῦ δευτέρου. 5 καὶ ἐποίησε δύο δίκτυα ἐπικαλύψαι τὰ
ἐπιθέματα τῶν στύλων, δίκτυον τῷ ἐπιθέματι τῷ ἑνὶ καὶ δίκτυον
τῷ ἐπιθέματι τῷ δευτέρῳ, μεγάλα δίκτυα. 6 καὶ ἔργον κρεμαστόν,
δύο στίχοι ῥοῶν χαλκῶν, δεδικτυωμένοι, ἔργον κρεμαστόν, στίχος
ἐπὶ στίχον. καὶ οὕτως ἐποίησε τῷ ἐπιθέματι τῷ δευτέρῳ 7 καὶ ἔστη-
σε τοὺς στύλους τοῦ αἰλὰμ τοῦ ναοῦ· καὶ ἔστησε τὸν στύλον τὸν
δεξιόν, καὶ ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰαχούμ· καὶ ἔστησε τὸν
στύλον τὸν δεύτερον τὸν ἀριστερόν, καὶ ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ
Βάαζ. 8 καὶ ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν στύλων ἔργον κρίνου κατὰ τὸ αἰ-
λὰμ τεσσάρων πήχων. 9 καὶ ⌈μέλαθρον ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν στύλων,
καὶ ἐπάνωθεν τῶν πλευρῶν ⌈ἐπίθεμα. τὸ μέλαθρον ἐπ' ἀμφοτέρων ⌈
τῶν στύλων τῷ πάχει⌋. 10 καὶ ἐποίησε τὴν θάλασσαν δέκα ἐν πή- ⌋
χει ἀπὸ τοῦ χείλους αὐτῆς ἕως τοῦ χείλους, στρογγύλην κύκλῳ
αὐτῆς, πέντε ἐν πήχει τὸ ὕψος αὐτῆς, καὶ συναγωγῇ τριῶν καὶ
τριάκοντα ἐν πήχει ἐκύκλουν αὐτήν. 11 καὶ ὑποστηρίγματα ὑποκά-

35 τρεῖς στίχους] τριστίχους 19 108 ἀπελεκήτων καὶ + διὰ κατηργασμένης 82 στίχον] στοῖχον 82 κατειργασμένης] > 82: κατηργ. 93 127: κατεργ. 19 108 36 τὸ καταπέτασμα] τὰ καταπετάσματα 127 αἰλὰμ] ἐλάμ 19 82 τοῦ 3.°] αὐτοῦ 82

7, 2 Νεφθαλείμ] Νεφθαλεί 82 127 ἀνὴρ τύριος tr 93 >ἀνὴρ 82 ἐν χαλκῷ] χαλκοῦ 19 >Σολομῶντα 82 3 τῷ] τοῦ 19: τόν 82 αἰλὰμ] ἐλάμ 19 108 82 τέσσαρες] τεσσαράκοντα 19: τεσσάρων ed οὕτως] οὗτος 82 93 4 χαλκᾶ] χαλκῶ 82 >τὸ ὕψος 93 τοῦ δευτέρου] τὸ δεύτερον 93 5 >τῷ ἑνὶ — ἐπιθέματι 93 δίκτυα pr τὰ 19 108 6 >δύο στίχοι — κρεμαστόν 19 7 αἰλὰμ] ἐλάμ 19 82 Βάαζ] Βίαζ 82: Βάλζ 127 8 αἰλὰμ] στοάν 127mg 9 μέλαθρον + τό 19 108 82 (τῶ) 10 θάλασσαν + χυτήν 19 108 11 ὑποστηρίγματα] ὑποστήριγμα Z

7, 7 *Et erexit columnam dexteriorem* L_{91-95}

τω τοῦ χείλους αὐτῆς κυκλόθεν ἐκύκλουν αὐτήν, δέκα ἐν πήχει
ἀνιστὰν τὴν θάλασσαν κυκλόθεν. [12] καὶ τὸ χεῖλος αὐτῆς ὡσεὶ ἔρ-
γον χείλους ποτηρίου, βλαστὸν κρίνου, καὶ τὸ πάχος αὐτῆς
παλαιστῆς. [13] καὶ δώδεκα βόες ὑποκάτω τῆς θαλάσσης, οἱ τρεῖς
ἐπιβλέποντες βορρᾶν καὶ οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες θάλασσαν καὶ οἱ
τρεῖς ἐπιβλέποντες νότον καὶ οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες ἀνατολάς, καὶ
πάντων τὰ ὀπίσθια εἰς τὸ ἔνδον, καὶ ἡ θάλασσα ἐπ' αὐτῶν ἐ-
⸢⸣ πάνωθεν. [14] καὶ ἐποίησε δέκα ⸢μεχωνὼθ⸣ χαλκᾶς· πέντε πήχεων
τὸ μῆκος τῆς μεχωνὼθ τῆς μιᾶς, καὶ τεσσάρων πήχεων τὸ πλάτος
αὐτῆς, καὶ ἓξ πήχεων τὸ ὕψος αὐτῆς. [15] καὶ τοῦτο τὸ ἔργον τῆς
μεχωνώθ· σύγκλειστον αὐτοῖς καὶ σύγκλειστον ἀνάμεσον τῶν ἐξε-
χομένων. [16] καὶ ἐπὶ τὰ συγκλείσματα ἀνάμεσον τῶν ἐξεχομένων
λέοντες καὶ βόες καὶ χερουβίμ, καὶ ἐπὶ τῶν ἐξεχομένων οὕτως.
καὶ ἐπάνωθεν καὶ ὑποκάτωθεν τῶν λεόντων καὶ τῶν βοῶν χῶραι,
ἔργον καταβάσεως. [17] καὶ τέσσαρες τροχοὶ χαλκοῖ τῇ μεχωνὼθ τῇ
μιᾷ, καὶ τὰ προέχοντα χαλκᾶ, καὶ τέσσαρα μέρη αὐτῆς ὠμίαι
αὐτῶν ὑποκάτωθεν τῶν λουτήρων. [18] καὶ χεῖρες ἐν τοῖς τροχοῖς ἐν
τῇ μεχωνώθ, καὶ τὸ ὕψος τοῦ τροχοῦ τοῦ ἑνὸς πήχεως καὶ
ἡμίσους. [19] καὶ τὸ ἔργον τῶν τροχῶν ἔργον τροχῶν ἅρματος, καὶ
αἱ χεῖρες αὐτῶν καὶ οἱ νῶτοι αὐτῶν καὶ αἱ πραγματεῖαι αὐτῶν, τὰ
πάντα χωνευτά. [20] καὶ τέσσαρες ὠμίαι ἐπὶ τῶν τεσσάρων γωνιῶν
τῆς μεχωνὼθ τῆς μιᾶς· ἐκ τῆς μεχωνὼθ οἱ ὦμοι αὐτῆς. [21] καὶ ἐπὶ
τῆς κεφαλῆς τῆς μεχωνὼθ ἥμισυ τοῦ πήχεως μέγεθος αὐτῆς
στρογγύλον κύκλῳ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς μεχωνώθ, καὶ αἱ χεῖρες
αὐτῆς καὶ τὰ συγκλείσματα αὐτῆς. [22] καὶ ἠνοίγετο ἐπὶ τὰς ἀρχὰς
τῶν χειρῶν αὐτῆς. καὶ τὰ συγκλείσματα χερουβὶμ καὶ λέοντες καὶ
φοίνικες ἑστῶτα, ἕκαστον ἐχόμενον κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ ἔσωθεν·
κυκλόθεν αὐτὴν ἐρίνησεν. [23] κατὰ ταύτην ἐποίησε τὰς δέκα μεχωνώθ,
⸢ τάξιν μίαν καὶ μέτρον ἓν πάσαις. [24] καὶ ἐποίησε δέκα ⸢χυτρογαύ-
⸣ λους⸣ χαλκοῦς, τεσσαράκοντα χοεῖς χωροῦντα τὸν ἕνα χυτρόγαυ-

χείλους] τείχους 19 108 82 93 **12** χεῖλος] τεῖχος 19 108 χείλους] χεῖλος 82 βλαστὸν] βλαπτόν 82: βλαστός ed κρίνου — αὐτῆς sub ※ 127 πάχος] πλαστός 19: πλάτος 108 **13** βορρᾶν pr πρός 93 ἀνατολάς] ἀνατολήν 93 >εἰς τὸ 19 ἐπάνωθεν pr ἡ 93 **14** μεχωνὼθ] βάσης 127mg **15** καὶ τοῦτο — μεχωνὼθ sub — 127 σύγκλειστον 1.°] σύγλειστον ed >τῶν 19 108 **16** χερουβίμ] χερουβείμ 19: χερουβείν 108 82 >καὶ 4.° 93 ἔργον] ἐργῶν 82 καταβάσεως] καὶ βάσεως 93 **18** χεῖρες] χειρός 93 **19** τροχῶν] χειρῶν 82 **21** πήχεως + ὡς 19 108 **22** ἐπὶ + τεσσάρας 93 συγκλείσματα + αὐτῆς 19 χερουβὶμ] χερουβείμ 19 108 (-βείν) ἐρίνησεν] ἐρίνισε 19 108: ἐρρίνησεν ed **24** χυτρόγαυλους] χυθοχαυλους 19

21 *Et manus eius et conclusiones eius* L_{91-95}

λον. ὁ εἷς χυτρόγαυλος μετρήσει ἐπὶ τὴν μεχωνὼθ τὴν μίαν ταῖς
δέκα μεχωνώθ. 25 καὶ ἔθετο τὰς μεχωνὼθ ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ οἴ-
κου ἐξ ἀριστερῶν, καὶ τὴν θάλασσαν ἔθετο ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ οἴ-
κου ἐκ δεξιῶν κατὰ ἀνατολὰς ἀπὸ τοῦ κλίτους τοῦ νότου. 26 καὶ
ἐποίησε Χειρὰμ τοὺς λέβητας καὶ τὰς ⌜θερμαστρεῖς⌟ καὶ τὰς φιά- ⌜⌟
λας. καὶ συνετέλεσε Χειρὰμ ποιῶν πάντα τὰ ἔργα ὅσα ἐποίησε τῷ
βασιλεῖ Σολομῶντι ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου. 27 καὶ τοὺς δύο στύλους
καὶ τὰ στρεπτὰ τῶν γλυφῶν τὰ ὄντα ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν στύλων
δύο καὶ τὰ δίκτυα δύο τοῦ καλύπτειν ἀμφότερα τὰ στρεπτὰ ⌜ ⌜Z
τῶν γλυφῶν τὰ ὄντα ἐπὶ τῶν στύλων. 28 καὶ τὰς ῥοὰς ἀμφοτέροις
τοῖς δικτύοις τετρακοσίας · δύο στίχοι ῥοῶν τῷ δικτύῳ τῷ ἑνί, πε-
ρικαλύπτειν ἀμφότερα τὰ στρεπτὰ τῆς μεχωνὼθ τὰ ὄντα ἐπ᾽ ἀμφο-
τέρων τῶν στύλων. 29 καὶ τὰς δέκα μεχωνὼθ καὶ τοὺς χυτρογαύ-
λους τοὺς δέκα ἐπὶ τῶν μεχωνώθ. 30 καὶ τὴν θάλασσαν μίαν καὶ
τοὺς δώδεκα βόας τοὺς ὑποκάτω τῆς θαλάσσης 31 καὶ τοὺς λέβη-
τας καὶ τὰς θερμαστρεῖς καὶ τὰς φιάλας καὶ πάντα τὰ σκεύη συνε-
τέλεσεν ἃ ἐποίησε Χειρὰμ τῷ βασιλεῖ Σολομῶντι ἐν τῷ οἴκῳ Κυ-
ρίου. καὶ οἱ στύλοι τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ τοῦ οἴκου Κυρίου καὶ
τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως. πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησε Χειρὰμ χαλκᾶ
ἦν. 32 οὐκ ἦν σταθμὸς τοῦ χαλκοῦ οὗ ἐποίησεν ἄρδην· πάντα τὰ
σκεύη ἃ ἐποίησε, ταῦτα ἐκ τοῦ πλήθους σφόδρα· οὐκ ἦν τέρμα τῷ
σταθμῷ τοῦ χαλκοῦ. 33 ἐν τῇ περιοίκῳ τοῦ Ἰορδάνου ἐχώνευσεν
αὐτὰ ἐν τῷ πάχει τῆς γῆς ἀνάμεσον Σοκχὼθ καὶ ἀνάμεσον Σαρ-
θάν. 34 καὶ ἔδωκε ὁ βασιλεὺς Σολομῶν τὰ σκεύη ἃ ἐποίησεν ἐν τῷ
οἴκῳ Κυρίου, τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν καὶ τὴν τράπεζαν ἐφ᾽ ἧς
οἱ ἄρτοι τῆς προθέσεως, χρυσῆν, 35 καὶ τὰς λυχνίας, πέντε ἐκ
δεξιῶν καὶ πέντε ἐξ εὐωνύμων κατὰ πρόσωπον τοῦ δαβείρ,
χρυσᾶς, συγκλειομένας, καὶ τὰ λαμπάδια καὶ τοὺς λύχνους καὶ
τὰς ἐπαρυστρίδας, χρυσᾶ τὰ πάντα. 36 καὶ τὰ πρόθυρα καὶ οἱ ἧλοι

25 μεχωνὼθ] pr δέκα 19 108: + πέντε 19 108 ἀριστερῶν pr τοῦ ἐκ δεξιῶν καὶ πέντε ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου τοῦ 19 108 τὴν θάλασσαν ἔθετο] ἡ θάλασσα 19 108 τοῦ οἴκου + ἐξ ἀριστερῶν καὶ τὴν θάλασσαν ἔθετο ὑπὸ τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου 93 ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου 1.° — τοῦ νότου bis scr 19 108 **26** >ποιῶν 82 >ἐν 93 **27** >τὰ 3.° 19 108 **28** στίχοι ῥοῶν] στιχιροων 19 108 μεχωνωώθ 82 ἀμφοτέροις τοῖς στύλοις Z **29** >τοὺς 2.° Zvid τῶν] τήν 82 **30** δώδεκα] δέκα 82 **31** λέβητας] λευΐτας 82 >ἃ ἐποίησε Χειρὰμ Z Σολομώντι] Σολομῶν[ι Z τεσσεράκοντα Z τοῦ οἴκου 1.° et 2.°] τῷ οἴκῳ 19 108 ἃ] ὅσα 19 108 **32** σταθμὸς — τοῦ χαλκοῦ 2.° sub — 127 ἐποίησε] -ση Z: + ἄρδην 93 **33** περιοίκῳ] περιοχή 127 Σοκχὼθ] Σοκχὸθ 19: ωκχως 93 Σαρθάν] αρθαν 93 **34** ἔδωκε — Σολομων sub — 127 ὁ βασιλεὺς / Σολομῶν tr 19 108 82 **35** δαβείρ] δαβίρ Z: κιβω.. 127mg

καὶ αἱ φιάλαι καὶ τὰ τρυβλία καὶ αἱ θυΐσκαι, χρυσᾶ σύγκλειστα τὰ
πάντα. καὶ τὰ θυρώματα τῶν θυρῶν τοῦ οἴκου τοῦ ἐσωτάτου τοῦ
ἁγίου τῶν ἁγίων σύγκλειστα χρυσᾶ, καὶ τὰς θύρας τοῦ ναοῦ
χρυσᾶς. 37 καὶ ἀνεπληρώθη τὸ ἔργον ὃ ἐποίησε Σολομῶν τῷ οἴκῳ
⌜ Κυρίου καὶ ⌜εἰσήνεγκε Σολομῶν τὰ ἅγια Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
⌟ καὶ πάντα τὰ ἅγια Σολομῶντος⌟, τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρύσιον καὶ
τὰ σκεύη, καὶ ἔδωκεν εἰς τοὺς θησαυροὺς οἴκου Κυρίου. 38 καὶ ᾠ-
κοδόμησε Σολομῶν τὸν οἶκον αὐτοῦ τρισκαιδεκάτῳ ἔτει. 39 καὶ
⌜⌟ ᾠκοδόμησε τὸν ⌜οἶκον δρυμοῦ τοῦ Λιβάνου·⌟ ἑκατὸν πήχεων τὸ
μῆκος αὐτοῦ, καὶ πεντήκοντα πήχεων τὸ πλάτος αὐτοῦ, ἐπὶ τριῶν
στίχων στύλων κεδρίνων, καὶ ὠμίαι κέδρινοι τοῖς στύλοις. 40 καὶ
ἐφάτνωσε τὸν οἶκον ἄνωθεν ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῶν στύλων, καὶ ὁ
ἀριθμὸς τῶν στύλων πέντε καὶ τεσσαράκοντα· ὁ στίχος ὁ εἷς 41 καὶ
μέλαθρα τρία, καὶ χώρα ἐπὶ χώραν τρισσῶς. 42 καὶ πάντα τὰ θυ-
ρώματα καὶ αἱ χῶραι τετράγωνοι μεμελαθρωμέναι ἀπὸ θυρώματος
ἐπὶ θύραν τρισσῶς. 43 καὶ τῷ αἰλὰμ τῶν στύλων πεντήκοντα πή-
χεων τὸ μῆκος καὶ τριάκοντα πήχεων ἐν πλάτει ἐζυγωμένα, αἰλὰμ
ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ στύλοι καὶ πάχος ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆς
⌜ τοῖς αἰλαμείν. 44 ⌜καὶ τὸ αἰλὰμ τῶν θρόνων οὗ κρίνει ἐκεῖ, αἰλὰμ
⌟ τοῦ κριτηρίου. 45 καὶ ὁ οἶκος αὐτῶν ἐν ᾧ καθήσεται ἐκεῖ⌟, καὶ
αὐλὴ μία ἐξελισσομένη τούτοις κατὰ τὸ ἔργον τοῦτο. καὶ ᾠκοδόμη-
σε Σολομῶν οἶκον τῇ θυγατρὶ Φαραὼ ἣν ἔλαβε Σολομῶν κατὰ τὸ
⌜ αἰλὰμ τοῦτο. 46 ⌜πάντα ταῦτα ἐκ λίθων τιμίων κεκολαμμένων ἐκ
⌟ διαστήματος ἔσωθεν καὶ ἐκ τῶν θεμελίων ἕως τῶν γείσων⌟ καὶ
ἔξωθεν εἰς τὴν αὐλὴν τὴν μεγάλην, 47 τὴν τεθεμελιωμένην λίθοις τι-
μίοις μεγάλοις, δεκαπήχεσι καὶ ὀκτωπήχεσι, 48 καὶ ἐπάνωθεν
λίθοις τιμίοις κατὰ τὸ αὐτὸ μέτρον ἀπελεκήτοις καὶ κέδροι. 49 τῆς
αὐλῆς τῆς μεγάλης κύκλῳ τρεῖς στίχοι ἀπελεκήτων καὶ στίχος ἐγ-
κεκολαμμένης κέδρου. 50 καὶ συνετέλεσε Σολομῶν ὅλον τὸν οἶκον
αὐτοῦ.

36 σύγκλειστα 1.°] σύνκλισ[ται Z τὰ πάντα] αἱ πᾶσαι Z >τοῦ ἁγίου 93 σύγκλειστα 2.°] σύγλειστα ed **37** ἀνεπληρώθη] ἐνεπλ. 93 Σολομῶν 1.° pr ὁ βασιλεύς 127 Σολομῶντος] Σολομῶνος Z θησαυροὺς — ᾠκοδόμησε sub — 127 **38** ᾠκοδόμησε Σολομῶν post τὸν οἶκον αὐτοῦ Z τρισκαιδεκάτῳ pr τῷ 19 108 ἔτει + τῆς βασιλείας αὐτοῦ Z **39** τριῶν pr τῶν Z **40** >καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν στύλων 82 127 τεσσεράκοντα Z 127 ὁ εἷς + δέκα καὶ πέντε 19 108 **42** τετράγωνοι + καί Z θυρώματος] θύρας 19 108 82 **43** αἰλὰμ] ἐλάμ 82 >πήχεων 2.° Z ἐζυγωμένα] ἐζυγομέναι 19 82 93: ἐζυγομένη ed αἰλαμείν] ἐλαμείν 19 108: αἰλαμίν Z **45** τοῦτο] τοῦτον 82 Σολομῶν οἶκον tr 19 108 **46** πάντα ταῦτα tr 19 108 82 κεκολαμμένων] κεκολλαμένα 19 108 >ἕως τῶν γείσων Z **47** >μεγάλοις — τιμίοις (v. 48) 82 >δεκαπήχεσι — τιμίοις 19 ὀκτωπήχεσι] ὀκταπήχεσι 108 127 **48** κέδροι] κέδροις 19 108 **49** τῆς μεγάλης] τοῖς μεγάλοις 19: τῆς μεγάλοις 108

8, 1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ συντελέσαι Σολομῶντα τοῦ οἰκοδομῆσαι
τὸν οἶκον Κυρίου καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ μετὰ εἴκοσι ἔτη, τότε ἐξεκ-
κλησίασεν ὁ βασιλεὺς Σολομῶν πάντας τοὺς πρεσβυτέρους Ἰσραὴλ
ἐν Σιών, τοῦ ἀνενέγκειν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης Κυρίου ἐκ πό-
λεως Δαυίδ, αὕτη ἐστὶν Σιών, 2 ἐν μηνὶ Ἀθανείν. 3 καὶ ἦραν οἱ
ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν 4 καὶ τὸ σκήνωμα τοῦ μαρτυρίου καὶ πάντα τὰ
σκεύη τὰ ἅγια τὰ ἐν τῷ σκηνώματι τοῦ μαρτυρίου. 5 καὶ ὁ βασι-
λεὺς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ θύοντες βόας καὶ
πρόβατα ἀναρίθμητα. 6 ⌈καὶ εἰσφέρουσιν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν δια- ⌈
θήκης Κυρίου εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, εἰς τὸ δαβεὶρ τοῦ οἴκου, εἰς τὰ
ἅγια τῶν ἁγίων, ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῶν χερουβίμ·⌋ 7 ὅτι τὰ χερου- ⌋
βὶμ διαπεπετασμένα ταῖς πτέρυξιν ἐπὶ τὸ πρόσωπον τῆς κιβωτοῦ·
καὶ περιεκάλυπτον τὰ χερουβὶμ ἐπὶ τὴν κιβωτὸν καὶ ἐπὶ τὰ ἅγια
αὐτῆς ἐπάνωθεν. 8 καὶ ὑπερεῖχον τὰ ἡγιασμένα καὶ ἐβλέποντο αἱ
κεφαλαὶ τῶν ἡγιασμένων ἐκ τῶν ἁγίων ἐπὶ πρόσωπον τοῦ δαβεὶρ
καὶ οὐκ ὠπτάνοντο ἔξω. 9 καὶ οὐκ ἦν ἐν τῇ κιβωτῷ πλὴν δύο πλά-
κες λίθιναι, πλάκες τῆς διαθήκης ἃς ἔθηκεν ἐκεῖ Μωσῆς ἐν Χω-
ρήβ, ἃ διέθετο Κύριος μετὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι
αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου. 10 καὶ ἐγένετο ὡς ἐξῆλθον οἱ ἱερεῖς ἐκ τοῦ
ἁγίου, καὶ ἡ νεφέλη ἐνέπλησε τὸν οἶκον Κυρίου. 11 καὶ οὐκ ἠδύναν-
το οἱ ἱερεῖς στῆναι λειτουργεῖν ἀπὸ προσώπου τῆς νεφέλης, ὅτι
ἐνέπλησε δόξα Κυρίου τὸν οἶκον Κυρίου. 12 13 14 καὶ ἐπέστρεψεν ὁ
βασιλεὺς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ εὐλόγησε τὸν πάντα Ἰσραήλ,
καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία Ἰσραὴλ εἱστήκει, 15 καὶ εἶπεν Εὐλογητὸς Κύ-
ριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ σήμερον, ὃς ἐλάλησεν ἐν στόματι αὐτοῦ περὶ
Δαυὶδ τοῦ πατρός μου καὶ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ ἐπλήρωσε λέγων
16 Ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἀνήγαγον τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου,
οὐκ ἐξελεξάμην ἐν πόλει σκηνὴν ἐν ἑνὶ σκήπτρῳ Ἰσραὴλ τοῦ
οἰκοδομῆσαι οἶκον τοῦ εἶναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ, καὶ ἐξελεξάμην ἐν

8, 1 ὁ βασιλεύς / Σολομῶν tr 19 Σιών 1.° et 2.°] σηλών 19 108 >τῆς Z 93 2 Ἀθανείν] Ἀθανίν 19 108 (-μιν): Ἀθεμείν 82: Ἀθαμείν Z 93 4 μαρτυρίου] sub ※ 127: + καὶ ἀνεβίβασαν αὐτὰ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται Z sub ※ 127 5 ὁ λαὸς] Ἰσραήλ 127 θύοντες] θυόντας 82 6 διαθήκης pr τῆς 19 >διαθήκης Κυρίου 82 127 εἰς τὸν τόπον αὐτῆς sub ※ 127 τὸ] τόν 108 χερουβίμ] χερουβείν 19 108 82: > 127* sed habet 127^{mg} 7 χερουβὶμ] χερουβείν 19 108 82 8 ὑπέρεχον 93 9 Μωσῆς] μωϋσῆς 19 108 αὐτοὺς] αὐτόν 19 10 οἶκον Κυρίου + τότε εἶπεν Σαλομῶν· Κύριος εἶπεν τοῦ σκηνῶσαι ἐν γνόφῳ οἰκοδομῶν οἰκοδόμησα οἶκον κατοικητηρίου σοι ἕδρασμα τῇ καθέδρα σου αἰώνος Z (ἑδρ]άσματα) sub ※ 127 15 Ἰσραὴλ + καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία Ἰσραήλ 19 108 ἐπλήρωσε] ἐπλήρωσας 19 16 καὶ] ἀλλ 19 108 ἐξελεξάμην 2.° + ἐν Ἰερουσαλὴμ εἶναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ καὶ ἐξελεξάμην Z

Δαυὶδ τοῦ εἶναι ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν μου. [17] καὶ ἐγένετο ἐπὶ τὴν
καρδίαν Δαυὶδ τοῦ πατρός μου οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι Κυ-
ρίου τοῦ θεοῦ Ἰσραήλ. [18] καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Δαυὶδ τὸν πατέρα
μου Ὅτι ἐγένετο ἐπὶ τὴν καρδίαν σου οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνό-
ματί μου, ἠγάθυνας ὅτι ἐγένετο ἐπὶ τὴν καρδίαν σου. [19] πλὴν οὐ σὺ
οἰκοδομήσεις τὸν οἶκον τῷ ὀνόματί μου, ἀλλ' ἢ ὁ υἱός σου ὁ
ἐξελθὼν ἐκ τῶν πλευρῶν σου, οὗτος οἰκοδομήσει οἶκον τῷ
ὀνόματί μου. [20] καὶ ἀνέστησε Κύριος τὸ ῥῆμα αὐτοῦ ὃ ἐλάλησε,
καὶ ἀνέστησέ με ἀντὶ Δαυὶδ τοῦ πατρός μου, καὶ ἐκάθισέ με ἐπὶ
θρόνου Ἰσραὴλ καθὼς ἐλάλησε Κύριος, καὶ ᾠκοδόμησα οἶκον τῷ
ὀνόματι Κυρίου τοῦ θεοῦ Ἰσραήλ. [21] καὶ ἐθέμην ἐκεῖ τόπον τῇ
κιβωτῷ ἐν ᾗ ἐστὶν ἐκεῖ ἡ διαθήκη Κυρίου ἣν διέθετο Κύριος μετὰ
τῶν πατέρων ἡμῶν ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν αὐτὸν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύ-
πτου. [22] καὶ ἔστη Σολομῶν κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου Κυ-
ρίου ἐνώπιον πάσης ἐκκλησίας Ἰσραήλ, καὶ διεπέτασε τὰς χεῖρας
αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν [23] καὶ εἶπεν Κύριε ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ, οὐκ
ἔστιν ὡς σὺ θεὸς ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ἐπὶ τῆς γῆς κάτω φυλάσ-
σων διαθήκην καὶ ἔλεον τῷ δούλῳ σου Δαυὶδ τῷ πατρί μου τῷ πε-
πορευμένῳ ἐνώπιόν σου ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ, [24] ἃ
⌜ ἐφύλαξας Δαυὶδ τῷ πατρί μου, ⌜ἃ ἐλάλησας ἐν τῷ στόματί σου,
⌟ καὶ ἐν ταῖς χερσί σου ἐπλήρωσας ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη.⌟ [25] καὶ νῦν,
Κύριε ὁ θεὸς Ἰσραήλ, φύλαξον Δαυὶδ τῷ δούλῳ σου τῷ πατρί μου
ἃ ἐλάλησας αὐτῷ λέγων Οὐκ ἐξαρθήσεταί σοι ἀνὴρ ἐκ προσώπου
μου καθήμενος ἐπὶ θρόνου Ἰσραήλ· πλὴν ἐὰν φυλάξωνται οἱ υἱοί
σου ὁδοὺς αὐτῶν, τοῦ πορεύεσθαι ἐνώπιόν μου καθὼς ἐπορεύθης
σὺ ἐνώπιόν μου. [26] καὶ νῦν, Κύριε ὁ θεὸς Ἰσραήλ, πιστωθήτω δὴ τὸ
ῥῆμά σου τῷ Δαυὶδ τῷ πατρί μου. [27] ὅτι, εἰ ἀληθῶς κατοικήσει ὁ

λαόν μου + Ἰσραήλ Z **17** τὴν καρδίαν] τῆς καρδίας 19 108 >τοῦ 2.° Zvid **18** τὴν καρδίαν] τῆς καρδίας 19 ἐγένετο] ἐγενήθη Z **19** >τὸν 82 >ὁ υἱός σου 82 ἐξελθὼν] ἐλθών 19 **20** >καὶ ἀνέστησε 82 με] μετά 82 τοῦ πατρός supra lineam 127 θρόνου pr τοῦ 19 108 >τοῦ 2.° Z **21** >ἡ Z Κυρίου] θεοῦ 19 108 ἐξαγαγεῖν αὐτὸν tr Z **22** πρόσωπον] προσώπου 127 **23** Κύριε] Κύριος 127 ὡς] ὡσεί 19 σὺ] > 19: σοί 108 >θεὸς Z φυλάσσων] φυλάσσειν 19 108 ἔλεον] ἔλαιον 108 τῷ δούλῳ post πατρί μου 93 **24** ἐφύλαξας + τῷ δούλῳ σου ed πατρί μου + τῶ πεπορευμένω ἐνώπιόν σου ἐν ἀλήθεια καὶ ἐν ὅλη καρδία αὐτοῦ ἃ ἐφύλαξας Δαυὶδ τῶ πατρί μου 82 >ταῖς Z **25** τῷ δούλῳ] τοῦ δούλους 82 φυλάξονται 19 108 82 οἱ υἱοί] [τὰ τ]έκνα Z πορεύεσθαι] πορευθῆναι 19 **26** τὸ ῥῆμά σου] sub ※ 127: + ὃ ἐλάλησας sub ※ 127 >τῷ 19 **27** >εἰ 82 κατοικήσει] κατωκήσει 93

8, 25 *Nunc igitur, Domine Deus Israel, et conserva David famulo tuo patri meo* Ps-Fel IV.2

θεὸς μετὰ ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς, εἰ ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ οὐρανὸς τοῦ
οὐρανοῦ οὐκ ἀρκέσουσί σοι, πῶς ὁ οἶκος οὗτος ὃν ᾠκοδόμησα τῷ
ὀνόματί σου; 28 πλὴν καὶ ἐπιβλέψῃ ἐπὶ τὴν δέησίν μου, Κύριε ὁ
θεὸς Ἰσραήλ, ἀκούειν τῆς δεήσεως καὶ τῆς προσευχῆς ἧς ὁ
δοῦλός σου προσεύχεται ἐνώπιόν σου πρὸς σὲ σήμερον, 29 τοῦ
εἶναι ὀφθαλμούς σου ἠνεῳγμένους εἰς τὸν οἶκον τοῦτον ἡμέρας καὶ
νυκτὸς εἰς τὸν τόπον τοῦτον ὃν εἶπας Ἔσται τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ,
τοῦ εἰσακούειν τῆς προσευχῆς ἧς προσεύχεται ὁ δοῦλός σου εἰς
τὸν τόπον τοῦτον ἡμέρας καὶ νυκτός. 30 καὶ εἰσακούσῃ τῆς δεή-
σεως τοῦ δούλου σου καὶ τοῦ λαοῦ σου Ἰσραήλ, ὅσα ἂν προσεύ-
ξωνται εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐν τῷ τόπῳ τῆς
κατοικήσεώς σου ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ποιήσεις καὶ ἵλεως ἔσῃ. 31 ὅσα
ἂν ἁμάρτῃ ἄνθρωπος τῷ πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἐὰν λάβῃ ἐπ᾽ αὐτὸν
ἀρὰν τοῦ ἀράσασθαι αὐτόν, καὶ ἔλθῃ καὶ ἐξαγορεύσῃ κατὰ
πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου σου ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ. 32 καὶ σὺ εἰσα-
κούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ποιήσεις· καὶ κρινεῖς τὸν λαόν σου
Ἰσραήλ, τοῦ ἀνομηθῆναι ἄνομον, δοῦναι τὴν ὁδὸν αὐτοῦ εἰς κε-
φαλὴν αὐτοῦ, καὶ δικαιῶσαι δίκαιον, δοῦναι αὐτῷ κατὰ τὴν δι-
καιοσύνην αὐτοῦ. 33 καὶ ἐν τῷ πταῖσαι τὸν λαόν σου Ἰσραήλ, ἐνώ-
πιόν σου καὶ πεσεῖν ἐνώπιον ἐχθρῶν αὐτῶν, ὅτι ἁ⌋μαρτήσονταί ⌋Z
σοι, καὶ ἐπιστρέψουσι καὶ ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί σου καὶ
προσεύξονται καὶ δεηθήσονται ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ. 34 καὶ σὺ εἰσα-
κούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ λαοῦ σου
Ἰσραήλ, καὶ ἐπιστρέψεις αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδωκας τοῖς πα-
τράσιν αὐτῶν. 35 καὶ ἐν τῷ συσχεθῆναι τὸν οὐρανὸν καὶ μὴ γενέ-
σθαι ὑετόν, ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, καὶ προσεύξονταί σοι εἰς τὸν
τόπον τοῦτον καὶ ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί σου καὶ ἀπὸ τῶν
ἀνομιῶν αὐτῶν ἀποστρέψουσιν, ὅταν ταπεινώσῃς αὐτούς. 36 καὶ
εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ δού-
λου σου καὶ τοῦ λαοῦ σου Ἰσραήλ, ὅτι δηλώσεις αὐτοῖς τὴν ὁδὸν

>τῆς 19 **28** ἐπιβλέψῃ] ἐπιβλέψης Z 82 93 δεήσεως + καὶ τῆς δεήσεως 93 **29** ἠνεῳγμένους] ἀνεωγμ. 19 108 εἰσακούειν] εἰσακούσῃ 19 >τῆς προσευχῆς — καὶ εἰσακούσῃ 19 **30** εἰσακούσῃ 1.° et 2.°] εἰσακούσει 93 δούλου] δούλους 82 προσεύξονται 19 108 82 τόπῳ + τούτω 19 108 ἔσῃ] ἔσει ed **31** τῷ] τοῦ 82 ἀράσασθαι] ἀρᾶσθαι 82 ἐξαγορεύσῃ] -σει 19 108 93 τούτῳ] τοῦτο 82 **32** εἰσακούσῃ] -σει ed Ἰσραήλ pr τόν 127 ἀνομηθῆναι] αγομησθῆναι Z: ἀνομῆσαι 19 108 >καὶ 4.° Z δικαιῶσαι pr τοῦ 19 108 δίκαιον pr τόν Z δοῦναι pr τοῦ 19 **33** τούτῳ] τοῦτο 82 **34** εἰσακούσῃ] -σει ed ἔσῃ] ἔσει ed ἐπιστρέψεις] -ψει 82: ἀποστρέψεις 19 108 (-ψης) **35** γενέσθαι] γίνεσθαι 19 108 ταπεινώσῃς] -σεις 19 108 82 αὐτούς] αὐτοῦ 19 **36** >καὶ εἰσακούσῃ — οὐρανοῦ 93 εἰσακούσῃ] -σει ed ἔσῃ] ἔσει ed δούλου] δούλους 82

31 *Si peccaverit homo in proximum suum* Ps-Fel IV.2

τὴν ἀγαθήν, πορεύεσθαι ἐν αὐτῇ, καὶ δώσεις ὑετὸν ἐπὶ τὴν γῆν σου
ἣν ἔδωκας τῷ λαῷ σου ἐν κληρονομίᾳ. [37] λιμὸς ἐὰν γένηται καὶ
θάνατος ἐὰν γένηται, ὅτι ἔσται ἐμπυρισμός, βροῦχος, ἐρυσίβη ἐὰν
γένηται, καὶ ἐὰν θλίψῃ αὐτὸν ὁ ἐχθρὸς αὐτοῦ ἐν μιᾷ τῶν πόλεων
αὐτοῦ πᾶν συνάντημα, πάντα πόνον, [38] πᾶσα προσευχή, πᾶσα
δέησις ἐὰν γένηται παντὶ ἀνθρώπῳ, ἕως ἂν γνῶσιν ἕκαστος ἁφὴν
καρδίας αὐτοῦ καὶ διαπετάσῃ τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον
τοῦτον. [39] καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἐξ ἑτοίμου κατοικη-
τηρίου σου, καὶ ἵλεως ἔσῃ καὶ ποιήσεις καὶ δικαιώσεις κατὰ πάσας
τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ καθὼς ἂν γνῷς τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ὅτι σὺ μονώ-
τατος οἶδας τὴν καρδίαν πάντων υἱῶν ἀνθρώπων, [40] ὅπως ἂν
φοβῶνταί σε πάσας τὰς ἡμέρας ἃς αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς ἧς
ἔδωκας τοῖς πατράσιν ἡμῶν. [41] καὶ τῷ ἀλλοτρίῳ, ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ
τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ οὗτος, [42] καὶ ἥξει καὶ προσεύξεται εἰς τὸν
τόπον τοῦτον. [43] καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἐξ ἑτοίμου κα-
τοικητηρίου σου, καὶ ποιήσεις κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἐπικαλέσηταί ὁ
ἀλλότριος, ὅπως ἂν γνῶσι πάντες οἱ λαοὶ τὸ ὄνομά σου καὶ
φοβῶνταί σε καθὼς ὁ λαός σου Ἰσραήλ, καὶ γνωσθῇ ὅτι τὸ ὄνομά
σου ἐπικέκληται ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦτον ὃν ᾠκοδόμησα. [44] ἐὰν δὲ
ἐξέλθῃ ὁ λαός σου εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ἐν ὁδῷ ᾗ
ἀποστελεῖς αὐτούς, καὶ προσεύξονται ἐν ὀνόματι Κυρίου ὁδὸν τῆς
πόλεως ἐν ᾗ ἐξελέξω ἐν αὐτῇ, καὶ τοῦ οἴκου ὃν ᾠκοδόμησα τῷ
ὀνόματί σου. [45] καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τῆς προσευχῆς
αὐτῶν καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν, καὶ ποιήσεις τὸ δικαίωμα αὐτοῖς.
[46] ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ὃς οὐχ
ἁμαρτήσεται. καὶ ἐὰν ἐπαγάγῃς ἐπ' αὐτούς, καὶ παραδῷς αὐτοὺς
ἐνώπιον ἐχθρῶν, καὶ αἰχμαλωτεύσωσιν οἱ αἰχμαλωτεύοντες αὐτοὺς
εἰς γῆν μακρὰν καὶ ἐγγύς, [47] καὶ ἐπιστρέψωσι τὰς καρδίας αὐτῶν
ἐν τῇ γῇ οὗ μετῳκίσθησαν ἐκεῖ, καὶ ἐπιστρέψωσι καὶ δεηθῶσί σου
ἐν τῇ γῇ τῆς μετοικεσίας αὐτῶν λέγοντες Ἡμάρτομεν, ἠνομήσα-

37 αὐτοῦ] αὐτῷ 19: αὐτῶν 108 **38** γνῶσιν] γνώσῃ 93 >αὐτοῦ 1.° 19 108 διαπετάσει 19 108 **39** εἰσακούσῃ] -σει 93 ἔσῃ] ἔσει ed >υἱῶν 19 **42** προσεύξεται] προσεύξωνται 93 **43** εἰσακούσῃ] -σει 19 >ἐκ τοῦ οὐρανοῦ 19 ἐπικαλέσηται + σε 93 127 **44** ἀποστελεῖς] ἐξαποστελεῖς 82 προσεύξωνται 93 ὃν] ἐν ᾧ 19 **45** εἰσακούσῃ] -σει ed αὐτοῖς] αὐτῆς 82 **46** ἁμαρτήσεται + σοι 19 ἐπαγάγῃς] ἐπάγῃς 19 108 αἰχμαλωτεύσουσιν 82 127 αἰχμαλωτεύοντες] αἰχμαλωτεύσαντες 19 108 αὐτοὺς + ἐνώπιον ἐχθρῶν 19 **47** ἐπιστρέψουσι 93

39 Σὺ γάρ, φησίν, μόνος ἐπίστασαι τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων Ast 255, 15-16 *Et propitiaberis et facies iustificationem secundum omnes vias* Ps-Au *spe* 23

μεν, 48 καὶ ἐπιστρέψωσι πρὸς σὲ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτῶν καὶ ἐν ὅλῃ
ψυχῇ αὐτῶν ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν οὗ μετήγαγες αὐτούς, καὶ
προσεύξονται πρὸς σὲ ὁδὸν τῆς γῆς αὐτῶν ἧς ἔδωκας τοῖς πατρά-
σιν αὐτῶν, καὶ τῆς πόλεως ἧς ἐξελέξω, καὶ τοῦ οἴκου οὗ ᾠκοδόμη-
σα τῷ ὀνόματί σου. 49 καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἐξ ἑτοίμου
κατοικητηρίου σου, 50 καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν αἷς ἥμαρ-
τόν σοι, καὶ κατὰ πάντα τὰ ἀθετήματα αὐτῶν ἃ ἂν ἀθετήσωσιν
καὶ δώσεις αὐτοὺς εἰς οἰκτιρμοὺς ἐνώπιον τῶν αἰχμαλωτευόντων
αὐτούς, καὶ οἰκτειρήσουσιν αὐτούς, 51 ὅτι λαός σου καὶ κληρονο-
μία σου εἰσίν, οὓς ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐκ μέσου χωνευτη-
ρίου σιδήρου. 52 καὶ ἔστωσαν οἱ ὀφθαλμοί σου καὶ τὰ ὦτά σου
ἠνεῳγμένα εἰς τὴν δέησιν τοῦ δούλου σου καὶ εἰς τὴν δέησιν τοῦ
λαοῦ σου Ἰσραήλ, εἰσακούειν αὐτῶν ἐν πᾶσιν οἷς ἐὰν ἐπικαλέσων-
ταί σε. 53 ὅτι σὺ διέστειλας αὐτοὺς σεαυτῷ εἰς κληρονομίαν ἐκ
πάντων τῶν λαῶν τῆς γῆς καθὼς ἐλάλησας ἐν χειρὶ τοῦ δούλου σου
Μωσῆ ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν σε τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου, Κύ-
ριε μου Κύριε. τότε ἐλάλησε Σολομῶν ὑπὲρ τοῦ οἴκου ὡς συνετέλε-
σε τοῦ οἰκοδομῆσαι αὐτὸν

⸢Ἥλιον ἔστησεν ἐν οὐρανῷ Κύριος·
καὶ εἶπε τοῦ κατοικεῖν ἐν γνόφῳ.
Οἰκοδόμησον οἶκόν μου, οἶκον εὐπρεπῆ σεαυτῷ
τοῦ κατοικεῖν ἐπὶ καινότητος

οὐκ ἰδοὺ αὕτη γέγραπται ἐπὶ βιβλίου τῆς ᾠδῆς⸥; 54 καὶ ἐγένε-
το ὡς συνετέλεσε Σολομῶν προσευχόμενος πρὸς Κύριον ὅλην
τὴν προσευχὴν καὶ τὴν δέησιν ταύτην, καὶ ἀνέστη ἀπὸ προσώ-
που τοῦ θυσιαστηρίου Κυρίου, κεκλικὼς ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ,
καὶ αἱ χεῖρες αὐτοῦ διαπεπετασμένα εἰς τὸν οὐρανόν. 55 καὶ ἔστη
καὶ εὐλόγησε πᾶσαν τὴν ἐκκλησίαν Ἰσραὴλ φωνῇ μεγάλῃ λέγων
56 Εὐλογητὸς Κύριος ὁ θεὸς ὃς ἔδωκε σήμερον ἀνάπαυσιν τῷ
λαῷ αὐτοῦ Ἰσραὴλ κατὰ πάντα ὅσα ἐλάλησεν. οὐ διεφώνησε
λόγος εἷς ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις αὐτοῦ τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐλάλησεν ἐν

48 ψυχῇ pr τῇ 19 108 προσεύξωνται ed **49** εἰσακούσῃ] -σει ed **50** ἔσῃ] ἔσει ed αἰχμαλωτευόντων] αἰχμαλωτευσάντων 19 108 οἰκτηρήσουσιν 19 108 **51** κληρονομία] κληρονομίας 82 **52** ἠνεῳγμένα] ἀνεωγμένα 19 >τοῦ δούλου — δέησιν 19 **53** διέστειλας] διέστειλες 93 127 Μωσῆ] Μωσεί 127 τοῦ οἰκοδομῆσαι — οὐρανῷ sub — 127 >Κύριος 127 τοῦ κατοικεῖν] τῶ κατοικοῦντι 19 108 Οἰκοδόμησον] οἰκοδομῆσαι 93 μου] μοι Tht καινότητος] κενότ. 127 **54** καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε sub — 127 ὅλην τὴν προσευχὴν] ὅλη τῇ προσευχῇ 93 τὴν δέησιν ταύτην] τῇ δέησι ταύτῃ 93 >Κυρίου 19 διαπεπετασμέναι] διαπετασμέναι 93 **55** >πᾶσαν 93

53 *Solem statuit in caelo Dominus; et dixit commorare in dedicatione Domus* $L_{91\text{-}95}$

χειρὶ Μωσῆ τοῦ δούλου αὐτοῦ. [57] γένοιτο Κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν μεθ'
ἡμῶν καθὼς ἦν μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν· μὴ ἐγκαταλίποι ἡμᾶς
μηδὲ ἀποστρέψαι ἡμᾶς, [58] ἀλλ' ἐπικλίναι τὰς καρδίας ἡμῶν πρὸς
αὐτὸν τοῦ πορεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ καὶ φυλάσσειν
πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ τὰ προστάγματα αὐτοῦ ἃ ἐνετείλα-
το τοῖς πατράσιν ἡμῶν. [59] καὶ ἔστωσαν οἱ λόγοι οὗτοι οὓς δεδέη-
μαι ἐνώπιον Κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ἐγγίζοντες πρὸς Κύριον τὸν
θεὸν ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός, τοῦ ποιεῖν τὸ δικαίωμα τοῦ δούλου
σου καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ λαοῦ σου Ἰσραήλ, ῥῆμα ἡμέρας ἐν
ἡμέρᾳ αὐτοῦ, [60] ὅπως γνῶσι πάντες οἱ λαοὶ τῆς γῆς, ὅτι σὺ Κύ-
ριος ὁ θεός, καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι. [61] καὶ ἔστωσαν αἱ καρδίαι ἡμῶν τέ-
λειαι πρὸς Κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, τοῦ ὁσίως πορεύεσθαι ἐν τοῖς
προστάγμασιν αὐτοῦ καὶ φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ὡς ἡ
ἡμέρα αὕτη. [62] καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἔθυσαν
θυσίας ἐνώπιον Κυρίου τοῦ θεοῦ. [63] καὶ ἔθυσεν ὁ βασιλεὺς
Σολομῶν τὴν θυσίαν τῶν εἰρηνικῶν ἣν ἔθυσε τῷ Κυρίῳ, βοῶν δύο
καὶ εἴκοσι χιλιάδας καὶ προβάτων ἑκατὸν καὶ εἴκοσι χιλιάδας. καὶ
ἐνεκαίνισε τὸν οἶκον Κυρίου ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ υἱοὶ
Ἰσραήλ. [64] ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἡγίασεν ὁ βασιλεὺς τὸ μέσον τῆς
αὐλῆς τὸ κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴκου Κυρίου, ὅτι ἐποίησεν ἐκεῖ τὴν
ὁλοκαύτωσιν καὶ τὰς θυσίας τῶν εἰρηνικῶν καὶ τὰ στέατα, διότι
τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν τὸ ἐνώπιον Κυρίου μικρὸν ἦν, τοῦ μὴ
δύνασθαι δέξασθαι τὴν ὁλοκαύτωσιν καὶ τὸ δῶρον καὶ τὰς θυσίας
τῶν εἰρηνικῶν. [65] καὶ ἐποίησε Σολομῶν ἑορτὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ, ἐκκλησία μεγάλη ἀπὸ τῆς εἰ-
σόδου Ἡμὰθ ἕως ὁρίου ποταμοῦ Αἰγύπτου, ἐνώπιον Κυρίου τοῦ
θεοῦ ἡμῶν ἐν τῷ οἴκῳ ᾧ ᾠκοδόμησεν, ἐσθίων καὶ πίνων καὶ

56 Μωσῆ] Μωϋσῆ 19 108 82 > τοῦ 19 **57** >ἡμῶν 19 108 μετὰ τῶν — ἐγκαταλίποι sub — 127 ἐγκαταλίποι] -λίπη 82 **59** καὶ ἔστωσαν — οὓς sub — 127 >καὶ ἔστωσαν — θεοῦ ἡμῶν 19 108 >τὸ δικαίωμα 1.° — σου καὶ 19 108 >καὶ τὸ — λαοῦ σου 82 τὸ 2.°] τῶ 93 ἐν] ἐπί 93 **60** Κύριος] Κύριε 127 **62** >οἱ 93 θυσίας] θυσίαν 19 108 **63** ἔθυσε] ἔθυσαν 19 108 >δύο 93* βασιλεὺς] Σολομών 19 >οἱ 82 **64** θυσιαστήριον + Κυρίου 19 >τὸ 5.° 19 Κυρίου] αὐτοῦ 19 μικρὸν ἦν tr 19 **65** καὶ ἐποίησε Σολομῶν sub — 127 ἑορτὴν pr τὴν 82 ἐκκλησία pr ἐν 82 Ἡμὰθ] Ἰμάθ 19: Εἰμάθ 82 ὁρίου] ὁρείου 127: τῶν ὁρίων 82 >ᾧ 19 108 ἐσθίων — ἑπτὰ ἡμέρας sub — 127 . >Κυρίου 2.° Tht ἡμέρας καὶ + ἑπτὰ ἡμέρας 19 108 sub ※ 127

63 Ὡς μόσχους μὲν καταθῦσαι μυρίους καὶ δισχιλίους, προβάτων δὲ μυριάδας δώδεκα Jos VIII 122 **65** Λαμπρῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς ἐπὶ δὶς ἑπτὰ ἡμέρας ἤγαγεν ὁ βασιλεύς... Jos VIII 123

⌈εὐφραινόμενος καὶ αἰνῶν ἐνώπιον Κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἑπτὰ ⌈
ἡμέρας καὶ τεσσαρεσκαίδεκα ἡμέρας. 66 καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ
ἐξαπέστειλε τὸν λαὸν⌋ καὶ εὐλόγησεν αὐτόν. καὶ εὐλόγησαν καὶ ⌋
αὐτοὶ τὸν βασιλέα καὶ ἀπῆλθον ἕκαστος εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ
χαίροντες καὶ ἀγαθῇ καρδίᾳ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐποίησε Κύριος
τῷ Δαυὶδ δούλῳ αὐτοῦ καὶ τῷ Ἰσραὴλ λαῷ αὐτοῦ.
9, 1 Καὶ ἐγένετο, ὡς συνετέλεσε Σολομῶν οἰκοδομῆσαι τὸν
οἶκον Κυρίου καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως καὶ πᾶσαν τὴν πραγμα-
τείαν Σολομῶντος, ὅσα ἠθέλησε ποιῆσαι, 2 καὶ ὤφθη Κύριος τῷ
Σολομῶντι τὸ δεύτερον καθὼς ὤφθη αὐτῷ ἐν Γαβαών. 3 καὶ εἶπε
πρὸς αὐτὸν Κύριος Ἤκουσα τῆς προσευχῆς σου καὶ τῆς δεήσεώς
σου ἧς ἐδεήθης ἐνώπιόν μου· ἰδοὺ πεποίηκα κατὰ πᾶσαν τὴν προσ-
ευχήν σου. ἡγίασα τὸν οἶκον τοῦτον ὃν ᾠκοδόμησας τοῦ θέσθαι τὸ
ὄνομά μου ἐκεῖ, εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἔσονται οἱ ὀφθαλμοί μου καὶ ἡ
καρδία μου ἐκεῖ πάσας τὰς ἡμέρας. 4 καὶ σὺ ἐὰν πορευθῇς ἐνώπιόν
μου καθὼς ἐπορεύθη Δαυὶδ ὁ πατήρ σου ἐν ὁσιότητι καρδίας καὶ
ἐν εὐθύτητι, τοῦ ποιεῖν κατὰ πάντα ἃ ἐνετειλάμην αὐτῷ, καὶ τὰ
προστάγματά μου καὶ τὰς ἐντολάς μου φυλάξῃς, 5 καὶ ἀναστή-
σω τὸν θρόνον τῆς βασιλείας σου ἐν Ἰερουσαλὴμ εἰς τὸν αἰῶνα
καθὼς ἐλάλησα τῷ πατρί σου Δαυὶδ λέγων Οὐκ ἐξαρθήσεταί σοι
ἀνὴρ ἡγούμενος ἐπὶ Ἰσραήλ. 6 ⌈ἐὰν δὲ ἀποστραφέντες ἀποστρα- ⌈
φῆτε ὑμεῖς καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν ἀπ' ἐμοῦ καὶ τὰ προστάγματά μου ἃ
ἔδωκε Μωσῆς ἐνώπιον ὑμῶν, μὴ φυλάξητε, καὶ πορευθῆτε καὶ δου-
λεύσητε θεοῖς ἑτέροις καὶ προσκυνήσητε αὐτοῖς. 7 καὶ ἐξαρῶ τὸν
Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα αὐτοῖς, καὶ τὸν οἶκον τοῦτον ὃν
ἡγίασα τῷ ὀνόματί μου ἀπορρίψω ἐκ προσώπου μου, καὶ ἔσται
Ἰσραὴλ εἰς ἀφανισμὸν καὶ εἰς λάλημα εἰς πάντας τοὺς λαούς· 8 καὶ ὁ
οἶκος οὗτος ὁ ὑψηλός, ἔσται πᾶς διαπορευόμενος δι' αὐτοῦ ἐκστή-
σεται καὶ συριεῖ⌋, καὶ ἐροῦσιν Ἕνεκεν τίνος ἐποίησε Κύριος οὕτως ⌋
τῇ γῇ ταύτῃ τῷ οἴκῳ τούτῳ; 9 καὶ ἐροῦσιν Ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπον Κύ-

>καὶ τεσσαρεσκαίδεκα ἡμέρας 82 τεσσαρεσκαίδεκα sub ※ 127 66 >ἐν Tht >καὶ 4.° 82 τῷ Δαυὶδ tr 19 λαῷ pr τῷ 19

9, 1 Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε sub — 127 ποιῆσαι] ἐποίησεν 19 108 2 καὶ ὤφθη — Σολομῶντι sub — 127 αὐτῷ — καὶ εἶπε sub ※ 127 3 >τοῦτον 93 ἐκεῖ post αἰῶνα 82 4 >ἐν 2.° 82 προστάγματά μου + καὶ τὰ προστάγματά μου 19 φυλάξεις 82 6 ὑμεῖς] ἡμεῖς 82 ἔδωκε + ὑμῖν 82 Μωσῆς] Μωϋσῆς Tht >ἐνώπιον ὑμῶν 82 προσκυνήσηται 82 7 >καὶ 1.° 127 Ἰσραὴλ] Ἰερουσαλήμ Tht 8 διαπορευόμενος] pr ὁ 93: πορευόμενος Tht 9 Ἀνθ' ὧν] ἄνωθεν 19 108 ἐγκατέλιπον] κατεληπον 19 108

66 *Et dimisit Salomon populos qui benedicentes Regi profecti sunt in tabernacula sua* Hil, Bed *h* 2, 24

ριον τὸν θεὸν αὐτῶν, τὸν ἐξαγαγόντα τοὺς πατέρας αὐτῶν ἐξ οἴ-
κου δουλείας ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ὅτι ἀντελάβοντο θεῶν ἀλλοτρίων
καὶ ἐδούλευσαν αὐτοῖς, διὰ τοῦτο ἐπήγαγε Κύριος ἐπ᾽ αὐτοὺς
πᾶσαν τὴν κακίαν ταύτην. τότε ἀνήγαγε Σολομῶν τὴν θυγατήρα
Φαραὼ ἐκ πόλεως Δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ὃν ᾠκοδόμησεν
ἑαυτῷ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις. 10 εἴκοσι ἔτη ἐν οἷς ᾠκοδόμησε
Σολομῶν τοὺς δύο οἴκους, τὸν οἶκον Κυρίου καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασι-
λέως. 11 καὶ Χειρὰμ βασιλεὺς Τύρου ἀντελαμβάνετο τοῦ Σολομῶν-
τος ἐν ξύλοις κεδρίνοις καὶ ἐν ξύλοις πευκίνοις καὶ ἐν χρυσίῳ καὶ ἐν
παντὶ θελήματι αὐτοῦ. τότε ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς Σολομῶν τῷ Χειρὰμ
εἴκοσι πόλεις ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. 12 καὶ ἐξῆλθε Χειρὰμ ἐκ Τύρου ἐκ πό-
λεως αὐτοῦ καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν Γαλιλαίαν τοῦ ἰδεῖν τὰς πόλεις ἃς
ἔδωκεν αὐτῷ Σολομῶν, καὶ οὐκ ἤρεσαν αὐτῷ. 13 καὶ εἶπε Χειράμ Τί
εἰσιν αἱ πόλεις αὗται ἃς ἔδωκάς μοι, ἀδελφέ; καὶ ἐκάλεσεν αὐτὰς
Ὅριον ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. 14 καὶ ἀπέστειλε Χειρὰμ τῷ Σο-
λομῶντι ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τάλαντα χρυσίου. 15-25 26 καὶ ἐποίησεν ὁ
⌜⌟ βασιλεὺς Σολομῶν ναῦν ἐν ⌜Γεσείων Γάβερ⌟ τὴν οὖσαν ἐχόμενα
Αἰλὰθ ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς θαλάσσης τῆς ἐσχάτης ἐν γῇ Ἐδώμ.
27 καὶ ἀπέστειλε Χειρὰμ ἐν τῇ νηὶ τῶν παίδων αὐτοῦ ἄνδρας ναυτι-
κούς, λαὸν εἰδότας ἐλαύνειν θάλασσαν, μετὰ τῶν παίδων Σολο-
⌜⌟ μῶντος. 28 καὶ ἦλθον εἰς ⌜Σωφειρὰ⌟ καὶ ἔλαβον ἐκεῖθεν τετρακόσια
καὶ εἴκοσι τάλαντα χρυσίου, καὶ ἤνεγκαν τῷ βασιλεῖ Σολομῶντι.
⌜⌟ 10, 1 Καὶ βασίλισσα ⌜Σαβὰ⌟ ἤκουσε τὸ ὄνομα Σολομῶντος καὶ
τὸ ὄνομα Κυρίου, καὶ ἦλθε τοῦ πειράσαι αὐτὸν ἐν αἰνίγμασιν. 2 καὶ
ἦλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν δυνάμει βαρείᾳ σφόδρα, καὶ κάμηλοι
μετ᾽ αὐτῆς αἴρουσαι ἀρώματα καὶ χρυσίον πολὺ σφόδρα καὶ
λίθον τίμιον πολύν. καὶ ἦλθε πρὸς Σολομῶντα καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ

ἐπ᾽ αὐτοὺς] αὐτοῖς 93 >τὴν 19 108 Φαραών 108 ὃν] ἐν ᾧ 82 **10** >οἶκον τοῦ 82* sed habet 82^mg **11** >ἐν ξύλοις κεδρίνοις καὶ 19 108 τῷ] τόν 82 Γαλειλαία 127 **13** ἀδελφαί 82 **26** Γεσείων Γάβερ] γαῖα σιὼν γάβερ 19 108 : γαι σείων γάβερ 82 (σιὼν) 127: Γασίων γάβερ Tht Αἰλὰθ] Αἰθάλ 19 108 >τῆς 1.° 19 108 Ἐδώμ] Αἰδώμ 82 93 127 **27** ἄνδρας] ἄνδρασι 93 **28** Σωφειρὰ] ὠφειρά 93: Σοφειρά Tht (σω- Tht^ap) χρυσίου] χρύσιον 82 >βασιλεῖ 93

10, 1 αἰνίγμασιν] αἰνίγματι 19 108 **2** πολὺ] πολύν 19 108 82 93 πολύν] πολύ 82

9, **12** *Et exivit Hiram de Tyro civitate sua et abiit in Galilaeam* Clau-T *Re q* 27 **13** *Et dixit: Quae sunt hae civitates* Clau-T *Rg q* 27 **26** ἔν τινι τόπῳ λεγομένῳ Γασίων Γάβελος Jos VIII 163

10, **2** Ἐπηγάγετο γὰρ καμήλους χρυσίου μεστὰς καὶ ἀρωμάτων Jos VIII 167 *Et venit* Am *off* 2

πάντα ὅσα ἦν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. 3 καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῇ ὁ βασι-
λεὺς Σολομῶν πάντας τοὺς λόγους αὐτῆς· οὐκ ἦν λόγος παρεωρα-
μένος ὑπὸ τοῦ βασιλέως ὃν οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτῇ. 4 καὶ εἶδε βασί-
λισσα Σαβὰ πᾶσαν τὴν φρόνησιν Σολομῶντος καὶ τὸν οἶκον ὃν ᾠ-
κοδόμησε, 5 καὶ τὰ βρώματα Σολομῶντος καὶ τὴν καθέδραν
παίδων αὐτοῦ καὶ τὴν παράστασιν λειτουργῶν αὐτοῦ καὶ τὸν
ἱματισμὸν αὐτοῦ καὶ τοὺς εὐνούχους αὐτοῦ καὶ τὴν ὁλοκαύτωσιν
αὐτοῦ ἣν ἀνέφερεν ἐν οἴκῳ Κυρίου, καὶ ἐξ ἑαυτῆς ἐγένετο 6 καὶ
εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα Σολομῶντα Ἀληθινὸς ὁ λόγος ὃν ἤκουσα
ἐν τῇ γῇ μου περὶ τοῦ λόγου σου καὶ περὶ τῆς φρονήσεώς σου·
7 καὶ οὐκ ἐπίστευσα τοῖς εἰρηκόσι μοι, ἕως οὗ παρεγενόμην, καὶ
ἑωράκασιν οἱ ὀφθαλμοί μου. καὶ ἰδοὺ οὐκ ἔστι κατὰ τὸ ἥμισυ
καθὼς ἀπήγγειλάν μοι· προστέθεικας ἀγαθὰ ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἀκοὴν
ἣν ἤκουσα ἐν τῇ γῇ μου. 8 μακάριαι αἱ γυναῖκές σου καὶ μακάριοι
οἱ παῖδές σου οὗτοι, οἱ παρεστηκότες ἐνώπιόν σου διὰ παντός, οἱ
ἀκούοντες πᾶσαν τὴν φρόνησίν σου. 9 ⸢γένοιτο Κύριος ὁ θεός σου
εὐλογημένος ὅς ἠθέλησεν ἐν σοί, δοῦναί σε ἐπὶ θρόνου Ἰσραήλ,
διὰ τὸ ἀγαπᾶν Κύριον τὸν Ἰσραήλ, τοῦ στῆσαι αὐτὸν εἰς τὸν
αἰῶνα. καὶ ἔθετό σε εἰς βασιλέα ἐπ' αὐτούς, τοῦ ποιεῖν κρίμα ἐν δι-
καιοσύνῃ καὶ ἐν κρίμασιν αὐτοῦ⸣. 10 καὶ ἔδωκε τῷ Σολομῶντι
ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τάλαντα χρυσίου καὶ ἡδύσματα πολλὰ σφόδρα
καὶ λίθον τίμιον πολύν· οὐκ ἐληλύθει κατὰ τὰ ἀρώματα ἐκεῖνα ἔτι
εἰς πλῆθος ἃ ἔδωκε βασίλισσα Σαβὰ τῷ βασιλεῖ Σολομῶντι. 11 καὶ
ἡ ναῦς Χειρὰμ ἡ αἴρουσα τὸ χρυσίον ἐκ Σωφεὶρ ἤνεγκε ξύλα πολ-
λὰ σφόδρα ⸢ἀπελέκητα⸣ καὶ λίθον τίμιον πολύν. 12 καὶ ἐποίησεν ὁ
βασιλεὺς τὰ ξύλα τὰ ἀπελέκητα ὑποστηρίγματα τοῦ οἴκου Κυρίου
καὶ τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως καὶ νάβλας καὶ κινύρας τοῖς
ᾠδοῖς· οὐκ ἐληλύθει τοιαῦτα ξύλα ἀπελέκητα ἐπὶ τῆς γῆς οὐδὲ

ὅσα + ἄν 82 3 ὃν] ων 19 4 καὶ εἶδε — Σαβὰ sub — 127 5 παίδων pr τῶν 19 λειτουργῶν pr τῶν supra lineam 108 αὐτοῦ] αὐτῶν 19 108 ἐγένετο] ἐγίνετο 82 6 >σου 127 7 μοι] μου 19 108 οὗ] ὅτου 127 ἑορᾴκασιν 127 >ἰδού 127* sed habet 127^{mg} προστέθηκας 82 127 8 πᾶσαν post φρόνησιν σου 19 108 9 σε] σοι 19 Κύριον τὸν + θεόν Tht (>Tht^{ap}) στῆσαι] στῆναι 19 >εἰς 2.° 82 >βασιλέα 93 10 χρυσίου] χρυσοῦ 108 πολύν] πολλήν 82 ἐληλύθει] ἐληλύθη 19 108 11 ἤνεγκε] ἤνεγκαν 93: pr καὶ 19 πολύν] πολύ 82 12 ἀπελέκητα] πελέκητα 93 νάβλας] ναύλας 108 93 κινύρας] κιννύρας 19 τοῖς ᾠδοῖς] τῆς ᾠδῆς 82 ἐληλύθη 82 93 τοιαῦτα ξύλα tr 82

7 Τὴν διάνοιαν ἐπὶ τοῖς προειρημένοις ἡττημένη Jos VIII 170 *Et non credidi his qui dicebant mihi* Am *off* 2 8 *Et felices mulieres tuae* L91-95 *Beatae mulieres tuae, et beati pueri tui* Am *off* 2 10 Ἔδωκε...ἀρωμάτων τε πλῆθος ἀσυλλόγιστον Jos VIII 174 11 *Trabes multas valde non dolatas* L91-95

ὤφθη που ἔτι ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. 13 καὶ ὁ βασιλεὺς Σολομῶν
ἔδωκε τῇ βασιλίσσῃ Σαβὰ πάντα ὅσα ἠθέλησεν, ὅσα ᾐτήσατο, ἐκ-
τὸς πάντων ὧν ἔδωκεν αὐτῇ διὰ χειρὸς τοῦ βασιλέως Σολομῶν-
τος· καὶ ἀπεστράφη καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτῆς, αὐτὴ καὶ οἱ
παῖδες αὐτῆς. 14 καὶ ἦν ὁ σταθμὸς τοῦ χρυσίου τοῦ ἐληλυθότος
Σολομῶντι ἐν ἐνιαυτῷ ἑνὶ ἑξακόσια ἑξήκοντα καὶ ἓξ τάλαντα χρυ-
σίου, 15 χωρὶς τῶν φόρων τῶν ὑποτεταγμένων καὶ τῶν ἐμπόρων
τῶν ἐμπορευομένων καὶ πάντων τῶν βασιλέων τῶν ἐν τῷ πέραν
καὶ τῶν σατραπῶν τῆς γῆς. 16 καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Σολομῶν
τριακόσια δόρατα χρυσᾶ ἐλατά· τριακόσιοι χρυσοῖ ἐπῆσαν ἐπὶ τὸ
δόρυ τὸ ἕν. 17 καὶ ἐποίησε τριακοσίους θυρεοὺς ἐλατούς· τρεῖς μναῖ
ἐπῆσαν ἐπὶ τὸν θυρεὸν τὸν ἕνα. καὶ ἔδωκεν αὐτὰ εἰς οἶκον δρυμοῦ
τοῦ Λιβάνου. 18 καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς θρόνον ἐλεφάντινον μέγαν,
καὶ περιεχρύσωσεν αὐτὸν χρυσίῳ δοκίμῳ. 19 ἓξ ἀναβαθμοὶ τῷ θρόνῳ,
καὶ προτομαὶ μόσχων ἐκ τῶν ὀπίσω αὐτοῦ τῷ θρόνῳ, καὶ χεῖρες
ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς καθέδρας, καὶ δύο λέοντες
ἑστηκότες παρὰ τὰς χεῖρας. 20 καὶ δώδεκα λέοντες ἑστῶτες ἐπὶ τῶν
ἓξ ἀναβαθμῶν ἔνθεν καὶ ἔνθεν· οὐκ ἐγένετο οὕτως ἐν πάσῃ βασιλείᾳ.
21 καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ὑπὸ τοῦ Σολομῶντος γεγονότα χρυσᾶ,
καὶ λουτῆρες χρυσοῖ, καὶ πάντα τὰ σκεύη οἴκου δρυμοῦ τοῦ Λιβά-
νου χρυσίῳ συγκεκλεισμένα. οὐκ ἦν ἀργύριον, ὅτι οὐκ ἦν τὸ ἀργύ-
ριον λογιζόμενον ἐν ταῖς ἡμέραις Σολομῶντος. 22 ὅτι ναῦς ⌈Θαρ-
σεὶς⌋ τῷ βασιλεῖ Σολομῶντι ἐπὶ τῆς θαλάσσης μετὰ τῶν παίδων
Χειράμ. διὰ τριῶν ἐτῶν ἤρχετο τῷ βασιλεῖ Σολομῶντι ναῦς ἐκ
Θαρσεὶς χρυσίου καὶ ἀργυρίου καὶ λίθων τορευτῶν καὶ ἀπελεκή-
των. 23 αὕτη ἦν ἡ πραγματεία τῆς προνομῆς ἧς ἀνήνεγκεν ὁ βασι-

ἔτι] ἔτει 93 **13** καὶ ὁ βασιλεὺς Σολομῶν sub — 127 οἱ παῖδες pr πάντες 93 127 **14** Σολομῶντι] > 82: Σολομῶντος 93: pr τῷ ed ἑξακόσια + καὶ 82 >καὶ 2.° 93 **15** τῶν 2.° bis scr 82 **16** χρυσᾶ] χρύσεα 127 ἐπῆσαν] ἐποίησαν 82: ἐπήεσαν ed: >ἐπὶ 82 **17** ἐπῆσαν] ἐποίησαν 82: ἐπήεσαν ed τοῦ Λιβάνου καὶ ἐποίησεν sub — 127 **18** μέγαν] μέγα 19 82 93 **19** >καὶ προτομαὶ — τῷ θρόνῳ 82 ἑστηκότες bis scr 82 **21** >του 93 οὐκ ἦν 1.°] pr καί 19 108 οὐκ ἦν ἀργύριον sub — 127 ἐν bis scr 19 **22** ἀργυρίου + καὶ ὀδόντων ἐλεφαντίνων καὶ πιθήκων καὶ τὰ ὤνων sub ※ 127 **23** >ἦν 19 108

16 *Et fecit rex Salomon* L91-95 **17** Εἰς διακοσίων κατασκευὴν θυρεῶν ἀνὰ σίκλους ἀγόντων ἑξακοσίους. ἐποίησε δὲ καὶ ἀσπίδας τριακοσίας ἀγούσης ἑκάστης χρυσίου μνᾶς τρεῖς Jos VIII 179-180 *In Septuaginta ita scriptum est... et trecenta scuta aurea ductilia* Clau-T *Rg q* 29 **21** Ἀνέθηκε δὲ ταύτας φέρων εἰς τὸν οἶκον τὸν δρυμῶνα Λιβάνου καλούμενον Jos VIII 180 **22** Τὸν δὲ πλοῦν ἀπιοῦσαί τε καὶ ἐπανερχόμεναι τρισὶν ἔτεσιν ἤνυον Jos VIII 181

λεὺς Σολομῶν οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον Κυρίου καὶ τὸν οἶκον τοῦ
βασιλέως καὶ τὸ τεῖχος Ἱερουσαλὴμ καὶ τὴν ἄκραν, τοῦ περιφρά-
ξαι τὸν φραγμὸν τῆς πόλεως Δαυὶδ καὶ τὴν Ἀσσοὺδ καὶ τὴν Μα-
γεδδὼ καὶ τὴν Γάζερ καὶ τὴν Βαιθωρὼν τὴν ἀνωτέραν καὶ τὴν
Θοδμὸρ καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν ἁρμάτων καὶ πάσας τὰς πόλεις
τῶν ἱππέων. 24 καὶ ἡ πραγματεία Σολομῶντος ἣν ἐπραγματεύσατο
οἰκοδομῆσαι ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ, τοῦ μὴ κατάρξαι
αὐτοῦ πάντα τὸν ὑπολελειμμένον λαὸν ἀπὸ τοῦ χετταίου καὶ τοῦ
ἀμορραίου καὶ τοῦ φερεζαίου καὶ τοῦ χαναναίου καὶ τοῦ εὐαίου καὶ
τοῦ ἰεβουσαίου καὶ τοῦ γεργεσαίου, τῶν μὴ ὄντων ἐκ τῶν υἱῶν
Ἰσραήλ, τὰ τέκνα αὐτῶν τὰ ὑπολελειμμένα μετ' αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ,
οὓς οὐκ ἠδύναντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐξολοθρεῦσαι αὐτούς, καὶ ἀνήγα-
γεν αὐτοὺς Σολομῶν εἰς φόρον ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. 25 καὶ ἐκ
τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ οὐκ ἔδωκε Σολομῶν εἰς πρᾶγμα, ὅτι αὐτοὶ ἦσαν
οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταὶ καὶ παῖδες αὐτοῦ καὶ ἄρχοντες καὶ τρισ-
σοὶ αὐτοῦ καὶ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων αὐτοῦ καὶ ἱππεῖς αὐτοῦ.
26 καὶ ἐμεγαλύνθη Σολομῶν ὑπὲρ πάντας τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς
πλούτῳ καὶ φρονήσει. 27 καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἐζήτουν τὸ
πρόσωπον Σολομῶντος τοῦ ἀκούειν τῆς φρονήσεως αὐτοῦ ἧς ἔδω-
κε Κύριος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. 28 καὶ αὐτοὶ ἔφερον ἕκαστος τὰ
δῶρα αὐτοῦ, σκεύη χρυσᾶ καὶ ἱματισμὸν καὶ ἡδύσματα καὶ στα-
κτὴν καὶ ἵππους καὶ ἡμιόνους τὸ κατ' ἐνιαυτὸν εἰς ἐνιαυτόν. 29 καὶ
ἦσαν τῷ Σολομῶντι τεσσαράκοντα χιλιάδες ἵππων θηλειῶν εἰς ἅρ-
ματα τοῦ τίκτειν, καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππέων. καὶ ἔθετο αὐτοὺς
ἐν ταῖς πόλεσι τῶν ἁρμάτων καὶ μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν
Ἱερουσαλήμ. 30 καὶ ἦν ἡγούμενος πάντων τῶν βασιλέων ἀπὸ τοῦ
ποταμοῦ καὶ ἕως τῆς γῆς τῶν ἀλλοφύλων καὶ ἕως ὁρίου τῆς Αἰγύ-
πτου. 31 καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς Σολομῶν τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύ-
ριον ἐν Ἱερουσαλὴμ ὡς λίθους, καὶ τὰς κέδρους ἔδωκεν ὡς τὰς
συκαμίνους τὰς ἐν τῇ πεδινῇ εἰς πλῆθος. 32 καὶ ἦν ἡ ἔξοδος τῶν
ἵππων Σολομῶντος ἐξ Αἰγύπτου καὶ ἐκ Θεκοῦε καὶ ἐκ Δαμασκοῦ.

Ἀσσοὺδ] Ἀσούδ 127 Βαιθωρὼν] Βεθωρών 19 108 Θοδμὸρ] Δοθμόρ 19: Δοθδμόρ 108 **24** πάσῃ] πασί 82 >καὶ τοῦ ἰεβουσαίου 82 >τοῦ 8.° 82 ὑπολελειμμένα] ὑπολελειμένα 108: ὑπολελημμένα 82 οὓς] ὅς 82 **26** φρονήση 93 **27** >Κύριος 93 **28** αὐτοῦ] αὐτῶν 19 108 σκεύη + ἀργυρὰ καὶ σκεύη sub ※ 127 **29** τεσσεράκοντα 127 θηλειῶν] > 82* sed habet θηλιῶν 82mg χιλιάδες] χιλιάδας 19 ἱππέων] ἵππων 127 **30** >τῶν 2.° 19 108 τῆς 2.°] γῆς 127 Αἰγύπτου sub — 127 **31** >ἔδωκεν 82 πεδινῇ] πεδηνη 19 108 **32** >ἦν 19 108 >ἡ 93 Δαμασκοῦ + καί 82

28 *Et odores et stacten* L_{91-95} **29** *Et erant Salomoni quadraginta millia equarum in quadrigis foetantium* L_{91-95} **32** *Et ex Thecuen et ex Damasco* L_{91-95}

οἱ ἔμποροι τοῦ βασιλέως καὶ ἐλάμβανον ἐκ Θεκοῦε ἐν ἀλλάγματι.
[33] καὶ ἀνέβαινεν ἡ ἔξοδος ἐξ Αἰγύπτου ἅρμα ἀνθ' ἑκατὸν ἀργυρίου,
καὶ ἵππος ἀντὶ πεντήκοντα ἀργυρίου. καὶ οὕτως πᾶσι τοῖς
βασιλεῦσι χεττιεὶμ καὶ τοῖς βασιλεῦσι Συρίας κατὰ θάλασσαν ἐξε-
πορεύετο.
11, [1] Καὶ ὁ βασιλεὺς Σολομῶν ἦν ἀνὴρ φιλογύναιος, καὶ ἦσαν
αὐτῷ ἄρχουσαι ἑπτακόσιαι καὶ παλλακαὶ τριακόσιαι. [2] καὶ ἔλαβε
γυναῖκας ἀλλοτρίας καὶ τὴν θυγατέρα Φαραὼ καὶ μωαβίτιδας
καὶ ἀμμανίτιδας καὶ σύρας καὶ ἰδουμαίας καὶ χετταίας καὶ
ἀμορραίας. [3] ἐκ τῶν ἐθνῶν ὧν ἀπεῖπε Κύριος τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ
λέγων Οὐκ εἰσελεύσεσθε εἰς αὐτούς, καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσελεύσονται
εἰς ὑμᾶς, μὴ ἐκκλίνωσι τὰς καρδίας ὑμῶν ὀπίσω τῶν εἰδώλων
αὐτῶν, εἰς αὐτοὺς ἐκολλήθη Σολομῶν τοῦ ἀγαπῆσαι. [4] καὶ ἐγένετο
ἐν καίρῳ γήρους Σολομῶντος, οὐκ ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ τελεία μετὰ
Κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ καθὼς ἡ καρδία Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
[5] καὶ ἐξέκλιναν αἱ γυναῖκες αἱ ἀλλότριαι τὴν καρδίαν αὐτοῦ ὀπίσω
⌜ τῶν θεῶν αὐτῶν. [6] τότε ⌜ᾠκοδόμησε Σολομῶν ὑψηλὸν τῷ Χαμὼς
εἰδώλῳ Μωάβ, καὶ τῷ Μελχόμ, εἰδώλῳ υἱῶν Ἀμμών, καὶ τῇ
Ἀσταρτῇ, βδελύγματι σιδωνίων. [7] καὶ οὕτως ἐποίησε πάσαις ταῖς
γυναιξὶν αὐτοῦ ταῖς ἀλλοτρίαις· ἐθυμίων καὶ ἔθυον τοῖς εἰδώλοις
⌟ ⌜ αὐτῶν⌟. [8] καὶ ⌜ἐποίησε Σολομῶν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου· οὐκ
ἐπορεύθη ὀπίσω Κυρίου ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. [9] καὶ ὀργίσθη
Κύριος ἐπὶ Σολομῶντα, ὅτι ἐξέκλινε τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἀπὸ Κυ-
ρίου θεοῦ Ἰσραὴλ τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ δίς, [10] καὶ ἐντειλαμένου
αὐτῷ περὶ τοῦ λόγου τούτου, τὸ παράπαν μὴ πορευθῆναι ὀπίσω
θεῶν ἀλλοτρίων, καὶ φυλάξαι καὶ ποιῆσαι ἃ ἐνετείλατο αὐτῷ Κύ-
ριος. οὐκ ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ τελεία μετὰ Κυρίου κατὰ τὴν καρδίαν
⌟ Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ⌟. [11] καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Σολομῶντα

ἀλάγματι 82 33 οὕτως] οὕτω 82 χεττιεὶμ] χεττιείν 82: τεττιείν 127 Συρίας] οὐρίας 127 ἐξεπορεύετο] ἐξεπορεύοντο 82 127: ἐνεπορεύοντο 19 108

11, 1 φιλογύναιος] φιλογυναικός 127 2 μωαβίτιδας] μωαβείτιδας 93 127 ἀμμανίτιδας] ἀμμανείτιδας 82 93 127 3 μὴ pr ἵνα 19 108 αὐτούς] οὕς 82 127 4 καίρῳ pr τῷ 93 γήρους] γήρως 127 >τοῦ 127 6 Σολομῶν] γάρ Tht Μελχόμ] Μελχομά 82: Μελχόλ 93 Tht εἰδώλῳ] εἰδόλων 82 Ἀμμών + ※ ἐν τῷ ὄρει ὃ ἐπὶ πρόσωπον Ἱερουσαλὴμ — 127 (sic) σιδωνίων] σιδωνίω 19: σειδωνίων 93 7 ἐθυμίων] ἐθυμία 82 127 ἔθυον] ἔθυε 82 127 αὐτῶν] αὐτῷ 19 8 ἐνώπιον] ἐναντίον 19 108 9 ὀργίσθη] ὠργίσθη 82 Tht Σολομῶντι Tht θεοῦ pr τοῦ 82 Tht 10 >αὐτῷ 93 11 καὶ εἶπε sub — 127

11, 11-12 Διαρρήσσων διαρρήξω τὴν βασιλείαν ἐκ χειρός σου, καὶ δώσω αὐτὴν τῷ δούλῳ σου. Πλὴν ἐν ταῖς ἡμέραις σου οὐ ποιήσω ταῦτα. Διὰ τί; Διὰ Δαυὶδ τὸν πατέρα σου ἐκ χειρὸς τοῦ υἱοῦ σου λήψομαι αὐτήν Chr *Ad Theo* 174, 68-75.

Ἀνθ' ὧν ἐγένετο ταῦτα μετὰ σοῦ, καὶ οὐκ ἐφύλαξας τὰς ἐντολάς
μου καὶ τὰ προστάγματά μου ἃ ἐνετειλάμην σοι, διαρρήσσων
⌐διαρρήξω τὴν βασιλείαν ἐκ χειρός σου, καὶ δώσω αὐτὴν τῷ ⌐
δούλῳ σου. 12 πλὴν ἐν ταῖς ἡμέραις σου οὐ ποιήσω ταῦτα διὰ Δα-
υὶδ τὸν πατέρα σου· ἐκ χειρὸς τοῦ υἱοῦ σου λήψομαι αὐτήν⌋. ⌋
13 πλὴν ὅλην τὴν βασιλείαν οὐ μὴ λάβω·⌐σκῆπτρον ἓν δώσω τῷ υἱῷ ⌐
σου διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου καὶ διὰ Ἰερουσαλὴμ τὴν πόλιν ἣν
ἐξελεξάμην⌋. 14 καὶ ἤγειρε Κύριος ⌐σατὰν⌋ τῷ Σολομῶντι, τὸν ⌋⌐⌋
Ἁδὲρ τὸν Ἰδουμαῖον καὶ τὸν Ἐσρὼν υἱὸν Ἐλιαδὰθ τὸν ἐκ
Ῥαεμάθ, καὶ τὸν Ἀδραάζαρ βασιλέα Σουβὰ κύριον αὐτοῦ. καὶ συν-
ηθροίσθησαν ἐπ' αὐτὸν ἄνδρες, καὶ ἦν ἄρχων συστρεμμάτων, καὶ
προκατελάβετο τὴν Δαμασκόν, καὶ ἐκάθισεν ἐν αὐτῇ καὶ ἐβασί-
λευσεν ἐν Δαμασκῷ. καὶ ἦν σατὰν τῷ Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας
Σολομῶντος. καὶ Ἁδὲρ ὁ Ἰδουμαῖος ἐκ τοῦ σπέρματος τῆς βασι-
λείας ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ. 15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐξολοθρεύειν Δαυὶδ τὸν
Ἐδὼμ ἐν τῷ πορευθῆναι Ἰωὰβ τὸν ἄρχοντα τῆς στρατιᾶς θάπτειν
τοὺς τραυματίας, καὶ ἔκοψαν πᾶν ἀρσενικὸν ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ. 16 ὅτι
ἑξάμηνον ἐνεκάθετο ἐκεῖ Ἰωὰβ καὶ πᾶς Ἰσραήλ, ἕως οὗ ἐξωλό-
θρευσε πᾶν ἀρσενικὸν ἐκ τῆς Ἰδουμαίας. 17 καὶ ἀπέδρα Ἁδὲρ αὐ-
τὸς καὶ ἄνδρες ἰδουμαῖοι δοῦλοι τῶν παίδων τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς Αἴγυπτον καὶ Ἁδὲρ παιδάριον μικρόν.
18 καὶ ἀνίστανται ἐκ Μαδιὰμ καὶ ἔρχονται εἰς Φαράν, καὶ λαμβά-
νουσιν ἄνδρας μεθ' ἑαυτῶν καὶ ἔρχονται πρὸς Φαραὼ βασιλέα
Αἰγύπτου. καὶ εἰσῆλθεν Ἁδὲρ πρὸς Φαραώ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ Φα-
ραὼ οἶκον, καὶ ἄρτους διέταξεν αὐτῷ, καὶ γῆν ἔδωκεν αὐτῷ. 19 καὶ
εὗρεν Ἁδὲρ χάριν ἐναντίον Φαραὼ σφόδρα, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ
γυναῖκα τὴν ἀδελφὴν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ τὴν ἀδελφὴν Θεχεμείνας

βασιλείαν] βασιλίας 108: + σου 19 108 82 >ἐκ χειρός σου 82 **13** σκῆπτρον ἓν tr Tht **14** Ἐλιαδὰθ] Ἀλειαδάθ 93 ἐκ Ῥαεμάθ] ἐκραεμάθ 82 Ῥαεμάθ] Ῥαμάθ 127 Ἀδραάζαρ] Ἀνδραάζαρ 82: Ἐδράζαρ 19 108: Ἀδράζαρ 127* >ἐν 1.° 19 **15** Ἐδὼμ] Αἰδώμ 93 127 στρατιᾶς] στρατείας 19 108 82 τραυματείας 82 **16** ἐνεκάθητο 108 82 ἐξολόθρευσε 82 **17** εἰσῆλθεν] εἰσῆλθον 127 **18** Φαραὼ βασιλέα tr 19 διέταξεν] διέταξαν 82 ἔδωκεν] ἔδωκαν 82 Θεχεμείνας 1.°] Θεκεμείνας 93: Θεχεμένας 19 108 (-μηνας)

12 Τελευτήσαντος δὲ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ταῦτα διαθήσειν Jos VIII 198 **14** *Et praeoccupavit Damasic civitatem et sedit in ea et regnavit in Damasic* Luc *Et excitavit Dominus satanam ipsi Solomoni* Cy 106, 484; 162, 5

τὴν μείζω. [20] καὶ ἔτεκεν αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ Θεχεμείνας τῷ Ἁδὲρ τὸν
Γανηβὰθ υἱὸν αὐτῆς. καὶ ἐξέθρεψεν αὐτὸν Θεχεμείνα ἐν μέσῳ τῶν
υἱῶν Φαραώ· καὶ ἦν Γανηβὰθ ἐν μέσῳ υἱῶν Φαραώ. [21] καὶ Ἁδὲρ
ἤκουσεν ἐν Αἰγύπτῳ ὅτι κεκοίμηται Δαυὶδ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ
καὶ ὅτι τέθνηκεν Ἰωὰβ ὁ ἄρχων τῆς στρατείας· καὶ εἶπεν Ἁδὲρ
πρὸς Φαραώ Ἐξαπόστειλόν με, καὶ ἀναστρέψω εἰς τὴν γῆν μου.
[22] καὶ εἶπε Φαραὼ τῷ Ἁδέρ Τίνι σὺ ἐλαττονῇ μετ' ἐμοῦ ὅτι ἰδοὺ
σὺ ζητεῖς ἀπελθεῖν εἰς τὴν γῆν σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἁδὲρ ὅτι
Ἐξαποστέλλων ἐξαποστελεῖς με. [23] καὶ ἀνέστρεψεν Ἁδὲρ εἰς τὴν
γῆν αὐτοῦ. αὕτη ἡ κακία ἣν ἐποίησεν Ἁδέρ. καὶ ἐβαρύνθη ἐπὶ
Ἰσραήλ, καὶ ἐβασίλευσεν ἐν γῇ Ἐδώμ. [24] Καὶ Ἰεροβοὰμ υἱὸς Να-
βὰτ ὁ Ἐφραθεὶ ἐκ γῆς Σαρειρὰ υἱὸς γυναικὸς χήρας, δοῦλος τοῦ
Σολομῶντος. [25] καὶ τοῦτο τὸ πρᾶγμα ὡς ἐπήρατο χεῖρα ἐπὶ τὸν
βασιλέα Σολομῶντα, καὶ ὁ βασιλεὺς Σολομῶν ᾠκοδόμησε τὴν
ἄκραν, καὶ συνέκλεισε τὸν φραγμὸν τῆς πόλεως Δαυὶδ τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ. [26] καὶ ὁ ἄνθρωπος Ἰεροβοὰμ ἰσχυρὸς δυνάμει, καὶ εἶδε
Σολομῶν τὸ παιδάριον ὅτι ἀνὴρ ἔργων ἐστί, καὶ κατέστησεν αὐ-
τὸν ἐπὶ τὰς ἄρσεις οἴκου Ἰωσήφ. [27] καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καιρῷ
ἐκείνῳ, καὶ Ἰεροβοὰμ ἐξῆλθεν ἐξ Ἰερουσαλήμ, καὶ εἶδεν αὐτὸν
Ἀχεία ὁ Σηλωνείτης ὁ προφήτης ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ἀπέστησεν αὐτὸν
ἐκ τῆς ὁδοῦ· καὶ Ἀχεία περιβεβλημένος ἱμάτιον καινόν, καὶ ἀμφό-
τεροι μόνοι ἐν τῇ ὁδῷ. [28] καὶ ἐπελάβετο Ἀχεία τοῦ ἱματίου αὐτοῦ
τοῦ καινοῦ τοῦ ἐπ' αὐτῷ, καὶ διέρρηξεν αὐτὸ δώδεκα ῥήγματα·
[29] καὶ εἶπε τῷ Ἰεροβοὰμ Λάβε σεαυτῷ δέκα ῥήγματα, ὅτι τάδε λέγει
⌈ Κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ ⌈Ἰδοὺ ἐγὼ ῥήσσω τὴν βασιλείαν ἐκ χειρὸς
Σολομῶντος, καὶ δώσω σοι δέκα σκῆπτρα· [30] καὶ δύο σκῆπτρα

19 >τὴν μείζω — Θεχεμείνας (v. 20) 19 108 **20** Θεχεμείνας] Θεκεμείνας 93 Γανηβὰθ] Γανιβάθ 19 108 Θεχεμείνα] Θεκεμείνα 93: Θεχεμένα 19 108 (-μηνα) >καὶ ἦν — Φαραώ 19 108 **21** μετὰ bis scr 19 στραστείας] στρατιᾶς 19 108 93 **22** καὶ εἶπεν — Ἐξαποστέλλων sub — 127 **23** ἡ] ἣν 82 ἐβαρύνθη] ἐβαρβύθη 108 Ἐδώμ] Αἰδώμ 82 93 127 **24** Ἐφραθεὶ] Ἐφραθί 19 108 γῆς] τῆς 19 108 Σαρειρὰ] Ἀριρά 19 108: Σαρεί 93 **25** τοῦτο] τούτου 127 πρᾶγμα + ἐποίησεν 19 108 ἐπήρατο] ἐπῆρε 19 108 χεῖρα pr τὴν 19 108 Σολομῶντα — βασιλεὺς sub — 127 ἄκραν] ἄκρα 19 **26** καὶ ὁ — ἰσχυρὸς sub — 127 >τὸ παιδάριον 82 **27** Ἀχεία] Ἀχιά 19 108 93 Σηλωνείτης] Σηλωνίτης 19 108: Σειλ. 93 ἀπέστησεν] ἀνέστησεν 93 Ἀχεία] ἀχιά 19 108 καινόν] κενόν 82 **28** ἐπελάβετο] ἀπελάβετο 19: ἐλάβετο 93 Ἀχεία] Ἀχιά 19 108 καινοῦ] κενοῦ 82 αὐτὸ] αὐτῶ 19 82 . **29** >καὶ εἶπε — ῥήγματα 19 ῥήσσω] ῥήσω 82

25 *Levavit manum suam adversus regem Salomonem cum aedificavit locum excelsum et circumduxit sepem civitatis David patris sui* An glos De Bruyne **27** *Et utrique singulares erant in campo* L91-95 **29-30** *Sume tibi decem scissuras quia haec dicit Dominus, Ecce scindo regnum de manu Solomonis, et dabo tibi decem sceptra, et duo sceptra*

ἔσται αὐτῷ διὰ τὸν δοῦλόν μου Δαυὶδ καὶ διὰ Ἰερουσαλὴμ τὴν πό-
λιν ἣν ἐξελεξάμην ἐν αὐτῇ ἐκ πασῶν φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ, 31 ἀνθ' ὧν
ἐγκατέλιπέ με καὶ ἐδούλευσε τῇ Ἀστάρτῃ, βδελύγματι σιδωνίων,
καὶ τῷ Χαμώς, εἰδώλῳ Μωάβ, καὶ τῷ Μελχόμ, προσοχθίσματι
υἱῶν Ἀμμών⌋, καὶ οὐκ ἐπορεύθη ἐν ταῖς ὁδοῖς μου, τοῦ ποιῆσαι τὸ ⌋
εὐθὲς ἐνώπιόν μου, καθὼς ἐποίησε Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. 32 καὶ ἀν-
τιτασσόμενος ἀντιτάξομαι αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς
αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ λάβω τὴν βασιλείαν ἐκ χειρὸς αὐτοῦ ἐν ταῖς
ἡμέραις τῆς ζωῆς αὐτοῦ διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου, ὃν ἐξελεξάμην
αὐτόν, ὃς ἐφύλαξε τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ δικαιώματά μου. 33 καὶ
λήψομαι τὴν βασιλείαν ἐκ χειρὸς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καὶ δώσω σοὶ τὰ
δέκα σκῆπτρα, 34 τῷ δὲ υἱῷ αὐτοῦ δώσω τὰ δύο σκῆπτρα, ⌈ὅπως ⌈
ᾖ θέλησις τῷ δούλῳ μου Δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας ἐνώπιόν μου ἐν
Ἰερουσαλὴμ τῇ πόλει ἣν ἐξελεξάμην ἐμαυτῷ τοῦ θέσθαι τὸ ὄνομά
μου ἐκεῖ.⌋ 35 καὶ σὲ λήψομαι, καὶ βασιλεύσεις ἐν οἷς ἐπιθυμεῖ ἡ ψυ- ⌋
χή σου, καὶ σὺ ἔσῃ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. 36 καὶ ἔσται, ἐὰν φυ-
λάξῃς πάντα ὅσα ἂν ἐντείλωμαί σοι, καὶ πορευθῇς ἐν ταῖς ὁδοῖς
μου, καὶ ποιήσῃς τὸ εὐθὲς ἐνώπιόν μου, τοῦ φυλάξαι πάντα τὰ
προστάγματά μου καὶ τὰς ἐντολάς μου καθὼς ἐποίησε Δαυὶδ ὁ
δοῦλός μου, καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ καὶ οἰκοδομήσω σοι οἶκον πι-
στὸν καθὼς ᾠκοδόμησα τῷ Δαυίδ. 37 καὶ δώσω σοι τὸν Ἰσραήλ,
καὶ κακουχήσω τὸ σπέρμα Δαυὶδ διὰ ταῦτα, πλὴν οὐ πάσας τὰς
ἡμέρας. 38 καὶ ἐζήτησε Σολομῶν τοῦ θανατῶσαι τὸν Ἰεροβοάμ.
καὶ ἀνέστη καὶ ἀπέδρα εἰς Αἴγυπτον πρὸς Σουσακεὶμ βασιλέα
Αἰγύπτου, καὶ ἦν ἐν Αἰγύπτῳ ἕως οὗ ἀπέθανε Σολομῶν. 39 ⌈καὶ τὰ ⌈

30 ἔσται] δώσω Tht τὸν δοῦλόν μου / Δαυὶδ tr Tht ἐξελεξάμην + ἐμαυτῶ Tht >ἐν αὐτῇ Tht φύλων pr τῶν 19 108 93 >τοῦ 19 108 Tht **31** Μελχόμ] Μελχομά 82: Μελχόλ 127 Tht προσοχθίσματι] προσοχθίσματα 19 108 Ἀμμών] Ἀμών 19 **32** >καὶ οὐ — ζωῆς αὐτοῦ 19 108 ζωῆς αὐτοῦ + καί 82 αὐτόν, ὅς — δικαιώματά μου sub ※ 127 **34** ᾖ] ἦν 82 τῷ δούλῳ] τοῦ δούλου Tht τῷ δούλῳ μου / Δαυὶδ tr Tht Δαυὶδ + διαμείνῃ Tht τῇ πόλει] τὴν πόλιν 93 ἐμαυτῷ] ἐν αὐτῶ 93 **35** ἔσῃ] ἔσει ed >τὸν 19 108 **36** >ἂν 93 ἐντείλωμαι] ἐντέλλομαι 82: ἐντέλλωμαι ed πορεύθῃς] -θεις 19 82 ταῖς] τοῖς 19 ποιήσῃς] scripsi cum ed: ποιήσεις 19 108 82 93 127 **37** καὶ δώσω — τὰς ἡμέρας] >82 93: sub ※ 127 ταῦτα] ταύτην 127 **38** ἀνέστη + Ἰεροβοάμ 127 >οὗ 108 127

erunt ei propter servum meum David et propter Hierusalem civitatem, quam elegi ut ponam nomen meum illic (cf. v. 34) Cy 254, 179-183 **31** *Et Cama idolo Moab* Luc *Sicut fecit David pater eius* Luc **32** *Et non accipiam regnum totum de manu eius in diebus vitae eius propter David servum meum quem elegi quoniam contra faciam illi per omnes dies vitae eius* Luc

λοιπὰ τῶν λόγων Σολομῶντος καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ πᾶσα ἡ
φρόνησις αὐτοῦ, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων
ἡμερῶν Σολομῶντος⌋; 40 καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσε Σολομῶν ἐν
Ἰερουσαλὴμ ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ τεσσαράκοντα ἔτη. 41 καὶ ἐκοιμήθη
Σολομῶν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει
Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. 42 ἐγένετο δέ, ὡς ἤκουσεν Ἰεροβοὰμ υἱὸς
Ναβάτ, ἔτι ὢν ἐν Αἰγύπτῳ ὡς ὅτε ἔφυγεν ἐκ προσώπου
Σολομῶντος καὶ ἐκάθισεν ἐν Αἰγύπτῳ, ὅτι τέθνηκε Σολομῶν· καὶ
κατευθύνει καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ εἰς τὴν Σαρειρὰ τὴν ἐν
ὄρει Ἐφράιμ. 43 καὶ ὁ βασιλεὺς Σολομῶν ἐκοιμήθη μετὰ τῶν πα-
τέρων αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσε Ῥοβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

12, 1 Καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ εἰς Σίκιμα, ὅτι εἰς Σίκι-
μα ἤρχοντο πᾶς Ἰσραὴλ βασιλεῦσαι αὐτόν. 2 3 καὶ ἐλάλησεν ὁ
λαὸς πρὸς τὸν βασιλέα Ῥοβοὰμ λέγοντες 4 Ὁ πατήρ σου ἐσκλή-
ρυνε τὸν κλοιὸν ἡμῶν, καὶ σὺ νῦν κούφισον ἀπὸ τῆς δουλείας τοῦ
πατρός σου τῆς σκληρᾶς καὶ ἀπὸ τοῦ κλοιοῦ αὐτοῦ τοῦ βαρέως
οὗ ἔδωκεν ἐφ' ἡμᾶς. καὶ δουλεύσομέν σοι. 5 καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς
πρὸς αυτούς Ἀπέλθατε ἕως ἡμέρων τριῶν, καὶ ἀναστρέψατε πρὸς
μέ. καὶ ἀπῆλθον. 6 καὶ ἀπήγγειλεν ὁ βασιλεὺς τοῖς πρεσβυτέροις οἳ
ἦσαν παρεστηκότες ἐνώπιον Σολομῶντος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἔτι
ζῶντος αὐτοῦ, λέγων Πῶς ὑμεῖς βουλεύεσθε ἵνα ἀποκριθῶ τῷ λαῷ
τούτῳ λόγον; 7 καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτὸν λέγοντες Εἰ ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ταύτῃ ἔσει δοῦλος τῷ λαῷ τούτῳ καὶ δουλεύσεις αὐτοῖς καὶ λαλή-
σεις πρὸς αὐτοὺς λόγους ἀγαθούς. καὶ ἔσονταί σοι δοῦλοι πάσας
τὰς ἡμέρας. 8 καὶ ἐγκατέλιπε τὴν βουλὴν τῶν πρεσβυτέρων ἣν συν-
εβούλευσαν αὐτῷ καὶ συνεβουλεύσατο μετὰ τῶν παιδαρίων τῶν
ἐκτραφέντων μετ' αὐτοῦ, τῶν παρεστηκότων πρὸ προσώπου
αὐτοῦ. 9 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τί ὑμεῖς συμβουλεύετε; καὶ τί ἀποκριθῶ
τῷ λαῷ τούτῳ τοῖς λαλήσασι πρὸς μὲ καὶ εἰρηκόσι Κούφισον ἀπὸ

39 γεγραμμένα] γέγραπται Tht ἡμέρων pr τῶν Tht Σολομῶντος] αὐτοῦ 93 **40** τεσσεράκοντα 127 **42** ἐγένετο δὲ ὡς ἤκουσεν sub — 127 υἱὸς pr ὁ 82 >τὴν 1.° 19 108 Σαρειρὰ] Σαριρά 19 108

12, 1 Ἰσραὴλ + εἰς Σίκιμα 19 **4** >αὐτοῦ 82 ἡμᾶς] ἡμῶν 19 δουλεύσωμεν 82 93 **5** ἕως] ὡς 93 **6** βουλεύεσθε] συμβουλεύεσθαι 93: συμβουλεύετε ed **7** καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτὸν sub — 127 ἔσει] scripsi cum ed: ἔσῃ 19 108 82 93 127 αὐτοῖς + καὶ ἥξεις αὐτοῖς 127^{mg} καὶ λαλήσεις πρὸς αὐτοὺς sub ※ 127 **8** συνεβούλευσαν] συνεβουλεύσατο 19: συνεβουλεύσαντο 108 **9** αὐτοῖς] αὐτούς 93 λαλήσασι + τι 82

41 *Et dormivit Solomon* L_{115} **42** *In civitatem suam [in s]ari[ra* L_{115}

12, **4** *Pater tuus obduravit vincu[la] nostra* L_{115} **6** *Qui erant in c[on]spectum Solomonis* L_{115} *Consilium praesbyterorum quod dederant ei* L_{115}

τοῦ κλοιοῦ οὗ ἔδωκεν ὁ πατήρ σου ἐφ' ἡμᾶς; 10 καὶ ἐλάλησαν πρὸς
αὐτὸν τὰ παιδάρια τὰ ἐκτραφέντα μετ' αὐτοῦ, τὰ παρεστηκότα
πρὸ προσώπου αὐτοῦ, καὶ εἶπον Τάδε λαλήσεις τῷ λαῷ τούτῳ,
τοῖς λαλήσασι πρὸς σὲ καὶ εἰρηκόσιν Ὁ πατήρ σου ἐβάρυνε τὸν
κλοιὸν αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ σὺ νῦν κούφισον ἀφ' ἡμῶν· τάδε ἐρεῖς
πρὸς αὐτούς ⸢Ἡ μικρότης μου παχυτέρα ἐστὶ τῆς ὀσφύος τοῦ πα-
τρός μου⸣. 11 καὶ νῦν ὁ πατήρ μου ἐπέτασσεν ὑμῖν ἐν κλοιῷ βαρεῖ.
καὶ ἐγὼ προσθήσω ἐπὶ τὸν κλοιὸν ὑμῶν· ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν
ὑμᾶς ἐν μάστιξι. καὶ ἐγὼ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις. 12 καὶ παρε-
γένετο πᾶς Ἰσραὴλ πρὸς τὸν βασιλέα Ῥοβοὰμ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ
καθότι ἐλάλησεν ὁ βασιλεὺς λέγων Ἀναστρέψατε πρός μὲ τῇ
ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ. 13 καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν λαὸν σκλη-
ρά, καὶ ἐγκατέλιπε Ῥοβοὰμ τὴν βουλὴν τῶν πρεσβυτέρων ἣν συν-
εβούλευσαν αὐτῷ, 14 καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς κατὰ τὴν βουλὴν
τῶν παιδαρίων λέγων Ὁ πατήρ μου ἐβάρυνε τὸν κλοιὸν ὑμῶν, καὶ
ἐγὼ προσθήσω ἐπὶ τὸν κλοιὸν ὑμῶν· ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς
ἐν μάστιξι, καὶ ἐγὼ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις. 15 ⸢καὶ οὐκ ἤκου-
σεν ὁ βασιλεὺς τοῦ λαοῦ, ὅτι παρὰ Κυρίου ἦν ἡ μεταστροφή⸣,
ὅπως στήσῃ Κύριος τὸ ῥῆμα αὐτοῦ ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ Ἀχειὰ τοῦ
προφήτου τοῦ Σηλωνίτου ἐπὶ Ἰεροβοὰμ υἱὸν Ναβάτ. 16 καὶ εἶδε πᾶς ὁ
λαὸς ὅτι οὐκ ἤκουσεν αὐτῶν ὁ βασιλεὺς καὶ ἀπεκρίθη ὁ λαὸς τῷ
βασιλεῖ λέγων Οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἔτι μερὶς ἐν Δαυὶδ οὐδὲ κληρο-
νομία ἐν υἱῷ Ἰεσσαί. ἀποτρεχέτω ἕκαστος εἰς τὰ σκηνώματά σου,
Ἰσραήλ· νῦν βόσκε τὸν οἶκον σου, Δαυίδ, καὶ κρίναι. καὶ ἀπῆλθεν

10 πρὸς αὐτὸν / τὰ παιδάρια tr 93 μετ' αὐτοῦ — προσώπου αὐτοῦ sub — 127 >τούτῳ 93 ἡμᾶς] ὑμᾶς 127 Ἡ μικρότης — πατρός μου] σχολ ὁ μικρότατός μου δάκτυλος παχύτερός ἐστιν τῆς ὀσφύος τοῦ πατρός μου 82[mg] **11** ἐπέτασσεν] ἐπέσασσεν ed: ἐπέτασεν 82 >ὑμῖν 82 >καὶ ἐγὼ — ὑμῶν 19 κλοιὸν] λαόν 93 >ἐν 108 **12** βασιλεὺς + Σολομῶν 93 **13** συνεβούλευσαν] συνεβουλεύσαντο 19 108 **14** ὑμῶν 2.°] ἡμῶν 82 >ὑμᾶς 93 **15** Ἀχειὰ] Ἀχιά 19 108 93 Σηλωνίτου] Σηλωνείτου 82 127: Σειλωνείτου 93 **16** τὰ σκηνώματα] τὸ σκήνωμα 19 108 νῦν] σύ 127: οὖν 93 κρίναι] κρῖνε 19 108

10 *Qui locuti sunt ad te dixerunt* L115 *Pusillitas mea vastior est quam lumborum patris mei* L91-95 *Haec dices eis pusillitas me[a] crassior est lumbis patris mei* L115 11 *Et nunc pater tuus inperavit vobis in vinculo gravi* L115 *Et ego emendabo vos in scorpiis* L115 16 *Non est nobis portio cum David neque haereditas in filiis Jese. Revertere unusquisque in tabernacula tua, Israel* Am *off* 2, 94 *Nemo ergo dicat Non est nobis portio in Jacob, neque haereditas in Israel* Am *ep* 8, 13 *Non est pars non in David, neque haereditas in filio Jesse* Hi *Am* 3, 8 *Non est nobis pars in David nec sors in filio Jesse* Hi *Ez* 9, 1 *Non est nobis portio in David, neque haereditas in filio Jesse* Hi *Is* 3

Ἰσραὴλ εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ. [17] καὶ οἱ υἱοὶ Ἰούδα καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ κατοικοῦντες ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα ἐβασίλευσαν ἐφ' ἑαυτοὺς τὸν Ῥοβοάμ. [18] καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ τὸν Ἀδωνειρὰμ τὸν ἐπὶ τοῦ φόρου καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν ἐν λίθοις πᾶς Ἰσραήλ, καὶ ἀπέθανεν. καὶ ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ ἔφθασεν ἀναβῆναι ἐπὶ τὸ ἅρμα τοῦ φυγεῖν εἰς Ἰερουσαλήμ. [19] καὶ ἠθέτησεν Ἰσραὴλ εἰς τὸν οἶκον Δαυὶδ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. [20] καὶ ἐγένετο, ὡς ἤκουσε πᾶς Ἰσραὴλ ὅτι ἀνέκαμψεν Ἰεροβοὰμ ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἀπέστειλαν καὶ ἐκάλεσαν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. καὶ οὐκ ἦν ὀπίσω οἴκου Δαυὶδ πάρεξ σκήπτρου Ἰούδα καὶ Βενιαμεὶν μόνοι. [21] καὶ Ῥοβοὰμ εἰσῆλθεν εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ ἐξεκκλησίασε πᾶσαν τὴν συναγωγὴν Ἰούδα καὶ σκῆπτρον Βενιαμείν, ἕκατον καὶ εἴκοσι χιλιάδας νεανιῶν ποιούντων πόλεμον, τοῦ πολεμεῖν πρὸς τὸν οἶκον Ἰσραήλ, ἐπιστρέψαι τὴν βασιλείαν Ῥοβοὰμ τῷ υἱῷ Σολομῶντος. [22] καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς Σαμαίαν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ λέγων [23] Εἰπὲ τῷ Ῥοβοὰμ υἱῷ Σολομῶντος βασιλεῖ Ἰούδα καὶ πρὸς πάντα οἶκον Ἰούδα καὶ Βενιαμεὶν καὶ τῷ καταλοίπῳ τοῦ λαοῦ λέγων [24] Τάδε λέγει Κύριος Οὐκ ἀναβήσεσθε οὐδὲ πολεμήσετε μετὰ τῶν ἀδελφῶν ⌜ ὑμῶν υἱῶν Ἰσραήλ. ⌜ἀναστρεφέτω ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὅτι ⌟ ἐξ ἐμοῦ γέγονε τὸ ῥῆμα τοῦτο⌟. καὶ ἤκουσαν τοῦ λόγου Κυρίου καὶ κατέπαυσαν τοῦ πορευθῆναι κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου. [25] καὶ ὁ βασιλεὺς Σολομῶν κοιμᾶται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ θάπτεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ. καὶ ἐβασίλευσε Ῥοβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ ἐν Ἰερουσαλήμ. [26] υἱὸς ὢν τεσσαράκοντα καὶ ἑνὸς ἐτῶν Ῥοβοὰμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ ἑπτὰ καὶ δέκα ⌜ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ. [27] καὶ ⌜ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ ⌟ Νααναά, θυγάτηρ Ἀνὰν υἱοῦ Ναὰς βασιλέως υἱῶν Ἀμμών⌟. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου καὶ οὐκ ἐπορεύθη Ῥοβοὰμ ἐν

17 >οἱ 1.° 19 ἑαυτοὺς] ἑαυτοῖς 19 108 Ῥοβοάμ] Ἰεροβοάμ 82 **18** Ἀδωνειρὰμ] Ἀδωνιράμ 19 108 **20** >οἴκου 93 Βενιαμεὶν] Βενιαμίν 19 108 93 **21** >εἰς 127 Βενιαμείν] Βενιαμίν 19 108 93 χιλιάδας] χιλιάδες 93 ποιούντων] ποιοῦντας 19 >τὸν 19 108 Ῥοβοὰμ pr πρός 93 >τῷ 19 **22** Σαμαίαν] Σαμέαν 19 108 **23** Βενιαμείν] Βενιαμίν 19 108 93 τῷ καταλοίπῳ] τὸ κατάλοιπον 93 **24** τοῦ λόγου] τὸν λόγον 93 **25** καὶ ὁ βασιλεὺς — ῥῆμα Κυρίου (cf. 13, 32) inter [ ] claudit 93 >καὶ θάπτεται — αὐτοῦ 19 108 **26** τεσσαράκοντα... ἑνὸς tr 93 ἐν 2.°] καί 127 **27** Ἀνὰν] Ἄννα 19 108 Ἀμμών] Ἄμμως 19

18 Ἐπιβὰς εὐθὺς ἐπὶ ἅρματος ἔφυγεν εἰς Ἱεροσόλυμα Jos VIII 221 *Et lapidavit eum omnis Israel et mortuus est* Brev Goth **20** Τὸν Ἰεροβόαμον ἀπέδειξε τῶν πραγμάτων κύριον Jos VIII, 221 **26** Βασιλεύσας δ' αὐτῶν ἑπτακαίδεκα Jos VIII 264

ὁδῷ Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. 28 καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐξ ὄρους
Ἐφράιμ, δοῦλος τοῦ Σολομῶντος, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἰεροβοάμ, καὶ
ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Σαρειρά, γυνὴ πόρνη. καὶ ἔδωκεν αὐτὸν
Σολομῶν ἄρχοντα σκυτάλης ἐπὶ τὰς ἄρσεις οἴκου Ἰωσήφ. 29 καὶ
ᾠκοδόμησεν Ἰεροβοὰμ τῷ Σολομῶντι τὴν Σαρειρὰ τὴν ἐν ὄρει
Ἐφράιμ. 30 καὶ ἦν αὐτῷ ἅρματα τριακόσια ἵππων. 31 οὗτος ᾠκο-
δόμησε τὴν ἄκραν ἐν ταῖς ἄρσεσιν οἴκου Ἐφράιμ. 32 οὗτος συνέ-
κλεισε τὴν πόλιν Δαυίδ, καὶ ἦν ἐπαιρόμενος ἐπὶ τὴν βασιλείαν.
33 καὶ ἐζήτησε Σολομῶν θανατῶσαι τὸν Ἰεροβοάμ, καὶ ἐφοβήθη,
καὶ ἀπέδρα αὐτὸς πρὸς Σουσακεὶμ βασιλέα Αἰγύπτου καὶ ἦν μετ'
αὐτοῦ ἕως ἀπέθανε Σολομῶν. 34 καὶ ἤκουσεν Ἰεροβοὰμ ἐν Αἰγύ-
πτῳ ὅτι ἀπέθανε Σολομῶν, καὶ ἐλάλησεν εἰς τὰ ὦτα Σουσακεὶμ
βασιλέως Αἰγύπτου λέγων Ἐξαπόστειλόν με, καὶ ἀπελεύσομαι εἰς
τὴν γῆν μου. 35 καὶ εἶπεν αὐτῷ Σουσακείμ Αἴτησαί τι αἴτημα, καὶ
δώσω σοι. 36 καὶ Σουσακεὶμ ἔδωκε τῷ Ἰεροβοὰμ τὴν Ἀνὼ ἀδελ-
φὴν Θεχεμείνας τὴν πρεσβυτέραν ἀδελφὴν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ εἰς
γυναῖκα. 37 καὶ αὐτὴ ἦν μεγάλη ἐν μέσῳ τῶν θυγατέρων τοῦ βασι-
λέως, καὶ ἔτεκε τῷ Ἰεροβοὰμ τὸν Ἀβιὰ υἱὸν αὐτοῦ. 38 καὶ εἶπεν
Ἰεροβοὰμ πρὸς Σουσακείμ Ὄντως ἐξαπόστειλόν με, καὶ ἀπελεύ-
σομαι. 39 καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν Σουσακεὶμ καὶ ἐξῆλθεν Ἰεροβοὰμ
ἐξ Αἰγύπτου καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Σαρειρὰ τὴν ἐν ὄρει Ἐφράιμ, καὶ
συνάγεται ἐκεῖ πᾶν σκῆπτρον Ἐφράιμ πρὸς Ἰεροβοάμ· καὶ ᾠκο-
δόμησεν ἐκεῖ Ἰεροβοὰμ χάρακα.

13, 1 Καὶ ἠρρώστησε τὸ παιδάριον τοῦ Ἰεροβοὰμ ἀρρωστίαν
κραταιὰν σφόδρα. καὶ ἐπορεύθη Ἰεροβοὰμ ἐρωτῆσαι περὶ τοῦ παι-
δίου. 2 καὶ εἶπε πρὸς Ἀνὼ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ Ἀνάστηθι καὶ πορεύ-
θητι καὶ ἐρώτησον τὸν θεὸν περὶ τοῦ παιδαρίου, εἰ ζήσεται ἐκ τῆς

28 Σωλομῶντος 93 Σαρειρά] Σαριρά 19 108: Σαρειά 93 αὐτὸν] αὐτῶ 93 **29** Σαρειρὰ] Σαριρά 19 108 **31** οὗτος] οὕτως 82 ἄρσεσιν] ἄρσιν 93 **32** πόλιν] πόλει 93 **33** ἐζήτησε] ἐζήτει 82 Σουσακεὶμ] Σακείμ 93 ἕως + οὗ 93 **34** καὶ ἤκουσεν pr καὶ ἀπέθανε Σολομῶν ed **36** καὶ Σουσακεὶμ ἔδωκε τῷ sub — 127 ἔδωκε] δέδωκεν 82 Θεχεμείνας] Θεκεμείνας 93: Θεχεμήνας 19 108 **39** Σαρειρὰ] Σαριρά 19 108 >πρὸς Ἰεροβοάμ 82

13, **1** Καὶ ἠρρώστησε — ἀπάντησιν αὐτῆς (v. 13) trasponit 127 post 14, 34 sed in nova recensione, cf. N. Fernández Marcos, «En torno al texto hexaplar de 1 Re 14, 1-20». *Sef* 46 (1986) 177-190 ἀρρωστίαν] ἀρρωστείαν 19 108 ἐρωτῆσαι] ἐπερωτῆσαι 93 παιδίου] παιδαρίου 82 **2** ἐρώτησον] ἐπερώτησον 82 93

13, **2** *Ad Anon uxorem suam* L91-95 *Vade ad Dei hominem et disce an moriturus sit filius noster* Luc

ἀρρωστίας αὐτοῦ. [3] καὶ ἄνθρωπος ἦν ἐν Σηλώ, καὶ ὄνομα αὐτῷ
᾿Αχειά. καὶ οὗτος ἦν υἱὸς ἑξήκοντα ἐτῶν, καὶ ῥῆμα Κυρίου μετ᾿
αὐτοῦ. [4] καὶ εἶπεν ᾿Ιεροβοὰμ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ᾿Ανάστηθι
καὶ λάβε ἐν τῇ χειρί σου τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ ἄρτους καὶ κολλύ-
ρια τοῖς τέκνοις αὐτοῦ καὶ σταφυλὴν καὶ στάμνον μέλιτος. [5] καὶ
ἀνέστη ἡ γυνὴ καὶ ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτῆς ἄρτους καὶ κολλύ-
ρια καὶ σταφυλὴν καὶ στάμνον μέλιτος τῷ ᾿Αχειά. [6] καὶ ὁ ἄνθρω-
πος πρεσβύτερος, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἠμβλυώπουν τοῦ μὴ βλέ-
πειν. [7] καὶ ἀνέστη ἡ γυνὴ ἐκ Σαρειρὰ καὶ ἐπορεύθη. [8] καὶ ἐγένετο
εἰσελθούσης αὐτῆς πρὸς ᾿Αχειὰ τὸν Σηλωνείτην εἰς τὴν πόλιν, καὶ
εἶπεν ᾿Αχειὰ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ Ἔξελθε εἰς ἀπάντησιν ᾿Ανὼ τῇ γυ-
ναικὶ ᾿Ιεροβοὰμ καὶ ἐρεῖς αὐτῇ Εἴσελθε καὶ μὴ στῇς, ὅτι τάδε λέγει
Κύριος Σκληρὰ ἐγὼ ἐπαποστελῶ ἐπὶ σέ. [9] καὶ εἰσῆλθεν ᾿Ανὼ πρὸς
⌜ τὸν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῇ ᾿Αχειά ⌜῞Ινα τί ἐνήνοχάς
⌟ μοι ἄρτους καὶ σταφυλὴν καὶ κολλύρια καὶ στάμνον μέλιτος⌟;
[10] ὅτι τάδε λέγει Κύριος ᾿Ιδοὺ σὺ ἀπελεύσῃ ἀπ᾿ ἐμοῦ καὶ ἔσται, εἰσ-
ελθούσης σου εἰς τὴν πόλιν, εἰς Σαρειρά, καὶ τὰ κοράσια σου ἐξε-
λεύσονται εἰς συνάντησίν σοι καὶ ἐροῦσί σοι Τέθνηκε τὸ παιδάριον.
⌜ [11] ὅτι ⌜τάδε λέγει Κύριος ᾿Ιδοὺ ἐγὼ ἐξολοθρεύσω τοῦ ᾿Ιεροβοὰμ
⌟ οὐροῦντα πρὸς τοῖχον⌟, καὶ ἔσονται οἱ τεθνηκότες τοῦ ᾿Ιεροβοὰμ
ἐν τῇ πόλει κατάβρωμα τοῖς κυσί, καὶ τὸν τεθνηκότα αὐτοῦ ἐν τῷ
ἀγρῷ καταφάγεται τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, τὸ δὲ παιδάριον κό-
⌜ ψονται Οὐαί, Κύριε, ⌜ὅτι εὑρέθη ἐν αὐτῷ ῥῆμα καλὸν περὶ τοῦ
⌟ Κυρίου⌟. [12] καὶ ἀπῆλθεν ἡ γυνή, ὡς ἤκουσεν. [13] καὶ ἐγένετο, ὡς
εἰσῆλθεν εἰς Σαρειρά, καὶ τὸ παιδάριον ἀπέθανεν· καὶ ἐξῆλθεν ἡ
κραυγὴ εἰς ἀπάντησιν αὐτῆς. [14] καὶ ἐπορεύθη ᾿Ιεροβοὰμ εἰς Σίκιμα
τὴν ἐν ὄρει ᾿Εφράιμ, καὶ συνήθροισεν ἐκεῖ πάσας τὰς φυλὰς τοῦ
᾿Ισραήλ, καὶ ἀνέβη ἐκεῖ ῾Ροβοὰμ υἱὸς Σολομῶντος. [15] καὶ λόγος

ἀρρωστίας] ἀρρωστείας 19 **3** ᾿Αχειά] ᾿Αχιά 19 108 93 **4** σταφυλλήν 82 **5** ᾿Αχειά] ᾿Αχιά 19 108 **6** >μὴ 82 93 **7** >ἡ γυνὴ 82 Σαρειρὰ] Σαριρά 19 108 **8** ᾿Αχειὰ 1.° et 2.°] ᾿Αχιά 19 108 Σηλωνείτην] Σηλωνίτην 19 108 >καὶ ἐρεῖς αὐτῇ 19 **9** ᾿Αχειά] ᾿Αχιά 19 108 **10** σὺ ἀπελεύσῃ tr 19 ἀπελεύσῃ] ἀπελεύσει ed Σαρειρά] Σαριρά 19 108 ἐξελεύσονται] ἐξελεύσεται 82 σοι 1.°] σου 19 108 **11** >ἐγὼ Tht ἐξολοθρεύσω] ἐξολοθρεύω 93 εὑρέθη] pr οὐχ Tht **13** Σαρειρά] Σαριρά 19 108: ᾿Αρειρά 93 **14** Σίκιμα] Σίκημα 82

3 *Et hic erat annorum sexaginta et verbum Domini cum eo* L91-95 **7** *Et surrexit mulier ex Baria et abiit* Luc **8** *Et dixit Achia puero suo: Exi nunc in obviam Ano uxori Hieroboam, et dices ad eam: Intra et noli stare, quoniam haec dicit Dominus: Dura ego immittam in te* L91-95 **14** *Filius Solomonis* L115 **15** *Et scinde eum XII scissuras antequam cooperias te* L115

Κυρίου ἐγένετο πρὸς Σαμαίαν τὸν Ἐλαμείτην λέγων Λάβε σεαυτῷ
ἱμάτιον καινὸν τὸ οὐκ εἰσεληλυθὸς εἰς ὕδωρ, καὶ ῥῆξον αὐτὸ δώδε-
κα ῥήγματα πρὸ τοῦ περιβαλέσθαι σε. καὶ δώσεις τῷ Ἰεροβοὰμ
δέκα ῥήγματα καὶ ἐρεῖς αὐτῷ Τάδε λέγει Κύριος Λάβε σεαυτῷ δέ-
κα ῥήγματα τοῦ περιβαλέσθαι σε. 16 καὶ ἔλαβεν Ἰεροβοὰμ καὶ
εἶπεν αὐτῷ Σαμαίας Τάδε λέγει Κύριος ἐπὶ τὰς δέκα φυλὰς τοῦ
Ἰσραὴλ βασιλεύσεις. 17 καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Ῥοβοὰμ υἱὸν Σολο-
μῶντος Ὁ πατήρ σου ἐβάρυνε τὸν κλοιὸν αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ
ἐβάρυνε τὰ βρώματα τῆς τραπέζης αὐτοῦ· νυνὶ δὲ κούφισον σὺ ἐφ'
ἡμᾶς, καὶ δουλεύσομέν σοι. 18 καὶ εἶπε Ῥοβοὰμ πρὸς τὸν λαὸν Ἔτι
τριῶν ἡμερῶν, καὶ ἀποκριθήσομαι ὑμῖν ῥῆμα. 19 καὶ εἶπε Ῥοβοάμ
Εἰσαγάγετέ μοι τοὺς πρεσβυτέρους, καὶ συμβουλεύσομαι μετ' αὐτῶν
τί ἀποκριθῶ τῷ λαῷ ῥῆμα τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ. 20 καὶ ἐλάλησε Ῥο-
βοὰμ εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν καθὼς ἀπέστειλεν ὁ λαὸς πρὸς αὐτόν. 21 καὶ
εἶπον οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ Οὕτως λαλήσεις πρὸς τὸν λαὸν
ἀγαθῶς. 22 καὶ διεσκέδασε Ῥοβοὰμ τὴν βουλὴν αὐτῶν, καὶ οὐκ ἤρε-
σεν ἐνώπιον αὐτοῦ. 23 καὶ ἀπέστειλε καὶ εἰσήγαγε τοὺς συντρόφους
αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς τὰ αὐτὰ λέγων Κατὰ ταῦτα ἀπέστειλε
πρὸς μὲ ὁ λαός. 24 καὶ εἶπον οἱ σύντροφοι αὐτοῦ Οὕτως λαλήσεις
πρὸς τὸν λαὸν λέγων Ἡ σμικρότης μου παχυτέρα τῆς ὀσφύος τοῦ
πατρός μου. 25 ὁ πατήρ μου ἐμαστίγου ὑμᾶς μάστιξιν, ἐγὼ δὲ κα-
τάρξω ὑμῶν ἐν σκορπίοις. 26 καὶ ἤρεσε τὸ ῥῆμα ἐνώπιον Ῥοβοάμ,
καὶ ἀπεκρίθη τῷ λαῷ καθὼς συνεβούλευσαν οἱ σύντροφοι αὐτοῦ τὰ
παιδάρια. 27 καὶ εἶπον πᾶς ὁ λαὸς ὡς ἀνὴρ εἷς, ἕκαστος πρὸς τὸν
πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἀνέκραξαν πάντες λέγοντες Οὐκ ἔστιν ἡμῖν με-
ρὶς ἐν Δαυὶδ οὐδὲ κληρονομία ἐν υἱῷ Ιεσσαί· ἕκαστος εἰς τὰ σκη-
νώματά σου, Ἰσραήλ, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ εἰς ἄρχοντα οὐδὲ
εἰς ἡγούμενον. 28 καὶ διεσπάρη πᾶς ὁ λαὸς ἐκ Σικίμων, καὶ
ἀπῆλθεν ἕκαστος εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ. 29 καὶ κατεκράτησε
Ῥοβοὰμ καὶ ἀπῆλθε καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ ἅρμα αὐτοῦ καὶ εἰσῆλθεν

15 Σαμαίαν] Σαμέαν 19 108 Ἐλαμείτην] Ἐλαμίτην 19 108 εἰσεληλυθῶς 19 93 ῥῆξον] ῥήξω 82 αὐτὸ] αὐτῶ 108 82 127 **17** >ἐφ' 19 108 **18** Ἔτι] ἐπί 127 **19** Εἰσαγάγετε] εἰσαγάγεται 19 108 82 127 >τῷ λαῷ 82 ῥῆμα pr τὸ 82 **20** καθὼς + καί 82 **21** Οὕτως] οὕτος 82 **23** αὐτοῖς] αὐτούς 93 τὰ αὐτὰ] ταῦτα 19 108 ἀπέστειλε + με 19 108 **24** Οὕτως] οὕτω 82 σμικρότης] μικρότης 82 93 127 **25** >ἐν 127 **26** Ῥοβοάμ] Ἰεροβοάμ 93ᶜ vid συνεβούλευσαν] συνεβουλεύσαντο 19 108: + αὐτῶ 93 **27** >εἷς 93 >ἐν 1.º 82 σου] αὐτοῦ 82 **29** ἐπὶ] εἰς 19 108

16 *Et dixit ei Sameas* L_{115} **23** *Et locutus est eis dicens Haec et haec mandavit ad me populus* L_{115}

εἰς Ἰερουσαλήμ. καὶ πορεύεται ὀπίσω αὐτοῦ πᾶν σκῆπτρον Ἰούδα
καὶ πᾶν σκῆπτρον Βενιαμείν. 30 καὶ ἐγένετο ἐνισταμένου τοῦ
ἐνιαυτοῦ καὶ συνήθροισε Ῥοβοὰμ πάντα ἄνδρα Ἰούδα καὶ Βενια-
μείν, καὶ ἀνέβη τοῦ πολεμεῖν πρὸς Ἰεροβοὰμ εἰς Σίκιμα. 31 καὶ
ἐγένετο ῥῆμα Κυρίου πρὸς Σαμαίαν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ λέγων
Εἰπὲ τῷ Ῥοβοὰμ βασιλεῖ Ἰούδα καὶ πρὸς πάντα οἶκον Ἰούδα καὶ
Βενιαμεὶν καὶ πρὸς τὸ κατάλειμμα τοῦ λαοῦ λέγων Τάδε λέγει
Κύριος Οὐκ ἀναβήσεσθε οὐδὲ πολεμήσετε πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς
ὑμῶν υἱοὺς Ἰσραήλ· ἀναστρέφετε ἕκαστος εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ,
ὅτι παρ' ἐμοῦ γέγονε τὸ ῥῆμα τοῦτο. 32 καὶ ἤκουσαν τοὺς λόγους
Κυρίου, καὶ ἀνέσχον τοῦ μὴ πορευθῆναι κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου.
33 καὶ ᾠκοδόμησεν Ἰεροβοὰμ τὴν Σίκιμα τὴν ἐν ὄρει Ἐφράιμ καὶ
κατῴκησεν ἐν αὐτῇ, καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Φα-
νουήλ. 34 καὶ εἶπεν Ἰεροβοὰμ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ Νῦν ἐπιστρέψει
ἡ βασιλεία εἰς οἶκον Δαυίδ. 35 ἐὰν ἀναβαίνῃ ὁ λαὸς οὗτος
ἀναφέρειν τὰς θυσίας αὐτῶν εἰς οἶκον Κυρίου εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ
ἐπιστραφήσεται ἡ καρδία τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν Κύριον αὐτῶν, πρὸς
Ῥοβοὰμ βασιλέα Ἰούδα. 36 καὶ ἐβουλεύσατο Ἰεροβοάμ, καὶ
ἐπορεύθη καὶ ἐποίησε δύο δαμάλεις χρυσᾶς. καὶ εἶπεν Ἰεροβοὰμ
πρὸς τὸν λαόν Ἱκανούσθω ὑμῖν ἀναβαίνειν εἰς Ἰερουσαλήμ· ἰδοὺ
οἱ θεοί σου, Ἰσραήλ, οἱ ἀναγαγόντες σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου. 37 καὶ
ἔθετο τὴν μίαν ἐν Βαιθήλ, καὶ τὴν μίαν ἔδωκεν ἐν Δάν. 38 καὶ ἐγέ-
νετο ὁ λόγος οὗτος εἰς ἁμαρτίαν τῷ Ἰσραήλ. καὶ ἐπορεύετο ὁ
λαὸς πρὸ προσώπου τῆς μιᾶς ἕως Δάν, καὶ πρὸ προσώπου τῆς
ἄλλης εἰς Βαιθήλ. 39 καὶ ἐποίησεν Ἰεροβοὰμ οἴκους ἐφ' ὑψηλῶν,
καὶ ἐποίησεν ἱερέας μέρος τι ἐκ τοῦ λαοῦ, οἳ οὐκ ἦσαν ἐκ τῶν υἱῶν
Λευί. 40 καὶ ἐποίησεν Ἰεροβοὰμ ἑορτὴν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ ἐν τῇ
πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς κατὰ τὴν ἑορτὴν τὴν ἐν τῷ
Ἰούδα, καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ ἐποίησεν ἐν Βαιθήλ, τοῦ

Βενιαμείν] Βενιαμίν 19 108 93 **30** Βενιαμείν] Βενιαμίν 19 108 93 πολεμεῖν] πολεμῆσαι 19 108 **31** >Κυρίου ed >λέγων 19 Βενιαμείν] Βενιαμίν 19 108 93 >πρὸς 3.° 19 108 ἀναστρέφετε] ἀναστραφῆτε 19 108 **32** >κατὰ 19 **34** καὶ sub — 127 Νῦν pr ἰδού 19 108 **35** ἀναβαίνῃ] ἀναβῇ 19 108 οὗτος] οὕτως 93 ἀναφέρειν] ἀναφαίρει 82 >εἰς 2.° 19 108 93 Ἰούδα + καὶ ἀποκτενοῦσί με 19 108 **36** >οἱ 2.° 82[c] ἀναγαγόντες] ἀνάγοντες 19 82* **38** τῷ] τοῦ 108 **39** >καὶ ἐποίησεν — υἱῶν Λευί 82 **40** Βαιθὴλ] Βεθέλ 127

34 *Et dixit Hieroboas in corde suo Nunc revertetur regnum David* Luc **35** *Et convertetur cor populi ad dominum suum Roboam regem Iuda* Luc **38** *Et ante faciem secundae usque ad Bethel* $L_{91\text{-}95}$ **40** *In quinto decimo die mense octavo* Luc *Et ascendit in sacrarium quod fecit in quinto decimo die* Luc

θύειν ταῖς δαμάλεσιν αἷς ἐποίησεν, καὶ παρέστησεν ἐν Βαιθὴλ τοὺς
ἱερέας τῶν ὑψηλῶν ὧν ἐποίησεν. [41] καὶ ἀνέβη Ἰεροβοὰμ ἐπὶ τὸ θυ-
σιαστήριον ὃ ἐποίησεν, ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ ἐν τῷ μηνὶ τῷ
ὀγδόῳ ⌈ἐν τῇ ἑορτῇ ᾗ ἐπλάσατο ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ⌋, καὶ ἐποίησεν ⌈⌋
ἑορτὴν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ
θῦσαι.

14, [1] Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ παρεγένετο ἐξ Ἰούδα ἐν λόγῳ
Κυρίου ἐν Βαιθήλ, καὶ Ἰεροβοὰμ εἱστήκει ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ
ἐπιθῦσαι. [2] καὶ ἐπεκάλεσεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐν λόγῳ Κυρίου καὶ
εἶπεν ⌈Θυσιαστήριον, θυσιαστήριον, τάδε λέγει Κύριος ⌈
Ἰδοὺ υἱὸς τίκτεται τῷ οἴκῳ Δαυίδ, Ἰωσείας ὄνομα αὐτοῦ, καὶ θύ-
σει ἐπὶ σὲ τοὺς ἱερέας τῶν ὑψηλῶν καὶ τοὺς ἐπιθύοντας ἐπὶ σέ, καὶ
ὀστᾶ ἀνθρώπων κατακαύσει ἐπὶ σέ.⌋ [3] καὶ δώσει ἐν τῇ ἡμέρᾳ ⌋
ἐκείνῃ τέρας λέγων Τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησε Κύριος· ⌈Ἰδοὺ τὸ ⌈
θυσιαστήριον ῥήγνυται, καὶ ἐκχυθήσεται ἡ πιότης ἡ οὖσα ἐπ'
αὐτῷ.⌋ [4] καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τῶν λόγων τοῦ ⌋
ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ τοῦ ἐπικαλεσαμένου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν
Βαιθήλ, καὶ ἐξέτεινε τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου λέγων
Συλλάβετε αὐτόν. καὶ ἐξηράνθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἣν ἐξέτεινεν ἐπ' αὐ-
τόν, καὶ οὐκ ἐδυνήθη ἐπιστρέψαι αὐτὴν πρὸς ἑαυτόν. [5] καὶ τὸ θυ-
σιαστήριον ἐρράγη, καὶ ἐξεχύθη ἡ πιότης ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου
κατὰ τὸ τέρας ὃ ἔδωκεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἐν λόγῳ Κυρίου.
[6] καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ Δεήθητι
δὴ τοῦ προσώπου Κυρίου τοῦ θεοῦ σου, καὶ ἐπιστρέψατο τὴν χεῖρά
μου πρὸς μέ. καὶ ἐδεήθη ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ τοῦ προσώπου
Κυρίου, καὶ ἐπέστρεψεν ἡ χεὶρ τοῦ βασιλέως πρὸς αὐτόν, καὶ
ἐγένετο καθὼς τὸ πρότερον. [7] καὶ ἐλάλησεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν

ταῖς δαμάλεσιν pr ἐν 82

14, 1 ἐν 2.°] εἰς 93 ἐπιθῦσαι] ἐπιθῆσαι 82 **2** θυσιαστήριον + ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ 19 108 Ἰωσείας] Ἰωσίας 19 108 82 αὐτοῦ] αὐτῶ 19 108 82 θύσει] θήσει 82 ἐπιθύοντας] θύοντας Tht >ἐπὶ σέ 93 ὀστᾶ pr τὰ 93 ἀνθρώπων] αὐτῶν 93 **3** δώσει] ἔδωκεν 19 108 >οὖσα 19 **4** βασιλεὺς + Ἰεροβοάμ 19 108 ἐξέτεινε] ἐξέτεινα 108 ἀπὸ] ἐπί 19 >καὶ οὐκ — πρὸς ἑαυτόν 19 ἠδυνήθη 108 **5** ἐξεχύθη] ἐξελύθη 127 **6** >δὴ 19 τοῦ προσώπου — σου, καὶ sub ※ 127 σου, καὶ + πρόσευξαι περὶ ἐμοῦ καὶ sub ※ 127 ἐπιστρεψάτο 19 τὴν χεῖρα] ἡ χείρ 19 108 ἐπέστρεψεν] ἀπέστρεψεν 93

14, 3 *Et dabit in illa die prodigium quod locutus est dominus* Luc 4 *Et factum est, ut audivit verba hominis Dei* Luc *Et extendit manum suam ad aram dicens Adprehendite eum. Et arida facta est manus regis* Luc 6 *Et respondit rex et dixit homini Dei* Luc *Et reversa est manus regis ad eum* Luc 7 *Et locutus est rex ad hominem Dei et dixit* Luc

ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ λέγων Εἴσελθε μετ' ἐμοῦ εἰς τὸν οἶκόν μου καὶ
ἀρίστησον, καὶ δώσω σοι δόμα. 8 καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ
πρὸς τὸν βασιλέα Ἐὰν δῷς μοι τὸ ἥμισυ τοῦ οἴκου σου, οὐκ
εἰσελεύσομαι μετὰ σοῦ οὐδὲ μὴ φάγω ἄρτον οὐδὲ μὴ πίω ὕδωρ ἐν
τῷ τόπῳ τούτῳ· 9 ὅτι οὕτως ἐνετείλατό μοι ἐν λόγῳ Κύριος λέγων
Οὐ μὴ φάγῃς ἄρτον οὐδὲ μὴ πίῃς ὕδωρ οὐδὲ μὴ ἐπιστρέψῃς ἐν τῇ
ὁδῷ ἐν ᾗ ἐπορεύθης ἐν αὐτῇ. 10 καὶ ἀπῆλθεν ἐν ὁδῷ ἄλλῃ, καὶ οὐκ
⌜ ἀνέστρεψεν ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλθεν ἐν αὐτῇ εἰς Βαιθήλ. 11 ⌜καὶ προφή-
⌟ της ἄλλος πρεσβύτης κατῴκει ἐν Βαιθήλ⌟, καὶ ἔρχονται οἱ υἱοὶ
αὐτοῦ καὶ διηγοῦνται αὐτῷ πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησεν ὁ ἄνθρωπος
τοῦ θεοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν Βαιθήλ, καὶ τοὺς λόγους οὓς
ἐλάλησε τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐπέστρεψαν τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς
αὐτῶν. 12 καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς ὁ πατὴρ αὐτῶν λέγων Ποίᾳ
ὁδῷ ἀπελήλυθεν; καὶ δείκνυσιν αὐτῷ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὴν ὁδὸν ἣν
ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ὁ ἐλθὼν ἐκ γῆς Ἰούδα. 13 καὶ εἶπε
τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ Ἐπισάξατέ μοι τὴν ὄνον. καὶ ἐπέσαξαν αὐτῷ τὴν
ὄνον. καὶ ἐπέβη ἐπ' αὐτήν. 14 καὶ ἐπορεύθη κατόπισθεν τοῦ
ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ, καὶ εὗρεν αὐτὸν καθήμενον ὑπὸ τὴν δρῦν, καὶ
εἶπεν αὐτῷ Εἰ σὺ εἶ ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ὁ ἐληλυθὼς ἐξ Ἰούδα;
καὶ εἶπεν Ἐγώ. 15 καὶ εἶπεν αὐτῷ Δεῦρο μετ' ἐμοῦ, καὶ φάγε ἄρ-
τον. 16 καὶ εἶπεν Οὐ μὴ δύνωμαι τοῦ ἐπιστρέψαι μετὰ σοῦ οὔτε μὴ
φάγω ἄρτον οὔτε μὴ πίω ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. 17 ὅτι οὕτως
ἐντέταλταί μοι ἐν λόγῳ Κύριος λέγων Μὴ φάγῃς ἄρτον ἐκεῖ καὶ μὴ
πίῃς ὕδωρ καὶ μὴ ἐπιστρέψῃς ἐν τῇ ὁδῷ ἐν ᾗ ἐπορεύθης ἐν αὐτῇ.
⌜ 18 καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν ⌜Καὶ ἐγὼ προφήτης εἰμὶ ὡς καὶ σύ, καὶ ἄγ-
γελος ἐλάλησε πρὸς μὲ ἐν λόγῳ Κυρίου λέγων Ἐπίστρεψον αὐτὸν
μετὰ σεαυτοῦ εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ φαγέτω ἄρτον καὶ πιέτω
⌟ ὕδωρ. καὶ ἐψεύσατο αὐτῷ⌟. 19 καὶ ἐπέστρεψεν αὐτόν, καὶ ἔφαγεν ἄρ-

7 >μου 93 δόμα] δῶμα 19 **8** δῷς] δώσεις 19 108 82 **9** >ἐν λόγῳ 93 ἐπιστρέψεις 108 >ἐν 3.° 127 **10** ᾗ pr ἐν 82 ἦλθεν] ἐπορεύθην 19 **11** πρεσβύτης 19 Βαιθήλ] Βεθήλ Tht (βαιθήλ Tht[ap]) >καὶ 3.° 93 ἐπέστρεψαν] ἐπέστρεψε 19 108 **12** πρὸς αὐτοὺς post πατὴρ αὐτῶν 19 **13** >καὶ ἐπέσαξαν — ὄνον 82* sed habet 82[mg] **14** ὑπὸ] ἐπί 19 εἶπεν αὐτῷ] εἶπε πρὸς αὐτόν 19 >Εἰ 82 ἐληλυθὼς] ἐξεληλυθώς 19 108 82 **15** >καὶ φάγε ἄρτον 19 **16** δύνομαι 19 108 82 >μὴ 2.° 108 **17** >μὴ 2.° 82 πίῃς] πιεῖς 19 ἐπιστρέψῃς] - ψεις 19 108: ἀποστρέψῃς 93 **18** >καὶ 3.° Tht ἄγγελος ἐλάλησε tr 93 σεαυτοῦ] σου Tht ἐψεύσατω 82 **19** ἐπέστρεψεν] ἀπέστρεψεν 82 καὶ ἔφαγεν ἄρτον sub — 127

11 *Et pseudopropheta alius senior erat commorans in Bethel* $L_{91\text{-}95}$ *Et propheta alius habitabat in Bethel* Luc **13** *Sternite mihi asinam... et ascendit super illam* Luc **16** *Neque manducare panem neque bibere aquam in hoc loco* Luc **18** *Et ego prophetes sum sicuti et tu* Luc *Redi mecum, quia et ego prophetes sum Domini* Luc

τον καὶ ἔπιεν ὕδωρ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. 20 καὶ ἐγένετο αὐτῶν καθη-
μένων ἐπὶ τῆς τραπέζης, ⌜ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς τὸν προφή- ⌜
την τὸν ἐπιστρέψαντα αὐτόν, 21 καὶ εἶπε πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ
θεοῦ τὸν ἥκοντα ἐξ Ἰούδα λέγων Τάδε λέγει Κύριος Ἀνθ᾽ ὧν πα-
ρεπίκρανας τὸ ῥῆμα Κυρίου καὶ οὐκ ἐφύλαξας τὴν ἐντολὴν ἣν ἐνε-
τείλατό σοι Κύριος ὁ θεός σου, 22 καὶ ἐπέστρεψας καὶ ἔφαγες ἄρ-
τον καὶ ἔπιες ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ἐν ᾧ ἐλάλησε πρὸς σὲ λέγων
Μὴ φάγῃς ἄρτον καὶ μὴ πίῃς ὕδωρ· οὐ μὴ εἰσέλθῃ τὸ σῶμά σου
εἰς τὸν τάφον τῶν πατέρων σου.⌟ 23 καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ ⌟
φαγεῖν αὐτὸν ἄρτον καὶ πιεῖν αὐτὸν ὕδωρ, καὶ ἐπέσαξεν αὐτῷ τὴν
ὄνον, καὶ ἐπέστρεψε καὶ ἀπῆλθεν. 24 καὶ εὗρεν αὐτὸν ὁ λέων ἐν τῇ
ὁδῷ καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν. καὶ ἦν τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐρριμμένον ἐν
τῇ ὁδῷ, καὶ ἡ ὄνος εἱστήκει παρ᾽ αὐτῷ, καὶ ὁ λέων εἱστήκει παρὰ
τὸ σῶμα. 25 καὶ ἔρχονται ἄνδρες καὶ λαλοῦσιν ἐν τῇ πόλει οὗ ὁ
προφήτης ὁ πρεσβύτης κατῴκει ἐν αὐτῇ. 26 καὶ ἤκουσεν ὁ
ἐπιστρέψας αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ καὶ ⌜εἶπεν Ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ⌜
οὗτος ὃς παρεπίκρανε τὸ ῥῆμα Κυρίου·⌟ 27 28 καὶ ἐπορεύθη καὶ εὗρε ⌟
τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐρριμμένον ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἡ ὄνος καὶ ὁ λέων
εἱστήκεισαν παρὰ τὸ σῶμα, καὶ οὐκ ἔφαγεν ὁ λέων τὸ σῶμα καὶ
τὴν ὄνον οὐ συνέτριψεν. 29 καὶ ἦρεν ὁ προφήτης ὁ πρεσβύτης τὸ
σῶμα τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπέθηκεν αὐτὸ ἐπὶ τὴν ὄνον, καὶ
ἐπέστρεψεν αὐτὸ εἰς τὴν πόλιν ὁ προφήτης τοῦ θάψαι αὐτόν. 30 καὶ
ἔθηκε τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν τῷ τάφῳ ἑαυτοῦ καὶ ἐκόψατο αὐτόν Οὐαί,

20 ἐγένετο + καὶ ἐγένετο 82 αὐτῶν καθημένων] αὐτοῦ καθεμένου 19 108 **21** Ἀνθ᾽ ὧν παρεπίκρανας bis scr 93 **22** ἐλάλησε] ἐλάλησα 19 108 Tht πίῃς] πιεῖς 19 108 **23** >αὐτὸν 2.° 108 τὴν] τὸν 127 **24** >ὁ 1.° 82 ἡ] ὁ 93 127 >παρ᾽ αὐτῷ — εἱστήκει 127 αὐτῷ] αὐτό 93 σῶμα 2.° + καὶ ἰδοὺ ἄνδρες παραπορευόμενοι καὶ εἶδον τὸ θνησιμαῖον ἐρριμμένον ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὁ λέων εἱστήκει ἐχόμενα τοῦ θνησιμαίου 19 108 (ἡστήκει) **25** ἄνδρες pr οἱ 19 108 οὗ] ὅτι 82 **26** ῥῆμα Κυρίου + καὶ ἔδωκεν αὐτὸν Κύριος τῷ λέοντι καὶ συνέτριψεν αὐτὸν καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου ὃ ἐλάλησεν αὐτῷ. καὶ ἐλάλησε πρὸς τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ λέγων Ἐπισάξατέ μοι τὴν ὄνον. καὶ ἐπέσαξαν 19 108 **28** ἡ] ὁ 82 93 127 εἱστήκησαν 19 108 82 οὐκ ἔφαγεν / ὁ λέων tr 93 τὴν] τὸν 108 82 93 127 **29** ἐπέθηκεν] ἀνέθηκεν 82 τὴν 1.°] τὸν 82 127 **30** ἔθηκε] ἔθεκεν 19 108 >ἐν τῷ τάφῳ ἑαυτοῦ 127* sed habet 127^{mg} ἑαυτοῦ] αὐτοῦ 19 108 93* αὐτόν pr ἐπ᾽ 82 Οὐαί] Νουέ 82

24 Καὶ εὗρεν αὐτὸν ὁ λέων ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ἐθανάτωσεν Ast 18, 23-24 *Et asina stabat ante eum* L_{91-95} *Et asina stabat iuxta eum* L_{115} *Et asina stabat ad eum* Luc **25** *Et accesserunt viri loci illius* L_{115} *Et venerunt viri civitatis illius et locuti sunt in civitate ubi prophetes senior habitabat in illa* Luc **28** *Et leo non manducavit corpus eius* L_{115} *Et leo non edit corpus illius* Luc

ἀδελφέ. 31 καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ κόψασθαι αὐτόν, καὶ εἶπε τοῖς υἱοῖς
αὐτοῦ λέγων Ἐὰν ἀποθάνω, θάψατέ με ἐν τῷ τάφῳ τούτῳ ἐν ᾧ ὁ
ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ τέθαπται ἐν αὐτῷ· παρὰ τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ θέτε
με, ἵνα σωθῇ τὰ ὀστᾶ μου μετὰ τῶν ὀστῶν αὐτοῦ· 32 ὅτι γινόμενον
ἔσται τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν ἐν λόγῳ Κυρίου ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου
τοῦ ἐν Βαιθὴλ καὶ ἐπὶ τοὺς οἴκους τῶν ὑψηλῶν τῶν ἐν Σαμαρείᾳ.
33 καὶ μετὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο οὐκ ἐπέστρεψεν Ἱεροβοὰμ ἀπὸ τῆς κακίας
αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψε καὶ ἐποίησεν ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ ἱερέας τῶν
ὑψηλῶν· ⸢ὁ βουλόμενος ἐπλήρου τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἐγίνετο
ἱερεὺς τῶν ὑψηλῶν⸥. 34 καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆμα τοῦτο εἰς ἁμαρτίαν τῷ
οἴκῳ Ἱεροβοὰμ καὶ εἰς ὄλεθρον καὶ εἰς ἀφανισμὸν ἀπὸ προσώπου
τῆς γῆς. 35 καὶ Ῥοβοὰμ υἱὸς Σολομῶντος ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰούδαν
καὶ Βενιαμείν. υἱὸς τεσσαράκοντα καὶ ἑνὸς ἐτῶν Ῥοβοὰμ ἐν τῷ
βασιλεῦσαι αὐτόν, καὶ ἑπτὰ καὶ δέκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν
Ἱερουσαλὴμ τῇ πόλει ἐν ᾗ ἐξελέξατο Κύριος θέσθαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ
ἐκεῖ ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ. καὶ τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς
αὐτοῦ Νααν ὰ ἡ Ἀμμανεῖτις. 36 καὶ ἐποίησε Ῥοβοὰμ τὸ πονηρὸν
ἐνώπιον Κυρίου καὶ παρεζήλωσεν αὐτὸν ἐν πᾶσιν οἷς ἐποίησαν οἱ
πατέρες αὐτοῦ, καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν αἷς ἥμαρτον.
37 καὶ ⸢ᾠκοδόμησαν ἑαυτοῖς ὑψηλὰ καὶ στήλας καὶ ἄλση ἐπὶ πάν-
τα βουνὸν ὑψηλὸν καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου συσκίου. 38 καὶ σύν-
δεσμος ἐγένετο ἐν τῇ γῇ, καὶ ἐποίησεν ἀπὸ πάντων τῶν βδελυγ-
μάτων τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῆρε Κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν
Ἰσραήλ⸥. 39 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ πέμπτῳ βασιλεύοντος
Ῥοβοάμ, ἀνέβη Σουσακεὶμ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἐπὶ Ἱερουσαλήμ.
40 καὶ ἔλαβε πάντας τοὺς θησαυροὺς οἴκου Κυρίου καὶ τοὺς θη-
σαυροὺς οἴκου τοῦ βασιλέως καὶ τὰ δόρατα τὰ χρυσᾶ ἃ ἔλαβε Δα-
υὶδ ἐκ χειρὸς τῶν παίδων Ἁδραάζαρ βασιλέως Σουβὰ καὶ
εἰσήνεγκεν αὐτὰ εἰς Ἱερουσαλήμ, τὰ πάντα ἔλαβε, καὶ τὰ ὅπλα τὰ

31 θάψατε] θάψετε 82 >ἐν αὐτῷ 82 μετὰ] παρά 19 ὀστῶν] ὀστοῦν 19 108 32 ὅτι] καὶ ed >τῶν 2.° 82 33 Ἱεροβοὰμ] Ι αμ 93 ἐγίνετο] ἐγένετο Tht (ἐγίν. Tht^{ap}) 34 >οἴκῳ 93 τῆς γῆς] hic inserit 127 paragraphum 13, 1-13 secundum novam recencionem, cf. notam apud 13, 1 in apparatu 35 ἐπὶ] ἐν 82 Ἰούδαν] Ἰούδα 19 82: pr γῇ 82 Βενιαμείν] Βενιαμίν 19 108 93 τεσσεράκοντα 127 ἐτῶν] ἐν τῷ 82 ἐν] ἐπί 19 108 >τῶν 19 82 Νααν ὰ] Ναανάν 93 >ἡ 93 Ἀμμανεῖτις 82 127: Ἀμανῖτις 19 108 (-της): Ἀμμανῖτις ed 36 Ῥοβοὰμ] Ῥοβοάβ 108 αὐτοῦ] αὐτῶν 93 >ἐν 127 37 ᾠκοδόμησα 93 συσκίου] συσσκίου 127: κατασκίου 82 38 ἐποίησεν] ἐποίησαν Tht βδελλυγμάτων 93 ἐξῆρε] ἐξώρισε Tht (ἐξῆρε Tht^{ap}) 39 βασιλεὺς] βασιλέως 82 40 καὶ τὰ δόρατα — Ἱερουσαλήμ sub — 127

35 Ὁ δὲ Σολόμωνος υἱὸς Ῥοβόαμος ὁ τῶν δύο φυλῶν βασιλεύς Jos VIII 246

χρυσᾶ ἃ ἐποίησε Σολομῶν. [41] καὶ ἐποίησε Ῥοβοὰμ ὁ βασιλεὺς
ὅπλα χαλκᾶ ἀντ᾿ αὐτῶν καὶ ἐπέθεντο ἐπ᾿ αὐτῶν οἱ ἡγούμενοι τῶν
παρατρεχόντων, οἱ φυλάσσοντες τὸν πυλῶνα οἴκου Κυρίου. [42] καὶ
ἐγένετο, ὡς ἂν εἰσεπορεύετο ὁ βασιλεὺς εἰς οἶκον Κυρίου, καὶ ἦρον
αὐτὰ οἱ παρατρέχοντες καὶ ⌜ἀπηρείδοντο αὐτὰ εἰς τὸ Θεκουὲ τῶν ⌜
παρατρεχόντων⌟. [43] καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ῥοβοὰμ καὶ πάντα ⌟
ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν
ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰούδα; [44] καὶ πόλεμος ἦν ἀνάμεσον Ῥοβοὰμ
καὶ ἀνάμεσον Ἰεροβοὰμ πάσας τὰς ἡμέρας. [45] καὶ ἐκοιμήθη
Ῥοβοὰμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ θάπτεται μετὰ τῶν πατέρων
αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυὶδ καὶ ἐβασίλευσεν Ἀβιὰ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾿ αὐτοῦ.

15, [1] Ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει βασιλεύοντος Ἰεροβοὰμ υἱοῦ
Ναβὰτ βασιλεύει Ἀβιὰ υἱὸς Ῥοβοὰμ ἐπὶ Ἰούδαν. [2] καὶ ἓξ ἔτη ἐβασί-
λευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μααχὰ θυ-
γάτηρ Ἀβεσσαλώμ. [3] καὶ ἐπορεύθη ἐν ταῖς ἁμαρτίαις οἴκου τοῦ πα-
τρὸς αὐτοῦ αἷς ἐποίησεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ· οὐκ ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ
τελεία μετὰ Κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ καθὼς ἡ καρδία Δαυὶδ τοῦ πα-
τρὸς αὐτοῦ. [4] ὅτι ⌜τῷ Δαυὶδ ἔδωκεν αὐτῷ Κύριος κατάλειμμα, ἵνα ⌜
στήσῃ τὰ τέκνα αὐτοῦ μετ᾿ αὐτὸν⌟ καὶ στήσῃ τὴν Ἰερουσαλήμ, ⌟
[5] ὡς ⌜ἐποίησε Δαυὶδ τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου καὶ οὐκ ἐξέκλινεν ἀπὸ ⌜
πάντων ὧν ἐνετείλατο αὐτῷ, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ
ἐκτὸς ἐν ῥήματι Οὐρείου τοῦ Χετταίου⌟. [6] [7] καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ⌟
Ἀβιὰ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βι-
βλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰούδα; καὶ πόλεμος ἦν
ἀνάμεσον Ἀβιὰ καὶ ἀνάμεσον Ἰεροβοάμ. [8] καὶ ἐκοιμήθη Ἀβιὰ με-
τὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν τῷ εἰκοστῷ καὶ τετάρτῳ ἔτει τοῦ

ἐποίησε] ἔλαβε 82 41 χαλκᾶ] χρυσᾶ 93 42 >καὶ ἐγένετο — Κυρίου 93 ἦρον] ἦραν 127 43 λόγων] λόγου 93 >τῶν 3.° 93 44 καὶ πόλεμος ἦν ἀνάμεσον sub — 127 >ἀνάμεσον 19 108 45 καὶ ἐκοιμήθη Ῥοβοὰμ μετὰ sub — 127 >καὶ θάπτεται — πατέρων αὐτοῦ 82* sed habet 82^{mg} ἐβασίλευσε + ἀντ᾿ αὐτοῦ 93 Ἀβιὰ υἱὸς] ὁ υἱός 93 ἀντ᾿ αὐτοῦ] Ἀβιά 93

15, 1 Βασιλεύει Ἀβιὰ] βασιλεύοντος 93 Ἀβιὰ] Ἰεροβοάμ 19 >Ῥοβοὰμ 19 Ῥοβοὰμ + υἱοῦ Ναβάτ 93 Ἰούδαν] Ἰούδα 19 2 ἓξ] τρία 127 ἔτη] ἔτει 93 Μααχὰ] Μααχάθ 19 108 Ἀβεσσαλώμ] Ἀβεσαλώμ 19 108 82 4 τῷ] διά 19 108 Tht (τῷ Tht^{ap}) κατάλειμμα + ἐν Ἰερουσαλὴμ sub ⁜ 127 ἵνα στήσῃ — καὶ στήσῃ sub ⁜ 127 5 ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ sub — 127 ἐκτὸς — Ἀβιὰ sub ⁜ 93 127 Οὐρείου] Οὐρίου 19 108 8 καὶ τετάρτῳ] post ἔτει 93: > 127

41 *Qui custodiebant ianuam domus Domini* L91-95 45 Ὁ υἱὸς Ἀβίας Jos VIII 264

Ἰεροβοάμ, καὶ θάπτεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ.
καὶ ἐβασίλευσεν Ἀσὰ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. 9 ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ
εἰκοστῷ καὶ τετάρτῳ τοῦ Ἰεροβοὰμ βασιλέως τοῦ Ἰσραὴλ βασι-
λεύει Ἀσὰ ἐπὶ Ἰούδαν. 10 καὶ τεσσαράκοντα καὶ ἓν ἔτος ἐβασίλευ-
σεν ἐν Ἰερουσαλήμ. καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἀνά, θυγάτηρ
⌈ Ἀβεσσαλώμ. 11 καὶ ⌈ἐποίησεν Ἀσὰ τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου ὡς
Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, 12 καὶ ἀφεῖλε τὰς στήλας ἀπὸ τῆς γῆς καὶ
ἐξῆρε πάντα τὰ ἐπιτηδεύματα ἃ ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ 13 καὶ
τὴν Ἀνὰ τὴν μητέρα αὐτοῦ μετέστησε τοῦ μὴ εἶναι ἡγουμένην
καθότι ἐποίησε σύνοδον τῷ ἄλσει αὐτῆς. καὶ ἐξέκοψεν αὐτὰ Ἀσὰ
καὶ πάσας τὰς καταδύσεις αὐτῆς καὶ ἐνέπρησεν ἐν πυρὶ ἐν τῷ χει-
μάρρῳ Κεδρών. 14 τὰ δὲ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρεν. πλὴν ἡ καρδία Ἀσὰ
⌋ οὐκ ἦν τελεία μετὰ Κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας αὐτοῦ⌋. 15 καὶ εἰσή-
νεγκεν Ἀσὰ εἰς τὸν οἶκον Κυρίου τοὺς κίονας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
καὶ τοὺς κίονας αὐτοῦ ἀργυροῦς καὶ χρυσοῦς, καὶ εἰσήνεγκεν εἰς
τὸν οἶκον Κυρίου ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ σκεύη. 16 καὶ πόλεμος
ἦν ἀνάμεσον Ἀσὰ καὶ ἀνάμεσον Βαασὰ βασιλέως Ἰσραὴλ πάσας
τὰς ἡμέρας. 17 καὶ ἀνέβη Βαασὰ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἰούδαν καὶ
ᾠκοδόμησε τὴν Ῥαμὰ τοῦ μὴ εἶναι ἐκπορευόμενον καὶ εἰσπορευό-
μενον τῷ Ἀσὰ βασιλεῖ Ἰούδα. 18 καὶ ἔλαβεν Ἀσὰ τὸ ἀργύριον καὶ
τὸ χρυσίον τὸ εὑρεθὲν ἐν τοῖς θησαυροῖς οἴκου Κυρίου καὶ ἐν τοῖς
θησαυροῖς οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ ἔδωκεν αὐτὰ εἰς χεῖρας τῶν
παίδων αὐτοῦ, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς Ἀσὰ πρὸς
υἱὸν Ἁδὲρ υἱοῦ Ταβερεμμὰν υἱοῦ Ἀζεὶβ βασιλέως Συρίας τοῦ
κατοικοῦντος ἐν Δαμασκῷ λέγων 19 Διαθήκη ἔστω ἀνάμεσον ἐμοῦ

θάπτεται + ἐν πόλει Δαυίδ 82 πατέρων αὐτοῦ + ἐν τῷ εἰκόστω καὶ τετάρτω ἔτει τοῦ Ἰεροβοὰμ καὶ θάπτεται 82 Δαυίδ + μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ 82 9 >ἐν τῷ 82* sed habet 82^{mg} τετάρτῳ] πρώτω 127 >τοῦ 2.° 127 10 Ἀβεσσαλώμ] Ἀβεσαλώμ 19 108 82 93 11 Ἀσὰ] Ἀβεσά 19 13 Ἀνὰ] Ἄναν Tht (Ἄνα Tht^{ap}) τῷ ἄλσει pr ἐν ed >ἐξέκοψεν Tht sed habet Tht^{ap} καταδύσεις] καταλύσεις 82 93 χειμάρω 108 14 >οὐκ 19 108 15 Ἀσὰ] Ἀσσά 19 >Ἀσὰ — οἶκον Κυρίου 82 >Κυρίου 93 αὐτοῦ 2.°] τούς 19 108 >ἀργυροῦς καὶ χρυσοῦς καὶ 82 χρυσοῦς] χρυσάς 19 ἀργύριον] ἀργυρίους 82 χρυσίον] χρυσίους 82 16 πόλεμος pr ὁ 93 >Ἀσὰ καὶ ἀνάμεσον 82 Βαασὰ] Βασά 19 108 93: Βαασσά 82 17 καὶ ἀνέβη Βαασὰ βασιλεὺς sub — 127 Ῥαμὰ] Ῥααμά 82 ἐκπορευόμενον] εἰσπορ. 82 εἰσπορευόμενον] ἐκπορ. 82 τῷ] τόν 19 βασιλεῖ] βασιλέως 82 18 εὑρεθὲν sub ※ 127 >τοῖς 82 οἴκου 1.° pr τοῦ 82 >Κυρίου καὶ — οἴκου 2.° 82 αὐτὰ] αὐτό 19 108 93 υἱοῦ Ταβερεμμὰν υἱοῦ] τὸν Ταβερνὰν υἱόν 82 Ἀζεὶβ] Ἀζαήλ 19 108 82 Συρίας] Ἀσσυρίας 82 19 Διαθήκη] διαθήκην 82: pr διάθου 82 >ἀνάμεσον ἐμοῦ

15, 12 *Titulos a terra, et exterminavit omnes adinventiones patris eius* L91-95 13 *Quia faciebat congregationem in luco suo* L91-95 19 *Testamentum est inter me et inter te* L91-95

καὶ ἀνάμεσον σου καὶ ἀνάμεσον τοῦ πατρός μου καὶ ἀνάμεσον
τοῦ πατρός σου. ἰδοὺ ἀπέσταλκά σοι δῶρα, ἀργύριον καὶ
χρυσίον· δεῦρο, διασκέδασον τὴν διαθήκην σου τὴν πρὸς Βαασὰ
βασιλέα Ἰσραήλ, καὶ ἀναβήσεται ἀπ' ἐμοῦ. 20 καὶ ἤκουσεν υἱὸς
Ἀδὲρ τοῦ βασιλέως Ἀσά, καὶ ἀπέστειλε τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνά-
μεως αὐτοῦ ἐν ταῖς πόλεσι τοῦ Ἰσραήλ, καὶ ἐπάταξε τὴν Αἰν καὶ
τὴν Δὰν καὶ τὴν Ἀβελμαὰ καὶ πᾶσαν τὴν γῆν Χεννέρεθ, ἕως
πάσης τῆς γῆς Νεφθαλεί. 21 καὶ ἐγένετο, ὡς ἤκουσε Βαασά, καὶ
διέλιπε τοῦ οἰκοδομεῖν τὴν Ῥαμὰ καὶ ἀνέστρεψεν εἰς Θερσά· 22 καὶ
ὁ βασιλεὺς Ἀσὰ παρήγγειλε παντὶ Ἰούδα εἰς Ἐνακείμ, καὶ αἴρουσι
τοὺς λίθους τῆς Ῥαμὰ καὶ τὰ ξύλα αὐτῆς ἃ ᾠκοδόμησε Βαασά,
καὶ ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς Ἀσὰ τὸν βουνὸν Βενιαμεὶν καὶ τὴν σκο-
πιάν. 23 καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀσὰ καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία αὐτοῦ
ἣν ἐποίησε, καὶ αἱ πόλεις ἃς ᾠκοδόμησε, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμ-
μένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰούδα; ⌜πλὴν ⌜
ἐν καιρῷ τοῦ γήρους αὐτοῦ ἐποίησεν Ἀσὰ τὸ πονηρὸν καὶ ἐπόνεσε
τοὺς πόδας αὐτοῦ⌟. 24 καὶ ἐκοιμήθη Ἀσὰ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ⌟
καὶ θάπτεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ. καὶ ἐβασί-
λευσεν Ἰωσαφὰτ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. 25 καὶ Ναδὰβ υἱὸς
Ἰεροβοὰμ βασιλεύει ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν ἔτει δευτέρῳ τοῦ Ἀσὰ βασιλέως
Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσε Ναδὰβ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ δύο ἔτη. 26 καὶ ἐποίη-
σε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ ἐν αἷς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.
27 καὶ περιεκάθισεν ἐπ' αὐτὸν Βαασὰ υἱὸς Ἀχειὰ ἐπὶ τὸν οἶκον
Βεδδαμὰ τοῦ Ἰσσαχάρ, καὶ ἐχαράκωσεν αὐτὸν ἐν Γαβαθὼν τῇ τῶν
ἀλλοφύλων· καὶ Ναδὰβ καὶ πᾶς Ἰσραὴλ περιεκάθηντο ἐπὶ Γα-

καὶ 93 σου + λέγων 19 >ἀνάμεσον 4.° 82 >καὶ ἀνάμεσον τοῦ πατρός σου 93 ἀπέσταλκα] ἐξαπέστειλα 82 χρυσιόν + καί 93 Βαασὰ] Βαασάν 108 καὶ ἀναβήσεται ἀπ' ἐμοῦ 82 **20** υἱὸς pr ὁ 82 βασιλέως] βάσεως 127 τῆς δυνάμεως] τῶν δυνάμεων τῶν 82 >ἐν 82 ἐπάταξε] ἐπάταξαν 93 Αἰν] Ἀείν 82: Ἐνναίν 19 108 Ἀβελμαὰ] Ἀβελμαάν 93: Αβὲλ οἴκου Μααχά 82: Ἀβελμααχά ed >γῆν 82 Χεννέρεθ] Χενενέρεθ 19 93: Χειρώθ 82 Νεφθαλεί] Νεφθαλείμ 19 108 82: pr ἐν 82 **21** τοῦ + μή 127 Ῥαμὰ] Ῥαάμ 82 **22** >παρήγγειλε 82 Ἐνακείμ] Αἰνακείμ 93: Σενακείμ 82: Ἐνναχείμ 127 Βαασά pr ἐν τῇ 19 108 >ἐν 93 Βενιαμεὶν] Βενιαμίν 19 108 93 σκοπιάν] σκοπιά 82 **23** αἱ]> 82 93 127: τὰς ed πόλεις ἃς ᾠκοδόμησεν, οὐκ sub ※ 127 γεγραμμένα] γέγραπται 19 108 καιρῷ] sub — 127: pr τῷ Tht γήρους] γήρως 127 Tht (γήρους Tht^{ap}) >αὐτοῦ Tht sed habet Tht^{ap} >Ἀσὰ 82 **25** Ναδὰβ 1.°] Ναβάδ 19 108: Ναδάμ 82 δευτέρῳ] τρίτω 127 Ναδὰβ 2.°] Ναβάτ 19 108: Ναδάμ 82 **26** ἐξήμαρτε] ἐξήμαρτον 19 108 **27** Βαασὰ] Βασά 19 Ἀχειὰ] Ἀχιά 19 108 82 Βεδδαμὰ] Βελλαμά 19 108 ἐχαράκωσεν] ἐκάκωσεν 82 Γαβαθὼν 1.° et 2.°] Γαβαών 19 108 τῇ] τὴν 19 108

βαθών. [28] καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν Βαασὰ ἐν ἔτει τρίτῳ τοῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσε Βαασὰ ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. [29] καὶ ἐγένετο, ὡς ἐβασίλευσεν, ⌈ἐπάταξεν ὅλον τὸν οἶκον Ἰεροβοάμ, καὶ οὐχ ὑπελείπετο πᾶσαν πνοὴν ἐν τῷ Ἰεροβοὰμ ἕως τοῦ ἐξολοθρεῦσαι αὐτὸν πάντας κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλου αὐτοῦ Ἀχειὰ τοῦ Σηλωνείτου⌋ [30] περὶ τῶν ἁμαρτιῶν Ἰεροβοάμ, ὡς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ ἐν τῷ παροργισμῷ αὐτοῦ ἐν ᾧ παρώργισε Κύριον τὸν θεὸν Ἰσραήλ. [31] καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ναδὰβ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν βασιλέων Ἰσραήλ; [32] [33] καὶ ἐν τῷ τρίτῳ ἔτει τοῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα βασιλεύει Βαασὰ υἱὸς Ἀχειὰ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Θερσὰ εἴκοσι καὶ τέσσαρα ἔτη. [34] καὶ ἐποίησε Βαασὰ τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ Ἰεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ ἐν αἷς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.

16, [1] Καὶ ἐγένετο ῥῆμα Κυρίου πρὸς Ἰοὺ υἱὸν Ἀνανίου πρὸς Βαασὰ βασιλέα Ἰσραὴλ λέγων [2] Ἀνθ' ὧν ὕψωσά σε ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ἔδωκά σε ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραήλ, καὶ ἐπορεύθης ἐν ὁδῷ Ἰεροβοὰμ καὶ ἐξήμαρτες τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ τοῦ παροργίσαι με ἐν τοῖς ματαίοις αὐτῶν, [3] ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγείρω ὀπίσω Βαασὰ καὶ ὀπίσω τοῦ οἴκου αὐτοῦ κακά, καὶ δώσω τὸν οἶκον αὐτοῦ ὡς τὸν οἶκον Ἰεροβοὰμ υἱοῦ Ναβάτ. [4] τὸν τεθνηκότα τοῦ Βαασὰ ἐν τῇ πόλει, καταφάγονται αὐτὸν οἱ κύνες, καὶ τὸν τεθνηκότα αὐτοῦ ἐν τῷ πεδίῳ, καταφάγονται αὐτὸν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. [5] καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Βαασὰ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε καὶ αἱ δυναστεῖαι

28 τρίτῳ] τετάρτω 19 108 127 >τοῦ 127 **29** ἐπάταξεν + Βαασὰ βασιλεὺς Ἰσραὴλ Tht ὑπελείπετο] ὑπελίπετο 19: ὑπολείπετο 93 127: ὑπέλειπε ed πᾶσαν πνοὴν] Tht^{ap}: πᾶσα πνοὴ Tht δούλου pr τοῦ Tht Ἀχειὰ] Ἀχιά 19 108 Σηλωνείτου] Σηλωνίτου 19 Tht^{ap}: Σιλωνίτου 108 **30** ὡς] ὅς 108 Ἰσραὴλ + καί 82 >ἐν 2.° 82 Κύριον τὸν tr 82 Ἰσραὴλ pr τοῦ 93 127 **31** Ναδὰβ] Ναβάτ 82 ὅσα] ἅ 82 ἰδοὺ + γέγραπται 19 γέγραπται] γεγραμμένα ἐστίν 82 ἐπὶ βιβλίου] ἐν βιβλίω 82 τῶν ἡμερῶν tr 108 βασιλέων] τοῖς βασιλεῦσιν 82: pr τῶν 127 **33** ἐν τῷ ἔτει τῷ τρίτῳ 82 τρίτῳ] πέμπτω 19 108 127 βασιλεύει] βασιλεύσει 127 Ἀχειὰ] > 82: Ἀχιά 19 108 93 Ἰσραὴλ pr πάντα 82 τέσσερα 127 **34** >Βαασὰ 82 ἁμαρτίαις] ἡμέραις 93 127 >αὐτοῦ 19 108 ἐν αἷς] ὡς 82

16, **1** ῥῆμα] λόγος 82 πρὸς] ἐν χειρί 82 93 Ἰοὺ] υἱοῦ 19 υἱὸν] υἱοῦ 82 Ἀνανίου] Ἀνανί 19 108 82 Βαασὰ] Βαασάν 93 >βασιλέα Ἰσραὴλ 82 **2** Ἰσραὴλ pr τόν 82 ὁδῷ pr τῇ 82 Ἰσραὴλ τοῦ] τὸν Ἰσράήλ 82 **3** ὀπίσω 1.°] ἐπὶ σέ 82 ὀπίσω 2.°] ὄπισθεν 82 >κακά 82 αὐτοῦ 2.°] σου 82 **4** Βαασὰ] Βαασσά 82 >οἱ 82 >καταφάγονται 19 >αὐτὸν 19 108 82 **5** Βαασὰ] Βαασάν 93 ὅσα] ἅ 82

16, 3 *Et tradam domum ejus* Gi

αὐτοῦ, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰσραήλ; 6 καὶ ἐκοιμήθη Βαασὰ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ θάπτεται ἐν Θερσά. καὶ ἐβασίλευσεν Ἠλὰ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ ἐν τῷ εἰκοστῷ ἔτει Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα. 7 καὶ ἐλάλησε Κύριος ἐν χειρὶ Ἰοὺ υἱοῦ Ἀνανίου ἐπὶ Βαασὰ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν κακίαν αὐτοῦ ἣν ἐποίησεν ἐνώπιον Κυρίου, τοῦ παροργίσαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτοῦ τοῦ εἶναι αὐτὸν ὡς οἶκον Ἰεροβοάμ, καὶ ὑπὲρ τοῦ πατάξαι αὐτὸν ἐν τῷ Ἀσὰ βασιλεῖ Ἰούδα. 8 καὶ Ἠλὰ υἱὸς Βαασὰ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Θερσὰ δύο ἔτη. 9 καὶ συνεστράφη ἐπ' αὐτὸν Ζαμβρεὶ ὁ ἄρχων τοῦ ἡμίσους τῶν ἁρμάτων, καὶ αὐτὸς ἦν ἐν Θερσὰ πίνων καὶ μεθύων ἐν τῷ οἴκῳ Ὠσὰ τοῦ οἰκονόμου τοῦ ἐν Θερσά. 10 καὶ εἰσῆλθε Ζαμβρεὶ καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ. 11 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν τὸν Ζαμβρεί, ἐν τῷ καθίσαι αὐτὸν ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ἐπάταξεν τὸν οἶκον Βαασὰ 12 κατὰ τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησε Κύριος ἐπὶ τὸν οἶκον Βαασὰ ἐν χειρὶ Ἰοὺ υἱοῦ Ἀνανίου τοῦ προφήτου, 13 περὶ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν Βαασὰ καὶ Ἠλὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ, τοῦ παροργίσαι αὐτὸν ἐν τοῖς ματαίοις αὐτῶν. 14 καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἠλὰ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰσραήλ; 15 ἐν τῷ εἰκοστῷ καὶ δευτέρῳ ἔτει Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα ἐβασίλευσε Ζαμ-

γέγραπται ἐπὶ βιβλίου] ἐγγεγραμμένα ἐν βιβλίῳ 82 τῶν βασιλέων] τοῖς βασιλεῦσιν 82 6 Θερσά] Θαροά 127 ἐβασίλευσεν] βασιλεύει 82 >τῷ 82 εἰκόστῳ ἔτει] tr 82: εἰκόστῳ ἐννάτῳ ἔτει 127 Ἀσὰ pr τοῦ 82 7 ἐλάλησε Κύριος post Ἀνανίου 82 Ἰοὺ] > 19: Ἡού 93 Ἀνανίου] ἀνί 82*: Ἀνανί 19 82^{c}: + τοῦ πατρός σου 82 >καὶ ἐπὶ 82 >αὐτοῦ 2.° 82 >τοῦ 2.° 127 ὡς οἶκον] καθὼς ὁ οἶκος 82 >ἐν τῷ Ἀσὰ — Ἰούδα 82 >βασιλεῖ 93 8 Βαασά] Βαασσά 82 ἐν Θερσὰ post ἔτη 82 Θερσὰ] Θεροά 127 9 συνεστράφη] συνέστρεψεν 82 Ζαμβρεὶ] Ζαμβρί 19 108 82: pr τοὺς παῖδας αὐτοῦ 82 τοῦ 1.°] τῆς 82 τῶν ἁρμάτων] τῆς ἵππου 82 Θερσὰ 1.° et 2.°] Θεροά 127 >καὶ 3.° 82 Ὠσὰ] Ἀσά 19 82 >τοῦ 3.° 82 10 Ζαμβρεὶ] Ζαμβρί 19 108 82 >καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν 127* sed habet 127^{mg} 11 ἐγένετο] ἐγενήθη 82 τὸν Ζαμβρεὶ] >82: τὸν Ζαμβρῆ 19 108 (-ι) θρόνου αὐτοῦ + καί 82 τὸν οἶκον pr ὅλον 82 Βαασὰ] Βαασσά 82 12 ῥῆμα + Κυρίου 19 108 82 >Κύριος 82 Βαασὰ] Βαασσά 82 ἐν χειρὶ] καὶ πρός 82 >Ἰοὺ 19 υἱοῦ] τόν 82 Ανανι ed Ἀνανίου τοῦ προφήτου] προφήτην 82 13 ὡς] ὅς ed αὐτὸν] Κύριον τὸν θεὸν Ἰσραήλ 82 (>τὸν) ed 14 ὅσα] ἅ 82 γέγραπται ἐπὶ βιβλίου] γεγραμμένα ἐν βίβλῳ 82 τῶν βασιλέων] τοῖς βασιλεῦσιν 82 15 ἐν + δέ 19 >ἐν τῷ —Ἰούδα 82 εἰκόστῳ] τριακόστῳ 127 δευτέρῳ] πρώτῳ 127 ἐβασίλευσε Ζαμβρεὶ] καὶ Ζαμβρὶ ἐβασίλευσεν 82

6 *Et regnavit Ela* L_{115} 7 *In manu Ieu fili Anan locutus est Dominus* L_{115} *Ut esset sicut domus Hieroboam* L_{115} 9 *Et conversus est in eum Zambri* L_{115} 11 *Et percussit domum Baasa* L_{115} 14 *Et reliqua verborum Ela et omnia quae fecit* L_{115}

βρεὶ ἐν Θερσὰ ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ ἡ παρεμβολὴ Ἰσραὴλ ἐπὶ Γα-
βαθὼν τὴν τῶν ἀλλοφύλων. 16 καὶ ἤκουσεν ὁ λαὸς ἐν τῇ
παρεμβολῇ λεγόντων Συνεστράφη Ζαμβρεὶ καὶ πέπαικε τὸν βασι-
λέα Ἠλά. καὶ ἐβασίλευσεν ὁ λαὸς τὸν Ἀμβρεὶ τὸν ἡγεμόνα τῆς
στρατιᾶς ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν τῇ παρεμβολῇ. 17 καὶ
ἀνέβη Ἀμβρεὶ ἐκ Γαβαθὼν καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ, καὶ πε-
ριεκάθισεν ἐπὶ Θερσά. 18 καὶ ἐγένετο ὡς εἶδε Ζαμβρεὶ ὅτι προκα-
τείληπται ἡ πόλις αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται εἰς ἄντρον τοῦ οἴκου
τοῦ βασιλέως, καὶ ἐνεπύρισεν ἐφ' ἑαυτὸν τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως
ἐν πυρί, καὶ ἀπέθανεν 19 ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ὧν ἐποίησε, τοῦ
ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, τοῦ πορευθῆναι ἐν ὁδῷ
Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ, ὡς ἐξήμαρτε
τὸν Ἰσραήλ. 20 καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ζαμβρεὶ καὶ αἱ συνάψεις
αὐτοῦ ἃς συνῆψεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων
τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰσραήλ; 21 τότε μερίζεται ὁ λαὸς
Ἰσραήλ. ἥμισυ αὐτοῦ γίνεται ὀπίσω Θαβεννεὶ υἱοῦ Γωνὼθ τοῦ
βασιλεῦσαι αὐτόν, καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ λαοῦ γίνεται ὀπίσω Ἀμβρεὶ
τοῦ βασιλεῦσαι αὐτόν. 22 καὶ ὁ λαὸς ὁ ὢν ὀπίσω Ἀμβρεὶ
ὑπερεκράτησε τὸν λαὸν τὸν ὀπίσω Θαβεννεί, υἱοῦ Γωνώθ. καὶ
ἀπέθανε Θαβεννεὶ καὶ Ἰωρὰμ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐν τῷ καιρῷ
ἐκείνῳ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀμβρεὶ μετὰ τὸν Θαβεννεί. 23 ἐν τῷ
τριακοστῷ καὶ πρώτῳ ἔτει τοῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα βασιλεύει
Ἀμβρεὶ ἐπὶ Ἰσραὴλ δώδεκα ἔτη· ἐν τῇ Θερσὰ βασιλεύει ἓξ ἔτη.

Ζαμβρεὶ] Ζαμβρί 19 108 Θερσὰ] Θουρσά 19 ἑπτὰ ἡμέρας tr 82 καὶ ἡ παρεμβολὴ sub — 127 Γαβαθὼν] Γαβαώv 19 108 82 **16** λεγόντων] λέγων 19 Συνεστράφη + ἂν 82 Ζαμβρεὶ] Ζαμβρί 19 108: >82 πέπαικε] πέπαικα 93: ἔπεσε 82 >Ἠλά 82 ἐβασίλευσεν] ἐβασίλευσαν 82 >ὁ λαὸς 82 Ἀμβρεὶ] Ἀμβρί 19 108: Ζαμβρί 82 ἡγεμόνα] ἡγούμενον 82 ἐπὶ Ἰσραὴλ post Ἀμβρεὶ 82 **17** ἀνέβη] ἀπέβη 19 Ἀμβρεὶ] Ἀμβρί 19 108: Ζαμβρί 82 ἐκ] ἐν 108 Γαβαθὼν] Χαβαών 19: Γαβαών 108: Γαθών 93* ἐπὶ 2.°] ἐν 19 108 82 **18** Ζαμβρεὶ] Ζαμβρί 19 108 82 **19** ἁμαρτιῶν + αὐτοῦ 19 108 **20** Ζαμβρεὶ] Ζαμβρί 19 108 αἱ] >19: τάς 82 λόγων pr τῶν 19 **21** Θαβεννεὶ] Θαμεννεί 108: Θαμβεννεί 82: Θαβεννῆ 93 Γωνὼθ] Γωνωέ 82: Γονώθ 93 Ἀμβρεὶ] Ἀμβρί 19 108 **22** Ἀμβρεὶ] scripsi: Ζαμβρί 19 108: Ἀμβρὶ ed ὑπερεκράτησε] scripsi cum ed: ὑπερεκρανώτησε 19 108 >Ἀμβρεὶ — Θαβεννεὶ 82 93 127 Θαβεννεὶ 1.°] Θαμεννεί 108: Θαμβεννεί 82 Γωνώθ] Γώθ 19 108 Θαβεννεὶ 2.°] Θαμβεννεί 82: Θαμεννεί 108 Ἀμβρεὶ] Ἀμβρί 19 108 · Θαβεννεί 3.°] Θαμεννεί 108 82 **23** Ἀμβρεὶ] Ἀμβρί 19 108 ἔτη + καί 19 108

17 Ἀπὸ τῆς Γαβαθώνης Jos VIII 310 *Et ascendit Zambri de Gabathon et omnis Israel cum eo* L115 **22** *Et populus qui erant cum Amri obtinuit populum qui erat cum Thamenni fili Gonoth. Et mortuus est Thebenni* L91-95

24 καὶ ⌜ἐκτήσατο ᾿Αμβρεὶ τὸ ὄρος τὸ Σομορὼν παρὰ Σέμμηρ τοῦ ⌜
κυρίου τοῦ ὄρους δύο ταλάντων ἀργυρίου, καὶ ᾠκοδόμησε τὸ ὄρος
καὶ ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ ὄρους οὗ ᾠκοδόμησεν ἐπὶ τῷ ὀνόματι
Σέμμηρ τοῦ κυρίου τοῦ ὄρους Σομορών⌟. 25 καὶ ἐποίησεν ᾿Αμβρεὶ τὸ ⌟
πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἐπονηρεύσατο ὑπὲρ πάντας τοὺς γε-
νομένους ἔμπροσθεν αὐτοῦ. 26 καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ ᾿Ιεροβοὰμ
υἱοῦ Ναβάτ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ ἐν αἷς ἐξήμαρτε τὸν
᾿Ισραήλ, τοῦ παροργίσαι Κύριον θεὸν ᾿Ισραὴλ ἐν τοῖς ματαίοις
αὐτοῦ. 27 καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ᾿Αμβρεὶ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε,
καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου
λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ᾿Ισραήλ; 28 καὶ ἐκοιμήθη ᾿Αμβρεὶ
μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπτεται ἐν Σαμαρείᾳ, καὶ ἐβασίλευσεν
᾿Αχαὰβ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾿ αὐτοῦ. 29 καὶ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ ἐνδεκάτῳ
τοῦ ᾿Αμβρεὶ βασιλεύει ᾿Ιωσαφὰτ υἱὸς ᾿Ασὰ ἐπὶ ᾿Ιούδαν· υἱὸς τριά-
κοντα καὶ πέντε ἐτῶν ᾿Ιωσαφὰτ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ εἴκοσι
καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ᾿Ιερουσαλήμ. 30 καὶ ὄνομα τῆς μη-
τρὸς αὐτοῦ Γαζουβά, θυγάτηρ Σελεεί. 31 καὶ ἐπορεύθη ᾿Ιωσαφὰτ ἐν
τῇ ὁδῷ ᾿Ασὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἐξέκλινεν ἀπ᾿ αὐτῆς τοῦ
ποιεῖν ⌜τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου⌟, πλὴν τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρεν ⌜⌟
᾿Ιωσαφάτ· ἔθυον ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν καὶ ἐθυμίων. 32 καὶ συνέθετο

24 ἐκτήσατο] ἐκτίσατο 19 108 ᾿Αμβρεὶ] ᾿Αμβρί 19 108: Ζαμβρῇ Tht Σομορὼν] Σομορόν 82: Σωμορών 108 τοῦ ὄρους] αὐτοῦ Tht ᾠκοδόμησε] ᾠκοδόμησαν 93 οὗ] ὅ 127 Σέμμηρ] Σόμμηρ 19 108 Σομορών] Σομορρών 19 (σεμ.) 108 82 **25** ᾿Αμβρεὶ] ᾿Αμβρί 19 108: Ζαμβρεί 82 **26** πάσῃ] πασί 82 αὐτοῦ] αἷς ἐποίησεν sub ※ 127 >ἐν 3.° 82 Κύριον pr τόν 19 108 >θεὸν ᾿Ισραὴλ 93 127 αὐτοῦ] αὐτῶν 82 **27** ᾿Αμβρεὶ] ᾿Αμβρί 19 108: Ζαμβρεί 82 ὅσα] ἅ 82 αἱ δυναστεῖαι] ἡ δυναστεῖα 82 γέγραπται] γεγραμμένα **28** ᾿Αμβρεὶ] ᾿Αμβρί 19 108: Ζαμβρεί 82 ἐβασίλευσεν] βασιλεύει 82 **29** ἐνδεκάτῳ] δωδεκάτω 127: + ἔτει 82 >τοῦ 19 108 ᾿Αμβρεὶ] ᾿Αμβρί 19 108: Ζαμβρεί 82 >ἐπὶ ᾿Ιούδαν 82 υἱὸς] ἐτῶν 82 >᾿Ιωσαφὰτ 2.° 82 τῷ βασιλεύειν αὐτόν] τῇ βασιλεία αὐτοῦ 82 **30** θυγάτηρ Σελεεί. καὶ ἐπορεύθη sub — 127 Σελεεί] Σελεί 82 **31** >᾿Ιωσαφὰτ 1.° et 2.° 82 >καὶ 2.° 93 127 ποιεῖν] ποιῆσαι 82 πλὴν] πάντα 19 108 82 τὰ ὑψηλὰ] τῶν ὑψηλῶν 82 >τὰ 93 ἐξῆρεν] ἐξῆραν 82 ἔθυον] ἐθύων 19 108 ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν] ἐν τοῖς ὑψηλοῖς 82 ἐθυμίον 82 **32** καὶ 1.° + ἃ 82 συνέθετο — μετὰ τοῦ sub — 127

24 *Filium autem habuit iste Somoron et dictus est mons Somor* Ep-Sa *gem* 91 **25** *Scriptum est etiam de Iambre* Luc **27** *Et omnia quae fecit et virtutes eius* L_{115} **29** *XXXV <annorum erat cum regnaret et XXV> annis regnavit in Hierusalem* L_{115} (sic Fischer ex homoioteleuton) **32** *Et constituit Iosafat* L_{115} *Et reliqua verborum Iosafat* L_{115}

Ἰωσαφὰτ μετὰ τοῦ βασιλέως Ἰσραήλ. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων
Ἰωσαφὰτ καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία αὐτοῦ ἣν ἐποίησε καὶ πολέμους
⌈ οὓς ἐπολέμησεν, ⌈οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων
⌋ τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰοῦδα;⌋ 33 καὶ τὰ λοιπὰ τῶν
συμπλοκῶν ἃ ἦν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀσὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, αἷς
ἐπέθεντο, ἐξῆρεν ἀπὸ τῆς γῆς. 34 καὶ βασιλεὺς οὐκ ἦν ἐν Συρίᾳ Να-
σείβ. 35 καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰωσαφὰτ ἐποίησε ναῦν πορευθῆναι εἰς
Θαρσεὶς εἰς Σωφειρὰ ἐπὶ χρυσίον. καὶ οὐκ ἐπορεύθη, ὅτι συνε-
τρίβη ἡ ναῦς ἐν Γεσειὼν Γάβερ. 36 τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ
πρὸς Ἰωσαφάτ· Ἐξαποστελῶ τοὺς παῖδας μου μετὰ τῶν παίδων
σοῦ ἐν τῇ νηί. καὶ οὐκ ἐβούλετο Ἰωσαφάτ. 37 καὶ ἐκοιμήθη
Ἰωσαφὰτ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπτεται μετὰ τῶν πα-
τέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ. καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ
ἀντ' αὐτοῦ. 38 ἐν ἔτει δευτέρῳ Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα βασιλεύει
Ἀχαὰβ υἱὸς Ἀμβρεί, καὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ εἴ-
κοσι καὶ δύο ἔτη. 39 καὶ ἐποίησεν Ἀχαὰβ τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυ-
ρίου, καὶ ἐπονηρεύσατο ὑπὲρ πάντας τοὺς γενομένους ἔμπροσθεν
αὐτοῦ. 40 καὶ οὐκ ἦν αὐτῷ ἱκανὸν τοῦ πορευθῆναι ἐν ταῖς ἁμαρτίαις
Ἰεροβοὰμ υἱοῦ Ναβάτ, καὶ ἔλαβε γυναῖκα Ἰεζάβελ τὴν θυγατέρα
Ἰεθβάαλ βασιλέως σιδωνίων. καὶ ἐπορεύθη Ἀχαὰβ καὶ ἐδούλευσε
⌈⌋ τῷ ⌈Βάαλ⌋ καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. 41 καὶ ἔστησε θυσιαστήριον
τῷ Βάαλ ἐν οἴκῳ τῶν προσοχθισμάτων αὐτοῦ ὃν ᾠκοδόμησεν ἐν
Σαμαρείᾳ. 42 καὶ ἐποίησεν Ἀχαὰβ τὸ ἄλσος, καὶ ἐπλεόνασεν
Ἀχαὰβ τοῦ ποιῆσαι παροργίσματα, τοῦ παροργίσαι τοῦ ποιῆσαι
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐξολοθρευθῆναι ἀνθ' ὧν ἐκακοποίησεν ὑπὲρ πάν-
τας τοὺς βασιλεῖς Ἰσραὴλ τοὺς γενομένους ἔμπροσθεν αὐτοῦ.

Ἰωσαφὰτ 1.°] Ἰωασαφάτ 82 >μετὰ τοῦ — Ἰωσαφὰτ 2.° 19 108 >τοῦ 82 >καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωσαφὰτ 82 >πολέμους 82 γέγραπται] γεγραμμένα 82 τῶν βασιλέων] τοῖς βασιλεῦσιν 82 **33** λοιπὰ + τῶν λόγων 19 108 συμπλοκῶν + ἃς ἐπέθεντο ed >αἷς ἐπέθεντο 82 **34** καὶ βασιλεὺς οὐκ ἦν sub — 127 Συρίᾳ pr τῇ 19 108 93 Νασείβ] Νασίβ 19 108 82 **35** ναῦν πορευθῆναι] συμπορευθῆναι 93 Σωφειρὰ] σωφηρά 19 108: >εἰς 19 82 ἐπὶ] ὑπὲρ 82 Γεσειὼν Γάβερ] Γεσιωνγαβέρ 19: Γαισωνγ. 108: Γαισηὼν Γαμβρέ 93: Γαισειὼν Γάβερ 127 **36** τότε sub — 127 Ἰσραὴλ... Ἰωσαφάτ tr 93 **37** καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ ὁ υἱὸς sub — 127 >ὁ 19 108 **38** Ἀμβρεί] Ἀμβρί 19 108: Ἀβρεί 82 **39** καὶ ἐποίησεν Ἀχαὰβ τὸ πονηρὸν sub — 127 τοὺς bis scr 93 **40** ἐν] ἐπί 19 108 Ἰεθβάαλ] Ἰεθβάλα 127 σειδωνίων 93 **41** ὃν] ὧν 19 108 82 **42** >καὶ ἐπλεόνασεν Ἀχαὰβ 127 παροργίσαι + κύριον supra lineam 127 τοῦ 3.°] καὶ 82 βασιλεῖς] βασιλέας 19 108 αὐτοῦ] αὐτῶν 108

39 *Et maligne fecit super omnes qui fuerunt ante eum* Luc **40** *Ethaal* $L_{91\text{-}95}$ **42** ἔμπροσθεν αὐτοῦ] Post haec verba omittunt sequentem versum Ant et Jos vid (cf. VIII 318).

17, 1 Καὶ εἶπεν Ἠλίας ὁ Θεσβίτης ὁ ἐκ Θεσσεβὼν τῆς Γαλαὰδ
πρὸς Ἀχαὰβ ⌐Ζῇ Κύριος ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ, εἰ ἔσται τὰ ⌐
ἔτη ταῦτα δρόσος καὶ ὑετός, ὅτι ἐὰν μὴ διὰ λόγου στόματός μου⌋. ⌋
2 καὶ ἐγένετο ῥῆμα Κυρίου πρὸς Ἠλίαν 3 Πορεύου ἐντεῦθεν κατὰ
ἀνατολὰς καὶ κρύβηθι ἐν τῷ χειμάρρῳ Χορρὰθ τῷ ἐπὶ πρόσωπον
τοῦ Ἰορδάνου, 4 καὶ πίεσαι ὕδωρ ἐκ τοῦ χειμάρρου, καὶ τοῖς κόρα-
ξιν ἐντελοῦμαι τοῦ διατρέφειν σε ἐκεῖ. 5 καὶ ἐπορεύθη Ἠλίας κατὰ
τὸ ῥῆμα Κυρίου, καὶ ἐκάθισεν ἐν τῷ χειμάρρῳ Χορρὰθ τῷ ἐπὶ
προσώπου τοῦ Ἰορδάνου. 6 καὶ οἱ κόρακες ἔφερον αὐτῷ ἄρτους τὸ
πρωῒ καὶ κρέα τὸ δείλης, καὶ ἐκ τοῦ χειμάρρου ἔπινεν ὕδωρ. 7 καὶ
ἐγένετο μεθ' ἡμέρας καὶ ἐξηράνθη ὁ χειμάρρους, ὅτι οὐκ ἐγένετο
ὑετὸς ἐπὶ τὴν γῆν. 8 καὶ ἐγένετο ῥῆμα Κυρίου πρὸς Ἠλίαν
9 Ἀνάστηθι καὶ πορεύου εἰς Σαρεπτὰ τῆς Σιδῶνος· ἰδοὺ ἐντέταλ-
μαι ἐκεῖ γυναικὶ χήρᾳ τοῦ διατρέφειν σε. 10 καὶ ἀνέστη Ἠλίας καὶ
ἐπορεύθη εἰς Σαρεπτὰ τῆς Σιδῶνος, εἰς τὸν πύλωνα τῆς πόλεως,
καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ γυνὴ χήρα συνέλεγε ξύλα. καὶ ἐβόησεν ὀπίσω αὐτῆς
Ἠλίας καὶ εἶπεν αὐτῇ Λάβε δή μοι ὀλίγον ὕδωρ εἰς ἄγγος, καὶ πίο-
μαι. 11 καὶ ἐπορεύθη λαβεῖν. καὶ ἐβόησεν ὀπίσω αὐτῆς καὶ εἶπεν
αὐτῇ Ἠλίας Λήψῃ δή μοι καὶ ψωμὸν ἄρτου ἐν τῇ χειρί σου καὶ φά-
γομαι. 12 καὶ εἶπεν ἡ γυνή ⌐Ζῇ Κύριος ὁ θεός σου, εἰ ἔστι μοι ἐγκρυ- ⌐
φίας, ἀλλ' ἢ ὅσον δρὰξ ἀλεύρου ἐν τῇ ὑδρίᾳ καὶ ὀλίγον ἔλαιον ἐν
τῷ καμψάκῃ, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ συλλέγω δύο ξυλάρια, καὶ εἰσελεύσομαι
καὶ ποιήσω αὐτὸ ἐμαυτῇ καὶ τοῖς τέκνοις μου, καὶ φαγόμεθα καὶ
ἀποθανούμεθα.⌋ 13 καὶ εἶπεν αὐτῇ Ἠλίας Θάρσει, εἴσελθε καὶ ποίη- ⌋
σον κατὰ τὸ ῥῆμά σου, ἀλλὰ ποίησόν μοι ἐκεῖθεν ἐγκρυφίαν μι-
κρὸν ἐν πρώτοις, καὶ ἐξοίσεις μοι, ἑαυτῇ δὲ ποιήσεις καὶ τοῖς τέκ-

17, 1 Καὶ εἶπεν Ἠλίας sub — 127 Κύριος + ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων 127 ᾧ — αὐτοῦ] ὁ θεός μου Tht παρέστην] πάρεστιν 19 108 δρόσος... ὑετός tr Tht καὶ 2.°] ἢ 93 Tht ἐὰν Tht p. 173] εἰ Tht p. 178 **3** Χορρὰθ] Χωρράθ 19 τῷ] τό 19 **5** >τῷ 19 προσώπου] πρόσωπον 19 **6** κρέα] κρέας 19 **7** χειμάρρους] χείμαρρος 93 **8** Ἠλίαν + τὸν Θεσβίτην 93 **9** Σαρεπτὰ] Ἀρεπτά 93 Σιδῶνος] Σιδωνίας 19: Σείδονος 93 ἐντέταλμαι] ἐντέλλομαι 82 ἐντέταλμαι ἐκεῖ tr 127 **10** Σαρεπτὰ] Ἀρεπτά 93 Σιδῶνος] Σειδῶνος 93 ἐκεῖ γυνὴ tr 108 ἄγγος pr τό 19 108 **11** >αὐτῇ 19 Λήψῃ] λήψει ed **12** >ἐγὼ Tht >δύο 82 **13** >μικρὸν 19 ἐξοίσεις] ἐξήσεις 19 ποιήσεις post τέκνοις σου 93

17, 1 *Vivit Dominus cui adsisto ante conspectum, si erit annis istis ros et pluvia nisi per verbum oris mei* Luc **9** Ἀνάστηθι, καὶ πορεύθητι εἰς Σαρεφθὰ τῆς Σιδῶνος· ἐκεῖ ἐντελοῦμαι γυναικὶ χήρᾳ τοῦ διαθρέψαι σε Chr *In Hel* 51, 339 *Exurge et vade in Sarepta Sidonis: Ecce praecepi ibi mulieri viduae, ut pascat te* Ps-Au *spe* 82 **10** Ἦλθε εἰς Σαρεφθὰ τῆς Σιδῶνος, καὶ εὗρε γυναῖκα χήραν συλλέγουσαν ξύλα Chr *In Hel* 51, 343 *Et surrexit et abiit in Sarepta Sidonis* Ps-Au *spe* 82

νοις σου ἐπ᾽ ἐσχάτῳ, [14] ὅτι τάδε λέγει Κύριος Ἡ ὑδρία τοῦ ἀλεύ-
ρου οὐκ ἐκλείψει, καὶ ὁ καμψάκης τοῦ ἐλαίου οὐκ ἐλαττονήσει ἕως
ἡμέρας τοῦ δοῦναι Κύριον ὑετὸν ἐπὶ τῆς γῆς. [15] καὶ ἐπορεύθη ἡ γυ-
νὴ καὶ ἐποίησε, καὶ ἤσθιεν αὐτὴ καὶ αὐτὸς καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς. [16] ἡ
ὑδρία τοῦ ἀλεύρου οὐκ ἐξέλιπε, καὶ ὁ καμψάκης τοῦ ἐλαίου οὐκ ἠ-
λαττονήθη κατά τὸ ῥῆμα Κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ Ἠλίου.
[17] καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἠρρώστησεν ὁ υἱὸς τῆς γυναικὸς
τῆς κυρίας τοῦ οἴκου· καὶ ἦν ἡ ἀρρωστία αὐτοῦ κραταιὰ σφόδρα
ἕως οὗ οὐχ ὑπελείφθη ἐν αὐτῷ πνοὴ ζωῆς. [18] καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς
Ἠλίαν Τί ἐμοὶ καὶ σοί, ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ; ⌜εἰσῆλθες πρὸς μὲ τοῦ
ἀναμνῆσαι τὰς ἀδικίας μου καὶ θανατῶσαι τὸν υἱόν μου⌟; [19] καὶ
εἶπεν Ἠλίας πρὸς τὴν γυναῖκα Δός μοι τὸν υἱόν σου. καὶ ἔλαβεν
αὐτὸν ἐκ τοῦ κόλπου αὐτῆς καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν εἰς τὸ ὑπερῷον ἐν
ᾧ αὐτὸς ἐκάθητο ἐκεῖ, καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν κλίνην. [20] καὶ
ἀνεβόησεν Ἠλίας καὶ εἶπεν ⌜Οἴμοι, Κύριε, ὁ μάρτυς τῆς χήρας
μεθ᾽ ἧς ἐγὼ οἰκῶ μετ᾽ αὐτῆς, σὺ ἐκάκωσας τοῦ θανατῶσαι τὸν υἱὸν
αὐτῆς⌟. [21] Καὶ ἐνεφύσησε τῷ παιδαρίῳ τρίτον, καὶ ἐπεκαλέσατο
τὸν Κύριον καὶ εἶπε Κύριε ὁ θεός μου, ἐπιστραφήτω δὴ ἡ ψυχὴ τοῦ
παιδαρίου τούτου εἰς αὐτόν. [22] καὶ ἐγένετο οὕτως, καὶ ἐπεστράφη ἡ
ψυχὴ τοῦ παιδαρίου εἰς αὐτόν, καὶ ἀνεβόησε τὸ παιδάριον. [23] καὶ
κατήγαγεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὑπερῴου εἰς τὸν οἶκον καὶ ἔδωκεν αὐτὸν
τῇ μητρὶ αὐτοῦ. καὶ εἶπεν Ἠλίας Βλέπε, ζῇ ὁ υἱός σου. [24] καὶ εἶπεν
ἡ γυνὴ πρὸς Ἠλίαν Ἰδοὺ ἔγνωκα ὅτι ἄνθρωπος θεοῦ εἶ σύ, καὶ
ῥῆμα Κυρίου ἐν τῷ στόματί σου ἀληθινόν.

18, [1] Καὶ ⌜ἐγένετο μεθ᾽ ἡμέρας πολλάς, καὶ ῥῆμα Κυρίου ἐγένε-
το πρὸς Ἠλίαν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ τρίτῳ λέγων Πορεύθητι καὶ ὄφθη-
τι τῷ Ἀχαὰβ καὶ δώσω ὑετὸν ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς⌟. [2] καὶ ἐπορεύ-
θη Ἠλίας τοῦ ὀφθῆναι τῷ Ἀχαάβ, καὶ ἦν λιμὸς κραταιὸς ἐν τῇ

ἐπ᾽ ἐσχάτῳ] ἐπ᾽ ἐσχάτων 93 **14** Κύριος + ὁ θεὸς Ἰσραήλ 127 ἐλαίου] ἐλέου 93 ἐλαττωνήσει 19 108 82 Κύριον pr τόν 108 82 127 ὑετὸν pr τόν 19 127 ἐπὶ + πρόσωπον 127 τῆς γῆς] τὴν γῆν 19 108 93* **15** ἐποίησε + καὶ ἔδωκεν αὐτῷ 19 108: + κατὰ τὸ ῥῆμα Ἠλιά 127 τέκνα αὐτῆς]₁ + καί 108: + καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης 127 **16** ἠλαττονήθη] ἠλαττωνήθη 19 82: ἠλαττονώθη 93 127 **17** ἀρρωστεία 127 >οὗ 19 108 **18** σοί] σύ 19 82 ἀδικίας] ἁμαρτίας Tht **19** αὐτὸν] αὐτό 93 ἐκοίμησεν 19 108 82 93 **20** Οἴμοι] οιμμοι 108 127 Tht^ap **21** >τὸν 19 **22** >καὶ ἐγένετο — εἰς αὐτόν 19 οὕτως, καὶ + ἤκουσεν κύριος ἐν φωνῇ Ἠλιά sub ※ 127 καὶ ἐπεστράφη — εἰς αὐτόν sub ※ 127 εἰς αὐτόν + καὶ ἔζησεν 127 sub ※ αὐτόν] αὐτό 93 **23** Βλέπε + σύ 19 108 θεοῦ pr τοῦ 19 108 93

18, 1 >ἐγένετο 2.° 82 λέγων] λέγον 82 Πορεύθητι] πορεύου 19 108 Tht (-ρεύθητι Tht^ap) ὤφθητι 19 108 93 **2** λιμὸς] λειμός 93

Σαμαρείᾳ. 3 καὶ ἐκάλεσεν Ἀχαὰβ τὸν Ἀβδειοὺ τὸν οἰκονόμον. καὶ
Ἀβδειοὺ ἦν φοβούμενος τὸν Κύριον σφόδρα. 4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
τύπτειν Ἰεζάβελ τοὺς προφήτας Κυρίου, καὶ ἔλαβεν Ἀβδειοὺ ἕκα-
τον ἄνδρας προφήτας καὶ κατέκρυψεν αὐτοὺς ἀνὰ πεντήκοντα ἐν
δύο σπηλαίοις καὶ διέτρεφεν αὐτοὺς ἐν ἄρτῳ καὶ ὕδατι. 5 καὶ εἶπεν
Ἀχαὰβ πρὸς Ἀβδειού Δεῦρο καὶ διέλθωμεν ἐν τῇ γῇ ἐπὶ τὰς πη-
γὰς τῶν ὑδάτων καὶ ἐπὶ τοὺς χειμάρρους, εἴ πως εὕρωμεν βοτάνην
καὶ περιποιησώμεθα ἵππους καὶ ἡμιόνους, καὶ οὐκ ἐξολοθρευθήσεται
ἀφ' ἡμῶν κτήνη. 6 καὶ διεμέρισαν ἑαυτοῖς τὴν ὁδὸν τοῦ πορευθῆναι
ἐν αὐτῇ· Ἀχαὰβ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ μιᾷ, καὶ Ἀβδειοὺ ἐπορεύθη ἐν
ὁδῷ ἄλλῃ μόνος. 7 καὶ ἦν Ἀβδειοὺ ἐν τῇ ὁδῷ μόνος, καὶ ἰδοὺ
Ἠλίας εἰς συνάντησιν αὐτῷ. καὶ ἔσπευσεν Ἀβδειοὺ καὶ ἔπεσεν ἐπὶ
πρόσωπον αὐτοῦ καὶ εἶπεν ⌜Εἰ σὺ εἶ αὐτός, κύριέ μου Ἠλίας;⌟ ⌜⌟
8 καὶ εἶπεν Ἠλίας τῷ Ἀβδειού Πορεύου καὶ λέγε τῷ κυρίῳ σου
Ἰδοὺ Ἠλίας. 9 καὶ εἶπεν Ἀβδειού Τί ἡμάρτηκα ὅτι σὺ δίδως τὸν
δοῦλόν σου εἰς χεῖρας Ἀχαὰβ τοῦ θανατῶσαί με; 10 ζῇ Κύριος ὁ
θεός σου, ⌜εἰ ἔστιν ἔθνος ἢ βασιλεία οὗ οὐκ ἀπέσταλκεν ὁ κύριός ⌜
μου ζητεῖν σε, καὶ εἶπον Οὐκ ἔστιν.⌟ καὶ ἐνέπρησε τὴν βασιλείαν ⌟
καὶ τὰς χώρας αὐτῆς ὅτι οὐχ εὕρισκέ σε. 11 καὶ νῦν σὺ λέγεις Πο-
ρεύου καὶ ἀπάγγελλε τῷ κυρίῳ σου· 12 καὶ ⌜ἔσται, ἐὰν ἐγὼ ⌜
ἀπέλθω ἀπὸ σοῦ, καὶ πνεῦμα Κυρίου ἀρεῖ σε εἰς γῆν ἣν οὐκ οἶδα,⌟ ⌟
καὶ ἀπελεύσομαι τοῦ ἀπαγγεῖλαι τῷ Ἀχαάβ, καὶ οὐχ εὑρήσει σε,
καὶ ἀποκτενεῖ με. καὶ ὁ δοῦλός σου φοβούμενος τὸν Κύριον ἐκ
νεότητος αὐτοῦ. 13 ἦ οὐκ ἀπηγγέλη σοι ἃ πεποίηκα, Κύριέ μου, ἐν
τῷ ἀποκτενεῖν Ἰεζάβελ τοὺς προφήτας Κυρίου, καὶ ἔλαβον ἐκ τῶν
προφητῶν Κυρίου ἕκατον ἄνδρας, καὶ ἔκρυψα αὐτοὺς ἀνὰ πεν-
τήκοντα ἐν δύο σπηλαίοις, καὶ διέθρεψα αὐτοὺς ἐν ἄρτοις καὶ ὕδασι;

Σαμαρία 108 **3** Ἀβδειοὺ 1.º et 2.º] Ἀβδιού 19 108 93 **4** Ἀβδειοὺ] Ἀβδιού 19 108 93 προφήτας] >19 108: + Κυρίου 127 **5** Ἀβδειού] Ἀβδιού 19 108 93 ἐπὶ + πάντας 19 108 εὕρομεν 19 108 82 περιποιησόμεθα 19 108 82 127 **6** διεμέρισαν] διεμερήσαντο 19: ἐμέρισαν 93 Ἀβδειοὺ] Ἀβδιού 19 108 93 **7** Ἀβδειοὺ 1.º et 2.º] Ἀβδιού 19 108 93 >καὶ ἔπεσεν 82 Ἠλίας] Ἠλιά 19 108 **8** τῷ 1.º] πρός 19 108 Ἀβδειού] Ἀβδιού 19 108 93 **9** εἶπεν + Ἠλίας τῶ 93 Ἀβδειού] Ἀβδιού 19 108 93 τὸν δοῦλόν] τῶ δούλω 19 108 **10** >σου 93 εἰ] ἡ 93 βασιλεία] -λέα 108 ἀπέσταλκεν + με 19 108 σε] αὐτόν 82 **11** ἀπάγγελε 82 κυρίῳ σου + ἰδοὺ Ἠλιού 19 108 **12** >καὶ 1.º 93 >ἐγὼ Tht γῆν pr τὴν 93 >τοῦ 82 Ἀχαάβ] Ἀχάβ 82 >καὶ οὐχ εὑρήσει 82 93 >σε 108 82 93 **13** ἀποκτενεῖν] -τέννειν 127 >Κυρίου 1.º 93 >καὶ 1.º 127 αὐτοὺς] αὐτοῖς 93 δύο] τοῖς 19 108

18, 5 Καὶ τοὺς χειμάρρους Jos VIII 329 7ss. Ἠλίας Jos VIII 329ss.

14 καὶ νῦν σὺ λέγεις Πορεύου καὶ λέγε τῷ κυρίῳ σου Ἰδοὺ Ἠλίας·
καὶ ἀποκτενεῖ με. 15 καὶ εἶπεν Ἠλίας Ζῇ Κύριος τῶν δυνάμεων, ᾧ
παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ, ὅτι σήμερον ὀφθήσομαι αὐτῷ.
16 καὶ ἐπορεύθη Ἀβδειοὺ εἰς συνάντησιν τῷ Ἀχαὰβ καὶ
ἀπήγγειλεν αὐτῷ. καὶ ἐξέδραμεν Ἀχαὰβ καὶ ἐπορεύθη εἰς
συνάντησιν Ἠλίου. 17 καὶ ἐγένετο, ὡς εἶδεν Ἀχαὰβ τὸν Ἠλίαν,
καὶ εἶπεν Ἀχαὰβ πρὸς Ἠλίαν Εἰ σὺ εἶ αὐτός, ὁ διαστρέφων
τὸν Ἰσραήλ; 18 καὶ εἶπεν Ἠλίας Οὐ διαστρέφω ἐγὼ τὸν Ἰσραήλ,
ὅτι ἀλλ᾽ ἢ σὺ καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου, ἐν τῷ καταλιπεῖν
ὑμᾶς Κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν καὶ πορευθῆναι ὀπίσω τῶν Βααλείμ.
19 καὶ νῦν ἀπόστειλον καὶ συνάθροισον πρός μὲ τὸν πάντα
Ἰσραὴλ εἰς τὸ ὄρος τὸ Καρμήλιον, καὶ τοὺς προφήτας τῆς
αἰσχύνης τετρακοσίους πεντήκοντα καὶ τοὺς προφήτας τῶν
ἀλσῶν τετρακοσίους ἐσθίοντας τράπεζαν Ἰεζάβελ. 20 καὶ
ἀπέστειλεν Ἀχαὰβ εἰς πάντα τὸν Ἰσραὴλ καὶ συνήγαγε πάντας
τοὺς προφήτας εἰς τὸ ὄρος τὸ Καρμήλιον. 21 καὶ προσῆλθεν
⌈ Ἠλίας πρὸς πάντα τὸν λαὸν καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς ⌈Ἕως πότε
ὑμεῖς χωλανεῖτε ἐπ᾽ ἀμφοτέραις ταῖς ἰγνύαις ὑμῶν; εἰ ἔστι Κύριος
ὁ θεός, δεῦτε καὶ πορεύεσθε ὀπίσω αὐτοῦ· εἰ δὲ Βάαλ ἔστι, πορεύε-
⌋ σθε ὀπίσω αὐτοῦ.⌋ καὶ οὐκ ἀπεκρίθη ὁ λαὸς λόγον. 22 καὶ εἶπεν
Ἠλίας πρὸς τὸν λαόν Ἐγὼ ὑπολέλειμμαι προφήτης Κυρίου,
προφήτης μονώτατος, καὶ οἱ προφῆται τοῦ Βάαλ τετρακόσιοι καὶ
πεντήκοντα ἄνδρες, καὶ οἱ προφῆται τῶν ἀλσῶν τετρακόσιοι.
23 δότωσαν οὖν ἡμῖν δύο βόας, καὶ ἐκλεξάσθωσαν ἑαυτοῖς τὸν ἕνα

14 λέγεις + μοι 127 **15** παρέστην] παρέστη 93 **16** Ἀβδειοὺ] Ἀβδιού 19 108 93 ἐξέδραμεν] ἔδραμεν 19 108 **17** αὐτός + Ἠλίας 93 **18** >ὅτι 19 82 ὑμῶν] ἡμῶν 82 **19** τράπεζαν] τραπέζας 19 108 **21** >πότε 82* sed habet 82[mg] >ὑμεῖς Tht ἰγνύαις] ἰγνύες 19 108 >εἰ δὲ — ὀπίσω αὐτοῦ 82 Βάαλ] pr ὁ 108 93 Tht ἔστι + θεός supra lineam 127 **22** >προφήτης 82 127 **23** ἡμῖν] ὑμῖν 108 ἐκλεξάσθωσαν] ἐκλεξάτωσαν 19 108: ἐκλεξέσθωσαν 93

18 Ὁπηνίκα τοίνυν Ἡλίας Eust Οὐκ ἐγὼ διαστρέφω τὸν Ἰσραήλ, ἀλλὰ σὺ καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου Chr *In Heb* 63,137 Οὐκ ἐγὼ γὰρ διαστρέφω τὸν λαόν, ἀλλὰ σὺ καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου Chr *In Phil* 62, 217 *Et dixit Helias... dum relinquitis vos Dominum Deum nostrum et itis post Baal* Luc **19** *Et prophetas confusionis quadringentos quinquaginta* Luc **20** *Et collegit omnes prophetas* Luc **21** Ἕως πότε χωλανεῖτε ἐπ᾽ ἀμφοτέραις ταῖς ἰγνύαις; Εἰ ἔστι Κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν μεθ᾽ ὑμῶν, δεῦτε καὶ πορεύεσθε ὀπίσω αὐτοῦ Εἰ δὲ ὁ Βάαλ, πορεύεσθε ὀπίσω αὐτοῦ Chr *Adv Iud* 48, 876 *Et accessit Helias ad omnes et dixit eis* Luc *Usquequo claudicamini vos utrisque femoribus vestris* L91-95 *Si autem Baal est, ite post illum* Luc **22** *Et prophetae lucorum quadringenti* Luc *Prophetaeque lucorum quadringenti viri sunt* Brev Goth **23** *Dentur ergo nobis duo boves* Luc

καὶ μελισάτωσαν καὶ ἐπιθέτωσαν ἐπὶ ξύλα καὶ πῦρ μὴ ἐπιθέτωσαν·
καὶ ἐγὼ ποιήσω τὸν βοῦν τὸν ἄλλον, καὶ πῦρ οὐ μὴ ἐπιθῶ. 24 καὶ
βοᾶτε ἐν ὀνόματι θεῶν ὑμῶν, καὶ ἐγὼ ἐπικαλέσομαι ἐν ὀνόματι
Κυρίου τοῦ θεοῦ μου, καὶ ἔσται ὁ θεὸς ὃς ἐὰν ἐπακούσῃ σήμερον
ἐν πυρί, οὗτός ἐστι θεός. καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ὁ λαὸς καὶ εἶπεν
Ἀγαθὸς ὁ λόγος ὃν ἐλάλησας. 25 καὶ εἶπεν Ἠλίας τοῖς προφήταις
τῆς αἰσχύνης Ἐκλέξασθε ἑαυτοῖς τὸν ⌈βοῦν⌋ τὸν ἕνα, ὅτι ὑμεῖς ⌈⌋
πολλοί, καὶ ποιήσατε πρῶτοι, καὶ ἐπικαλεῖσθε ἐν ὀνόματι θεῶν
ὑμῶν, καὶ πῦρ μὴ ἐπιθῆτε. 26 καὶ ἔλαβον τὸν βοῦν καὶ ἐποίησαν,
καὶ ἐπεκαλοῦντο ἐν ὀνόματι τοῦ Βάαλ καὶ εἶπον Ἐπάκουσον
ἡμῶν, ὁ Βάαλ, ἐπάκουσον ἡμῶν. καὶ οὐκ ἦν φωνὴ καὶ οὐκ ἦν ἀ-
κρόασις. καὶ διέτρεχον, ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου οὗ ἐποίησαν. 27 καὶ
ἐγένετο μεσημβρία, καὶ ἐμυκτήρισεν αὐτοὺς Ἠλίας ὁ Θεσβίτης καὶ
προσέθετο λέγων ⌈Ἐπικαλεῖσθε ἐν φωνῇ μεγάλῃ ἅμα, μήποτε ἀδο- ⌈
λεσχία τις αὐτῷ ἔστιν, καὶ ἅμα μήποτε χρηματίζει αὐτὸς ἢ πότε
καθεύδει καὶ ἐξαναστήσεται⌋. 28 καὶ ἐπεκαλοῦντο ἐν φωνῇ μεγάλῃ ⌋
καὶ ⌈κατετέμνοντο κατὰ τὸν ἐθισμὸν αὐτῶν ἐν μαχαίραις καὶ ἐν ⌈
σειρομάσταις ἕως ἐκχύσεως αἵματος⌋ ἐπ' αὐτούς. 29 καὶ προεφήτευ- ⌋
ον ἕως οὗ παρῆλθε τὸ μεσημβρινόν. καὶ ⌈ἐγένετο, ὡς ὁ καιρὸς τοῦ ⌈
ἀναβῆναι τὴν θυσίαν⌋, καὶ οὐκ ἦν φωνή, καὶ εἶπεν Ἠλίας ὁ Θε- ⌋
σβίτης πρὸς τοὺς προφήτας τῶν προσοχθισμάτων λέγων Μετά-
στητε ἀπὸ τοῦ νῦν, καὶ ποιήσω καὶ ἐγὼ τὸ ὁλοκαύτωμά μου. καὶ με-

ξύλα pr τά supra lineam 127 ἄλλον] sub ※ 127: + καὶ δώσω ἐπὶ τὰ ξύλα sub ※ 127 **24** ὀνόματι] ὀνόμασιν 82 127: + Κυρίου 93 θεῶν] θεοῦ 93 >τοῦ 19 108 ἐὰν] ἄν 19 108 82 **25** τοῖς προφήταις τῆς αἰσχύνης] ὁ προφήτης πρὸς αὐτούς 19 τοῖς προφήταις] τοὺς προφήτας 93 τῆς] τοῖς 82 ὀνόματι] ὀνόμασιν 127 **27** αὐτῷ ἔστιν tr 19 108 82 >ἅμα Tht πότε] ἢ πότε 127: μήποτε 19 108 καθεύδει] καθεύδῃ 19 108 **28** αὐτῶν] αὐτοῦ 82 μαχαίραις] μαχαίρες 19 >ἐν Tht **29** παρῆλθε] παρῆλθον 19 καὶ ἐγένετο — ἀναβῆναι sub — 127 >καὶ οὐκ ἦν φωνή 82 93 καὶ εἶπεν — ὁλοκαύτωμα sub — 127 καὶ ἐγὼ] κἀγώ 19 108: ἐγώ 93

24 *Et Deus quicumque exaudierit hodie et dederit ignem hic est Deus* L115 *Hic erit Deus. Et respondit omnis populus et dixerunt: Bonum verbum quod locutus est Helias* Luc *Et Deus qui exaudiet hodie, ipse est Deus* Ir 3, 6, 3 **25** Ἐκέλευσεν Ἠλίας τοὺς προφήτας ἐκλεξαμένους βοῦν πρώτους θῦσαι καὶ τοὺς αὐτῶν ἐπικαλέσασθαι θεούς Jos VIII 339 Οἱ μὲν ἐπιλεξάμενοι βοΐδιον ἐμέλιζον εἰωθότως Eust *Et dixit Helias profetis confusionis Eligite vobis unum bovem quia vos multi estis et facietis sacrificium primi et invocate in nomine deorum vestrorum* L115 *Et clamate in nomine deorum vestrorum* Luc **26** *Et acceperunt bovem* L115 om ἐκ πρωΐθεν ἕως μεσημβρίας ut Ant L115 **27** *Et addidit Helia[s thes]bita dicens* L115 **28** Καὶ κατετέμνοντο κατὰ τὸ ἔθος αὐτῶν μαχαίραις καὶ σειρομάσταις ἕως ἐκχύσεως αἵματος Eust **29** *Et [profe]tabant donec tr[ansit] medius dies* L115 *Et prophetabant usque dum transiret meridies* Luc *[Dixit] Helias Thesbita* L115

τέστησαν καὶ ἀπῆλθον. [30] καὶ εἶπεν Ἠλίας πρὸς τὸν λαόν Προσα-
γάγετε πρὸς μέ. καὶ προσήγαγε πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτόν. [31] καὶ ἔλα-
βεν Ἠλίας δώδεκα λίθους κατὰ ἀριθμὸν τῶν δώδεκα φυλῶν τοῦ
Ἰσραήλ, ὡς ἐλάλησε Κύριος πρὸς αὐτὸν λέγων Ἰσραὴλ ἔσται τὸ
ὄνομά σου. [32] καὶ ᾠκοδόμησε τοὺς λίθους καὶ ἰάσατο τὸ θυ-
σιαστήριον Κυρίου τὸ κατεσκαμμένον, καὶ ἐποίησε θααλὰ χωροῦν
δύο μετρητὰς σπέρματος κυκλόθεν τοῦ θυσιαστηρίου. [33] καὶ
ἐπέθηκε τὰς σχίδακας ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ ἐποίησεν, καὶ
ἐμέλισε τὸ ὁλοκαύτωμα καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὰς σχίδακας, καὶ
ἐστοίβασεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. [34] καὶ εἶπεν Ἠλίας Λάβετέ μοι
δύο ὑδρίας ὕδατος, καὶ ἐπιχεέτωσαν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὸ
ὁλοκαύτωμα καὶ ἐπὶ τὰς σχίδακας. καὶ εἶπεν Δευτερώσατε. καὶ
ἐδευτέρωσαν. καὶ εἶπεν Τρισσεύσατε. καὶ ἐτρίσσευσαν. [35] καὶ
διεπορεύετο τὸ ὕδωρ κύκλῳ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τὴν θααλὰ
ἐπλήρωσεν ὕδατος. [36] καὶ ἀνεβόησεν Ἠλίας εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ
εἶπε Κύριε ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰσραήλ, ἐπάκουσόν
μου, Κύριε, ἐπάκουσόν μου σήμερον ἐν πυρί, καὶ γνώτω πᾶς ὁ λαός
οὗτος ὅτι σὺ εἶ μόνος Κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, καὶ ἐγὼ δοῦλος
σός, καὶ διὰ σὲ πεποίηκα ταῦτα πάντα. [37] καὶ σὺ ἐπέστρεψας τὴν
καρδίαν τοῦ λαοῦ τούτου ὀπίσω σου. [38] καὶ ἔπεσε πῦρ παρὰ Κυ-
ρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγε τὸ ὁλοκαύτωμα καὶ τὰς σχίδα-
κας καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῇ θααλὰ καὶ
τοὺς λίθους· καὶ τὸν χοῦν ἐξέλιξε τὸ πῦρ. [39] καὶ ἔπεσε πᾶς ὁ λαὸς
ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ εἶπον Ἀληθῶς Κύριος ὁ θεός· αὐτός

30 Προσαγάγετε] προσάγαγε 82 προσήγαγε] προσῆγεν 82 127 πρὸς] ἐπ' 82 **32** λίθους + ἐν ὀνόματι Κυρίου 19 108 θααλὰ] θαλαά 19 108 127 χωροῦν] χωροῦντες 82 κυκλώθεν 19 **33** ἐπέθηκε] ἐπέθηκαν 82 σχίδακας 1.°] σχίδικας 93: χίδακας 19 σχίδακας 2.°] σχίδικας 93 ἐπὶ] ἐπάνω 82 τὸ θυσιαστήριον] τοῦ θυσιαστηρίου 82[c] **34** ἐπιχεέτωσαν] ἐπιχέτωσαν 93: ἐπιχέετε 19: ἐπιχέατε 108 τὸ ὁλοκαύτωμα] τὰ ὁλοκαυτώματα ed: + καὶ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον 19 τὰς] τά 108 **35** διεπορεύετο] ἐπορεύετο 19 108 κύκλῳ] κυκλώθεν 19 108 θααλὰ] θαλαά 19 108 127 ἐπλήρωσεν] ἔπλησεν 19 108 **36** Κύριε] Κύριος 19 108 Ἰσραήλ] Ἰακώβ 19 108 οὗτος] οὕτως 93 ταῦτα πάντα tr 82 127 **37** >τούτου 19 108 **38** >παρὰ Κυρίου 19 σχίδακας] χίδακας 19 >τὸ ἐπ' αὐτῶν, καὶ τὸ ὕδωρ 82 αὐτῶν] αὐτῷ 19 108 θααλὰ] θαλαά 19 108 127 >τῇ 19 ἐξέλιξε] ἐξέλειξε ed **39** ὁ θεός 1.° — ὁ θεός 2.°] αὐτὸς θεός 19 αὐτός ἐστιν ὁ θεός sub — 127

32 *Et aedificavit lapides et restituit altare Domini* Luc **33** *Et imposuit ligna divisitque bovem* Clau-T *Rg* **34** om Καὶ ἐποίησαν οὕτως ut Ant Luc **36** *Et clamavit Helias* Luc **37** *Et tu avertisti cor populi huius retro* $L_{91\text{-}95}$ om ἐπάκουσόν μου, Κύριε, ἐπάκουσόν μου, καὶ γνώτω ὁ λαὸς οὗτος ὅτι σὺ Κύριος ὁ θεός ut Ant Luc **39** *Vere Dominus Deus ipse est Deus* Luc

ἐστιν ὁ θεός. 40 καὶ εἶπεν Ἠλίας πρὸς τὸν λαόν Συλλάβετε τοὺς
προφήτας τοῦ Βάαλ· μηδεὶς σωθήτω ἐξ αὐτῶν. καὶ συνέλαβον αὐ-
τούς. καὶ κατήγαγεν αὐτοὺς Ἠλίας εἰς τὸν χειμάρρουν Κεισὼν καὶ
ἔσφαξεν αὐτοὺς ἐκεῖ. 41 καὶ εἶπεν Ἠλίας τῷ Ἀχαάβ Ἀνάστηθι καὶ
φάγε καὶ πίε, ὅτι φωνὴ τῶν ποδῶν τοῦ ὑετοῦ. 42 καὶ ἀνέστη Ἀχαὰβ
τοῦ φαγεῖν καὶ πιεῖν. καὶ Ἠλίας ἀνέβη εἰς τὸν Κάρμηλον, καὶ ἔκυ-
ψεν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἔθηκε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀνάμεσον τῶν γο-
νάτων αὐτοῦ. 43 καὶ εἶπε τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ Ἀνάβηθι καὶ ἐπίβλε-
ψον ὁδὸν θαλάσσης. καὶ ἀνέβλεψε τὸ παιδάριον καὶ εἶπεν Οὐκ ἔ-
στιν οὐθέν. καὶ εἶπεν Ἠλίας Ἐπίστρεψον καὶ ἐπίβλεψον ἑπτάκις.
44 καὶ ἐπέστρεψε τὸ παιδάριον ἑπτάκις. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑβδόμῳ,
καὶ ἰδοὺ νεφέλη μικρὰ ὡς ἴχνος ἀνδρὸς ἀνάγουσα ὕδωρ ἀπὸ
θαλάσσης. καὶ εἶπεν Ἀνάβηθι. καὶ εἶπον τῷ Ἀχαάβ Ζεῦξον τὸ ἅρ-
μα σου καὶ κατάβηθι, μὴ καταλάβῃ σε ὁ ὑετός. 45 καὶ ἐγένετο ὡς
ὧδε καὶ ὧδε, καὶ ὁ οὐρανὸς συνεσκότασεν ἐν νεφέλαις καὶ πνεύμα-
τι, καὶ ἐγένετο ὑετὸς μέγας. καὶ ἔκλαιε καὶ ἐπορεύετο Ἀχαὰβ εἰς
Ἰεζραήλ. 46 καὶ χεὶρ Κυρίου ἐγένετο ἐπὶ τὸν Ἠλίαν, καὶ συνέσφιγξε
τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ καὶ ἔτρεχεν ἔμπροσθεν Ἀχαὰβ ἕως Ἰεζραήλ.

19, 1 Καὶ ἀνήγγειλεν Ἀχαὰβ τῇ Ἰεζάβελ πάντα ὅσα ἐποίησεν
Ἠλίας καὶ ὡς ἀπέκτεινε τοὺς προφήτας ἐν ῥομφαίᾳ. 2 καὶ ἀπέστει-
λεν Ἰεζάβελ πρὸς Ἠλίαν καὶ εἶπεν Εἰ σὺ εἶ Ἠλίας, καὶ ἐγώ εἰμι
Ἰεζάβελ, τάδε ποιήσαισάν μοι οἱ θεοὶ καὶ τάδε προσθείησαν, ὅτι
ταύτην τὴν ὥραν αὔριον θήσομαι τὴν ψυχήν σου καθὼς ψυχὴν
ἑνὸς ἐξ αὐτῶν. 3 καὶ ἐφοβήθη Ἠλίας καὶ ἀνέστη καὶ ἀπῆλθε κατὰ
τὴν ψυχὴν ἑαυτοῦ. καὶ ἔρχεται εἰς Βηρσάβεε, ἥ ἐστι τοῦ

40 Κεισὼν] Κισσών 93: Κισών 19 108 **43** ἑπτάκις pr ἕως supra lineam 127 **44** >καὶ ἐπέστρεψε — ἑπτάκις 82 εἶπεν] εἶπον 93 εἶπον] εἶπε ed >σε ὁ ὑετός — ἐγένετο ὡς sub — 127 **45** >καὶ 3.° 19 ἐγένετο ὑετὸς tr 127 ὑετὸς pr ὁ 82 Ἰεζραήλ] Ἰσραήλ 19 **46** καὶ χεὶρ — ἐπὶ τὸν sub — 127 συνέσφιγξε] συνέσφιξε 19 93 ὀσφὺν] ὀσφήν 108 ἔτρεχεν] ἔτρεχον 82 ἔμπροσθεν] ὀπίσω 19 108 Ἀχαὰβ] αὐτοῦ 19 ἕως + τοῦ ἐλθεῖν εἰς 127 Ἰεζραήλ] Ἰσραήλ 82

19, 1 Καὶ ἀνήγγειλεν — τῇ Ἰεζάβελ sub ※ 127 τῇ] τήν 19 108 ῥομφαίᾳ sub — 127 **2** >Εἰ 19 108 >εἰμι 127 **3** ἔρχεται + Ἠλίας 93 Βερσάβεε] Βερσάβεαι 108 82 93 127

40 *Et deduxit illos Helias ad torrentem Cison* Luc **42** *Et inclinavit se in terram* Luc **43** *Vade et considera septies* Cae s 124 = Ps-Au s 40, 5 **45** *Et plorabat et ibat Achab in Israel* Luc **46** Εἰς Ἱερέζηλα Jos VIII 346

19, **2** *Et dixit: Si tu es Helias, et ego sum Iezabel* $L_{91\text{-}95}$ *Si tu es Helias, et ego sum Iezabel* Chry II, 1184 **2-3** Τάδε ποιήσαιέν μοι οἱ θεοὶ καὶ τάδε προσθείησαν, εἰ μὴ αὔριον τὴν ψυχήν σου θήσομαι ὡς τὴν ψυχὴν ἑνὸς τῶν τεθνηκότων. ἐφοβήθη Ἠλίας, φησί, καὶ ἔφυγεν ὁδὸν ἡμερῶν τεσσαράκοντα Chr *De ss B et P* 50, 633 **3** Εἰς πόλιν Βερσουβεὲ λεγομένην, ἐπ' ἐσχάτης δ' ἔστιν αὕτη τῆς χώρας τῶν τῆς Ἰούδα φύλης Jos VIII 348

Ἰούδα, καὶ ἀφῆκε τὸ παιδάριον αὐτοῦ ἐκεῖ. [4] καὶ αὐτὸς ἐπορεύθη
ἐν τῇ ἐρήμῳ ὁδὸν ἡμέρας, καὶ ἦλθε καὶ ἐκάθισεν ὑποκάτω
ῥαθαμείν· καὶ ᾐτήσατο τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ἀποθανεῖν. καὶ εἶπεν
Ἱκανούσθω νῦν· λάβε δὴ τὴν ψυχήν μου ἀπ᾿ ἐμοῦ, ὅτι οὐ κρείσσων
εἰμὶ ἐγὼ ὑπὲρ τοὺς πατέρας μου. [5] καὶ ἐκοιμήθη καὶ ὕπνωσεν ὑπὸ
τὸ φυτὸν ἐκεῖ, καὶ ἰδού τις ἥψατο αὐτοῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀνάστηθι
καὶ φάγε. [6] καὶ ἐπέβλεψεν, καὶ ἰδοὺ πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ ἐγκρυφίας
ὀλυρίτης καὶ καμψάκης ὕδατος. καὶ ἀνέστη Ἠλίας καὶ ἔφαγη καὶ
ἔπιεν. καὶ ἐπιστρέψας ἐκοιμήθη. [7] καὶ ἐπέστρεψεν ὁ ἄγγελος Κυ-
ρίου ἐκ δευτέρου καὶ ἥψατο αὐτοῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀνάστηθι καὶ
φάγε, ὅτι πολλὴ ἀπὸ σοῦ ἡ ὁδός. [8] καὶ ἀνέστη καὶ ἔφαγε καὶ ἔπιε.
καὶ ἐπορεύθη ἐν τῇ ἰσχύι τῆς βρώσεως ἐκείνης τεσσαράκοντα
ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας ἕως ὄρους Χωρήβ. [9] καὶ
εἰσῆλθεν ἐκεῖ εἰς τὸ σπήλαιον καὶ κατέλυσεν ἐκεῖ. καὶ ἰδοὺ ῥῆμα
Κυρίου πρὸς αὐτόν, καὶ εἶπεν Τί σὺ ἐνταῦθα, Ἠλία; [10] καὶ εἶπεν
Ἠλίας Ζηλῶν ἐζήλωκα τῷ Κυρίῳ παντοκράτορι, ὅτι ἐγκατέλιπόν
σε οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ· τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν καὶ τοὺς
προφήτας σου ἀπέκτειναν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ὑπελείφθην ἐγὼ μονώ-
τατος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου, λαβεῖν αὐτήν. [11] καὶ εἶπεν
Ἐξελεύσῃ αὔριον καὶ στήσῃ ἐνώπιον Κυρίου ἐν τῷ ὄρει, καὶ ἰδοὺ
Γ Κύριος παρελεύσεται, Γκαὶ πνεῦμα μέγα κραταιὸν διαλῦον ὄρη καὶ
συντρῖβον πέτρας ἐνώπιον Κυρίου· οὐκ ἐν τῷ πνεύματι Κύριος. καὶ

4 ῥαθαμείν] ἀρκεύθου supra lineam 127 τῇ ψυχῇ] τὴν ψυχήν 19 108 τῇ] η 82 νῦν· λάβε δὴ τὴν ψυχήν sub ※ 127 (νῦν bis scr) κρείσσον 82 93 **5** ὕπνωσεν + ἐκεῖ 93 τὸ φυτὸν] τῶν φυτῶν 93 >τὸ 108 82* sed habet 82^{mg} 127 >ἐκεῖ 93 **6** καμψάκης] καψάκης 82 93 127* >καὶ ἐπιστρέψας — καὶ ἔπιε (v. 8) 82 93 127 **8** τεσσεράκοντα 1.° et 2.° 127 ὄρους + τοῦ θεοῦ τοῦ 127 **9** σὺ] σοί 19 108 **10** ἐζήλωκα] ἐζήλωσα 19* ἐγκατέλειπον 82 93 ὑπελείφθην] ὑπελήφθην 108 82 93: ὑπολήφθην 19 **11** Ἐξελεύσει 93 στήσει ed παρελεύσεται + Κύριος 19 108

4 Ἱκανούσθω τὰ νῦν, Κύριε. Λάβε τὴν ψυχήν μου ἀπ᾿ ἐμοῦ, ὅτι οὐ κρείττων ἐγώ εἰμι ὑπὲρ τοὺς πατέρας μου Chr *Ep in Olympiadem* 258, 44-46 *Tolle animam meam, neque enim melior sum patribus meis* Hi *Pel* 1. 2 6 *Respexit et ecce ad caput ejus panis collyrida et vas aquae* Hi *ep 18 ad Eustoch.* 10 Τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, καὶ τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν καὶ ὑπελείφθην ἐγὼ μόνος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου Chr *Hom in illud Iohannis Filius ex se nihil facit* 56, 252 Τὰ θυσιαστήρια σου κατέσκαψαν, καὶ τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν κἀγὼ ὑπελείφθην μόνος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου Chr *Quod frequenter conveniendum sit* 63, 466 *Aemulando aemulatus sum Domino Deo Omnipotenti, quia dereliquerunt te filii Israhel, altaria tua demolierunt et prophetas tuos interfecerunt gladio: et remansi ego solitarius et quaerunt animam meam auferre eam* Cy 7, 11-14

μετὰ τὸ πνεῦμα συσσεισμός· οὐκ ἐν τῷ συσσεισμῷ Κύριος. 12 καὶ
μετὰ τὸν συσσεισμὸν πῦρ· οὐκ ἐν τῷ πυρὶ Κύριος. καὶ μετὰ τὸ πῦρ
φωνὴ αὔρας λεπτῆς.⌋ 13 καὶ ἐγένετο, ὡς ἤκουσεν Ἠλίας, ἐπεκάλυ- ⌋
ψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν τῇ μηλωτῇ αὐτοῦ καὶ ἐξῆλθε καὶ ἔστη
παρὰ τὸ σπήλαιον. καὶ ἰδοὺ πρὸς αὐτὸν φωνή, καὶ εἶπεν Τί σὺ
ἐνταῦθα, Ἠλία; 14 καὶ εἶπεν Ἠλίας Ζηλῶν ἐζήλωκα τῷ Κυρίῳ θεῷ
παντοκράτορι, ὅτι ἐγκατέλιπόν σε οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. τὰ θυσιαστήριά
σου κατέσκαψαν καὶ τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν ἐν ῥομφαίᾳ,
καὶ ὑπελείφθην ἐγὼ μονώτατος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου, λαβεῖν
αὐτήν. 15 καὶ εἶπε Κύριος πρὸς αὐτόν Πορεύου καὶ ἀνάστρεφε εἰς
τὴν ὁδόν σου, καὶ ἥξεις εἰς ὁδὸν ἐρήμου Δαμασκοῦ· καὶ χρίσεις
τὸν Ἁζαὴλ εἰς βασιλέα ἐπὶ Συρίαν, 16 καὶ τὸν Ἰοὺ υἱὸν Ναμεσσεὶ
χρίσεις εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ, καὶ τὸν Ἐλισσαῖε υἱὸν Σαφὰτ ἐξ
Ἀβελμεοὺλ χρίσεις εἰς προφήτην ἀντὶ σοῦ. 17 καὶ ἔσται τὸν σῳζό-
μενον ἐκ ῥομφαίας Ἁζαὴλ θανατώσει Ἰού, καὶ τὸν σῳζόμενον ἐκ
ῥομφαίας Ἰοὺ θανατώσει Ἐλισσαῖε. 18 καὶ καταλείψω ἐξ Ἰσραὴλ
ἑπτὰ χιλιάδας ἀνδρῶν, πάντα τὰ γόνατα ἃ οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ
Βάαλ, καὶ πᾶν στόμα ὃ οὐ προσεκύνησεν αὐτῷ. 19 καὶ ἀπῆλθεν
Ἠλίας ἐκεῖθεν, καὶ εὑρίσκει ἐκεῖ τὸν Ἐλισσαῖε υἱὸν Σαφάτ, καὶ αὐ-
τὸς ἦν ἀροτριῶν ἐν βουσίν. δώδεκα ζεύγη βοῶν ἦν ἐνώπιον αὐτοῦ,

συσσεισμός] συσεισμός 19 **12** λεπτῆς] + κακεῖ Κύριος 19 108: + καὶ ἐκεῖ Κύριος 127^{mg} **13** Ἠλίας] Ἠλείας 82 >καὶ ἔστη 19 Τί] ἰδού 82 σὺ] σοί 19 108 ἐνταῦθα] ἐν ταῦτα 82 Ἠλία] Ἠλίου 82 **14** Ἠλίας] Ἠλίου 82 >θεῷ 82 ἐγκατέλιπον + τὴν διαθήκην 82 σε] σου 82 >οἱ 19 κατέσκαψαν] καθεῖλον 82 ὑπελείφθην] ὑπελήφθην 19 93 127: ὑπολέλιμμαι 82 >καὶ 6.° 82 **15** ὁδόν 2.°] pr τὴν 82 Δαμασκοῦ] Δαμασκόν 93 χρίσεις] χρήσεις 19 82 ἐπὶ Συρίαν] τῆς Συρίας 82 **16** Ναμεσσεὶ] Ναμεσσί 19 108 χρίσεις] χρίσης 108: χρήσεις 19: χρῆσις 82 Ἰσραήλ pr τόν 93 Ἐλισσαῖε] scripsi cum ed: Ἐλισσέαι 19 108 (-ισεαι) 82 93 127 (-λει-) Σαφὰτ] Σαφέτ 108 ἐξ] ἀπό 82 Ἀβελμεοὺλ] Ἀβελμαιούλ 127: Ἀβελμεούν 19 108: Ἀβέλμαουλά 82 χρίσεις] χρῆσις 82 **17** τὸν] τό 82 >Ἁζαὴλ — ῥομφαίας 127 Ἰοὺ] υἱοῦ 82 Ἐλισσαῖε] Ἐλισσέαι 19 108 (-ισεαι) 127 (-λει-) **18** καταλείψω] καταλείψει 82: καταλήψω 19 ἐξ] ἐν 82 Ἰσραὴλ] Ἰηρουσαλήμ 82 >τὰ γόνατα 82 ἔκαμψαν] ὤκλευσαν 82 αὐτῷ] αὐτῇ 127 **19** >Ἠλίας 82 ἐκεῖθεν] ἐκεῖθε 93 >ἐκεῖ 82 Ἐλισσαῖε] Ἐλισσέαι 19 108 (-ισεαι) 127 (Ἐλεισαῖε) ἦν] η 82 >βοῶν 82 ἀπῆλθεν] ἐπέλθεν 127 : + Ἠλίας 82

14-15 Ζηλῶν ἐζήλωσα Κυρίῳ Θεῷ Παντοκράτορι, ὅτι ἐγκατέλιπόν σε υἱοὶ Ἰσραήλ, τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν καὶ τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ὑπολέλειμμαι ἐγὼ μονώτατος καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου λαβεῖν αὐτήν. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς αὐτόν Πορεύου, ἀνάστρεφε εἰς τὴν ὁδόν σου, ὅτι οὐκ εἶ μόνος Ast 216, 27-217, 6 **14** *Aemulans aemulatus sum Domino Deo Omnipotenti, quia dereliquerunt te filii Israel et altaria tua demolierunt* Lac *in* 1. 4 **18** Κατέλιπον γὰρ ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ Ast 217, 6-7

καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς δώδεκα. καὶ ἀπῆλθεν ἐπὶ τὸν Ἐλισσαῖε ὁ Ἠλίας
καὶ ἔρριψεν ἐπ᾽ αὐτὸν τὴν μηλωτὴν αὐτοῦ. [20] καὶ κατέλιπέν
Ἐλισσαῖε τοὺς βόας καὶ ἔδραμεν ὀπίσω Ἠλίου καὶ εἶπεν Κατα-
φιλήσω τὸν πατέρα μου καὶ τὴν μητέρα μου καὶ ἀκολουθήσω
ὀπίσω σου. καὶ εἶπεν Ἠλίας Ἀνάστρεφε· τί πεποίηκά σοι; [21] καὶ
ἀνέστρεψεν ἀπὸ ὄπισθεν αὐτοῦ καὶ ἔλαβε τὰ ζεύγη τῶν βοῶν καὶ
ἔθυσε καὶ ἥψησεν αὐτὰ ἐν τοῖς σκεύεσι τῶν βοῶν καὶ ἔδωκε τῷ
λαῷ καὶ ἔφαγον. καὶ ἀνέστη καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω Ἠλίου καὶ ἐλει-
τούργει αὐτῷ.

20, [1] Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἀμπελὼν εἷς ἦν
τῷ Ναβουθαὶ τῷ Ἰεζραηλίτῃ παρὰ τῷ οἴκῳ Ἀχαὰβ βασιλέως Σα-
μαρείας. [2] καὶ ἐλάλησεν Ἀχαὰβ πρὸς Ναβουθαὶ λέγων Δός μοι
τὸν ἀμπελῶνά σου, καὶ ἔσται μοι εἰς κῆπον λαχάνων, ὅτι ἐγγίων
οὗτος τῷ οἴκῳ μου, καὶ δώσω σοι ἀντ᾽ αὐτοῦ ἀμπελῶνα ἄλλον
ἀγαθὸν ὑπὲρ αὐτόν· εἰ δὲ ἀρέσκει ἐνώπιόν σου, δώσω σοι ἀργύριον
ἄλλαγμα ἀντὶ τοῦ ἀμπελῶνός σου τούτου, καὶ ἔσται μοι εἰς κῆπον
λαχάνων. [3] καὶ εἶπε Ναβουθαὶ πρὸς Ἀχαάβ· Μή μοι γένοιτο παρὰ
Κυρίου θεοῦ μου δοῦναι τὴν κληρονομίαν πατέρων μου σοί. [4] καὶ
ἦλθεν Ἀχαὰβ πρὸς οἶκον αὐτοῦ συγκεχυμένος καὶ ἐκλελυμένος
ἐπὶ τῷ λόγῳ ὃν ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν Ναβουθαὶ ὁ Ἰεζραηλίτης καὶ
εἶπεν Οὐ δώσω σοι τὴν κληρονομίαν τῶν πατέρων μου σοί. καὶ ἐγέ-
νετο τὸ πνεῦμα Ἀχαὰβ τεταραγμένον, καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τῆς κλίνης
αὐτοῦ καὶ συνεκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔφαγεν ἄρτον.
[5] καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν Ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ εἶπε πρὸς αὐ-
τόν Τί τὸ πνεῦμά σου τετάρακται, καὶ οὐκ εἶ σὺ ἐσθίων ἄρτον;
[6] καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν Ὅτι λελάληκα πρὸς Ναβουθαὶ τὸν Ἰεζραη-

ἐπὶ τὸν] ἐπ᾽ αὐτόν 82 Ἐλισσαῖε] scripsi cum ed : > 82: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισσέε 19 108 (-ισεαι) 127 (-λει-) > ὁ 19 108 82 > Ἠλίας 82 ἔρριψεν] ἔριψεν 108: > ἐπέριψε 82 ἐπ᾽ αὐτὸν post μηλωτὴν αὐτοῦ 82 τὴν] τόν ed **20** κατέλιπεν] κατέλειπεν 93 127 Ἐλισσαῖε] scripsi cum ed: Ἐλεισέαι 127: Ἐλισσέε 19 108 (-ισεαι): Ἐλισσέαι 82 93 τοὺς] τάς 82 πατέρα sub ※ 127 > καὶ τὴν μητέρα μου 93 ἀκολουθήσω + σοι 108 93 εἶπεν + αὐτῷ 82 Ἠλίας] πορεύου 82 τί] ὅτι 82 πεποίηκα] πεποίηκας 82 > σοι 82 **21** ἀνέστρεψεν + Ἠλίου 93: + Ἐλισσέε 19 108 (-ισεαι) 127 (-λει-) τὰ ζεύγη] τὸ ζεῦγος 82 ἐλειτούργει sub — 127

20, 1 Ἰεζραηλίτῃ] Ἰσραηλίτῃ 19 108 (ιεσρ.): Ἐζραηλείτῃ 93 **2** Ναβουθαὶ] Ναβουθέ 82 > ἀγαθὸν ὑπὲρ αὐτόν 82 93 127 **3** Ναβουθαὶ] Ναβουθέ 82 > τὴν 127 **4** > καὶ ἦλθεν — πατέρων μου σοί 82 93 127 ὃν] ὃ 19: ᾧ 108 . Ἰεζραηλίτης] Ἰσραηλίτης 19 108 **5** ἐσθίων] ἔσθιον 82 **6** Ναβουθαὶ] Ναβουθέ 82

20, 1 Ναβώθης δέ τις ἐξ Ἰεζαρήλου Jos VIII 355 *Erat vinea Nabuthae Israbelitae in Israbel iuxta domum Achab regis Samariae* Am *Nab* 6 **2** *Et dabo tibi pro ea aliam vineam: si vero placuerit tibi, dabo tibi pecuniam pro vinea ista* Am *Nab* 6 **4** *Et turbatus est spiritus eius et dormivit in lecto* Am *Nab* 6

λίτην λέγων Δός μοι τὸν ἀμπελῶνά σου ἀργυρίου· εἰ δὲ μὴ βούλῃ,
δώσω σοι ἀμπελῶνα ἀντ' αὐτοῦ, καὶ εἶπεν Οὐ δώσω σοι κληρονο-
μίαν πατέρων μου. 7 καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐτοῦ Σὺ
νῦν οὕτως ποιεῖς βασιλείαν ἐπὶ Ἰσραήλ; ἀνάστηθι καὶ φάγε ἄρτον
καὶ σεαυτοῦ γένου, καὶ ἐγὼ δώσω σοι τὸν ἀμπελῶνα Ναβουθαὶ τοῦ
Ἰεζραηλίτου. 8 καὶ ἔγραψεν Ἰεζάβελ βιβλίον ἐπὶ τῷ ὀνόματι
Ἀχαὰβ καὶ ἐσφραγίσατο τῇ σφραγῖδι αὐτοῦ, καὶ ἀπέστειλε τὸ βι-
βλίον πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους καὶ πρὸς τοὺς ἐλευθέρους τοὺς
κατοικοῦντας μετὰ Ναβουθαί. 9 καὶ ἐγέγραπτο ἐν τῷ βιβλίῳ λέγων
Νηστεύσατε νηστείαν καὶ καθίσατε τὸν Ναβουθαὶ ἐν ἀρχῇ τοῦ
λαοῦ, 10 καὶ καθίσατε δύο ἄνδρας υἱοὺς παρανόμων ἐξ ἐναντίας
αὐτοῦ, καὶ καταμαρτυρησάτωσαν αὐτοῦ λέγοντες ⌜Εὐλόγηκε Να- ⌜
βουθαὶ θεὸν καὶ βασιλέα⌟, καὶ ἐξαγάγετε αὐτὸν ἔξω καὶ λιθοβολή- ⌟
σατε αὐτὸν καὶ ἀποθανέτω. 11 καὶ ἐποίησαν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως,
οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ ἐλεύθεροι οἱ κατοικοῦντες ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ,
καθὼς ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς Ἰεζάβελ. 12 καὶ ἐνετείλατο νηστείαν
καὶ ἐκάθισαν τὸν Ναβουθαὶ ἐν ἀρχῇ τοῦ λαοῦ. 13 καὶ ἦλθον δύο ἄν-
δρες υἱοὶ παρανόμων καὶ ἐκάθισαν ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ καὶ κατε-
μαρτύρησαν αὐτοῦ λέγοντες Εὐλόγηκας θεὸν καὶ βασιλέα.
καὶ ἐξήγαγον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν ἐν
λίθοις, καὶ ἀπέθανεν. 14 καὶ ἀπέστειλαν πρὸς Ἰεζάβελ λέγοντες
Λελιθοβόληται Ναβουθαὶ καὶ τέθνηκεν. 15 καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν
Ἰεζάβελ λεγόντων Κέχωσται Ναβουθαὶ καὶ τέθνηκεν, καὶ εἶπεν
Ἰεζάβελ πρὸς τὸν Ἀχαάβ Ἀνάστα καὶ κληρονόμει τὸν ἀμπελῶνα
Ναβουθαὶ τοῦ Ἰεζραηλίτου, ὃς οὐκ ἔδωκέ σοι ἀργυρίου, ὅτι οὐκ
ἔστι Ναβουθαὶ ζῶν, ἀλλὰ τέθνηκεν. 16 καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν
Ἀχαὰβ ὅτι τέθνηκε Ναβουθαί, διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ

βούλῃ] βούλει 19 108 82 κληρονομίαν pr τὴν 19 108 127 7 >πρὸς αὐτὸν 93 νῦν] οὖν 82 οὕτως] οὕτω 82 βασιλείαν] βασιλέαν 82c σεαυτοῦ] σεαυτῷ 19 Ναβουθαὶ] Ναβουθέ 82 8 Ναβουθαί] Ναβουθέ 82 9 Ναβουθαὶ] Ναβουθέ 82 10 δύο ἄνδρας tr 19 Εὐλόγηκε] εὐλογήκαμεν 19 Εὐλόγηκε — αὐτοῦ λέγοντες (v. 13) sub ※ 127 Ναβουθαὶ] -θέ Tht λιθοβολήσατε] λιθοβολησάτωσαν ed 11 >καὶ οἱ ἐλεύθεροι 82 πόλει] πολη 19 108 αὐτοὺς] αὐτόν 82 13 υἱοὶ pr οἱ 108 ἐκάθισαν] ἐκάθησαν 108 14 ἀπέστειλαν] ἀπέστειλε 93 Ναβουθαὶ] Ναβουσθέ 82 15 ὡς ἤκουσεν — τέθνηκεν sub ※ 127 >λεγόντων 19 Ναβουθαὶ] Ναβουθέ 82 Κέχωσται] κεχώρισται 108 >καὶ 4.° 82 127 κληρονόμει] κληρονόμησον 82 Ναβουθαὶ 1.° et 2.°] Ναβουθέ 82 16 Ναβουθαί] Ναβουθέ 82

9 *Et erat scriptum in libro: jejunate jejunium* Am *Nab* 42 10 *Et constituite duos viros filios iniquitatis... Producite illum, et lapidate* Am *Nab* *Et deducite eum et lapidetur et moriatur* Luc 15 *Surge, posside vineam Naboth Jezraelitae* Vic-T 16 *Et factum est, cum audisset Achab, quia mortuus est Nabuthe, conscidit vestimenta sua... Et des-*

περιεβάλετο σάκκον. καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἀνέστη Ἀχαὰβ
καὶ κατέβη εἰς τὸν ἀμπελῶνα Ναβουθαὶ τοῦ Ἰεζραηλίτου, τοῦ
κληρονομῆσαι αὐτόν. 17 καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Ἠλίαν τὸν Θεσβίτην
λέγων 18 Ἀνάστηθι καὶ κατάβηθι εἰς ἀπάντησιν Ἀχαὰβ βασιλέως
Ἰσραὴλ τοῦ ἐν Σαμαρείᾳ· ἰδοὺ αὐτὸς ἐν τῷ ἀμπελῶνι Ναβουθαί,
ὅτι καταβέβηκεν ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτόν. 19 καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν
Τάδε λέγει Κύριος Ἐφόνευσας καὶ ἐκληρονόμησας· διὰ τοῦτο τάδε
λέγει Κύριος Ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἔλειξαν αἱ ὕες καὶ οἱ κύνες τὸ αἷμα
Ναβουθαί, ἐκεῖ λείξουσιν οἱ κύνες τὸ αἷμά σου, ἀλλὰ καὶ αἱ πόρ-
ναι λούσονται ἐν τῷ αἵματί σου. 20 καὶ εἶπεν Ἀχαὰβ πρὸς Ἠλίαν
Εἰ εὕρηκάς με, ὁ ἐχθρός μου; καὶ εἶπεν Ἠλίας Εὕρηκα, διότι πέ-
πρασαι μάτην τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου τοῦ παροργ-
γίσαι αὐτόν· τάδε λέγει Κύριος 21 Ἰδοὺ ἐπάγω ἐπὶ σὲ κακά, καὶ ἐκ-
καύσω ὀπίσω σου καὶ ἐξολοθρεύσω τοῦ Ἀχαὰβ οὐροῦντα πρὸς
τοῖχον καὶ συνεχόμενον καὶ ἐγκαταλελειμμένον ἐν Ἰσραήλ. 22 καὶ
δώσω τὸν οἶκόν σου ὡς τὸν οἶκον Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ καὶ ὡς
τὸν οἶκον Βαασὰ υἱοῦ Ἀχειά, περὶ πάντων τῶν παροργισμάτων ὧν
παρώργισας καὶ ἐξήμαρτες τὸν Ἰσραήλ. 23 καὶ τῇ Ἰεζάβελ ἐλάλη-
σε Κύριος λέγων Οἱ κύνες φάγονται αὐτὴν ἐν τῷ προτειχίσματι τοῦ
Ἰεζραήλ. 24 τὸν τεθνηκότα τοῦ Ἀχαὰβ ἐν τῇ πόλει καταφάγονται
οἱ κύνες, καὶ τὸν τεθνηκότα αὐτοῦ ἐν τῷ πεδίῳ καταφάγεται τὰ
⌐ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. 25 πλὴν οὐκ ἦν ὡς ⌐Ἀχαάβ, ὃς ἐπράθη τοῦ
ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, ὡς μετέστησεν αὐτὸν
Ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐτοῦ. 26 καὶ ἐβδελύχθη σφόδρα τοῦ πορευθῆναι
ὀπίσω τῶν βδελυγμάτων κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ ἀμορραῖος,
⌋ ὃν ἐξωλόθρευσε Κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ⌋. 27 ἀλλ'
ὑπὲρ τοῦ λόγου ὡς κατενύχθη Ἀχαὰβ ἀπὸ προσώπου Κυρίου, καὶ

περιεβάλετο] περιεβάλλετο 19 108 82 περιεβάλετο — Ἀχαὰβ sub — 127 Ἀχαὰβ + καὶ ἀνέστη Ἀχαάβ 82 κατέβη] ἀνέβη 93 Ναβουθαὶ] Ναβουθέ 82 **18** Ναβουθαί] Ναβουθέ 82 **19** αἱ] οἱ 19 108 ἐκεῖ λείξουσιν] ἐκλείξουσιν 93 τὸ αἷμα — λούσονται sub — 127 αἵματί σου + καὶ ἐπορεύθη Ἠλίας πρὸς Ἀχαάβ 19 108 **20** ἐχθρός μου — Εὕρηκα sub — 127 **21** ἐπάγω pr ἐγώ 108 127 >καὶ ἐγκαταλελειμμένον 127* sed habet 127^{mg} **22** Βαασὰ] Βαασάν 93 Βαασὰ υἱοῦ tr 19 Ἀχειά] Ἀχιά 19 108 93 **23** Ἰεζραήλ] Ἰεζραέλ 127: Ἰσραήλ 19 108 82 93 **24** καταφάγεται] καταφάγονται 19 108 **25** ὡς + δωρεάν Tht Ἀχαάβ, ὃς ἐπράθη] ἐπράθη Ἀχαάβ Tht ποιῆσαι] ποιήση 108 >αὐτὸν 19 108 **26** ἐβδελύχθη] ἐβδελλύχθη 108 93 βδελυγμάτων] βδελλυγμάτων 19 108 93 ἀμορραῖος] ἀμμοραῖος 108 **27** >καὶ ἐπορεύθη 93

cendit Achab ad vineam Nabuthe Jezraelitae, possidere eam Am *Nab* **17** *Et dixit Dominus ad Heliam Thesbitem dicens* Luc **19** Ἐφόνευσας καὶ ἐκληρονόμησας Ast 65, 19-20 *Et dices ad eum* Luc **20** *et dixit Achab ad Heliam... Et dixit Helias: inveni* Luc **22** *Sicut domum Saba filii Acia, pro omnibus exacerbationibus quibus exacerbasti* Luc

ἐπορεύθη κλαίων καὶ διέρρηξε τὸν χιτῶνα αὐτοῦ καὶ ἐζώσατο σάκ-
κον ἐπὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ καὶ ἐνήστευσε καὶ περιεβάλετο σάκκον ἐν
τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐπάταξεν Ἰεζάβελ Ναβουθαὶ τὸν Ἰεζραηλίτην καὶ τὸν
υἱὸν αὐτοῦ, 28 ἐγένετο ῥῆμα Κυρίου ἐν χειρὶ τοῦ δούλου αὐτοῦ
Ἠλίου περὶ Ἀχαάβ, καὶ εἶπε Κύριος 29 Ἑώρακας ὡς κατενύχθη
Ἀχαὰβ ἀπὸ προσώπου μου; οὐκ ἐπάξω τὴν κακίαν ἐν ταῖς
ἡμέραις αὐτοῦ, ἀλλὰ ἢ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἐπάξω τὴν
κακίαν.

21, 1 Καὶ συνήθροισεν υἱὸς Ἁδὲρ βασιλεὺς Συρίας πᾶσαν τὴν
δύναμιν αὐτοῦ καὶ ἀνέβη καὶ περιεκάθισεν ἐπὶ Σαμάρειαν, καὶ τριά-
κοντα καὶ δύο βασιλεῖς μετ᾽ αὐτοῦ καὶ ἵπποι καὶ ἅρματα, καὶ
ἀνέβησαν καὶ περιεκάθισαν ἐπ᾽ αὐτὴν καὶ ἐπολέμησαν αὐτήν. 2 καὶ
ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς τὸν Ἀχαὰβ βασιλέα Ἰσραήλ. 3 καὶ εἶπε
πρὸς αὐτόν Τάδε λέγει υἱὸς Ἁδέρ Τὸ ἀργύριόν σου καὶ τὸ χρυσίον
σου ἐμόν ἐστιν, καὶ αἱ γυναῖκές σου καὶ τὰ τέκνα σου τὰ κάλλιστα
ἐμά ἐστιν. 4 καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ καὶ εἶπεν Καθὼς
ἐλάλησας, κύριε βασιλεῦ, σός εἰμι ἐγὼ καὶ πάντα τὰ ἐμά. 5 καὶ
ἀνέστρεψαν οἱ ἄγγελοι καὶ εἶπον Τάδε λέγει υἱὸς Ἁδέρ Ἐγὼ ἀπέ-
σταλκα πρὸς σὲ λέγων Τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον σου καὶ τὰς
γυναῖκάς σου δώσεις μοι, 6 ὅτι ταύτην τὴν ὥραν αὔριον
ἐξαποστελῶ τοὺς παῖδάς μου πρὸς σέ, καὶ ἐξερευνήσουσι τοὺς οἴ-
κους σου καὶ τοὺς οἴκους τῶν παίδων σου, καὶ ἔσται πάντα τὰ
ἐπιθυμήματα τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν ἐφ᾽ ἃ ἂν ἐπιβάλωσι τὰς χεῖρας
αὐτῶν, λήψονται. 7 καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πάντας τοὺς
πρεσβυτέρους Ἰσραὴλ καὶ εἶπεν αὐτοῖς Γνῶτε δὴ καὶ ἴδετε ὅτι κα-

τὸν χιτῶνα] τὰ ἱμάτια 19 καὶ ἐζώσατο — σῶμα αὐτοῦ 19 108 Ναβουθαὶ] Ναβουθέ 82 αὐτοῦ — Κυρίου ἐν (v. 28) sub — 127 **28** ἐγένετο pr καί 127 >τοῦ 93 **29** Ἑώρακας] ἑόρακας 127 >ἐν ταῖς ἡμέραις — κακίαν 82* sed habet 82^mg ἀλλὰ ἤ] ἀλλ᾽ 93

21, 1 Καὶ συνήθροισεν υἱὸς sub — 127 >υἱὸς 93 Ἁδὲρ βασιλεὺς Συρίας sub ※ 127 >βασιλεὺς Συρίας 82 93 καὶ ἀνέβη — Σαμάρειαν sub — 127 περιεκάθισεν] ἐκάθισεν 93 Σαμάρειαν] Σαμαρίαν 93 περιεκάθισαν] περιεκάθησαν 93 **2** καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους sub — 127 >ἀγγέλους 82 93 **3** >σου 1.° 93 **4** Καθὼς sub ※ 93 127 ἐλάλησας, κύριε] sub ※ 127: + μου sub ※ 127 τὰ ἐμά. καὶ ἀνέστρεψαν (v. 5) sub — 127 **5** ἀργύριον + σου 19 108 γυναῖκάς σου + καὶ τὰ τέκνα σου 108 **6** ἐξερευνήσουσι] ἐρευνήσουσι 82 τοὺς οἴκους] τὸν οἶκον 82 >πάντα 82 >τὰ 19 108 λήψονται] λήμψονται 82: pr καὶ 82 **7** >Ἰσραὴλ 82 >αὐτοῖς 82 >δὴ 93 127

29 *Vidisti quemadmodum commotus est Achab a facie mea?* Am *Nab*

21, 3 *Et filii tui dilecti* L_{92-95} **6** *Et scrutinabunt domum tuam* L_{92-95} **7** Καὶ γυναῖκας τὰς ἰδίας προέσθαι τῷ πολεμίῳ καὶ τὰ τέκνα Jos VIII 368

κίαν οὗτος ζητεῖ, ὅτι ἀπέσταλκε πρὸς μὲ περὶ τῶν γυναικῶν μου
καὶ περὶ τῶν τέκνων μου· καὶ τὸ ἀργύριόν μου καὶ τὸ χρυσίον μου
οὐκ ἐκώλυσα ἀπ᾽ αὐτοῦ. 8 καὶ εἶπον αὐτῷ οἱ πρεσβύτεροι καὶ πᾶς
ὁ λαός Μὴ ἀκούσῃς καὶ μὴ θελήσῃς. 9 καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς
Ἰσραὴλ τοῖς ἀγγέλοις υἱοῦ Ἀδέρ Εἴπατε τῷ κυρίῳ ὑμῶν Κατὰ
πάντα ὅσα ἀπέστειλας πρὸς τὸν δοῦλόν σου, ἐν πρώτοις ποιήσω,
τὸ δὲ ῥῆμα τοῦτο οὐ δυνήσομαι ποιῆσαι. καὶ ἀπῆλθον οἱ ἄνδρες
καὶ ἀπέστρεψαν αὐτῷ λόγον. 10 καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν υἱὸς
⌜ Ἀδὲρ λέγων Τάδε ποιήσαι μοι ὁ θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ⌜εἰ ἐκ-
ποιήσει ὁ χοῦς Σαμαρείας ταῖς δραξὶ παντὶ τῷ λαῷ τοῖς πεζοῖς
⌟ μου.⌟ 11 καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ καὶ εἶπεν Ἱκανούσθω
ὑμῖν· μὴ καυχάσθω ὁ κυρτὸς ὡς ὁ ὄρθιος. 12 καὶ ἐγένετο, ὅτε ἀπε-
κρίθη αὐτῷ τὸν λόγον τοῦτον, πίνων ἦν αὐτὸς καὶ πάντες οἱ
βασιλεῖς οἱ μετ᾽ αὐτοῦ ἐν σκηναῖς, καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ Οἰ-
κοδομήσατε χάρακα. καὶ ἔθεντο χάρακα ἐπὶ τὴν πόλιν. 13 καὶ ἰδοὺ
προφήτης εἷς προσῆλθε τῷ βασιλεῖ Ἰσραὴλ καὶ εἶπεν Τάδε
⌜ λέγει Κύριος ⌜Ἑώρακας πάντα τὸν ἦχον τὸν μέγαν τοῦτον; ἰδοὺ
ἐγὼ δίδωμι αὐτὸν σήμερον εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ
⌟ Κύριος.⌟ 14 καὶ εἶπεν Ἀχαάβ Ἐν τίνι; καὶ εἶπεν Τάδε λέγει Κύριος
⌜⌟ ⌜Ἐν τοῖς παιδαρίοις τῶν ἀρχόντων τῶν χωρῶν⌟. καὶ εἶπεν Ἀχαάβ
Τίς συνάψει τὸν πόλεμον; καὶ εἶπεν Σύ. 15 καὶ ἐπεσκέψατο Ἀχαὰβ
τοὺς ἄρχοντας καὶ τὰ παιδάρια τῶν ἀρχόντων τῶν χωρῶν, καὶ
ἐγένοντο διακόσιοι τριάκοντα καὶ δύο, καὶ ὁ βασιλεὺς Ἐζὲρ

τέκνων] υἱῶν 82 τέκνων μου· καὶ + περὶ τῶν θυγατέρων μου 82 ἐκώλυσα] ἀπεκώλυσα 82 **8** καὶ εἶπον αὐτῷ οἱ πρεσβύτεροι sub — 127 εἶπον] εἶπαν 82 ἀκούσῃς] ἀκούσεις 82 θελήσῃς] θελήσεις 82 **9** >ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ 82 Εἴπατε] λέγετε 82 ὑμῶν] ἡμῶν 82: + τῶ βασιλεῖ 127 >Κατὰ 82 Κατὰ πάντα ὅσα ἀπέστειλας sub ※ 127 ἀπέστειλας] ἀπέσταλκας 82 δυνήσομαι pr μὴ 82 93 ἀπῆλθον] ἀπῆραν 82 ἀπέστρεψαν] ἐπέστρεψαν 82 **10** ἀπέστειλε] ἀνταπέστειλε 82 ποιῆσαι] ποιήσαισαν 82 ὁ θεὸς] οἱ θεοί 82 προσθείη] προσθείησαν 82 Σαμαρείας] Σαμαρίας 93 δραξὶ] ἀλώπαιξιν 82 τῶ bis scr 19 πέζοις] παιζοις 19 108 82 93 **11** ἀπεκρίθη] ἀπεκρίθει 82 >Ἰσραὴλ 93 >ὑμῖν 82 >ὁ 3.° 82 ὄρθιος] ὄρθριος 19 93: ὀρθός 82 **12** πόλιν. καὶ ἰδοὺ προφήτης sub — 127 **13** βασιλεῖ + Ἀχαάβ 82 Ἑώρακας] ἑόρακας 127: ἑόρακα 19: pr εἰ 82 ἦχον] ὄχλον 82 τὸν μέγαν / τοῦτον tr 82 >σήμερον Thr γνώσῃ] γνώσει 19 108 **15** >καὶ τὰ παιδάρια τῶν χωρῶν 19 >τῶν ἀρχόντων τῶν χωρῶν 19 >ὁ 19 108

10 Αὐτοῦ τὴν στρατιὰν κατὰ δράκα λαμβάνουσιν Jos VIII 371 *Et haec augeat si sufficerit terra Samariae pugillis totius populi peditum meorum* L92-95 13 *Haec dicit Dominus, si vidisti sonum magnum istum?* Luc *Ecce ego hodie tradam eum in manus tuas, et scies quoniam ego sum Dominus* Luc 15 *Et inspectis rex principibus et pueris regionum qui fuerunt ducenta triginta duo* L92-95

μετ' αὐτοῦ. καὶ μετὰ ταῦτα ἐπεσκέψατο τὸν λαὸν πάντα υἱὸν δυ-
νάμεως, ἑξήκοντα χιλιάδας. 16 καὶ ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς μετ' αὐτῶν
μεσημβρίας. καὶ υἱὸς ῾Αδὲρ πίνων καὶ μεθύων ἐν Σοκχῶ, αὐτὸς καὶ
οἱ βασιλεῖς, τριάκοντα καὶ δύο βασιλεῖς οἱ συμβοηθοὶ μετ' αὐτοῦ.
17 καὶ ἐξῆλθον οἱ ἄρχοντες καὶ τὰ παιδάρια τῶν ἀρχόντων τῶν
χωρῶν ἐν πρώτοις. καὶ ἀποστέλλουσι καὶ ἀπαγγέλλουσι τῷ
βασιλεῖ Συρίας λέγοντες ῎Ανδρες ἐξῆλθον ἐκ Σαμαρείας. 18 καὶ
εἶπεν ὁ βασιλεὺς Συρίας Εἰ εἰς εἰρήνην αὐτοὶ ἐκπορεύονται, συλλά-
βετε αὐτοὺς ζῶντας, καὶ εἰ εἰς πόλεμον, συλλάβετε αὐτοὺς
ζῶντας. 19 καὶ ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἔρχονται τὰ παιδάρια
τῶν ἀρχόντων τῶν χωρῶν, καὶ ἡ δύναμις ὀπίσω αὐτῶν. 20 καὶ ἐπά-
ταξεν ἕκαστος τὸν παρ' αὐτοῦ. καὶ ἐδευτέρωσεν ἕκαστος τὸν παρ'
αὐτοῦ. καὶ ἔφυγον οἱ σύροι, καὶ κατεδίωξεν αὐτοὺς ᾿Ισραήλ. καὶ
σῴζεται υἱὸς ῾Αδὲρ βασιλεὺς Συρίας ἐφ' ἵππῳ ἱππέως. 21 καὶ
ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς ᾿Ισραὴλ καὶ ἔλαβε τοὺς ἵππους καὶ τὰ ἅρματα,
καὶ ἐπάταξε πληγὴν μεγάλην ἐν Συρίᾳ. 22 καὶ προσῆλθεν ὁ προφή-
της πρὸς τὸν βασιλέα ᾿Ισραὴλ λέγων Κραταιοῦ καὶ γνῶθι καὶ ἰδὲ τί
ποιήσεις, ὅτι ἐπιστρέφοντος τοῦ ἐνιαυτοῦ υἱὸς ῾Αδὲρ βασιλεὺς Συ-
ρίας ἀναβαίνει ἐπὶ σέ. 23 καὶ οἱ παῖδες βασιλέως Συρίας εἶπον
⌜Θεὸς ὀρέων ὁ θεὸς ᾿Ισραήλ, καὶ οὐ θεὸς κοιλάδων⌟, διὰ ⌜⌟
τοῦτο ἐκράτησαν ὑπὲρ ἡμᾶς· ἐὰν δὲ πολεμήσωμεν αὐτοὺς κατευθύ,
εἰ μὴν κρατήσωμεν ὑπὲρ αὐτούς. 24 καὶ ποίησον κατὰ τὸ ῥῆμα
τοῦτο· ἀπόστησον τοὺς βασιλεῖς, ἕκαστον εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ, καὶ
θὲς ἀντ' αὐτῶν σατράπας. 25 καὶ ἄλλαξόν σοι κατὰ τὴν δύναμιν
τὴν πεσοῦσαν ἀπὸ σοῦ καὶ ἵππον κατὰ τὴν ἵππον καὶ ἅρματα κατὰ
τὰ ἅρματα, καὶ πολεμήσωμεν πρὸς αὐτοὺς κατευθύ, καὶ κρατήσω-
μεν ὑπὲρ αὐτούς. καὶ ἤκουσε τῆς φωνῆς αὐτῶν καὶ ἐποίησεν οὕ-
τως. 26 καὶ ἐγένετο ἐπιστρέφοντος τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ ἐπεσκέψατο
υἱὸς ῾Αδὲρ τὴν Συρίαν, καὶ ἀνέβη εἰς ᾿Αφέκα ⌜εἰς πόλεμον ἐπὶ ⌜Z

16 αὐτῶν] αὐτοῦ 19 108 Σοκχῶ] Σοχῶ 19 **17** ἀπαγγέλλουσι] ἀναγγ. 82 **18** >Συρίας 19 108 αὐτοὶ] οὗτοι 93 >εἰ 2.° 82 **19** ἔρχονται] ἄρχονται 127 **20** τὸν 1.° et 2.°] τῶν 82 ἵππῳ ἱππέως] ἵππων ἱππέων 19 108 **21** πληγὴν μεγάλην] πληγῆ μεγάλη 93 Συρίᾳ pr τῇ 93 **23** οἱ παῖδες — εἶπον] ἐροῦσι οἱ σύροι Tht >ὁ Tht sed habet Tht^{ap} οὐ] ὁ 93* κοιλάδων] κοιλάδος Tht sed κοιλάδων Tht^{ap} et Tht p. 213, 6 εἰ] ἢ ed μὴν] μὴ 19 κρατήσωμεν] κρατήσομεν 127 **24** >τόπον 127* sed habet supra lineam 127 **25** σοι] συ 19 108: + δύναμιν 19 πολεμήσομεν 19 108 >πρὸς 82 κρατήσομεν 19 108 127 καὶ ἤκουσε τῆς φωνῆς αὐτῶν sub — 127 **26** υἱὸς pr ὁ 82 ᾿Αφέκα] ᾿Αφέκκα 19: Σαφέκκα 108

20 *Et fugerunt syri* Luc

Ἰσραήλ. 27 καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπεσκέπησαν καὶ παρεγένοντο εἰς
ἀπάντησιν αὐτῶν. καὶ παρενέβαλεν Ἰσραὴλ ἐξ ἐναντίας αὐτῶν
ὡσεὶ δύο ποίμνια αἰγῶν, καὶ Συρία ἔπλησε τὴν γῆν. 28 καὶ
προσῆλθεν ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ Ἰσραήλ Τάδε
⌈ λέγει Κύριος Ἀνθ' ὧν εἶπε Συρία ὅτι ⌈θεὸς ὀρέων Κύριος ὁ θεὸς
⌋ Ἰσραὴλ καὶ οὐ θεὸς κοιλάδων⌋ αὐτός, καὶ δώσω τὴν δύναμιν τὴν
μεγάλην ταύτην εἰς χεῖράς σου, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ Κύριος. 29 καὶ
παρεμβάλλουσιν οὗτοι ἀπέναντι τούτων ἑπτὰ ἡμέρας. καὶ ἐγένετο
τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ προσῆγεν ὁ πόλεμος, καὶ ἐπάταξεν
Ἰσραὴλ τὴν Συρίαν, ἕκατον καὶ εἴκοσι χιλιάδας πεζῶν μιᾷ ἡμέρᾳ.
30 καὶ ἔφυγον οἱ κατάλοιποι εἰς Ἀφέκα εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἔπεσε τὸ
τεῖχος ἐπὶ εἴκοσι καὶ ἑπτὰ χιλιάδας ἀνδρῶν τῶν καταλοίπων. καὶ
υἱὸς Ἀδὲρ ἔφυγε καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ κοιτῶνος εἰς τὸ
ταμιεῖον. 31 καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ Οἶδα ὅτι βασιλεῖς Ἰσραὴλ
βασιλεῖς ἐλέους εἰσίν· ἐπιθώμεθα οὖν σάκκους ἐπὶ τὰς ὀσφύας
ἡμῶν καὶ σχοινία ἐπὶ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν καὶ πορευθῶμεν πρὸς τὸν
βασιλέα Ἰσραήλ, εἴ πως ζωογονήσει τὰς ψυχὰς ἡμῶν. 32 καὶ πε-
ριεζώσαντο τὰς ὀσφύας αὐτῶν σάκκους καὶ ἔδησαν σχοινίοις τὰς
κεφαλὰς αὐτῶν καὶ εἶπον τῷ βασιλεῖ Ἰσραήλ Ὁ δοῦλός σου υἱὸς
Ἀδὲρ λέγει Ζησάτω δὴ ἡ ψυχή μου. καὶ εἶπεν Εἰ ἔτι ζῇ, ἀδελφός
μου ἐστί. 33 καὶ οἱ ἄνδρες οἰωνίσαντο καὶ ἔσπευσαν καὶ ἀνελέξαν-
το τὸν λόγον αὐτοῦ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ εἶπον Ἀδελφός
σου υἱὸς Ἀδέρ. καὶ εἶπεν Εἰσέλθετε καὶ λάβετε αὐτόν. καὶ ἐξῆλθε
πρὸς αὐτὸν υἱὸς Ἀδέρ, καὶ ἀναβιβάζουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἅρμα πρὸς
αὐτόν. 34 καὶ εἶπε βασιλεὺς Συρίας πρὸς Ἀχαάβ Τὰς πόλεις ἃς
ἔλαβεν ὁ πατήρ μου παρὰ τοῦ πατρός σου, ἀποδώσω σοι· καὶ ἔξο-
δον θήσεις ἐν Δαμασκῷ σεαυτῷ, καθὼς ἔθετο ὁ πατήρ μου ἐν Σα-
μαρείᾳ, καὶ ἐγὼ ἐν διαθήκῃ ἐξαποστελῶ σε. καὶ διέθετο αὐτῷ
διαθήκην καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτὸν ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ καὶ ἀπῆλθεν

27 >οἱ Z ἐπεσκόπησαν Z >δύο 93 **28** >λέγει 82 γνώσῃ] γνώσει 19 **29** οὗτοι] αὐτοί Z τούτων] τοῦτον 93 ἑπτὰ] ἑπτάς 19 Ἰσραὴλ] pr ὁ Z: post Συρίαν 93 χιλιάδας + ἀνδρῶν Z μιᾷ] pr ἐν Z **30** Ἀφέκα] Ἀφέκκα 19: Σαφέκκα 108: Ἀφέκ Z >καὶ 3.° Z ταμιεῖον] ταμεῖον 93 **31** Οἶδα] οἴδατε 19 108 82 ἐλέους] ἐλέου 93 127 ὀσφύας] οφυς 19: ὀσφύς 108 >ἡμῶν καὶ σχοινία ἐπὶ τὰς κεφαλὰς 127* sed habet 127^mg >τὸν Z **32** ὀσφύας] ὀσφύς 19 Ὁ δοῦλος pr ἰδού 19 >δὴ Z εἶπεν + Ἀχαάβ Z **33** >αὐτοῦ Z 82 Εἰσέλθετε] εἰσέλθατε Z(θ[α]τε) 82 93: εἰσελθάτο 127 υἱὸς pr ὁ 93 **34** βασιλεύς Συρίας post Ἀχαάβ Z ἀποδώσω] δώσω 19 108 ἐν] ἐπί Z ἐν Σαμαρείᾳ] ἐπὶ Σαμαρία Z >ἐν 2.° Z ἐξαποστέλλω Z οἰκείας Z

33 *Et viri auguriati sunt et festinantes collegerunt verbum eius ex ore eius* L92-95

ἀπ᾽ αὐτοῦ. 35 καὶ ἄνθρωπος εἷς ἐκ τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν εἶπε
πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ ⌈ἐν λόγῳ Κυρίου Πάταξον δή με.⌋ καὶ ⌈⌋
οὐκ ἠθέλησεν ὁ ἄνθρωπος πατάξαι αὐτόν. 36 καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν
᾿Ανθ᾽ ὧν οὐκ ἤκουσας τῆς φωνῆς Κυρίου, ἰδοὺ σὺ ἀποτρέχεις ἀπ᾽
ἐμοῦ, καὶ πατάξει σε ὁ λέων. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ, καὶ εὗρεν αὐ-
τὸν ὁ λέων καὶ ἐπάταξεν αὐτόν. 37 καὶ εὑρίσκει ἄνθρωπον ἄλλον
καὶ λέγει αὐτῷ Πάταξον δή με. καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ὁ ἄνθρωπος
πατάξας, καὶ συνέτριψεν. 38 καὶ ἐπορεύθη ὁ προφήτης καὶ ἐπέστη
τῷ βασιλεῖ ᾿Ισραὴλ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ καὶ κατεδήσατο ἐν τελαμῶνι τοὺς
ὀφθαλμούς αὐτοῦ. 39 καὶ ἐγένετο, ὡς ὁ βασιλεὺς παρεπορεύετο,
καὶ αὐτὸς ἐβόα πρὸς τὸν βασιλέα καὶ εἶπεν ῾Ο δοῦλός σου ἐξῆλθεν
ἐπὶ τὴν στρατιὰν τοῦ πολεμεῖν, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ εἰσήγαγε πρὸς μὲ
ἄνδρα καὶ εἶπε μοι Φύλαξόν μοι τοῦτον, καὶ⌋ ἔσται, ἐὰν ἐκπηδῶν ⌋Z
ἐκπηδήσῃ, ἔσται ἡ ψυχή σου ἀντὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ἢ τάλαντον
ἀργυρίου στήσεις. 40 καὶ ἐγένετο, ὡς ὁ δοῦλός σου περιεβλέπετο
ὧδε καὶ ὧδε, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς οὐκ ἦν. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ βασι-
λεὺς ᾿Ισραήλ ⌈᾿Ιδοὺ δικαστὴς σὺ παρ᾽ ἐμοὶ ἐφόνευσας⌋. 41 καὶ ἔ- ⌈⌋
σπευσε καὶ ἀφεῖλε τὸν τελαμῶνα ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, καὶ
ἐπέγνω αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ᾿Ισραὴλ ὅτι ἐκ τῶν προφητῶν οὗτος.
42 καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν ⌈Τάδε λέγει Κύριος Διότι ἐξαπέστειλας σὺ ⌈
ἄνδρα ὀλέθριον ἐκ τῆς χειρός σου, ἰδοὺ ἡ ψυχή σου ἀντὶ τῆς ψυχῆς

35 εἷς ἐκ τῶν — προφητῶν sub — 127 ἐν λόγῳ Κυρίου / Πάταξον δή με tr Tht ἐθέλησεν Z **36** ἤκουσας] εἰσήκουσας 82 >σὺ 19 **37** καὶ 1.° sub — 127 **39** αὐτὸς] οὗτος Z 93 εἰσήγαγε] εἷς ἤγαγε 19 108 εἶπε μοι] εἶπε 93 ἐκπηδήσει 93 **41** τελαμῶνα] τελεμῶνα 19 108 καὶ ἐπέγνω αὐτὸν ὁ βασιλεὺς sub — 127 ἐπέγνω] ἔγνω 82 ὅτι + ἔτι 19 108 **42** >ἐξαπέστειλας — σου, ἰδοὺ 19

35 ᾿Εν λόγῳ Κυρίου πάταξον δή με. Καὶ οὐκ ἠθέλησεν ὁ ἄνθρωπος πατάξαι αὐτόν Chr *Adv Iud* 48, 873 **36** Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν ᾿Ανθ᾽ ὧν οὐχ ὑπήκουσας τῆς φωνῆς Κυρίου, ἰδοὺ σὺ ἀποτρέχεις ἀπ᾽ ἐμοῦ, καὶ πατάξει σε ὁ λέων. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ᾽αὐτοῦ. καὶ εὗρεν αὐτὸν ὁ λέων, καὶ ἐπάταξεν αὐτόν Chr *Adv Iud* 48, 873 *Et recessit ab eo, et invenit eum leo et interfecit eum* Am *Nab* **37-38** Καὶ εὑρίσκει ἄνθρωπον ἄλλον καὶ εἶπε Πάταξον δή με. Καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ὁ ἄνθρωπος καὶ συνέτριψεν αὐτόν. Καὶ κατεδήσατο τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ Chr *Adv Iud* 48, 873 **39** ῾Ο δοῦλός σου ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν στρατείαν τοῦ πολέμου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ εἰσήγαγεν ἄνδρα πρός με, καὶ εἶπε μοι Φύλαξόν μοι τοῦτον καὶ ἔσται ἐὰν ἐκπηδῶν ἐκπηδήσῃ, ἔσται ἡ ψυχή σου ἀντὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ἢ τάλαντον ἀργυρίου τίσῃ Chr *Adv Iud* 48, 874 *Custodi mihi hunc* L92-95 **40** Καὶ ἐγένετο ὡς ὁ δοῦλός σου περιεβλέπετο ὧδε καὶ ὧδε, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς οὐκ ἦν. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ᾿Ισραήλ ᾿Ιδοὺ σὺ δικαστὴς παρ᾽ ἐμοὶ ἐφόνευσας Chr *Adv Iud* 48, 874 **41** Καὶ ἔσπευσε καὶ ἀφεῖλε τὸν τελαμῶνα ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, καὶ ἐπέγνω αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ᾿Ισραήλ, ὅτι ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν οὗτος Chr *Adv Iud* 48, 874 **42** Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν Τάδε λέγει Κύριος ῞Οτι ἐξαπέστειλας σὺ ἄνδρα ὀλέθριον ἐκ τῆς χειρός σου, ἡ

αὐτοῦ καὶ ὁ λαός σου ἀντὶ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ⌋. 43 καὶ ⌈ἀπῆλθεν ὁ βα-
σιλεὺς Ἰσραὴλ συνεχόμενος καὶ κλαίων⌋, καὶ ἔρχεται εἰς Σαμά-
ρειαν.

22, 1 Καὶ ἐκάθισε τρία ἔτη, καὶ οὐκ ἦν πόλεμος ἀνάμεσον Συ-
ρίας καὶ ἀνάμεσον Ἰσραήλ. 2 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ τρίτῳ,
καὶ κατέβη Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα πρὸς Ἀχαὰβ βασιλέα
Ἰσραήλ. 3 καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ
Εἰ οἴδατε ὅτι ἡμῶν ἐστὶ Ῥαμὼθ Γαλαάδ, καὶ ἡμεῖς σιωπῶμεν τοῦ
μὴ λαβεῖν αὐτὴν ἐκ χειρὸς βασιλέως Συρίας; 4 καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς
Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφάτ Εἰ ἀναβήσῃ μετ' ἐμοῦ εἰς Ῥαμὼθ Γαλαὰδ
εἰς πόλεμον; καὶ εἶπεν Ἰωσαφάτ ⌈Καθὼς σὺ οὕτως καὶ ἐγώ· καὶ
καθὼς ὁ λαός σου, οὕτως καὶ ὁ λαός μου⌋, καὶ καθὼς οἱ ἵπποι σου
οἱ ἵπποι μου. 5 καὶ εἶπεν Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα πρὸς Ἀχαὰβ
βασιλέα Ἰσραήλ Ἐπερωτήσωμεν δὴ τὸν Κύριον. 6 καὶ συνήθροισεν
ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πάντας τοὺς προφήτας, ὡς τετρακοσίους ἄν-
δρας, καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς Ἰσραήλ Εἰ πορευθῶ εἰς Ῥαμὼθ
Γαλαάδ εἰς πόλεμον, ἢ ἐπισχῶ; καὶ εἶπον Ἀνάβαινε, ὅτι διδοὺς
δώσει Κύριος εἰς χεῖρας τοῦ βασιλέως. 7 καὶ ⌈εἶπεν Ἰωσαφὰτ πρὸς
τὸν βασιλέα Ἰσραήλ Οὐκ ἔστιν ὧδε προφήτης τοῦ Κυρίου;
καὶ ἐπερωτήσωμεν τὸν Κύριον δι' αὐτοῦ⌋. 8 καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς
Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφάτ Ἔστιν ὧδε ἀνὴρ εἷς τοῦ ἐπερωτῆσαι τὸν
Κύριον δι' αὐτοῦ, καὶ ἐγὼ ⌈μεμίσηκα αὐτόν, ὅτι οὐ λαλεῖ περὶ ἐμοῦ
ἀγαθά, ἀλλ' ἢ κακά⌋, Μιχαίας υἱὸς Ναμαλεί. καὶ εἶπεν Ἰωσαφὰτ
βασιλεὺς Ἰούδα ⌈Μὴ λεγέτω ὁ βασιλεὺς οὕτως⌋. 9 καὶ ἐκάλεσεν ὁ
βασιλεὺς Ἰσραὴλ εὐνοῦχον ἕνα καὶ εἶπεν Τὸ τάχος Μιχαίαν υἱὸν
Ναμαλεί. 10 καὶ Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα καὶ Ἀχαὰβ βασιλεὺς

43 συνεχόμενος] συγκεχυμένος 19 108

22, 3 καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς sub — 127 Εἰ] η 82* : >82^{c} Ῥαμὼθ] Ῥαμάθ 19 108 93 4 >Εἰ 19 108 ἀναβήσῃ] ἀναβήσει ed Ῥαμὼθ] Ῥαμάθ 19 108 93 οὕτως] οὗτος 82 ἵπποι μου — Ἰωσαφὰτ sub — 127 Ἰωσαφὰτ pr ὁ βασιλεύς 82 >βασιλεὺς 82 δὴ + σήμερον 19 108 6 Ῥαμὼθ] Ῥαμάθ 19 108 93 Γαλαάλ 127 7 >Ἰωσαφὰτ Tht βασιλέα Ἰσραήλ] Ἀχαάβ Tht >τοῦ 93 Tht ἐπερωτήσωμεν] ἐρωτήσωμεν Tht : + δή Tht p. 189 8 Ιωσαφατ] αφατ 19 λαλεῖ] λαλῆ 19: λέγει Tht Μιχαίας] Μηχαίας 82: Μειχ. 127 Ναμαλεί] Ναμαλί ed Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα sub — 127 ὁ βασιλεὺς / οὕτως Tht^{ap} sed tr Tht 9 Μιχαίαν] Μειχ. 127 : Μηχ. 82 : Μιχαία 19 Ναμαλεί] Ἀμαλεί 93: Ναμαλί ed 10 καὶ Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα sub — 127 βασιλεὺς] pr ὁ 82 127

ψυχή σου ἀντὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ὁ λαός σου ἀντὶ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ Chr *Adv Iud* 48, 874 *Quoniam dimisisti tu virum exterminationis de manu tua, ecce anima tuo pro anima illius et populus tuus pro populo illius* Am *Nab*

22, 8 *Quoniam non loquitur de me bona* Luc *Micheas filius Namali* L92-95 10 *Sedebat unusquisque in throno suo armati ad viam portae Samariae* L92-95

Ἰσραὴλ ἐκάθηντο ἕκαστος ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ ἔνοπλοι ἐν ὁδῷ πύλης Σαμαρείας, καὶ πάντες οἱ προφῆται προεφήτευον ἐνώπιον αὐτῶν. 11 καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ Σεδεκίας υἱὸς Χαναὰν κέρατα σιδηρᾶ καὶ εἶπεν Τάδε λέγει Κύριος Ἐν τούτοις κερατιεῖς τὴν Συρίαν ἕως ἂν συντελεσθῇ. 12 καὶ πάντες οἱ προφῆται προεφήτευον οὕτως λέγοντες Ἀνάβαινε εἰς Ῥαμὼθ Γαλαάδ, καὶ εὐοδώσει σε Κύριος καὶ δώσει εἰς χεῖράς σου καὶ τὸν βασιλέα Συρίας. 13 καὶ ὁ ἄγγελος ὁ πορευθεὶς καλέσαι τὸν Μιχαίαν ἐλάλησεν αὐτῷ λέγων Ἰδοὺ δή, πάντες οἱ προφῆται λαλοῦσι στόματι ἑνὶ καλὰ περὶ τοῦ βασιλέως· γίνου δὴ καὶ σὺ ἐν λόγοις σου κατὰ τοὺς λόγους ἑνὸς τούτων, καὶ λάλησον καλά. 14 καὶ εἶπε Μιχαίας ⌈Ζῇ Κύριος ὅτι ὃ ἐὰν εἴπῃ Κύριος πρός μέ, ταῦτα λαλήσω⌋. 15 καὶ ἦλθεν ὁ Μιχαίας πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς Μιχαία, ⌈εἰ ἀναβῶ εἰς Ῥαμὼθ Γαλαὰδ εἰς πόλεμον, ἢ ἐπισχῶ; καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀνάβαινε, καὶ εὐοδώσει Κύριος ἐν χειρὶ τοῦ βασιλέως⌋. 16 καὶ εἶπεν αὐτῷ ἔτι ὁ βασιλεύς ⌈Ποσάκις ἐγὼ ὁρκίζω σε, ὅπως λαλήσῃς πρός μὲ ἀλήθειαν ἐν ὀνόματι Κυρίου⌋; 17 καὶ εἶπε Μιχαίας ⌈Οὐχ οὕτως· ἑώρακα πάντα τὸν Ἰσραὴλ διεσπαρμένον ἐν τοῖς ὄρεσιν ὡς πρόβατα οἷς οὐκ ἔστι ποιμήν⌋· καὶ ⌈εἶπε Κύριος Εἰ κυρίως αὐτοὶ πρὸς θεὸν ἀποστραφήτω δὴ ἕκαστος εἰς τὸν ἑαυτοῦ οἶκον ἐν εἰρήνῃ⌋. 18 καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφὰτ βασιλέα Ἰούδα ⌈Οὐκ εἶπόν σοι ὅτι οὐ προφητεύει οὗτος ἐμοὶ καλὰ ἀλλ' ἢ κακά⌋; 19 καὶ εἶπε Μιχαίας Οὐχ οὕτως· ⌈οὐκ ἐγώ· ἄκουσον τὸν λόγον Κυρίου· οὐχ οὕτως. εἶδον Κύριον τὸν θεὸν Ἰσραὴλ καθήμε-

ἔνοπλοι] ἐν ὅπλοις 93 Σαμαρείας] Σαμαρίας 108 **12** καὶ πάντες — προεφήτευον sub — 127 Ῥαμὼθ] Ῥαμάθ 19 108 93 **13** πορευθεὶς] πορευθῆς 108 Μιχαίαν] Μειχ. 127 : Μηχ. 82 στόματι pr ἐν 82 λόγους + σου 19 **14** Μιχαίας] Μειχ. 127 ὃ ἐὰν] ἃ ἄν Tht ὃ] > 93 127*: ἃ supra lineam 127 **15** Μιχαίας 1.° et 2.°] Μειχ. 127 : Μηχ. 82 ὁ 2.°] ω 93 Ῥαμὼθ] Ῥομώθ 82 : Ῥαμάθ 19 108 93 εἶπεν αὐτῷ — εὐοδώσει sub — 127 εὐοδώσει + σε 108 **16** καὶ εἶπεν — βασιλεύς sub — 127 >ἔτι 19 108 ἐγὼ / ὁρκίζω σε tr Tht λαλήσῃς] λαλήσεις 19 82 93 ὀνόματι pr τῷ 93 **17** Μιχαίας] Μειχ. 127: Μηχ. 82 >Οὐχ 19 108 ἑώρακα] ἑόρακα 127: + γάρ Tht ἔστι] ἦν 19 108 Εἰ] οι 93 κυρίως] κύριος 19 108 θεόν pr τόν 19 108 >δὴ 19 108 >ἑαυτοῦ 19 108 ἑαυτοῦ οἶκον tr Tht p. 191, 1 ἑαυτοῦ] αὐτοῦ Tht sed ἑαυτοῦ Tht^{ap} p. 191, 1 et Tht p. 191, 2 **18** >ὁ βασιλεὺς 93 Ἰσραὴλ] Ἰωσαφάτ 93 >Ἰωσαφὰτ 93 ἀλλ' ἢ] ἀλλά 82 **19** Μιχαίας] Μειχ. 127: Μηχ. 82 >Οὐχ οὕτως Tht

17 *Nonne video omnem Israel dispersum in montibus sicut oves quibus non est pastor?* L_{92-95} *Et dixit Dominus: Si fidi vos estis in Deo, redeat unusquisque in domum suam in pace* L_{92-95} (sub sigla *Al.)* **19** Εἶδον τὸν Κύριον τὸν θεὸν τοῦ Ἰσραὴλ καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ Chr *De incomp Dei* 242, 176-177 Εἶδον τὸν Κύριον τὸν θεὸν τοῦ

νον ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ, καὶ πᾶσα ἡ στρατιὰ τοῦ οὐρανοῦ εἱστήκει
περὶ αὐτὸν ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ καὶ ἐξ ἀριστερῶν αὐτοῦ. [20] καὶ εἶπεν
Τίς ἀπατήσει τὸν Ἀχαὰβ βασιλέα Ἰσραήλ, καὶ ἀναβήσεται εἰς
Ῥαμὼθ Γαλαὰδ καὶ πεσεῖται ἐκεῖ; καὶ εἶπεν οὗτος οὕτως καὶ οὗτος
οὕτως. καὶ εἶπεν Οὐ δυνήσῃ. καὶ εἶπεν Ἐν σοί. [21] καὶ ἐξῆλθε
πνεῦμα καὶ ἔστη ἐνώπιον Κυρίου καὶ εἶπεν Ἐγὼ ἀπατήσω αὐτόν. [22]
καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Κύριος Ἐν τίνι; καὶ εἶπεν Ἐξελεύσομαι καὶ ἔ-
σομαι πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόματι πάντων αὐτοῦ τῶν προφητῶν
τούτων καὶ ἀπατήσω αὐτόν. καὶ εἶπεν Δυνήσῃ· ἔξελθε καὶ ποίη-
⌋ σον⌋ οὕτως. [23] καὶ νῦν ἰδοὺ δέδωκε Κύριος πνεῦμα ψευδὲς ἐν στό-
ματι πάντων σου τῶν προφητῶν τούτων, καὶ Κύριος ἐλάλησεν ἐπὶ
σὲ κακά. [24] καὶ προσῆλθε Σεδεκίας υἱὸς Χαναὰν καὶ ἐπάταξε τὸν
Μιχαίαν ἐπὶ τὴν σιαγόνα καὶ εἶπεν Ποῖον πνεῦμα Κυρίου ἀπέστη
ἀπ' ἐμοῦ τοῦ λαλῆσαι ἐν σοί; [25] καὶ εἶπε Μιχαίας Ἰδοὺ σὺ ὄψῃ, ἐν
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ εἰσελεύσῃ ταμιεῖον ἐκ ταμιείου τοῦ κρυβῆναι.
[26] καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ Συλλάβετε αὐτὸν τὸν Μιχαίαν καὶ
ἀποστρέψατε αὐτὸν πρὸς Ἐμμὴρ τὸν ἄρχοντα τῆς πόλεως· καὶ τῷ
Ἰωὰς υἱῷ τοῦ βασιλέως [27] εἰπὲ τοῦ θέσθαι αὐτὸν ἐν φυλακῇ, καὶ
ἐσθιέτω ἄρτον θλίψεως καὶ πινέτω ὕδωρ θλίψεως ἕως τοῦ
⌈ ἐπιστρέψαι με ἐν εἰρήνῃ. [28] καὶ εἶπε Μιχαίας ⌈Ἐὰν ἐπιστρέφων
⌋ ἐπιστρέψῃς ἐν εἰρήνῃ, οὐ λελάληκε Κύριος ἐν ἐμοί⌋. [29] καὶ ἀνέβη ὁ
βασιλεὺς Ἰσραήλ, καὶ Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα μετ' αὐτοῦ, εἰς
Ῥαμὼθ Γαλαάδ. [30] καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφὰτ

θρόνου] θρόνον 93 127: pr τοῦ Tht sed >Tht^{ap} **20** εἶπεν + Κύριος 19 108 Ῥαμὼθ] Ῥαμάθ 19 108 93 >καὶ οὗτος οὕτως 82 δυνήσῃ] δυνήσει 19 108 93 δυνήσῃ — καὶ ἔστη (v. 21) sub — 127 >καὶ εἶπεν Ἐν σοί Tht **22** πρὸς αὐτὸν / Κύριος tr Tht αὐτὸν] αὐτό Tht sed αὐτόν Tht^{ap} εἶπεν Ἐξελεύσομαι καὶ ἔσομαι sub — 127 στόματι pr τῷ 82 >αὐτοῦ 19 108 >τούτων Tht Δυνήσῃ] δυνήσει 19 ἔξελθε] ἐξελθεῖν 19 108 **23** στόματι pr τῷ 82 **24** καὶ προσῆλθε Σεδεκίας sub — 127 Μιχαίαν] Μειχ. 127: Μηχ. 82: Μιχαία 19 >Ποῖον 19 108 **25** Μιχαίας] Μειχ. 127: Μηχ. 82 ὄψῃ] ὄψει 19 108 93 εἰσελεύσῃ] εἰσελεύσει 93 ταμιείου] ταμίου 93 **26** Συλλάβετε] -βεται 82 >αὐτὸν ed Μιχαίαν] Μειχ. 127 : Μηχ. 82 Ἐμμὴρ] Σεμμήρ 19 108 82 υἱῷ] υἱοῦ 127 **27** >καὶ πινέτω ὕδωρ θλίψεως 19 **28** Μιχαίας] Μειχ. 127 : Μηχ. 82 >ἐπιστρέφων 82 ἐπιστρέψεις 19 οὐ] οὐδὲ 93 **29** >Ἰσραήλ, καὶ 127 Ῥαμὼθ] Ῥαμάθ 19 108 93

Ἰσραὴλ καθήμενον ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ, καὶ πᾶσα ἡ στρατιὰ τοῦ οὐρανοῦ εἱστήκει ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ καὶ ἐξ ἀριστερῶν αὐτοῦ Chr *Contra Anomoeos*, 48, 800 **20** Τίς ἀπατήσει τὸν Ἀχαὰβ καὶ ἀναβήσεται εἰς Ῥεμμὸδ Γαλαὰδ καὶ πεσεῖται ἐκεῖ; Eust **23** Δέδωκεν ὁ Θεὸς πνεῦμα ψευδές Eust **24** *Quis Spiritus Domini discessit a me ut loqueretur in te?* An *Jb* 1 **25** Ταμιεῖον ἐκ ταμιείου κρυβόμενον Jos^{txt} VIII 410

βασιλέα Ἰούδα Συγκαλύψομαι καὶ εἰσελεύσομαι εἰς τὸν πόλεμον,
καὶ σὺ ἔνδυσαι τὸν ἱματισμόν μου. καὶ συνεκαλύψατο ὁ βασιλεὺς
Ἰσραὴλ καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν πόλεμον. 31 καὶ ὁ βασιλεὺς Συρίας
ἐνετείλατο τοῖς ἄρχουσι τῶν ἁρμάτων αὐτοῦ τριάκοντα καὶ δύο
λέγων Μὴ συνάψητε πόλεμον πρὸς μικρὸν ἢ μέγαν ἀλλ' ἢ πρὸς
τὸν βασιλέα Ἰσραὴλ μονώτατον. 32 καὶ ἐγένετο, ὡς εἶδον οἱ ἄρ-
χοντες τῶν ἁρμάτων τὸν Ἰωσαφὰτ βασιλέα Ἰούδα, καὶ αὐτοὶ
εἶπον Φαίνεται βασιλεὺς Ἰσραὴλ οὗτος· καὶ ἐκύκλωσαν αὐτὸν τοῦ
πολεμῆσαι. καὶ ἀνέκραξεν Ἰωσαφὰτ καὶ Κύριος ἔσωσεν αὐτόν.
33 καὶ ἐγένετο, ὡς εἶδον οἱ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων ὅτι οὐκ ἔστι βα-
σιλεὺς Ἰσραὴλ οὗτος, καὶ ἀπεστράφησαν ἀπ' αὐτοῦ. 34 καὶ ἐνέτει-
νεν εἰς τὸ τόξον αὐτοῦ ἀφελῶς καὶ ἐπάταξε τὸν βασιλέα Ἰσραὴλ
ἀνάμεσον τοῦ πνεύμονος καὶ ἀνάμεσον τοῦ θώρακος. καὶ εἶπεν ὁ
βασιλεὺς τῷ ἡνιόχῳ αὐτοῦ Ἐπίστρεψον τὴν χεῖρά σου καὶ ἐξάγαγέ
με ἐκ τοῦ πολέμου, ὅτι τετραυμάτισμαι. 35 καὶ ἐτροπώθη ὁ πόλε-
μος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ὁ βασιλεὺς ἦν ἑστηκὼς ἐπὶ τοῦ ἅρμα-
τος ἐξ ἐναντίας Συρίας ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας, καὶ ἐξεπορεύετο
τὸ αἷμα τῆς πληγῆς τῆς τροπώσεως εἰς τὸν κόλπον τοῦ ἅρματος,
καὶ ἀπέθανεν ὁ βασιλεὺς ἑσπέρας. 36 καὶ ἔστη ὁ στρατοκῆρυξ δύ-
νοντος τοῦ ἡλίου καὶ εἶπεν Ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν καὶ ἕ-
καστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ κληρονομίαν, 37 ὅτι τέθνηκεν ὁ βασιλεύς.
καὶ ἦλθον εἰς Σαμάρειαν, καὶ ἔθαψαν τὸν βασιλέα Ἀχαὰβ εἰς Σα-
μάρειαν. 38 καὶ ἔνιψαν τὸ αἷμα ἀπὸ τοῦ ἅρματος ἐν τῇ κρήνῃ Σαμα-
ρείας, καὶ ἔλειξαν οἱ κύνες τὸ αἷμα, καὶ αἱ πόρναι ἐλούσαντο ἐν τῷ
αἵματι αὐτοῦ κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου. 39 καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων
Ἀχαὰβ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε καὶ οἶκον ἐλεφάντινον ὃν ᾠκοδόμη-
σε, καὶ πάσας τὰς πόλεις ἃς ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται
ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰσραήλ; 40-51 52 καὶ
ἐκοιμήθη Ἀχαὰβ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσεν

30 πόλεμον. καὶ ὁ βασιλεὺς Συρίας sub — 127 31 μικρὸν] μικράν 93 μέγαν] μέγα 19 93 : + λέγων 19 32 καὶ ἐγένετο — ἄρχοντες sub — 127 Ἰούδα bis scr 93 34 ἐνέτεινεν + αὐτοῦ 93 ἀφελῶς] ἀσφαλῶς 82: εὐστόχως 127mg καὶ εἶπεν — ἡνιόχῳ sub — 127 ἐξάγαγε] ἀπάγαγε 82 35 >καὶ ἀπέθανεν — ἑσπέρας 93 36 >τὴν 82 37 >καὶ ἔθαψαν — Σαμάρειαν 82* sed habet 82mg εἰς Σαμάρειαν] ἐν Σαμαρείᾳ 127 38 ἔνιψαν] ἀπενήψαντο 19 108 (-νι-) ἐν τῇ κρήνῃ] ἐπὶ τὴν κρήνην 19 108 ῥῆμα Κυρίου + ὃ ἐλάλησεν διὰ Ἠλίου 19 108: + ὃ ἐλάλησεν ed 39 >ὃν 93 127 οὐκ] οὐχ 127 λόγων + τῶν 93 52 >ἐβασίλευσεν — ἀντ' αὐτοῦ 127* sed habet 127mg

32 *Et exclamavit Iosaphat et Dominus salvavit illum* L92-95 **38** *Et laverunt currum in lacu Samariae* L92-95 **52** *Anno vicesimo quarto* L92-95

Ὀχοζείας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ τετάρτῳ καὶ
εἰκοστῷ τοῦ Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα βασιλεύει Ὀχοζείας υἱὸς
Ἀχαὰβ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ δύο ἔτη. 53 καὶ ἐποίησεν
Ὀχοζείας τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ
Ἀχαὰβ καὶ Ἰεζάβελ τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις
Ἰεροβοὰμ υἱοῦ Ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ. 54 καὶ ἐδούλευσε
τοῖς Βααλεὶμ καὶ προσεκύνησεν αὐτοῖς καὶ παρώργισε παρὰ πάν-
τας τοὺς γενομένους ἔμπροσθεν αὐτοῦ.

Ὀχοζείας 1.° et 2.°] Ὀχοζίας 19 108 Σαμαρία 108 **53** Ὀχοζείας] Ὀχοζίας 19 108 **54** ἔμπροσθεν αὐτοῦ + καὶ ἠθέτησε Μωὰβ ἐν Ἰσραὴλ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἀχαάβ, καὶ ἀνέβη Ὀχοζίας εἰς τὸ δικτυωτὸν ὑπερῷον αὐτοῦ τὸ ἐν Σαμαρείᾳ καὶ ἔπεσε καὶ ἠρρώστησεν (cf. 2 Re 1, 1) 19 108 82 93 127 [Ὀχοζείας 82 93 127: δικτυω των 93].

54 *Et servivit Baalim et adoravit illi superponens in malitia universis quae gesta erant ante eum* $L_{92\text{-}95}$

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Δʹ

1, 1 Καὶ ⌈ἠθέτησε Μωὰβ ἐν Ἰσραὴλ⌋ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν ⌈⌋
Ἀχαάβ. 2 καὶ ἀνέβη Ὀχοζείας εἰς τὸ ⌈δικτυωτὸν ὑπερῷον⌋ αὐτοῦ ⌈⌋
τὸ ἐν Σαμαρείᾳ, καὶ ἔπεσε καὶ ἠρρώστησε, καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Πορεύθητε καὶ ἐπερωτήσατε διὰ τοῦ Βάαλ μυῖαν προσόχθισμα θεὸν Ἀκκαρών, εἰ ζήσομαι ἐκ τῆς ἀρρωστίας μου ταύτης· καὶ ἐπορεύθησαν ἐπερωτῆσαι. 3 καὶ ἄγγελος
θεοῦ ἐλάλησε πρὸς Ἠλίαν τὸν Θεσβίτην λέγων Ἀναστὰς ἀπάντησον τοῖς ἀγγέλοις Ὀχοζείου βασιλέως Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ, καὶ λαλήσεις πρὸς αὐτούς Εἰ διὰ τὸ μὴ εἶναι προφήτην ἐν Ἰσραὴλ ὑμεῖς πορεύεσθε ἐπερωτῆσαι διὰ τοῦ Βάαλ μυῖαν προσόχθισμα
θεὸν Ἀκκαρών; οὐχ οὕτως. 4 διὰ τοῦτο τάδε λέγει Κύριος Ἡ κλίνη
ἐφ᾽ ἧς ἀνέβης ἐπ᾽ αὐτῆς οὐ καταβήσῃ ἀπ᾽ αὐτῆς, ὅτι ἐν αὐτῇ
θανάτῳ ἀποθανῇ. καὶ ἐπορεύθη Ἠλίας καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς. 5 καὶ
ἐπεστράφησαν οἱ ἄγγελοι πρὸς αὐτόν. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς Τί ὅτι
ἐπεστρέψατε; 6 καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν Ἀνὴρ ἀνέβη εἰς συνάντησιν
ἡμῶν καὶ εἶπε πρὸς ἡμᾶς Δεῦτε, ἀποστράφητε πρὸς τὸν βασιλέα τὸν ἀποστείλαντα ὑμᾶς καὶ εἴπατε αὐτῷ Τάδε λέγει Κύριος Εἰ παρὰ τὸ μὴ εἶναι θεὸν ἢ προφήτην ἐν Ἰσραὴλ πορεύῃ σὺ ἐκζητῆσαι ἐν τῷ Βάαλ μυῖαν προσόχθισμα θεὸν Ἀκκαρών; οὐχ οὕτως. διὰ τοῦτο τάδε λέγει Κύριος Ἡ κλίνη ἐφ᾽ ἧς ἀνέβης ἐπ᾽ αὐτῆς, οὐ καταβήσῃ ἀπ᾽ αὐτῆς, ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ. καὶ διότι ἐποίησας τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν μου, παροργίσαι με, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω κακὰ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἀχαάβ, καὶ ἐκκαύσω ὀπίσω αὐτοῦ καὶ ἐξολοθρεύσω τοῦ

Inscriptio >19: βασιλειῶν τετάρτη 93 **1, 2** Ὀχοζίας 19 108 > εἰς 93 ἠρώστησε 82 μυῖαν + καὶ 127 >προσόχθισμα 93 Tht θεῶν 19 93 **3** Θεσβείτην 93 Ὀχοζίου 19 108 λάλησον 19 108 εἶναι + θεὸν ἢ 127 θεῶν 19 **4** καταβήσει ed αὐτῇ] αὐτῷ 93 θανάτῳ post ἀποθανῇ 93 **4-5** > καὶ εἶπε — πρὸς αὐτόν 82 **6** Τάδε pr ὅτι 93 πορεύου 93: πορεύει ed θεῶν 82 > οὐ καταβήσῃ ἀπ᾽ αὐτῆς 127 καταβήσει 19 82* ἀποθάνει 19 108 ἐκλύσω 93 ἐξολοθρεύσω + ὀπίσω 93

1, 2 *Et ascendit Ochozias in percula sua superiore quae erat in Samaria* L_{91-95} *Et ascendit Obosias in superioribus domus suae in Samariam et languebat* Sabatier (ex cod. Germ. 13) *Ascendit quidem in coenaculum Ochozias rex Samariae* Bed *aed* 7 *Inquirite*

Ἀχαὰβ οὐροῦντα πρὸς τοῖχον καὶ συνεχόμενον καὶ ἐγκαταλελειμ-
μένον ἐν Ἰσραήλ. 7 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ βασιλεύς Τί τὸ δικαίωμα
τοῦ ἀνδρὸς τοῦ ἀναβάντος εἰς συνάντησιν ὑμῖν καὶ λαλήσαντος
πρὸς ὑμᾶς τοὺς λόγους τούτους; 8 καὶ εἶπον Ἀνὴρ δασὺς καὶ ζώνῃ
δερματίνῃ περιεζωσμένος τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν Ὀχοζείας
Ἠλίας ὁ Θεσβίτης οὗτος. 9 καὶ ἀποστέλλει Ὀχοζείας πρὸς Ἠλίαν
πεντηκόνταρχον καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ. καὶ ἐπορεύθησαν
πρὸς αὐτόν. αὐτὸς δὲ ἐκάθητο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους. καὶ
ἀνέβη ὁ ἡγούμενος καὶ οἱ πεντήκοντα αὐτοῦ καὶ ἦλθον ἕως τοῦ
ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ. καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν ὁ πεντηκόνταρχος
καὶ εἶπεν Ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ, τάδε λέγει ὁ βασιλεύς· Κατάβηθι.
10 καὶ ἀπεκρίθη Ἠλίας καὶ εἶπε πρὸς τὸν πεντηκόνταρχον Καὶ εἰ
ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ εἰμὶ ἐγώ, καταβήσεται πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ
καταφάγεταί σε καὶ τοὺς πεντήκοντά σου. καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτὸν καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ. 11 καὶ
προσθεὶς ὁ βασιλεὺς ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πεντηκόνταρχον ἕτε-
ρον καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ. καὶ ἀνέβη ὁ πεντηκόνταρχος καὶ
ἐλάλησε πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ καὶ εἶπεν Ἄνθρωπε τοῦ
θεοῦ, τάδε λέγει ὁ βασιλεύς Ταχέως κατάβηθι. 12 καὶ ἀπεκρίθη
Ἠλίας καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν Καὶ εἰ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ εἰμὶ ἐγώ, κα-
ταβήσεται πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ καταφάγεταί σε καὶ τοὺς πεν-
τήκοντά σου. καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτὸν
καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ. 13 καὶ προσθεὶς ὁ βασιλεὺς ἔτι ἀπέ-
στειλε πεντηκόνταρχον τρίτον καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ. καὶ
ἦλθεν ὁ πεντηκόνταρχος ὁ τρίτος καὶ ἔκαμψεν ἐπὶ τὰ γόνατα
αὐτοῦ ἀπέναντι Ἠλίου καὶ ἐδεήθη αὐτοῦ καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν
λέγων Ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ, ἐντιμωθήτω δὴ ἡ ψυχή μου καὶ αἱ ψυχαὶ
τῶν δούλων σου τῶν πεντήκοντα ἐν ὀφθαλμοῖς σου. 14 ἰδοὺ γὰρ
κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγε τοὺς δύο πεντηκοντάρ-
χους τοὺς πρώτους καὶ ἑκάστου τοὺς πεντήκοντα, καὶ νῦν ἐντι-

καὶ συνεχόμενον καὶ ἐγκαταλελειμμένον sub — 127 **7** ἀναβαίνοντος 93 **8** Ὀχοζίας 19 108: Ὀζείας 127 Θεσβείτης 93 **9** ἀποστελεῖ 82 Ὀχοζίας 19 108 93 >πρὸς Ἠλίαν 93 **10** > καὶ εἶπε 82 τοῦ θεοῦ post ἐγώ 82 **11** βασιλεὺς + πρὸς σὲ 19 >Ταχέως 82 93 127 **12** >Καὶ 3.° 82 πῦρ post οὐρανοῦ 82 **13** καὶ προσθεὶς — ἀπέστειλε sub — 127 >καὶ προσθεὶς — πεντήκοντα αὐτοῦ 19 **14** >δύο 82 >ἑκάστου 93 τοὺς 3.°] τῶν 82

per Baal muscam religionis Accaron L_{91-95} *Ite, interrogate per Baal muscam deam regionis Accaron* Sabatier (ex cod. Germ. 13) **7** *Qualis est hominis iustitia qui ascendit in obviam vobis?* L_{91-95} **10** *Si homo Dei ego sum, descendat ignis de coelo et comedat te et quinquaginta viros tuos* Sabatier (ex Hi *ep ad Cy*)

μωθήτω δὴ ἡ ψυχὴ τῶν δούλων σου ἐν ὀφθαλμοῖς σου. [15] καὶ
ἐλάλησεν ἄγγελος θεοῦ πρὸς Ἠλίαν λέγων Κατάβηθι μετ' αὐτοῦ·
μὴ φοβηθῇς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. καὶ ἀναστὰς κατέβη Ἠλίας
καὶ ἐπορεύθη μετ' αὐτῶν πρὸς τὸν βασιλέα. [16] καὶ ἐλάλησε πρὸς
τὸν βασιλέα Ἠλίας καὶ εἶπεν Τάδε λέγει Κύριος Ἀνθ' ὧν ἀπέστει-
λας ἀγγέλους ἐπερωτῆσαι ἐν τῷ Βάαλ μυῖαν προσόχθισμα θεὸν
Ἀκκαρών, διὰ τοῦτο ἡ κλίνη ἐφ' ἧς ἀνέβης ἐπ' αὐτῆς, οὐ καταβή-
σῃ ἀπ' αὐτῆς, ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ. [17] καὶ ἀπέθανεν Ὀχοζείας κα-
τὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου ὃ ἐλάλησεν Ἠλίας, καὶ ⌈ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ ὁ ⌈
ἀδελφὸς Ὀχοζείου ἀντ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ ἦν αὐτῷ υἱός.⌋ [18] καὶ τὰ ⌋
λοιπὰ τῶν λόγων Ὀχοζείου καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ
ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων
Ἰσραήλ; [19] καὶ Ἰωρὰμ υἱὸς Ἀχαὰβ ⌈βασιλεύει ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σα- ⌈700
μαρείᾳ ἔτη δέκα δύο· ἐν ἔτει δευτέρῳ τοῦ Ἰωρὰμ υἱοῦ Ἰωσαφὰτ
βασιλέως Ἰούδα ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ υἱὸς Ἀχαὰβ ἐν Σαμαρείᾳ.
[20] καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, πλὴν οὐχ ὡς οἱ ἀδελφοὶ
αὐτοῦ οὐδὲ ὡς ἡ μήτηρ αὐτοῦ. [21] καὶ ἀπέστησε τὰς στήλας τοῦ
Βάαλ ἃς ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ συνέτριψεν αὐτάς, πλὴν ἐν
ταῖς ἁμαρτίαις οἴκου Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν
Ἰσραήλ, ἐκολλήθη· οὐκ ἀπέστη ἀπ' αὐτῶν. [22] καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ
Κύριος ἐπ' αὐτῷ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἀχαάβ.
2, [1] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀνάγειν Κύριον τὸν Ἠλίαν ἐν
συσσεισμῷ ὡς εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐπορεύθη Ἠλίας καὶ
Ἐλισσαῖε ἐκ Γαλγάλων. [2] καὶ εἶπεν Ἠλίας πρὸς Ἐλισσαῖε Κάθου
δὴ ἐνταῦθα, ὅτι Κύριος ἀπέσταλκέ με ἕως Βαιθήλ, καὶ εἶπεν

15 θεοῦ pr τοῦ 93 **16** >Ἠλίας 93 Ἀκκαρών + παρὰ τὸ μὴ εἶναι θεὸν Ἰσραὴλ τοῦ ἐκζητῆσαι ἐν ῥήματι αὐτοῦ sub ※ 127 καταβήσει ed **17** Ὀχοζίας 19 108 93 καὶ ἐβασίλευσεν — αὐτῷ υἱός sub ※ 127 ἐβασίλευσεν + ἐπὶ Ἰσραὴλ Tht Ὀχοζείου] Ὀχοζίου 19 108 93 Tht: αὐτοῦ 82 **18** Ὀχοζίου 19 108 82 93 >ταῦτα 19 108 **19** καὶ Ἰωρὰμ — δέκα δύο sub — 127 Ἀχαὰ 127 δύο pr καὶ 19 108 δευτέρῳ] πρώτω 127 **20-22** tres vers sub — 127 **20** >οἱ 700 **21** οὐκ pr καὶ 700 **22** αὐτῷ] αὐτῶν 93 ἐπὶ] εἰς 700

2, 1 ἀναγαγεῖν 19 108 82 συσεισμῶ 19 93: συσσεισμὸν 82 >ὡς 93 700 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσαῖε 127 **2** Ἐλισέαι 108 ἀπέστειλεν 82 Βαιθήλ] τοῦ Ἰορδάνου 19: Βεθήλ 700

16 *Rex Ochozias cum interrogaret pro Baal muscam offensionis Accaron* An *Hel* 1.

2, 1 *Et factum est dum levaret Dominus Heliam in commotione quasi usque in caelum* L91-95

Ἐλισσαῖε Ζῇ Κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ ἐγκαταλείψω σε. καὶ
ἔρχονται εἰς Βαιθήλ. 3 καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν οἱ ἐν
Βαιθὴλ εἰς συνάντησιν αὐτῶν καὶ εἶπον πρὸς Ἐλισσαῖε Εἰ δὴ ἔ-
γνως ὅτι σήμερον λαμβάνει Κύριος τὸν κύριόν σου ἐπάνωθεν τῆς
κεφαλῆς σου; καὶ εἶπεν ⌜Καί γε ἐγὼ ἔγνων· σιωπᾶτε.⌟ 4 καὶ εἶπεν
Ἠλίας τῷ Ἐλισσαῖε Κάθου δὴ ἐνταῦθα, ὅτι Κύριος ἀπέσταλκέ με
εἰς Ἰεριχώ. καὶ εἶπεν Ἐλισσαῖε Ζῇ Κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ
ἐγκαταλείψω σε. καὶ ἦλθον εἰς Ἰεριχώ. 5 καὶ προσῆλθον τῷ
Ἐλισσαῖε οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν οἱ ἐν Ἰεριχὼ καὶ εἶπον αὐτῷ Εἰ
δὴ ἔγνως ὅτι σήμερον λαμβάνει Κύριος τὸν κύριόν σου ἐπάνωθεν
τῆς κεφαλῆς σου; καὶ εἶπεν Καὶ ἐγὼ ἔγνων· σιωπᾶτε. 6 καὶ εἶπεν
Ἠλίας τῷ Ἐλισσαῖε Κάθου δὴ ἐνταῦθα, ὅτι Κύριος ἀπέσταλκέ με
ἕως τοῦ Ἰορδάνου. καὶ εἶπεν Ἐλισσαῖε Ζῇ Κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή
σου, εἰ ἐγκαταλείψω σε. καὶ ἐπορεύθησαν ἀμφότεροι. 7 καὶ πεν-
τήκοντα ἄνδρες ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν ἦλθον καὶ ἔστησαν
ἐξ ἐναντίας μακρόθεν. ἀμφότεροι δὲ ἔστησαν ἐπὶ τοῦ Ἰορδάνου.
8 καὶ ἔλαβεν Ἠλίας τὴν μηλωτὴν αὐτοῦ καὶ εἵλησεν αὐτὴν καὶ
ἐπάταξεν ἐν αὐτῇ τὰ ὕδατα, καὶ διῃρέθη τὸ ὕδωρ ἔνθεν καὶ ἔνθεν.
καὶ διέβησαν ἀμφότεροι διὰ ξηρᾶς. 9 καὶ ἐγένετο, ὡς διῆλθον,
εἶπεν Ἠλίας τῷ Ἐλισσαῖε Αἴτησαι τί ποιήσω σοι πρὶν ἢ
ἀναλημφθῆναί με ἀπὸ σοῦ. καὶ εἶπεν Ἐλισσαῖε Γενηθήτω δὴ τὸ
πνεῦμα τὸ ἐπὶ σοὶ δισσῶς ἐπ' ἐμέ. 10 καὶ εἶπεν Ἠλίας ⌜Ἐ-
σκλήρυνας τοῦ αἰτήσασθαι·⌟ πλὴν ἐὰν ἴδῃς με ἀναλαμβανόμενον

Ἐλισέαι 108 ἐγκαταλίψω 82 Βεθήλ 700 Tht sed Βαιθήλ Tht^{ap} 3 >καὶ ἐξῆλθον — Βαιθὴλ 700 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93 Εἰ δὴ] Ἤδη 700 λαμβάνει Κύριος tr 93 ἔγνωκα Tht 4 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 Ἰερειχώ 127 καὶ εἶπεν — Ζῇ sub — 127 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93 σου] μου 700 Ἰερειχώ 127 5 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 Ἰερειχώ 127 Εἰ δὴ] Ἤδη 700 λαμβάνει Κύριος tr 93 ἐπάνω 19 108 > Καὶ 4.° 19 108 93 6 Ἐλισσαῖε 1.°] Ἐλισέαι 108: Ἐλισαῖε 127 Ἐλισσαῖε 2.°] Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93 ἐγκαταλίψω 82 7 >τῶν υἱῶν 82 υἱῶν bis scr 19 8 >ἐν αὐτῇ 127* sed habet supra lineam 127 9 καὶ ἐγένε-το — εἶπεν sub — 127 διῆλθεν 19 108 127 Ἐλισσαῖε 1.°] Ἐλισέαι 108: Ἐλισαῖε 127 σοι] σε 19 ἀναλειφθῆναι 108 Ἐλισσαῖε 2.°] Ἐλισέαι 108: Ἐλισαῖε 127: Ἐλισσέαι 93: ὁ Ἐλισσαῖος 700 ἐμοί 93 10 εἶπεν — τοῦ sub — 127 αἰτῆσαι Tht sed αἰτήσασθαι Tht^{ap} >ἀναλαμβανόμενον 82

5 *Et dixit: et ego scio; tacete* L$_{91-95}$ 6 *Dixit Helias ad Helisseum: Sede hic* Liber Comicus Tolet *Dixit autem Helias ad Heliseum: Sede hic* M-M 8 *Et accepit Helias pellem suam et involvit illam* L$_{91-95}$ *Tulitque Helias pallium suum et involvit illud et percussit aquas* M-M 9 *Cumque transisset Jordanem dixit Elias ad Elisaeum* Euch IV reg 4 *Quumque transissent dixit Helias ad Heliseum* Liber Comicus Tolet 10 Ἐὰν ἴδῃς με ἀναλαμβανόμενον, ἔσται σοι οὕτω Chr *In Acta* 60, 22 *Et dixit Helias: Dure*

ἀπὸ σοῦ, ἔσται σοι οὕτως· ἐὰν δὲ μὴ ἴδῃς, οὐ μὴ γένηται.
11 καὶ ἐγένετο αὐτῶν πορευομένων καὶ λαλούντων, καὶ ἰδοὺ
ἅρμα πυρὸς καὶ ἵπποι πυρός, καὶ διεχώρησαν ἀνὰ μέσον ἀμφο-
τέρων. καὶ ἀνελήφθη Ἠλίας ἐν συσσεισμῷ ὡς εἰς τὸν οὐρανόν.
12 καὶ Ἐλισσαῖε ἑώρα καὶ αὐτὸς ἐβόα ⌈Πάτερ, πάτερ, ἅρμα
Ἰσραὴλ καὶ ἱππεὺς αὐτοῦ.⌋ καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν ἔτι. καὶ ἐκράτησεν
Ἐλισσαῖε τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ διέρρηξεν αὐτὸ εἰς δύο. 13 καὶ
ἀνείλατο τὴν μηλωτὴν Ἠλίου ὁ Ἐλισσαῖε τὴν πεσοῦσαν
ἐπάνωθεν αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψεν Ἐλισσαῖε καὶ ἔστη ἐπὶ τοῦ
χείλους τοῦ Ἰορδάνου. 14 καὶ ἔλαβεν ὁ Ἐλισσαῖε τὴν μηλωτὴν
Ἠλίου τὴν πεσοῦσαν ἐπάνωθεν αὐτοῦ καὶ ἐπάταξε τὰ ὕδατα, καὶ
οὐ διῃρέθη. καὶ εἶπεν Ἐλισσαῖε ⌈Ποῦ δὴ ἐστὶν ὁ θεὸς Ἠλίου
ἀφφώ;⌋ καὶ οὕτως ἐπάταξε τὰ ὕδατα καὶ διῃρέθη καὶ ἐπάταξεν
Ἐλισσαῖε τὰ ὕδατα ἐκ δευτέρου, καὶ διῃρέθη τὰ ὕδατα, καὶ
διῆλθε διὰ ξηρᾶς. 15 καὶ εἶδον οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν οἱ ἐν Ἰεριχὼ
ἐξ ἐναντίας ἀναστρέφοντα αὐτὸν καὶ εἶπον Ἐπαναπέπαυται τὸ
πνεῦμα Ἠλίου ἐπὶ Ἐλισσαῖε. καὶ ἐπορεύθησαν εἰς συνάντησιν
αὐτῷ καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν. 16 καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν
Ἰδοὺ δὴ εἰσὶ μετὰ τῶν παίδων σου πεντήκοντα ἄνδρες υἱοὶ δυνά-
μεως· πορευθέντες δὴ ζητησάτωσαν τὸν κύριόν σου, μήποτε ἦρεν
αὐτὸν πνεῦμα Κυρίου καὶ ἔρριψεν αὐτὸν ἐφ᾽ ἓν τῶν ὀρέων ἢ ἐπὶ
ἕνα τῶν βουνῶν. 17 καὶ εἶπεν Ἐλισσαῖε Οὐκ ἀποστελεῖτε. καὶ παρε-

>ἀπὸ σοῦ 127 **11** διεχώρισεν 108 127 ὡς] ἕως 19 108: > 93 **12** Ἐλισσαῖε 1.°] Ἐλισέαι 108: Ἐλισαῖε 127: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισσαῖος 700 οἶδεν 82 Ἐλισσαῖε 2.°] Ἐλισέαι 108: Ἐλισαῖε 127: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισσαῖος 700 τῷ ἱματίῳ 700 ἑαυτοῦ 127 **13** εἵλετο 19 108: ἀνήλατο 700 Ἠλίου supra lineam 19 >ὁ 19 Ἐλισσαῖε 1.°] Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισσαῖος 700 ἐπάνωθι 19 Ἐλισσαῖε 2.°] Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισσαῖος 700 τοῦ χείλους] τὸ τεῖχος 700 **14** >ὁ 1.° 19 108 Ἐλισσαῖε 1.°] Ἐλισέαι 108: Ἐλισαῖε 127: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισσαῖος 700 ἐπάνωθι 19 Ἐλισσαῖε 2.°] Ἐλισέαι 108: Ἐλισαῖ 127: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισσαῖος 700 >δὴ 700 ἀφφώ]> 82: ἀμφώ 19 93: sub ※ 127 καὶ οὕτως — διῃρέθη]> 82: sub ※ 93 127 οὗτος 93 127 Ἐλισσαῖε 3.°] Ἐλισέαι 108: Ἐλισαῖε 127: Ἐλισσαῖος 700 διαιρέθη 82 ἦλθε 19 108 **15** Ἰερειχὼ 127 Ἐλισέαι 108: Ἐλισαῖε 127: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισσαῖος 700 ἐπορεύθη 93 αὐτοῦ 700 **16** >υἱοὶ 19 μήποτε] μήτε 19 ἐφ᾽] ὑφ᾽ 82 **17** Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισσαῖος 700 ἀποστελεῖτε] ἀποστελεῖται 82

petisti L_{91-95} **11** *Euntibus autem illis et loquentibus* Luc *Et ascendit Helias in commotionem quasi in caelum* Luc **11-12** *Et ascendit Helias in commotione quasi in caelum. Et Heliseus videbat et ipse clamabat: Pater, pater* L_{91-95} **12** *Et Helisaeus videbat et ipse clamabat* Luc **14** *Et transiit per siccum in heremo* L_{91-95} *Ubi est Deus Eliae?* Am *Ps* 37

βιάσαντο αὐτόν, ἕως ἠσχύνετο καὶ εἶπεν Ἀποστείλατε. καὶ
ἀπέστειλαν πεντήκοντα ἄνδρας, καὶ ἐζήτησαν τρισὶν ἡμέραις καὶ
οὐχ εὗρον. 18 καὶ ἀνέστρεψαν πρὸς αὐτόν, καὶ Ἐλισσαῖε ἐκάθητο
ἐν Ἰεριχώ. καὶ εἶπεν αὐτοῖς Οὐκ εἶπον ὑμῖν Μὴ πορεύεσθε; 19 καὶ
εἶπον οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως πρὸς Ἐλισσαῖε Ἰδοὺ δὴ ἡ κατοίκησις
τῆς πόλεως ταύτης ἀγαθή, καθὼς σύ, κύριε, ὁρᾷς καὶ τὰ ὕδατα
πονηρὰ καὶ ἀτεκνοῦντα. 20 καὶ εἶπεν Ἐλισσαῖε Λάβετέ μοι
ὑδρίσκην καινὴν καὶ ἐμβάλετε ἐκεῖ ἅλας. καὶ ἔλαβον αὐτῷ. 21 καὶ
ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν διέξοδον τῶν ὑδάτων καὶ ἔρριψεν ἐκεῖ τὸ ἅλας καὶ
εἶπεν Τάδε λέγει Κύριος Ἴαμαι τὰ ὕδατα ταῦτα, καὶ οὐκ ἔσται ἔτι
ἐκεῖθεν ἀποθνήσκων οὐδὲ ἀτεκνουμένη δι᾿ αὐτά. 22 καὶ ἰάθη τὰ
ὕδατα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης κατὰ τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν Ἐλισσαῖε.
23 καὶ ἀνέβη Ἐλισσαῖε ἐκεῖθεν εἰς Βαιθήλ. καὶ αὐτοῦ ἀναβαίνοντος
ἐν τῇ ὁδῷ, ἐξῆλθε παιδάρια μικρὰ ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἐλίθαζον αὐ-
τὸν καὶ κατέπαιζον αὐτοῦ καὶ ἔλεγον αὐτῷ Ἀνάβαινε, φαλακρέ,
ἀνάβαινε, φαλακρέ. 24 καὶ ἐπεστράφη ὀπίσω αὐτοῦ καὶ εἶδεν αὐτὰ
καὶ κατηράσατο αὐτὰ ἐν ὀνόματι Κυρίου. καὶ ἐξῆλθον δύο ἄρκοι
ἐκ τοῦ δρυμοῦ καὶ ἀνέρρηξαν ἐξ αὐτῶν τεσσαράκοντα καὶ δύο
παιδάρια. 25 καὶ διῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὸ ὄρος τὸ Καρμήλιον, καὶ
ἐκεῖθεν ἐπέστρεψεν εἰς Σαμάρειαν.

3, 1 Καὶ Ἰωρὰμ υἱὸς Ἀχαὰβ ἐβασίλευσεν ἐν Ἰσραὴλ δώδεκα
ἔτη. 2 καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, πλὴν οὐχ ὡς ὁ
πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ. καὶ μετέστησε τὰς στήλας τοῦ
Βάαλ ἃς ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ. 3 πλὴν ἐν ταῖς ἁμαρτίαις

Ἀποστείλατε] pr οὐκ 93*: ἀποστείλαται 82 **18** πρὸς αὐτόν — Ἐλισσαῖε sub ※ 127 Ἐλισέαι 108: Ἐλισαῖε 127: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισσαῖος 700 Ἰερειχώ 127 **19** Ἐλισέαι 108: Ἐλισαῖε 127: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισσαῖον 700 >ταύτης 700 **20** Ἐλισέαι 108: Ἐλισαῖε 127: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισσαῖος 700 λάβεται 19 108 ἐμβάλλεται 93 **21** ἐξῆλθον 93 127 700 ἔριψεν 108 >τὸ 82 >καὶ 19 108 700 >οὐκ 93 >ἔτι 93 διὰ ταῦτα 19 108 **22** ὃ ἐλάλησεν — ἀνέβη sub—127 Ἐλισέαι 108: Ἐλισαῖε 127: Ἐλισσέαι 93 **23** Ἐλισέαι 108: Ἐλισαῖε 127: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισσαῖος 700 Βεθήλ 700 αὐτοῦ] αὐτῶ 19 ἐξῆλθον 700 >καὶ κατέπαιζον αὐτοῦ 700 αὐτῷ] αὐτὸν 19 **24** κατήρατο 127 ἄρκες 19 τεσσεράκοντα 127

3, 1 Καὶ Ἰωρὰμ — ἐβασίλευσεν sub—127 >ἐν 700 ἔνδεκα 127 **2** >ὁ 127

19 *Sed aquas habent malas quae faciunt sine filiis* L_{91-95} *Ecce commoratio civitatis bona, sicut et tu, Domine, vides, sed aquae malae et steriles sunt hic* Ps-Au *Fulgentium* 19 **20** *Et mittite in illud salem* L_{91-95} **21** *Non erit ex his moriens nec facta sine filiis* L_{91-95} *Et non erit in his moriens neque sterilis ab eis* Hep 4, 17, 1 *Iam non erit in eis moriens neque sterilis* An *Hel* 2 **23** *Qui cum esset in via, pueri pusilli exierunt de civitate et lapidabant illum et dicebant: Ascende calve, ascende calve* L_{91-95} **24** *Et convertit se post illos* L_{91-95}

Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ, ἐκολλήθη, καὶ
οὐκ ἀπέστη ἀπ' αὐτῶν. [4] ⌈καὶ Μωσὰ βασιλεὺς Μωὰβ ἦν νωκήδ, ⌈
καὶ ἦν φέρων φόρον καὶ ἐπιστρέφων τῷ βασιλεῖ Ἰσραὴλ ἑκατὸν χι-
λιάδας ἀρνῶν καὶ ἑκατὸν χιλιάδας κριῶν ἐπιπόκων.⌋ [5] καὶ ⌋
ἐγένετο μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἀχαάβ, ἠθέτησε Μωὰβ ἐν Ἰσραήλ.
[6] καὶ ἐξῆλθεν Ἰωρὰμ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐκ Σαμαρείας ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ καὶ ἐπεσκέψατο τὸν Ἰσραήλ. [7] καὶ ἀπέστειλεν Ἰωρὰμ πρὸς
Ὀχοζείαν βασιλέα Ἰούδα λέγων Βασιλεὺς Μωὰβ ἠθέτησεν ἐν
ἐμοί· εἰ πορεύσῃ μετ' ἐμοῦ ἐπὶ Μωὰβ εἰς πόλεμον; καὶ εἶπεν
Ὀχοζείας Πορεύσομαι. καὶ εἶπεν Ὡς ἂν σύ, καὶ ἐγώ· ὅμοιος σοί,
ὅμοιος ἐμοί, καὶ ὡς ὁ λαός σου, ὁ λαός μου, καὶ ὡς οἱ ἵπποι σου,
οἱ ἵπποι μου. [8] καὶ εἶπεν Ποίᾳ ὁδῷ ἀναβησόμεθα; καὶ εἶπεν Ἰωράμ
Ὁδὸν ἐρήμου Ἐδώμ. [9] καὶ ἀνέβη Ἰωρὰμ βασιλεὺς Ἰσραὴλ καὶ
Ὀχοζείας βασιλεὺς Ἰούδα καὶ ὁ βασιλεὺς Ἐδώμ, καὶ ἐπορεύοντο
κυκλοῦντες ὁδὸν ἑπτὰ ἡμερῶν. καὶ οὐκ ἦν ὕδωρ τῇ παρεμβολῇ καὶ
τοῖς κτήνεσι τοῖς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν. [10] καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς
Ἰσραήλ Ὦ ὅτι κέκληκε Κύριος τοὺς τρεῖς βασιλεῖς τούτους
παραδοῦναι ἡμᾶς εἰς χεῖρας Μωάβ. [11] καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ βασι-
λεὺς Ἰούδα Εἰ ἔστιν ἐνταῦθα προφήτης τοῦ Κυρίου; καὶ
ἐπερωτήσωμεν τὸν Κύριον δι' αὐτοῦ. καὶ ἀπεκρίθη εἷς τῶν παίδων
τοῦ βασιλέως Ἰσραὴλ καὶ εἶπεν Ἔστιν ἐνταῦθα Ἐλισσαῖε υἱὸς Σα-
φάτ, ὃς ἐπέχεεν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας Ἠλίου. [12] καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς
Ἰούδα Ἔστιν ἐν αὐτῷ ῥῆμα Κυρίου. καὶ κατέβη πρὸς αὐτὸν ὁ βα-
σιλεὺς Ἰσραὴλ καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰούδα καὶ ὁ βασιλεὺς Ἐδώμ.
[13] καὶ εἶπεν Ἐλισσαῖε πρὸς τὸν βασιλέα Ἰσραήλ ⌈Τί ἐμοὶ καὶ σοί; ⌈
δεῦρο πρὸς τοὺς προφήτας τοῦ πατρός σου καὶ πρὸς τοὺς προφή-
τας τῆς μητρός σου.⌋ καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς Ἰσραήλ ⌈Μὴ ὅτι ⌋ ⌈

4 καὶ Μωσὰ — νωκήδ sub—127 Μωσὰβ 700 νωκήδ] Ὠκήδ 19 108: ἀρχοποιμὴν 700: Νωκηδεὶ Tht >καὶ 3.° 700 >καὶ ἐπιστρέφων Tht κρειῶν 93 ἐπιπόκον 82 **5** Ἀχαάβ] Ἱεροβοάμ 19 **7** Ὀχοζίαν 19 108 82 93 700 >ἐν 93 πορεύσει 93 >ἐπὶ Μωὰβ 700 καὶ εἶπεν — Πορεύσομαι sub — 127 Ὀχοζίας 19 108 82 93 700 >καὶ εἶπεν 2.° 700 Ὡς ἂν] ὥσα 93 σύ] σοι 93 σοί] συ 82 >οἱ 1.° 93 **8** ἐρήμω 700 Αἰδώμ 82 93 127 **9** Ὀχοζίας 19 108 82 93 700 Αἰδώμ 82 93 127 **11** >τοῦ 1.° 700 ἐπερωτήσομεν 19 108 τὸν — αὐτοῦ] αὐτόν 700 >καὶ εἶπεν 19 108 Ἐλισέαι 108: Ἐλεισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127: Ἐλισσαῖος 700 **12** ῥῆμα Κυρίου tr 19 Αἰδώμ 82 93 127 **13** Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 σοί] συ 19 τοῦ πατρός — μητρός σου sub ⁜ 127 >τῆς 82 >αὐτῷ 93

3, **4** *Et Mosa rex Moab ferebat tributum regi Israel* L91-95 **9** *Et ascendit Ioram rex Israel et Ochozias rex Iuda et rex Edom* L91-95 **10** Τοὺς τρεῖς βασιλεῖς ἀμαχητὶ παραδώσοντας ἑαυτοὺς τῷ Μωαβιτῶν βασιλεῖ; Jos IX 32 *Ei! quoniam vocavit Dominus hos tres reges tradere in manu Moab* L91-95 **11** Ἐλισσαῖον Σαφάτου παῖδα Jos IX 33

κέκληκε Κύριος τοὺς τρεῖς βασιλεῖς τούτους τοῦ παραδοῦναι
⌋ ⌈ αὐτοὺς εἰς χεῖρας Μωάβ;⌋ 14 καὶ εἶπεν Ἐλισσαῖε ⌈Ζῇ Κύριος τῶν
δυνάμεων ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ, ὅτι εἰ μὴ πρόσωπον βασι-
⌋ λέως Ἰούδα ἐγὼ λαμβάνω, εἰ ἐπέβλεψα πρὸς σὲ ἢ εἶδόν σε.⌋
⌈⌋ ⌈ 15 καὶ νῦν ⌈λάβετέ μοι ψάλλοντα.⌋ καὶ ἔλαβον αὐτῷ, καὶ ⌈ἐγένετο,
ὡς ἔψαλλεν ὁ ψάλλων, καὶ ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν χεὶρ Κυρίου. 16 καὶ
⌋ εἶπεν Τάδε λέγει Κύριος⌋ Ποιήσατε τὸν χειμάρρουν τοῦτον βοθύ-
νους βοθύνους, 17 ὅτι τάδε λέγει Κύριος Οὐκ ὄψεσθε πνεῦμα οὔτε
μὴ ἴδετε ὑετόν, καὶ ὁ χειμάρρους οὗτος πλησθήσεται ὕδατος, καὶ
πίεσθε ὑμεῖς καὶ αἱ παρεμβολαὶ ὑμῶν καὶ τὰ κτήνη ὑμῶν. 18 καὶ
κοῦφον τοῦτο ἐνώπιον Κυρίου, ποιῆσαι αὐτό. καὶ δώσει Κύριος
τὴν Μωὰβ εἰς χεῖρας ὑμῶν σήμερον. 19 καὶ πατάξατε πᾶσαν πόλιν
ὀχυρὰν ἐν τῇ Μωάβ, καὶ πᾶν ξύλον ἀγαθὸν καταβαλεῖτε, καὶ πά-
σας πηγὰς ὕδατος ἐμφράξατε καὶ πᾶσαν μερίδα ἀγαθὴν
ἀχρειώσετε ἐν λίθοις. 20 καὶ ἐγένετο ἐν τῇ πρωίᾳ ἀναβαινούσης
τῆς θυσίας, καὶ ἰδοὺ ὕδατα ἤρχετο ἐξ ὁδοῦ τῆς ἐρήμου Σοὺδ ἐξ
Ἐδώμ, καὶ ἐπλήσθη ἡ γῆ τῶν ὑδάτων. 21 καὶ πᾶσα Μωὰβ ἤκουσαν
ὅτι ἀνέβησαν οἱ βασιλεῖς οὗτοι πολεμῆσαι αὐτούς, καὶ παρήγ-
γειλαν παντὶ περιζωννυμένῳ παραζώνην καὶ παρατείνοντι, καὶ
ἐβόησαν ἐκ παντὸς παραζωννυμένου παραζώνην καὶ ἐπάνω, καὶ
ἔστησαν ἐπὶ τοῦ ὁρίου. 22 καὶ ὤρθρισαν τὸ πρωΐ, καὶ ὁ ἥλιος
ἀνέτειλεν ἐπὶ τὰ ὕδατα, καὶ εἶδε Μωὰβ τὰ ὕδατα ἐξ ἐναντίας
πυρρά. 23 καὶ εἶπον Αἷμα τοῦτο ῥομφαίας· ἐρίσαντες γὰρ ἤρισαν οἱ

>τοῦ 2.° 700 **14** Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 πρόσωπον + Ἰωσαφάτ Tht sed >Tht^{ap} ἐπέβλεψα + ἄν 82 127 700 ἢ εἶδον] εἰ εἴδων 19 **15** αὐτῷ + ψάλλοντα ed ὁ bis scr 700 ψάλων 82 **16** >τὸν χειμάρρουν 82* sed habet 82^{mg} **17** χειμάρρος 93 **18** κοῦφον — ἐνώπιον] κοῦφος καὶ αὐτὴ ἐν ὀφθαλμοῖς 82 τοῦτον 93 ποιῆσαι — σήμερον] καὶ παραδώσω τὴν Μωὰβ ἐν χειρὶ ὑμῶν 82 σήμερον ante εἰς 700 **19** πατάξετε 127 700 πᾶσαν bis scr 19 >πόλιν 700 >ἐν τῇ Μωάβ 82 ἐμφράξετε 19 127: ἐμφράξητε 93 700 ἀχρειώσατε 82 **20** >ἐν τῇ 82 τῷ πρωΐ 19 700 πρωΐ 82 ἤρχοντο 82 >τῆς ἐρήμου — ἐξ 82 Σοὺρ 127 Αἰδώμ 82 93 127 τῶν ὑδάτων] ὕδατος 82 **21** >οὗτοι 82 πολεμεῖν 82 αὐτοῖς 700 >καὶ παρήγγειλαν — παρατείνοντι 82 περιζωννυμένου 700 παρατείνονται 700 ἐβοήσαν] ἀνέβησαν 82 παραζωννυμένου — ἐπάνω] περιεζωσμένην ζώνην καὶ εἶπον ὦ 82 ὅρους 82 **22** ὄρθρισαν 19 ἀνέτειλεν] ἀνέβη 19 >καὶ 3.° — ὕδατα 700 τὰ ὕδατα post ἐναντίας 82 πυρρά + ὡσεὶ αἷμα 82 **23** εἶπεν 19 108: εἶπαν 82 ῥομφαίας pr τῆς 82 > ἐρίσαντες — ἤρισαν 82

20 *Et factum est mane cum ascenderet sacrificium, et ecce aquae veniebant de via eremi Sur ex Edom* $L_{91\text{-}95}$ **21** *Et denuntiaverunt omni praecincto gladium et parazonium ferenti ad pugnam* $L_{91\text{-}95}$ **22** *Et viderunt Moabitae aquas incontra rubicundas sicut sanguinem* $L_{91\text{-}95}$

τρεῖς βασιλεῖς καὶ ἐμαχέσαντο, καὶ ἐπάταξεν ἕκαστος τὸν πλησίον
αὐτοῦ· καὶ νῦν ἐπὶ τὰ σκῦλα, Μωάβ. [24] καὶ παραγίνονται εἰς τὴν
παρεμβολὴν Ἰσραήλ, καὶ ἀνίσταται Ἰσραὴλ καὶ τύπτει τὸν
Μωάβ, καὶ ἔφυγε Μωὰβ ἐκ προσώπου αὐτῶν. καὶ εἰσῆλθον εἰσπο-
ρευόμενοι καὶ τύπτοντες τὸν Μωάβ. [25] καὶ τὰς πόλεις Μωὰβ
καθεῖλον, καὶ πᾶσαν μερίδα ἀγαθήν, ἔρριψεν ἀνὴρ τὸν λίθον
αὐτοῦ, καὶ ἐνέπλησαν αὐτήν, καὶ πᾶσαν πηγὴν ὕδατος ἐνέφραξαν,
καὶ πᾶν ξύλον ἀγαθὸν κατέβαλον, καὶ ἐξέσεισαν τὸν Μωὰβ ἕως
τοῦ μὴ καταλιπεῖν λίθον ἐν τοίχῳ τεκτονικῆς, καὶ περιεκύκλωσαν
οἱ σφενδονηταὶ καὶ ἐπάταξαν αὐτόν. [26] καὶ εἶδεν ὁ βασιλεὺς Μωὰβ
ὅτι κεκραταίωται ὑπὲρ αὐτὸν ὁ πόλεμος, καὶ ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ
ἑπτακοσίους ἄνδρας σπωμένους ῥομφαίαν, διακόψαι πρὸς βασι-
λέα Ἐδώμ, καὶ οὐκ ἐδυνήθη. [27] καὶ ἔλαβε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν πρω-
τότοκον, ὃν ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν
ὁλοκαύτωσιν ἐπὶ τὸ τεῖχος. ⌜καὶ ἐγένετο μετάμελος μέγας ἐπὶ ⌜
Ἰσραήλ,⌟ καὶ ἀπῆραν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν γῆν ⌟
αὐτῶν.

4, [1] Καὶ γυνὴ μία ἀπὸ τῶν υἱῶν προφητῶν ἐβόα πρὸς Ἐλισσαῖε
λέγουσα ⌜Ὁ δοῦλός σου ὁ ἀνήρ μου τέθνηκεν, καὶ σὺ οἶδας ὅτι ⌜
δοῦλος ἦν τοῦ Κυρίου.⌟ καὶ ὁ δανειστὴς ἦλθε λαβεῖν τοὺς δύο ⌟
υἱούς μου εἰς δούλους ἑαυτῷ. [2] καὶ εἶπεν αὐτῇ Ἐλισσαῖε Τί
ποιήσω σοι; ἀπάγγειλόν μοι τί σοι ἐστὶν ἐν τῷ οἴκῳ σου. ἡ δὲ εἶπεν
Οὐκ ἔστι τῇ δούλῃ σου οὐθὲν ἀλλ' ἢ ἀγγεῖον ἐλαίου ἐν τῷ οἴκῳ ὃ
ἀλείψομαι. [3] καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν Δεῦρο, αἴτησαι σεαυτῇ ἀγγεῖα

οἱ τρεῖς] ἐμαχέσαντο οἱ 82 >καὶ ἐμαχέσαντο 82 ἕκαστος] ἀνὴρ 82 σκῦλα] ξύλα 93 **24** παραγίνονται] εἰσῆλθον 82 Ἰσραὴλ] Μωὰβ 93* sed Ἰσραὴλ supra lineam 93 ἀνίσταται Ἰσραὴλ] Ἰσραὴλ ἀνέστησαν 82 τύπτει τὸν] ἐπάταξαν τὴν 82 ἔφυγε — ἐκ] ἔφυγον ἀπὸ 82 αὐτῶν] αὐτοῦ 19 108 τὸν 2.°] τὴν 82 Μωὰβ + ἐκ προσώπου αὐτῶν 93 **25** Μωὰβ] >82: αὐτῶν 19 108: αὐτοῦ 127 700 >αὐτοῦ 82 ἐνέπρησαν 82 πηγὴν ὕδατος] τὴν γῆν 82 ἐνέφραξε 19 108 127 >καὶ ἐξέσεισαν — Μωὰβ 82 >μὴ 82 λίθον — τεκτονικῆς] τοὺς λίθους τοῦ τοίχου καθηριμένους 82 ἐκύκλωσαν 82 σφενδονειταὶ 93 αὐτόν] αὐτήν 82 **26** εἶδεν] οἶδεν 82 ἐκραταίωσεν 82 αὐτὸν] αὐτῶν 700 Αἰδώμ 93 127 **27** καὶ 1.° sub — 127 >αὐτὸν 93 ὁλοκαύτωσιν + ἀντ' αὐτοῦ 93 ἐπὶ] ἐν 19 108 ἐπῆραν 700 ἐπέστρεψεν 93: ἀνέστρεψαν 700 γῆν — ἀπὸ (4, 1) sub — 127

4, 1 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127: Ἐλισσαῖον 700 τέθνηκεν] τετελεύτηκε Tht δανιστὴς 19 108 82 127 ἑαυτοῦ 93 **2** Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισσαῖος 700 ἀνάγγειλον 93 ἡ] ὁ 19 **3** πρὸς αὐτὴν] αὐτῇ 700 ἀγγῖα 93

27 Ἀναγαγὼν ἐπὶ τὸ τεῖχος... εἰς ὁλοκαύτωσιν τῷ θεῷ Jos IX 43.

4, **2** *Et dixit Helisaeus... quid habes in domo tua?... Non habeo ancilla tua aliquid in domo mea nisi vas olei* Ps-Au *Fulgentium* 1, 20 **3** Ἐκέλευσεν ἀγγεῖα χρήσασθαι πολλά

ἔξωθεν παρὰ πάντων τῶν γειτόνων σου, σκεύη κενά, καὶ μὴ
ὀλιγώσῃς. 4 καὶ εἰσελεύσῃ καὶ ἀποκλείσεις τὴν θύραν ἐπὶ σεαυτὴν
καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα σου, καὶ ἐκχεεῖς εἰς τὰ ἀγγεῖα ταῦτα, καὶ αὐτὸ
οὐκ ἀποστήσεται, καὶ τὸ πληρωθὲν ἀρεῖς. 5 καὶ ἀπῆλθεν ἀπ'
αὐτοῦ ἡ γυνὴ καὶ ἐποίησεν οὕτως, καὶ ἀπέκλεισε τὴν θύραν ἐφ'
ἑαυτὴν καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ αὐτοὶ προσῆγον αὐτῇ, καὶ
αὐτὴ ἐνέχεε τὸ ἔλαιον. 6 καὶ ἐγένετο, ὡς ἐπληρώθη πάντα τὰ
ἀγγεῖα, καὶ εἶπε πρὸς τοὺς υἱοὺς αὐτῆς Ἐγγίσατέ μοι ἔτι σκεῦος.
καὶ εἶπον αὐτῇ Οὐκ ἔστιν ἔτι ἀγγεῖον. καὶ ἔστη τὸ ἔλαιον. 7 καὶ
παραγίνεται καὶ ἀπαγγέλλει τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ. ὁ δὲ εἶπεν
αὐτῇ Πορεύου καὶ ἀποδοῦ τὸ ἔλαιον καὶ ἀπότισον τὸ δάνειον,
καὶ σὺ καὶ οἱ υἱοί σου ζήσεσθε ἐν τῷ καταλοίπῳ. 8 καὶ ἐγένετο
ἡμέρα, καὶ διῆλθεν Ἐλισσαῖε εἰς Σωμάν, καὶ ἐκεῖ γυνὴ μεγάλη,
καὶ ἐκράτησεν αὐτὸν φαγεῖν ἄρτον. καὶ ἐγένετο ἀφ' ἱκανοῦ ἐν τῷ
διαπορεύεσθαι αὐτόν, ἐξέκλινεν ἐκεῖ φαγεῖν ἄρτον. 9 καὶ εἶπεν ἡ
γυνὴ πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς Ἰδοὺ δὴ οἶδα ὅτι ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ
οὗτος ἅγιος διαπορεύεται ἐφ' ἡμᾶς διὰ παντός. 10 ποιή-
σωμεν δὴ αὐτῷ ὑπερῷον μικρόν, καὶ θῶμεν αὐτῷ ἐκεῖ κλίνην καὶ
τράπεζαν καὶ δίφρον καὶ λυχνίαν, καὶ ἔσται ἐν τῷ αὐτὸν ἔρχεσθαι
πρὸς ἡμάς, καὶ ἐκκλινεῖ ἐκεῖ. 11 καὶ ἐγένετο ἡμέρα, καὶ ἔρχεται
Ἐλισσαῖε ἐκεῖ, καὶ ἐξέκλινεν εἰς τὸ ὑπερῷον, καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ.
12 καὶ εἶπεν Ἐλισσαῖε πρὸς Γιεζεὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ Κάλεσον τὴν
Σωμανεῖτιν ταύτην. καὶ ἐκάλεσεν αὐτὴν ὁ Γιεζεί, καὶ ἔστη ἐνώπιον
αὐτοῦ. 13 καὶ εἶπεν αὐτῷ Εἰπὲ πρὸς αὐτήν Ἰδοὺ ἐξέταξας ἡμῖν

>παντῶν 700 καινά 82 ὀλιγώσῃς] θεάσης 19 108: δειλιάσεις 700 **4** εἰσε-λεύσει ed ἀποκλείσῃς 19 108 82 πληρωθὲν] περισσὸν 19 108 **5** προσῆγον] ὑποῦργον 700 >καὶ αὐτὴ 82* sed habet 82^{mg} **6** >καὶ 2.° 700 >ἔτι 19 108 **7** ἀπαγγέλη 82: ἀπαγγέλλη 93 ἀποδὸς 19 700 ἀπόστησον 700 ζήσονται 93 καταλοίπῳ] ἐπιλοίπω ἐλαίω 82 **8** διῆλθεν] διέβη 82 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 Σουμάν 82 700 ἐκραταίωσεν 93 127 >ἐν 82 τῷ διαπορεύεσθαι] τοῦ εἰσπορεύεσθαι 82 700 ἐξέκλινεν + τοῦ 82 ἐκεῖ φαγεῖν tr 700 >ἄρτον 82 **9** οἶδα] ἔγνων 82 ἅγιος] >82: pr ὁ 700 **10** ὑπερῷον + τόπον 82 >ἐκεὶ 1.° 82 ἔστω 82 αὐτὸν ἔρχεσθαι] εἰσπορεύεσθαι 82 >καὶ 6.° 82 **11** καὶ ἐγένετο ἡμέρα sub — 127 ἔρχεται] εἰσῆλθεν 82 Ἐλισσαῖε] >82: Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127: Ἐλισσαῖος 700 **12** Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127: Ἐλισσαῖος 700 Γιεζί 19 108: Γιεζή 93 700 τὸν παῖδα 93 127 700 Κάλεσον + μοι 82 Σωμανῖτιν 19 108: Σουμανῖτην 82 700 >ὁ Γιεζεί· 82 Γιεζί 19 108 82: Γιεζή 700 **13** αὐτῷ] τῷ παιδαρίῳ 19 108 Εἶπε] εἶπον δὴ 82 ἐξέτησας 82: ἐξέταξες

Jos IX 48 **4** Προσφέρειν ἕκαστον τῶν ἀγγείων Jos IX 49 **10** *Faciamus ergo ei pergu-lam in superioribus pusillam* L_{91-95} **11** *Et facto die, venit Elisaeus et ascendit in supe-riora et recubuit ibi* Ps-Au *spe* **13** *Et praeparasti nobis habitationem istam* L_{91-95}

πᾶσαν τὴν ἔκταξιν ταύτην· τί ποιήσωμέν σοι; εἶ ἔστι σοι λόγος
λαλῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα ἢ πρὸς τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως; ἡ
δὲ εἶπεν Οὐκ ἔστιν· ⌜ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ μου ἐγὼ κατοικῶ.⌟ 14 καὶ ⌜⌟
εἶπεν Ἐλισσαῖε πρὸς Γιεζεί Τί δεῖ ποιῆσαι αὐτῇ; καὶ εἶπε Γιεζεὶ τὸ
παιδάριον Καὶ μάλα οὐκ ἔστιν αὐτῇ υἱός, καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς πρε-
σβύτης. 15 καὶ εἶπεν Ἐλισσαῖε Κάλεσον αὐτήν. καὶ ἐκάλεσεν αὐτήν.
καὶ ἔστη παρὰ τὴν θύραν τοῦ οἴκου. 16 καὶ εἶπεν Ἐλισσαῖε πρὸς
αὐτήν Εἰς τὸ μαρτύριον τοῦτο ⌜κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ὡς ἡ ὥρα ⌜
αὕτη ζῶσα σὺ καὶ περιειληφυῖα υἱόν.⌟ ἡ δὲ εἶπεν Μή, κύριε ἄνθρω- ⌟
πε τοῦ θεοῦ, ⌜μὴ ἐκγελάσῃ τὴν δούλην σου.⌟ 17 καὶ συνέλαβεν ἡ ⌜⌟
γυνὴ καὶ ἔτεκεν υἱὸν εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον ὡς ἡ ὥρα ζῶσα, ὡς
ἐλάλησε πρὸς αὐτὴν Ἐλισσαῖε. 18 καὶ ἡδρύνθη τὸ παιδάριον, καὶ
ἐγένετο ἡμέρα θερισμοῦ, καὶ ἐξῆλθε τὸ παιδάριον πρὸς τὸν πατέ-
ρα αὐτοῦ πρὸς τοὺς θερίζοντας. 19 καὶ εἶπε πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ
Τὴν κεφαλήν μου ἀλγῶ. καὶ εἶπε τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ Ἀπάγαγε αὐ-
τὸν πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ. 20 καὶ ἦρεν αὐτὸν καὶ εἰσήνεγκεν
αὐτὸν πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ. καὶ ἐκάθισεν αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ
ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτῆς ἕως τοῦ μεσημβρινοῦ, καὶ ἀπέθανεν. 21 καὶ
ἀνήνεγκεν αὐτόν, καὶ ἐκοίμησεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν κλίνην τοῦ
ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ, καὶ ἀπέκλεισε τὴν θύραν ἐπ᾽ αὐτὸν καὶ

93 127 >ἡμῖν 700 πᾶσαν post τὴν 82 ἔκστασιν 82 ποιήσωμέν σοι] δὴ ποιῆσαι 82 >σοι 2.° 82 93 λαλῆσαι]>82: + σοι ed >Οὐκ ἔστιν 82 ἐγὼ + εἰμι 82 οἰκῶ 82 **14** >Ἐλισσαῖε — Γιεζεί 1.° 82 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισσαῖος 700 Γιεζί 19 108: Γιεζή 93 700 Τί — εἶπε sub — 127 >Τί — Γιεζεὶ 93 δεῖ] δὴ 19* 82 Γιεζί 19 108 82: Γιεζή 700 παιδάριον + αὐτοῦ 82 υἱός ante οὐκ 82 αὐτῆς — εἶπεν (v. 15) sub — 127 **15** >καὶ εἶπεν — αὐτήν 82 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127: Ἐλισσαῖος 700 καὶ + ἐλθοῦσα 19 108 >τοῦ οἴκου 82 **16** Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127: Ἐλισσαῖος 700 >τὸ μαρτύριον — κατὰ 82 ὡς ἡ] ὡσεὶ 82 93 700 >αὕτη 82 700 >καὶ 2.° 82 περιειληφυι 82 κύριε + μου 82 >ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ 82 ἐκγελάσῃ] ἐκγελάσης 19 108: ἐγγε-λάσῃς Tht sed ἐκγελάσῃ Tht^ap: διαψεύσῃ 82 **17** καὶ 1.° + ἐν γαστρὶ 82 ἔλαβεν 82 ὡς ἡ] ὡσεὶ 82 700 πρὸς αὐτὴν Ἐλισσαῖε tr 700 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 **18** ἡδρύνθη] ἡνδρύνθη 127 700: ἰνδρύνθη 19 ἡμέρα — παιδάριον] ἥνικα ἐξῆλθε 82 θερισμὸς 93 πρὸς 2.°] καὶ 82 **19** ἄγαγε 19 108: ἀπαγάγετε 82 >πρὸς τὴν — αὐτὸν 1.° (v. 20) 82 **20** αὐτοῦ 1.° + καὶ ἦρεν αὐτὸν καὶ εἰσήνεγκεν αὐτὸν 82 μεσημβρίου 700 **21** ἐκοίμισεν ed ἔκλισεν 93: ἀνέκλισε 127

14 *Domine, inquit, utique non est ei filius, et vir eius jam senex est* Ps-Fu *s* 19 *Et dixit Elisaeus ad Giezi puerum suum: Quid ergo faciemus ei? Et dixit Giezi: Manifeste non est ei filius, et vir eius senex est* Ps-Au *spe* 137 16 *Noli, Domine, homo Dei, deridere ancillam tuam* L91-95 *In testimonio erit sermo hic quia secundum tempus hoc vives, et tu concipies filium. Et dixit mulier: Noli, homo Dei, deridere ancillam tuam* Ps-Au *spe* 137 19 *Caput doleo, pater* L91-95

ἐξῆλθεν. 22 καὶ ἐκάλεσεν ἡ γυνὴ τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ εἶπεν
Ἀπόστειλον δή μοι ἓν τῶν παιδαρίων καὶ μίαν τῶν ἡμιόνων, καὶ
δραμοῦμαι ἕως τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ καὶ ἐπιστρέψω. 23 καὶ εἶπεν
⌜ αὐτῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ⌜Τί ὅτι σὺ πορεύσῃ σήμερον πρὸς αὐτόν, καὶ
⌟ οὐ νουμηνία καὶ οὐ σάββατον; ἡ δὲ εἶπεν Εἰρήνη.⌟ 24 καὶ ἐπέσαξε
τὴν ἡμίονον καὶ εἶπε τῷ παιδαρίῳ αὐτῆς Ἄγε καὶ πορεύου καὶ μὴ
ἐπισχῇς μοι τοῦ ἐπιβῆναι ἕως τοῦ μὴ εἰπεῖν σοι, καὶ πορεύσῃ καὶ
ἐλεύσῃ πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ὄρος τὸ Καρμήλιον.
25 καὶ ἐξῆλθε καὶ ἐπορεύθη ἕως τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ὄρος.
καὶ ἐγένετο, ὡς εἶδεν αὐτὴν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἐξ ἐναντίας, καὶ
εἶπε Γιεζεὶ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ Ἰδοὺ ἡ Σωμανεῖτις ἐκείνη· 26 καὶ
⌜ νῦν δράμε εἰς συνάντησιν αὐτῆς, καὶ ἐρεῖς αὐτῇ ⌜Εἰρήνη σοι,
⌟ εἰρήνη τῷ ἀνδρί σου, εἰρήνη τῷ παιδαρίῳ.⌟ καὶ ἔδραμεν εἰς ἀπάν-
τησιν αὐτῆς καὶ εἶπεν Εἰρήνη σοι, εἰρήνη τῷ ἀνδρί σου,
⌜⌟ εἰρήνη τῷ παιδαρίῳ. ⌜ἡ δὲ εἶπεν Εἰρήνη.⌟ 27 καὶ κατεύθυνε πρὸς
τὸν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ὄρος καὶ ἐκράτησε τῶν ποδῶν
αὐτοῦ. καὶ προσῆλθε Γιεζεὶ ἀπώσασθαι αὐτήν. καὶ εἶπε πρὸς
⌜ αὐτὸν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ⌜Ἄνες αὐτήν, ὅτι κατώδυνος ἡ ψυχὴ
⌟ αὐτῆς, καὶ Κύριος ἀπέκρυψεν ἀπ' ἐμοῦ καὶ οὐκ ἀνήγγειλέ μοι.⌟
28 καὶ εἶπεν ἡ γυνή Μὴ ᾐτησάμην υἱὸν παρὰ τοῦ κυρίου μου; οὐχὶ
σὺ πεποίηκας; οὐκ εἶπον Οὐ πλανήσεις μετ' ἐμοῦ; 29 καὶ εἶπεν
Ἐλισσαῖε τῷ Γιεζεί Ζῶσαι τὴν ὀσφύν σου καὶ λάβε τὴν βακτηρίαν

22 >ἡ γυνὴ 700 ὄνων 700 **23** καὶ εἶπεν — ἀνὴρ sub — 127 >σὺ 700 πορεύσῃ σήμερον tr 19 108 82 πορεύῃ 93 700: πορεύσει ed σήμερον post αὐτὸν 700 νεομηνία 700 καὶ οὐ 2.°] οὐδὲ 700 ἡ] ὁ 82 **24** ὄνον 700 ἐπισχῇς] δειλιάσης 700 ἐπιβῆναι + με 19 108 μὴ 2.°]>700: με 93 127 πορεύσει ed εἰσελεύσῃ 700: ἐλεύσει ed **25** εἰς τὸ ὄρος — εἶδεν sub — 127 >καὶ 4.° 700 Γιεζί 19 108: Γιεζή 93 700 Σωμανῖτις 19 108: Σουμανεῖτις 82 Σουμνίτης 700 **26** >καὶ νῦν 700 >(εἰ)ρήνη τῷ ἀνδρί σου εἰ(ρήνη) 127* sed habet 127^{mg} παιδαρίῳ 1.° + σου 19 108 >καὶ ἔδραμεν — παιδαρίῳ 2.° 127 700 παιδαρίῳ 2.° + σου 19 108 **27** Γιεζὶ 19 108: Γιεζὴ 93 700 Ἄνες] ἄφες Tht^{ap} **28** καὶ εἶπεν — ᾐτησάμην sub — 127 τῷ κυρίῳ 700 Οὐ] μὴ 82 **29** Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127: Ἐλισσαῖος 700 Γιεζί 19 108: Γιεζή 93 700

22 *Mitte mihi nunc unum de pueris et unam muscellam* L_{91-95} **23** *Et vir eius dixit: Quid utique vadis tu ad illum hodie? Nonne numenia est et sabbatum?* L_{91-95} **27** Ἄφες αὐτήν, ὅτι κατώδυνός ἐστιν ἡ ψυχὴ αὐτῆς Chr *Exp in Ps* 55, 340 *Et direxit se ad hominem Dei in montem... Et dixit homo Dei* L_{91-95} **28** *Et dixit mulier* L_{91-95} 29 *Et sume bacterium meum in manu tua, et vade... Et quoniam <si> benedicet te quidam non respondebis ei* L_{91-95} *Accinge lumbos tuos et sume bacillum meum in manum et vade* Te *Marc* 1. 4 *Quemcumque conveneris in via, ne benedixeris eum: et qui te benedixerit, ne responderis ei* Te *Marc* 1. 4 *Accipe baculum meum in manu*

μου ἐν τῇ χειρί σου καὶ πορεύου· ὅτι ⌜ἐὰν εὕρῃς τινά, μὴ εὐλογή- ⌜
σῃς αὐτόν, καὶ ὅτι ἐὰν εὐλογήσῃ σε τίς, μὴ ἀποκριθῇς αὐτῷ·⌟ καὶ ⌟
ἐπιθήσεις τὴν βακτηρίαν μου ἐπὶ τὸ πρόσωπον τοῦ παιδαρίου.
30 καὶ εἶπεν ἡ μήτηρ τοῦ παιδαρίου Ζῇ Κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ
ἐγκαταλείψω σε. καὶ ἀνέστη Ἐλισσαῖε καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω αὐτῆς.
31 καὶ Γιεζεὶ διῆλθεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ καὶ ἐπέθηκε τὴν βακτηρίαν
ἐπὶ πρόσωπον τοῦ παιδαρίου, καὶ οὐκ ἦν φωνὴ καὶ οὐκ ἦν ἀκρόα-
σις.⌟ καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Γιεζεὶ εἰς ἀπάντησιν τῷ Ἐλισσαῖε καὶ ⌟700
εἶπεν αὐτῷ καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ὅτι Οὐκ ἐξεγήγερται τὸ παιδά-
ριον. 32 καὶ εἰσῆλθεν Ἐλισσαῖε εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἰδοὺ τὸ παιδάριον
τεθνηκός, κεκοιμισμένον ἐπὶ τὴν κλίνην αὐτοῦ. 33 καὶ εἰσῆλθεν
Ἐλισσαῖε καὶ ἀπέκλεισε τὴν θύραν κατὰ τῶν δύο ἑαυτῶν, καὶ
προσηύξατο πρὸς Κύριον. 34 καὶ ἀνέβη καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τὸ παιδά-
ριον καὶ ἐπέθηκε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ
τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ τὸ στόμα
αὐτοῦ ἐπὶ τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὰς χεῖρας
αὐτοῦ, καὶ συνέκαμψεν ἐπ' αὐτὸν καὶ ⌜Ἰγλαὰδ ἐπ' αὐτόν.⌟ καὶ ⌜⌟
διεθερμάνθησαν αἱ σάρκες τοῦ παιδαρίου. 35 καὶ ἐπέστρεψεν
Ἐλισσαῖε καὶ διῆλθεν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ ἀνέβη καὶ
συνέκαμψεν ἐπὶ τὸ παιδάριον ⌜καὶ ἐνέπνευσεν ἐπ' αὐτὸν⌟ καὶ ⌜⌟
ἠνδρίσατο ἐπὶ τὸ παιδάριον ἑπτάκις καὶ διεκινήθη τὸ παιδάριον,
καὶ διήνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. 36 καὶ ἐκάλεσεν ὁ Ἐλισσαῖε

ὅτι] καὶ 19 108 ἐὰν 1.°] ἂν 93 127 εὐλογήσῃς] εὐλογήσεις 82 700 ἐὰν 2.°] ἂν 108 82 700 εὐλογήσῃ] εὐλογήσει 82 ἀποκριθεῖς 19 700 αὐτοῦ 700 >τὸ 82 700 **30** ἀνέστη — Γιεζεὶ (v. 31) sub — 127 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127: Ἐλισσαῖος 700 **31** Γιεζὶ 19 108: Γιεζὴ 93 700 διῆλθεν] ἀπῆλθεν 93 βακτηρίαν + αὐτοῦ 19 πρόσωπον pr τὸ 93 127 καὶ 4.° — ἦν] οὐδὲ 700 ἐπέστρεψεν 82 >ὁ 82 127 Γιεζὶ 19 108: Γιεζὴ 93 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 >καὶ ἀπήγγειλεν 93 ', >αὐτῷ 127 ἐξήγερται 82 **32** Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 τεθνηκώς 19 82 κεκοιμισμένον pr καὶ 127 **33** Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 θύρα 19 ἑαυτῷ 82 **34** συνέκαψεν 93 >ἐπ' 93 >καὶ Ἰγλαὰδ ἐπ' αὐτόν 82 Ἰγαλὰδ 93: Ἐγλαὰδ Tht (c var): Ἰγαὰδ ed **35** Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 οἰκεία 82 >καὶ ἀνέβη 93 συνέκαμψεν] συνεκάλυψεν 19 108 ἀνέπνευσεν 19 τὸ 3.°] pr ἐπὶ 93 **36** >ὁ 19 108 127 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93:

tua et vade. Et si inveneris obvians aliquem, non benedicas eum, sed et si quis benedixerit te, non respondebis ei Ps-Au *spe* 119 **33** *Et intravit et clusit hostium contra ambos* L$_{91-95}$ **34** *Conformet se membris mortui... faciem super faciem, oculos super oculos, manus super manus, vestigia super pedes posuit, coarctavit se contraxit se* Au *s* 136, 6 **35** *Et inspiravit in eum septies; et commotus est puer, et aperuit oculos suos* L$_{91-95}$ *Insufflavit septies in jacentem* Ps-Fu *s* 19 *Huc illucque deambulans, et in ore mortui septies aspirans* Gr-M *Jb* 9, 63 *Insuflavit ille tertio jacenti* Qu *pro* 2, 67 *Tertio Heliseus in faciem mortui aspiravit* Vinc-C apud Au an 3, 7

τὸν Γιεζεὶ καὶ εἶπε Κάλεσόν μοι τὴν Σωμανεῖτιν ταύτην. καὶ ἐκά-
λεσεν αὐτὴν ὁ Γιεζεί, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτόν. καὶ εἶπεν αὐτῇ
Ἐλισσαῖε Λάβε τὸν υἱόν σου. 37 καὶ εἰσελθοῦσα ἡ γυνὴ ἔπεσε πρὸς
τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτῆς καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ
ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἦρε τὸν υἱὸν αὐτῆς καὶ ἐξῆλθεν. 38 καὶ Ἐλισσαῖε
ἐπέστρεψεν εἰς Γάλγαλα. καὶ ἦν λιμὸς ἐν τῇ γῇ, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν
προφητῶν ἐκάθηντο ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ εἶπεν Ἐλισσαῖε τῷ παιδα-
ρίῳ αὐτοῦ Ἐπίστησον τὸν λέβητα τὸν μέγαν καὶ ἕψει ἕψημα τοῖς
⌜ υἱοῖς τῶν προφητῶν. 39 καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἀγρὸν ⌜συλλέξαι ἀρι-
⌟ ώθ,⌟ καὶ εὗρεν ἄμπελον ἀγρίαν καὶ συνέλεξεν ἀπ' αὐτῆς τολύπην
ἀγρίαν πλῆρες τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθε καὶ ἐνέβαλεν εἰς τὸν
λέβητα τοῦ ἑψήματος, ὅτι οὐκ ᾔδει. 40 καὶ ἐνέχεε τοῖς ἀνδράσι
φαγεῖν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐσθίειν αὐτοὺς ἐκ τοῦ ἑψήματος, καὶ αὐ-
τοὶ ἀνεβόησαν καὶ εἶπον Θάνατος ἐν τῷ λέβητι, ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ.
καὶ οὐκ ἠδύναντο φαγεῖν καὶ εἶπεν Ἐλισσαῖε Λάβετε ἄλευρον καὶ
ἐμβάλετε εἰς τὸν λέβητα. καὶ ἐνέβαλον. 41 καὶ εἶπεν Ἐλισσαῖε πρὸς
Γιεζεί Ἔγχεε τῷ λαῷ, καὶ ἐσθιέτωσαν. καὶ οὐκ ἐγένετο ῥῆμα πονη-
ρὸν ἔτι ἐν τῷ λέβητι. 42 καὶ ἦλθεν ἀνὴρ ἐκ Βηθλεεμμὰς καὶ ἤνεγκε
τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ ἄρτους πρωτογενημάτων εἴκοσι κριθίνους
καὶ παλάθας. καὶ εἶπεν Ἐλισσαῖε Δότε τῷ λαῷ, καὶ ἐσθιέτωσαν.
43 καὶ εἶπεν ὁ λειτουργὸς αὐτοῦ Τί δῶ ἐνώπιον ἑκατὸν ἀνδρῶν τοῦτο;
καὶ εἶπεν Ἐλισσαῖε Δὸς τῷ λαῷ καὶ ἐσθιέτωσαν, ὅτι τάδε λέγει

Ἐλισαῖε 127 Γιεζὶ 19 108: Γιεζὴ 93 >μοι 82 Σωμανῖτιν 19 108: Σουμανῖτην 82 >αὐτὴν — Γιεζεί 82 Γιεζί 19 108: Γιεζή 93 >αὐτῇ 82 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 **37** εἰσῆλθεν 82 πρὸς] εἰς 82 >ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτῆς 82 >αὐτῷ 82 ἦρε] ἔλαβε 82 καὶ ἐξῆλθεν — Ἐλισσαῖε sub — 127 **38** Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 ἦν] ὁ 82 λειμὸς 93 ἐπὶ τὴν γῆν 19 108 82 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 τῷ] τὸ 93 λέβηταν 93 ἕψη 82 **39** ἀριώθ] ἀγρικὰ 127^{mg} ἀγρίαν] ἐν τῷ ἀγρίῳ 82 >καὶ εἰσῆλθε 82 ᾔδει] ἔγνωσαν 82 **40** καὶ ἐγένετο — ἐσθίειν sub ※ 127 ἐσθίην 19 αὐτοὶ] ἰδοὺ 82 Ἐλισσαῖε] >82: Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 βάλετε 82: ἐμβάλλετε 93 >καὶ ἐνέβαλον 82 **41** Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 πρὸς + τὸ παιδάριον 82 Γιεζί 19 108: Γιεζή 93 ἐσθιέτω 82 ἐγένετο] ἐγενήθη ἐκεῖ ἔτι 82 πονηρο 19 >ἔτι 82 127 **42** ἦλθεν ἀνὴρ] ἀνὴρ διῆλθεν 82 Βεθσαραισα 82: Βηθσαλισα ed τῷ ἀνθρώπῳ] πρὸς τὸν ἄνθρωπον 82 ἄρτους post εἴκοσι 82 παλλάθας 93 127 Ἐλισσαῖε] >82: Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 **43** Τί δῶ] τινὶ δῶ ταῦτα 82 >τοῦτο 82 Ἐλισσαῖε] >82: Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 ὅτι] διότι 93

39 *Et exiit Giezi colligere agrestia, et invenit vitem agrestem* L91-95 *Et introibit et misit eas in ollam in qua coquebatur mandere* L91-95 (sub sigla *Al.*) **41** *Et non est factum verbum malum amplius in olla* L91-95 **42** *Et homo advenit ex Bethlem, et attulit homini Dei panes primogenitos decem hordeaceos* L91-95.

Κύριος Φάγονται καὶ καταλείψουσιν. 44 καὶ ἔφαγον καὶ κατέλιπον
κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου.
5, 1 Καὶ Νεεμὰν ὁ ἀρχιστράτηγος βασιλέως Συρίας ἦν ἄνθρω-
πος μέγας ἐνώπιον τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ τεθαυμασμένος προσώ-
πῳ, ὅτι δι' αὐτοῦ ἔδωκε Κύριος σωτηρίαν τῇ Συρίᾳ. καὶ ὁ ἄνθρω-
πος ἦν λεπρός. 2 καὶ ἐξῆλθον ἐκ Συρίας μονόζωνοι καὶ ᾐχμαλώτευ-
σαν ἐκ γῆς Ἰσραὴλ νεάνιδα μικράν, καὶ ἦν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς
Νεεμάν. 3 καὶ εἶπε τῇ κυρίᾳ αὐτῆς Ὄφελον ὀφθείη ὁ κύριός μου
ἐνώπιον τοῦ προφήτου τοῦ ἐν Σαμαρείᾳ καὶ δεηθείη τοῦ προσώπου
αὐτοῦ, καὶ ἀποσυνάξει ἀπ' αὐτοῦ τὴν λέπραν αὐτοῦ. 4 καὶ
εἰσῆλθε καὶ ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτῆς, καὶ εἶπεν Οὕτως καὶ
οὕτως ἐλάλησεν ἡ νεᾶνις ἡ ἐκ γῆς Ἰσραήλ. 5 καὶ ἀνηγγέλη τῷ
βασιλεῖ καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Συρίας Δεῦρο, ἄπελθε καὶ ἀποστελῶ
βιβλίον πρὸς τὸν βασιλέα Ἰσραήλ. καὶ ἐπορεύθη Νεεμὰν πρὸς τὸν
βασιλέα Ἰσραὴλ καὶ ἔλαβεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δέκα τάλαντα ἀρ-
γυρίου καὶ ἓξ τάλαντα χρυσίου καὶ δέκα ἀλλασσομένας στολάς.
6 καὶ ἤνεγκε τὸ βιβλίον τῷ βασιλεῖ Ἰσραὴλ λέγων Καὶ νῦν, ὡς
ἂν κομισθῇ τὸ βιβλίον τοῦτο πρὸς σέ, ἰδοὺ ἀπέσταλκά σοι τὸν
δοῦλόν μου τὸν Νεεμάν, καὶ ἀποσυνάξεις αὐτὸν ἀπὸ τῆς λέπρας
αὐτοῦ. 7 καὶ ἐγένετο, ὡς ἀνέγνω ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ τὸ βιβλίον,
διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ εἶπεν Μὴ θεὸς ἐγώ, θανατῶσαι καὶ
ζωογονῆσαι, ὅτι οὗτος ἀποστέλλει πρὸς μέ, ἀποσυνάξαι ἄνδρα
ἀπὸ τῆς λέπρας αὐτοῦ; πλὴν γνῶτε καὶ ἴδετε ὅτι προφασίζεται οὗ-
τος πρὸς μέ. 8 καὶ ἐγένετο, ὡς ἤκουσεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ὅτι
διέρρηξεν ὁ βασιλεὺς τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀπέστειλε πρὸς τὸν βα-
σιλέα Ἰσραὴλ λέγων Ἵνα τί διέρρηξας τὰ ἱμάτιά σου; παραγενέ-
σθω δὴ πρὸς μὲ Νεεμάν, καὶ γνώσεται ὅτι ἔστι προφήτης ἐν
Ἰσραήλ. 9 καὶ παρεγένετο Νεεμὰν σὺν τοῖς ἅρμασιν αὐτοῦ καὶ ἵπ-
ποις αὐτοῦ καὶ ἔστη ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ οἴκου Ἐλισσαῖε. 10 καὶ
ἀπέστειλεν Ἐλισσαῖε πρὸς αὐτὸν ἄγγελον λέγων Πορευθεὶς λοῦσαι

κατάλειπον 82 93 127
5, 1 Ναιμὰν 82 ἀρχιστράτηγος] ἄρχων τῆς δυνάμεως 82 βασιλέως bis scr 19 ἦν] pr καὶ 82 ἄνθρωπος] ἀνὴρ 82 σωτηρίαν] pr τὴν 82 **2** ἐξῆλθεν 82 αἰχμαλώτευσαν 19 108 93 127 νεάνιδαν 82 **3** ὀφθειν 127 >ἐνώπιον 82 προφήτου + τοῦ θεοῦ 127 >τοῦ 19 **4** καὶ εἰσῆλθε — ἀπήγγειλε sub — 127 ἀνήγγειλε 19 108 αὐτῆς + καὶ ἀνήγγειλε τῷ βασιλεῖ ed οὕτω 82 >ἡ 2.° 93 γῆς] τῆς 93 **5** ἐν supra lineam 108 **6** τοῦτο] τοῦ 82 Νεεμιάν 127 τῆς λέπρας — ἐγένετο sub — 127 **7** διέρρηξε] pr καὶ 93 ἀπέστειλε 93 **8** ἤκουσεν] ἔκουσεν 19 108: + Ἐλισσαῖε 127 **9** Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 **10** Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 ἄγγελον ante πρὸς 82 λοῦσαι + ἑπτάκις

5, 1 *Erat homo magnus in conspectu domini sui* L91-95

ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ἕβδομον, καὶ ἐπιστρέψει ἡ σάρξ σου ἐπὶ σοί, καὶ
καθαρισθήσῃ. 11 καὶ ἐθυμώθη Νεεμὰν καὶ ἀπῆλθε καὶ εἶπεν Ἰδοὺ
ἔλεγον Ἐξελεύσεται πρὸς μὲ καὶ ἐπικαλέσεται ἐν ὀνόματι Κυρίου
θεοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ λεπρὸν καὶ
ἀποσυνάξει αὐτὸ ἀπὸ τῆς σαρκός μου. 12 οὐκ ἀγαθὸς Ἀβρανὰ καὶ
Φαρφὰλ ποταμοὶ Δαμασκοῦ ὑπὲρ τὸν Ἰορδάνην καὶ ὑπὲρ πάντα
τὰ ὕδατα Ἰσραήλ; οὐχὶ πορευθεὶς λούσομαι ἐν αὐτοῖς καὶ καθαρι-
σθήσομαι; καὶ ἐπέστρεψε καὶ ἀπῆλθεν ἐν θυμῷ. 13 καὶ προσῆλθον
οἱ παῖδες αὐτοῦ καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν Πάτερ, εἰ μέγαν λόγον
ἐλάλησε πρὸς σὲ ὁ προφήτης, οὐκ ἂν ἐποίησας καθότι εἶπε πρὸς
σέ Λοῦσαι καὶ καθαρίσθητι; 14 καὶ κατέβη Νεεμὰν καὶ ἐβαπτίσατο
ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ἑπτάκις κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ, καὶ
ἐπέστρεψεν ἡ σάρξ αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν ὡς παιδαρίου μικροῦ, καὶ
ἐκαθαρίσθη. 15 καὶ ἐπέστρεψε Νεεμὰν πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ
θεοῦ, αὐτὸς καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ, καὶ ἦλθε καὶ ἔστη ἐνώπιον
αὐτοῦ καὶ εἶπεν Ἰδοὺ δὴ ἔγνωκα ὅτι οὐκ ἔστι θεὸς ἐν πάσῃ τῇ γῇ
ὅτι ἀλλ' ἢ ἐν τῷ Ἰσραήλ. καὶ νῦν λάβε εὐλογίαν ἐκ χειρὸς τοῦ δού-
λου σου. 16 καὶ εἶπεν Ἐλισσαῖε Ζῇ κύριος ᾧ παρέστην ἐνώπιον
αὐτοῦ, εἰ λήψομαι. καὶ παρεβιάσατο αὐτὸν λαβεῖν, καὶ οὐκ ἠθέλη-
σε λαβεῖν. 17 καὶ εἶπε Νεεμάν Καὶ εἰ μή, δοθήτω τῷ δούλῳ σου γό-
⌜ μος ζεύγους ἡμιόνων γῆς, ὅτι ⌜οὐ ποιήσει ἔτι ὁ δοῦλός σου
ὁλοκαύτωμα ἢ θυσίαν θεοῖς ἑτέροις ἀλλ' ἢ τῷ Κυρίῳ μόνῳ. 18 καὶ
περὶ τοῦ λόγου τούτου ἱλασεταί μοι Κύριος τῷ δούλῳ σου ἐν τῷ

82 >ἕβδομον 82 >σου ἐπὶ 82 καθαρισθήσει 19 **11** καὶ 1.° sub — 127 ἔλεγον + ὅτι 82 >πρὸς — ἐπικαλέσεται 127* sed habet 127^{mg} μὲ + καὶ στήσεται 82 ἐν ὀνόματι] τὸ ὄνομα 82 >ἐπὶ 82 τὸ λεπρὸν post ἀποσυνάξει 82 >αὐτὸ — σαρκός 82 **12** οὐχὶ ἀγαθοὶ 82 Ἀρβανὰ 19: Ἀβανὰ 82 Φαρφὰ 19: Ἀρφαφαρ 82: Φαρφὰδ 93: Φαρφαρ ed >τὸν 82 >ὑπὲρ 82 ἐπέστρεψε] ἀνέστρεψε 19 108: ἐξέκλινεν 82 **13** προσῆλθον] ἤγγισαν 82 εἶπον] ἐλάλησαν 82 πρὸς — εἰ sub ※ 127 >Πάτερ, εἰ 82 μέγα 19 82 93 λόγον ἐλάλησε tr 19 108 λελάληκε 19 108 127 πρὸς σὲ post προφήτης 82 οὐκ — καθότι] οὐχὶ ποιήσεις ὅτι 82 καθαρίσθητι — Νεεμὰν sub — 127 **14** Ναιμὰν 82 ἐβαστίσθη 19 τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ] Ἐλισσαῖε 82 >ἐπ' αὐτὸν 82 ὡς + σάρξ 82 **15** καὶ ἐπέστρεψε — τὸν sub — 127 Νεεμὰν] > 82: Νοεμὰν 93 ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ] Ἐλισσαῖε 82 καὶ 2.° + πᾶσα 82 ἔστη sub ※ 127 >ἐνώπιον αὐτοῦ 82 εὐλογίαν] pr τὴν 82 ἐκ χειρὸς] παρὰ 82 δούλους 82 **16** Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 λήμψομαι 82 >αὐτὸν 82 οὐκ — λαβεῖν] εἰπειθησεν 82 **17** Ναιμὰν 82: Νοεμὰν 93 γόμορ 82: γόμους Tht ζεύγος 82 >γῆς 82 >ἔτι Tht σου + ἔτι 19 >ἢ θυσίαν 82 ἀλλ' ἢ — λόγου τούτου sub ※ 127 >τῷ 19 >μόνῳ 82 **18** >περὶ — τούτου 82 >μοι 82 σου + καὶ Tht

12 *Fluvii Damasci prae Jordane* Am *Lc* 1. 4 **14** *Et reversa est caro eius ad eum sicut caro puericuli pussilli* $L_{91\text{-}95}$

εἰσπορεύεσθαι τὸν κύριόν μου εἰς οἶκον Ῥεεμμὰν προσκυνῆσαι
ἐκεῖ, ὅτι αὐτὸς ἐπαναπαύσεται ἐπὶ τῆς χειρός μου. καὶ ἐν τῷ
προσκυνεῖν αὐτὸν εἰς οἶκον Ῥεεμμὰν προσκυνήσω ἅμα αὐτῷ ἐγὼ
κυρίῳ τῷ θεῷ μου, καὶ ἱλάσεταί μοι Κύριος τῷ δούλῳ σου περὶ τοῦ
λόγου τούτου.⌋ 19 καὶ εἶπεν Ἐλισσαῖε πρὸς Νεεμάν Πορεύου ἐν ⌋
εἰρήνῃ. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ εἰς χαβραθὰ τὴν γῆν. 20 καὶ εἶπε
Γιεζεὶ τὸ παιδάριον Ἐλισσαῖε τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ Ἰδοὺ
ἐφείσατο ὁ κύριός μου τοῦ Νεεμὰν τοῦ Σύρου, τοῦ μὴ λαβεῖν ἐκ
χειρὸς αὐτοῦ ἃ ἐνήνοχεν· ζῇ Κύριος ὅτι ἀλλ' ἢ δραμοῦμαι ὀπίσω
αὐτοῦ καὶ λήψομαί τι παρ' αὐτοῦ. 21 καὶ κατεδίωξε Γιεζεὶ ὀπίσω
Νεεμάν. καὶ εἶδεν αὐτὸν Νεεμὰν τὸν Γιεζεὶ τρέχοντα ὀπίσω αὐτοῦ,
καὶ κατεπήδησεν ἀπὸ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ καὶ
εἶπεν Εἰρήνη. 22 καὶ εἶπε Γιεζεί Εἰρήνη· ὁ κύριός μου ἀπέσταλκέ με
λέγων Ἰδοὺ παραγεγόνασι πρός μὲ δύο παιδάρια ἐξ ὄρους
Ἐφράιμ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν· δὸς δὴ αὐτοῖς τάλαντον
ἀργυρίου καὶ δύο ἀλλασσομένας στολάς. 23 καὶ εἶπε Νεεμὰν
ἐπιεικῶς Λάβε διτάλαντον ἀργυρίου. καὶ ἐβιάσατο αὐτόν, καὶ ἔδω-
κεν αὐτῷ διτάλαντον ἀργυρίου ἐν δυσὶ θυλακίοις καὶ δύο
ἀλλασσομένας στολὰς καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ δύο παιδάρια αὐτοῦ, καὶ
ἦρεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ. 24 καὶ ἔρχονται εἰς τὸ σκοτεινόν, καὶ ἔλα-
βεν ἐκ χειρὸς τῶν παιδαρίων καὶ παρέθετο ἐν οἴκῳ καὶ
ἐξαπέστειλε τὰ παιδάρια, καὶ ἀπῆλθον. 25 καὶ αὐτὸς εἰσῆλθε καὶ
παρέστη τῷ κυρίῳ αὐτοῦ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἐλισσαῖε Πόθεν,
Γιεζεί; καὶ εἶπε Γιεζεί Οὐ πεπόρευται ὁ δοῦλός σου ἔνθεν καὶ ⌜
ἔνθεν. 26 καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἐλισσαῖε ⌜Οὐχὶ ἡ καρδία μου ἦν μετὰ ⌜
σοῦ, ὅτε κατεπήδησε Νεεμὰν ἀπὸ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ εἰς συνάν-

ἐν τῷ] εἰς τὸ 19 Ῥεεμὰν 19 108 Tht: Ῥεμμὰν 82 ἐκεῖ — ἐπαναπαύσεται] αὐτὸν καὶ αὐτὸς ἐπαναπαύσηται 82 ἐπανεπαύεται 127: ἐπαναπαύεται Tht >ἐν τῷ προσκυνεῖν — Ῥεεμμὰν 82 ἐν οἴκῳ ed Ῥεεμὰν 19 108 Tht ἐγὼ] >Tht: + καὶ 108 >μου 93 ἱλάσσεται 82 >μοι Tht c var τῷ δούλῳ post τούτου 82 περὶ] ὑπὲρ 19 108 **19** Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 Νεαιμὰν 82: Νοεμὰν 93 διῆλθεν 93 Χαβαθρὰ 82 **20** Γιεζὶ 19 108: Γιεζὴ 93 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 Νεαιμὰν 82 ἐνηνόχει 19 108 λήμψομαι 82 **21** Γιεζὶ 19 108: Γιεζὴ 93 Νεαιμὰν 82 Γιεζὶ 19 108: Γιεζὴ 93 αὐτοῦ 2.°] αὐτῷ 82 **22** Γιεζὶ 19 108: Γιεζὴ 93 >δὴ 93 αὐτοῖς τάλαντον tr 82 **23** Νεαιμὰν 82 ἐπιεικῶς] εἰκαίως 19: ἐπιεικαίως 108: ἐπιεικέως 93: οὐκοῦν 127 διτάλαντον 1.°] δὴ τάλαντον 82: τάλαντον 93 διτάλαντον 2.°] τάλαντον 82 καὶ 4.°] bis scr 127 ἦραν 108 **25** Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 Γιεζεὶ 1.°] Γιεζὶ 19 108: Γιεζὴ 93 Γιεζεὶ 2.°] Γιεζὶ 19 108: Γιεζὴ 93 **26** Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 ἦν] η 93 ὅτε] ὅτι

20 *Dixit Giezi puer hominis Dei* L_{91-95} **23** *Et dixit Naaman instantius* L_{91-95} **24** *Et accepit de manibus puerorum* L_{91-95} **26** Οὐχὶ ἡ καρδία μου ἦν μετὰ σοῦ; Chr *In 1*

τησίν σοι; καὶ νῦν ἔλαβες τὸ ἀργύριον καὶ τὰ ἱμάτια, καὶ λήψῃ ἐν
αὐτῷ κήπους καὶ ἐλαιῶνας καὶ ἀμπελῶνας καὶ ποίμνια καὶ βουκό-
λια καὶ δούλους καὶ δούλας. 27 καὶ ἡ λέπρα Νεεμὰν κολληθήσεται
⌋ ἐν σοὶ καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου ἕως αἰῶνος.⌋ καὶ ἐξῆλθε Γιεζεὶ ἐκ
προσώπου αὐτοῦ λεπρὸς ὡσεὶ χιών.
6, 1 Καὶ εἶπον οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν πρὸς Ἐλισσαῖε Ἰδοὺ δὴ
ὁ τόπος ἐν ᾧ ἡμεῖς οἰκοῦμεν ἐνώπιόν σου, στενὸς ἀφ' ἡμῶν.
2 πορευθῶμεν δὴ ἕως τοῦ Ἰορδάνου καὶ λάβωμεν ἐκεῖθεν ἀνὴρ εἷς
δοκὸν μίαν καὶ ποιήσωμεν ἑαυτοῖς σκέπην τοῦ οἰκεῖν ἐκεῖ. καὶ
εἶπεν Ἐλισσαῖε Πορεύεσθε. 3 καὶ εἶπεν ὁ εἷς ἐπιεικῶς Δεῦρο μετὰ
τῶν δούλων σου. καὶ εἶπεν Ἐλισσαῖε Ἐγὼ πορεύσομαι μεθ' ὑμῶν.
4 καὶ ἐπορεύθη μετ' αὐτῶν, καὶ ἔρχονται ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην καὶ
τέμνουσι ξύλα. 5 καὶ ἐγένετο τοῦ ἑνὸς καταβάλλοντος τὴν δοκόν,
καὶ ἐξέπεσε τοῦ στελεοῦ τὸ σίδηρον εἰς τὸ ὕδωρ. καὶ ἐβόησεν ὁ
⌐⌋ ἀνὴρ καὶ εἶπεν ⌐῏Ω δή, κύριε, καὶ αὐτὸ κεχρημένον.⌋ 6 καὶ εἶπεν ὁ
ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ Ποῦ ἔπεσεν; καὶ ἔδειξεν αὐτῷ τὸν τόπον. καὶ
ἀπέκλασεν Ἐλισσαῖε ξύλον καὶ ἔρριψεν ἐκεῖ, καὶ ἐπεπόλασε τὸ
σιδήριον. 7 καὶ εἶπεν Ἐλισσαῖε Μετεώρισον καὶ λάβε σεαυτῷ. καὶ
ἐξέτεινε τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ἔλαβεν αὐτό. 8 καὶ βασιλεὺς Συρίας
ἦν πολεμῶν τὸν Ἰσραήλ, καὶ συνεβουλεύσατο τοῖς παισὶν αὐτοῦ
⌐⌋ λέγων ⌐Εἰς τὸν τόπον τὸν φελμουνεὶ⌋ ποιήσωμεν ἔνεδρον, καὶ

82 Νεαιμὰν 82 >αὐτοῦ 82 ἔλαβε 82 λήψει ed ποίμνεια 127 **27** Νεαιμὰν 82: Νοεμὰν 93 ἐν] >Tht: ἐπὶ 19 εἰς τὸν αἰῶνα 82 Γιεζεὶ] >82: Γιεζὶ 19 108: Γιεζῆ 93 >αὐτοῦ 82 λελεπρωμένος 82 ὡσεὶ] ὡς 82

6, 1 Καὶ εἶπον — προφητῶν sub — 127 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 >δὴ 82 **2** ἐλάβομεν 82 δοκί 82 σκέπην] σκέπειν 19 108: ἐκεὶ 82: σκηνὴν 93 εἶπεν + δεῦτε 82 >Ἐλισσαῖε Πορεύεσθε 82 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 **3** εἷς + δεῦρο 82 ἐπιεικῶς] ἐπιεικαίως 19 108 Ἐλισσαῖε] Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127: ὁ εἷς 82 >μεθ' ὑμῶν 82 **4** ἔρχονται ἐπὶ] ἦλθεν εἰς 82 ἔτεμνον 82 **5** ἐγένετο — καταβάλλοντος] ἰδοὺ ὁ εἷς καταβάλλον 82 ἐξέπεσε post σίδηρον 82 >τοῦ στελεοῦ 82 σιδήριον 93 >καὶ 3.° — ἀνὴρ 93 >ὁ — εἶπεν 82 >δή 82 κεχρησμένον 19 108 93 **6** αὐτὸ 93 ἀπέκλασεν] ἀπέκνισε 82 Ἐλισσαῖε] >82: Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 ἔρριψεν] ἔριψεν 10 108: + αὐτὸν 82 σιδήριον 19 108 **7** >Ἐλισσαῖε — καὶ 2.° 82 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 λάβε] ὕψωσον 82 ἔλαβεν sub ※ 127 **8** πόλεμον 93 τὸν] ἐν 82 ἐβουλεύσατο πρὸς τοὺς παῖδας 82 τὸν 3.°] τοῦ 19 108: + δὲ 82 φελμουνὶ 19 108: Ἑρμονὶ 82 ποιήσωμεν — ἐποίησαν] παρεμβαλῶ 82

Cor 61, 123 *Nonne cor meum erat tecum cum desilisset Neeman de curro obviam tibi?* An *Paul 1 Cor* 23Q *Quando conversus est vir de curru suo in obviam tibi?* Am *Lc* 1. 4.

6, 7 *Et dixit Helisseus* L115 8 *Et consilium habuit cum pueris suis dicens: In locum phelmuniim insidia faciamus* L115 *In locum phelmunim obsessionem faciamus* L91-95

ἐποίησαν. 9 καὶ ἀπέστειλεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ πρὸς τὸν βασι-
λέα Ἰσραὴλ λέγων Πρόσεχε τοῦ μὴ διελθεῖν τὸν τόπον τοῦτον, ὅτι
ἐκεῖ Σύροι ἐνεδρεύουσιν. 10 καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ εἰς
τὸν τόπον ὃν εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, καὶ ἐφυλάξατο ἐκεῖθεν
οὐχ ἅπαξ οὐδὲ δίς. 11 καὶ ἐξέστη ἡ καρδία τοῦ βασιλέως Συρίας
περὶ τοῦ λόγου τούτου, καὶ ἐκάλεσε τοὺς παῖδας αὐτοῦ καὶ εἶπε
πρὸς αὐτούς Οὐκ ἀπαγγέλλετέ μοι τίς προδίδωσί με τῷ βασιλεῖ
Ἰσραήλ; 12 καὶ εἶπεν εἷς ἐκ τῶν παιδῶν αὐτοῦ Οὐχί, κύριέ μου
βασιλεῦ, ἀλλ' ἢ Ἐλισσαῖε ὁ προφήτης ὁ ἐν Ἰσραὴλ ἀναγγέλλει
τῷ βασιλεῖ Ἰσραὴλ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃς ἐν τῷ ταμιείῳ τοῦ
κοιτῶνός σου. 13 καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Πορεύθητε καὶ ἴδετε ποῦ
ἐστιν οὗτος, καὶ ἀποστείλας λήψομαι αὐτόν. καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ
λέγοντες Ἰδοὺ ἐν Δωθάειμ. 14 καὶ ἀπέστειλεν ἐκεῖ βασιλεὺς
Συρίας ἵππους καὶ ἅρματα καὶ δύναμιν βαρεῖαν, καὶ ἦλθον νυκτὸς
καὶ περιεκύκλωσαν τὴν πόλιν. 15 καὶ ὤρθρισεν ὁ λειτουργὸς τοῦ
ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ ἀναστῆναι τὸ πρωῒ καὶ ἐξῆλθεν, καὶ ἰδοὺ δύ-
ναμις κυκλοῦσα τὴν πόλιν καὶ ἵπποι καὶ ἅρματα. καὶ εἶπε τὸ παιδά-
ριον αὐτοῦ πρὸς αὐτόν Ὦ κύριε, τί ποιήσομεν; 16 καὶ εἶπεν
Ἐλισσαῖε Μὴ φοβοῦ, ὅτι πλείους οἱ μεθ' ἡμῶν ὑπὲρ τοὺς μετ'
αὐτῶν. 17 καὶ προσηύξατο Ἐλισσαῖε καὶ εἶπεν Κύριε, ἄνοιξον τοὺς

> ἐποίησαν 127* sed habet 127mg **9** ὁ — θεοῦ] Ἐλισσαῖε 82 Πρόσεχε — ἐνεδρεύουσιν] φύλαξε μὴ παρελθεῖν ἐν τῶ τόπω τούτω ὅτι Συρία ἐκεῖ κέκρυπται 82 **10** ὁ 2.° — θεοῦ] αὐτῶ Ἐλισσαῖε 82 οὐχ — δίς] οὐ μίαν οὐδὲ δύο 82 οὐδὲ] καὶ οὐ 127 οὐδὲ δίς] καὶ οὐδείς 93 **11** ἐξέστη] ἐξεκεινήθη 82 καρδία τοῦ] ψυχὴ 82 ἀπαγγέλλεται 19: ἀπαγγελεῖται 82: ἀναγγέλλετε 127 τίς bis scr 82 >τῷ 82 **12** εἷς ἐκ] τις 82 ἀλλ' ἢ] ὅτι 82: λαλῆ 127 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 >ὁ 1.° 82 >ὁ 2.° 82 ἀπαγγέλλει 19 108 πάντα — ἂν] πάντας τοὺς λόγους οὓς ἐὰν 82 λαλήσεις 19 82 ,93 **13** ὁ — Πορεύθητε] δεῦτε 82 ἐστὶν οὗτος] αὐτὸς 82 λήμψομαι 82 **14** ἐκεῖ + ὁ 19 βασιλεὺς — ἵππους] ἵππον 82 βαρῖαν 82 **15** ὄρθρισεν 19 82 93 τοῦ ἀνθρώπου — πρωῒ] Ἐλισσαῖε ἀναστῆναι 82 ἵππος 82 >αὐτοῦ 82 τί] πῶς 82 ποιήσωμεν 82 93 127 **16** Ἐλισέε 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 **17** Ἐλισέαι 108: Ἐλισσαί 82: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 ἄνοιξον] διάνοιξον δὴ 82

9 *Et mandavit homo Dei* L_{115} 10 *Et misit rex Israel in locum quem dixit homo Dei et observavit inde non semel nec bis* L_{115} 11 *Et perturbatum est cor regis* L_{115} 12 *Set Helisseus profeta* L_{115} 13 *Ite et videte ubi sit hic* L_{115} 14 *Et misit illo equos et currus* L_{115} 15 *Et surrexit de luce minister Helissei hominis Dei* L_{115} *O domine, quid faciemus?* Hil *Ps* 137 17 Κύριε, ἄνοιξον τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ παιδαρίου τούτου καὶ ἰδέτω Chr *In Eph* 62, 71 *Et vidit itaque Giezi totum montem equis repletum et curribus in circuitu Elisaei* Am *off* 1, 140 (*montem repletum* Am *Ps* 37, 15, 3; *plenum montem* Am *The* 10) *Et aperuit, inquit, Dominus oculos pueri, et ecce totus mons plenus erat equitibus et curribus* Ruf *Ex* 3, 2 (*Et vidit totum montem equitibus et*

ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ ἰδέτω. καὶ διήνοιξε Κύριος τοὺς ὀφθαλμοὺς
αὐτοῦ, καὶ εἶδεν· καὶ ἰδοὺ τὸ ὄρος ὅλον πλῆρες ἵππων, καὶ ἅρμα
πυρὸς περικύκλῳ Ἐλισσαῖε. 18 καὶ κατέβησαν πρὸς αὐτούς, καὶ
προσηύξατο Ἐλισσαῖε πρὸς τὸν θεὸν καὶ εἶπεν Πάταξον δὴ τὸ ἔ-
θνος τοῦτο ἀορασίᾳ. καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς Κύριος ἀορασίᾳ κατὰ
τὸ ῥῆμα Ἐλισσαῖε. 19 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς Ἐλισσαῖε Οὐχὶ αὕτη ἡ
ὁδὸς καὶ οὐχ αὕτη ἡ πόλις· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ἀπάξω ὑμᾶς
πρὸς τὸν ἄνδρα ὃν ζητεῖτε. καὶ ἀπήγαγεν αὐτοὺς εἰς Σαμάρειαν.
20 καὶ ἐγένετο, ὡς εἰσῆλθον εἰς Σαμάρειαν, καὶ εἶπεν Ἐλισσαῖε Κύ-
ριε, διάνοιξον τοὺς ὀφθαλμοὺς τούτων, καὶ ἰδέτωσαν. καὶ διήνοιξε
Κύριος τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ἐν μέσῳ
Σαμαρείας. 21 καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἐλισσαῖε,
⌜ ὡς εἶδεν αὐτούς, Εἰ πατάξω, πάτερ; 22 καὶ εἶπεν Ἐλισσαῖε ⌜Οὐ πα-
τάξεις· οὓς οὐκ ᾐχμαλώτευσας ἐν ῥομφαίᾳ σου καὶ τόξῳ σου, σὺ
τύπτεις· παράθες αὐτοῖς ἄρτους καὶ ὕδωρ, καὶ φαγέτωσαν καὶ
⌋ πιέτωσαν, καὶ ἀποσταλήτωσαν πρὸς τὸν κύριον αὐτῶν.⌋ 23 καὶ
παρέθηκεν αὐτοῖς παράθεσιν μεγάλην, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον,
καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὸν κύριον αὐτῶν καὶ οὐ
προσέθεντο ἔτι πειραταὶ Συρίας ἐλθεῖν εἰς γῆν Ἰσραήλ. 24 καὶ ἐγέ-
νετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ συνήθροισεν υἱὸς Ἀδὲρ βασιλεὺς
Συρίας πάσας τὰς παρεμβολὰς αὐτοῦ, καὶ ἀνέβη καὶ περιεκάθισεν

αὐτοῦ] τοῦ παιδαρίου 82 >Κύριος 82 εἶδε 19 93 >ὅλον 82 ἅρματα 82 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 **18** αὐτούς] αὐτόν 82 προσεύξατο 127 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 τὸν θεὸν] Κύριον 82 >Κύριος 82 Ἐλισσαῖε] pr ὁ 93: Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 **19** Ἐλισσαῖε] pr ὁ 93: ante πρὸς 1.° 19: Ἐλισέαι ante πρὸς 1.° 108: Ἐλισαῖε 127 ὁδὸς... πόλις tr 82 ἐπάξω 19 ἀπήγαγον 93 **20** ἦλθεν 82 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 Κύριε] >82: Κύριος 127 διάνοιξον] ἄνοιξον δὴ Κύριε 82 τούτων] αὐτῶν 82 ἴδον 82 αὐτοὶ] ἦσαν 82 **21** >πρὸς Ἐλισσαῖε 82 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 πατάξω] πατάξας αὐτοὺς 82 **22** >Ἐλισσαῖε 82 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισσαῖε 127 οὓς] ἢ 82 οὐχ 93 τόξῳ pr το 82 >σὺ τύπτεις Tht σὺ] οὐ 127 αὐτοὺς 108 ἀποσταλείτωσαν 19 108 **23** καὶ παρέθηκεν — παράθεσιν sub — 127 καὶ ἀπῆλθον post αὐτῶν 93 ἀπῆλθεν 82 προσέθετο 19 108 πειραταῖς 19 108 **24** καὶ ἐγένετο — ταῦτα sub — 127 ἐκάθισεν 19 108

curribus plenum Ruf *Ps* 36, 4, 3) *Et aperti sunt oculi eius et vidit; et ecce erat mons totus plenus equitum et reliqua* Max *s Mu* 83, 3 **18** *Et descenderunt ad eos* Am *off* 1. 1 Ἐλισσαῖος... τὸν θεὸν παρεκάλει Jos IX 56 **20** *Domine aperi oculos eorum* Am *off* 1. 3 **22** *Non percuties quos non captivasti in lancea et in gladio tuo: pone eis panem et aquam, ut manducent et bibant et remittantur et eant ad domum suam* Am *off* 1. 139 *Non percuties quos non cepisti in gladio et lancea tua* Chry I, 658 *Et manducent et bibant et remittantur ad dominum suum* Hi *ep* 22, 9 **23** *Denique postea in terram Israel venire piratae Syriae destiterunt* Am *off* 1. 139 et 3. 86

ἐπὶ Σαμάρειαν. 25 καὶ ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐν Σαμαρείᾳ. καὶ πε-
ριεκάθισαν ἐπ' αὐτὴν ἕως τοῦ γενέσθαι κεφαλὴν ὄνου πεντήκοντα
σίκλων ἀργυρίου, καὶ τέταρτον τοῦ κάβου κόπρου περιστερῶν
πέντε σίκλων ἀργυρίου. 26 καὶ ἦν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ διαπορευό-
μενος ἐπὶ τοῦ τείχους. καὶ γυνὴ ἐβόησε πρὸς αὐτὸν λέγουσα
Σῶσόν με, κύριε βασιλεῦ. 27 καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεύς Μὴ σώσαι
σε ὁ Κύριος· πόθεν σε σώσω; ἀπὸ τῆς ἅλω ἢ ἀπὸ τῆς ληνοῦ; 28
καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεύς Τί ἔστι σοι; καὶ εἶπεν αὐτῷ ἡ γυνὴ Ἡ
γυνὴ αὕτη εἶπέ μοι Δὸς τὸν υἱόν σου, καὶ καταφάγωμεν αὐτὸν
σήμερον, καὶ τὸν υἱόν μου φαγόμεθα αὔριον. 29 καὶ ἡψήσαμεν τὸν
υἱόν μου καὶ ἐφάγομεν αὐτόν. καὶ εἶπον αὐτῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ
ἄλλῃ Δὸς τὸν υἱόν σου, καὶ καταφάγωμεν αὐτόν. καὶ ἔκρυψε τὸν
υἱὸν αὐτῆς, καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτὸν ἵνα φάγωμεν καὶ αὐτόν. 30 καὶ
ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους τῆς γυναικός, καὶ
διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς εἱστήκει ἐπὶ τοῦ τείχους. καὶ
εἶδεν ὁ λαός, καὶ ἰδοὺ σάκκος ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς σαρ-
κὸς αὐτοῦ ἔσωθεν. 31 καὶ εἶπεν Τάδε ποιήσαι μοι ὁ θεὸς καὶ τάδε
προσθείη, εἰ στήσεται κεφαλὴ Ἐλισσαῖε υἱοῦ Σαφὰτ ἐπ' αὐτῷ σή-
μερον. 32 καὶ Ἐλισσαῖε ἐκάθητο ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ
πρεσβύτεροι ἐκάθηντο μετ' αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ἄν-
δρα ἐκ προσώπου αὐτοῦ πρὸς αὐτόν. καὶ πρὶν ἐλθεῖν τὸν ἄγγελον
πρὸς αὐτόν, καὶ Ἐλισσαῖε εἶπε πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους ⌜Εἰ ⌜
ἑωράκατε ὅτι ἀπέστειλεν ὁ υἱὸς τοῦ φονευτοῦ οὗτος ἀφελεῖν τὴν
κεφαλήν μου· ἴδετε, ὡς ἐὰν ἔλθῃ ὁ ἄγγελος ἀποκλείσατε τὴν θύραν
καὶ ἐκθλίψατε αὐτὸν ἐν τῇ θύρᾳ· οὐκ ἰδοὺ φωνὴ τῶν ποδῶν τοῦ

25 >καὶ ἐγένετο — Σαμαρείᾳ 19 108 λειμὸς 93 περικάθισεν 82 >τοῦ 93 127 κόπρων 19 **26** ἐπὶ] διὰ 82 **27** >σε 82 >ἀπὸ — ἢ 127* sed habet 127^{mg} λίνου 108 82 **28** καὶ 1.° sub — 127 >ἡ γυνὴ 82* sed habet 82^{mg} καταφάγομεν 82 **29** αὐτῇ] αὐτῶ 82 >αὐτόν 3.° 93 >καὶ 7.° 19 108 **30** >καὶ 2.° 82 ἴδεν 93 **31** κεφαλὴ pr ἡ 19 Ἐλισέαι 108 82: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 ἐπ' — σήμερον sub — 127 **32** Ἐλισέαι 108 82: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 ἐκαθητω 19 ἐν] ἐπὶ 19 108 Ἐλισέαι 108 82: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 >Εἰ 19 108 ἑοράκατε 127 ἀπέστειλεν + ὁ βασιλεὺς 19 ἐὰν] ἂν 82 93 εἰσέλθῃ Tht θύρᾳ + καὶ 127 ποδῶν] παίδων 19

25 *Quo usque esset caput asini quinquaginta siclos argenti* L_{91-95} **31** Τάδε ποιήσαι μοι ὁ θεὸς καὶ τάδε προσθείη, εἰ στήσεται ἡ κεφαλὴ Ἐλισσαίου υἱοῦ Σαφὰτ ἐπ' αὐτὸν σήμερον Chr *In Hel* 51, 344 **32** *Et Heliseus sedebat in Bethel* L_{91-95} *Et omnes presbyteri cum illo* L_{91-95} (sub sigla *Al.)* *Si vidistis quoniam filius homicidae illius misit auferre caput meum?* Am *off* 1. 3 *Si vidistis quoniam filius homicidae illius misit ad auferendum caput meum* Luc.

⌋ κυρίου αὐτοῦ κατόπισθεν αὐτοῦ;⌋ 33 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος μετ'
αὐτῶν, καὶ ἰδοὺ ὁ ἄγγελος ὁ παρὰ τοῦ βασιλέως κατέβη πρὸς αὐ-
τόν καὶ εἶπεν Ἰδοὺ αὕτη ἡ κακία παρὰ τοῦ Κυρίου· τί δεηθῶ τοῦ
θεοῦ ἔτι;
7, 1 Καὶ εἶπεν Ἐλισσαῖε Ἄκουσον τὸν λόγον Κυρίου· τάδε εἶπε
Κύριος Ὡς ἡ ὥρα αὕτη αὔριον, μέτρον σεμιδάλεως σίκλου, καὶ
δύο μέτρα κριθῶν σίκλου ἐν τῇ πύλῃ Σαμαρείας. 2 καὶ ἀπεκρίθη ὁ
τριστάτης ὁ ἀπεσταλμένος, ἐφ' ὃν ἐπανεπαύετο ὁ βασιλεὺς ἐπὶ
τῆς χειρὸς αὐτοῦ, τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ καὶ εἶπεν Καὶ ἐὰν Κύριος
ποιήσῃ καταρράκτας ἐν τῷ οὐρανῷ, εἰ ἔσται τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ
εἶπεν αὐτῷ Ἐλισσαῖε Ἰδοὺ δὴ σὺ ὄψῃ ἐν ὀφθαλμοῖς σου, καὶ
ἐκεῖθεν οὐ μὴ φάγῃς. 3 καὶ τέσσαρες ἦσαν λεπροὶ ἄνδρες παρὰ τὴν
θύραν τῆς πόλεως, καὶ εἶπεν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ Τί
ἡμεῖς καθήμεθα ἕως ἂν ἀποθάνωμεν; 4 ἐὰν εἴπωμεν Εἰσέλθωμεν εἰς
τὴν πόλιν, καὶ ὁ λιμὸς ἐν τῇ πόλει, καὶ ἀποθανούμεθα· καὶ ἐὰν
καθίσωμεν ὧδε, ἀποθανούμεθα. καὶ νῦν δεῦτε καὶ ἐμπέσωμεν εἰς
τὴν παρεμβολὴν Συρίας, καὶ ἐὰν ζωογονήσωσιν ἡμᾶς, καὶ ζησό-
μεθα, καὶ ἐὰν θανατώσωσιν ἡμᾶς, ἀποθανούμεθα. 5 καὶ ἀνέ-
στησαν ἐν τῷ σκότει, ἤδη διαυγάζοντος, εἰσελθεῖν εἰς τὴν παρεμ-
βολὴν Συρίας. καὶ εἰσῆλθον ἕως μέρους τῆς παρεμβολῆς Συρίας,
καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν ἀνὴρ ἐκεῖ. 6 καὶ ὁ θεὸς ἀκουστὴν ἐποίησε τὴν πα-
ρεμβολὴν Συρίας φωνὴν ἁρμάτων καὶ φωνὴν ἵππων καὶ φωνὴν δυ-
νάμεως μεγάλης. καὶ εἶπεν ἀνὴρ πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ Ἰδοὺ με-
μίσθωται ἐφ' ἡμᾶς βασιλεὺς Ἰσραὴλ τοὺς βασιλεῖς τῶν χετταίων
καὶ τοὺς βασιλεῖς Αἰγύπτου τοῦ ἐλθεῖν ἐφ' ἡμᾶς. 7 καὶ ἀνέστησαν

33 >ὁ 1.° 127 >τοῦ θεοῦ 82 ἔτι ante τοῦ 2.° 93.

7, 1 Ἐλισέαι 108 82: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 Σαμαρίας 108 2 ἐσταλμένος 19 ποιήσει 19 82 καταράκτας 19 108: καταρράκτα 82 Ἐλισέαι 108 82: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 >δὴ 93 ὄψει 19 108 ἐν] τοῖς 93 >μὴ 19 3 καὶ 1.° — ἦσαν sub — 127 τεσσαρεις 19 ἦσαν... ἄνδρες tr 19 ἦσαν post ἄνδρες 108 4 ἐν τῇ πόλει 93 >ὁ 19 λειμὸς 82 93 >καὶ 3.° — ἀποθανοῦμεθα 2.° 82 καθίσομεν 93 >τὴν 2.° 82 Συρίαν 19 ζησώμεθα 19 108 θανατώσουσιν 19 5 σκότι 93 ἤδει 19 108 >καὶ 2.° — Συρίας 82 ἦν] ἐστὶν 82 6 ὁ θεὸς] Κύριος 82 τῇ παρεμβολῇ 127 φωνῇ 19 108 ἁρμάτων] ἵππου 82 φωνῇ 19 108 ἵππων] ἅρματος 82 φωνῇ 19 108 Ἰδοὺ μεμίσθωται] νῦν ἐμισθώσατο 82 Αἰγύπτου] τῶν αἰγυπτίων 82

7, 1 Σίκλου δύο κριθῆς σάτα... σεμιδάλεως σάτον σίκλου Jos IX 71 *Hac hora die crastina mensura semilaginis siclo, et duae mensurae hordei siclo in porta Samariae* Am *off* 1. 3 2 *In quo repausabat rex in manu illius* L$_{91-95}$ 5 *Et surrexerunt lucente, et intraverunt in castra Syriae* L$_{91-95}$ 6 Κτύπον ἁρμάτων καὶ ἵππων Jos IX 76 7 *Et surrexerunt albescente caelo* L$_{91-95}$ *Et fugerunt diluculo relinquentes tabernacula sua* Am *off* 3. 120

καὶ ἀπέδρασαν ἐν τῷ σκότει, ἤδη διαφώσκοντος, καὶ ἐγκατέλιπον
τὰς σκηνὰς αὐτῶν καὶ τοὺς ἵππους αὐτῶν καὶ τοὺς ὄνους αὐτῶν
ὡς ἦσαν ἐν τῇ παρεμβολῇ, καὶ ἔφυγον οἱ σύροι κατὰ τὰς ψυχὰς
αὐτῶν. 8 καὶ ἦλθον οἱ λεπροὶ οὗτοι εἰς τὰ σκηνώματα ἕως μέρους
τῆς παρεμβολῆς καὶ εἰσῆλθον εἰς σκήνωμα ἓν καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον
καὶ ἦραν ἐκεῖθεν ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ ἱματισμόν, καὶ ἀπῆλθον
καὶ κατέκρυψαν. καὶ ἐπιστρέψαντες οἱ λεπροὶ οὗτοι εἰσῆλθον εἰς
σκηνὴν ἄλλην καὶ ἔλαβον ἄρσιν αὐτῶν καὶ ἀπῆλθον καὶ κατέ-
κρυψαν. 9 καὶ εἶπον οἱ λεπροὶ ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, Τί
οὕτως ἡμεῖς ποιοῦμεν σήμερον, καὶ ἡ ἡμέρα αὕτη ἡμέρα
εὐαγγελισμοῦ ἐστίν, καὶ ἡμεῖς σιωπῶμεν καὶ μενοῦμεν ἕως φωτὸς
τοῦ πρωΐ, καὶ εὑρήσομεν ἀδικίαν. νῦν οὖν πορευθῶμεν καὶ ἀναγ-
γείλωμεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως. 10 καὶ εἰσῆλθον οἱ λεπροὶ καὶ
ἐβόησαν εἰς τὴν πύλην τῆς πόλεως καὶ ἐκάλεσαν τοὺς στρατηγοὺς
τῆς πόλεως καὶ ἀνήγγειλαν αὐτοῖς λέγοντες Εἰσήλθομεν εἰς τὴν
παρεμβολὴν Συρίας. καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν ἐκεῖ ἀνὴρ οὐδὲ φωνὴ ἀνθρώ-
που, ἀλλ' ἢ ἵππος δεδεμένος καὶ ὄνος δεδεμένος καὶ αἱ σκηναὶ
αὐτῶν ὡς εἰσίν. 11 καὶ ἐκάλεσαν τοὺς θυρωρούς, καὶ ἀναγγέλλου-
σιν εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως. 12 καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπε
τοῖς παισὶν αὐτοῦ Ἀπαγγελῶ ὑμῖν ἃ πεποιήκασιν ἡμῖν οἱ
σύροι· ἔγνωσαν ὅτι πεινῶμεν ἡμεῖς, καὶ ἐξῆλθον ἐκ τῆς
παρεμβολῆς κρυβῆναι ἐν ἀγρῷ λέγοντες Ἐξελεύσονται ἐκ τῆς πό-
λεως καὶ συλληψόμεθα αὐτοὺς ζῶντας καὶ εἰσελευσόμεθα εἰς τὴν

7 >ἤδη διαφώσκοντος 82 ἐγκατέλειπον 82 93: ἐνκατέλειπον 127 >καὶ 4.° 82 >ὡς ἦσαν 82 παρεμβολῇ + ὡς ἐστὶν 82 οἱ — ψυχὰς] πρὸς τὴν ψυχὴν 82 8 εἰσῆλθον 82 >εἰς τὰ σκηνώματα 82 εἰς 2.°] ἕως 19 108 σκήνωμα ἓν] σκηνὴν μίαν 82 ἦρον 93 127 ἀπῆλθον — οὗτοι] ἐπορεύθησαν καὶ ἐπέστρεψαν καὶ 82 >εἰσῆλθον 19 ἄρσιν — ἀπῆλθον] ἐκεῖθεν καὶ ἐπορεύθησαν 82 9 καὶ 1.° — οἱ sub — 127 εἶπον — ἕκαστος] εἶπεν ἀνὴρ 82 Τί] οὐχ 82 >σήμερον, καὶ 82 εὐαγγελίας 82 σιοπῶμεν 82 μενῶμεν 82 εὑρήσωμεν 19 93 ἀδικίαν — πορευθῶμεν] ἀνομίαν καὶ νῦν δεῦρο εἰσέλθωμεν 82 10 >οἱ λεπροὶ 82 εἰς] πρὸς 82 >καὶ 3.° — πόλεως 82 ἦν — οὐδὲ] ἐστὶν ἐκεὶ 82 ἀλλ' ἢ] ὅτι εἰ μὴ 82 δεδεμένος 82 >αἱ 19 108 82 11 ἐκάλεσαν — ἀναγγέλλουσιν] ἐβόησαν οἱ θυρωροὶ καὶ ἀνήγγειλαν 82 βασιλέως + ἔσω 82 12 βασιλεὺς + νυκτὸς 82 τοῖς παισὶν] πρὸς τοὺς παῖδας 82 Ἀπαγγελῶ] ἀναγγείλω δὲ 82: ἀπαγγείλω 93 127 ἐποίησεν 82 οἱ σύροι] Συρία 82 πεινῶμεν] πεινῶσαν 82: πίνωμεν 93 127 ἐξῆλθαν 82 κρυβῆναι] καὶ ἐκρύβησαν 82 ἀγρῷ] pr τῷ 82 λέγοντες + ὅτι 82 εἰσελευσόμεθα post πόλιν 82

8 ἄρσιν αὐτῶν] **משאום** 6Q4 frs. 10-14 sic scriptum pro **משאם** κατέκρυψαν] Ἔξω τῆς παρεμβολῆς ἔκρυψαν Jos IX 79 9 νῦν οὖν] עתה 6Q4 frs. 10-14? *Et dixerunt ad se invicem leprosi: Non ita nos faciamus hodie; hic dies bonorum nuntiorum est et nos tacebimus et spectabimus usque ad lucem mane, et inveniemus iniquitatem* L_{91-95}

πόλιν. 13 καὶ ἀπεκρίθη εἷς τῶν παίδων αὐτοῦ λέγων Λαβέτωσαν δὴ
τῶν ἵππων τῶν ὑπολελειμμένων ἐνταῦθα πέντε, τῶν καταλειφθέν-
των ἐν παντὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἐκλειπόντων, καὶ ἀποστελοῦμεν καὶ
ὀψόμεθα. 14 καὶ ἔλαβον δύο ἀναβάτας ἵππων, καὶ ἀπέστειλεν ὁ βα-
σιλεὺς Ἰσραὴλ ὀπίσω τῆς Συρίας λέγων Πορεύθητε καὶ ἴδετε.
15 καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω αὐτῶν ἕως τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἰδοὺ πᾶσα
ἡ ὁδὸς πλήρης ἱματισμοῦ καὶ σκευῶν ὧν ἔρριψαν οἱ σύροι ἐν τῷ
θαμβεῖσθαι αὐτούς. καὶ ἐπέστρεψαν οἱ ἄγγελοι καὶ ἀπήγγειλαν τῷ
βασιλεῖ Ἰσραήλ. 16 καὶ ἐξῆλθεν ὁ λαὸς ἐκ τῆς πόλεως καὶ διήρπα-
σαν τὴν παρεμβολὴν Συρίας. καὶ ἐγένετο μέτρον σεμιδάλεως σί-
κλου, καὶ δύο μέτρα κριθῆς σίκλου, κατὰ τὸν λόγον Κυρίου ὃν
ἐλάλησεν Ἐλισσαῖε. 17 καὶ ὁ βασιλεὺς κατέστησεν ἐπὶ τῆς πύλης
τὸν τριστάτην, ἐφ' ὃν ἐπανεπαύετο ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, καὶ κατε-
πάτησαν αὐτὸν ὁ λαὸς καὶ ἀπέθανε καθὼς ἐλάλησεν ὁ ἄνθρωπος
τοῦ θεοῦ, ὃς ἐλάλησεν ἐν τῷ καταβῆναι τὸν ἄγγελον πρὸς αὐτόν.
18 καὶ ἐγένετο καθὰ ἐλάλησεν Ἐλισσαῖε πρὸς τὸν βασιλέα λέγων
Μέτρον σεμιδάλεως σίκλου καὶ μέτρον κριθῶν σίκλου ἔσται αὔ-
ριον ὡς ἡ ὥρα αὕτη ἐν τῇ πύλῃ Σαμαρείας· 19 καὶ ἀπεκρίθη ὁ τρι-
στάτης τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ καὶ εἶπεν Καὶ ἐὰν Κύριος ποιήσῃ κα-
ταρράκτας ἐν τῷ οὐρανῷ, εἰ ἔσται τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ εἶπεν ὁ
ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ Ἰδοὺ ὄψῃ τοῖς ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ἐκεῖθεν οὐ
φάγῃ. 20 καὶ ἐγένετο οὕτως, καὶ συνεπάτησεν αὐτὸν ὁ λαὸς ἐν τῇ
πύλῃ, καὶ ἀπέθανεν.

13 παιδαρίων 19 108 λέγων] καὶ εἶπεν 82 δὴ] >93: + πέντε 82 ὑπολελειμμένων — παντὶ] ὑπολελιμμένων οἱ κατελήφθησαν ὧδε ἰδοὺ εἰσὶ πρὸς πᾶν τὸ πλῆθος 82 ἀπὸ — ἐκλειπόντων] τὸ ἐκλιπὸν 82 ἐκλιπόντων ed ἀποστελοῦμεν + ἡμεῖς 82 ὀψώμεθα 19 14 καὶ 1.° — ἀναβάτας sub — 127 ἐπιβάτας 82 τῆς] τοῦ βασιλέως 82 Πορεύθητε] δεῦτε 82 15 οἱ σύροι] Συρία 82 θαμβεῖσθε 19 ἀπέστρεψαν 19 108 ἀπήγγειλαν] ἀνήγγειλαν 82: εἶπον 19 108 16 >ἐκ — πόλεως 82 ἥρπασαν 19: ἥρπασε 108: διήρπασε 93 127 >καὶ δύο — σίκλου 82 τὸν λόγον — Ἐλισσαῖε] τὸ ῥῆμα Κυρίου καὶ δίμετρον κριθῆς σίκλου 82 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 17 >ἐπὶ — πύλης 82 ὃν + ὁ βασιλεὺς 82 τῆς χειρὸς — κατεπάτησαν] τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τῆς πύλης καὶ συνεπάτησεν 82 κατεπάτησεν ed λαὸς + ἐπὶ τῆς πύλης 82 καθὰ 82 ἀναβῆναι 19 18 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 πρὸς + αὐτὸν 19 Μέτρον σεμιδάλεως] δίμετρον κριθῆς 82 κριθῶν] σημιδάλεως 82 >σίκλου 93 ἔσται αὔριον] καὶ ἔσται 82 ὡς ἡ] ὡσεὶ 93 πύλῃ] πόλει 19 19 ἀνθρώπῳ — θεοῦ] Ἐλισσέαι 82 Καὶ ἐὰν] ἰδοὺ 82 ποιήσει 19 108 82 καταράκτας 19 108 93 εἰ] μὴ 82 τὸ — τοῦτο sub — 127 ὁ 2.° — θεοῦ] Ἐλισσαῖε ed ὄψει 19 108 φάγει 19 108 20 καὶ ἀπέθανεν — Ἐλισσαῖε sub — 127

15 τῷ βασιλεῖ Ἰσραήλ] למלך ישר[א]ל 6Q4 fr 26 16 Κατὰ τὴν Ἐλισσαίου προφητείαν Jos IX 85.

8, 1 Καὶ Ἐλισσαῖε ἐλάλησε πρὸς τὴν γυναῖκα ἧς ἐζωοποίησε
τὸν υἱὸν αὐτῆς, λέγων ⌜Ἀνάστηθι καὶ πορεύου, σὺ καὶ ὁ υἱός σου ⌜
καὶ ὁ οἶκός σου, καὶ παροίκει οὗ ἐὰν εὕρῃς ἐκεῖ,⌟ ὅτι ⌜Κύριος ⌟ ⌜
κέκληκε λιμὸν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ παρέσται ἐπὶ τὴν γῆν ἑπτὰ ἔτη·⌟ ⌟
καί γε ἦλθεν ἐπὶ τὴν γῆν ἑπτὰ ἔτη. 2 καὶ ἐποίησεν ἡ γυνὴ κατὰ τὸ
ῥῆμα τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπορεύθη αὐτὴ καὶ ὁ οἶκος
αὐτῆς, καὶ παρῴκει ἐν γῇ ἀλλοφύλων καθὼς εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄνθρω-
πος τοῦ θεοῦ ἑπτὰ ἔτη. 3 καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ τέλος τῶν ἑπτὰ ἐτῶν
τοῦ λιμοῦ, ἐπέστρεψεν ἡ γυνὴ ἐκ γῆς ἀλλοφύλων, καὶ ἐξῆλθε
βοῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα περὶ τοῦ οἴκου αὐτῆς καὶ περὶ τῶν
ἀγρῶν αὐτῆς. 4 καὶ ὁ βασιλεὺς ἐλάλει πρὸς Γιεζεὶ τὸ παιδάριον
Ἐλισσαῖε τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ λέγων Διήγησαί μοι πάντα τὰ
μεγαλεῖα ἃ ἐποίησεν Ἐλισσαῖε. 5 καὶ ἐγένετο αὐτοῦ διηγουμένου
τῷ βασιλεῖ ὡς ἐζωοποίησε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν τεθνηκότα, καὶ ἰδοὺ
ἡ γυνὴ ἧς ἐζωοποίησε τὸν υἱὸν αὐτῆς βοῶσα πρὸς τὸν βασιλέα πε-
ρὶ τοῦ οἴκου αὐτῆς καὶ περὶ τῶν ἀγρῶν αὐτῆς. καὶ εἶπε Γιεζεί Κύριε
βασιλεῦ, αὕτη ἡ γυνή καὶ οὗτος ὁ υἱὸς αὐτῆς ὃν ἐζωοποίησεν
Ἐλισσαῖε. 6 καὶ ἠρώτησεν αὐτὴν ὁ βασιλεύς· καὶ διηγήσατο ἡ γυνὴ
τῷ βασιλεῖ πάντα. καὶ ἔδωκεν αὐτῇ ὁ βασιλεὺς εὐνοῦχον ἕνα
λέγων Ἐπίστρεψον αὐτῇ πάντα τὰ αὐτῆς καὶ πάντα τὰ γενήματα
τῶν ἀγρῶν αὐτῆς ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς κατέλιπε τὴν γῆν ἕως τοῦ
νῦν. 7 καὶ ἦλθεν Ἐλισσαῖε εἰς Δαμασκόν, καὶ ὁ υἱὸς Ἀδὲρ βασι-
λεὺς Συρίας ἦν ἀρρωστῶν. καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ λέγοντες Ἥκει
ἐνταῦθα ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ. 8 καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Ἀζαήλ
Λάβε εἰς τὴν χεῖρά σου δῶρα, καὶ πορεύου εἰς ἀπάντησιν τῷ
ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπιζήτησον τὸν Κύριον δι' αὐτοῦ, καὶ εἰπὲ
Εἰ ζήσομαι ἐκ τῆς ἀρρωστίας μου ταύτης; 9 καὶ ἐπορεύθη Ἀζαὴλ

8, 1 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 υἱός... οἶκος tr 93 παροίκει] πορεύου 19 κέκληκε] ἐκάλεσε Tht λειμὸν 93 >καί γε — ἔτη 19 108 **2** παρώκησεν 82 **3** λειμοῦ 93 καὶ 1.° — τῶν sub — 127 ἄγρον 93 **4** ἐλάλει — Γιεζεὶ sub — 127 Γιεζὶ 19 108: Γιεζὴ 93 Ἐλισσαῖε 1.°] Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 Ἐλισσαῖε 2.°] Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 **5** >τὸν τεθνηκότα — υἱὸν αὐτῆς 19 ἡ 1.° supra lineam 93 Γιεζί 19 108: Γιεζή 93 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 **6** αὐτῆς 1.°] ἑαυτῆς 19 108 γεννήματα 127 >τῶν ἀγρῶν 93 κατελεῖπε 82 **7** καὶ 1.° — Ἐλισσαῖε sub — 127 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 βασιλέως 93 **8** καὶ 1.° — Ἀζαήλ sub — 127 >ὁ βασιλεὺς 93 Ἀζαήλ] αὐτῷ 93 δῶρον ed τοῦ ἀνθρώπου 19 ζήσωμαι 19

8, 1 *Et erit in terra tribus annis* $L_{91\text{-}95}$ **2** τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ] איש האלה[י]ם 6Q4 fr 15 **3** *Et exiit ad regem ut clamaret pro domo sua* $L_{91\text{-}95}$ **6** *Restitue ei omnia huius, et omnem redactum agrorum eius* $L_{91\text{-}95}$ **8** δῶρα] Καὶ δῶρα κομίζοντα Jos IX 88

εἰς ἀπάντησιν τῷ Ἐλισσαῖε, καὶ ἔλαβε μαναὰ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἐκ
πάντων τῶν ἀγαθῶν Δαμασκοῦ, ἄρσιν τεσσαράκοντα καμήλων.
καὶ ἦλθε καὶ ἔστη ἐνώπιον Ἐλισσαῖε καὶ εἶπεν Ὁ υἱός σου υἱὸς
Ἀδὲρ βασιλεὺς Συρίας ἀπέσταλκέ με πρὸς σὲ λέγων Εἰ ζήσομαι
ἐκ τῆς ἀρρωστίας μου ταύτης; 10 καὶ εἶπεν Ἐλισσαῖε Πορεύου καὶ
⌈⌋ εἰπὲ αὐτῷ ⌈Ζωῇ ζήσῃ·⌋ καὶ αὐτὸς θανάτῳ ἀποθανεῖται, καθὼς
ἔδειξέ μοι Κύριος. 11 καὶ ἔστη Ἀζαὴλ κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ
παρέθηκεν ἐνώπιον αὐτοῦ τὰ δῶρα ἕως ᾐσχύνετο. καὶ ἔκλαυσεν ὁ
ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ. 12 καὶ εἶπεν Ἀζαὴλ Τί ὅτι ὁ κύριός μου
κλαίει; καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἐλισσαῖε Ὅτι οἶδα ὅσα ποιήσεις τοῖς υἱοῖς
Ἰσραὴλ σύ· τὰς πόλεις αὐτῶν τὰς ἐστερεωμένας ἐμπρήσεις ἐν πυ-
ρί, καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτῶν ἀποκτενεῖς ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ τὰ νήπια
αὐτῶν ἐδαφιεῖς, καὶ τὰς ἐν γαστρὶ ἐχούσας αὐτῶν διαρρήξεις.
13 καὶ εἶπεν Ἀζαὴλ Τίς ἐστιν ὁ δοῦλός σου, ὁ κύων ὁ τεθνηκώς,
ὅτι ποιήσω τὸ ῥῆμα τὸ μέγα τοῦτο; καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἐλισσαῖε
Ἔδειξέ μοι Κύριός σε βασιλεύοντα ἐπὶ Συρίαν. 14 καὶ ἀπῆλθεν
Ἀζαὴλ ἀπὸ Ἐλισσαῖε τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ, καὶ ἦλθε πρὸς τὸν
κύριον αὐτοῦ. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ Τί εἶπέ σοι Ἐλισσαῖε;
καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀζαὴλ Εἴρηκέ μοι ὅτι ζωῇ ζήσῃ. 15 καὶ
⌈ ἐγένετο τῇ ἐπαύριον καὶ ⌈ἔλαβε τὸ στρῶμα καὶ ἔβαψεν αὐτὸ ὕδατι
⌋ καὶ ἐπέβαλεν ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἀπέθανεν.⌋ καὶ ἐβασίλευ-
σεν Ἀζαὴλ ἀντ' αὐτοῦ ἐπὶ Συρίαν. 16 ἐν ἔτει πέμπτῳ τοῦ Ἰωρὰμ
υἱοῦ Ἀχαὰβ βασιλέως Ἰσραὴλ καὶ τῷ Ἰωσαφὰτ βασιλεῖ
Ἰούδα ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ υἱὸς Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα.

9 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 μαναὰ] δῶρα 127^mg ἄρσιν] ἄρσεσι 19 108: ἄρσην 82: αρειν 93 τεσσεράκοντα 127 Ἐλισσαῖε 2.°] pr τοῦ 93: Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 ἐκ] ἀπὸ 19 ἀρρωστείας 19 108 **10** Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 ζήσεται 82: ζήσει ed >καὶ 3.° 82 ἀποθανῆται 82 **11** καὶ 1.° — Ἀζαὴλ sub — 127 **12** Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 ὅσα] πόσα 82 ἀποκτενεῖς post ῥομφαίᾳ 82 >τὰ 82 ἐδαφισεῖς 93 **13** καὶ 1.° sub — 127 ποιήσει 19 >αὐτῷ 93 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 μοι] με 19 **14** Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 σοι] συ 93 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 >ὅτι 82 ζήσει 19 **16** πέμπω 93 υἱοῦ pr καὶ 82 >τῷ Ἰωσαφὰτ — υἱὸς 127 τῷ] του ed βασιλεῖ] βασιλέως 19 108 >ἐβασίλευσεν — Ἰούδα 19 βασιλεὺς] βασιλέως 108 82: υἱὸς 93 Ἰούδα + καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ υἱὸς Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα sub ※ 127

10 *Vade et dic illi: Vivens vives tu; et ipse morte morietur* L91-95 **11** *Et stetit ante faciem eius* L91-95 *Donec confunderetur* An glos De Bruyne (sub sigla *Alia ed.*) **12** ἐμπρήσεις] Τὰς ὀχυρωτάτας πόλεις ἐμπρήσεις Jos IX 91 **13** *Quid sum enim servus tuus canis, ut faciam rem istam magnam?* Hi *Am* 1 **15** ἐπέβαλεν] Ἐπιβαλὼν αὐτῷ διάβροχον τὸν μὲν στραγγάλῃ διέφθειρε Jos IX 92

17 υἱὸς τριάκοντα καὶ δύο ἐτῶν ἦν Ἰωρὰμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν,
καὶ δέκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ. 18 καὶ ⌈ἐπορεύθη ἐν ⌈
ὁδῷ βασιλέων Ἰσραήλ, καθὼς ἐποίησεν οἶκος Ἀχαάβ, ὅτι θυ-
γάτηρ Ἀχαὰβ ἦν αὐτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν
ἐνώπιον Κυρίου.⌋ 19 καὶ οὐκ ἠθέλησε Κύριος διαφθεῖραι τὸν ⌋
Ἰούδαν διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλον αὐτοῦ, καθὰ εἶπεν αὐτῷ δοῦναι
αὐτῷ λύχνον καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας. 20 ἐν ταῖς
ἡμέραις τοῦ Ἰωρὰμ ἠθέτησεν Ἐδὼμ ὑποκάτωθεν χειρὸς Ἰούδα,
καὶ ἐβασίλευσαν ἐφ' ἑαυτοὺς βασιλέα. 21 καὶ ἀνέβη Ἰωρὰμ ἐκ
Σιὼν αὐτὸς καὶ πάντα τὰ ἅρματα αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο, ὡς ἀνέστη
νυκτός, καὶ ἐπέπεσεν ἐπὶ Ἐδὼμ καὶ ⌈ἐπάταξε τὸν Ἐδώμ, τὸν ⌈
λαὸν τὸν κυκλοῦντα ἐπ' αὐτὸν καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν ἁρμάτων
αὐτοῦ. καὶ ἔφυγεν ὁ λαὸς εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ.⌋ 22 καὶ ⌋
ἠθέτησεν Ἐδὼμ τοῦ μὴ δοῦναι χεῖρα τῷ Ἰούδᾳ ἕως τῆς ἡμέρας
ταύτης. τότε ἀθετεῖ Λοβνὰ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. 23 καὶ τὰ λοιπὰ
τῶν λόγων Ἰωρὰμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα
γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰούδα;
24 καὶ ἐκοιμήθη Ἰωρὰμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπτεται με-
τὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ὀχοζείας
υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. 25 ἐν ἔτει ἑνδεκάτῳ τοῦ Ἰωρὰμ υἱοῦ
Ἀχαὰβ βασιλέως Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν Ὀχοζείας. 26 υἱὸς εἴκοσι
καὶ δύο ἐτῶν ἦν Ὀχοζείας υἱὸς Ἰωρὰμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν,
καὶ ἐβασίλευσεν ἐνιαυτὸν ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς
αὐτοῦ Γοθολία θυγάτηρ Ἀχαὰβ βασιλέως Ἰσραήλ. 27 καὶ
ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ οἴκου Ἀχαάβ, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον
Κυρίου καθὼς οἶκος Ἀχαὰβ ὅτι γαμβρὸς οἴκου Ἀχαὰβ ἐστίν.
28 καὶ ἐπορεύθη Ὀχοζείας μετὰ Ἰωρὰμ υἱοῦ Ἀχαὰβ εἰς πόλεμον

17 δέκα] ὀκτὼ 19 108 ἔτει 93 **18** βασιλέων pr τῶν Tht: βασιλέως 127 ἐνώπιον] ἔναντι Tht sed ἐνώπιον Tht^{ap} **19** καὶ 1.° — ἠθέλησε sub — 127 διαφθεῖρε 82 Ἰούδα 93 ἡμέρας — ἡμέραις (v. 20) sub — 127 **20** Αἰδὼμ 82 93 127 ἐφ' — καὶ 1.° (v. 21) sub — 127 **21** Σηὼν 108: Σειὼν 127: Σιωρ ed Αἰδὼμ 93 127 Ἐδὼμ 2.°] Αἰδὼμ 93 127: + καὶ 108 Tht >τὸν λαὸν 93 >ἐπ' Tht ἄρχοντας] ἄρχωντας 93 + μετὰ Tht αὐτοῦ] >Tht: αὐτῶν 19 τὰ] τὰς 93 **22** Αἰδὼμ 93 127 ἀθετῇ 19 108 93 Λοβνὰ] λοβὴλ 93 **23** >οὐκ ἰδοὺ — λόγων 82 **24** καὶ ἐβασίλευσεν sub — 127 Ὀχοζίας 19 108 93 **25** δεκάτω 82 Ὀχοζίας 19 108 **26** Ὀχοζίας 19 108 127 ἐνιαυτὸν post Ἰερουσαλὴμ 19 >βασιλέως — Ἀχαὰβ (v. 27) 82 **27** οἶκος pr ὁ 82 ὅτι — ἐστίν sub ⋇ 127 in margine et in medio lineae ante ὅτι >ἐστὶν 82 **28** Ὀχοζείας] >82: Ὀχοζίας 19 108

21 *Et principes curruum eius* L$_{91-95}$

ἐπὶ Ἀζαὴλ βασιλέα Συρίας εἰς Ῥαμὼθ Γαλαάδ, καὶ ἐπάταξαν οἱ
σύροι τὸν Ἰωράμ. 29 καὶ ἐπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς Ἰωρὰμ τοῦ
ἰατρευθῆναι ἐν Ἰεζραὴλ ἀπὸ τῶν πληγῶν ὧν ἐπάταξαν αὐτὸν οἱ
σύροι ἐν Ῥαμὼθ Γαλαὰδ ἐν τῷ πολεμεῖν αὐτὸν μετὰ Ἀζαὴλ βασι-
λέως Συρίας. καὶ Ὀχοζείας υἱὸς Ἰωρὰμ βασιλεὺς Ἰούδα κατέβη
τοῦ ἰδεῖν τὸν Ἰωρὰμ υἱὸν Ἀχαὰβ βασιλέα Ἰσραήλ, ὅτι ἠρρώστει
αὐτὸς ἐν Ἰεζραήλ.

9, 1 Καὶ Ἐλισσαῖε ὁ προφήτης ἐκάλεσεν ἕνα τῶν υἱῶν τῶν
προφητῶν καὶ εἶπεν αὐτῷ Ζῶσαι τὴν ὀσφύν σου καὶ λάβε τὸν φα-
κὸν τοῦ ἐλαίου τούτου ἐν τῇ χειρί σου καὶ πορεύθητι εἰς Ῥαμὼθ
Γαλαάδ. 2 καὶ εἰσελεύσῃ καὶ ὄψῃ ἐκεῖ Ἰοὺ υἱὸν Ναμεσσεί υἱοῦ
Ἰωσαφάτ, καὶ ἀναστήσεις αὐτὸν ἐκ μέσου τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ
καὶ εἰσάξεις αὐτὸν ταμιεῖον ἐκ ταμιείου. 3 καὶ λήψῃ τὸν φακὸν τοῦ
ἐλαίου καὶ ἐπιχεεῖς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ ἐρεῖς Τάδε λέγει
Κύριος Κέχρικά σε εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἀνοίξεις τὴν
θύραν καὶ φεύξῃ καὶ οὐχ ὑπομενεῖς. 4 καὶ ἐπορεύθη τὸ παιδάριον ὁ
προφήτης εἰς Ῥαμὼθ Γαλαάδ. 5 καὶ εἰσῆλθεν καὶ ἰδοὺ οἱ ἄρχοντες
τῆς δυνάμεως ἐκάθηντο, καὶ εἶπεν Λόγος μοι κρύφιος πρὸς σέ,
ὁ ἄρχων. καὶ εἶπεν Ἰού Πρὸς τίνα ἐκ πάντων ἡμῶν; καὶ εἶπεν
Πρὸς σέ, ὁ ἄρχων. 6 καὶ ἀνέστη καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον· καὶ
ἐπέχεεν τὸ ἔλαιον ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ Τάδε λέ-
γει Κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ Κέχρικά σε εἰς βασιλέα ἐπὶ τὸν λαὸν
Κυρίου, ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. 7 καὶ ἐξολοθρεύσεις τὸν οἶκον Ἀχαὰβ

ἐπὶ] μετὰ 82 βασιλέως 82 127 Συρίας — Ῥαμὼθ] ἀλλοφύλων ἐν Ῥαμμὼθ 82 Ῥαμὰθ 19 108 93 **29** >καὶ 1.° — Ἰωρὰμ 93 Ἰεζραὴλ] Ἰσραὴλ 82 93 >ὧν 82 ἐπάταξαν — ἐν sub ※ 127 ἐπάταξαν + γὰρ 82 >οἱ σύροι 82 Ῥαμὰθ 19 108 93 >Γαλαὰδ 82 Ὀχοζίας 19 108 βασιλέως 19 108 82 τὸν — Ἀχαὰβ sub ※ 127 βασιλέα] ἐν 82 >ἐν Ἰεζραήλ 82

9, 1 καὶ 1.° — ἐκάλεσεν sub — 127 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 υἱὸν supra lineam 108 >τῶν 2.° 108 ὀσφήν 93 τῶν φακῶν 93 τούτου] τοῦ 19 πορεύθητι — Ῥαμὼθ] δεῦρο ἐν Ῥεμμὼθ 82 Ῥαμὰθ 19 108 93 **2** εἰσελεύσῃ] εἰσελεύσει ed: + ἐκεὶ 82 ὄψει 19 108 93 ἐκεὶ — Ναμεσσει sub… 127 Ἰοὺ] υἱοῦ 19 Ναμεσσεί] Ναμεσί ed: tr Ναμεσί cum Ἰωσαφάτ ed Ἰωσαφάτ + καὶ εἰσελεύσει 82 ἀναστήσει 19 108 ταμιεῖον — ταμιείου] ἐν τῶ ταμιείω 82 ταμιείου] ταμιεῖον 19 **3** λήψει 93 ἐπιχεεῖς post αὐτοῦ 82 ἐρεῖς] εἶπον 82 θύρα 82 φεύξει 93 οὐ μενεῖς 82 **4** Ῥαμὰθ 19 108 93: Ῥεμμὼθ 82 **5** εἰσῆλθον 93 >οἱ 82 καὶ 3.° — Λόγος sub — 127 κρύφιος 82 **6** οἶκον + αὐτοῦ 19 108 >τὸ 82 ἔλεον 93 ἔχρισα 82 >τὸν 2.° 82

29 οἱ σύροι] Τοξευθεὶς ὑπό τινος τῶν Σύρων Jos IX 105 Ἰεζραήλ] Εἰς Ἰεζερήλην πόλιν ἰαθησόμενος Jos IX 105 [Simile forma utitur Jos in IX 114 (9, 15), IX 123 (9, 36) et IX 127 (10, 7)].

9, 7 Καὶ ὅπως ἐκδικήσῃ τὸ αἷμα τῶν προφητῶν Jos IX 108

τοῦ κυρίου σου ἐκ προσώπου μου, καὶ ἐκδικήσεις τὸ αἷμα τῶν
προφητῶν καὶ τὸ αἷμα πάντων τῶν δούλων Κυρίου ἐκ χειρὸς
Ἰεζάβελ. 8 καὶ ἐκ χειρὸς ὅλου τοῦ οἴκου Ἀχαάβ, καὶ ἐξολοθρεύ-
σεις τῷ Ἀχαὰβ οὐροῦντα πρὸς τοῖχον καὶ συνεχόμενον καὶ ἐγκα-
ταλελειμμένον ἐν Ἰσραήλ. 9 καὶ δώσω τὸν οἶκον Ἀχαὰβ ὡς τὸν
οἶκον Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ καὶ ὡς τὸν οἶκον Βαασὰ υἱοῦ Ἀχειά.
10 καὶ τὴν Ἰεζάβελ καταφάγονται οἱ κύνες ἐν μερίδι τοῦ ἀγροῦ
Ἰεζραήλ, καὶ οὐκ ἔσται ὁ θάπτων. καὶ ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ ἔφυ-
γεν. 11 καὶ Ἰοὺ ἐξῆλθε πρὸς τοὺς παῖδας τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ
εἶπον αὐτῷ Εἰρήνη; καὶ εἶπεν αὐτοῖς Εἰρήνη. καὶ εἶπον αὐτῷ Τί ὅτι
εἰσῆλθεν ὁ ἐπίληπτος οὗτος πρὸς σέ; καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς Ὑμεῖς
οἴδατε τὸν ἄνδρα καὶ τὴν ἀδολεσχίαν αὐτοῦ. 12 καὶ εἶπον αὐτῷ
Ἄδικον, ἀλλὰ ἀνάγγειλον ἡμῖν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς Οὕτως καὶ οὕτως
ἐλάλησε πρός μέ λέγων Τάδε λέγει Κύριος Κέχρικά σε εἰς βασιλέα
ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραήλ. 13 καὶ ἀκούσαντες ἔσπευσαν, καὶ
⌜ἔλαβον ἀνὴρ τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν ὑποκάτωθεν Ἰοὺ ἐφ' ⌜
ἓν τῶν γάρεμ, ἐπὶ μίαν τῶν ἀναβαθμίδων.⌟ καὶ ἐσάλπισαν ἐν κε- ⌟
ρατίνῃ καὶ εἶπον Βεβασίλευκεν Ἰού. 14 καὶ συνεστράφη Ἰοὺ υἱὸς
Ναμεσσεὶ υἱοῦ Ἰωσαφὰτ ἐπὶ Ἰωράμ. καὶ Ἰωρὰμ ἐφύλασσεν ἐν
Ῥαμὼθ Γαλαάδ, αὐτὸς καὶ πᾶς Ἰσραήλ, ἀπὸ προσώπου Ἀζαὴλ
βασιλέως Συρίας. 15 καὶ ἐπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς Ἰωρὰμ ἰατρευθῆναι
ἐν Ἰεζραὴλ ἀπὸ τῶν πληγῶν ὧν ἐπάταξαν αὐτὸν οἱ σύροι ἐν τῷ
πολεμεῖν αὐτὸν μετὰ Ἀζαὴλ βασιλέως Συρίας. καὶ εἶπεν Ἰού Εἰ
ἔχετε ὑμεῖς τὴν ψυχὴν ὑμῶν μετ' ἐμοῦ, μὴ ἐξερχέσθω διασῳζόμενος
ἐκ τῆς πόλεως τοῦ πορευθῆναι καὶ ἀπαγγεῖλαι ἐν Ἰεζραήλ. 16 καὶ

7 τὸ αἷμα 1.°] τὰ αἵματα τῶν δούλων μου 82 τὸ αἷμα 2.°] τὰ αἵματα 82 >Ἰεζάβελ — χειρὸς (v. 8) 82 **8** >καὶ ἐξολοθρεύσεις — Ἀχαὰβ 93 τῷ] τὸν 19: τὸν οἶκον 82: + οἴκῳ ed **9** >ὡς τὸν — καὶ 19 108 Βασὰ 108 Ἀχιά 19 82 **10** μερίδι pr τῇ 82 >ἀγροῦ 82 ἔσται] ἐστὶν 82 θύρα 19 82 **11** καὶ 1.° — ἐξῆλθε sub — 127 Ἰοὺ] ἰδοὺ 82 εἶπον] εἶπαν 82 >καὶ εἶπεν — εἶπον αὐτῷ 82 πρὸς αὐτοὺς] αὐτοῖς 82 **12** >αὐτῷ 82 >ἀλλὰ 82 ἀνάγγειλον + δὲ 82 αὐτοῖς Οὕτως] Ἰοὺ πρὸς αὐτοὺς οὕτω 82 κέχρηκα 93 >τὸν λαόν μου 82 **13** ἔλαβεν Tht >ἀνὴρ 82 αὐτοῦ + ἕκαστος 82 ἔθηκεν 19 127 Tht ὑποκάτωθεν — ἀναβαθμίδων] ὑποκάτω αὐτοῦ ἐπὶ γὰρ ἕνα τῶν ἀναβαθμῶν ἐκάθητο 82 ἐβασίλευσεν 82 **14** Ναμεσσεὶ] Ναμεσεὶ 19 108: Ναμεσὶ tr cum Ἰωσαφὰτ 82 ἐπὶ] πρὸς 82: ἐν 127 Ἰωρὰμ + αὐτὸς 82 ἐφύλαξεν 82 Ῥαμὰθ 19 108 93: Ῥεμμὼθ 82 **15** ἀπέστρεψεν 82 Ἰωρὰμ 2.° ante ὁ 82 Ἰεζραὴλ] Ἰσραὴλ 82 ἐπάταξαν] ἔπεσαν 82 αὐτὸν 2.°] αὐτοὺς 82 ἔχετε] ἔχεται 19: ἐστὶν 82 >ὑμεῖς 82 τὴν ψυχὴν] ἡ ψηχὴ 82: τῇ ψυχῇ 93 ἐξερχέσθω] ἐξελθέτω 82 >διασῳζόμενος 82 πόλεως + διαπεφευγὼς 82 Ἰεζραὴλ] Ἰσραὴλ 82

11 *Et dixit ad eos* L_{91-95}

ἐπέβη Ἰοὺ καὶ ἐπορεύθη εἰς Ἰεζραήλ, διότι Ἰωρὰμ ὁ βασιλεὺς
Ἰσραὴλ ἐθεραπεύετο ἐν Ἰεζραὴλ ἀπὸ τῶν τοξευμάτων ὧν κατετό-
ξευσαν αὐτὸν οἱ ἀραμεὶν ἐν τῇ Ῥαμὰθ ἐν τῷ πολέμῳ τῷ μετὰ
Ἀζαὴλ βασιλέως Συρίας. καὶ Ὀχοζείας βασιλεὺς Ἰούδα κατέβη
ἰδεῖν τὸν Ἰωράμ. 17 καὶ ὁ σκοπὸς εἱστήκει ἐπὶ τοῦ πύργου ἐν
Ἰεζραὴλ καὶ εἶδε τὸν κονιορτὸν τοῦ ὄχλου Ἰοὺ ἐν τῷ παραγενέ-
σθαι αὐτὸν καὶ εἶπεν Ὄχλον ἐγὼ ὁρῶ. καὶ εἶπεν Ἰωρὰμ Λάβετε
ἐπιβάτην ἵππου καὶ ἀποστείλατε εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν καὶ εἰπάτω
Εἰ εἰρήνη; 18 καὶ ἐπορεύθη ὁ ἐπιβάτης τοῦ ἵππου εἰς ἀπάντησιν
αὐτοῦ καὶ εἶπε Τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς Εἰ εἰρήνη; καὶ εἶπεν Ἰού Τί
σοὶ καὶ εἰρήνῃ; ἐπίστρεφε εἰς τὰ ὀπίσω μου. καὶ ἀπήγγειλεν ὁ σκο-
πὸς λέγων Ἦλθεν ὁ ἄγγελος ἕως αὐτῶν καὶ οὐκ ἀνέστρεψεν. 19 καὶ
ἀπέστειλεν ἀναβάτην ἵππου δεύτερον, καὶ ἦλθεν ἕως αὐτῶν καὶ
εἶπε Τάδε λέγει ὁ βασιλεύς Εἰ εἰρήνη; καὶ εἶπεν Ἰού Τί σοὶ καὶ
εἰρήνῃ; ἐπίστρεφε εἰς τὰ ὀπίσω μου. 20 καὶ ἀπήγγειλεν ὁ σκοπὸς
⌜ λέγων Ἦλθε καὶ οὗτος ἕως αὐτῶν καὶ οὐκ ἀνέστρεψεν, ⌜καὶ ἡ
⌟ ἀγωγὴ ἀγωγὴ Ἰοὺ υἱοῦ Ναμεσσεί, διότι ἐν παραλλαγῇ ἦγεν.⌟ 21 καὶ
εἶπεν Ἰωρὰμ Ζεύξατε τὰ ἅρματα, καὶ ἔζευξαν. καὶ ἐξῆλθεν Ἰωρὰμ
βασιλεὺς Ἰσραὴλ καὶ Ὀχοζείας βασιλεὺς Ἰούδα, ἀνὴρ ἐν τῷ ἅρ-
ματι αὐτοῦ, εἰς ἀπάντησιν Ἰού, καὶ εὗρον αὐτὸν ἐν τῇ μερίδι Να-
βουθαὶ τοῦ Ἰεσζραηλείτου. 22 καὶ ἐγένετο, ὡς εἶδεν Ἰωρὰμ τὸν
Ἰού, καὶ εἶπεν Εἰ εἰρήνη, Ἰού; καὶ εἶπεν Ἰού Τί σοὶ καὶ εἰρήνῃ; αἱ
πορνεῖαι Ἰεζάβελ τῆς μητρός σου καὶ τὰ φάρμακα αὐτῆς τὰ πολ-
λά. 23 καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωρὰμ τὰς χεῖρας αὐτοῦ τοῦ φυγεῖν, καὶ

16 ἐπέβη] ἔσπευσε 82 Ἰοὺ post ἐπορεύθη 82 εἰς — διότι] καὶ κατέβη εἰς Ἰσραὴλ ὅτι 82 διότι — Συρίας sub — 127 >ὁ 82 ἐθεραπεύοντο 82 Ἰεζραὴλ] Ἰσραὴλ 82 ἀραμεὶν] 19 108: ῥααμεὶν 82: ἀραμὶμ Tht sed ἀραμεὶν Tht^{ap} >τῷ 2.° 82 Συρίας + ὅτι αὐτὸς δυνατὸς καὶ ἀνὴρ δυνάμεως 82 Ὀχοζίας 19 108 82 93 **17** καὶ 1.° — εἱστήκει sub — 127 εἱστήκει — Ἰεζραὴλ] ἀνέβη ἐπὶ τὸν πύργον ἐν Ἰσραὴλ 82 ἴδε 82 93 >τοῦ ὄχλου 82 παραγίνεσθαι 108 93 127 >καὶ εἶπεν — ὁρῶ 82 καὶ 4.° — Ἰωρὰμ sub — 127 λάβε 82 >ἵππου 82 >καὶ ἀποστείλατε 93 ἀποστεί-λατε — ἀπάντησιν] ἀπόστειλον ἔμπροσθεν 82 >Εἰ 82 **18** >ὁ 82 >τοῦ 82 αὐ-τοῦ] αὐτῷ 82 καὶ 3.° — εἰρήνη sub — 127 ἀπήγγειλεν] ἀπῆλθεν 82 **19** ἐπιβάτην 82 ἕως αὐτῶν] πρὸς αὐτὸν 82 >Εἰ 82 **20** ἀνήγγειλεν 19 108 >καὶ οὗτος 82 ἡ — διότι] ὁ ἄγων ἦτε τὸν Ἰοὺ υἱὸν Ἀμεσίου ὅτι 82 Ἰηοὺ Tht Ἀμεσεὶ 19: Ἀμεσίου 82: Ναμεσσὶ Tht cum var: Ναμεσὶ ed ἐν] ἡ Tht ἦγεν] ἐγένετο 82 **21** Ζεύξατε] Ζεῦξον 82 >τὰ 19 108 82 ἅρματα] ἅρμα post ἔζευξαν 82' Ὀχοζίας 19 108 αὐτοῦ + καὶ ἐξῆλθον 82 Ἰού] αὐτοῦ 93 Ναβουθὲ 82 Ἰσραηλίτου 19 108 82: Ἰεζραηλίτου ed **22** Εἰ] >127: post Ἰού 2.° 82 >καὶ 4.° 82 αἱ] pr ἔτι 82 >αὐτῆς 82

17 *Et prospector conspexit pulverem populi Hieu, et ait: Pulverem levari ego video* L$_{91\text{-}95}$

εἶπε πρὸς Ὀχοζείαν Δόλος, Ὀχοζεία. 24 καὶ Ἰοὺ ἐπλήρωσε τὰς
χεῖρας αὐτοῦ ἐν τῷ τόξῳ καὶ ἐπάταξε τὸν Ἰωρὰμ ἀνάμεσον τῶν
βραχιόνων αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθε τὸ βέλος διὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ, καὶ
ἔκαμψεν ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ. 25 καὶ εἶπεν Ἰοὺ πρὸς Βαδὲκ τὸν
τριστάτην αὐτοῦ Ἆρον καὶ ῥίψον αὐτὸν ἐν τῇ μερίδι τοῦ ἀγροῦ
Ναβουθαὶ τοῦ Ἰεζραηλείτου, διότι μέμνημαι ἐγὼ ὅτε ἐγὼ καὶ σὺ
ἐπιβεβηκότες ἐπὶ ζεύγους ὀπίσω Ἀχαὰβ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ
⌜Κύριος ἔλαβεν ἐπ' αὐτὸν τὸ λῆμμα τοῦτο⌟ λέγων 26 Εἰ μὴν τὰ αἵ- ⌜⌟
ματα Ναβουθαὶ καὶ τὰ αἵματα τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἐκδικήσω ἃ εἶδον
ἐχθές, φησὶ Κύριος, καὶ ἀνταποδώσω σοι ἐν τῇ μερίδι ταύτῃ, λέγει
Κύριος. καὶ νῦν ἄρατε καὶ ῥίψατε αὐτὸν ἐν τῇ μερίδι Ναβουθαὶ κα-
τὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου. 27 καὶ Ὀχοζείας βασιλεὺς Ἰούδα εἶδεν, καὶ
ἔφυγεν ὁδὸν Βαιθωρών. καὶ κατεδίωξεν Ἰοὺ ὀπίσω αὐτοῦ καὶ εἶπεν
Καί γε αὐτόν. καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐπὶ τῷ ἅρματι ὄντα ἐν τῇ ἀνα-
βάσει Γαί, ἥ ἐστι τοῦ Ἰεβλαάμ. καὶ ἔφυγεν Ὀχοζείας εἰς Μαγεδ-
δώ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ. 28 καὶ ἀνήνεγκαν αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ εἰς
Ἰερουσαλήμ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ.
29 ἐν ἔτει ἑνδεκάτῳ Ἰωρὰμ βασιλέως Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν
Ὀχοζείας ἐπὶ Ἰούδαν. καὶ ἐνιαυτὸν ἕνα ἐβασίλευσεν ἐν
Ἰερουσαλήμ. 30 καὶ ἦλθεν Ἰοὺ εἰς Ἰεζραήλ. καὶ ἤκουσεν Ἰεζάβελ
καὶ ἐστιβίσατο τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς καὶ ἐκόσμησε τὴν κεφαλὴν
αὐτῆς καὶ διέκυψε διὰ τῆς θυρίδος. 31 καὶ Ἰοὺ εἰσεπορεύετο ἐν τῇ
πόλει, καὶ αὐτὴ εἶπεν Εἰ εἰρήνη; Ζαμβρεὶ ὁ φονεὺς τοῦ κυρίου

23 >Οχοζίαν 19 108 Ὀχοζία 19 108 82 **24** Ἰοὺ — χεῖρας] ἔπλησεν Ἰοὺ τὴν χεῖρα 82 αὐτοῦ 2.°] αὐτῶν 82 **25** >εἶπεν 127* sed habet 127^{mg} Βαδεκὰρ 82 Ἰσραηλίτου 19 108 82: Ἰεζραηλίτου ed μέμνηκαι — ὅτε] μνημονεύω 82 ζεύγους] ζεύγη 82: ζεῦγος 93 Κύριος + ἐλάλησεν καὶ 82 >τὸ 82 τοῦτο] τοιοῦτο 82 **26** Εἰ — αἵματα] εἰμὶ μετὰ τῶν αἱμάτων 82 Εἰ] ἤ ed Ναβουθὲ Tht sed Ναβουθαὶ Tht^{ap} >ἐκδικήσω ἃ 82 >καὶ ἀνταποδώσω — Κυριος 2.° 82 μερίδι] ἡμέρα 19 108 ἄρατε — αὐτόν] δὴ ἆρον αὐτὸν καὶ ῥίψον 82 >Ναβουθαὶ 82 **27** Ὀχοζίας 19 108 82 >Ἰούδα 82 Βαιθωρών — αὐτοῦ] Βαιθὰν καὶ ἐδίωξεν ὀπίσω Ἰοὺ 82 γε + καὶ 127 ἐπὶ] ἐν 82 >ὄντα 82 τῇ — Μαγεδδώ] τῷ ἀναβαίνειν Γὰδ ἥ ἐστὶ ἡ ἐβ-βλαὰμ καὶ ἔφυγεν εἰς Μαγεδδὼν 82 Γαί] Γὲθ 19 108 Ὀχοζίας 19 108 Μαγεδδώ scripsi cum ed] Μαγεδδώδ 19 108 93 127 >ἐκεῖ 82 **28** ἀνήνεγκαν] ἐπιβίβασαν 82 αὐτοῦ 1.° + ἐπὶ τὸ ἅρμα καὶ ἤγαγον αὐτὸν 82 τάφῳ + τῶν πατρῶν 82 >ἐν πόλει Δαυὶδ 82 **29** ἐν pr καὶ 82 ἐν — ἑνδεκάτῳ sub — 127 ἐβασίλευσεν 1.° — Ἰούδαν sub — 127 Ὀχοζίας 19 108 82 Ἰούδα 93 >καὶ ἐνιαυτὸν — Ἰερουσαλήμ 82 **30** καὶ 1.° — εἰς sub — 127 Ἰσραὴλ 82 ἤκουσεν Ἰεζάβελ tr 82 ἐστιβάσατο 19 108: ἐστηβήσατο 82 **31** Ἰοὺ εἰσεπορεύετο tr 82 >αὐτὴ 82 Ζαμβρὶ 19 108 82 φονευτὴς 82

24 *Hieu adimplevit manum <in> lancea* L_{91-95} **25** *Quoniam memini ego agitatorem meum Elemedab* L_{91-95} **29** Βασιλεύσας μὲν ἐνιαυτὸν ἕνα Jos IX 121 **31** Ὁ φονεὺς τοῦ κυρίου αὐτοῦ Chr *In Phil* 62, 217

αὐτοῦ. 32 καὶ ἐπῆρεν Ἰοὺ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὴν θυρίδα
καὶ εἶδεν αὐτὴν καὶ εἶπεν αὐτῇ Τίς εἶ, σύ; κατάβηθι πρός μέ. καὶ
ἐξέκυψαν πρὸς αὐτὸν δύο εὐνοῦχοι αὐτῆς. 33 καὶ εἶπεν Ἰοὺ Κα-
τασπάσατε αὐτήν. καὶ ἔρριψαν αὐτήν, καὶ ἐρραντίσθη τὸ αἷμα
αὐτῆς πρὸς τὸν τοῖχον καὶ πρὸς τοὺς ἵππους, καὶ συνεπάτησαν
αὐτήν. 34 καὶ εἰσῆλθεν Ἰοὺ καὶ ἔφαγε καὶ ἔπιεν. καὶ εἶπεν
Ἐπισκέψασθε δὴ τὴν κεκατηραμένην ταύτην καὶ θάψατε αὐτήν,
ὅτι θυγάτηρ βασιλέως ἐστίν. 35 καὶ ἐπορεύθησαν θάψαι αὐτήν, καὶ
οὐχ εὗρον ἐν αὐτῇ ἀλλ' ἢ τὸ κρανίον καὶ τοὺς πόδας καὶ τὰ ἴχνη
τῶν χειρῶν. 36 καὶ ἐπέστρεψαν καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ. καὶ εἶπεν
Ἰού Ῥῆμα Κυρίου ἐστὶ τοῦτο ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ τοῦ δούλου
⌜ αὐτοῦ Ἡλίου τοῦ Θεσβείτου λέγων ⌜Ἐν τῇ μερίδι Ἰεζραὴλ κα-
⌟ ταφάγονται οἱ κύνες τὰς σάρκας Ἰεζάβελ,⌟ 37 καὶ ἔσται τὸ
θνησιμαῖον Ἰεζάβελ ὡς τὸ θνησιμαῖον Ναβουθαὶ καὶ ὡς κοπριὰ
ἐπὶ προσώπου τοῦ ἀγροῦ, ὥστε μὴ εἰπεῖν Αὕτη Ἰεζάβελ, καὶ οὐκ
ἔσται ὁ λέγων Οἴμμοι

10, 1 Καὶ τῷ Ἀχαὰβ ἑβδομήκοντα υἱοὶ ἐν Σαμαρείᾳ. καὶ ἔγρα-
ψεν Ἰοὺ βιβλίον καὶ ἀπέστειλεν εἰς Σαμάρειαν πρὸς τοὺς στρατη-
γοὺς τῆς πόλεως καὶ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους καὶ πρὸς τοὺς τιθη-
νοὺς τῶν υἱῶν Ἀχαὰβ λέγων 2 Ὡς ἂν ἔλθῃ τὸ βιβλίον τοῦτο πρὸς
ὑμᾶς, καὶ ἰδοὺ μεθ' ὑμῶν οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως τοῦ κυρίου ὑμῶν,
καὶ μεθ' ὑμῶν τὰ ἅρματα καὶ οἱ ἵπποι, καὶ πόλεις ὀχυραὶ καὶ ὅπλα,
⌜700 3 καὶ ὄψεσθε τὸν ἀγαθὸν ⌜καὶ εὐθῆ ἐν τοῖς υἱοῖς τοῦ βασιλέως τοῦ
κυρίου ὑμῶν, καὶ καταστήσατε αὐτὸν ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ καὶ πολεμεῖτε ὑπὲρ τοῦ οἴκου τοῦ κυρίου ὑμῶν. 4 καὶ ἐφο-
βήθησαν σφόδρα καὶ εἶπον Ἰδοὺ οἱ δύο βασιλεῖς οὐκ ἔστησαν κατὰ
πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ πῶς ἡμεῖς στησόμεθα; 5 καὶ ἀπέστειλαν οἱ
ἐπὶ τοῦ οἴκου καὶ οἱ ἐπὶ τῆς πόλεως καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ τιθη-

32 >Ἰοὺ 82 τοὺς ὀφθαλμοὺς] τὸ πρόσωπον 82 εἰς] ἐπὶ 82 αὐτῇ] >82: αὐτὴν 93 Τί 19 >εἶ ed πρὸς — ἐξέκυψαν] μετ' ἐμοῦ καὶ κατέκυψαν 82 >αὐτῆς 82 **33** Ἰοὺ — ἔρριψαν] κυλίσατε αὐτὴν καὶ ἐκύλισαν 82 ἐραντίσθη 19 108 82 93 τὸ αἷμα] τοῦ αἵματος 82 **34** κατηραμένην 82 **35** ἀλλ' + ὅτι 82 **36** ὑπέστρεψαν 19 τούτω 93 Ἡλείου 82 Θεσβίτου 19 108 93 Ἰσραὴλ 82 **37** Ναβουθὲ 82 εἰπεῖν] εἶναι 93 Ἠεζάβελ 127 Οἴμοι 82

10, 1 Σαμαρία 108 93 Σαμαρίαν 93 >τοὺς 3.° 82 **2** τοῦτον 93 >οἱ 93 ὑμῶν] ἡμῶν ed >καὶ 4.° 93 **3** καταστήσητε 700 >και 3.° 82 ὑπὲρ] ἅπερ 82 >τοῦ οἴκου 700 **4** στησώμεθα 82

32 *Descende ad me. Et respexerunt ad eum duo aut tres eunuchi eius* L91-95 **33** *Et ait Hieu ad eos* L91-95 **37** *Et non est qui dicat: Vae mihi!* L91-95.

10, 2 ἅρματα] Καὶ γὰρ ἁρμάτων αὐτῷ εἶναι πλῆθος Jos IX 125

νοὶ πρὸς Ἰοὺ λέγοντες Ἰδοὺ ἡμεῖς ἐσόμεθά σοι δοῦλοι, καὶ πάντα
ὅσα ἂν εἴπῃς ἡμῖν, ποιήσομεν. καὶ οὐ βασιλεύσομεν οὐδένα· τὸ
ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου ποιήσομεν. [6] καὶ ἔγραψεν πρὸς αὐτοὺς
Ἰοὺ βιβλίον δεύτερον λέγων Εἰ ἐμοί ἐστε ὑμεῖς καὶ τῆς φωνῆς μου
ἀκούετε, λαβέτω ἕκαστος τὴν κεφαλὴν τοῦ υἱοῦ τοῦ κυρίου αὐτοῦ
καὶ ἐνέγκατε πρός μὲ ὡς ἡ ὥρα αὕτη αὔριον εἰς Ἰεζραήλ. καὶ οἱ
υἱοὶ τοῦ βασιλέως ἦσαν ἑβδομήκοντα ἄνδρες, οὓς οἱ ἁδροὶ τῆς πό-
λεως ἐξέτρεφον αὐτούς. [7] καὶ ἐγένετο, ὡς ἦλθε πρὸς αὐτοὺς τὸ βι-
βλίον, καὶ ἔλαβον τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως καὶ ἔσφαξαν αὐτούς,
ἑβδομήκοντα ἄνδρας, καὶ ἔθηκαν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν εἰς καρ-
τάλλους καὶ ἀπέστειλαν αὐτῷ εἰς Ἰεζραήλ. [8] καὶ εἰσῆλθον καὶ
ἀπήγγειλαν αὐτῷ λέγοντες Ἤνεγκαν τὰς κεφαλὰς τῶν υἱῶν τοῦ
βασιλέως. καὶ εἶπεν Ἰού Θέτε αὐτὰς δύο βουνοὺς παρὰ τὴν πύλην
τῆς πόλεως ἕως πρωΐ. [9] καὶ ἐγένετο πρωΐ, καὶ ἐξελθὼν κατέστη ἐν
τῇ πύλῃ τῆς πόλεως καὶ εἶπε πρὸς πάντα τὸν λαόν Δίκαιοι ὑμεῖς·
⌈ἰδοὺ ἐγὼ συνεστράφην ἐπὶ τὸν ἐμαυτοῦ κύριον καὶ ἀπέκτεινα ⌈
αὐτόν· καὶ τούτους πάντας τίς ἐπάταξεν; [10] ἴδετε ὅτι οὐ πεσεῖται
ἀπὸ τῶν λόγων Κυρίου ἐπὶ τὴν γῆν ὧν ἐλάλησε κατὰ τοῦ οἴκου
Ἀχαάβ.⌋ καὶ ἐποίησε Κύριος ὅσα ἐλάλησεν ἐν χειρὶ τοῦ δούλου ⌋
αὐτοῦ Ἠλίου. [11] καὶ ἐπάταξεν Ἰοὺ πάντας τοὺς καταλειφθέντας ἐν
τῷ οἴκῳ Ἀχαὰβ ἐν Ἰεζραὴλ καὶ πάντας τοὺς ἀγχιστεύοντας αὐτοῦ
καὶ πάντας τοὺς γνωστοὺς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς
ἁδροὺς αὐτοῦ ἕως τοῦ μὴ καταλειφθῆναι αὐτοῦ κατάλειμμα. [12] καὶ
ἀνέστη καὶ ἐπορεύθη Ἰοὺ εἰς Σαμάρειαν· καὶ αὐτὸς ἦν ἐν τῇ ὁδῷ
Βαιθάκαδ τῶν ποιμένων. [13] καὶ εὗρε τοὺς ἀδελφοὺς Ὀχοζείου τοῦ

5 ποιήσωμεν 19 82 βασιλεύσωμεν 82 ποιήσωμεν 19 82 **6** Ἰοὺ ante πρὸς Ἰοὺ βιβλίον tr 700 >δεύτερον 82 >Εἰ 700 λάβετε 93 >τοῦ υἱοῦ 19 108 ἐνεγκέτω 82 >εἰς 127 αὔριον] σήμερον 700 εἰς Ἰεζραήλ] ἐν Ἰσραὴλ 82: Ἰσραὴλ 700 ἄνδροι 19 108 **7** πρὸς αὐτοὺς / τὸ βιβλίον tr 93 700 τοὺς — βασιλέως] αὐτοὺς 700 υἱοὺς bis scr 19 108 αὐτοὺς] τοὺς 700 >αὐτῷ 700 Ἰεζραήλ] Ἰσραήλ 700 **8** >καὶ εἰσῆλθον 700 **9** τούτους] τοὺς 700 **10** ἴδεται 82 πεσεῖτε 19 **11** καὶ 1.° — πάντας sub — 127 καταληφθέντας 82 Ἰσραὴλ 82 700 >καὶ πάντας — ἱερεῖς αὐτοῦ 700 γνώστας Tht ἁδρούς] ἄνδρας 700 καταληφθῆναι αὐτῶ κατάλιμμα 82 αὐτοῦ 5.°] αὐτῶ 127 700 **12** Βεθακὰδ 700 **13** Ὀχοζίου 19 108 82 700

6 *Accipiat unusquisque nutritorum caput eius quem nutrivit ex filis regis* L_{115} **8** *Et intraverunt nuntii et nuntiaverunt ei dicentes* L_{115} *Et dixit Ieu* L_{115} **9** *Et venit Ieu et stetit in porta civitatis* L_{115} **10** *Verba Domini in terram quae locutus est adversus domum Acab* L_{115} **12** *Et surrexit Ieu rex* L_{115} *Ipse in via Bettachor quae est pastorum* L_{115} **13** *Et invenit* L_{115}

βασιλέως Ἰούδα, καὶ εἶπεν Τίνες ὑμεῖς; καὶ εἶπον Ἀδελφοὶ
Ὀχοζείου ἡμεῖς, καὶ κατέβημεν εἰς εἰρήνην τῶν υἱῶν τοῦ βασι-
λέως καὶ τῶν υἱῶν τῆς δυναστευούσης. [14] καὶ εἶπεν Ἰού Συλλάβετε
αὐτοὺς ζῶντας. καὶ συνέλαβον αὐτοὺς καὶ ἔσφαξαν αὐτοὺς ἐν
Βαιθάκαδ, τεσσαράκοντα καὶ δύο ἄνδρας. καὶ οὐ κατέλιπεν ἐξ
αὐτῶν οὐδένα. [15] καὶ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν Ἰοὺ καὶ εὗρε τὸν
⌜⌟ ⌜Ἰωναδὰβ υἱὸν Ῥηχὰβ⌟ ἐν τῇ ὁδῷ εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ, καὶ
⌜ εὐλόγησεν αὐτόν. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἰού ⌜Εἰ ἔστιν εὐθεῖα ἡ καρ-
δία σου μετὰ τῆς καρδίας μου καθὼς ἐστὶν ἡ ἐμὴ καρδία μετὰ τῆς
⌟⌜ καρδίας σου;⌟ καὶ εἶπεν Ἰωναδάβ Ἔστιν. καὶ ⌜εἶπεν αὐτῷ Ἰού Εἰ
⌟ ἔστι, δὸς τὴν χεῖρά σου. καὶ ἐπέδωκε τὴν χεῖρα αὐτοῦ.⌟ καὶ
ἀνεβίβασεν αὐτὸν πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἅρμα, [16] καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν
⌜ ⌜Δεῦρο μετ' ἐμοῦ καὶ ἰδὲ ἐν τῷ ζηλῶσαί με τῷ Κυρίῳ. καὶ ἐπε-
⌟ κάθισεν αὐτὸν ἐν τῷ ἅρματι αὐτοῦ.⌟ [17] καὶ εἰσῆλθεν εἰς Σαμά-
ρειαν καὶ ἐπάταξε πάντας τοὺς ὑπολελειμμένους τοῦ Ἀχαὰβ ἐν
Σαμαρείᾳ ἕως τοῦ ποιῆσαι αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου θεοῦ
Ἰσραήλ, ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ Ἠλίου. [18] καὶ συνήθροισεν Ἰοὺ πάν-
⌜ τα τὸν λαὸν ἐν Σαμαρείᾳ καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· ⌜Ἀχαὰβ ἐδού-
⌟ λευσε τῷ Βάαλ ὀλίγα, καὶ ἐγὼ δουλεύσω αὐτῷ πολλά.⌟ [19] καὶ νῦν
καλέσατε πρὸς μὲ πάντας τοὺς προφήτας τοῦ Βάαλ καὶ τοὺς
ἱερεῖς αὐτοῦ καὶ πάντας τοὺς δούλους αὐτοῦ· ἀνὴρ μὴ ἀπολει-
φθήτω ἐξ αὐτῶν, ὅτι θυσίαν μεγάλην ἐγὼ ποιῶ τῷ Βάαλ. πᾶς ὃς
ἐὰν ἀπολειφθῇ, οὐ ζήσεται. καὶ Ἰοὺ ἐποίησεν ἐν πτερνισμῷ, ἵνα
ἀπολέσῃ πάντας τοὺς δούλους τοῦ Βάαλ. [20] καὶ εἶπεν Ἰού
Ἁγιάσατε θεραπείαν τοῦ Βάαλ· καὶ ἐκήρυξε θεραπείαν. [21] καὶ
ἀπέστειλεν Ἰοὺ ἐν παντὶ Ἰσραήλ. καὶ ἦλθον πάντες οἱ δοῦλοι
τοῦ Βάαλ· οὐ κατελείφθη ἀνὴρ ὃς οὐ παρεγένετο. καὶ εἰσῆλθον
εἰς τὸν οἶκον τοῦ Βάαλ, καὶ ἐπλήσθη ὁ οἶκος στόμα ἐπὶ στόμα.
[22] καὶ εἶπεν Ἰοὺ τῷ ἐπὶ τοῦ οἴκου μεσθαάλ Ἐξένεγκε ἐνδύ-
ματα πᾶσι τοῖς δούλοις τοῦ Βάαλ. καὶ ἐξήνεγκεν αὐτοῖς ὁ στο-

Ἀδελφοὶ] pr οἱ 700 Ὀχοζίου 19 108 82 93 ἡμεῖς] ὑμεῖς 93 **14** Ἰού — ζῶντας sub — 127 σύλλαβε 93 καὶ 2.° — αὐτοὺς sub ※ 127 >αὐτοὺς 3.° 700 Βεθακὰδ 700 τεσσεράκοντα 127 κατέλειπον 700 οὐδ' ἕνα 19 **15** καὶ 1.° — Ἰοὺ sub — 127 υἱὸν] τοῦ Tht ὁδῷ + ἐρχόμενον 19 108 Ἰοὺ 3.°] Ἰηού Tht χεῖρα 1.°] χεῖρας 82 αὐτοῦ 2.°] αὐτῷ 700 ἅρμα + αὐτοῦ 700 **16** >πρὸς αὐτόν 700 **17** >πάντας 93 ὑπολελιμμένους 82 ὃ] οὗ 700 **19** ποιήσω 82 ἐὰν] ἂν 93 ἐπιληφθῇ 82 >πᾶς ὃς — τοῦ Βάαλ (v. 20) 700 **20** θεραπίαν 93 θεραπίαν 93 **21** εἰσῆλθεν 19 108 82 **22** μεσθαάλ] >82 93 700: αὐτοῦ 19 108 ἐξενέγκατε 19

17 *Secundum verbum Domini Dei Israel in ore Heliae* L_{91-95} **21** *Et impletum est os ad os* L_{91-95} **22** *Profer vestimenta* L_{91-95}

λιστής. 23 καὶ εἰσῆλθεν Ἰοὺ καὶ Ἰωναδὰβ υἱὸς Ῥηχὰβ εἰς τὸν
οἶκον τοῦ Βάαλ, καὶ εἶπεν Ἰοὺ τοῖς δούλοις τοῦ Βάαλ
Ἐρευνήσατε καὶ ἴδετε εἰ ἔστι μεθ' ὑμῶν τῶν δούλων Κυρίου, καὶ
ἐξαποστείλατε αὐτούς. καὶ εἶπον Οὐκ εἰσὶν ἀλλ' ἢ οἱ δοῦλοι τοῦ
Βάαλ μονώτατοι. 24 καὶ Ἰοὺ ἔταξεν ἑαυτῷ τρισχιλίους ἄνδρας ἐν
τῷ κρυπτῷ καὶ εἶπεν Ἀνὴρ ὃς ἐὰν διασωθῇ ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν ὧν
ἐγὼ εἰσάγω ἐπὶ χεῖρας ὑμῶν, ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἀντὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ.
καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον τοῦ προσοχθίσματος, τοῦ ποιῆσαι τὰ
θύματα καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα. 25 καὶ ἐγένετο, ὡς συνετέλεσαν
ποιοῦντες τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ οὐκ ἦν ἐκεῖ τῶν δούλων Κυρίου
καθὼς ἐλάλησεν Ἰοὺ ὅτι ἀλλ' ἢ οἱ δοῦλοι τοῦ Βάαλ μονώτατοι,
καὶ εἶπεν Ἰοὺ τοῖς παρατρέχουσι καὶ τοῖς τριστάταις Εἰσελθόντες
πατάξατε αὐτούς· ἀνὴρ μὴ διασωθήτω ἐξ αὐτῶν. καὶ ἐπάταξαν
αὐτοὺς οἱ παρατρέχοντες καὶ οἱ τριστάται ἐν στόματι ῥομφαίας
καὶ ἔρριψαν, καὶ ἐπορεύθησαν ἕως τοῦ ναοῦ τοῦ Βάαλ. 26 καὶ
ἐξήνεγκαν τὴν στήλην τοῦ Βάαλ καὶ ἐνέπρησαν αὐτήν. 27 καὶ κα-
τέσπασαν πάσας τὰς στήλας τοῦ Βάαλ καὶ καθεῖλον τὸν οἶκον
αὐτοῦ. καὶ ἔλαβεν Ἰοὺ τὴν στήλην τοῦ Βάαλ καὶ συνέτριψεν
αὐτὴν καὶ ἔρριψεν αὐτὴν ἐξ ἀριστερῶν τοῦ Βααλείμ, καὶ τὸν οἶκον
τοῦ Βάαλ ἔθετο εἰς κοπρῶνα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. 28 καὶ
ἠφάνισεν Ἰοὺ τὸν Βάαλ καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐξ Ἰσραήλ. 29 πλὴν
ἀπὸ ἁμαρτιῶν Ἰεροβοὰμ υἱοῦ Ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ,
οὐκ ἀπέστη ἀπ' αὐτῶν Ἰού· ὀπίσω αὐτῶν ἐπορεύετο, τῶν δαμά-
λεων τῆς ἁμαρτίας τῶν χρυσῶν τῶν ἐν Βαιθὴλ καὶ ἐν Δάν. 30 καὶ
εἶπε Κύριος πρὸς Ἰού Ἀνθ' ὧν ἠγάθυνας τοῦ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐν
ὀφθαλμοῖς μου καὶ ἐποίησας κατὰ πάντα τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ μου τῷ
οἴκῳ Ἀχαάβ, υἱοὶ τέταρτοι καθήσονταί σοι ἐπὶ θρόνου Ἰσραήλ.
31 καὶ οὐκ ἐφύλαξεν Ἰοὺ πορεύεσθαι ἐν νόμῳ Κυρίου θεοῦ Ἰσραὴλ

23 καὶ 1.° sub — 127 **24** ἑαυτῷ] αὐτῶ 82 ἐὰν] >19: ἂν 108 ἀπὸ] ἐκ 19 108 χεῖρας pr τὰς 700 προσωχθίσματος 82 θύματα καὶ τὰ] θαυμαστὰ 700 **25** καὶ 1.° sub — 127 ἦν] εἰ 82 >ἐκεὶ 19 82 >ὅτι 700 >ἢ 700 διασωθῇ 19 **26** στολὴν 19 108 82 700 ἐνέπρησαν] συνέτριψεν 700 **27** κατεσπάτησαν 700 >πάσας 700 >τὰς 19 108 >καὶ καθεῖλον — τοῦ Βάαλ 2.° 700 στολὴν 108 συνέτριψεν — αὐτὴν 2.°] συνέτριψαν αὐτὰς καὶ ἔρριψαν 700 ἔριψεν 108 καὶ 6.° + ἐνετείλατο Ἰοῦ περὶ 700 Βάαλ 3.° + καὶ 700 κοπρὼν 82 **28** Ἰσραήλ] Ἰερουσαλὴμ 93 **29** ἀπὸ] ἀπ' 127 Ἰοὺ] οὐ 19 108 >τῶν 2.° 82 Βεθὴλ 700 **30** ποιῆσαι + τὸ ἀγαθὸν καὶ 700 **31** καὶ 1.° — ἐφύλαξεν sub — 127

23 *Et dixit Ieu* L_{115} **24** *Tria millia virorum in absconso* L_{91-95} **25** *Nemo salvetur ex eis* L_{115} **29** *Non recessit Hieu, sequens observantiam vaccarum peccati* L_{91-95} *Set a peccatis Hieroboam... non discessit Ieu rex sed abit post vaccas peccati* L_{115}

ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὐκ ἀπέστη ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν Ἰεροβοὰμ
υἱοῦ Ναβάτ, ὅς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ. 32 ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις
ἤρξατο Κύριος συγκόπτειν ἐν τῷ Ἰσραήλ. καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς
Ἀζαὴλ ἐν παντὶ ὁρίῳ Ἰσραήλ, 33 ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου κατὰ
ἀνατολὰς ἡλίου, πᾶσαν τὴν γῆν Γαλαὰδ καὶ τοῦ Γὰδ καὶ τοῦ
Ῥουβὴν καὶ τοῦ Μανασσή, ἀπὸ Ἀροὴρ ἥ ἐστιν ἐπὶ τοῦ χείλους
χειμάρρου Ἀρνών, καὶ τὴν Γαλαὰδ καὶ Ἰαβὸκ καὶ τὴν Βασάν.
34 καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰοὺ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε καὶ πᾶσα ἡ
δυναστεία αὐτοῦ καὶ αἱ συνάψεις ἃς συνῆψεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα
γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰσραήλ;
35 καὶ ἐκοιμήθη Ἰοὺ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπτεται ἐν Σα-
μαρείᾳ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωαχὰζ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. 36 καὶ αἱ
ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσεν Ἰοὺ ἐπὶ Ἰσραήλ, εἴκοσι καὶ ὀκτὼ ἔτη ἐν
Σαμαρείᾳ. ἐν ἔτει δευτέρῳ τῆς Γοθολίας βασιλεύει Κύριος τὸν
Ἰοὺ υἱὸν Ναμεσσεί. 37 καὶ Ὀχοζείας υἱὸς ἦν εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν
ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ ἐνιαυτὸν ἕνα ἐβασίλευσεν ἐν
Ἱερουσαλήμ. 38 καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Γοθολία θυγάτηρ
Ἀχαὰβ βασιλέως Ἰσραήλ. 39 καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ οἴκου Ἀχαάβ,
καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου ὡς οἶκος Ἀχαάβ, ὅτι
γαμβρὸς ἦν τοῦ οἴκου Ἀχαάβ. 40 καὶ ἐπορεύθη Ὀχοζείας ἐπὶ
Ἀζαὴλ βασιλέα Συρίας εἰς πόλεμον. 41 τότε συνῆψεν Ἰοὺ υἱὸς
Ναμεσσεὶ ἐπὶ Ἰωρὰμ υἱὸν Ἀχαὰβ βασιλέα Ἰσραήλ, καὶ
ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν Ἰεζραήλ, καὶ ἀπέθανεν. 42 καὶ ἐτόξευσεν Ἰοὺ
καὶ τὸν Ὀχοζείαν βασιλέα Ἰούδα ἐπὶ τὸ ἅρμα, καὶ ἀπέθανεν.

αὐτοῦ + καὶ 700 **32** ἐν ταῖς ἡμέραις] sub — 127: pr καὶ 700 συγκόπτειν] συντρίβειν 700 ὁρίων 19 **33** Ῥουβὶμ 19 93: Ῥουβὴμ 82: Ῥουβὶν 108 Ἰαβόη 82 **34** >καὶ 4.° — συνῆψεν 700 >αἱ 127 λόγων pr τῶν 700 >τῶν 3.° 93 >Ἰσραήλ 127 **35** καὶ 1.° sub — 127 Ἰωχὰς 82 127: Ἰωαχὰς 700 **36** ἔτη] ἔτει 93 ἐν ἔτει — Ἰοὺ sub ÷ 127 δευτέρῳ] πρώτω 127 βασιλεύσει 127 Ναμεσεί 19 108 82: Να-μεσί ed **37** Ὀχοζίας 19 108 700 ἦν + ἐτῶν 93 ἐν] ἐπὶ 19 108 **38** θυγάτηρ] υἱὸς 93 Ἀχαὰβ] Ἀμβρεὶ 700 **39** ὡς + ὁ 19 108 οἴκω 700 Ἀχαάβ 1.° + ὅτι γαμ-βρὸς ἦν τοῦ οἴκου Ἀχαὰβ 700 **40** Ὀχοζίας 19 108 82 93 700 βασιλέως 82 93 **41** τότε sub — 127 Ἰοὺ bis scr 82 Ναμεσεὶ 19 108: Ναμεσι ed Ἰεζραήλ] Ἰσραήλ 82 700 **42** Ὀχοζίαν 19 108 82 93: Ὀχοζία 700.

33 *In orientem omnem terram Gad et Ruben* L_{91-95} **36-43** *Et erat annus Gotholiae cum regnare coepisset Hieu filius Namessi, cum esset annorum viginti duo. Ochozias enim post Ioram regnavit anno uno in Hierusalem, et nomen erat matris eius Gotho-lia filia Zambri regis Israel, quae, defuncto filio, tenuit regnum annis octo; et abiit in viam domus Achab, et fecit malignum in conspectu Domini sicut Achab; quoniam de genere erat domus Achab. Cum enim abisset Ochozias convictus Iorae regis Israel in pugna adversus Azahel regem Syriae, et in verbo Domini comprehendisset Hieu fi-*

43 καὶ ἀνεβίβασαν αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ ἐν Ἰερουσαλὴμ καὶ θά-
πτουσιν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ.
11, 1 Καὶ Γοθολία ἡ μήτηρ Ὀχοζείου εἶδεν ὅτι ἀπέθανεν
Ὀχοζείας ὁ υἱὸς αὐτῆς, καὶ ἀνέστη καὶ ἀπώλεσε πᾶν τὸ σπέρμα
τῆς βασιλείας. 2 καὶ ἔλαβεν Ἰωσαβεαὶ ἡ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως
Ἰωράμ, ἀδελθὴ δὲ Ὀχοζείου, τὸν Ἰωὰς υἱὸν Ὀχοζείου τοῦ
ἀδελφοῦ αὐτῆς, καὶ ἔκλεψεν αὐτὸν ἐκ μέσου τῶν υἱῶν τοῦ βασι-
λέως τῶν θανατουμένων, αὐτὸν καὶ τὴν τροφὸν αὐτοῦ, καὶ ἔκρυ-
ψεν αὐτὸν ἐν τῷ ταμιείῳ τῶν κλινῶν ἐκ προσώπου Γοθολίας, καὶ
οὐκ ἐθανατώθη. 3 καὶ ἦν μετ' αὐτῆς ἐν οἴκῳ Κυρίου κεκρυμμένος
ἓξ ἔτη. καὶ Γοθολία ἐβασίλευσεν ἐπὶ τῆς γῆς. 4 καὶ ἐν τῷ ἔτει τῷ
ἑβδόμῳ ἀπέστειλεν Ἰωδᾶε ὁ ἱερεὺς καὶ ἔλαβε τοὺς ἑκατοντάρχους
τῶν παρατρεχόντων καὶ τὸν Χορρεὶ καὶ τὸν Ῥασείμ, καὶ εἰσήγα-
γεν αὐτοὺς πρὸς ἑαυτὸν εἰς τὸν οἶκον Κυρίου, καὶ διέθετο αὐτοῖς
διαθήκην καὶ ὥρκισεν αὐτοὺς ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς
τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως. 5 καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς λέγων Τοῦτο τὸ
ῥῆμα ὃ ποιήσετε, τὸ τρίτον ἐξ ὑμῶν, οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ σάββα-
τον, φυλασσέτωσαν τὴν φυλακὴν οἴκου τοῦ βασιλέως. 6 καὶ τὸ τρί-
τον ἐν τῇ πύλῃ τῶν ὁδῶν, καὶ τὸ τρίτον ἐν τῇ πύλῃ ὀπίσω τῶν πα-
ρατρεχόντων· καὶ ⌈φυλάξατε τὴν φυλακὴν τοῦ οἴκου Μεσσᾶε.⌋
7 καὶ ⌈δύο χεῖρες ἐν ὑμῖν,⌋ πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος τὸ σάββατον, φυ-
λάξουσι τὴν φυλακὴν οἴκου Κυρίου ἐπὶ τὸν βασιλέα. 8 καὶ κατα-
στήσατε ἑαυτοὺς περὶ τὸν βασιλέα κύκλῳ ἀνὴρ καὶ τὸ σκεῦος
αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. ⌈ὁ εἰσερχόμενος εἰς τὰ σαδηρώθ, καὶ

11, 1 Καὶ 1.° — Ὀχοζείου sub — 127 Ὀχοζίου 19 108 82 93 700 Ὀχοζίου 19 108 82 93: Ὀχοζίας 700 >ὁ 19 108 82 >ἀνέστη 82* sed habet 82^mg πάντα 700 **2** Ἰωσάβεε 19 700 Tht sed Ἰωσαβεαὶ Tht^ap Ὀχοζίου 19 108 82 93 700 Ὀχοζίου 19 108 82 93 700 τὸν υἱὸν 93 αὐτὸν 2.°] αὐτῶν 82 700 τροφὴν 700 >καὶ ἔκρυψεν αὐτὸν 700 ταμιείων 82 κλινῶν] κενῶν 19 108 **3** Κυρίῳ 82 >καὶ Γοθολία — τῆς γῆς 82* sed habet 82^mg καὶ 2.° — ἐβασίλευσεν sub — 127 γῆς + ἔτη ἕξ 127 **4** ἔτει] ἔτη 82: ἐνιαυτῷ 127 Ἰουδᾶε 700 Χορρὶ 19 108 Tht Ῥασείν 127: Ῥασίμ Tht sed Ῥασείμ Tht^ap αὐτοὺς] αὐτὸν 19 >τὸν 3.° 108 82 127 700 ἐνώπιον] ἐν οἴκῳ 700 **5** ποιήσεται 82: ἐποιήσετε 108 >τὸ 2.° 19 ἐξ] ἐν 82 **6** Ἀμεσσᾶε 19 >τοῦ 700 **7** >ἐν Tht βασιλέα + καὶ καταστήσατε αὐτοὺς ἐπὶ τὸν βασιλέα 19 **8** καταστήσατο 82 ἑαυτοὺς] αὐτοὺς 19 108 700 τὰ] τὰς ed σιδηρώθ

lium Namessi Ioram regem Israel filium Achab et interfecisset eum, factum est ut in eodem bello sagittaret Ochoziam regem Iuda in currum; quem cum retulissent mortuum pueri eius in Hierusalem, et sepelissent eum cum patribus eius... L91-95.

11, 3 κεκρυμμένος] Ἐγκεκρυμμένον εὑροῦσα μετὰ τῆς τρεφούσης βαστάσασα... Jos IX 142 ἐβασίλευσεν] Οἷς ἐβασίλευσεν Ὀθλία τῶν Ἱεροσολύμων καὶ τῶν δύο φυλῶν Jos IX 142

⸥ ἀποθανεῖται.⸥ καὶ γίνεσθε μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι
αὐτὸν καὶ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι. 9 καὶ ἐποίησαν οἱ ἑκατόνταρχοι
κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτοῖς Ἰωδᾶε ὁ συνετὸς ἱερεύς, καὶ
ἐγένοντο μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτόν, καὶ ἔλα-
βον ἕκαστος τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ τοὺς εἰσπορευομένους τὸ σάββα-
τον μετὰ τῶν εἰσπορευομένων καὶ ἐκπορευομένων τὸ σάββατον,
καὶ εἰσῆλθον πρὸς Ἰωδᾶε τὸν ἱερέα. 10 καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ ἱερεὺς
τοῖς ἑκατοντάρχοις τὰς φαρέτρας καὶ τὰ δόρατα Δαυὶδ τοῦ βασι-
λέως ἃ ἦν ἐν οἴκῳ Κυρίου, καὶ ἦσαν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν. καὶ
ἐποίησαν οἱ ἑκατόνταρχοι καὶ οἱ παρατρέχοντες κατὰ πάντα ἃ
ἐνετείλατο αὐτοῖς Ἰωδᾶε ὁ ἱερεύς. 11 καὶ ἔστησαν οἱ παρατρέχον-
⸢ τες ἕκαστος καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ⸢ἀπὸ τῆς ὠμίας
⸥ τοῦ οἴκου τῆς δεξιᾶς ἕως τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου τῆς ἀριστερᾶς⸥ τοῦ
θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου περὶ τὸν βασιλέα κύκλῳ. καὶ ἐξεκκλη-
σίασεν Ἰωδᾶε ὁ ἱερεὺς πάντα τὸν λαὸν τῆς γῆς εἰς οἶκον Κυρίου
⸢ 12 καὶ ἐξήγαγε τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως, καὶ ⸢ἔδωκεν ἐπ᾽ αὐτὸν τὸ
⸥ ἁγίασμα καὶ τὸ μαρτύριον,⸥ καὶ ἔχρισεν αὐτὸν καὶ ἐβασίλευσεν
αὐτόν· καὶ ἐκρότησαν ὁ λαὸς ταῖς χερσὶν αὐτῶν καὶ εἶπον Ζή-
τω ὁ βασιλεύς. 13 καὶ ἤκουσε Γοθολία τὴν φωνὴν τῶν παρατρε-
χόντων καὶ τοῦ λαοῦ, καὶ ἦλθε πρὸς τὸν λαὸν εἰς οἶκον Κυρίου.
14 καὶ εἶδεν, καὶ ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς εἱστήκει ἐπὶ τοῦ στύλου κατὰ τὸ
κρίμα, καὶ οἱ ᾠδοὶ καὶ αἱ σάλπιγγες καὶ οἱ στρατηγοὶ περὶ τὸν βα-
σιλέα, καὶ πᾶς ὁ λαὸς χαίρων καὶ σαλπίζων ἐν σάλπιγξιν. καὶ
⸢ διέρρηξε τὸν ἱματισμὸν αὐτῆς Γοθολία καὶ ἐβόησε ⸢Σύνδεσμος,
⸥ σύνδεσμος.⸥ 15 καὶ ἐνετείλατο Ἰωδᾶε ὁ ἱερεὺς τοῖς ἑκατοντάρχοις
⸥ 700 καὶ⸥ τοῖς ἐπὶ τῆς δυνάμεως οὓς κατέστησεν, καὶ εἶπε πρὸς αὐ-
⸢⸥ τούς Ἐξαγάγετε αὐτὴν ⸢ἔσωθεν τῶν σαδηρῶθ⸥ καὶ εἰσαγάγετε
αὐτὴν ὀπίσωθεν οἴκου τῶν στρατηγῶν καὶ θανατώσατε αὐτὴν ἐν

19 >καὶ 3.° 19 108 Tht γίνεσθαι 82 >ἐν τῷ 127 700 **9** Ἰουδᾶε 700 ἐγένετο 19 108 εἰσπορεύεσθαι] ἐκπορεύεσθαι καὶ ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτὸν 127 ἔλαβεν 700 τοὺς εἰσπορευομένους — ἐκπορευομένων sub ※ 127 μετὰ] μετὰ τὰ 19 εἰσῆλθεν 700 Ἰουδᾶε 700 **10** Δαυεὶδ 82 >κατὰ πάντα — παρατρέχοντες (v. 11) 700 ἃ 2.°] ὅσα 19 **11** >αὐτοῦ 2.° 127 >τῆς δεξιᾶς — οἴκου 82 τῆς ὠμίας / τοῦ οἴκου tr 93 τοῦ ἀριστεροῦ 93 >καὶ 3.° 82 οἴκου + τὸν 93 **12** >αὐτόν 3.° 700 **13** Γηθολία 82 **14** >κατὰ — κρίμα 82 αἱ σάλπιγγες] ἐσάλπιγγες 19 σάλπιξιν 93 καὶ 8.° — ἱματισμὸν sub — 127 Σύνδεσμος 1.°] σύνδεσμον 700 >σύνδεσμος 2.° sed habet supra lineam 127* **15** Ἰουδᾶε 700 >ὁ ἱερεὺς 82 τοῖς 2.°]>93: τῆς 82 ἔξωθεν Tht τῶν 1.°] τοῦ 19 ὄπισθεν 19 108 στρατηγῶν] σατραπῶν 82

10 Δόρατά τε καὶ φαρέτρας Jos IX 148 **12** Τὸ δὲ πλῆθος χαῖρον καὶ κροταλίζον ἐβόα σώζεσθαι τὸν βασιλέα Jos IX 149 *Dedit super eum sanctificationem* L91-95 **14** *Et scidit Gotholia vestimentum suum* L91-95.

ῥομφαίᾳ· καὶ μὴ θανατώσητε αὐτὴν ἐν οἴκῳ Κυρίου. καὶ ἔσται, πᾶς
ὁ εἰσπορευόμενος ὀπίσω αὐτῆς ἀποθανεῖται. 16 καὶ ἐπέβαλον αὐτῇ
χεῖρας καὶ εἰσήγαγον αὐτὴν ὁδὸν εἰσόδου τῶν ἵππων οἴκου τοῦ βα-
σιλέως, καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὴν ἐκεῖ. 17 καὶ ⌈διέθετο Ἰωδᾶε ὁ ἱερεὺς ⌈
διαθήκην ἀνάμεσον Κυρίου καὶ ἀνάμεσον τοῦ βασιλέως καὶ ἀνάμε-
σον τοῦ λαοῦ, τοῦ εἶναι εἰς λαὸν τῷ Κυρίῳ.⌋ 18 καὶ εἰσῆλθε πᾶς ὁ ⌋
λαὸς τῆς γῆς εἰς τὸν οἶκον τοῦ Βάαλ καὶ κατέσπασαν αὐτὸν
καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ, καὶ τὰς εἰκόνας αὐτοῦ συνέτριψαν
ἐπιμελῶς, καὶ τὸν Ματθὰν τὸν ἱερέα τῶν Βααλεὶμ ἀπέκτειναν πρὸ
προσώπου τῶν θυσιαστηρίων. καὶ κατέστησεν ὁ ἱερεὺς ἐπισκόπους
ἐν οἴκῳ Κυρίου. 19 καὶ ἔλαβεν Ἰωδᾶε ὁ ἱερεὺς τοὺς ἑκατοντάρχους,
τὸν Χορρεὶ καὶ τὸν Ῥασεὶμ καὶ πάντα τὸν λαὸν τῆς γῆς, καὶ κατή-
γαγον τὸν βασιλέα ἐξ οἴκου Κυρίου. καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν ὁδὸν πύ-
λης τῶν παρατρεχόντων οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ ἐκάθισαν αὐτὸν
ἐπὶ τοῦ θρόνου τῶν βασιλέων. 20 καὶ ἐχάρη πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς,
καὶ ἡ πόλις ἡσύχασεν, καὶ τὴν Γοθολίαν ἐπάταξαν ἐν ῥομφαίᾳ ἐν
οἴκῳ τῶν βασιλέων.

12, 1 Ἐν ἔτει ἑβδόμῳ Ἰοὺ υἱοῦ Ναμεσσεὶ βασιλεύει Ἰωὰς υἱὸς
Ὀχοζείου, ὢν υἱὸς ἑπτὰ ἐτῶν Ἰωὰς ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, 2 καὶ
τεσσαράκοντα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ. καὶ ὄνομα τῆς μη-
⌈ τρὸς αὐτοῦ Ἀβιὰ ἐκ Βηρσάβεε. 3 καὶ ⌈ἐποίησεν Ἰωὰς τὸ εὐθὲς
ἐνώπιον Κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ἐφώτιζεν αὐτὸν Ἰωδᾶε ὁ
⌈700 ἱερεύς. 4 πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐκ ⌈ἀπέστησαν· ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζεν
⌋ καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς μετεώροις.⌋ 5 καὶ εἶπεν Ἰωὰς τοῖς ἱερεῦσιν

16 αὐτῇ] pr ἐπ' 82 αὐτὴν 1.° + εἰς 93 ὁδὸν] ὁδοῦ 19 εἰσόδου] ὁδοῦ 93 αὐτὴν 2.°] αὐτὸν 82 **17** ἀνάμεσον 1.°] ἀναμέσου 93 >καὶ ἀνάμεσον 1.° — βασιλέως 93 127 **18** Μαθὰ 19 Βαλεὶμ 82 ἀπέκτειναν] pr καὶ 82 κατέστησεν + αὐτοὺς 19 **19** καὶ 1.° — ἱερεὺς sub — 127 Χορρὶ 19 108: Χορεὶ 82 **20** πόλεις 93 ἐπάταξεν 19 108 82 ῥομφαίᾳ] στόματι ῥομφάς 19 ἐν οἴκῳ] εἰς τὸν οἶκον 82.

12, 1 Ἰοὺ υἱοῦ] υἱοῦ υἱὸν 82 Ναμεσεὶ 19 108 82: Ναμεσι ed βασιλεὺς 93 Ὀχοζίου 19 108 82 93 >ὢν ed **2** τεσσεράκοντα 127 Σαβιὰ 19 108 127 Βηρσάβεαι 108 93: Βερσάβαιε 127 **3** >ἃς 82 Ἰωδᾶε post ἱερεὺς Tht cum var **4** ψηλῶν 93 ἔτι / ὁ λαὸς tr 700 ἔτη 82 127 ἐθυσιάζων 19: ἐθυσίαζον 108 93 700 **5** Ἰωὰς — τὸ 1.° sub — 127

12, 3 *Et fecit Ioas rectum ante Dominum omnibus diebus quibus inluminabat eum Ioada pontifex* Jul-E *Ps* 1 **3-4** *Et fecit Ioas rectum ante Dominum omnibus diebus quibus inluminabat eum Ioadax pontifex, verumtamen ab excelsis non recessit, adhuc populus sacrificabat in excelsis* Th 1, 11-15 **4** *Adhuc sacrificabant ipsi et supplicabant in meteoris* L91-95 *Verumtamen ab excelsis non recessit, adhuc populus sacrificabat in excelsis* Jul-E *Ps* 1

Πᾶν τὸ ἀργύριον τῶν ἁγίων τὸ εἰσοδιαζόμενον ἐν οἴκῳ Κυρίου,
⌜ ⌟ ⌜ἀργύριον συντιμήσεως ἀνδρός, ἀργύριον συντιμήσεως ψυχῶν,⌟
πᾶν ἀργύριον ὃ ἐὰν ἀναβῇ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου τοῦ εἰσενεγκεῖν
εἰς οἶκον Κυρίου, 6 λαβέτωσαν ἑαυτοῖς οἱ ἱερεῖς, ἀνὴρ ἀπὸ τῆς πρά-
⌜ σεως αὐτῶν, καὶ ⌜αὐτοὶ κραταιώσουσι τὸ βέδεκ τοῦ οἴκου Κυρίου
⌟ εἰς πάντα οὗ ἐὰν εὑρεθῇ ἐκεῖ βέδεκ.⌟ 7 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰκοστῷ
καὶ τρίτῳ ἔτει τοῦ βασιλέως Ἰωάς, οὐκ ἐκραταίωσαν οἱ ἱερεῖς τὸ
βέδεκ τοῦ οἴκου. 8 καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Ἰωὰς τὸν Ἰωδᾶε τὸν
ἱερέα καὶ τοὺς ἱερεῖς καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς Τί ὅτι οὐ κραταιοῦτε τὸ
βέδεκ τοῦ οἴκου; καὶ νῦν μὴ λάβητε ἀργύριον ἀπὸ τῶν πράσεων
ὑμῶν, ὅτι εἰς τὸ βέδεκ τοῦ οἴκου δώσετε αὐτό. 9 καὶ συνεφώνησαν
οἱ ἱερεῖς τοῦ μὴ λαβεῖν ἀργύριον παρὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ ἐνισχῦσαι
τὸ βέδεκ τοῦ οἴκου Κυρίου. 10 καὶ ἔλαβεν Ἰωδᾶε ὁ ἱερεὺς κιβωτὸν
μίαν καὶ ἐποίησεν ἐν αὐτῇ ὀπὴν μίαν καὶ ἔθηκεν αὐτὴν παρὰ τὸ θυ-
σιαστήριον ἐν δεξιᾷ εἰσπορευομένων εἰς οἶκον Κυρίου, καὶ ἐδίδουν
ἐκεῖ οἱ ἱερεῖς οἱ φυλάσσοντες τὰ πρόθυρα πᾶν τὸ ἀργύριον τὸ εἰσ-
φερόμενον εἰς τὸν οἶκον Κυρίου. 11 καὶ ἐγένετο, ὡς εἶδον ὅτι πολὺ
τὸ ἀργύριον τὸ ἐν τῇ κιβωτῷ, ἀνέβη ὁ γραμματεὺς τοῦ βασιλέως
καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, καὶ ἠρίθμησαν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν
οἴκῳ Κυρίου, 12 καὶ ἔδωκαν αὐτὸ ἐπὶ χεῖρας τῶν ποιούντων τὰ ἔρ-
γα τῶν ἐπισκόπων οἴκου Κυρίου, καὶ ἐξωδίασαν αὐτὸ τοῖς τέκτοσι
τῶν ξύλων καὶ τοῖς οἰκοδόμοις τοῖς ποιοῦσιν ἔργον ἐν οἴκῳ Κυ-
ρίου, 13 καὶ τοῖς λαξευταῖς καὶ τοῖς οἰκοδόμοις τῶν λίθων καὶ τοῖς
ξύσταις τῶν λίθων, τοῦ κτήσασθαι λίθους λελατομημένους καὶ ξύ-
λα τοῦ κραταιῶσαι τὸ βέδεκ τοῦ οἴκου Κυρίου, καὶ ἐξωδίασαν εἰς
πᾶν τὸ ἀνάλωμα τοῦ οἴκου, τοῦ κραταιῶσαι αὐτόν. 14 πλὴν ἐκ τοῦ
ἀργυρίου τοῦ εἰσενεχθέντος εἰς οἶκον Κυρίου οὐκ ἐγένετο πρόθυρα

Πᾶν τὸ] πάντα 700 εἰσοδιαζομένων 93* ἐν οἴκῳ] οἴκου 93 >ἀργύριον 2.° — Κυρίου 2.° 700 τιμήσεως 19 καρδία 127: καραιαν 93 **6** ἀνὴρ] ἄνδρα 700 κραταιοῦσι 82 >τοῦ Tht sed habet Tht[ap] **7** καὶ 1.° — τρίτῳ sub — 127 τρίτῳ] τετάρτω 93 τὸ] τῶ 82 **8** Ἰουδᾶε 700 οὐ κραταιοῦτε] ἐκραταιοῦτο 19: οὐκ ἐκραταιοῦται 82 ἀργύριον pr τὸ 19 108 δώσεται 19: δοθήσεται 700 **9** τοῦ 3.°] τὸ 19 93 700 **10** καὶ 1.° — Ἰωδᾶε sub — 127 Ἰουδᾶε 700 >καὶ ἐποίησεν — μίαν 700 ἐποίησαν 93 ὀπὴν] κιβωτὸν 93 ἐδίδου 93 ὁ ἱερεὺς 93 >τὸν 19 **11** πολὺν 700 τὸ 2.°] τῶ 82 >καὶ 2.° 700 **12** ἔδωκεν' 108 vid αὐτῶ 82 93 ἔργων 82 **13** λίθων] ξύλων 700 >τοῖς ξύσταις 700 ξύστοις 19 >λίθους — ξύλα 700 ἐξωδίασεν 19: ἐξοδίασεν 108 οἴκου + Κυρίου 127 **14** ἐκ + τοῦ οἴκου 19

10 Ὀπὴν αὐτῷ μίαν ἤνοιξεν Jos IX 163 **13** Ἔπεμψαν μισθούμενοι λατόμους καὶ οἰκοδόμους Jos IX 164

ἀργυρᾶ, ἧλοι, φιάλαι, σάλπιγγες, πᾶν σκεῦος χρυσοῦν ἢ
ἀργυροῦν. 15 ὅτι τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα ἔδωκαν αὐτό, καὶ ἐκραταίω-
σαν ἐν αὐτῷ τὸν οἶκον Κυρίου. 16 καὶ οὐκ ἐξελογίζοντο τοὺς ἄν-
δρας οἷς ἐδίδοτο τὸ ἀργύριον ἐπὶ χεῖρας αὐτῶν, δοῦναι τοῖς
ποιοῦσι τὸ ἔργον, ὅτι ἐν πίστει αὐτοὶ ἐποίουν. 17 ἀργύριον δὲ περὶ
ἁμαρτίας καὶ ἀργύριον αἱρετισμοῦ οὐκ εἰσενέχθη εἰς τὸν οἶκον Κυ-
ρίου, ὅτι τοῖς ἱερεῦσιν ἐγένετο. 18 τότε ἀνέβη Ἀζαὴλ βασιλεὺς Συ-
ρίας καὶ ἐπολέμησεν ἐπὶ Γέθ, καὶ προκατελάβετο αὐτήν. καὶ ἔθετο
Ἀζαὴλ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀναβῆναι ἐπὶ Ἰερουσαλήμ. 19 καὶ ἔλα-
βεν Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰούδα πάντα τὰ ἅγια ἃ ἡγίασεν Ἰωσαφὰτ καὶ
Ἰωρὰμ καὶ Ὀχοζείας οἱ πατέρες αὐτοῦ, βασιλεῖς Ἰούδα, καὶ τὰ ἅ-
για αὐτοῦ καὶ πᾶν τὸ χρυσίον τὸ εὑρεθὲν ἐν θησαυροῖς οἴκου Κυ-
ρίου καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως, καὶ ἀπέστειλε τῷ Ἀζαὴλ
βασιλεῖ τῆς Συρίας, καὶ ἀνέβη Ἀζαὴλ ἀπὸ Ἰερουσαλήμ. 20 καὶ τὰ
λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωὰς καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα
γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰούδα;
21 καὶ ἀνέστησαν οἱ δοῦλοι τοῦ Ἰωὰς καὶ ἐποίησαν σύνδεσμον καὶ
συνῆψαν ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐπάταξαν αὐτὸν ἐν οἴκῳ Μααλλὼν τῷ ἐν
τῇ καταβάσει Ἀλάμ. 22 καὶ Ἰωζαχὰρ υἱὸς Ἰεμουὰθ καὶ Ἰεζεβοὺθ
υἱὸς Σεμμὴρ οἱ δοῦλοι Ἰωὰς ἐπάταξαν αὐτόν, καὶ ἀπέθανεν. καὶ
ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ. καὶ ἐβασί-
λευσεν Ἀμεσσείας υἱὸς Ἰωὰς ἀντ' αὐτοῦ.

13, 1 Ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ τρίτῳ τοῦ Ἰωὰς υἱοῦ Ὀχοζείου βασι-
λέως Ἰούδα ἐβασίλευσεν Ἰωαχὰζ υἱὸς Ἰοὺ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμα-
ρείᾳ ἑπτὰ καὶ δέκα ἔτη. 2 καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου
καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω ἁμαρτιῶν Ἰεροβοὰμ υἱοῦ Ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε

>σάλπιγγες 19 700 ἀργυροῦν + ἐκ τοῦ ἀργυρίου τοῦ εἰσενεχθέντος ἐν οἴκῳ Κυρίου ed **15** ὅτι] καὶ 82 αὐτό] αὐτὰ 19: αὐτῶ 82 **16** >οὐκ 93 ἐλογίζοντο 82 ἐδίδωτο 82 χεῖρες 19 **17** εἰσυνέχθη 82: εἰσηνέχθη 127 >τὸν 93 700 ἐγίνετο 93 700 **18** καὶ 3.° — πρόσωπον sub — 127 ἀναβῆναι pr τοῦ 19 **19** Ὀχοζίας 19 108 82 700 αὐτοῦ + καὶ 700 **20** >τῶν 3.° 93 ἐπὶ βιβλίου] ἐν βιβλίω 700 **21** ἀνέστησαν] ἀνέβησαν 19 108: ἀπέστησαν 700 >ἐπ' 82 Μααλὼν 19 108: Μαλλων ed τῷ] τῶν 82: τοῦ 700 Ἀλλὼν 82 108: Ἀδδάμ 93: Ἀλδάμ 127: Ἀλλαάμ 700 **22** Ἐζεβοὺθ 82 Σεμμεὶρ 700 αὐτὸν 2.°] αὐτῶν 127 Ἀμεσίας 19: Ἀμεσσεί 93: Ἀμεσσίας 700.

13, 1 υἱὸς 82 Ὀχοζίου 19 108 82 700 Ἰωχὰδ 82 υἱὸς sub ※ 127 Ἰοὺ] υἱοῦ 82: αὐτοῦ 700 ἐπὶ] ἐν 93 Σαμαρία 108 ἔτει 93

19 *Et accipit Ioas rex Iuda omnia sancta, quae sanctificavit Iosaphath et Ioram et Ochozias patres eius reges Iuda, et sancta sua et omne aurum quod inventum est in tesauris domus Domini et in domu regis et misit Azaheli regi Siriae* Th 1, 22-26 **21** Ἀνέστησαν οἱ δοῦλοι τοῦ Ἰωὰς καὶ ἐποίησαν σύνδεσμον καὶ συνῆψαν ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐπάταξαν αὐτόν Th.

τὸν Ἰσραήλ· οὐκ ἀπέστη ἀπ᾽ αὐτῶν. 3 καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ Κύριος
ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας Ἀζαὴλ βασι-
λέως Συρίας καὶ εἰς χεῖρας υἱοῦ Ἀδὲρ υἱοῦ Ἀζαὴλ πάσας τὰς
ἡμέρας. 4 καὶ Ἰωαχὰζ ἐδεήθη τοῦ προσώπου Κυρίου, καὶ ἐπήκου-
σεν αὐτοῦ Κύριος, ὅτι εἶδε τὴν θλῖψιν τοῦ Ἰσραήλ, ὅτι ἔθλιψεν αὐ-
τοὺς βασιλεὺς Συρίας· 5 καὶ ἔδωκε Κύριος σωτηρίαν τῷ Ἰσραὴλ
καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ὑποκάτωθεν τῶν χειρῶν Συρίας. καὶ ἀπε-
στράφη ὅριον Ἰσραὴλ αὐτοῖς, καὶ ἐκάθισαν ἐν τοῖς σκηνώμασιν
αὐτῶν καθὼς ἐχθὲς καὶ τρίτην. 6 πλὴν οὐκ ἀπέστησαν ἀπὸ
ἁμαρτιῶν οἴκου Ἰεροβοὰμ καὶ τῶν ἀλσῶν τῶν ἐν Σαμαρείᾳ, 7 ἕως
ὅτου οὐχ ὑπελείφθη τῷ Ἰωαχὰζ λαὸς ἀλλ᾽ ἢ πεντήκοντα ἱππεῖς καὶ
δέκα ἅρματα καὶ δέκα χιλιάδες πεζῶν, ὅτι ἀπώλεσεν αὐτοὺς βασι-
λεὺς Συρίας, καὶ κατεπάτησεν αὐτοὺς ἕως τοῦ λεπτυνθῆναι αὐ-
⌜ τοὺς ὡς χνοῦν. 8 ⌜καὶ μετεμελήθη Κύριος καὶ ᾤκτειρεν αὐτοὺς διὰ
⌟ τὴν διαθήκην αὐτοῦ τὴν πρὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ,⌟
καὶ οὐκ ἠθέλησε τοῦ διαφθεῖραι αὐτούς, καὶ οὐκ ἀπέρριψεν αὐτοὺς
ἐκ προσώπου αὐτοῦ ἕως τοῦ νῦν. 9 καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων
Ἰωαχὰζ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ, οὐκ ἰδοὺ
ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων
Ἰσραήλ; 10 καὶ ἐκοιμήθη Ἰωαχὰζ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ
ἔθαψαν αὐτὸν ἐν Σαμαρείᾳ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωὰς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽
αὐτοῦ. 11 ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ ἑβδόμῳ τοῦ Ἰωὰς βασιλέως Ἰούδα
ἐβασίλευσεν Ἰωὰς υἱὸς Ἰωαχὰζ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ ἑκκαίδε-
κα ἔτη. 12 καὶ ἐποίησεν Ἰωὰς τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου· οὐκ
ἀπέστη ἀπὸ πασῶν ἁμαρτιῶν Ἰεροβοὰμ υἱοῦ Ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε
τὸν Ἰσραήλ· ἐν αὐταῖς ἐπορεύθη. 13 καὶ Ἐλισσαῖε ἠρρώστησε τὴν
ἀρρωστίαν αὐτοῦ δι᾽ ἣν καὶ ἀπέθανεν, καὶ κατέβη Ἰωὰς βασιλεὺς
Ἰσραὴλ πρὸς αὐτόν, καὶ ἔκλαυσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ εἶπεν
Πάτερ, πάτερ, ἅρμα Ἰσραὴλ καὶ ἱππεὺς αὐτοῦ. 14 καὶ εἶπεν αὐτῷ

3 καὶ 3.° — υἱοῦ sub ※ 127 4 τῶ προσώπω 700 αὐτοὺς] αὐτὸν ed 5 >καὶ 1.° — Συρίας 93 τῷ pr ἐν 700 χθὲς 700 6 ἀπὸ + τῶν 19 7 ὑπελήφθη 19 108 χιλιάδας 82 βασιλεὺς pr ὁ 700 κατεπάτησαν 82 ὡς] ὡσεὶ 700 χοῦν 19 108 93 8 καὶ 1.° sub — 127 οἴκτειρεν 82 93: οἴκτιρεν 127: οἰκτείρησαν 700: ᾤκτιρεν Tht >καὶ Ἰσαὰκ 700 διαφθεῖρε 82 9 >τῶν ἡμερῶν 700 10 καὶ 1.° — μετὰ sub — 127 εἰς Σαμαρείαν 93 11 >ἐν 700 τριακοστῷ — ἑβδόμῳ] τεσσερακόστω sub — 127 Ἰωαχὰζ] υἱοῦ Ἀχαὰβ 19 108: Ἰωχὰζ 127 ἐξκαιδεκάτω 19 108: ἑξκαίδεκα 82 700 ἔτη + χρόνον 700 12 οὐκ pr καὶ 700 13 Ἐλισέαι 108 82: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισσαῖος 700 ἀρρωστείαν 127 >καὶ εἶπεν 93 14 αὐτῷ] >82: αὐτὸ

Ἐλισσαῖε Λάβε τόξον καὶ βολίδας. καὶ ἔλαβεν Ἰωὰς πρὸς ἑαυτὸν
τόξον καὶ βέλη. [15] καὶ εἶπεν Ἐλισσαῖε τῷ βασιλεῖ Ἰσραὴλ
Ἐπιβίβασον τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὸ τόξον. καὶ ἐπεβίβασεν ὁ βασι-
λεὺς τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ τόξον. καὶ ἐπέθηκεν Ἐλισσαῖε τὰς
χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὰς χεῖρας τοῦ βασιλέως, [16] καὶ εἶπεν Ἄνοιξον
τὴν θυρίδα κατὰ ἀνατολάς. καὶ ἤνοιξεν. καὶ εἶπεν Ἐλισσαῖε
Τόξευσον. καὶ ἐτόξευσεν. καὶ εἶπεν ⌜Βέλος σωτηρίας τῷ Κυ-
ρίῳ, καὶ βέλος σωτηρίας ἐν Ἰσραήλ, καὶ πατάξεις τὴν Συρίαν ἐν
Ἀφὲκ ἕως συντελείας.⌟ [17] καὶ εἶπεν Ἐλισσαῖε τῷ Ἰωάς Λάβε πέν-
τε βέλη. καὶ ἔλαβεν. καὶ εἶπεν Ἐλισσαῖε τῷ βασιλεῖ Ἰσραὴλ
Πάταξον εἰς τὴν γῆν. καὶ ἐπάταξε τρίς, καὶ ἔστη. [18] καὶ ἐλυ-
πήθη ἐπ' αὐτῷ ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ καὶ εἶπεν Εἰ ἐπάταξας
πεντάκις ἢ ἑξάκις, τότε ἂν ἐπάταξας τὴν Συρίαν ἕως συντελείας·
καὶ νῦν τρίτον πατάξεις τὴν Συρίαν. [19] καὶ Ἐλισσαῖε ἀπέθανεν,
καὶ θάπτουσιν αὐτόν. καὶ μονόζωνοι Μωὰβ ἦλθον ἐν τῇ γῇ, ἐλθόν-
τος τοῦ ἐνιαυτοῦ. [20] καὶ ἐγένετο αὐτῶν θαπτόντων ἄνθρωπον ἕνα,
καὶ ἤγγισε τὸ πειρατήριον αὐτοῖς καὶ ἔρριψαν τὸν ἄνδρα
ἐν τῷ τάφῳ Ἐλισσαῖε καὶ ἔφυγον. καὶ ἦλθε καὶ ἥψατο ὁ ἀνὴρ
ὁ θαπτόμενος τῶν ὀστῶν Ἐλισσαῖε, καὶ ἔζησε καὶ ἔστη ἐπὶ τοὺς
πόδας αὐτοῦ. [21] καὶ Ἀζαὴλ βασιλεὺς Συρίας ἐξέθλιψε τὸν Ἰσ-
ραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας Ἰωαχάζ. [22] καὶ ἔλαβεν Ἀζαὴλ τὸν
ἀλλόφυλον ἐκ χειρὸς αὐτοῦ ἀπὸ θαλάσσης τῆς καθ' ἑσπέραν ἕως
Ἀφέκ. [23] καὶ ἀπέθανεν Ἀζαὴλ βασιλεὺς Συρίας, καὶ ἐβασίλευσεν

93 Ἐλισέαι 108 82: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127: Ἐλισσαῖος 700 τόξον 1.°] pr τὸ 93 Ἰωὰς] Ἰὰς 700 >πρὸς 93 700 ἑαυτὸν] >93 700: αὐτὸν 19 108 τόξον 2.°] pr τὸ 93 **15** Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127: Ἰωὰς 700 ἐπεβίβασον 93 >καὶ 2.° — τόξον 19 ὁ βασιλεὺς post αὐτοῦ 82 Ἐλισέαι 108 82: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127: Ἐλισσαῖος 700 >αὐτοῦ 2.° 19 108 **16** Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127 >τῷ Tht **17** καὶ 1.° — Ἰωάς sub — 127 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλσσαῖος 700 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127: Ἐλισσαῖος 700 >Ἰσραὴλ 19 108 τρεῖς 93 700 **18** Εἰ] η 93 ἑξάκης 93 τρίτον + τρίον 108 **19** καὶ 1.° sub — 127 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127: Ἐλισσαῖος 700 **20** πηρατήριον 93 ἔριψαν 108 >τῷ 19 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127: Ἐλισσαίου 700 ὀστῶν] στέων 700 Ἐλισέαι 108: Ἐλισσέαι 93: Ἐλισαῖε 127: Ἐλισσαίου 700 ἀνέστη 93 ἐπὶ] ὑπὸ 82 **21** καὶ 1.° — βασιλεὺς sub ※ 127 Ἰωχὰζ 127

13, 14 *Accipe sagittam et bolidas* L91-95 16 *Bolidam salutis Domini, bolidam salutis Israel* L91-95 *Et sagitta salutis in Israel* L115 20 *Cum sepellirent piratae hominem unum accesserunt ad monumentum et proiecerunt hominem in monumentum Helissei et fugerunt* L115 *Quod ambulavit, cum tetigit ossa Elisaei, continuoque revixit homo, et stetit super pedes suos* Euch IV Rg 4

υἱὸς Ἀδὲρ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. 24 καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ ἀποθανεῖν
τὸν Ἀζαήλ, ἐπέστρεψεν Ἰωὰς υἱὸς Ἰωαχὰζ καὶ ἔλαβε τὰς πόλεις
ἐκ χειρὸς υἱοῦ Ἀδὲρ υἱοῦ Ἀζαὴλ ἃς ἔλαβεν Ἀζαὴλ ἐκ χειρὸς
Ἰωαχὰζ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ πολέμῳ. καὶ ἐπάταξεν Ἰωὰς τὸν
υἱὸν Ἀδὲρ υἱὸν Ἀζαὴλ τρὶς ἐν τῷ πολέμῳ ἐν Ἀφὲκ κατὰ τὸ ῥῆμα
Κυρίου, καὶ ἐπέστρεψε τὰς πόλεις Ἰσραὴλ καὶ ὅσα ἔλαβεν. 25 καὶ
τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωὰς καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν καὶ αἱ
δυναστεῖαι αὐτοῦ καὶ ὡς ἐπολέμησε μετὰ Ἀμεσσείου βασιλέως
Ἰούδα, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν
τῶν βασιλέων Ἰσραήλ; 26 καὶ ἐκοιμήθη Ἰωὰς μετὰ τῶν πατέρων
αὐτοῦ, καὶ θάπτεται ἐν Σαμαρείᾳ μετὰ τῶν βασιλέων Ἰσραήλ. καὶ
ἐβασίλευσεν Ἱεροβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

14, 1 Ἐν ἔτει δευτέρῳ τοῦ Ἰωὰς υἱοῦ Ἰωαχὰζ βασιλέως
Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν Ἀμεσσείας υἱὸς Ἰωὰς βασιλέως Ἰούδα.
2 υἱὸς ὢν εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν Ἀμεσσείας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν,
καὶ εἴκοσι καὶ ἐννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ. καὶ ὄνομα
τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἰωαδεὶμ ἐξ Ἰερουσαλήμ. 3 καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς
ἐνώπιον Κυρίου, πλὴν οὐχ ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ· κατὰ πάντα
ὅσα ἐποίησεν Ἰωὰς ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἐποίησεν. 4 πλὴν τὰ ὑψηλὰ οὐκ
ἐξῆρεν· ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς. 5 καὶ ἐγέ-
νετο, ὡς ἐκραταιώθη ἡ βασιλεία ἐν τῇ χειρὶ Ἀμεσσείου, ἐπάταξε
τοὺς παῖδας αὐτοῦ τοὺς πατάξαντας τὸν πατέρα αὐτοῦ. 6 τοὺς δὲ
υἱοὺς αὐτῶν οὐκ ἐθανάτωσεν, καθὼς γέγραπται ἐν βιβλίῳ νόμου

23 υἱὸς 2.°] υἱοῦ 127 **24** >τὸν 1.° 82 ὑπέστρεψεν 93 >Ἰωὰς υἱὸς 700 ἔλαβε + ἰω 19 >Ἀζαὴλ 2.° 700 υἱὸν 2.°] υἱοῦ 19 108 127 τρεῖς 700 ἀπέστρεψε 127 **25** καὶ 1.° — λόγων sub — 127 δυναστῖαι 93 ὡς] ὅσα 700 Ἀμεσσίου 19 108 82 >τῶν ἡμερῶν 700 **26** καὶ 1.° — μετὰ sub — 127.

14, **1** Ἐν — δευτέρῳ sub ... 127 Ἰωχὰζ 127: Ἀχὰζ 700 Ἀμεσσίας 19 108 **2** Ἀμεσσίας 19 108 93 **3** Ἰωὰς post αὐτοῦ 19 108 **4** ἐθυσίαζον 700 ὑψηλοῖς] μετεώροις 700 **5** >τῇ 93 Ἀμεσσίου 19 108 **6** αὐτῶν] αὐτοῦ 19 ἐν] ἐπὶ 93 νόμων

24-26 Ἐπεὶ δὲ συνέβη καὶ Ἰώασον ἀποθανεῖν, ὁ μὲν ἐν Σαμαρείᾳ κηδεύεται, καθῆκε δὲ εἰς Ἰώασον ἡ ἀρχὴ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Jos IX 185.

14, **1** Δευτέρῳ δ'ἔτει τῆς Ἰωάσου βασιλείας τῶν Ἰσραηλιτῶν Jos IX 186 **5** Καὶ ἐγένετο, ὡς ἐκραταιώθη ἡ βασιλεία ἐν τῇ χειρὶ Ἀμεσσίου, ἐπάταξε τοὺς παῖδας αὐτοῦ τοὺς πατάξαντας Th *Factum est postquam stabilitum est regnum in manibus ejus, occidit pueros suos qui occiderant patrem suum* Jul-E ap Au *De immort animae* 3, 30 **6** Ὃς οὐκ ἐδικαίωσε διὰ πατέρων ἁμαρτίας τέκνα κολάζειν Jos IX 187 *Non morientur patres pro filiis et filii non morientur pro patribus: unusquisque in suo peccato morietur* Au *Dt* 42 *Non morietur pater pro filiis neque filii pro parentibus, sed unusquisque pro peccato suo morietur* Co-Tol 16, 10 *Non morientur patres pro filiis, nec filii pro patribus* Jul-E ap Au *De immort animae,* 3, 30 (*neque filii pro parentibus* 3, 54) *Sed filios*

Μωσῆ, ὡς ἐνετείλατο Κύριος λέγων Οὐκ ἀποθανοῦνται πατέρες
ὑπὲρ τέκνων, οὐδὲ υἱοὶ ἀποθανοῦνται ὑπὲρ πατέρων, ἀλλ' ἢ ἕκα-
στος ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖται. 7 αὐτὸς Ἀμεσσείας ἐπάτα-
ξε τὸν Ἐδὼμ ἐν Γαιμέλεχ ἐν πολέμῳ, δέκα χιλιάδας, καὶ συνέλαβε
τὴν Πέτραν ἐν τῷ πολέμῳ καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς Καθοὴλ
ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. 8 καὶ ἀπέστειλεν Ἀμεσσείας ἀγγέλους
πρὸς Ἰωὰς υἱὸν Ἰωαχὰζ υἱοῦ Ἰοὺ βασιλέως Ἰσραὴλ λέγων Δεῦρο
καὶ ὀφθῶμεν ἐν προσώποις. 9 καὶ ὅτε ἀπέστειλεν Ἰωὰς βασιλεὺς
Ἰσραὴλ πρὸς Ἀμεσσείαν βασιλέα Ἰούδα λέγων Ὁ ἀκχὰν ὁ ἐν τῷ
Λιβάνῳ ἀπέστειλε πρὸς τὴν κέδρον τὴν ἐν τῷ Λιβάνῳ λέγων Δὸς
τὴν θυγατέρα σου τῷ υἱῷ μου εἰς γυναῖκα· καὶ διῆλθε τὰ θηρία τοῦ
ἀγροῦ τὰ ἐν τῷ Λιβάνῳ καὶ συνεπάτησε τὸν ἀκχάν. 10 ⌈πατάξας ⌈
ἐπάταξας τὴν Ἰδουμαίαν, καὶ ἐπῆρέ σε ἡ καρδία σου ἡ βαρεῖα· ἐν-
δοξάσθητι, ἐνδοξάσθητι καθήμενος ἐν τῷ οἴκῳ σου, καὶ ἵνα τί
ἐρίζεις ἐν κακίᾳ; καὶ πεσῇ σὺ καὶ Ἰούδας μετὰ σοῦ.⌋ 11 καὶ οὐκ ⌋
ἤκουσεν Ἀμεσσείας. καὶ ἀνέβη Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραήλ, καὶ ὤφθη-
σαν ἐν προσώποις αὐτὸς καὶ Ἀμεσσείας βασιλεὺς Ἰούδα ἐν Βαιθσά-
μυς τῆς Ἰουδαίας. 12 καὶ ἔπταισεν ὁ λαὸς Ἰούδα ἐνώπιον Ἰσραήλ,
καὶ ἔφυγον ἀνὴρ εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ. 13 καὶ τὸν Ἀμεσσείαν υἱὸν
Ἰωὰς βασιλέα Ἰούδα συνέλαβεν Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐν Βαιθ-
σάμυς καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλὴμ καὶ καθεῖλε τοῦ τείχους
Ἰερουσαλὴμ ἀπὸ τῆς πύλης Ἐφράιμ ἕως τῆς πύλης τῆς γωνίας τε-
τρακοσίους πήχεις. 14 καὶ ἔλαβε τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον τὸ
εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ Κυρίου καὶ ἐν θησαυροῖς οἴκου τοῦ βασιλέως καὶ
⌈τοὺς υἱοὺς τῶν συμμίξεων τῶν βδελυγμάτων,⌋ καὶ ἀπέστρεψεν ⌈⌋

93 Μωσεῖ 82: Μωυσέως 700 >ὡς 700 ἀποθανέτω 93 ἐν 2.° — αὐτοῦ / ἀποθανεῖται tr 700 **7** αὐτὸς] οὕτως 700 Ἀμεσσίας 19 108: Ἀμεσσά 93 Αἰδὼμ 82 93 127 >ἐν 1.° — πολέμῳ 19 108 Γεμίλεχ 82: Ἰενδὲχ 93 >τῷ 82 **8** καὶ 1.° — Ἀμεσσείας sub — 127 Ἀμεσσίας 19 108 υἱὸν] υἱῷ 82 **9** καὶ 1.° — βασιλεὺς sub — 127 >ὅτε 700 Ἀμεσσίαν 19 108 ὁ 2.°] ὢν 700 >τὰ 2.° 700 **10** ἐπάταξεν 700 συνεπῆρεν 700 >καθήμενος 700 ἐρίζῃς 82 πεσῇς 700 Ἰούδας] pr ὁ 700 **11** καὶ 1.° — Ἀμεσσείας 1.° sub — 127 Ἀμεσσίας 19 108 93 Ἰὼς 19 108 Ἀμεσίας 19: Ἀμεσσίας 108 93 ἐν 2.° — Ἰουδαίας sub ※ 127 Βαιθσάμοις 127: Βεθσάμυς 700 **12** ἐνώπιον] ἐν 700 **13** Ἀμεσσίαν 19 108 93 Βεθσάμυς 700 τοῦ] τοὺς 19 108 700 τοίχους 108 **14** >ἔλαβε 93

eorum non occidit, secundum testamentum legis Domini, quo praeceptum est: Non morientur patres pro filiis, nec filii pro patribus: unusquisque in peccato suo morietur Cy *ep* 52 **7** Ἀμεσσίας ἐπάταξε τὸν Ἐδὼμ ἐν πολέμῳ Th **8** *Veni et videamur personis* L91-95 **10** Παρατάξας (fortasse leg πατάξας) ἐπάταξες τὴν Ἰδουμαίαν καὶ ἐπῆρε σε ἡ καρδία σου ἡ βαρεῖα Th *Quid provocas in malum* Au *gr* **14** Καὶ ὅσος ἦν τῷ Ἀμασίᾳ χρυσὸς καὶ ἄργυρος Jos IX 202

εἰς Σαμάρειαν. [15] [16] καὶ ἐκοιμήθη Ἰωὰς μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ,
καὶ θάπτεται ἐν Σαμαρείᾳ μετὰ τῶν βασιλέων Ἰσραήλ, καὶ
ἐκάθισεν Ἰεροβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ. [17] καὶ ἔζη-
σεν Ἀμεσσείας υἱὸς Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰούδα μετὰ τὸ ἀποθανεῖν
τὸν Ἰωὰς υἱὸν Ἰωαχὰζ βασιλέα Ἰσραὴλ πεντεκαίδεκα ἔτη. [18] καὶ
τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀμεσσείου καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ
ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων
Ἰούδα; [19] καὶ συνεστράφη σύστρεμμα ἐπὶ Ἀμεσσείαν ἐν
Ἰερουσαλήμ, καὶ ἔφυγεν εἰς Λαχείς, καὶ ἀπέστειλαν ὀπίσω αὐτοῦ
εἰς Λαχεὶς καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὸν ἐκεῖ. [20] καὶ ἦραν αὐτὸν ἐπὶ τῶν
ἵππων, καὶ ἐτάφη ἐν Ἰερουσαλὴμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πό-
λει Δαυίδ. [21] καὶ ἔλαβε πᾶς ὁ λαὸς Ἰούδα τὸν Ἀζαρίαν υἱὸν
αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν υἱὸς ἐκκαίδεκα ἐτῶν, καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν
ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἀμεσσείου, καὶ κατῴκησεν ἐν τῷ Ἰούδᾳ.
[22] αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν Αἰλὼν καὶ ἐπέστρεψεν αὐτὴν τῷ Ἰούδᾳ
μετὰ τὸ κοιμηθῆναι τὸν βασιλέα μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ. [23] ἐν
ἔτει πεντεκαιδεκάτῳ Ἀμεσσείου υἱοῦ Ἰωὰς βασιλέως Ἰούδα
ἐβασίλευσεν Ἰεροβοὰμ υἱὸς Ἰωὰς βασιλέως Ἰσραὴλ ἐν Σαμα-
ρείᾳ ἐπὶ Ἰσραήλ, καὶ τεσσαράκοντα καὶ ἓν ἔτος ἐβασίλευσεν ἐν
Σαμαρείᾳ. [24] καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου· οὐκ ἀπέστη
ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν Ἰεροβοὰμ υἱοῦ Ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν
Ἰσραήλ. [25] αὐτὸς ἀπεκατέστησε τὸ ὅριον Ἰσραὴλ ἀπὸ εἰσόδου
Αἱμὰθ ἕως τῆς θαλάσσης τῆς πρὸς ἑσπέραν κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου
θεοῦ Ἰσραὴλ ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλου αὐτοῦ Ἰωνᾶ τοῦ υἱοῦ
Ἀμαθεὶ τοῦ προφήτου τοῦ ἀπὸ Γαιθόφρα. [26] ὅτι εἶδε Κύριος τὴν

16 Ἰὼς 127 >τοῦ 93 17 Ἀμεσσίας 19 108 93 >υἱὸς Ἰωὰς 82 τεσσαρεσκαίδεκα 127 18 Ἀμεσσίου 19 108 83 >τῶν 2.° 93 βασιλέων — συνεστράφη (v. 19) sub — 127 Ἰούδα] Ἰσραὴλ 19 108 19 Ἀμεσσίαν 19 108 93 ἀπέστειλεν 93 21 >υἱὸς 19 ἑξκαίδεκα 19 108 82 93 700 Ἀμεσσίου 19 108 82 93 22 Αἰλὼν scripsi cum Tht] Ἐδὼμ 19 108 82 127 700: Αἰδὼμ 93: Αιλαθ ed 23 ἐν — Ἀμεσσείου sub — 127 ἐκκαιδεκάτω 127: πενταχαιδεκάτω 93 Ἀμεσσίας 19 108: Ἀμεσσίου 93 Ἰούδα — Ἰσραὴλ 1.° bis scr 700 Σαμαρείας 19 >ἐπὶ Ἰσραὴλ 82 ἐπ' 93 τεσσεράκοντα 127 25 αὐτὸς ἀπεκατέστησε] οὗτος ἀπέκλεισε 93 εἰσόδου] τῆς ὁδοῦ 19 108 Ἐμὰθ 700 >τοῦ 1.° 700 Ἀμαθὶ 19 108: Ἀμαθὴ 82 >τοῦ 3.° 700 Γαιθρόφρα 19 82: Γεθρόφρα 700

19-20 Καὶ συνεστράφη σύντριμμα ἐπὶ Ἀμεσσίαν ἐν Ἰερουσαλὴμ καὶ ἔφυγεν εἰς Λαχεὶς καὶ ἀπέστειλαν ὀπίσω αὐτοῦ εἰς Λαχεὶς καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὸν ἐκεῖ καὶ ἦραν ἐπὶ τῶν ἵππων καὶ ἐτάφη ἐν Ἰερουσαλήμ Th 23 *Quod regnaverit in Israel quadraginta et unum annis in Samaria* Luc *Regnavit Jeroboam filius Joas regis Israel in Samaria* Hi *praef in Jon* 25 Αὐτὸς ἀπεκατέστησε τὸ ὅριον Ἰσραὴλ ἀπὸ εἰσόδου Αἱμὰθ ἕως τῆς θαλάσσης τῆς πρὸς ἑσπέραν Th

ταπείνωσιν τοῦ Ἰσραὴλ πικρὰν σφόδρα, διότι ἐλεπτύνθη, καὶ
ὀλιγοστοὺς καὶ συνεχομένους καὶ ἐγκαταλελειμμένους, καὶ οὐκ ἦν
ὁ βοηθῶν τῷ Ἰσραήλ. 27 καὶ οὐκ ἠθέλησε Κύριος τοῦ διαφθεῖραι
τὸ ὄνομα τοῦ Ἰσραὴλ ὑποκάτωθεν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔσωσεν
αὐτοὺς Κύριος ἐν χειρὶ Ἰεροβοὰμ υἱοῦ Ἰωάς. 28 καὶ τὰ λοιπὰ τῶν
λόγων Ἰεροβοὰμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ
καὶ ὅσα ἐπολέμησε, καὶ ὅσα ἐπέστρεψε τὴν Δαμασκὸν καὶ τὴν
Αἱμὰθ τοῦ Ἰούδα ἐν Ἰσραήλ, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ
βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰσραήλ; 29 καὶ ἐκοιμήθη
Ἰεροβοὰμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν Σαμαρείᾳ μετὰ
τῶν βασιλέων Ἰσραήλ, καὶ ἐβασίλευσε Ζαχαρίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽
αὐτοῦ.

15, 1 Ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ ἑβδόμῳ τοῦ Ἰεροβοὰμ βασιλέως
Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν Ἀζαρίας υἱὸς Ἀμεσσείου βασιλέως Ἰού-
δα. 2 υἱὸς ἑκκαίδεκα ἐτῶν Ἀζαρίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ
πεντήκοντα καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ ὄνο-
μα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἰεχελειὰ ἐξ Ἰερουσαλήμ. 3 καὶ ἐποίησε τὸ
εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν Ἀμεσσείας ὁ
πατὴρ αὐτοῦ, 4 πλὴν τῶν μετεώρων οὐκ ἀπέστησαν· ἔτι ὁ λαὸς
ἔθυεν καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς. 5 καὶ ἥψατο Κύριος τοῦ βασι-
λέως καὶ ἐπέβαλεν αὐτῷ λέπραν ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτοῦ, καὶ
⌜ἐκάθητο ἐν οἴκῳ ἀφφουσώθ·⌟ καὶ Ἰωαθὰμ υἱὸς τοῦ βασιλέως ἐπὶ ⌜⌟
τοῦ οἴκου, κρίνων τὸν λαὸν τῆς γῆς. 6 καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων
Ἀζαρίου καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ
βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰούδα; 7 καὶ ἐκοιμήθη

26 >τοῦ 19 >καὶ ἐγκαταλελειμμένους 19 700 >ἦν 700 τῷ] >700: τὸν 19 **27** καὶ 1.° — τοῦ 1.° sub — 127 Κύριος] pr ὁ 700 >τοῦ 1.° 700 >τοῦ 2.° 700 Ἰωὰδ 93 **28** δυναστῖαι 93 Αἰθὰμ 700: Εμαθ ed γεγραμμένα 19 108 ἐπὶ βιβλίου] ἐν βιβλίω 700 ἡμερῶν] pr τῶν 93 **29** >καὶ ἐτάφη — βασιλέων 700 Ἰσραήλ] pr ἐν 700 Σαμαρία 93 Ἀζαρίας 82 700.

15, **1** Ἐν — ἑβδόμῳ sub — 127 πεντεκαιδεκάτω 127 >καὶ 1.° 93 Ἰωρὰμ 93 Ἀζαρείας 82: Ζαχαρίας 19 108 Ἀμεσσίου 19 108 82 93 **2** ἑξκαίδεκα 82 700 Ἀζαρείας 82 μητρὸς — Ἰερουσαλήμ sub ※ 127 Ἰεχελιὰ 19 108: Ἰεχελειαὶ 82 **3** Ἀμεσσίας 19 108 93 **4** τῶν] πάντων 93 700 ἐθυμία 93 **5** Κύριος] pr ὁ 19 108 αὐτῷ] αὐτὸν 82 >αὐτοῦ 82 ἀφφεθὸθ 19: ἀφφσὼθ 108: ἀβουσὼθ 700 Ἰωαθὰν 108 τὸν οἶκον 82 τῆς γῆς] Ἰσραὴλ 700 **6** ἡμερῶν τῶν tr 93 **7** καὶ ἐκοιμήθη sub — 127

29 Καὶ θάπτεται μὲν ἐν Σαμαρείᾳ, διαδέχεται δὲ αὐτοῦ τὴν βασιλείαν υἱὸς Ζαχαρίας Jos IX 215.

15, **2** Μητρὸς ὢν Ἀχίας μὲν τοὔνομα ἀστῆς δὲ τὸ γένος Jos IX 216 **4** *Sed a supervacuis non recesserunt* L91-95 *Propterea quod non recesserit a supervacuis* Luc

Ἀζαρίας μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων
αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωαθὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ'
αὐτοῦ. 8 ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ ὀγδόῳ Ἀζαρίου βασιλέως Ἰούδα
ἐβασίλευσε Ζαχαρίας υἱὸς Ἰεροβοὰμ ἐν Σαμαρείᾳ ἐπὶ Ἰσραὴλ
ἑξάμηνον. 9 καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου κατὰ πάντα
ὅσα ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ, οὐκ ἀπέστη ἀπὸ ἁμαρτιῶν
Ἰεροβοὰμ υἱοῦ Ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ. 10 καὶ συν-
εστράφη ἐπ' αὐτὸν Σελλὴμ υἱὸς Ἰαβείς, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν
Ἰεβλαάμ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ ὁ Σελλήμ. 11 καὶ τὰ λοιπὰ
τῶν λόγων Ζαχαρίου καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα
γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰσραήλ; 12 οὗ-
τος ὁ λόγος Κυρίου ὃν ἐλάλησε πρὸς Ἰοὺ υἱὸν Ναμεσσεὶ λέγων
Υἱοὶ τέταρτοι καθήσονταί σοι ἐπὶ θρόνου Ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο οὕ-
τως. 13 καὶ Σελλὴμ υἱὸς Ἰαβεὶς ἐβασίλευσεν ἐν Σαμαρείᾳ μῆνα
ἡμερῶν ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ ἐνάτῳ τοῦ Ἀζαρίου βασιλέως
Ἰούδα. 14 καὶ ἀνέβη Μαναὴμ υἱὸς Γαδδεὶ ἐκ Θερσὰ καὶ εἰσῆλθεν
εἰς Σαμάρειαν καὶ ἐπάταξε τὸν Σελλὴμ υἱὸν Ἰαβεὶς καὶ ἐθα-
νάτωσεν αὐτὸν καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ. 15 καὶ τὰ λοιπὰ
τῶν λόγων Σελλὴμ καὶ ἡ συστροφὴ αὐτοῦ ἣν συνῆψεν ἐπὶ Ζαχα-
ρίαν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βα-
σιλέων Ἰσραήλ; 16 τότε ἐπάταξε Μαναὴμ τὴν Ταφῶε καὶ πάντα τὰ
ἐν αὐτῇ καὶ τὰ ὅρια αὐτῆς ἀπὸ Θερσά, ὅτι οὐκ ἤνοιξεν αὐτῷ, καὶ
τὰς ἐν γαστρὶ ἐχούσας ἐν αὐτῇ διέρρηξεν. 17 καὶ ἐν ἔτει τριακοστῷ
καὶ ἐνάτῳ τοῦ Ἀζαρίου βασιλέως Ἰούδα ἐβασίλευσε Μαναὴμ

>καὶ 2.° — αὐτοῦ 2.° 19 108 >μετὰ 2.° — αὐτοῦ 2.° 700 Ἰωθὰμ 82 **8** ἐν — ὀγδόῳ sub — 127 εἰκοστῷ 127: τριάκοντα 700 καὶ ὀγδόῳ] ὀκτὼ 700 Ζαχαρίας] Ἀζαρίας 700 **9** κατὰ] pr καὶ 82: καὶ 700 οἱ] pr ὥσπερ καὶ 700 **10** Σελεὶμ 19: Σελὴμ 108: Σεαλὴμ 93: Ἐλεὶμ 700 αὐτὸν 2.° + κατέναντι τοῦ λαοῦ καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν 127 Σελεὶμ 19: Σελὴμ 108: Σελλεὶμ 700 **11** καὶ 1.° — Ζαχαρίου sub — 127 vid Ἀζαρίου 700 ἐποίησαν 82* ἐπὶ βιβλίου] ἐν βιβλίω 700 **12** οὗτος — Κυρίου sub — 127 Ἀμεσσεὶ 19: Ἀμεσσὶ 108: Ναμεσσεία 82: Ναμεσι ed **13** καὶ 1.° — ἐβασίλευσεν sub — 127 vid Σελεὶμ 19 82: Σελὴμ 108: Σελλεὶμ 700 Ἰαβὶς 108 >ἐν Σαμαρείᾳ 19 εἰκοστῷ 127 ἐννάτω 19 108: ὀγδόω 127 **14** Μαναὴλ 82: Μαναήμα 93: Μαναεὶμ 700 Γαδὶ 19 108: Γαδδι ed Σελεὶμ 19: Σελὴμ 108: Σελλεὶμ 93 700 Ἰαβὶς 108 καὶ 5.° — αὐτοῦ sub ※ 127 **15** Σελεὶμ 19: Σελὴμ 108: Σελλεὶμ 93 700 Ἀζαρίαν 700 ἡμερῶν pr τῶν 19 **16** τότε ἐπάταξε sub — 127 Μαναὴλ 82: Μαναήμα 93: Ναὰμ 700 Ταφώ 19 οινηξεν 82 αὐτῶν 93 διέρριξεν 82 **17** >καὶ 1.° 19 108 ἔτει — τοῦ sub — 127 εἰκοστῷ 127 ἐννάτω 19: ὀγδόω 127 >Ἰούδα 700 Μαναὴλ 82: Μαναήμα 93: Μαναεὶμ 700

10 Τινὸς Σελλήμου μὲν τοὔνομα Ἰαβήσου δὲ υἱοῦ Jos IX 228 **14** Ὢν ἐν Θάρσῃ πόλει Jos IX 229

υἱὸς Γαδδεὶ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ δέκα ἔτη. [18] καὶ ἐποίησε τὸ
πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου· οὐκ ἀπέστη ἀπὸ ἁμαρτιῶν
Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ. ἐν ταῖς ἡμέραις
τοῦ Μαναὴμ [19] ἀνέβη Φουὰ βασιλεὺς ἀσσυρίων ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ
ἔδωκε Μαναὴμ τῷ Φουὰ βασιλεῖ ἀσσυρίων χίλια τάλαντα
ἀργυρίου, τοῦ εἶναι χεῖρα αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, κραταιῶσαι τὴν βασι-
λείαν αὐτοῦ ἐν χειρὶ αὐτοῦ. [20] καὶ Μαναὴμ ἐξήνεγκε τὸ ἀργύριον
ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ ἐπὶ πάντα δυνατὸν ἰσχύι, δοῦναι τῷ βασιλεῖ
ἀσσυρίων, πεντήκοντα σίκλους τῷ ἀνδρὶ τῷ ἐνί. καὶ ἀπέστρεψε
βασιλεὺς ἀσσυρίων καὶ οὐκ ἔστη ἔτι ἐν τῇ γῇ. [21] καὶ τὰ λοιπὰ
τῶν λόγων Μαναὴμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέ-
γραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰσραήλ;
[22] καὶ ἐκοιμήθη Μαναὴμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐβασί-
λευσε Φακεεία υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. [23] ἐν ἔτει πεντηκοστῷ τοῦ
Ἀζαρίου βασιλέως Ἰούδα ἐβασίλευσε Φακεεία υἱὸς Μαναὴμ ἐπὶ
Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ δέκα ἔτη. [24] καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώ-
πιον Κυρίου· οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ
υἱοῦ Ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ. [25] καὶ συνεστράφη ἐπὶ τὸν
Φακεείαν Φάκεαι υἱὸς Ῥομελίου ὁ τριστάτης αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξεν
αὐτὸν ἐν Σαμαρείᾳ ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως, καὶ μετ' αὐτοῦ Ἀργόβ,
καὶ μετ' αὐτοῦ Ἀριά, καὶ μετ' αὐτοῦ πεντήκοντα ἄνδρες ἀπὸ τῶν
υἱῶν τῶν γαλααδιτῶν, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν καὶ ἐβασίλευσεν
ἀντ' αὐτοῦ. [26] καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Φακεεία καὶ πάντα ὅσα
ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν
τῶν βασιλέων Ἰσραήλ; [27] ἐν ἔτει πεντηκοστῷ καὶ δευτέρῳ τοῦ
Ἀζαρίου βασιλέως Ἰούδα ἐβασίλευσε Φάκεαι υἱὸς Ῥομελίου ἐπὶ

Γαδὶ 19 108: Γαδδι ed ἔτει 108 **18** οὐκ pr καὶ 700 Μαναήλου 82 vid: Μαναήμα 93: Μαναεὶμ 700 **19** Φουὰ] Φὼλ 700 ἀσυρίων 82 >καὶ — Φουὰ 2.°] φέρων 700 Μαναὴλ 82: Μαναήμα 93: Μαναεὶμ 700 τῷ] τὸ 82 ἀσυρίων 82 αὐτοῦ + τοῦ 19 108 κραταιῶσαι — αὐτοῦ 3.° sub ※ 127 **20** Μαναὴλ 82: Μαναήμα 93 >ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ 93 ἀσυρίων 82 πεντήκοντα — τῷ 2.° sub ※ 127 σίκλους + ἀργυρίου 127 ἀπέστρεψαι 82 βασιλεὺς] pr ὁ 19 108 ἔτι] ἔτει 93 **21** om tot vers 700 Μαναὴλ 82: Μαναήμα 93 οὐχ 127 ἡμερῶν pr τῶν 19 **22** Μαναὴλ 82: Μαναήμα 93: Μαναεὶμ 700 Φακεία 19 108: Φακεείλ 82: Φακέη 93 **23** ἐν — πεντηκοστῷ sub — 127 (τεσσαρακοστῶ) Φακεία 19 108 93 700: Φακεείλ 82 Μαναὴλ 82: Μαναήμα 93: Μαναεὶμ 700 δώδεκα 127 **24** >πασῶν τῶν 700 >τῶν 19 127 **25** καὶ 1.° — Φακεεία sub — 127 Φακείαν 19 108: Φακεία 82: Φακεεία 700: Φακεημαν 93 Φάκεε 19: Φάκαιε 127 Ῥωμελίου 19 108 Σαμαρείαι 82 Ἀργόβ] τὸν ἰὰμ 93 καὶ 4.° — Ἀριά bis scr 93 Ἀρειά 19 82 >τῶν 1.° — τῶν 2.° 82 γαλααδειτῶν 127: γαλαλητῶν 700 **26** Φακεία 19 108 82: Φακείου 93 Ἰσραήλ] Ἰούδα 700 **27** ἐν — πεντηκοστῷ sub — 127 >καὶ 127 700 Φακέα 108: Φακαίε 127: Φακεε ed Ῥωμελίου 108

Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ εἴκοσι ἔτη. 28 καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώ-
πιον Κυρίου· οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν Ἰεροβοὰμ υἱοῦ
Ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ. 29 ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ Φάκεαι
ἀνέβη Θεγλαθφαλσὰρ βασιλεὺς ἀσσυρίων καὶ ἔλαβε τὴν Αἰν καὶ
τὴν Ἀβὲλ καὶ τὴν Βαιθμααχὰ καὶ τὴν Ἰανὼχ καὶ τὴν Κένεζ καὶ
τὴν Ἀσὼρ καὶ τὴν Γαλαὰδ καὶ τὴν Γαδδεὶ καὶ τὴν Γαλιλαίαν
πᾶσαν καὶ τὴν γῆν Νεφθαλείμ, καὶ ἀπῴκισεν αὐτοὺς εἰς
ἀσσυρίους. 30 καὶ συνέστρεψε σύστρεμμα Ὡσῆε υἱὸς Ἠλὰ ἐπὶ
Φάκεαι υἱὸν Ῥομελίου καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν
καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ᾽ αὐτοῦ. 31 καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Φάκεαι καὶ
πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων
τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰσραήλ; 32 ἐν ἔτει δευτέρῳ τοῦ
Φάκεαι υἱοῦ Ῥομελίου βασιλέως Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν Ἰωαθὰμ
υἱὸς Ὀζείου βασιλέως Ἰούδα ἐπὶ Ἰερουσαλήμ. 33 υἱὸς εἴκοσι καὶ
πέντε ἐτῶν ἦν Ἰωαθὰμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ ἑκκαίδεκα ἔτη
ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ· καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ
Ἰεροῦσα θυγάτηρ Σαδδούκ. 34 καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον
Κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν Ὀζείας ὁ πατὴρ αὐτοῦ. 35 πλὴν
τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρεν· ἔτι ὁ λαὸς ἔθυεν καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς
ὑψηλοῖς. αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν πύλην οἴκου Κυρίου τὴν ὑψηλήν.
36 καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωαθὰμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ
ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων
Ἰούδα; 37 ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἤρξατο Κύριος ἀποστέλλειν ἐν

Σαμαρία 93 εἴκοσι ἔτη tr 19 108 τριάκοντα 127 **29** ἐν — τοῦ sub — 127 Φακαίε 127: Φακεε ed Θεγλαφαλασὰρ 19: Θεεδασφαλσαρξε 82 vid: Θεγααδ 93 Ναὶν 19 108 Βελμαλχὰ 19: Βαιθμαλχὰ 108: Βεθμααχὰ 700 Ἰωνὼχ 19 108: Ἀνὼχ 700 Ἀζὼρ 82 Γαδδι ed Γαλιλέαν 93 Νεφθαλήμ 82: Νεφθαλεί 127 ἀπώκησεν 82 **30** Ὡσέε 93*: Ὡσμὲ 93ᶜ Ἰλὰ 700 Φάκαιε 127: Φακεε ed Ῥωμελίου 19 108 **31** καὶ 1.° — Φάκεαι sub — 127 Φάκαιε 127: Φακεε ed >τῶν 2.° 19 127 >τῶν 3.° 93 Ἰσραήλ] Ἰούδα 700 **32** Φακαίε 127: Φακεε ed Ῥωμελίου 19 108 Ἰωθὰμ 19 Ὀζίου 19: ὁ Ὀζίου 108: Ὀχοζίου 82 93 700: Ἀζαρίου ed **33** ἑξκαίδεκα 82: δέκα ἓξ 700 >ἔτη 82 Ἰερουσαθὰ 700 Σαδούκ 19 108 **34** Ὀζίας 19 108 93: Ὀχοζίας 82 700 **35** ἔτι] ὅτι 19 ἔθυον 700 ἐθυμία 93 **36** ἡμερῶν] pr τῶν 108 93 700 **37** ἐν — ἐκείναις sub — 127 ἐπαποστέλλειν 82: ἐξαποστέλλειν 127 700

29 Ὁ δὲ τῶν Ἀσσυρίων βασιλεὺς Θαγλαθφαλλάσαρ τοὔνομα Jos IX 235 Ἐλήλυθε μὲν γάρ, φησίν, Θεγλαφαλασάρ, ὁ τῶν Ἀσσυρίων βασιλεύς Th **32** Ἰωσᾶς δὲ Ὀζία παῖς ἐβασίλευσε... Jos IX 236 *Regnavit Ionathan filius Oziae regis Iuda* L115 **33** *Et erat XXX. annorum Ionatham* L115 *Ex Darbia filia Sadduc* Au gn 400 **35** *Athuc populus sacrificabat et incendebant in excelsis. Ipse aedificavit portam domus Domini excelsam* L115 **37** *Coepit Dominus inmittere in Iuda Phasson regem syri et Phaceae filium Romolie* L115

τῷ Ἰούδα τὸν Ῥαασσὼν βασιλέα Συρίας καὶ τὸν Φάκεαι υἱὸν
Ῥομελίου. 38 καὶ ἐκοιμήθη Ἰωαθὰμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ
ἐτάφη ἐν πόλει Δαυὶδ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσεν
Ἀχὰζ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ.
16, 1 Ἐν ἔτει ἑπτακαιδεκάτῳ τοῦ Φάκεαι υἱοῦ Ῥομελίου
ἐβασίλευσεν Ἀχὰς υἱὸς Ἰωαθὰμ βασιλέως Ἰούδα. 2 υἱὸς εἴκοσι
ἐτῶν ἦν Ἀχὰζ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν καὶ ἑκκαίδεκα ἔτη
ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ· καὶ οὐκ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν
ὀφθαλμοῖς Κυρίου θεοῦ αὐτοῦ καθὼς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. 3 καὶ
ἐπορεύθη Ἀχὰζ ἐν ὁδῷ βασιλέων Ἰσραήλ, καί γε καὶ ⌜τοὺς υἱοὺς
αὐτοῦ διῆγεν ἐν πυρὶ⌟ κατὰ τὰ βδελύγματα τῶν θεῶν τῶν ἐθνῶν
ὧν ἐξῆρε Κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. 4 καὶ ἐθυσίαζε
καὶ ἐθυμία ἐν τοῖς ὑψηλοῖς καὶ ἐπὶ τῶν βουνῶν καὶ ὑποκάτω παν-
τὸς ξύλου ἀλσώδους. 5 τότε ἀνέβη Ῥαασσὼν βασιλεὺς Συρίας καὶ
Φάκεαι υἱὸς Ῥομελίου βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ εἰς πόλε-
μον, καὶ ἐπολιόρκουν τὸν Ἀχάζ, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν τοῦ λαβεῖν
τὴν Ἰερουσαλήμ. 6 ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπέστρεψε Ῥαασσὼν βασι-
λεὺς Συρίας τὴν Αἰλὰθ τῇ Συρίᾳ, καὶ ἐξέβαλε τοὺς ἰουδαίους ἐξ
Αἰλάθ, καὶ ἦλθον οἱ ἰδουμαῖοι εἰς Αἰλάθ, καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ ἕως
τῆς ἡμέρας ταύτης. 7 καὶ ἀπέστειλεν Ἀχὰζ ἀγγέλους πρὸς
Θεγλαθφαλσὰρ βασιλέα ἀσσυρίων λέγων Δοῦλός σου καὶ υἱός σου
ἐγώ· ἀνάβηθι καὶ ῥῦσαί με ἐκ χειρὸς βασιλέως Συρίας καὶ ἐκ χειρὸς
βασιλέως Ἰσραήλ, ὅτι ἐπανέστησάν μοι. 8 καὶ ἔλαβεν Ἀχὰζ τὸ

>ἐν τῷ Ἰούδα 19 108 Ῥαασὼν 19: Ρασων ed Φάκαιε 82 127: Φακεε ed Ῥωμελίου 19 108 **38** ἐτάφη + μετὰ τῶν βασιλέων Ἰούδα 700 >μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ 700 Δαυὶδ — αὐτοῦ 2.° sub ※ 127 >μετὰ — αὐτοῦ 2.° 19.

16, 1 Ἐν sub — 127 ὀκτοκαιδεκάτω 127 Φάκεε 19 108: Φάκαιε 82 Ῥωμελίου 108 Ἰωαθὰμ — Ἰούδα] αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ 700 Ἰωθὰμ 108 **2** ἑξκαίδεκα 82 700 ἐτῶν 93 θεοῦ] pr τοῦ 19 700 **3** γε καὶ tr 82 διῆγεν] ante τοὺς Tht: διήγαγεν 93 βδελλύγματα 108 93 >τῶν 2.° 19 **4** ἐθυμία] ἔθυεν 700 >καὶ 4.° 19 **5** τότε sub — 127 Ῥαασὼν 19 108: Ρασων ed Φάκεε 19: Φάκαιε 82 127: Φάκε 700 Ῥωμελίου 19 108 ἐδυνήθησαν 82 93 127 Ἰερουσαλὴμ — ἀπέστρεψε (v. 6) sub — 127 **6** Ῥαασὼν 19: Ρασων ed Συρίας + καὶ Φάκεαι υἱὸς Ῥωμελίου 19 ed (Φακεε, Ρομελιου) >οἱ 82 ἰδουμαίους 93 **7** καὶ 1.° — Ἀχὰζ sub — 127 Ἀχαὰς 700 Θεγλαφαλασὰρ 19: Θεγλαθφαρσὰ 93: Θεργααθβαλσὰρ 700 >λέγων 19 >Δοῦλος — ἐγώ 93 >ἐκ χειρὸς 1.° — καὶ 4.° 82 Συρίας + καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν 700 ἐπανέστησαν — ἔλαβεν (v. 8) sub — 127

38 *Et sepultus est in civitatem David cum patribus suis* L115

16, 2 Υἱὸς εἴκοσι ἐτῶν ἦν Ἄχατζ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ Th 300, 16—301, 2 7 *Ascende et libera me de manu regis Syriae* Hi *Is* 10

ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον τὸ εὑρεθὲν ἐν θησαυροῖς οἴκου Κυρίου καὶ
οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ ἀπέστειλε τῷ βασιλεῖ ἀσσυρίων δῶρα.
[9] καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς ἀσσυρίων. καὶ ἀνέβη βασιλεὺς
ἀσσυρίων ἐπὶ Δαμασκὸν καὶ συνέλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπῴκισε τὴν
πόλιν, καὶ τὸν Ῥαασσὼν ἐθανάτωσεν. [10] καὶ ⌈ἐπορεύθη ὁ βασι-
λεὺς Ἀχὰζ εἰς συνάντησιν τῷ Θεγλαθφαλσὰρ βασιλεῖ ἀσσυρίων
εἰς Δαμασκόν, καὶ εἶδε τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν Δαμασκῷ, καὶ
ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ἀχὰζ πρὸς Οὐρείαν τὸν ἱερέα τὸ μέτρον
αὐτοῦ καὶ τὴν ὁμοίωσιν αὐτοῦ καὶ τὸν ῥυθμὸν αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν
ποίησιν αὐτοῦ.⌋ [11] καὶ ᾠκοδόμησεν Οὐρείας τὸ θυσιαστήριον κατὰ
πάντα ὅσα ἀπέστειλεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς Ἀχάζ, οὕτως ἐποίησεν
Οὐρείας ὁ ἱερεὺς ἕως τοῦ ἐλθεῖν τὸν βασιλέα ἐκ Δαμασκοῦ. [12] καὶ
ἦλθεν ὁ βασιλεὺς Ἀχὰζ ἐκ Δαμασκοῦ, καὶ εἶδε τὸ θυσιαστήριον
καὶ προσῆλθε πρὸς τὸ θυσιαστήριον ὁ βασιλεὺς καὶ ἀνέβη ἐπ᾿ αὐ-
τό. [13] καὶ ἀνήνεγκε τὴν ὁλοκαύτωσιν καὶ τὴν θυσίαν αὐτοῦ, καὶ τὴν
σπονδὴν αὐτοῦ ἔσπεισεν ἐπ᾿ αὐτό, καὶ προσέχεεν ἐπ᾿ αὐτὸ τὸ αἷμα
τῶν εἰρηνικῶν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. [14] τὸ δὲ χαλκοῦν θυ-
σιαστήριον ὃ ἦν ἐναντίον Κυρίου προσήγαγεν αὐτὸ ἀπὸ προσώπου
τοῦ οἴκου ἐκ μέσου τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἐκ μέσου τοῦ οἴκου Κυ-
ρίου, καὶ ἔδωκεν αὐτὸ ἐπὶ μηρὸν τοῦ θυσιαστηρίου οὗ ἐποίησε, κα-
τὰ βορρᾶν. [15] καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς Ἀχὰζ τῷ Οὐρείᾳ τῷ ἱερεῖ
λέγων Ἀνάβηθι ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ μέγα, καὶ ἐπ᾿ αὐτὸ πρόσ-
φερε τὴν ὁλοκαύτωσιν τῶν εἰρηνικῶν καὶ τὴν ἑσπερινὴν καὶ τὰς
ὁλοκαυτώσεις τοῦ βασιλέως καὶ τὰς θυσίας αὐτοῦ καὶ τὴν
ὁλοκαύτωσιν παντὸς τοῦ λαοῦ καὶ τὰς θυσίας αὐτῶν καὶ τὰς

8 ἀσσυρίων — ἤκουσεν (v. 9) sub — 127 **9** αὐτοῦ post ἀσσυρίων 82 >καὶ 2.° — ἀσσυρίων 2.° 19 κἀπῴκισε 19 Ῥαασὼν 19: Ῥαὄσσὼν 108 82: Ρασων ed **10** καὶ 1.° — βασιλεὺς sub — 127 ἀπάντησιν 19 Θεγλαφαλασὰρ 19: Θεγαὰθ φαρσὰ 93: Θεργααθφαλσὰρ 700: Θεγλαθφαλασὰρ Tht cum var τὸ 2.°] τῷ 19 καὶ 3.° — Ἀχὰζ sub — 127 Οὐρίαν 19 108 82 93 700 ἱερέα τὸ] βασιλέα τὸν 19 >αὐτοῦ 1.° Tht ὡμοίωσιν 93 >αὐτοῦ 2.° Tht >καὶ 5.° — αὐτοῦ 4.° 700 πᾶσαν + τὴν 19 **11** καὶ 1.° — Οὐρείας sub — 127 (+ ὁ ἱερεὺς) Οὐρίας 19 108 82 93 700 >τὸ 19 108 θυσιαστήριον ante Οὐρείας 1.° 19 108 ἀπέστειλεν] ἐποίησεν 93 >αὐτῷ ὁ βασιλεὺς 93 Ἀχάζ + ἐκ Δαμασκοῦ 127 ἐποίησεν — βασιλεὺς (v. 12) sub ※ 127 Οὐρίας 19 108 82 93 700 ἱερεὺς] ἀρχιερεὺς 700 **12** τὸ θυσιαστήριον — ἐπ᾿ αὐτό sub ※ 127 >καὶ 3.° — θυσιαστήριον 82 >καὶ 4.° — ἐπ᾿ αὐτό 19 ἐπ᾿ αὐτό] πρὸς τὸ θυσιαστήριον 108 **13** ἔσπευσεν 19 ἐπ᾿ αὐτό] αὐτῶ 19 108 αὐτὸν 93 >καὶ 4.° — αὐτὸ 93 **14** >ὃ ἦν 93 αὐτὸ 1.°] αὐτῶ 82 αὐτὸ 2.°] αὐτῶ 19 82 **15** Οὐρία 19 108 82 93 700 αὐτὸ 1.°] αὐτῶ 82 700: αὐτὸν 93 ὁλοκάρπωσιν 700 >καὶ τὰς σπονδὰς — τὸ πρωῒ 700

13 *Et profundit in praeceps profusionem suam* L91-95

σπονδὰς αὐτῶν· καὶ πᾶν αἷμα ὁλοκαυτώσεως καὶ πᾶν αἷμα θυσίας ἐπ᾿ αὐτῷ προσχεεῖς· καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν ἔσται μοὶ εἰς τὸ πρωΐ. 16 καὶ ἐποίησεν Οὐρείας ὁ ἱερεὺς κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ ᾿Αχὰζ ὁ βασιλεύς. 17 καὶ ⌈συνέκοψεν ᾿Αχὰζ ὁ βασιλεὺς τὰ συγκλείσματα τῶν μεχωνώθ, καὶ μετῆρεν ἀπ᾿ αὐτῶν τὸν λουτῆρα,⌋ καὶ τὴν θάλασσαν κατεβίβασεν ἀπὸ τῶν μόσχων τῶν χαλκῶν τῶν ὑπ᾿ αὐτῇ, καὶ ἔθηκεν αὐτὴν ἐπὶ βάσιν λιθίνην. 18 καὶ τὸν θεμέλιον τῆς καθέδρας τῶν σαββάτων ᾠκοδόμησεν ἐν οἴκῳ Κυρίου, καὶ τὴν εἴσοδον τοῦ βασιλέως τὴν ἐξωτέραν ἐπέστρεψεν ἐν οἴκῳ Κυρίου ἀπὸ προσώπου βασιλέως ἀσσυρίων. 19 καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ᾿Αχὰζ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων ᾿Ιούδα; 20 καὶ ἐκοιμήθη ᾿Αχὰζ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν πόλει Δαυίδ, καὶ ἐβασίλευσεν ᾿Εζεκίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾿ αὐτοῦ.

17, 1 ᾿Εν ἔτει δωδεκάτῳ ᾿Αχὰζ βασιλέως ᾿Ιούδα ἐβασίλευσεν ῾Ωσῆε υἱὸς ᾿Ηλὰ ἐν Σαμαρείᾳ ἐπὶ ᾿Ισραὴλ ἐννέα ἔτη. 2 καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου παρὰ πάντας τοὺς γενομένους ἔμπροσθεν αὐτοῦ. 3 ἐπ᾿ αὐτὸν ἀνέβη Σαλμανάσσαρ βασιλεὺς ἀσσυρίων, καὶ ἐγένετο αὐτῷ ῾Ωσῆε δοῦλος, καὶ ἔφερεν αὐτῷ δῶρα. 4 καὶ εὗρεν ὁ βασιλεὺς ἀσσυρίων ἐν ῾Ωσῆε ἐπιβουλήν, διότι ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς ᾿Αδραμέλεχ τὸν Αἰθίοπα τὸν κατοικοῦντα ἐν Αἰγύ-

>καὶ πᾶν — ὁλοκαυτώσεως 82 ἐπ᾿] ἐν 19 108 αὐτῷ] αὐτὸ 93 127 προχεεῖς 108 ἔστε 93 **16** Οὐρίας 19 108 82 93 700 **17** καὶ 1.° — βασιλεὺς sub — 127 ᾿Αχὰζ post βασιλεὺς Tht συγκλείσματα] σύσκεμματα 19 108 μεχωνώθ + καὶ μετῆρε 108 μετέρει 19 θάλασσα 93 κατεβίβασεν pr καὶ 19 108 ὑπ᾿] ἐπ᾿ 93 αὐτῇ] αὐτὴν 19 108 127 700 **18** βασιλέως] pr τοῦ 19 108 **19** om tot vers 700 ἡμερῶν pr τῶν 82 **20** καὶ 1.° — μετὰ sub — 127 >᾿Αχὰζ 700 ἐτάφη — Δαυὶδ sub ... 127

17, **1** δεκάτω 82: τετάρτω καὶ δεκάτω 127 ᾿Ιλὰ 700 ἐνέα 108 127 **3** ἀνέβη bis scr 19 Σαλμανάσαρ 19 108 700 δῶρα] μαναὰ Tht **4** ἐπὶ βουλὴν 19 ᾿Ανδραμέλεχ 108: ἄνδρα μέλεχ 82 αἰθίωπα 19

17 *Et posuit illud super basem lapideam* L_{91-95} **18** *Et mesech sabbatorum aedificavit in domum Domini* L_{91-95}

17, **2** *Et fecit malignum in conspectu Domini prae omnes qui fuerant ante eum* L_{91-95} *Et fecit male in conspectu Domini super omnes qui fuerunt ante eum* L_{115} **3** ῾Ο τῶν ᾿Ασσυρίων βασιλεὺς Σαλμανάσσας Jos IX 259 *Et adferebat ei munera* L_{115} *Et fuit ei offerens munera* Au *gn* 569 **4** *Et invenit rex Assyriorum in Osee cogitationem adversus eum, et misit nuntios <ad> Adramelech Aegyptium, inhabitantem in Aegypto, et erat Osee ferens munera regi Assyriorum ab anno in annum, et iniuriatus est eum rex Assyriorum in Galee* (fortasse leg *Osee*), *et posuit eum in carcerem* L_{91-95} *Et invenit rex assyriorum in Osee insidia et misit nuntios ad Adramalec ethiopem habitantem in Aegypto, et offerebat Osee munera regi assyriorum ab anno in annum <et non attulit ei munera in illum annum> et iniuriam fecit ei rex assyriorum in Chalee et tradidit eum in carcerem* L_{115}

πτῳ. καὶ ἦν Ὡσῆε φέρων δῶρα τῷ βασιλεῖ ἀσσυρίων ἐνιαυτὸν κατ'
ἐνιαυτόν, ἐν δὲ τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ οὐκ ἤνεγκεν αὐτῷ μαναά. καὶ
ὕβρισε τὸν Ὡσῆε ὁ βασιλεὺς ἀσσυρίων καὶ ἐπολιόρκησεν αὐτὸν
καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν οἴκῳ φυλακῆς. 5 καὶ ὁ βασιλεὺς ἀσσυρίων
ἀνέβη ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν καὶ ἦλθεν εἰς Σαμάρειαν καὶ εἰς πᾶσαν
τὴν γῆν αὐτῆς καὶ περιεκάθισεν αὐτὴν τρία ἔτη. 6 ἐν δὲ τῷ ἐνάτῳ ἔ-
τει τοῦ Ὡσῆε συνέλαβε τὴν Σαμάρειαν ὁ βασιλεὺς τῶν ἀσσυρίων,
καὶ ἀπῴκισεν βασιλεὺς ἀσσυρίων τὸν Ἰσραὴλ εἰς ἀσσυρίους καὶ
κατῴκισεν αὐτοὺς ἐν Ἐλαὰθ καὶ ἐν Ἀβώρ, ποταμοῖς Γοιζάν, ἐν
ὁρίοις Μήδων, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. 7 καὶ ἐγένετο ὀργὴ Κυρίου
ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ, διότι ἥμαρτον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ Κυρίῳ τῷ θεῷ αὐτῶν
τῷ ἀναγαγόντι αὐτοὺς ἐξ Αἰγύπτου ὑποκάτωθεν χειρὸς Φαραὼ βα-
σιλέως Αἰγύπτου ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀνήγαγεν αὐτοὺς καὶ ἕως τῆς
ἡμέρας ταύτης, καὶ ἐφοβήθησαν θεοὺς ἑτέρους, 8 καὶ ἐπορεύθησαν
τοῖς δικαιώμασι τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῆρε Κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν
υἱῶν Ἰσραήλ· καὶ οἱ βασιλεῖς Ἰσραὴλ ὅσα ἐποίησαν. 9 καὶ ἠμφιά-
σαντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ λόγους ἀδίκους κατὰ Κυρίου θεοῦ αὐτῶν,
⸢ καὶ ⸢ᾠκοδόμησαν ἑαυτοῖς ὑψηλὰ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν αὐτῶν
ἀπὸ πύργου φυλασσόντων ἕως πόλεως ὀχυρᾶς, 10 καὶ ἐστήλωσαν
ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ στήλας καὶ ἄλση ἐν παντὶ βουνῷ ὑψηλῷ
καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἀλσώδους, 11 καὶ ἐθυμίων ἐκεῖ ἐν πᾶσι
τοῖς ὑψηλοῖς καθὼς τὰ ἔθνη ἃ ἀπῴκισε Κύριος ἐκ προσώπου
αὐτῶν, καὶ ἐποίησαν κοινωνοὺς καὶ ἐχάραξαν τοῦ παροργίσαι τὸν
Κύριον, 12 καὶ ἐλάτρευσαν τοῖς εἰδώλοις οἷς εἶπε Κύριος αὐτοῖς Οὐ
⸣ ποιήσετε τὸ ῥῆμα τοῦτο.⸣ 13 καὶ διεμαρτύρατο τῷ Ἰσραὴλ καὶ τῷ

καὶ 2.° — Ὡσῆε sub — 127 δῶρα] μαναὰ 127 >κατ' ἐνιαυτόν 82 μαναά] δῶρα 127 700 ὁ βασιλεὺς] βασιλέως 93 5 καὶ 1.° — ἀνέβη sub — 127 >καὶ ἦλθεν — τὴν γῆν 19 108 Σαμάριαν 93 αὐτὴν] αὐτὸν 19 6 ἐννάτω 19 93 ἔτη 82 93 >τοῦ 19 108 700 Σαμάριαν 93 >τῶν 93 βασιλεὺς] pr ὁ 93 Ἐλααε 19: Ἀδὰθ 93: Ελλαε ed Ναβώρ 700 Γαιζάν 93: Γωιζάν 127 700 ὅροις 127: ὡρίοις 93*: ὁρίοις 93c 7 καὶ 1.° — Ἰσραὴλ sub — 127 ἀγαγόντι 19 108 700 ὑπὸ κάτωθεν 93 ἤγαγες 19: ἤγαγεν 108 θεοῖς ἑτέροις 93 8 ἐθνῶν] θεῶν 82 >Κύριος 127 >καὶ οἱ — Ἰσραὴλ 19 9 ἠφιάσαντο 108 ὠκωδόμησαν 82 ἑαυτοὺς 93: ἐναυτοῖς 700 10 ἐν] ἐπὶ 82 93 ξύλω 82 11 >πᾶσι Tht >ἃ 19 108 καὶ 2.° — ἐχάραξαν sub — 127 ἐχάραξαν] ἤρξαντο 108mg παρωργίσαι 82 700 >τὸν 700 Tht Κύριον + τὸν θεόν 700 12 >τοῖς 700 ποιήσεται 108 82

5 *Et rex assyriorum ascendit* <*in omnem terram et ascendit*> *in Samariam* L115 *Et obsedit eam triennio* L115 6 *In nono autem anno Osee regis* L115 *Et transmigravit rex assyriorum Israel assyrios* L115 7 *Ex qua die eduxit patres eorum ex Aegypto et usque in hunc diem* L115 9 *Et composuerunt filii Israel verba non recta adversum Dominum Deum suum* L91-95

Ἰούδᾳ ὁ Κύριος ἐν χερσὶ πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ, παντὸς
ὁρῶντος, λέγων Ἀποστράφητε ἀπὸ τῶν ὁδῶν ὑμῶν τῶν πονηρῶν
καὶ φυλάξατε τὰς ὁδούς μου καὶ τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ δικαιώ-
ματά μου καὶ πάντα τὸν νόμον μου, ὃν ἐνετειλάμην τοῖς πατράσιν
ὑμῶν, ὅσα ἀπέστειλα πρὸς αὐτοὺς ἐν χειρὶ τῶν δούλων μου τῶν
προφητῶν. 14 καὶ οὐκ ἤκουσαν καὶ ἐσκλήρυναν τὸν νῶτον αὐτῶν
ὑπὲρ τὸν νῶτον τῶν πατέρων αὐτῶν, οἳ οὐκ ἐπίστευσαν Κυρίῳ τῷ
θεῷ αὐτῶν, 15 καὶ ἀπώσαντο τὴν διαθήκην αὐτοῦ καὶ τὰ δικαιώμα-
τα, ἃ διέθετο τοῖς πατράσιν αὐτῶν, καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ, ὅσα
διεμαρτύρατο αὐτοῖς, καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω τῶν ματαίων καὶ
ἐματαιώθησαν, καὶ ὀπίσω τῶν θεῶν τῶν ἐθνῶν τῶν περικύκλῳ
αὐτῶν ὧν ἐνετείλατο Κύριος αὐτοῖς τοῦ μὴ ποιῆσαι κατὰ ταῦτα.
16 καὶ ἐγκατέλιπον τὰς ἐντολὰς Κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἐποίησαν
ἑαυτοῖς χωνευτά, δύο δαμάλεις, καὶ ἐποίησαν ἄλσος, καὶ προσ-
εκύνησαν πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐλάτρευσαν τῷ
Βάαλ· 17 καὶ διήγαγον τοὺς υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν
ἐν πυρί, καὶ ἐμαντεύοντο μαντείαις καὶ οἰωνίζοντο οἰωνισμοῖς, καὶ
⌈ἐποίησαν ἐφοὺδ καὶ θεραφείμ,⌋ καὶ ἐπράθησαν τοῦ ποιῆσαι τὸ
πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου τοῦ παροργίσαι αὐτόν. 18 καὶ ἐθυμώθη
Κύριος σφόδρα ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ ἀπέστησεν αὐτοὺς ἀπὸ προσώ-
που αὐτοῦ· οὐχ ὑπελείφθη πλὴν φυλὴ Ἰούδα μονωτάτη. 19 ⌈καί γε
καὶ Ἰούδας καὶ αὐτὸς οὐκ ἐφύλαξε τὰς ἐντολὰς Κυρίου τοῦ θεοῦ
αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύθη ἐν τοῖς δικαιώμασι παντὸς Ἰσραὴλ οἷς ἐποίη-
σαν, καὶ ἀπώσαντο τὸν Κύριον ἐξ αὐτῶν⌋ ἅπαν τὸ σπέρμα
Ἰσραήλ. 20 καὶ ἐθυμώθη Κύριος ἐπ᾿ αὐτοῖς καὶ ἐσάλευσεν αὐτούς,
καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς Κύριος ἐν χειρὶ πάντων τῶν διαρπαζόντων αὐ-
τούς, ἕως οὗ ἀπέρριψεν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. 21 πλὴν ὅτι

13 ἀπέστειλε 93 **15** αὐτοῖς 1.° + οὐκ ἐφύλαξαν 127 ματαίων + αὐτῶν 19 108 >καὶ 6.° 82 >τῶν θεῶν 93 **16** ἐγκατέλειπον 82 93 127 700 ἐποίησεν 82 αὐτοῖς 82 χονευτά 108 δαμάλας 700 προσεκύνει 19 πᾶσι 82 **17** μαντείαν 19: μαντείας 108: μαντιαις 93 οἰωνείζοντο 82 θεραφείν 93 127: θεραφίμ 700 Tht cum var >τοῦ — πονηρὸν 93 παρωργίσαι 19 108 82 **18** >φυλὴ 82 **19** >καὶ 2.° 82 >καὶ 3.° 700 τὴν ἐντολὴν 82 αὐτοῦ] αὐτῶν 19 >τὸν Tht sed habet Tht^{ap} ἐξ] δι᾿ 19 108: ἀπ᾿ 93 **20** Κύριος] pr ὁ 108 >καὶ 2.° — αὐτούς 700 ἀπέρρηψεν 93 700

16 *Et fecerunt sibi fusilia* L_{115} 17 *Et perducebant* L_{115} *Et divinabant divinationes et fecerunt ephud et theraphin et augurabantur et auspicabantur ut facerent quod malum est in conspectu Domini* L_{115} 18 *Non remansit nisi tribu Iuda* L_{115} 19 *Et Iudas non observavit iustificationes Domini Dei sui* L_{115} *Ambulaverunt in actibus totius Israel* L_{115}

ἐρράγη ὁ Ἰσραὴλ ἀπὸ τοῦ οἴκου Δαυίδ, καὶ ἐβασίλευσαν ἐφ'
ἑαυτοὺς τὸν Ἰεροβοὰμ υἱὸν Ναβάτ. καὶ ἀπώσατο ὁ Ἰεροβοὰμ τὸν
Ἰσραὴλ ἀπὸ ὄπισθεν τοῦ Κυρίου, καὶ ἐξήμαρτεν αὐτοὺς ἁμαρτίαν
μεγάλην. 22 καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν πάσαις ἁμαρτίαις
Ἰεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ αἷς ἐποίησεν· οὐκ ἀπέστησαν ἀπ' αὐτῶν
23 ἕως οὗ μετέστησε Κύριος τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ,
καθὼς ἐλάλησε Κύριος ἐν χειρὶ πάντων τῶν δούλων αὐτοῦ τῶν
προφητῶν, καὶ ⌜ἀπῳκίσθη Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς αὐτοῦ εἰς ἀσ-
συρίους ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.⌟ 24 καὶ ἤγαγε βασιλεὺς ἀσσυρίων
ἐκ Βαβυλῶνος καὶ ἐκ Χωθὰ καὶ ἀπὸ Ἀιὰν καὶ ἀπὸ Αἱμὰθ καὶ ἀπὸ
Σεπφαρείμ, καὶ κατῴκισεν αὐτοὺς ἐν ταῖς πόλεσι Σαμαρείας ἀντὶ
τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ ἐκληρονόμησαν τὴν Σαμάρειαν καὶ τὰς πό-
λεις αὐτῆς, καὶ κατῴκησαν ἐν αὐταῖς. 25 καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ
κατοικισθῆναι τὰ ἔθνη ταῦτα ἐκεῖ ἐν ἀρχῇ, οὐκ ἐφοβήθησαν τὸν
Κύριον, καὶ ἀπέστειλε Κύριος εἰς αὐτοὺς λέοντας, καὶ ἐθανάτουν
ἐν αὐτοῖς. 26 καὶ εἶπον τῷ βασιλεῖ ἀσσυρίων λέγοντες Τὰ ἔθνη ἃ
ἀπῴκισας καὶ κατῴκισας ἐν ταῖς πόλεσι Σαμαρείας, οὐκ ἔγνωσαν
τὸν νόμον τοῦ θεοῦ τῆς γῆς, καὶ ἀπέστειλεν εἰς αὐτοὺς λέοντας,
καὶ ἰδού εἰσι θανατοῦντες ἐν αὐτοῖς, καθότι οὐκ οἴδασι τὸ κρίμα
τοῦ θεοῦ τῆς γῆς. 27 καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς ἀσσυρίων λέγων
Ἀπαγάγετε ἐκεῖ ἕνα τῶν ἱερέων ὧν ἀπῴκισα ἐκ Σαμαρείας, καὶ
πορευθήτω καὶ κατοικείτω ἐκεῖ, καὶ φωτιεῖ αὐτοῖς τὸ κρίμα τοῦ
θεοῦ τῆς γῆς. 28 καὶ ἤγαγον ἕνα τῶν ἱερέων ὧν ἀπῴκισαν ἀπὸ Σα-
μαρείας, καὶ ἐκάθισεν ἐν Βαιθήλ, καὶ ἦν ὁ ἱερεὺς φωτίζων αὐτοὺς
πῶς φοβηθῶσι τὸν Κύριον. 29 καὶ ἦσαν ποιοῦντες ἔθνος ἔθνος τοὺς
θεοὺς αὐτῶν, καὶ ἔθηκαν αὐτοὺς ἐν οἴκοις τῶν ὑψηλῶν ὧν ἐποίη-
σαν οἱ σαμαρεῖται, ἔθνος ἔθνος ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν ἐν αἷς
κατῴκουν ἐν αὐταῖς. 30 οἱ ἄνδρες Βαβυλῶνος ἐποίησαν τὴν Σοκ-
χὼθ Βανειθά, καὶ ἄνδρες Χωθὰ ἐποίησαν τὸν Νηριγέλ, καὶ ἄνδρες

21 >ὁ 1.° 82 700 >ἐφ' 19 700 αὐτοῖς 700 >υἱὸν — τὸν 2.° 82 >ὁ Ἰεροβοὰμ 700 >τοῦ 2.° 700 **22** καὶ ἐπορεύθησαν] κατεπορεύθησαν 82 >οἱ — Ἰσραὴλ 93 ἁμαρτίαις] pr ταῖς 19 93 ἐποίησεν] ἐποίησαν 19 108: + καὶ 700 **23** αὐτοῦ] αὐτῶν 19 108 καθὼς] καὶ ὡς 19 108 ἀποκίσθε 82 **24** Ἀιὰν] ἔαν 19 700: Αἴν 127 Αἰθὰμ 127: Ἐμὰθ 700 Σεμφαρείμ 19 108: Σετφαρείμ 82 >ἐν ταῖς πόλεσι 19 >τὴν 700 Σαμαρεία 19: Σαμαρίας 93 αὐτοῖς 700 **25** καὶ 1.° — κατοικισθῆ-ναι sub — 127 κατωκισθῆναι 19 108 82 ἐθανάτωσαν αὐτοὺς 700 **26** καὶ 1.° sub — 127 >καὶ κατῴκισας 82 ταῖς πόλεσι] τοῖς ἔθνεσιν 82 Σαμαρίας 93 ἐν αὐτοῖς] αὐτούς 700 **27** Σαμαρεία 19: Σαμαρίας 93 κατοικήτω 19 82 αὐτοὺς 19 700 **28** Σαμαρίας 93 ἐκάθησαν 19: ἐκάθισαν 93 ἐν] εἰς 82 Βεθὴλ 700 αὐτοῖς 19 108 127 **29** οἴκω 700 **30** Βανιθά 19 108 ἄνδρες + ἐκ 127 ἐποίησαν] pr καὶ 19 108 τὸν] τὴν 19 Ὀκχὼθ 700 Νηρειγέδ 19 108: Νεριγέδ 82 93: Νεριγέα 700: Νιριγελ ed

21 *Quia dissipatus est Israel a domo Davit et constituerunt sibi regem Hieroboam filium Nabath* Cy *ep* 76.

Αἱμὰθ ἐποίησαν τὴν Ἀσεννάθ, 31 καὶ ἄνδρες Αἰωνεὶμ ἐποίησαν τὴν
Θαρθάκ, καὶ οἱ Εὐαῖοι ἐποίησαν τὴν Ἑβλαιέζερ. καὶ οἱ Σεπφαρεὶμ
κατέκαιον ἐν πυρὶ τὰ τέκνα αὐτῶν τῷ Ἀδραμέλεχ θεῷ Σεπφαρείμ.
32 καὶ ἦσαν φοβούμενοι τὸν Κύριον, καὶ κατῴκισαν τὰ βδελύγματα
αὐτῶν ἐν τοῖς οἴκοις τῶν ὑψηλῶν, ἃ ἐποίησαν ἐν Σαμαρείᾳ ἔθνος
ἔθνος ἐν πόλει ἐν ᾗ κατῴκουν ἐν αὐτῇ. καὶ ἦσαν φοβούμενοι τὸν Κύ-
ριον, καὶ ἐποίησαν ἐξ αὐτῶν ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν ἀπὸ μέρους, καὶ
ἐποίησαν ἑαυτοῖς ἐν τοῖς οἴκοις τῶν ὑψηλῶν. 33 ⌈τὸν Κύριον αὐτοὶ ⌈
ἐφοβοῦντο καὶ τοῖς θεοῖς αὐτῶν ἐλάτρευον κατὰ τὸ κρίμα τῶν
ἐθνῶν ὅθεν ἀπῴκισεν αὐτοὺς ἐκεῖθεν, 34 ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
οὕτως ἐποίουν κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν τὸ ἀπ' ἀρχῆς·⌋ οἱ πρῶτοι ⌋
αὐτῶν οὐκ ἦσαν φοβούμενοι τὸν Κύριον καὶ οὐκ ἐποίησαν τὰ δι-
καιώματα καὶ τὰ κρίματα καὶ τὰς ἐντολὰς κατὰ τὸν νόμον ὃν ἐνε-
τείλατο Κύριος τοῖς υἱοῖς Ἰακώβ, ᾧ ἐπέθηκεν ὄνομα Ἰσραήλ.
35 καὶ διέθετο Κύριος μετ' αὐτῶν διαθήκην καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς
λέγων Οὐ φοβηθήσεσθε θεοὺς ἑτέρους καὶ οὐ προσκυνήσετε αὐτοῖς
καὶ οὐ λατρεύσετε αὐτοῖς καὶ οὐ θύσετε αὐτοῖς, 36 ὅτι ἀλλ' ἢ Κυρίῳ
τῷ θεῷ ὑμῶν τῷ ἀναγαγόντι ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐν ἰσχύι μεγάλῃ
καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ, αὐτὸν φοβηθήσεσθε καὶ αὐτῷ προσκυνήσε-
τε καὶ αὐτῷ θύσετε· 37 καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ⌋ καὶ τὰ κρίματα ⌋700
καὶ τὰς ἐντολὰς καὶ τὸν νόμον ὃν ἔγραψεν ὑμῖν, φυλάξασθε ποιεῖν
πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ οὐ φοβηθήσεσθε θεοὺς ἑτέρους. 38 καὶ τὴν
διαθήκην ἣν διέθετο μεθ' ὑμῶν, οὐκ ἐπιλήσεσθε, καὶ οὐ φοβηθήσε-
σθε θεοὺς ἑτέρους, 39 ὅτι ἀλλ' ἢ Κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν, αὐτὸν φο-
βηθήσεσθε, καὶ αὐτὸς ἐξελεῖται ὑμᾶς ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν
ὑμῶν. 40 καὶ οὐκ ἤκουσαν, ἀλλ' ἢ ἐν τοῖς δικαιώμασιν αὐτῶν τοῖς
πρώτοις αὐτοὶ ἐποίουν. 41 καὶ ἦσαν τὰ ἔθνη ταῦτα φοβούμενοι τὸν
Κύριον καὶ τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν ἐδούλευον· καί γε οἱ υἱοὶ αὐτῶν καὶ

Αἰθὰμ 19 108 82: Ἐμὰθ 700 ἐποίησεν 700 τὴν] >700: τὸν ed Ἀσενὰθ 19 108
82: Σεννὰθ 700 **31** Αἰγωνεὶμ 19 108: Αἰωνὶμ 127 >τὴν 19 Θαρὰκ 93: Θραθαρη
700 Ἑβλέζερ 19 108 700: Ἑβλαίζερ 82 Σεμφαρεὶμ 19 108: Σεπφορεὶμ 700
Ἀδραμέλεχο 93 θεῷ Σεπφαρεί(μ] Ἑωσεπφαρείμ 93: θῶν Σεπφαρείμ 700 **32** καὶ 2.°
— τὰ sub — 127 βδελλύγματα 93 ἐν 2.° — ἐξ αὐτῶν sub — 127 Σαμαρία 108
93 αὐτῶν 2.°] ἑαυτῶν 82 127 700 καὶ 5.° — ὑψηλῶν sub — 127 **33** αὐτοὶ]
αὐτοῖς 700 **34** αὐτῶν 1.°] αὐτοῖς 700 αὐτῶν 2.° — φοβούμενοι sub — 127
ἐποίησαν + κατὰ 19 108 >καὶ τὰ κρίματα 82 κατὰ 2.°] καὶ 82 ἐπέθηκαν 19
35 διαθήκην ante μετ' 19 >καὶ οὐ λατρεύσετε αὐτοῖς 82 λατρεύσητε 700 θύσητε
700 **36** ὑμῶν] ἡμῶν 19 108 ἀγαγόντι 19 108 82 ὑμᾶς] ἡμᾶς 19 108 αὐτὸν]
αὐτῶ 82 αὐτῷ 1.°] αὐτὸν 700 θύσητε 700 **37** καὶ 1.° — δικαιώματα sub —
127 φυλάξεσθε 19 108: φυλάξασθαι 93 **38** ὑμῶν] ἡμῶν 19 108 **39** ἐξελεῖτε
19 ὑμᾶς] ἡμᾶς 82 **41** καὶ 1.° — τὰ sub — 127 Κύριον] θεὸν 19 >οἱ 1.° 82.

οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτῶν, καθὼς ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτῶν, αὐτοὶ
ποιοῦσιν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
18, 1 Καὶ ἐγένετο ἐν ἔτει τρίτῳ τοῦ Ὡσῆε υἱοῦ Ἠλὰ βασιλέως
Ἰσραήλ, ἐβασίλευσεν Ἐζεκίας υἱὸς Ἀχὰζ βασιλέως Ἰούδα. 2 υἱὸς
εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν Ἐζεκίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ εἴ-
κοσι καὶ ἐννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰηρουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῆς
μητρὸς αὐτοῦ Ἀβούθ, θυγάτηρ Ζαχαρίου. 3 καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς
Ἐζεκίας ἐνώπιον Κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησε Δαυὶδ ὁ πατὴρ
αὐτοῦ. 4 αὐτὸς ἐξῆρε τὰ ὑψηλὰ καὶ συνέτριψε τὰς στήλας καὶ τὰ
ἄλση ἐξέκοψε, καὶ συνέκοψεν Ἐζεκίας τὸν ὄφιν τὸν χαλκοῦν ὃν
ἐποίησε Μωσῆς, ὅτι ἕως τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ἦσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ
⌈⌋ θυμιῶντες αὐτῷ, ⌈καὶ ἐκάλεσαν αὐτὸν Ἐεσθάν.⌋ 5 ἐν Κυρίῳ θεῷ
Ἰσραὴλ ἤλπισεν Ἐζεκίας· οὐκ ἐγένετο μετ' αὐτὸν ὅμοιος αὐτῷ ἐν
τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα καὶ ἐν τοῖς γενομένοις ἔμπροσθεν αὐτοῦ.
6 καὶ ἐκολλήθη τῷ Κυρίῳ· οὐκ ἀπέστη ἀπὸ ὄπισθεν αὐτοῦ, καὶ ἐφύ-
λαξε τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ὅσας ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωσῇ παιδὶ
αὐτοῦ. 7 καὶ ἦν Κύριος μετ' αὐτοῦ· ἐν πᾶσιν οἷς ἐποίει συνῆκεν. καὶ
ἠθέτησεν Ἐζεκίας ἐν τῷ βασιλεῖ ἀσσυρίων, καὶ οὐκ ἐδούλευσεν
αὐτῷ. 8 αὐτὸς ἐπάταξε τοὺς ἀλλοφύλους ἕως Γάζης καὶ ἕως ὁρίου
αὐτῆς ἀπὸ πύργου φυλασσόντων καὶ ἕως πόλεως ὀχυρᾶς. 9 καὶ
700⌈ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ⌈βασιλεύοντος Ἐζεκίου, αὐτὸς
ἐνιαυτὸς ἕβδομος τῷ Ὡσῆε υἱῷ Ἠλὰ βασιλεῖ Ἰσραήλ, ἀνέβη Σαλ-
μανάσαρ βασιλεὺς ἀσσυρίων ἐπὶ Σαμάρειαν καὶ ἐπολιόρκει αὐτήν.
⌈⌋ 10 καὶ κατελάβοντο αὐτὴν ⌈εἰς τέλος τριῶν ἐτῶν·⌋ ἐν ἔτει ἕκτῳ τοῦ
Ἐζεκίου, αὐτὸς ἐνιαυτὸς ἔννατος τῷ Ὡσῆε βασιλεῖ Ἰσραήλ, συν-
ελήφθη Σαμάρεια. 11 καὶ ἀπῴκισε βασιλεὺς ἀσσυρίων τὴν Σαμά-
ρειαν εἰς ἀσσυρίους καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν Ἐλαὰθ καὶ ἐν Ἀβώρ, πο-

18, 1 Καὶ 1.° — ἔτει sub — 127 τρίτῳ] τετάρτω τῆς βασιλείας 127 >τοῦ 19 **2** Ἐζεκίας + βασιλεὺς 93 **3** καὶ 1.° — Ἐζεκίας sub — 127 Ἐζεκίας ante τὸ 19 **4** ἄλση sub — 127 >τῶν 19 >οἱ 82 θυμιοντες 19 αὐτῷ] αὐτόν 82 ἐκάλεσεν Tht cum var Νεεσθάν 82: Νάας 127 **6** ἐκολήθη 82 ὅσα 82 Μωσεῖ 19 παιδὶ] περὶ 19 108 **7** ἐποίησε 19 108: ἐποίη 93 >συνῆκεν 19 108 καὶ 2.° sub — 127 οὐκ] οὐδὲ 82 **9** καὶ 1.° — τετάρτῳ sub — 127 Ἰλὰ 700 Σαλμανάσσαρ 82 93 127*: Σαλαμανάσαρ 700 ἀσυρίων 82 Σαμάριαν 93 **10** κατελάβετο 19 108 εἰς] ἕως 700 ἐν — ἕκτῳ sub — 127 ἕκτῳ] δεκάτω 127 >ἕκτῳ τοῦ 700 Ἐζεκίου] Ἀχὰζ 127 ἕνατος· 108 82 93 **11** ἀσυρίων 82 ἀσσυρίους] ἀσυρίων 82 Ἀλαὰθ 19 700: Ἐνεαλαὰθ 93: Ελλαε ed

18, 4 *Destruxit excelsa et comminuit omnia simulacra et abscidit lucos et comminuit serpentem illum aereum quem fecit Moyses* Fac *def* 6, 1, 31 11 *Et perduxisset eos in montem Medorum et ad flumen Gozan* Ap-V *Is* 3, 2

ταμοῖς Γωιζάν, καὶ ἐν ὅροις Μήδων, 12 ἀνθ' ὧν ὅτι οὐκ ἤκουσαν οἱ
υἱοὶ Ἰσραὴλ τῆς φωνῆς Κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ παρέβησαν τὴν
διαθήκην αὐτοῦ, πάντα ὅσα ἐνετείλατο Μωσῆς ὁ δοῦλος Κυρίου,
καὶ οὐκ ἤκουσαν καὶ οὐκ ἐποίησαν. 13 καὶ ἐν τῷ τεσσαρεσκαιδε-
κάτῳ ἔτει βασιλέως Ἐζεκίου ἀνέβη Σενναχηρεὶβ βασιλεὺς ἀσ-
συρίων ἐπὶ τὰς πόλεις Ἰούδα τὰς ὀχυρὰς καὶ συνέλαβεν αὐτάς.
14 καὶ ἀπέστειλεν Ἐζεκίας βασιλεὺς Ἰούδα ἀγγέλους πρὸς τὸν βασι-
λέα τῶν ἀσσυρίων εἰς Λαχεὶς λέγων Ἡμάρτηκα, ἀποστράφητι ἀπ'
ἐμοῦ, καὶ ὅσα ἐὰν ἐπιθῇς ἐπ' ἐμέ, βαστάσω. καὶ ἐπέβαλε βασιλεὺς
ἀσσυρίων ἐπὶ Ἐζεκίαν βασιλέα Ἰούδα ⌜τριακόσια τάλαντα ἀρ- ⌜
γυρίου καὶ τριακόσια τάλαντα χρυσίου.⌟ 15 καὶ ἔδωκεν Ἐζεκίας πᾶν ⌟
τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ Κυρίου καὶ ἐν θησαυροῖς οἴκου τοῦ
βασιλέως. 16 ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ κατέκοψεν Ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς
Ἰούδα τὰς θύρας τοῦ ναοῦ Κυρίου καὶ τὰ ἐστηρισμένα ἃ ἐχρύ-
σωσεν Ἐζεκίας βασιλεὺς Ἰούδα, καὶ ἔδωκεν αὐτὰ τῷ βασιλεῖ ἀσ-
συρίων. 17 καὶ ἀπέστειλε βασιλεὺς ἀσσυρίων ἐκ Λαχεὶς τὸν Ταν‑θὰν
καὶ τὸν Ῥαψεὶς καὶ τὸν Ῥαψάκην πρὸς τὸν βασιλέα Ἐζεκίαν ἐν
δυνάμει βαρείᾳ εἰς Ἰερουσαλήμ. καὶ ἀνέβησαν καὶ ἦλθον εἰς
Ἰερουσαλὴμ καὶ ἔστησαν ἐν τῇ ἀναβάσει ἐν τῷ ὑδραγωγῷ τῆς ἄνω
κολυμβήθρας ἥ ἐστιν ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἀγροῦ τοῦ γναφέως. 18 καὶ
ἐβόησαν πρὸς Ἐζεκίαν, καὶ ἐξῆλθε πρὸς αὐτοὺς Ἐλιακεὶμ ὁ οἰκο-
νόμος καὶ Σόμνας ὁ γραμματεὺς καὶ Ἰωὰχ υἱὸς Σαφὰν ὁ ἀναμι-
μνήσκων. 19 καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Ῥαψάκης Εἴπατε δὴ πρὸς Ἐζεκίαν
Τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας, βασιλεὺς ἀσσυρίων Τίς ἡ πεποίθη-

Γοιψὰν 19 108: Γαιζὰν 93 ὁρίοις 700 **12** >ὅτι 108 Εἰσραὴλ 82 Μωυσῆς 700 **13** ἔτει] >19: ἔτη 93 Σενναχειρεὶμ 19 700: Σενναχηρεὶμ 108: Σενναχειρεὶν 127 βασιλεὺς + τῶν 108 **14** ἀπέστειλεν sub — 127 >λέγων 700 ἀποστράφηθι 19 108 ἐὰν] ἂν 19 700 ἐπ' ἐμέ] ἐπὶ τὴν κεφαλήν μου 700 τάλαντα + τὰ 19 τάλαντα — ἔδωκεν (v. 15) sub — 127 **15** πάντα 700 **16** ἐν] pr καὶ 127 ναοῦ + τοῦ οἴκου 19 ἐστηριγμένα 700 Tht >Ἐζεκίας 2.° — Ἰούδα 2.° 700 βασιλεῖ — ἀπέστειλε (v. 17) sub — 127 **17** >καὶ τὸν Ῥαψεὶς 93 Ῥαψάκιν 700 βαρία 93 >καὶ ἀνέβησαν — Ἰερουσαλήμ 82 >εἰς Ἰερουσαλήμ 19 700 >ἐν 4.° 19 108 **18** Σώμνας 700 Ἰωαχὰζ 700 **19** καὶ 1.° sub — 127 Ῥαψάκης + εἴπατε πρὸς αὐτοὺς Ῥαψάκης 93 ἀσυρίων 82

13 Σενναχήριβος Jos^{ap} X 1 cum var **16** *In illo tempore concidit Ezechias ostia elam Domini* L$_{91\text{-}95}$ *In illo tempore conflavit Ezechias rex Iuda ianuas templi Domini* L$_{91\text{-}95}$ (sub sigla *Al.*) *In tempore illo concidit valvas templi Domini* Hi *Pel* **17** *Et stetit in ascensu laci superioris* L$_{91\text{-}95}$ **18** Τὸν τῆς βασιλείας ἐπίτροπον Ἐλιακίαν Jos X 5 Καὶ Ἰώαχον τὸν ἐπὶ τῶν ὑπομνημάτων Jos^{ap} X 5 *Et cum exisset ad eum Chelchiu, qui erat praepositus domus* L$_{91\text{-}95}$

σις αὕτη ἣν πέποιθας σὺ καὶ πᾶς Ἰούδα; [20] πλὴν μὴ λόγοις χειλέων
καὶ βουλῇ παράταξις γίνεται εἰς πόλεμον. καὶ νῦν ἐπὶ τίνι πέποιθας
ὅτι ἠθέτησας ἐν ἐμοί; [21] ἰδοὺ πέποιθας ἐν σεαυτῷ ἐπὶ τὴν ῥάβδον
τὴν καλαμίνην τὴν τεθλασμένην ταύτην, ἐπ' Αἴγυπτον· ὃς ἐὰν
ἐπιστηρισθῇ ἀνὴρ ἐπ' αὐτήν, εἰσελεύσεται εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ
τρήσει αὐτήν. οὗτός ἐστι Φαραὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου πᾶσι τοῖς πε-
ποιθόσιν ἐπ' αὐτῷ. [22] καὶ ὅτι ⌐ἐὰν εἴπῃς πρός με Ἐπὶ Κύριον τὸν
θεὸν ἡμῶν πεποίθαμεν, οὐχὶ αὐτὸς Ἐζεκίας ἀπέστησε τὰ ὑψηλὰ
αὐτοῦ καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ, καὶ εἶπε τῷ Ἰούδᾳ καὶ τῇ
Ἰερουσαλὴμ Ἐνώπιον τοῦ θυσιαστηρίου τούτου προσκυνήσατε ἐν
Ἰερουσαλήμ;⌋ [23] καὶ νῦν μίχθητε δὴ τῷ κυρίῳ μου τῷ βασιλεῖ ἀσ-
συρίων, καὶ δώσω σοι δισχιλίους ἵππους, εἰ δυνήσῃ δοῦναι σεαυτῷ
ἐπιβάτας ἐπ' αὐτούς. [24] καὶ πῶς ἀποστρέφεις τὸ πρόσωπον τοπάρ-
χου ἑνὸς τῶν δούλων τοῦ κυρίου μου τῶν ἐλαχίστων, καὶ ἤλπισας
σεαυτῷ ἐπ' Αἴγυπτον, ἐπὶ ἅρματα καὶ ἱππέας; [25] καὶ νῦν μὴ ἄνευ
τοῦ Κυρίου ἀνέβημεν ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον τοῦ διαφθεῖραι αὐτόν;
Κύριος εἶπε πρός με Ἀνάβηθι ἐπὶ τὴν γῆν ταύτην, καὶ διάφθειρον
αὐτήν. [26] καὶ εἶπεν Ἐλιακεὶμ ὁ τοῦ Χελκίου ὁ οἰκονόμος καὶ Σόμ-
νας ὁ γραμματεὺς καὶ Ἰωὰχ ὁ ἀναμιμνήσκων πρὸς Ῥαψάκην
Λάλησον πρὸς τοὺς παῖδάς σου συριστί· ἀκούομεν γὰρ ἡμεῖς· καὶ
μὴ λάλει πρὸς ἡμᾶς ἰουδαιστὶ ἐν τοῖς ὠσὶ τοῦ λαοῦ τοῦ ἐπὶ τοῦ τεί-
χους. [27] καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Ῥαψάκης Μὴ πρὸς τὸν κύριον ὑμῶν
ἢ πρὸς ὑμᾶς ἀπέσταλκέ με ὁ κύριός μου λαλῆσαι τοὺς λόγους τού-
τους; οὐχὶ πρὸς τοὺς ἄνδρας τοὺς καθημένους ἐπὶ τοῦ τείχους, ἵνα
φάγωσι τὴν κόπρον αὐτῶν καὶ πίωσι τὸν οὖρον αὐτῶν μεθ' ὑμῶν

σὺ] σοι 19 108 πᾶς] πᾶσα 19 108 Ἰούδα] Ἰούδας 93 700: pr ὁ 700 **20** παρατάξεις 93 **21** >ἐν 93 ὅς] ὡς 19 108 700 ἐπιστηριχθῇ 82 700 ἀνὴρ] pr ὁ 700 αὐτῇ 700 τηρήσει 93 οὕτως 19 127 **22** ὅτ' ἄν 700 εἴπητε Tht εἴπῃς / πρός μὲ tr 700 >καὶ 2.° — αὐτοῦ 2.° 700 προσκυνεῖτε 19: προσκυνήσετε 82 127 **23** >δὴ 82 βασιλεία 93 δισχίλους 93 εἰ] η 82 δυνήσει 19 **24** ἀποστρέψεις 93 πρόσωπον + σου 19 >μου 93 **25** Κυρίου + μου 700 **26** Χελκείου 93 Σώμνας 93 700 Ἰωαχὰζ 700 Ῥαψάκιν 700 συριστή 19 108 ἀκούωμεν 19 λάλη 82 93 ἰουδαιστή 82 ὠσὶ] ιωσι 93 τοῦ 3.°] τούτου 93 **27** Ῥαψάκις 700 ὑμῶν 1.°] ἡμῶν 82 τοῦ] τοὺς 19

20 *Nunquid in verbis labiorum atque consilio virtus est belli?* L_{91-95} (sub sigla *Al.*) *Nunc in quem sperasti, quoniam superbe egisti in me?* L_{91-95} **21** om עתה ut Ant $1QIs^a$ 36, 6 *Ecce sperasti ipse tibi in bacterio harundineo quassato* L_{91-95} *Ecce confidis super baculum arundineum confractum, super Aegyptum, cui, si innixus fuerit homo, intrabit in manum ejus, et perforabit eam* Hi *Is* 10 **23** τῷ βασιλεῖ] המלך $1QIs^a$ 36, 8 **24** *Et quomodo avertis a te faciem toparchi unius ex servis domini mei novissimis?* L_{91-95} **27** τὸν κύριον ὑμῶν] אדוניכמה $1QIs^a$ 36, 12 *Ut manducent stercus suum, et bibant lotium suum vobiscum simul?* L_{91-95}

ἅμα; 28 καὶ ἔστη Ῥαψάκης καὶ ἐβόησε φωνῇ μεγάλῃ ἰουδαιστὶ καὶ ἐλάλησε καὶ εἶπεν Ἀκούσατε τοὺς λόγους τοῦ βασιλέως, τοῦ μεγάλου βασιλέως ἀσσυρίων. 29 τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς ἀσσυρίων Μὴ ὑμᾶς ἐπαιρέτω Ἐζεκίας, ὅτι οὐ μὴ δύνηται ἐξελέσθαι ὑμᾶς ἐκ χειρός μου. 30 καὶ μὴ ἐπελπιζέτω ὑμᾶς Ἐζεκίας ἐπὶ Κύριον λέγων Ἐξαιρούμενος ἐξελεῖται ὑμᾶς ὁ Κύριος, καὶ οὐ μὴ παραδοθῇ ἡ πόλις αὕτη εἰς χεῖρας βασιλέως ἀσσυρίων. 31 μὴ ἀκούετε Ἐζεκίου, ὅτι τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς ἀσσυρίων, ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας Ποιήσατε μετ' ἐμοῦ εὐδοκίαν ἑαυτοῖς, καὶ ἐξέλθατε πρός μέ, καὶ φάγετε ἕκαστος τὴν ἄμπελον αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τὴν συκῆν αὐτοῦ, καὶ πίετε ἕκαστος τὸ ὕδωρ τοῦ λάκκου αὐτοῦ, 32 ἕως ἂν ἔλθω καὶ λάβω ὑμᾶς εἰς γῆν ὡς εἰς τὴν γῆν ὑμῶν, γῆν σίτου καὶ οἴνου καὶ ἄρτου καὶ ἀμπελώνων καὶ ἐλαίας, γῆν ἐλαίου καὶ μέλιτος, καὶ ζήσεσθε καὶ οὐκ ἀποθανεῖσθε. καὶ μὴ ἀκούετε Ἐζεκίου, ὅτι ἀπατᾷ ὑμᾶς λέγων Κύριος ἐξελεῖται ὑμᾶς. 33 μὴ ῥυόμενοι ἐρύσαντο οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν ἕκαστος τὴν γῆν αὐτοῦ ἐκ χειρὸς βασιλέως ἀσσυρίων; 34 ποῦ εἰσὶν οἱ θεοὶ Αἱμὰθ καὶ Ἀρφάδ; καὶ ποῦ εἰσὶν οἱ θεοὶ Σεπφαρείμ; καὶ ποῦ εἰσὶν οἱ θεοὶ τῆς χώρας Σαμαρείας; μὴ ἐξείλαντο τὴν Σαμάρειαν ἐκ χειρός μου; 35 τίς ἐν πᾶσι τοῖς θεοῖς τῶν γαιῶν ὃς ἐξείλατο τὴν γῆν αὐτοῦ ἐκ χειρός μου, ὅτι ἐξελεῖται Κύριος τὴν Ἰερουσαλὴμ ἐκ χειρός μου; 36 καὶ ἐσιώπησαν καὶ οὐκ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ λόγον, ὅτι ἐντολὴ τοῦ βασιλέως αὕτη λέγοντος Οὐκ ἀποκριθήσεσθε αὐτῷ. 37 καὶ εἰσῆλθεν Ἐλιακεὶμ ὁ τοῦ Χελκίου ὁ οἰκονόμος καὶ Σόμνας ὁ γραμματεὺς καὶ Ἰωὰχ ὁ τοῦ Ἀσὰφ ὁ ἀναμιμνήσκων πρὸς Ἐζεκίαν, διερρηχότες τὰ ἱμάτια, καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ τοὺς λόγους Ῥαψάκου.

28 καὶ 1.º — Ῥαψάκης] >700: sub — 127 ἀνέστη 93 μεγάλῃ + λέγων 93 ἰουδαιστὴ 108: ἰουδαειστεὶ 82 λόγους + τούτους 19 108 τοῦ 1.º — ἀσσυρίων sub ※ 127 >τοῦ μεγάλου βασιλέως 82 **29** τάδε] pr μὴ ἀκούετε ὅτι 700 >ἀσσυρίων 700 ἐπερέτω 93 **30** >καὶ 1.º 93 ἐξαιρόμενος 700 ἐξαιλεῖται 19* ὑμᾶς] ἡμᾶς 700 >ὁ 82 93 χεῖρας] pr τὰς 93 **31** ἐξέλθετε 700 φάγεται 700 >ἕκαστος 1.º 82 τὴν συκῆν — πίετε sub — 127 πίεται 19 82 93 127 700 **32** >ἂν 700 ὑμᾶς 3.º] ἡμᾶς 82 700 **33** ἐρρύσαντο ed τὴν γῆν... ἐκ χειρὸς tr 19 **34** Αἰθὰμ 700: Εμαθ ed Ἀρφάλ 19 108: Ἀρφάθ 82: Ἀρχάθ 700 >καὶ 2.º 700 >καὶ 3.º 700 Σεπφαρείν 108 Σαμαρίας 93 Σαμάριαν 93 **35** γαιῶν] ἐθνῶν 700 ἐξείλετο 19 108: ἐξείλαντο 82 >Κύριος 19 108 **36** λέγοντες **37** Χελκείου 700 >ὁ οἰκονόμος 19 Σώμνας 700 Ἰωαχὰζ 700 Ἀσαφὰθ 700 διερηχότες 108: διαρρηγότες 700 ἀπήγγειλαν 19 93 Ῥαψακίου 19 108 700.

29 ἀσσυρίων] אשור 1QIs[a] 36, 14 **34** *Ubi sunt dii terrae Samariae et Artham?* L91-95 **35** *Quis deorum gentium istarum liberabit terram suam de manu mea* Am *De Cain et Abel* 1, 34.

19, 1 Καὶ ἐγένετο, ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἐζεκίας, διέρρηξε
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ περιεβάλετο σάκκον, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν
οἶκον Κυρίου. 2 καὶ ἀπέστειλεν ὁ Ἐζεκίας Ἐλιακεὶμ τὸν
οἰκονόμον καὶ Σόμναν τὸν γραμματέα καὶ τοὺς πρεσβυτέρους τῶν
ἱερέων περιβεβλημένους σάκκους πρὸς Ἠσαίαν υἱὸν Ἀμὼς τὸν
⸢ προφήτην. 3 καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν Τάδε λέγει Ἐζεκίας ⸢Ἡμέρα
θλίψεως καὶ ὀνειδισμοῦ καὶ ἐλεγμοῦ καὶ παροργισμοῦ ἡ ἡμέρα αὕ-
τη, ὅτι ἦλθον οἱ υἱοὶ ἕως ὠδίνων, καὶ οὐκ ἔστιν ἰσχὺς τῇ
⸥ τικτούσῃ.⸥ 4 εἴ πως εἰσακούσεται Κύριος ὁ θεός σου τοὺς λόγους
Ῥαψάκου, ὃν ἀπέστειλεν αὐτὸν βασιλεὺς ἀσσυρίων ὁ κύριος
αὐτοῦ ὀνειδίζειν θεὸν ζῶντα καὶ ἐλέγχειν λόγοις οὓς ἤκουσε Κύ-
ριος ὁ θεός σου, καὶ λήψῃ λόγους προσευχῆς ὑπὲρ τοῦ λείμματος
τοῦ εὑρισκομένου. 5 καὶ ἦλθον οἱ παῖδες τοῦ βασιλέως Ἐζεκίου
πρὸς Ἠσαίαν. 6 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἠσαίας Οὕτως ἐρεῖτε πρὸς τὸν
κύριον ὑμῶν Τάδε λέγει Κύριος Μὴ φοβηθῇς ἀπὸ τῶν λόγων ὧν
ἤκουσας, ὧν ἐβλασφήμησεν εἰς ἐμὲ τὰ παιδάρια τοῦ βασιλέως
⸢ ἀσσυρίων. 7 ⸢ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι πνεῦμα ἐν αὐτῷ, καὶ ἀκούσεται
ἀγγελίαν πονηράν, καὶ ἀποστραφήσεται εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ, καὶ
⸥ καταβαλῶ αὐτὸν ἐν ῥομφαίᾳ ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ.⸥ 8 καὶ ἀπέστρεψε
Ῥαψάκης καὶ εὗρε τὸν βασιλέα ἀσσυρίων πολεμοῦντα Λοβνά, ὅτι
ἤκουσεν ὅτι ἀπῆρεν ἀπὸ Λαχείς. 9 καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τῶν
ἀσσυρίων περὶ Θαρθὰκ βασιλέως αἰθιόπων λεγόντων Ἰδοὺ
ἐξελήλυθε πολεμῆσαί σε. καὶ ἀπέστρεψε καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους
πρὸς Ἐζεκίαν λέγων 10 Τάδε ἐρεῖτε πρὸς Ἐζεκίαν βασιλέα Ἰούδα
⸢⸥ ⸢Μή σε ἀπατάτω ὁ θεός σου ἐφ' ᾧ σὺ πέποιθας ἐπ' αὐτῷ λέγων⸥
Οὐ μὴ παραδοθῇ Ἰερουσαλὴμ εἰς χεῖρας βασιλέως ἀσσυρίων.

19, 1 >ὁ 19 108 700 >βασιλεὺς 700 **2** >ὁ 19 93 700 Σώμναν 93 700 γραμματέα] γραμματέαν 93: + καὶ τὸν Σαιτην καὶ τὸν Σουμαιησουμαι καὶ τὸν Μακρατην τὸν γέροντα 19 **3** ἐλλεγμοῦ 93 παρωργισμοῦ 82 >οἱ Tht sed habet Tht^{ap} **4** Ῥαψακίου 19 108 700 ἀσυρίων 82 λόγοις] pr ἐν 19 108: λόγους 700 ἤκουσε] pr οὐκ 93 λήψει 700 λήμματος 82 700 εὑρισκομένου — ἦλθον (v. 5) sub — 127 **6** φοβηθεῖς 19 ἐβλασφήμησαν 82 700 >εἰς ἐμὲ 700 ἐμὲ τὰ] σε μετὰ 93 ἀσυρίων 82 **7** ἰδοὺ] pr καὶ 82 >ἐγὼ Tht sed habet Tht in alio loco ἀκούσατε 82 93 καταβαλών 82 >ἐν 3.° 700 >γῇ 700 **8** Ῥαψάκις 700 Λομνά 700 ἀνῆρεν 93 **9** καὶ 1.° — τῶν sub — 127 Θαρκὰθ 93 πολεμῆσαι] pr τοῦ 19 108 93 ἀπέστραψε 93 ἀπέστειλεν + Ἐζεκίας 19 πρὸς Ἐζεκίαν] >19: + βασιλέα Ἰούδα 700 **10** >Τάδε — Ιούδα 700 ἐρεῖτε] ἐρεῖται 82: sub ※ 127 Ἰούδα] λέγων 19 >σὺ 19 >ἐπ' αὐτῷ 700 ἀσσυρίων] ἀσυρίων 82: + πάσης τῆς γῆς 19 108

19, **3** Ἡμέρα θλίψεως καὶ ὀνειδισμοῦ ἡ παροῦσα ἡμέρα Diod **4** τοὺς λόγους] om כל ut Ant 1QIs^a 37, 4 **7** πνεῦμα ἐν αὐτῷ] רוח בו 1QIs^a 37, 7 *Ecce ego do spiritum in illum et auditionem malignam* L_{91-95} **9** *Rege Aethiopiae, dicentes* Hi *Is*

11 ἰδοὺ ἤκουσας πάντα ὅσα ἐποίησαν βασιλεῖς ἀσσυρίων πάσῃ τῇ
γῇ, ὡς ἐξωλόθρευσαν αὐτήν· καὶ πῶς σὺ ῥυσθήσῃ; 12 μὴ ἐξείλαντο
οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν, οὓς διέφθειραν οἱ πατέρες μου αὐτοὺς καὶ τὰς
χώρας αὐτῶν, τήν τε Γωιζὰν καὶ τὴν Χαρρὰν καὶ Ῥάφες καὶ τοὺς
υἱοὺς Ἔδεμ καὶ τοὺς ἐν θαλάσσῃ; 13 ποῦ ἐστὶν ὁ βασιλεὺς Αἱμὰθ
καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀρφὰδ καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς πόλεως Σεπφαρεὶμ καὶ
Αἰνάγ; 14 καὶ ἔλαβεν Ἐζεκίας τὸ βιβλίον παρὰ τῶν ἀγγέλων καὶ
ἀνέγνω αὐτό. καὶ ἀνέβη εἰς τὸν οἶκον Κυρίου Ἐζεκίας καὶ ἀνέπτυ-
ξεν αὐτὸ ἐνώπιον Κυρίου, 15 καὶ προσηύξατο Ἐζεκίας πρὸς Κύ-
ριον λέγων καὶ εἶπεν ⌈Κύριε παντοκράτωρ, ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ὁ καθή- ⌈
μενος ἐπὶ τῶν χερουβίμ, σὺ εἶ θεὸς μόνος ἐπὶ πάσαις ταῖς βασι-
λείαις τῆς γῆς, σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. 16 κλῖνον,
Κύριε, τὸ οὖς σου καὶ ἄκουσον· ἄνοιξον, Κύριε, τοὺς ὀφθαλμούς
σου καὶ ἰδέ· καὶ ἄκουσον τῶν λόγων Σενναχηρεὶβ βασιλέως ἀσ-
συρίων οὓς ἀπέστειλεν ὀνειδίζειν θεὸν ζῶντα. 17 ἐπ' ἀληθείας, Κύριε,
ἠρήμωσαν βασιλεῖς ἀσσυρίων τὰ ἔθνη καὶ πᾶσαν τὴν γῆν αὐτῶν.
18 καὶ ἔδωκαν τοὺς θεοὺς αὐτῶν εἰς τὸ πῦρ· οὐ γὰρ ἦσαν θεοὶ ἀλλ'
ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων, ξύλα καὶ λίθοι, καὶ ἀπώλεσαν αὐτούς.⌋ ⌋
19 καὶ νῦν, Κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, ῥῦσαι ἡμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, καὶ
γνώτωσαν πᾶσαι αἱ βασιλεῖαι τῆς γῆς ὅτι σὺ εἶ Κύριος ὁ θεὸς μό-
νος. 20 καὶ ἀπεστάλη Ἠσαίας υἱὸς Ἀμὼς ὁ προφήτης πρὸς
Ἐζεκίαν λέγων Τάδε λέγει Κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ
Ἤκουσα ἃ προσηύξω πρὸς μὲ περὶ Σενναχηρεὶβ βασιλέως
ἀσσυρίων. 21 οὗτος ὁ λόγος ὃν ἐλάλησε Κύριος πρὸς αὐτόν·

11 ἤκουσας pr σὺ 19 108 ἀσυρίων 82 ἐξωλόθρεσεν 19: ἐξολόθρευσεν 108: ἐξολόθρευσαν 82 93 700: ἐξωλέθρευσαν 127 ῥυσθήσει 19 **12** ἐξήλαντο 93 700 Γοιζὰν 19 108 Ῥάφες — Αἰνάγ (v. 13)] πάσας τὰς πόλεις αὐτῶν τὰς περικύκλω καὶ τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν 19 Ραφεις ed Ἔδεμ] scripsi cum ed: Ἐδὼμ 108 82 700: Αἰδὼμ 93 127 θαλάσσῃ] Θαλασσαρ ed **13** ποῦ] ου 700 Ἐμὰθ 700 Ἀρφὰθ 82: Ἀρφαὰ 93 ὁ βασιλεὺς — πόλεως sub ※ 127 Ἐφραὶμ 700 Ἐνάγ 108 82: Ἡνάγ 700 **14** καὶ 1.° — βιβλίον sub — 127 αὐτῷ 19 108 Ἐζεκίας + εἰς τὸν οἶκον Κυρίου 93 Κυρίου — λέγων (v. 15) sub ※ 127 **15** >καὶ εἶπεν 19 παντοκράτορ 108 χερουβείμ 19 108 θεὸς] pr ὁ 108 700 Tht^{txt} **16** ἄκουσον] ἐπάκουσον 19 108 700: + καὶ 127: + μου 700 Κύριε] >Tht: post σου 2.° 700 εἶδε 19 Σενναχηρεὶβ] scripsi: Σενναχηρεὶμ 108 93 127: Σενναχειρεὶμ 19 108: Σενναχηρὶμ Tht cum var **17** ἀληθείας + γὰρ 19 108 700 Tht καὶ — γῆν sub ※ 127 >πᾶσαν Tht **18** >καὶ 2.° 19 **19** >εἶ 93 Κύριε 127 >ὁ 19 **20** >υἱὸς — προφήτης 93 Κύριος + ὁ θεὸς 19 περὶ] πρὸς 93 Σενναχηρεὶμ 93 127: Σενναχειρεὶμ 19 108 82 ἀσυρίων 82 **21** ὧν 93 πρὸς] ἐπ' 82 127

12 *Gozan et Charran et Raphes et filios Dom, et qui sunt in mari?* L_{91-95} (sub sigla *Al.*) **15** παντοκράτωρ] צבאות 1QIs^{a} 37, 16

Ἐφαύλισέ σε καὶ ἐμυκτήρισέ σε παρθένος θυγάτηρ Σιών·
κεφαλὴν ἐπὶ σοὶ ἐκίνησε θυγάτηρ Ἰερουσαλήμ.
22 τίνα ὠνείδισας καὶ ἐβλασφήμησας;
καὶ ἐπὶ τίνα ὕψωσας τὴν φωνήν σου
καὶ ἦρας εἰς ὕψος τοὺς ὀφθαλμούς σου;
εἰς τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραήλ·
23 καὶ ἐν χειρὶ ἀγγέλων σου ὠνείδισας τὸν Κύριον καὶ εἶπας
Ἐν τῷ πλήθει τῶν ἁρμάτων μου ἐγὼ ἐποίησα δύναμιν·
ἀνέβην εἰς ὕψος ὀρέων καὶ εἰς τὰ ὕψη τοῦ Λιβάνου,
ἔκοψα τὸ μέγεθος τῆς κέδρου αὐτοῦ,
ἐκλεκτὰ κυπαρίσσων αὐτοῦ,
καὶ ἦλθον εἰς μέρος δρυμοῦ τοῦ Καρμήλου
καὶ ἕως ἐσχάτου αὐτοῦ.
⌋ 700 24 ἐγὼ ἔπιον ὕδατα ἀλλότρια⌋ καὶ ἐξήρανα αὐτά,
καὶ τῷ ἴχνει τῶν ποδῶν μου ἐξηρήμωσα ποταμοὺς
[συνεχεῖς.
25 οὐκ ἤκουσας ὅτι μακρόθεν ἐγὼ ἐποίησα αὐτήν,
ἐξ ἡμερῶν ἀρχῆς ἔπλασα αὐτήν;
καὶ νῦν ἤγαγον αὐτήν,
καὶ ἐγένετο εἰς ἐπάρσεις ἀποικεσιῶν μαχίμων, εἰς πόλεις
[ὀχυράς.
26 καὶ οἱ ἐνοικοῦντες ἐν αὐταῖς ἠσθένησαν τῇ χειρί,
ἔπταισαν καὶ κατῃσχύνθησαν,
ἐγένοντο ὡς χόρτος ἀγροῦ καὶ χλωρὰ βοτάνη,
ὡς χλόη δωμάτων καὶ πάτημα ἀπέναντι ἑστηκότος.
27 καὶ τὴν καθέδραν σου καὶ τὴν ἔξοδόν σου
καὶ τὴν εἴσοδόν σου καὶ τὸν θυμόν σου τὸν ἐπ᾿ ἐμὲ ἔγνων,
28 διὰ τὸ ὀργισθῆναί σε ἐπ᾿ ἐμέ,
καὶ τὸ στρῆνός σου καὶ τὰ ἐνθυμήματά σου ἀνέβη ἐν τοῖς
[ὠσί μου·
καὶ ἐμβαλῶ τὸ ἄγκιστρόν μου εἰς τοὺς μυκτῆράς σου
καὶ χαλινὸν ἐν τοῖς χείλεσί σου,
καὶ ἀποστρέψω σε ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλθες ἐν αὐτῇ.

>σε 2.° 127 ἐπὶ σοὶ / ἐκίνησε tr 700 **23** >σου 700 πλήθη 108 ἁμαρτημάτων 82 ὕψη] ὑψηλὰ 700 διῆλθον 700 **24** ἴχνη 82 93 ἐξερήμωσα 19: ἐξερήμοσα 108: ἐξηρημώσω 127 **25** οὐκ] pr καὶ 127 οὐκ — αὐτὴν 1.° sub ※ 127 >ἐγὼ 93 νῦν ἤγαγον] συνήγαγον 82 127 ἤγαγα 93 **26** ἔπταισαν] ἔπαισαν 19 108 ὡσεὶ 82 χλόρα 108 βοτάνην 82 δομάτων 82 ἑστηκότως 93 **27** >καὶ τὴν εἴσοδον 19

25 *Nunquid non audisti quae olim fecerim ex diebus antiquis? Ego plasmavi illud* Euch IV reg 4

29 καὶ τοῦτό σοι τὸ σημεῖον·
φάγῃ τὸν ἐνιαυτὸν τοῦτον τὰ συνηγμένα,
καὶ ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ τὰ αὐτόματα,
καὶ τῷ τρίτῳ ἔτει σπερεῖτε καὶ ἀμήσετε
καὶ φυτεύσετε ἀμπελῶνας
καὶ φάγεσθε τὸν καρπὸν αὐτῶν.
30 καὶ προσθήσει τὸ διασεσωσμένον οἴκου Ἰούδα,
τὸ ὑπολειφθέν, ῥίζαν κάτω καὶ ποιήσει καρπὸν ἄνω,
31 ὅτι ἐξ Ἰερουσαλὴμ ἐξελεύσεται κατάλειμμα,
καὶ ἀνασῳζόμενος ἐξ ὄρους Σιών.
ὁ ζῆλος Κυρίου τῶν δυνάμεων ποιήσει ταῦτα.
32 τάδε λέγει Κύριος ἐπὶ βασιλέα ἀσσυρίων
Οὐκ εἰσελεύσεται εἰς τὴν πόλιν ταύτην,
καὶ οὐ τοξεύσει ἐκεῖ βέλος,
καὶ οὐ προφθάσει αὐτὴν θυρεῷ,
οὐδὲ μὴ προσχέῃ ἐπ' αὐτὴν πρόσχωμα.
33 καὶ τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλθεν, ἐν αὐτῇ ἀποστραφήσεται,
καὶ εἰς τὴν πόλιν ταύτην οὐκ εἰσελεύσεται, φησὶ Κύριος,
34 δι' ἐμὲ καὶ διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου.

35 Καὶ ἐγένετο νυκτός, καὶ ἐξῆλθεν ἄγγελος Κυρίου καὶ ἐπάταξεν
ἐκ τῆς παρεμβολῆς τῶν ἀσσυρίων ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πέντε χιλιά-
δας. καὶ ὤρθρισαν τὸ πρωΐ, καὶ εὗρον πάντα τὰ σώματα νεκρά.
36 καὶ ἀπῆρε Σενναχηρεὶβ βασιλεὺς ἀσσυρίων καὶ ἐπορεύθη καὶ
κατῴκησεν ἐν Νινευή. 37 καὶ ἐγένετο αὐτοῦ προσκυνοῦντος ἐν τῷ
οἴκῳ Ἀσρὰχ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, Ἀδραμέλεχ καὶ Σαράσα οἱ υἱοὶ
αὐτοῦ ἐπάταξαν αὐτὸν μαχαίραις, καὶ αὐτοὶ διεσώθησαν εἰς γῆν
Ἀραράτ. καὶ ἐβασίλευσεν Ἀχορδὰν υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

20, 1 Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἠρρώστησεν Ἐζεκίας ἕως θανά-
του. καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν Ἡσαίας υἱὸς Ἀμὼς ὁ προφή-

29 φάγει ed >ἐν 1.° 93 τῷ 3.°] pr ἐν 82 ἔτει 2.°] pr τῶ 19 108 φοιτεύσετε 19 108* τῶν καρπῶν 19 **31** ἀνωσωζόμενος 82 **32** ἀσυρίων 82 εἰσελεύσετε 93 προσφθάσει 108 >μὴ 93 πρόσχη 19: προσχεεῖ ed πρόσχωσμα 93 **35** ἀσυρίων 82 πέντε] pr καὶ 19 108 ὄρθρισαν 93 τῶ 82 **36** καὶ 1.° — Σενναχηρεὶβ sub — 127 Σενναχειρεὶμ 19: Σενναχηρεὶμ 108 127: Σενναχειρὶμ 82 βασιλέως 93 κατώκισεν 19 108 Νηνευί 82: Νινευι ed **37** τοὺς θεοὺς 93 >γῆν 19 108 Ἀραράδ 93 ἐβασίλεσεν 19 Μαχορδὰν 82 127 υἱὸς] ὁ υἱὸς 82*: ὁ 82c
20, 1 Ἐν sub — 127 ἐκειναι 127 ἠρρώστην 19: ἠρώστησεν 82

29 *Porro in anno tertio seminate et metite, et plantate vineas et comedite fructum earum* Euch IV reg 4 **37** *Et regnavit Nacchodo filius* L91-95

της καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν Τάδε λέγει Κύριος Ἔντειλαι περὶ τοῦ οἴ-
κου σου, ὅτι ἀποθνήσκεις σὺ καὶ οὐ ζήσῃ. 2 καὶ ἀπέστρεψεν
Ἐζεκίας τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πρὸς τὸν τοῖχον καὶ προσηύξατο
πρὸς Κύριον λέγων 3 Ὦ δή, Κύριε, μνήσθητι ὡς περιεπάτησα
ἐνώπιόν σου ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν πίστει καὶ ἐν καρδίᾳ πλήρει, καὶ τὸ
ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου ἐποίησα. καὶ ἔκλαυσεν Ἐζεκίας
κλαυθμῷ μεγάλῳ. 4 καὶ ἦν Ἠσαίας ἐν τῇ αὐλῇ τῇ μεγάλῃ, καὶ
ῥῆμα Κυρίου ἐγένετο πρὸς αὐτὸν λέγων 5 Ἐπίστρεψον, καὶ ἐρεῖς
πρὸς Ἐζεκίαν τὸν ἡγούμενον τοῦ λαοῦ μου Τάδε λέγει Κύριος ὁ
θεὸς Δαυὶδ τοῦ πατρός σου Ἤκουσα τῆς προσευχῆς σου καὶ εἶδον
τὰ δάκρυά σου· ἰδοὺ ἐγὼ ἰάσομαί σε τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καὶ
ἀναβήσῃ εἰς οἶκον Κυρίου. 6 καὶ προσθήσω ἐπὶ τὰς ἡμέρας σου δέ-
κα πέντε ἔτη, καὶ ἐκ χειρὸς βασιλέως ἀσσυρίων ῥύσομαι σὲ καὶ τὴν
πόλιν ταύτην, καὶ ὑπερασπιῶ ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης δι' ἐμὲ καὶ
διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου. 7 καὶ εἶπεν Λαβέτωσαν παλάθην σύκων
καὶ ἐπιθέτωσαν ἐπὶ τὸ ἕλκος, καὶ ὑγιάσει. 8 καὶ εἶπεν Ἐζεκίας
πρὸς Ἠσαίαν Τί τὸ σημεῖον ὅτι ἰάσεταί με Κύριος, καὶ
ἀναβήσομαι εἰς οἶκον Κυρίου τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ; 9 καὶ εἶπεν
Ἠσαίας Τοῦτό σοι τὸ σημεῖον παρὰ Κυρίου, ὅτι ποιήσει Κύριος
τὸν λόγον ὃν ἐλάλησεν· πορεύσεται ἡ σκιὰ καὶ ἀναστρέψει δέκα
ἀναβαθμοὺς εἰς τὰ ἔμπροσθεν. 10 καὶ εἶπεν Ἐζεκίας Κοῦφον τὴν
σκιὰν κλῖναι δέκα ἀναβαθμούς· οὐχ οὕτως, ἀλλὰ ἐπιστραφήτω ἡ
σκιὰ δέκα ἀναβαθμοὺς εἰς τὰ ὀπίσω. 11 καὶ ἐβόησεν Ἠσαίας ὁ
προφήτης πρὸς Κύριον, καὶ ἐπέστρεψεν ἡ σκιὰ ἐν τοῖς ἀναβαθμοῖς
Ἀχὰζ οἷς κατέβη τοὺς δέκα ἀναβαθμοὺς εἰς τὰ ὀπίσω. 12 ἐν τῷ
καιρῷ ἐκείνῳ ἀπέστειλε Μαρωδὰχ Βαλδὰν υἱὸς Βαλαδὰν βασιλεὺς

>ὅτι 82 ἀποθνήσκεις + γὰρ 82 ζήσει 19 108 **2** ἔστρεψεν 93 **3** πίστει] νηστεία 93 πλήρει] τελεία 19 108 καὶ 4.° sub — 127 κλαυθμῷ] pr ἐν 19 108 **4** λέγον ed **5** ἐρεῖ 82 Δαυὶδ post σου 93 ἴδον 82 93 ἀναβήσει 19 **6** ἐπὶ] εἰς 82 καὶ 4.° sub — 127 **7** παλλάθην 93: παλάθη 127 **8** Ἠσίαν 19*: Ἠλίαν 19^{c} >Τί 19 **9** Κύριον 82 λόγον + τοῦτον 93 πορεύεται 82 ἐπιστρέψει 82 **10** καὶ 1.° — Κοῦφον sub — 127 ἀλλ' 127 ἀποστραφήτω 19 108 **11** καὶ 1.° — ὁ sub — 127 Ἀχὰζ — δέκα sub — 127 **12** Βαλδὰν] Βαλαδαν ed >υἱὸς Βαλαδὰν 93 Μαλαδὰν

20, 3 *Memento quomodo ambulaverim* Hi *Pel* *Memento, Domine, quomodo ambulaverim in via tua* Qu *pro* 136, 10-11 **5-6** Ἠκόυσα τῆς προσευχῆς σου καὶ εἶδον τὰ δάκρυα σου καὶ ἰδοὺ προστίθημι πρὸς τὴν ζωήν σου ἔτη δεκαπέντε Diod (cf. Is 38, 5 et 2 Cr 32, 34) **9-11** *Similis autem signi novitas in diebus Ezechiae regis apparuit quando sol revocatus est per ea spatia quae fuerat emensus* Th 9, 9-12 (cf. Is 38, 8) **9** *Procedat umbra decem ascensiones, et sic regreditur decem ascensiones* L_{91-95} **12** ἤκουσε γὰρ] וישמע 1QIs^{a} 39, 1

Βαβυλῶνος ἐπιστολὰς καὶ δῶρα Ἐζεκίᾳ· ἤκουσε γὰρ ὅτι
ἠρρώστησεν Ἐζεκίας καὶ ἀνέστη. 13 καὶ ἐχάρη ἐπ' αὐτοῖς
Ἐζεκίας καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς πάντα τὸν οἶκον τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ
καὶ τοῦ νεχωθὰ καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ ἀρώματα
καὶ τὸ ἔλαιον τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸν οἶκον τῶν σκευῶν αὐτοῦ καὶ πάν-
τα ὅσα εὑρέθη ἐν τοῖς θησαυροῖς, καὶ οὐ παρέλιπεν οὐθὲν ὃ οὐκ
ἔδειξεν αὐτοῖς Ἐζεκίας ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ καὶ ἐν παντὶ θησαυρῷ
αὐτοῦ. 14 καὶ εἰσῆλθεν Ἠσαίας ὁ προφήτης πρὸς Ἐζεκίαν τὸν βα-
σιλέα καὶ εἶπεν αὐτῷ Τί ἐλάλησαν πρὸς σὲ οἱ ἄνδρες οὗτοι, καὶ
πόθεν ἥκουσι πρὸς σέ; καὶ εἶπεν Ἐζεκίας Ἐκ γῆς πόρρωθεν ἥκασι
πρὸς μέ, ἐκ Βαβυλῶνος. 15 καὶ εἶπεν Ἠσαίας Τί εἶδον ἐν τῷ οἴκῳ
σου; καὶ εἶπεν Ἐζεκίας Πάντα ὅσα ἐν τῷ οἴκῳ μου εἶδον· οὐκ ἦν
ἐν τῷ οἴκῳ μου ὃ οὐκ ἔδειξα αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν τοῖς
θησαυροῖς μου. 16 καὶ εἶπεν Ἠσαίας πρὸς Ἐζεκίαν Ἄκουσον τὸν
λόγον Κυρίου παντοκράτορος. 17 ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, φησὶ
Κύριος, καὶ ἀρθήσεται πάντα τὰ ἐν τῷ οἴκῳ σου καὶ ὅσα
ἐθησαύρισαν οἱ πατέρες σου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· εἰς Βαβυλῶνα
ἀπενεχθήσεται, καὶ οὐχ ὑπολειφθήσεται ῥῆμα, εἶπε Κύριος. 18 καὶ
ἀπὸ τῶν υἱῶν σου τῶν ἐξεληλυθότων ἐκ σοῦ, ὧν ἐγέννησας, λή-
ψονται καὶ ποιήσουσι σπάδοντας ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως
Βαβυλῶνος. 19 καὶ εἶπεν Ἐζεκίας πρὸς Ἠσαίαν Ἀγαθὸς ὁ λόγος
ὃν ἐλάλησε Κύριος· γενέσθω εἰρήνη καὶ δικαιοσύνη ἐν ταῖς ἡμέραις
μου. 20 καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἐζεκίου καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε

108 δῶρα Ἐζεκίᾳ] βαναὰ πρὸς Ἐζεκίαν 82 >καὶ ἀνέστη — Ἐζεκίας (v. 13) 82 **13** οἶκον post ὑπάρξεως 82 >αὐτοῦ καὶ 82 αὐτοῦ 2.°] >82: >αὐτῶν 19 >τοῖς 82 θησαυροῖς + αὐτοῦ 82 παρέλιπεν — ὃ] παρῆλθον τόπος ὃν 82 παρέλειπεν 19 108 127 >ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ 19 **14** καὶ 1.° sub — 127 Ἐζεκίαν post βασιλέα 82 αὐτῷ] πρὸς αὐτὸν 82 >πρὸς σὲ 82 ἥκουσι] ἥκασι 82 πόρωθεν 108 ἥκασι] ἥκουσι 19 108 127 **15** >Ἠσαίας 82 >Ἐζεκίας 82 >εἶδον — οἴκῳ μου 127* sed habet 127^{mg} >εἶδον 82 μου 2.° + οὐθὲν 93 >τὰ 19 108 127 **16** Ἠσαίας] Ἐζεκίας 19 Ἐζεκίαν] Ἠσαίαν 19 παντοκρά-τωρος 82 **17** ἀπενεχθήσονται 93 **18** ἐληλυθότων 82 λήμψονται 82: λήψον 93 >καὶ ἐπάδοντας 19 108 **19** Κύριος] Κυρίου ante ὃν 82 γενέσθω] ἔστω 82 >καὶ δικαιοσύνη 82 μου] σου 93 **20** >καὶ πάντα — ἐποίησε 82

καὶ ἀνέστη] ויחיה 1QIs^{a} 39, 1 **13** τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ] נכחיו 1QIs^{a} 39, 2 *Et os-*
tendit illis omnem domum substantiae suae, et aurum et argentum, et omnem volunta-
tem, et odoramina et oleum bonum L$_{91-95}$ **16** παντοκράτορος] צבאות 1QIs^{a} 39,
5 **17** ἀπενεχθήσεται] יבואו 1QIs^{a} 39, 6 **18** λήψονται] יקחו 1QIs^{a} 39, 7 *Et de*
filiis tuis qui nascentur ex te, tollent et facient eunuchos in domo regis Hi *Jov* **19** Hü-
χετο μέχρι τῆς αὐτοῦ ζωῆς εἰρήνην ὑπάρξαι Jos X 34 *Bonum verbum quod locutus est*
Dominus: fiat pax et fides in diebus meis Am *Jac* *Fiat pax in diebus meis* Hi *Am* 3.

καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία αὐτοῦ καὶ τὴν κρήνην καὶ τὸν ὑδραγωγὸν ἃ
ἐποίησε καὶ εἰσήνεγκε τὸ ὕδωρ εἰς τὴν πόλιν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέ-
γραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰούδα;
[21] καὶ ἐκοιμήθη Ἐζεκίας μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη μετὰ
τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ. καὶ ἐβασίλευσε Μανασσῆς
υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

21, [1] Υἱὸς ἐτῶν δώδεκα Μανασσῆς ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ
πεντήκοντα καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ ὄνομα
τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἐψιβά. [2] καὶ ἐποίησε Μανασσῆς τὸ πονηρὸν
ἐνώπιον Κυρίου καὶ ἐπορεύθη κατὰ πάντα τὰ βδελύγματα τῶν
ἐθνῶν ὧν ἐξῆρε Κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. [3] καὶ
ἐπέστρεψε Μανασσῆς καὶ ⌈ᾠκοδόμησε τὰ ὑψηλὰ ἃ κατέσκαψεν
Ἐζεκίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἀνέστησε θυσιαστήριον τῷ Βάαλ, καὶ
ἐποίησεν ἄλση, καθὼς ἐποίησεν Ἀχαὰβ βασιλεὺς Ἰσραήλ, καὶ
προσεκύνησε πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐδούλευσεν
αὐτοῖς.⌋ [4] καὶ ⌈ᾠκοδόμησε Μανασσῆς θυσιαστήριον ἐν οἴκῳ
Κυρίου ἐν ᾧ εἶπεν Ἐν Ἰερουσαλὴμ θήσω τὸ ὄνομά μου.⌋ [5] καὶ
ᾠκοδόμησε θυσιαστήρια ⌈πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ ἐν ταῖς
δύο αὐλαῖς οἴκου Κυρίου, [6] καὶ διῆγε τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐν πυρὶ καὶ
ἐκληδονίζετο καὶ οἰωνίζετο καὶ ἐποίησεν ἐγγαστριμύθους, καὶ γνώ-
στας ἐπλήθυνε,⌋ καὶ ἐπλήθυνε τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον
Κυρίου τοῦ παροργίσαι αὐτόν. [7] καὶ ⌈ἔθηκε τὸ γλυπτὸν τοῦ ἄλσους
ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου⌋ ἐν ᾧ εἶπε Κύριος πρὸς Δαυὶδ καὶ πρὸς Σο-
λομῶντα τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐξελεξάμην ἐν
Ἰερουσαλὴμ ἐκ πασῶν φυλῶν Ἰσραήλ, θεῖναι τὸ ὄνομά μου
ἐκεῖ εἰς αἰῶνα. [8] καὶ οὐ προσθήσω σαλεῦσαι τὸν πόδα Ἰσραὴλ
ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα τοῖς πατράσιν αὐτῶν, πλὴν ἐὰν ἀκούσωσι

>καὶ πᾶσα — τὴν πόλιν 19 δυναστία 93 καὶ 4.° + ὅσα ἐποίησε 82 >ἃ ἐποίησε 82 εἰσήνεγκε] εἰσήγαγε 82 γεγραμμένα 82 >τῶν 2.° 19 108 127 τοῖς βασιλεῦσιν 82 **21** καὶ 1.° — μετὰ sub — 127 >μετὰ 2.° — αὐτοῦ 2.° 82 ἐν πό-λει — ἐβασίλευσε sub... 127 υἱὸς pr ὁ 127.

21, 1 δέκα 19 108 82 τῆς μητρὸς 19 108 Ἐψειβά 82 **2** καὶ 1.° — τὸ sub — 127 >καὶ ἐπορεύθη 82 **3** ὑψηλὰ] θυσιαστήρια 82 127 >ἄλση — ἐποίησεν 127 Ἀχαὰβ + ὁ πατὴρ 19 στρατειᾶ 19 **4** >Μανασσῆς Tht >ἐν 1.° 19 108 **5** ἐν] καὶ 19 Κυρίου] pr τοῦ 82 127: + ᾠκοδόμησε Tht **6** >καὶ 1.° — πυρὶ Tht ἐπλήθυνε — ποιῆσαι] ἐποίησε τὸ πληθῦναι 82 **7** >ἐν 2.° ed θῆναι 19 108 82 93 αἰῶνα] pr τὸν 93 **8** >τῆς 82

21, 1 Ἐκ μητρὸς μὲν Ἐχίβας τοὔνομα Jos X 37 *Et nomen erat matris eius Ebsibas* Luc *Et nomen matris eius Epsiba* Dida 21 *Ebsiba voluntas mea in ea* Hi *nom* 4 Rg **3** *Quae destruxerat Ezechias* Luc *Et adoravit omnem militiam coeli* Luc **6** Ἐποίησεν ἑαυτῷ, φησίν, ἐγγαστριμύθους καὶ γνώστας Eust **7** *Quam elegi ex omnibus tribubus Israel, ponere nomen meum in aeternum* Luc **8** *Sed si audierit me per omnia*

κατὰ πάντα ἃ ἐνετειλάμην αὐτοῖς, καὶ φυλάξωνται κατὰ πάντα
τὸν νόμον ὃν ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ παῖς μου Μωσῆς. 9 καὶ οὐκ
ἤκουσαν, καὶ ἐβδελύχθη Μανασσῆς σφόδρα καὶ ἐπλάνησεν αὐτοὺς
τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου ὑπὲρ πάντα τὰ ἔθνη ἃ
ἐξῆρε Κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. 10 καὶ ἐλάλησε
Κύριος ἐν χειρὶ τῶν παίδων αὐτοῦ τῶν προφητῶν λέγων 11 Ἀνθ ’
ὧν ὅσα ἐποίησε Μανασσῆς βασιλεὺς Ἰούδα τὰ βδελύγματα
ταῦτα τὰ πονηρὰ κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ ἀμορραῖος ὃς ἦν ἐν
τῇ γῇ ἔμπροσθεν αὐτοῦ· καί γε καὶ τὸν Ἰούδα ἐξήμαρτεν ἐν τοῖς
εἰδώλοις αὐτοῦ. 12 οὐχ οὕτως· τάδε λέγει Κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ
Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω κακὰ ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ καὶ ἐπὶ Ἰούδαν, ὥστε
παντὸς ἀκούοντος αὐτὰ ἠχῆσαι ἀμφότερα τὰ ὦτα αὐτοῦ. 13 καὶ
⌈ἐκτενῶ ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ τὸ μέτρον Σαμαρείας⌋ καὶ τὸν σταθμὸν ⌈ ⌋
οἴκου Ἀχαάβ, καὶ ἐξαλείψω τὴν Ἰερουσαλήμ, καθὼς ἐξαλείφεται
τὸ πυξίον καὶ καταστρέφεται ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ. 14 καὶ
ἀπαλείψω τὸ ὑπόλειμμα τῆς κληρονομίας μου, καὶ παραδώσω
αὐτοὺς εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ ἔσονται εἰς διαρπαγὴν
καὶ εἰς προνομὴν πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν 15 ἀνθ’ ὧν ἀπερρίφησαν
ἀπὸ ὄπισθεν μου καὶ ἐποίησαν τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς μου
καὶ ἦσαν παροργίζοντές με ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐξήγαγον τοὺς
πατέρας αὐτῶν ἐξ Αἰγύπτου καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. 16 καί γε
⌈αἷμα ἀθῷον ἐξέχεε Μανασσῆς πολὺ σφόδρα, ἕως οὗ ἔπλησε τὴν ⌈
Ἰερουσαλὴμ στόμα ἐπὶ στόμα,⌋ ἐκτὸς τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ ὧν ⌋
ἐξήμαρτε τὸν Ἰούδα τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς

>ἃ ἐνετειλάμην — πάντα 82 φυλάξονται 19 108 Μωσεις 19 **9** ἐβδελλύχθην 82: ἐβδελλύχθη 93 >τὰ 108 **10** καὶ ἐλάλησε sub — 127 **11** >βασιλεὺς 19 108 βδελλύγματα 93 >ταῦτα 127 >τὰ 93 ἦν] τὴν 93 Ἰούδαν 93 127 **12** >ὁ — Ἰσραήλ 93 >τὰ 19 108 **13** Σαμαρίας 93 πιξίον 82 ἐπὶ] κατὰ 82 **14** ὑπόλιμμα 82 93 παραδῶ 82 >πᾶσι 93 **15** >ἀπερρίφησαν 82* sed habet 82mg **16** πολὺ] >19 Tht: πολὺν 93 ἐνέπλησε Tht Ἰούδαν 93 127

quae mandavi eis Luc **9** *Et quoniam valide adspernatus est Manasses et seduxit eos Manasses, ut facerent quod malignum est super omnes gentes quas abstulit Dominus a facie Israel* Luc **10** *Et locutus est Dominus in manu puerorum suorum prophetarum* Luc **11** *Simulacra secundum omnia quae fecit Amorrhaeus* Luc *Et peccare fecit Iuda in idolis suis* Luc **12** *Omnes qui audierint haec* Luc **13** *Et delebo Hierusalem sicut deletur buxum cum deletur et reversatur in faciem suam* L91-95 *Et deleam Hierusalem quemadmodum deletur buxum de poste ante faciem eius* Luc **15** *Quoniam proiecti sunt de post me, et erant de post me* Luc **16** *Et quemadmodum sanguinem innocentium fudit multum valde, usque dum impleret Hierusalem super os, extra peccatum, quae peccare fecit Iuda ut faceret quod malignum est in conspectu Domini Dei* Luc post v. 17

Κυρίου. 17 καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Μανασσῆ, καὶ πάντα ὅσα
ἐποίησε, καὶ αἱ ἁμαρτίαι αὐτοῦ ἃς ἥμαρτεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα
γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰούδα; 18 καὶ
ἐκοιμήθη Μανασσῆς μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἐτάφη ἐν τῷ
κήπῳ Ὀζά, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀμὼν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
19 υἱὸς εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν Ἀμὼν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ δύο
ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Με-
σολλὰμ θυγάτηρ Ἁροὺς ἐξ Ἐτεβαθά. 20 καὶ ἐποίησεν Ἀμὼν τὸ
πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, καθὼς ἐποίησε Μανασσῆς ὁ πατὴρ
αὐτοῦ. 21 καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ ᾗ ἐπορεύθη ὁ πατὴρ αὐτοῦ,
καὶ ἐδούλευσε τοῖς εἰδώλοις οἷς ἐδούλευσεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ
προσεκύνησεν αὐτοῖς. 22 καὶ ἐγκατέλιπε τὸν θεὸν τῶν πατέρων
αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ Κυρίου, 23 καὶ συνεστράφησαν οἱ
παῖδες Ἀμὼν ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐπεβούλευσαν αὐτῷ καὶ ἐθανάτωσαν
αὐτὸν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. 24 καὶ ἀπέκτειναν πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς
τοὺς ἐπιβεβουλευκότας τῷ βασιλεῖ Ἀμών, καὶ ἐβασίλευσεν ὁ λαὸς
τῆς γῆς τὸν Ἰωσείαν υἱὸν αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. 25 καὶ τὰ λοιπὰ τῶν
λόγων Ἀμὼν καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται
ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰούδα; 26 καὶ ἔθαψαν τὸν
Ἀμὼν ἐν τῷ τάφῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ κήπῳ Ὀζά, καὶ ἐβασί-
λευσεν Ἰωσείας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

22, 1 Υἱὸς ἦν Ἰωσείας ἐτῶν ὀκτὼ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ
τριάκοντα καὶ ἓν ἔτος ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ
μητρὶ αὐτοῦ Ἰεδδειὰ θυγάτηρ Ὀζείου ἐκ Βασουρώθ. 2 καὶ

17 καὶ 1.° — λόγων sub — 127 ἃς] αἷς 93 ἡμερῶν] pr τῶν 93 **18** ὁ 93 >ἀντ' αὐτοῦ υἱὸς (v. 19) 127* sed habet 127^{mg} **19** υἱὸς] pr καὶ ἦν 19 αὐτόν] αὐτοῦ 82 ἐβασίλευσεν + αὐτὸν 19 108 82 τῆς μητρὸς 82 Μεσολλὰμ] Μασθαλὰμ 82 93: Μασολλὰμ 127 Ῥαροὺς 93 Ιετεβαθα ed **22** >οὐκ 19 ἐν + πάσῃ 19 ὁδῷ + κακίας καὶ οὐ 19 Κυρίου + καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῶ τῶν ἐθνῶν 93 **23** Ἀμὼν] αὐτοῦ 19 ἐπεβουλεύσαντο 19 **24** >τοὺς ἐπιβεβουλευκότας — τῆς γῆς 19 τοὺς ἐπιβεβου-λευκότας — Ἀμὼν sub — 127 ἐπιβλευκότας 82 ὁ λαὸς — τὸν sub — 127 Ἰωσίαν 19 108 93 υἱῶ 82 **25** καὶ 1.° — λόγων sub — 127 **26** Ὀζία 19 Ἰωσίας 19 108 82 93 υἱὸς pr ὁ 108 93

22, 1 Υἱὸς sub — 127 Ἰωσίας 19 108 82 93 >ἐτῶν ὀκτὼ 93 Ἰεδδιὰ 19 108: Ιεδιδα ed Ὀζίου 19 108 93

17 *Nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda* Luc **23** Ἐπιβουλευθεὶς ὑπὸ τῶν ἰδίων οἰκετῶν Jos X 47 **24** *Et occidit omnis populus terrae omnes qui cogitaverunt super regem Amos* L_{91-95} **26** Καὶ τῷ πατρὶ συνθάπτουσι τὸν Ἀμμῶνα Jos X 48.

ἐποίησεν Ἰωσείας τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ
ὁδῷ Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· οὐκ ἀπέστη δεξιὰν ἢ ἀριστεράν.
3 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει Ἰωσείου βασιλέως Ἰούδα,
ἐν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ, ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς τὸν Σαφὰν υἱὸν
Ἐσσελείου υἱοῦ Μεσολλὰμ τὸν γραμματέα οἴκου Κυρίου λέγων
4 Ἀνάβηθι πρὸς Χελκείαν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν, καὶ χωνεύσατε τὸ
ἀργύριον τὸ εἰσενεχθὲν ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου ὃ συνήγαγον οἱ φυλάσ-
σοντες τὸν σταθμὸν παρὰ τοῦ λαοῦ. 5 καὶ δοθήτω ἐπὶ χεῖρα τῶν
ποιούντων τὰ ἔργα τῶν καθεσταμένων ἐν οἴκω Κυρίου. καὶ ἔδωκαν
αὐτὸ κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα ἐν οἴκῳ Κυ-
ρίου τοῦ κατισχῦσαι τὸ βέδεκ τοῦ οἴκου, 6 τοῖς τέκτοσι καὶ τοῖς οἰ-
κοδόμοις καὶ τοῖς τεχνίταις, τοῦ κτήσασθαι ξύλα καὶ λίθους λα-
τομητούς, τοῦ κραταιῶσαι τὸ βέδεκ τοῦ οἴκου. 7 πλὴν οὐκ
ἐξελογίζοντο αὐτοὺς τὸ ἀργύριον τὸ διδόμενον αὐτοῖς, ὅτι ἐν πί-
στει αὐτοὶ ἐποίουν. 8 καὶ εἶπε Χελκείας ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας πρὸς Σα-
φὰν τὸν γραμματέα Βιβλίον τοῦ νόμου εὗρον ἐν οἴκῳ Κυρίου. καὶ
ἔδωκε Χελκείας τῷ Σαφὰν τὸ βιβλίον, καὶ ἀνέγνω αὐτό. 9 καὶ εἰσή-
νεγκε Σαφὰν τῷ βασιλεῖ Ἰωσείᾳ τὸ βιβλίον, καὶ ἐπέστρεψεν αὐτῷ
ῥῆμα καὶ εἶπεν Ἐχώνευσαν οἱ δοῦλοί σου τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν
ἐν οἴκῳ Κυρίου. καὶ ἔδωκαν αὐτὸ ἐπὶ χεῖρας τῶν ποιούν-
των τὰ ἔργα τῶν καθεσταμένων ἐν οἴκῳ Κυρίου. 10 καὶ ἀπήγγειλε
Σαφὰν ὁ γραμματεὺς τῷ βασιλεῖ Ἰωσείᾳ περὶ τοῦ βιβλίου λέγων
Βιβλίον δέδωκέ μοι Χελκείας ὁ ἱερεύς. καὶ ἀνέγνω αὐτὸ Σαφὰν
ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. 11 καὶ ἐγένετο, ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τῶν
λόγων τοῦ βιβλίου τοῦ νόμου, διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. 12 καὶ
ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ Χελκείᾳ τῷ ἱερεῖ καὶ τῷ Ἀχεικὰμ υἱῷ
Σαφὰν καὶ τῷ Ἀχοβὼρ υἱῷ Μιχαία καὶ τῷ Σαφὰν τῷ γραμματεῖ
καὶ τῷ Ἀζαρίᾳ τῷ δούλῳ τοῦ βασιλέως λέγων 13 Δεῦτε,
ἐκζητήσατε τὸν Κύριον περὶ ἐμοῦ καὶ περὶ παντὸς τοῦ λαοῦ μου

2 Ἰωσίας 19 108 93 δεξιὰ 19 108 ἀριστερά 19 108 82 **3** καὶ 1.° — τῷ sub — 127 Ἰωσίου 19 108 82 93 Ἐσσελίου 19 108 93: Σελείου 82 Μεσολδὰμ 93 **4** Χελκίαν 19 108 82 93 μέγα 93 ἐχονεύσατε 82 Κυρίου + λέγων 93 **5** οἴκῳ 1.°] pr τῶ 19 108 αὐτῶ 82 93 **6** τειχισταῖς ed. οἴκου + Κυρίου 19 108 82 **8** καὶ 1.° — ἱερεὺς sub — 127 Χελκίας 19 108 93 >ὁ 2.° 93 μέγας ante ἱερεὺς 93 Χελκίας 19 108 93 τῷ] τὸν 93 **9** Ἰωσία 19 108 82 93 αὐτῷ] αὐτὸ 19 αὐτὸ] αὐτῶ 82 χεῖρα 82 127 **10** καὶ 1.° — Σαφὰν sub — 127 Ἰωσία 19 108 82 93 ἔδωκε 82 93 Χελκίας 19 108 93 **12** καὶ 1.° — βασιλεὺς sub — 127 Χελκία 19 108 93 Ἀχικὰμ 19 108 >καὶ τῷ Ἀχοβώρ — Σαφὰν 19 108 Μειχέα 82 καὶ 4.° — γραμματεῖ bis scr 82 **13** μου + καὶ περὶ πάντος τοῦ λαοῦ μου 93

22, 2 *Fecit quod rectum est ante conspectum Domini... et non declinavit dextra aut sinistra* Luc 13 *De verbis libri huius inventi quoniam magna ira Domini... quoniam non audierunt patres nostri* Luc

καὶ περὶ πάντος Ἰούδα ὑπὲρ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τούτου τοῦ
εὑρεθέντος, ὅτι μεγάλη ἡ ὀργὴ Κυρίου ἡ ἐκκεκαυμένη ἐν ἡμῖν,
διότι οὐκ ἤκουσαν οἱ πατέρες ἡμῶν τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τούτου,
ποιεῖν κατὰ πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν αὐτῷ. [14] καὶ ἐπορεύθη Χελ-
κείας ὁ ἱερεὺς καὶ Ἀχεικὰμ καὶ Σαφὰν καὶ Ἀχοβὼρ καὶ Ἀζαρίας
πρὸς Ὅλδαν τὴν προφῆτιν, γυναῖκα Σελλὴμ υἱοῦ Θεκουὲ υἱοῦ
Ἀδρὰ τοῦ ἱματιοφύλακος, καὶ αὐτὴ κατῴκει ἐν Ἰερουσαλὴμ ἐν τῇ
Μασεννά, καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτήν. [15] καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς Τάδε
λέγει Κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ Εἴπατε τῷ ἀνδρὶ τῷ ἀποστείλαντι
ὑμᾶς πρὸς μέ· [16] Τάδε λέγει Κύριος Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω κακὰ ἐπὶ τὸν
τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῷ, πάντας τοὺς λό-
γους τοῦ βιβλίου οὗ ἀνέγνω ὁ βασιλεὺς Ἰούδα, [17] ἀνθ' ὧν
ἐγκατέλιπόν με καὶ ἐθυμίασαν θεοῖς ἑτέροις, ἵνα παροργίσωσί με
ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ ἐκκαυθήσεται ὁ θυμός
μου ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ καὶ οὐ σβεσθήσεται. [18] πρὸς δὲ τὸν βασιλέα
Ἰούδα τὸν ἀποστείλαντα ὑμᾶς τοῦ ἐκζητῆσαι τὸν Κύριον, οὕτως
ἐρεῖτε πρὸς αὐτόν Τάδε λέγει Κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ⌜Ἀνθ' ὧν
ἤκουσας τοὺς λόγους μου, [19] καὶ ἡπαλύνθη ἡ καρδία σου, καὶ
ἐνετράπης ἀπὸ προσώπου μου ὡς ἤκουσας ὅσα ἐλάλησα ἐπὶ τὸν
τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐν αὐτῷ τοῦ γενέσθαι εἰς
ἀφανισμόν, καὶ διέρρηξας τὰ ἱμάτιά σου καὶ ἔκλαυσας ἐνώπιον
μου, καί γε ἐγὼ ἤκουσα, φησὶ Κύριος. [20] οὐχ οὕτως· ἰδοὺ ἐγὼ προσ-
τίθημί σε πρὸς τοὺς πατέρας σου, καὶ συναχθήσῃ εἰς τὸν τάφον
σου ἐν εἰρήνῃ, καὶ οὐκ ὄψονται οἱ ὀφθαλμοί σου πάντα τὰ κακὰ ἃ

>Ἰούδα 82 εὑρεθέντος + τούτου 93 >ἡ 2.º 82 **14** Χελκίας 19 108 93 Ἀχικὰμ 19 108 Χοβὼρ 19 108 Ὀαδὰν 82: Ὀδδὰν 93: Ὀλλὰν 127 προφήτην 108 82 93* sed προφῆτιν 93ᶜ Σελλεὶμ 19 Μασσεννά 82 **16** ἐπάγω κακὰ tr 19 108 κατοικοῦντας — πάντας] ἐνοικοῦντας αὐτὸν ἅπαντας 82 οὗ] τούτου οὓς 82 **17** ἐθυμίων 82 ἵνα] ὅπως 82 παρωργίσωσι 19 108: παροργήσωσιν 127: παρωργήσωσιν 82 αὐτῶν] αὐτοῦ 93 τοῦτο 82 **18** πρὸς] pr καὶ 82 >δὲ τὸν 82 >τοῦ 19 82 ζητῆσαι 82 οὕτως] τάδε 82 ἐρεῖται 19 Ἀνθ' — μου] οἱ λόγοι οὓς ἤκουσας ἀνθ' ὧν ὅτι 82 τῶν λόγων Tht **19** >καὶ 1.º 82 ἐνετράπησας 82 κατοικοῦντας 93 ἐν αὐτῷ] αὐτὸν 82 ἀφανισμόν + καὶ εἰς κατάραν 82 ἔκλαυσες 93 127 φησὶ] λέγει 82 **20** >ἰδοὺ 82 >προστίθημί σε 82 συναχθήσει 19 ὄψονται — ἃ] ὀφθήσεται ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου ἐν πᾶσι τοῖς κακοῖς οἷς 82

16 *Et super inhabitantes in eum secundum omnia verba libri huius quae legit rex Iuda* Luc **19** *Et inhabitantes in illum fieri in heremo et in maledictionem* Luc **20** *Et videbunt oculi tui omnia mala quae ego induco in loco isto* Luc *Et non videant oculi tui omnia mala quae adducturus sum super locum istum* Euch IV reg 4 *Non sic, ecce ego adponam te ad patres tuos, et adponeris cum pace; et non videbunt oculi tui omnia mala, quae ego induco in locum hunc et qui commorantur in eo* Au *cur* 16.

ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας
αὐτόν.⌋ καὶ ἐπέστρεψαν τῷ βασιλεῖ ῥῆμα. ⌋

23, 1 Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωσείας ὁ βασιλεὺς καὶ συνήγαγε πρὸς
αὐτὸν πάντας τοὺς πρεσβυτέρους Ἰούδα καὶ Ἰερουσαλήμ. 2 καὶ
ἀνέβη ὁ βασιλεὺς Ἰωσείας εἰς οἶκον Κυρίου, καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰούδα
καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες Ἰερουσαλὴμ μετ' αὐτοῦ, καὶ οἱ ἱερεῖς
καὶ οἱ προφῆται καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μικροῦ καὶ ἕως μεγάλου, καὶ
ἀνέγνω ἐν τοῖς ὠσὶν αὐτῶν πάντας τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τῆς
διαθήκης τοῦ εὑρεθέντος ἐν οἴκῳ Κυρίου. 3 καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς
ἐπὶ τὸν στύλον, καὶ διέθετο τὴν διαθήκην τὴν εὑρεθεῖσαν ἐν οἴκῳ
Κυρίου ἐνώπιον Κυρίου τοῦ πορευθῆναι ὀπίσω Κυρίου καὶ τοῦ φυ-
λάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ καὶ τὰ προ-
στάγματα αὐτοῦ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ, τοῦ ποιῆσαι
τοὺς λόγους τῆς διαθήκης ταύτης τοὺς γεγραμμένους ἐν τῷ βι-
βλίῳ τούτῳ. καὶ ἔστη πᾶς ὁ λαὸς ἐν τῇ διαθήκῃ. 4 καὶ ἐνετείλατο
ὁ βασιλεὺς Χελκείᾳ τῷ ἱερεῖ τῷ μεγάλῳ καὶ τοῖς ἱερεῦσι τοῖς
δευτερεύουσι καὶ τοῖς φυλάσσουσι τὸν σταθμόν, τοῦ ἐξαγαγεῖν
ἐκ τοῦ ναοῦ Κυρίου πάντα τὰ σκεύη ἃ ἐποίησαν τῷ Βάαλ καὶ
τῇ Ἀσηρὼθ καὶ πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ. καὶ
ἐξήγαγον αὐτά, καὶ κατέκαυσεν αὐτὰ ἔξω Ἰερουσαλὴμ ἐν τῷ
ἐμπυρισμῷ τοῦ χειμάρρου Κεδρών, καὶ ἔλαβε τὸν χοῦν αὐτῶν εἰς
Βαιθήλ. 5 καὶ κατέκαυσε τοὺς ἱερεῖς οὓς κατέστησαν οἱ βασιλεῖς
Ἰούδα τοῦ θυμιᾶν ἐν τοῖς ὑψηλοῖς καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα καὶ
κυκλόθεν Ἰερουσαλήμ, ⌈καὶ ἐθυμίων τῷ Βάαλ καὶ τῷ ἡλίῳ καὶ τῇ ⌈
σελήνῃ καὶ τοῖς μαζουρὼθ καὶ πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ. ⌋ ⌋

τόπον] οἶκον Tht ἐπέστρεψε 93 ῥῆμα] pr τὸ 82.

23, 1 καὶ 1.° sub — 127 Ἰωσείας] >82: Ἰωσίας 19 108 93 **2** Ἰωσείας] >82: Ἰωσίας 19 108 93 >οἱ 3.° 82 >καὶ 7.° 82 127 >τοῖς 82 αὐτῶν] αὐτοῦ 19 108 διαθήκης + Κυρίου 19 **3** ἔστην 127 ὁ βασιλεὺς post στύλον 93 τὸν] τὸ 82 εὑρέθησαν 82 93 >ἐνώπιον Κυρίου 19 108 ὀπίσω] ἐνώπιον 82 >καὶ 4.° — αὐτοῦ 2.° 82 >ἐν ὅλῃ — καὶ 6.° 127* sed habet 127^{mg} καρδίᾳ] pr τῇ 82: + αὐτοῦ 19 ψυχῇ + αὐτοῦ 19 108 >τῆς — ταύτης 82 τοῦτο 108 **4** Χελκία 19 108 93 ναοῦ] οἴκου 93 Κυρίου + καὶ 82 ἐξῆγον 93 κατέκαυσαν 19 82 Κεδροῦ 19 **5** μεζουρὼθ 19 108

23, 3 *Et disposuit testamentum quod inventum est in domo Domini ante conspectum Domini, ire post Dominum et observare... et praecepta eius... scripta in libro isto* Luc 4 *Et mandavit rex... et sacerdotibus secundariis* Luc *Ut eicerent de domo Domini omnia vasa quae fecit ad Baal et Asera et omni militiae caeli* Luc *Et combusit illa foras extra Hierusalem in incendio rivi Cedron. Et sumpsit* Luc 5 *Et conbussit sacerdotes quos constituerant reges Iuda ut incenderent excelsis civitatium Iuda et circa Hierusalem; incendebant Baali et soli et lunae et omni militiae caeli* Luc

[6] καὶ ἐξήνεγκε τὸ ἄλσος τῆς Ἀσηρὼθ ἐξ οἴκου Κυρίου ἔξω τῆς
Ἰερουσαλὴμ εἰς τὸν χειμάρρουν Κεδρὼν καὶ κατέκαυσεν αὐτὰ ἐν
τῷ χειμάρρῳ Κεδρὼν καὶ ἐλέπτυνεν ὡς χνοῦν, καὶ ἔρριψε τὸν
χνοῦν εἰς τοὺς τάφους τῶν υἱῶν τοῦ λαοῦ. [7] καὶ καθεῖλε τὸν
οἶκον τῶν καδησεὶν τὸν ἐν οἴκῳ Κυρίου, ἐν ᾧ αἱ γυναῖκες ὕφαινον
⌈⌋ ἐκεῖ ⌈στολὰς τῷ ἄλσει.⌋ [8] καὶ ἐξήγαγε πάντας τοὺς ἱερεῖς ἐκ πό-
λεων Ἰούδα, καὶ ἐμίανε πάντα τὰ ὑψηλά, οὗ ἐθυμίων ἐκεῖ οἱ
ἱερεῖς, ἀπὸ Γαβαὰ καὶ ἕως Βηρσάβεε. καὶ καθεῖλε τὸν οἶκον τῶν
ὑψηλῶν τὸν παρὰ τῇ θύρᾳ τῆς πύλης Ἰωσῆε ἄρχοντος τῆς πό-
λεως τὸν ὄντα ἐξ ἀριστερῶν ἀνδρὸς εἰσπορευομένου τὴν πύλην
⌈ τῆς πόλεως, πύλην ἐκκεκεντημένων. [9] ⌈πλὴν οὐκ ἀνέβησαν οἱ
ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν πρὸς τὸ θυσιαστήριον Κυρίου ἐν Ἰερουσαλήμ,
⌋⌈ εἰ μὴ ἔφαγον ἄζυμα ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν.⌋ [10] καὶ ⌈ἐμίανε
τὸ Θαφφὲθ τὸ ἐν φάραγγι υἱοῦ Ἐννόμ, τοῦ μὴ διάγειν ἄνδρα τὸν
⌋ υἱὸν αὐτοῦ καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ ἐν πυρὶ τῷ Μελχόμ.⌋ [11] καὶ
κατέκαυσε τοὺς ἵππους οὓς ἀνέθηκαν βασιλεῖς Ἰούδα τῷ ἡλίῳ ἐν
τῇ εἰσόδῳ οἴκου Κυρίου πρὸς τὸ γαζοφυλάκιον Ναθὰν εὐνούχου
τοῦ βασιλέως τοῦ ἐν φαρουρείμ· καὶ τὸ ἅρμα τοῦ ἡλίου κατέκαυ-
σεν ἐν πυρὶ ἐν τῷ οἴκῳ Ὤν ὃν ᾠκοδόμησαν βασιλεῖς Ἰσραὴλ
ὑψηλὸν τῷ Βάαλ καὶ πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ. [12] καὶ τὰ θυ-
σιαστήρια ἃ ἦν ἐπὶ τῶν δωμάτων τῶν ὑπερῴων Ἀχὰζ βασιλέως
Ἰούδα, ἃ ἐποίησεν Ἀχάζ, καὶ τὰ θυσιαστήρια ἃ ἐποίησε
Μανασσῆς ἐν ταῖς δύο αὐλαῖς οἴκου Κυρίου, καὶ κατέσπασεν
αὐτὰ ὁ βασιλεὺς καὶ καθεῖλεν αὐτὰ ἐκεῖθεν καὶ ἐξήνεγκεν αὐτὰ
καὶ συνέτριψε, καὶ ἔρριψε τὸν χοῦν αὐτῶν εἰς τὸν χειμάρρουν

6 τῆς 1.°] τῇ Ἀσηρὲθ 82 κατέκαυσαν 82 ἐν τῷ] ἑαυτῶ 82 χνοῦν 1.°] χοῦν 19 108 ἔρριψαν 19 108 χνοῦν 2.°] χοῦν 19 108 93 127 τοῦ λαοῦ] αὐτοῦ 93 7 τῶν] τὸν 19 82 καθησεὶν 82: καδησὶν Tht sed καδησεὶμ Tht^ap τὸν] τοὺς 127 στολὰς] pr τὰς 19 αασει 127 **8** πόλεως 19 108 Βηρσάβεαι 108 82 93: Βηρσάβαιε 127 ὑψηλῶν] πυλῶν ed **10** Ταφέθ Tht τὸ] τῶ 19 διαγαγεῖν 19 83: δεῖν ἄγειν 82 Μελχόλ Tht **11** οὓς] pr καὶ 82 οἴκω 82 Φαρουρίμ Tht cum var Ὤν ὃν] ὃν 82: ὧν 93: ᾧ ed ὀκοδόμησαν 93 πᾶσα 93 **12** καὶ 1.° — ἦν sub — 127 θυσιαστήρια 2.° — ἐποίησε sub — 127 >καὶ 3.° 108 82 >καὶ ἔρριψε 19 108

7 *Quorum mulieres officiabantur ibi ad stolas* Luc **8** *Et coinquinavit sancta, ubi incendebant sacerdotes a Gabae usque de Rasabe, et detraxit excelsos illorum* Luc 11 *Posuerunt reges Iuda* Luc *Conbussit in igne in domo domus, quam aedificaverunt reges Israel excelso illi Baal et omni militiae caeli* Luc **12** *Et sacraria erant supra aedificia superiorum Achas quae fecerit rex Iuda... detraxit rex et expulit illa inde proiecit cineres illorum* Luc

Κεδρών. 13 καὶ τὸν οἶκον τὸν ἐπὶ προσώπου Ἰερουσαλὴμ τὸν ἐκ
δεξιῶν τοῦ ὄρους Ἀμεσσοάθ, ὃν ᾠκοδόμησε Σολομῶν βασιλεὺς
Ἰσραὴλ τῇ Ἀστάρτῃ βδελύγματι σιδωνίων καὶ τῷ Χαμὼς προσο-
χθίσματι Μωὰβ καὶ τῷ Μολὸχ βδελύγματι υἱῶν Ἀμμών, ἐμίανεν
ὁ βασιλεύς. 14 καὶ συνέτριψε τὰς στήλας καὶ ἐξέκοψε τὰ ἄλση καὶ
⌜ἔπλησε τοὺς τόπους αὐτῶν ὀστέων ἀνθρώπων.⌟ 15 καί γε τὸ θυ-
σιαστήριον τὸ ἐν Βαιθήλ, τὸ ὑψηλὸν ὃ ἐποίησεν Ἰεροβοὰμ υἱὸς
Ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ, καί γε ἐκεῖνο τὸ θυσιαστήριον
τὸ ὑψηλὸν καθεῖλε, καὶ συνέτριψε τοὺς λίθους αὐτοῦ καὶ ἐλέπτυνεν
ὡς χνοῦν, καὶ κατέκαυσε τὸ ἄλσος. 16 καὶ ἀπέστρεψεν Ἰωσείας
καὶ ἐξένευσε καὶ εἶδε τοὺς τάφους τοὺς ὄντας ἐκεῖ ἐν τῷ ὄρει καὶ
⌜ἀπέστειλε καὶ ἔλαβε τὰ ὀστᾶ ἐκ τῶν τάφων καὶ κατέκαυσε ἐπὶ τὸ
θυσιαστήριον καὶ ἐμίανε τὸ θυσιαστήριον κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου ὃ
ἐλάλησεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἑστάναι Ἰεροβοὰμ ἐπὶ τὸ
θυσιαστήριον ἐν τῇ ἑορτῇ.⌟ καὶ ἐπιστρέψας Ἰωσείας ἦρε τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τὸν τάφον τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ τοῦ
λαλήσαντος τοὺς λόγους τούτους 17 καὶ εἶπεν Τίς ὁ σκόπελος
ἐκεῖνος ὃν ἐγὼ ὁρῶ; καὶ εἶπον αὐτῷ οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως Οὗτος ὁ
τάφος τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ τοῦ ἐληλυθότος ἐκ γῆς Ἰούδα καὶ
λελαληκότος πάντας τοὺς λόγους τούτους οὓς ἐποίησας νῦν ἐπὶ τὸ
θυσιαστήριον τὸ ἐν Βαιθήλ. 18 καὶ εἶπεν Ἰωσείας Ἐάσατε αὐτόν,
μηδεὶς κινησάτω τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ. καὶ ⌜διεσώθη τὰ ὀστᾶ τοῦ
προφήτου τοῦ πρεσβύτου τοῦ κατοικοῦντος ἐν Βαιθὴλ μετὰ τῶν
ὀστῶν τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ τοῦ ἥκοντος ἐξ Ἰούδα καὶ λελαλη-
κότος πάντα τὰ ἔργα ταῦτα ἃ ἐποίησεν Ἰωσείας.⌟ 19 καί γε πάν-
τας τοὺς οἴκους τῶν ὑψηλῶν τοὺς ἐν ταῖς πόλεσι Σαμαρείας, οὓς
ἐποίησαν βασιλεῖς Ἰσραὴλ τοῦ παροργίσαι τὸν Κύριον, καθεῖλεν
Ἰωσείας καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς κατὰ πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησεν ἐν
Βαιθήλ. 20 καὶ ἔθυσε πάντας τοὺς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν τοὺς ὄντας

Κερροάν 93 13 Ἀμεσσώθ 19: Ἀμεσσόθ 108: Ἀβεσσοάθ 82 Σαλομῶν 93 Μολὼχ 19 108 βδελλύγματι 93 14 στήλας] πύλας 82 15 Βεθήλ 82 γε + καὶ 93 127 τὸ θυσιαστήριον post ὑψηλὸν 19 συνέτριψε + ὡς χοῦν 19 χνοῦν] χοῦν 19 108 16 καὶ ἀπέστρεψεν sub — 127 Ἰωσίας 19 108 82 93 >καὶ ἐξένευσε 82 εἶδε] εἰ 19 κατέκαυσε + τὰ ὀστᾶ 19 108 82: + αὐτὰ Tht ἐν 3.° bis scr 108 Ἰωσίας 19 82 93 τοῦ 4.°] τοὺς 82 18 Ἰωσίας 19 108 93 διεσώθη — προφήτου sub — 127 πρεσβυτέρου 19 108 Βεθήλ Tht sed Βαιθήλ Tht^ap εἴκοντος 108 Ἰωσίας 19 108 93 19 τοὺς 2.°] τοῦ 19 108 93 Σαμαρίας 93 Ἰωσίας 19 108 82 93

13 *Quod aedificavit Salomon rex Astarte simulacro Sidoniorum* Luc 16 *Et reversus est Iosias rex et vidit monumenta quae erant ibi in montem* Luc.

ἐκεῖ ἐπὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν, καὶ κατέκαυσεν ὀστᾶ ἀνθρώπων
ἐπ' αὐτᾶ, καὶ ἀπέστρεψεν Ἰωσείας εἰς Ἱερουσαλήμ. 21 καὶ
ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς Ἰωσείας παντὶ τῷ λαῷ λέγων Ποιήσατε τὸ
πάσχα Κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν καθὼς γέγραπται ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς
διαθήκης ταύτης. καὶ ἐποίησαν οὕτως. 22 καὶ οὐκ ἐγένετο κατὰ τὸ
πάσχα τοῦτο ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τῶν κριτῶν οἳ ἔκρινον τὸν Ἰσραήλ,
καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις βασιλέων Ἰσραὴλ καὶ βασιλέων Ἰούδα.
23 ὅτι ἀλλ' ἢ ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τοῦ βασιλέως Ἰωσείου
ἐγένετο τὸ πάσχα τοῦτο τῷ Κυρίῳ ἐν Ἱερουσαλήμ. 24 καί γε τοὺς
ἐγγαστριμύθους καὶ τοὺς γνωστὰς καὶ τὰ θεραφεὶν καὶ τὰ εἴδωλα
καὶ πάντα τὰ προσοχθίσματα τὰ γεγονότα ἐν γῇ Ἰούδα καὶ ἐν
Ἱερουσαλὴμ ἐξῆρεν ὁ βασιλεὺς Ἰωσείας, ἵνα στήσῃ τοὺς λόγους
τοῦ νόμου τοὺς γεγραμμένους ἐπὶ βιβλίου οὗ εὗρε Χελκείας ὁ ἱερεὺς
⌈ ἐν οἴκῳ Κυρίου. 25 ⌈ὅμοιος αὐτῷ οὐκ ἐγένετο βασιλεὺς ἔμπροσθεν
αὐτοῦ, ὃς ἐπέστρεψε πρὸς Κύριον ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ καὶ ἐν ὅλῃ
ψυχῇ αὐτοῦ καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύι αὐτοῦ κατὰ πάντα τὸν νόμον
⌋ Μωσῇ καὶ μετ' αὐτὸν οὐκ ἀνέστη ὅμοιος αὐτῷ.⌋ 26 πλὴν οὐκ ἀπε-
στράφη Κύριος ἀπὸ ὀργῆς θυμοῦ αὐτοῦ τοῦ μεγάλου οὗ ἐθυμώθη
ἐν ὀργῇ αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰούδᾳ ἐπὶ πάντας τοὺς παροργισμοὺς οὓς
παρώργισεν αὐτὸν Μανασσῆς. 27 καὶ εἶπε Κύριος Καί γε καὶ τὸν
Ἰούδαν ἀποστήσω ἀπὸ προσώπου μου καθὼς ἀπέστησα τὸν
Ἰσραήλ, καὶ ἀπώσομαι τὴν πόλιν ταύτην ἣν ἐξελεξάμην, τὴν
Ἱερουσαλήμ, καὶ τὸν οἶκον εἰς ὃν εἶπον Ἔσται τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ.
28 καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωσείου καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ
ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων
Ἰούδα; 29 ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ Ἰωσείου ἀνέβη Φαραὼ Νεχαὼ βασι-
λεὺς Αἰγύπτου ἐπὶ τὸν βασιλέα τῶν ἀσσυρίων ἐπὶ ποταμὸν Εὐ-
φράτην. καὶ ἐπορεύθη Ἰωσείας ὁ βασιλεὺς εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ,
καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν Φαραὼ ἐν Μαγεδδὼ ἐν τῷ ἀπαντῆσαι αὐ-
τὸν αὐτῷ. 30 καὶ ἀνεβίβασαν αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ νεκρὸν ἐκ Μα-
γεδδώ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ

20 Ἰωσείας — ἐνετείλατο (v. 21) sub — 127 Ἰωσίας 19 108 93 **21** Ἰωσίας 19 108 93 τὸ] τῶ 19 **22** τὸ supra lineam 108 **23** Ἰωσίου 19 108 82 93: Ιωσια ed >τὸ 19 108 **24** >τὰ 1.° 19 108 Σεραφεὶμ 82 γῇ] τῶ 19: τῇ 108 >ἐν 2.° 82 Ἰωσίας 19 108 93 βιβλίου] pr τοῦ 19 108 οὗ] οὓς 108 Χελκίας 19 108 93 **25** >βασιλεὺς Tht sed habet in alio loco >ὃς ἐπέστρεψε — Μωσῇ Tht >αὐτοῦ 2.° — ψυχῇ 127* sed habet 127^{mg} >αὐτοῦ 4.° 93 Μωσεῖ 19 αὐτῷ] αὐτοῦ 19 108 **26** πλὴν — Κύριος sub — 127 >Κύριος 19 αὐτοῦ 2.° + ἐν Ἱερουσαλὴμ 19 108 παρόργισεν 93 **27** Κύριος — Ἰούδαν sub — 127 >καὶ 3.° 82 Ιουδα ed ἀπόσομαι 93 >ἣν ἐξελεξάμην τὴν 82 >εἰς 127 **28** Ἰωσίου 19 108 93 **29** Ἰωσίου 19 108 93 ποταμὸν] pr τὸν 19 108 Ἐφράτην 127 Ἰωσίας 19 108 93 καὶ 2.° sub ※ 127 Μαγεδῶ 82 **30** >αὐτὸν 1.° 19 108 Μαγεδῶν 82 >αὐτὸν 2.° 82

τάφῳ αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ, καὶ ἐβασίλευσεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν
Ἰωαχὰζ υἱὸν Ἰωσείου καὶ ἔχρισαν αὐτὸν καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν
ἀντὶ Ἰωσείου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. 31 υἱὸς εἴκοσι καὶ τριῶν ἐτῶν ἦν
Ἰωαχὰζ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ τρίμηνον ἐβασίλευσεν ἐν
Ἰερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἀμιτὰλ θυγάτηρ Ἰερεμίου
ἐκ Λοβεννά. 32 καὶ ἐποίησεν Ἰωαχὰζ τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου
κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ. 33 καὶ μετέστησεν αὐ-
τὸν Φαραὼ Νεχαὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἐν Δεβλαθὰ ἐν γῇ Αἱμὰθ
τοῦ μὴ βασιλεύειν αὐτὸν ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ ἐπέβαλε φόρον ἐπὶ
τὴν γῆν, ἑκατὸν τάλαντα ἀργυρίου καὶ δέκα τάλαντα χρυσίου.
34 καὶ ἐβασίλευσε Φαραὼ Νεχαὼ ἐπ' αὐτοὺς τὸν Ἐλιακεὶμ υἱὸν
Ἰωσείου ἀντὶ Ἰωσείου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐπέθηκεν αὐτῷ ὄνο-
μα Ἰωακείμ. τὸν δὲ Ἰωαχὰζ ἔλαβε καὶ ἀπήγαγεν αὐτὸν εἰς Αἴγυ-
πτον, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ. 35 καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον ἔδωκεν
Ἰωακεὶμ τῷ Φαραώ, πλὴν ἐφορολόγησε τὴν γῆν τοῦ δοῦναι τὸ
ἀργύριον ἐπὶ στόματος Φαραώ· ἀνὴρ κατὰ δύναμιν αὐτοῦ ἔδωκαν
τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον μετὰ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς, δοῦναι αὐτὸ
τῷ Φαραὼ Νεχαώ. 36 υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν Ἰωακεὶμ ἐν τῷ
βασιλεύειν αὐτόν. καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ. καὶ
ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἀμιτὰλ θυγάτηρ Ἰερεμίου ἐκ Λοβεννά. 37
καὶ ἐποίησεν Ἰωακεὶμ τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου κατὰ πάντα
ὅσα ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ.

24, 1 Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀνέβη Ναβουχοδονοσὸρ ἐπὶ τὴν
γῆν, ὁ βασιλεὺς Βαβυλῶνος. καὶ ἐγένετο αὐτῷ Ἰωακεὶμ δοῦλος
τρία ἔτη. καὶ ἐπέστρεψε καὶ ἠθέτησεν ἐν αὐτῷ. 2 καὶ ἀπέστειλεν
ἐπὶ τὸν Ἰωακεὶμ Κύριος μονοζώνους τῶν χαλδαίων
καὶ μονοζώνους Συρίας καὶ μονοζώνους μωαβιτῶν καὶ υἱῶν

αὐτοῦ 2.° — ἐβασίλευσεν sub... 127 ἐν 2.° — ἐβασίλευσεν] καὶ ἔλαβεν 82 Ἀχὰζ 93 Ἰωσίου 19 108 93 Ἰωσείου 2.°] Ἰωσίου 19 108 93: post αὐτοῦ 3.° 82 **31** Ἰωαχὰς 82 Ἀμτὰλ 82: Ἀμειτὰ 127 Ἰηερεμίου 93 Λεωνὰ 82: Λοβνὰ 93: Δοβεννὰ 127 **32** >Ἰωαχὰζ 82 ἐνώπιον] ἐν ὀφθαλμοῖς 82 **33** αὐτὸν + ἐν 82 Νεαχὼ 19 >βασιλεὺς Αἰγύπτου 82 Δεφλαθὰ 19 108: Ῥεβλὰν 82: Δεβααθὰ 127 Ἐμὰθ 82 **34** καὶ 1.° — Νεχαὼ sub... 127 Νεαχὼ 19 υἱοῦ 82 Ἰωσίου 19 108 82 93 Ἰουσίου 2.° 19: Ἰωσίου 108 93 ἐπέθηκαν 82 **35** >πλὴν — Φαραώ 19 εὐφορολόγησε 82 ἔδωκε 82 παρὰ τῶ λαῶ 82 αὐτὸ] > 82: αὐτῶ 93 **36** >ἦν 82 τῆς μητρὸς 19 108 Ἰελδὰφ 82: Ἀμιταὰ 93: Ἀμειτὰλ 127 θυγάτης 19 Ἰερεμίου] Φαὲλ 82: Ἰηερεμίου 93: Ἰηρεμίου 127 Λοβεννὰ] Ῥουβὰ 82 **37** >Ἰωακεὶμ 82 ἐνώπιον] ἐν ὀφθαλμοῖς 82

24, 1 ἐκείναις] αὐτοῦ 82 Ναβουχοδονοσσὸρ 108: Ναβουχοδοσὼρ 82 >ἐπὶ — ὁ 82 ἐγενέθη 82 ὑπέστρεψε 82 **2** καὶ 1.° sub — 127 ἐπὶ 1.° — Κύριος] αὐτῶ τοὺς 82 μονοζώνους 1.°] pr τοὺς 82 >Συρίας — μονοζώνους 19 μονοζώνους 2.°] pr τοὺς 82 Μωὰβ 82: μωαβειτῶν 127 καὶ 4.° + τοὺς μονοζώνους 82

Ἀμμὼν καὶ ἐκ τῆς Σαμαρείας, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς ἐπὶ τὸν
Ἰούδαν τοῦ ἀπολλύειν αὐτὸν κατὰ τὸν λόγον Κυρίου ὃν ἐλάλησεν
ἐν χειρὶ δούλων αὐτοῦ τῶν προφητῶν. 3 πλὴν θυμὸς Κυρίου ἦν ἐπὶ
τὸν Ἰούδαν τοῦ ἀποστῆσαι αὐτὸν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ διὰ πά-
σας τὰς ἁμαρτίας Μανασσῆ κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν. 4 καὶ ἐν
τῷ αἵματι τῷ ἀθῴῳ ᾧ ἐξέχεεν Ἰωακεὶμ καὶ ἐνέπλησε τὴν
Ἰερουσαλὴμ αἵματος ἀθῴου, καὶ οὐκ ἠθέλησε Κύριος τοῦ
ἱλασθῆναι. 5 καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωακεὶμ καὶ πάντα ὅσα
ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν
βασιλέων Ἰούδα; 6 καὶ ἐκοιμήθη Ἰωακεὶμ μετὰ τῶν πατέρων
αὐτοῦ καὶ ἐτάφη ἐν κήπῳ Ὀζὰ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ
ἐβασίλευσεν Ἰωακεὶν υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. 7 καὶ οὐ προσέθετο
ἔτι βασιλεὺς Αἰγύπτου τοῦ ἐξελθεῖν ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ, διότι ἔλαβε
βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἀπὸ τοῦ χειμάρρου Αἰγύπτου ἕως ποταμοῦ
Εὐφράτου πάντα ὅσα ἦν βασιλέως Αἰγύπτου. 8 δέκα καὶ ὀκτὼ
ἐτῶν ἦν Ἰωακεὶν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ τρίμηνον
ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Νεεσθὰν
θυγάτηρ Ἐλλαναθὰν ἐξ Ἰερουσαλήμ. 9 καὶ ἐποίησεν Ἰωακεὶν τὸ
πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ πατὴρ
αὐτοῦ. 10 ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνέβη Ναβουχοδονοσὸρ βασιλεὺς
Βαβυλῶνος εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ ἦλθεν ἡ πόλις ἐν περιοχῇ. 11 καὶ
οἱ παῖδες τοῦ Ναβουχοδονοσὸρ ἐπολιόρκουν αὐτήν, καὶ αὐτὸς
ἐπεκάθητο ἐπὶ τὴν πόλιν. 12 καὶ ἐξῆλθεν Ἰωακεὶν βασιλεὺς Ἰούδα
πρὸς τὸν βασιλέα Βαβυλῶνος, αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ
παῖδες αὐτοῦ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ καὶ οἱ εὐνοῦχοι αὐτοῦ, καὶ
ἔλαβεν αὐτοὺς βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἐν τῷ ὀγδόῳ ἔτει τῆς βασι-

>καὶ 5.° — Σαμαρείας 82 Σαμαρίας 93 ἐπὶ τὸν Ἰούδαν] ἐν γῇ Ἰούδα 82 ἀπολύειν 82 >αὐτὸν 82 τὸν λόγον] τὸ ῥῆμα 19 108 ὃν] ὃ 19 108 δούλων pr τῶν 82 3 >τοῦ 82 ἀποστῆναι 19 108 διὰ — ἁμαρτίας] ἐν ἁμαρτίαις 82 4 ἐν — Ἰωακεὶμ] τὸ αἷμα τὸ ἀθῶον ὃ ἐξέχεεν 82 ἔπλησεν 82 >τοῦ 82 ἱλασθῆναι] ἰασθῆναι 93 5 γεγραμμένα 82 τοῖς βασιλεῦσιν 82 βασιλέων — ἐκοιμήθη (v. 6) sub — 127 6 >καὶ ἐτάφη — πατέρων αὐτοῦ 82 Ἰωακεὶμ 108 127 7 καὶ 1.° — βασιλεὺς sub — 127 >τοῦ 1.° 82 διότι] ὅτι 82 ἕως + τοῦ 19 82 βασιλεὺς] pr τοῦ 82 8 δέκα — ἦν] υἱὸς ὀκτωκαίδεκα Ἰεχονίας 82 Ἰωακεὶν] Ἰωακεὶμ 108 82 127: + υἱὸς ὢν Ἰωακεὶμ 93 Νεεσθὰ 82 Ἐλλαναθὰν] ἐν Νεεσθὰν 19 108 93: ἐν Νεσθὰν 127 9 Ἰωακεὶν] >82 vid: Ἰωακεὶμ 108 127: Ἰωκεὶμ 93 ἐνώπιον] ἐν ὀφθαλμοῖς 82 10 ἐν — ἀνέβη sub — 127 Ναβουχοδονόσσὸρ 108: Ναβουχοδονοσῶρ 82 127 εἰς] ἐν 19 11 Ναβουχοδονοσσὸρ 19 108: Ναβουχοδονοσῶρ 82 ἐκάθητο 82 12 Ἰωακεὶμ 108 82 93 127 >Ἰούδα 19 108 >εὐνοῦχοι αὐτοῦ 127* sed habet 127^{mg} ἔτη 82

24, 8 *Filius decem et octo annorum erat Iechonias filius Ioachim* L91-95

λείας αὐτοῦ. [13] καὶ εἰσῆλθε βασιλεὺς Βαβυλῶνος εἰς τὴν πόλιν καὶ
ἐξήνεγκεν ἐκεῖθεν πάντας τοὺς θησαυροὺς τοὺς ἐν οἴκῳ Κυρίου καὶ
τοὺς θησαυροὺς οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ συνέκοψε πάντα τὰ
σκεύη τὰ χρυσᾶ ἃ ἐποίησε Σολομῶν βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐν τῷ ναῷ
Κυρίου κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου. [14] καὶ ἀπῴκισε τὴν Ἰερουσαλὴμ καὶ
πάντας τοὺς ἄρχοντας καὶ πάντας δυνατοὺς ἰσχύι καὶ πάντα τὸν
λαόν, δέκα χιλιάδας αἰχμαλωσίας, καὶ πάντα τέκτονα καὶ τὸν συγ-
κλείοντα· οὐχ ὑπελείφθησαν πλὴν τῶν πενομένων τοῦ λαοῦ τῆς
γῆς. [15] καὶ μετῴκισε βασιλεὺς Βαβυλῶνος τὸν Ἰωακεὶν εἰς
Βαβυλῶνα, καὶ τὴν μητέρα τοῦ βασιλέως καὶ τὰς γυναῖκας αὐτοῦ
καὶ τοὺς εὐνούχους αὐτοῦ καὶ τοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς ἀπήγαγεν ἐν
ἀποικισμῷ ἐξ Ἰερουσαλὴμ εἰς Βαβυλῶνα. [16] καὶ πάντας ἄνδρας
δυνατούς, ἄνδρας ἰσχύος, ποιοῦντας πόλεμον, ἑπτὰ χιλιάδας, καὶ
τὸν τέκτονα καὶ τὸν συγκλειστὴν χιλίους, τοὺς πάντας δυνατοὺς
ἄνδρας, ἰσχύι ποιοῦντας πόλεμον, ἀπήγαγεν αὐτοὺς βασιλεὺς
Βαβυλῶνος εἰς Βαβυλῶνα. [17] καὶ ἐβασίλευσε βασιλεὺς Βαβυλῶνος
τὸν Ματθανίαν ἀδελφὸν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ, καὶ
ἐπέθηκεν αὐτῷ ὄνομα Σεδεκιά. [18] υἱὸς εἴκοσι καὶ ἑνὸς ἔτους ἦν Σε-
δεκίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν
Ἰερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἀμιτὰλ θυγάτηρ
Ἰερεμίου ἐκ Λοβεννά. [19] καὶ ἐποίησε Σεδεκίας τὸ πονηρὸν
ἐνώπιον Κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν Ἰωακείν, [20] ὅτι ἐπὶ τὸν
θυμὸν Κυρίου ἦν ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ καὶ ἐν τῷ Ἰούδᾳ, ἕως ἐποίησε
καὶ ἀπέρριψεν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ ἠθέτησε Σεδεκίας
ἐν τῷ βασιλεῖ Βαβυλῶνος.

25, [1] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐννάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Σεδεκίου, ἐν
τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ, ἦλθε Ναβουχοδονοσὸρ βασιλεὺς Βαβυλῶνος

13 οἴκου] pr τοῦ 19: pr τοὺς 108 >κατὰ — Κυρίου 82 **14** ἀπώκησε 82 δυνατοὺς] pr τοὺς 108 πάντα + τὰ 19 >τὸν 2.° 82 συνκαθίοντα 93: συνκαείοντα 127 ὑπελήφθη 82 93: ὑπελείφθη ed πενομένου 82 **15** καὶ 1.° sub — 127 μετώκησε 82: μετεκωσισε 93 Ἰωακεὶμ 108 93 127 ευχους 127* sed εὐνούχους 127[c] >ἐν 93 ἀποικισμῷ] scripsi cum ed: ἀπωκισμῶ 19 108 93 127: ἀπικοισμῶ ? 82 vid **16** ἄνδρας] pr τοὺς 82 >βασιλεὺς — βασιλεὺς (v. 17) 82 **17** καὶ ἐβασίλευσε sub — 127 Μεθθανίας Tht sed Ματθανίας Tht[ap] καὶ 2.° — ὄνομα sub ...127 Σεδεκιά — καὶ 1.° (v. 18) sub — 127 Σεδεκίν 19 108 **18** Ἀμειταὰ 127 **19** >Σεδεκίας 82 127 Ἰωακείν scripsi] Ἰωακείμ 127: Ἰακεὶμ 19 108: Ἰωκεὶμ 82 93: Ιοα-κειν ed **20** >ὅτι — ἦν 82 ἐπὶ] ἐν 19 108

25, 1 Καὶ 1.° — ἐννάτῳ sub — 127 ἐνάτω 108 127 βασιλίας 93 Να-βουχοδονοσσὸρ 108 93: Ναβουχοδονοσὼρ 82 >βασιλεὺς 82

25, 1-7 Ἐγένετο, γάρ φησιν, ἐν τῷ ἐννάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Σεδεκίου, ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ, ἐν τῇ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς ἦλθεν Ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς Βαβυλῶνος καὶ

καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐπὶ Ἰερουσαλήμ, καὶ περιεκάθισεν ἐπ᾽
αὐτήν, καὶ περιῳκοδόμησεν ἐπ᾽ αὐτὴν τεῖχος κύκλῳ. 2 καὶ ἦλθεν ἡ
πόλις εἰς συνοχὴν ἕως τοῦ ἑνδεκάτου ἔτους Σεδεκίου τοῦ βασι-
λέως, 3 ἐννάτῃ τοῦ μηνός. καὶ ἐνίσχυσεν ὁ λιμὸς ἐν τῇ πόλει, καὶ
οὐκ ἦν ἄρτος τῷ λαῷ τῆς γῆς. 4 καὶ ἐρράγη ἡ πόλις· καὶ ἐξῆλθεν ὁ
βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταὶ νυκτὸς ὁδὸν πύλης
τῆς ἀναβάσεως ἀνάμεσον τῶν δύο τειχῶν, ἥ ἐστι τοῦ κήπου τοῦ
βασιλέως, καὶ οἱ χαλδαῖοι ἐκύκλουν τὴν πόλιν. καὶ ἐπορεύθησαν
ὁδὸν τὴν ἐπὶ δυσμάς. 5 καὶ κατεδίωξε δύναμις τῶν χαλδαίων ὀπίσω
τοῦ βασιλέως, καὶ κατέλαβον αὐτὸν κατὰ δυσμὰς Ἰεριχώ, καὶ πᾶσα
ἡ δύναμις αὐτοῦ διεσπάρησαν ἀπὸ ἐπάνωθεν αὐτοῦ. 6 καὶ συνέλαβον
τὸν βασιλέα καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα Βαβυλῶνος εἰς
Δεβλαθά, καὶ ἐλάλησε βασιλεὺς Βαβυλῶνος μετὰ Σεδεκίου κρίσιν.
7 καὶ ἔσφαξε τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς
Σεδεκίου ἐξετύφλωσε, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν πέδαις, καὶ ἀπήγαγεν
αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα. 8 καὶ ἐν τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ, ἐννάτῃ τοῦ μη-
νός, οὗτος ἐνιαυτὸς ἐννεακαιδέκατος τῆς βασιλείας Ναβουχοδο-
νοσὸρ βασιλέως Βαβυλῶνος, ἦλθε Ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος,
ὁ ἑστηκὼς ἐνώπιον τοῦ βασιλέως Βαβυλῶνος, εἰς Ἰερουσαλήμ,
9 καὶ ἐνέπρησε τὸν οἶκον Κυρίου καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως
καὶ πάντας τοὺς οἴκους Ἰερουσαλήμ, καὶ πάντα οἶκον μέγαν
ἐνέπρησεν ὁ ἀρχιμάγειρος· 10 καὶ τὸ τεῖχος Ἰερουσαλὴμ καθεῖλεν

περιεκάθησεν 19 αὐτήν + τεῖχος 108 >καὶ 4.° — αὐτὴν 19 ᾠκοδόμησεν ed >ἐπ᾽ 93 127 αὐτῇ 82 127 τεῖχος] στύλω 82 **2** εἰς] ης 93 περιοχὴν 19 108 **3** ἐνάτη 108 93 127 τοῦ — ἐνίσχυσεν sub — 127 τῇ supra lineam 127 **4** >τῶν 82 >δύο 93 τειχῶν] χειτῶν 82 κήπου] τείχους 93 >τοῦ 2.° 127 δυσμαῖς 127 **5** Ἰερειχώ 127 **6** >εἰς Δεβλαθά 93 Δεβλαθά — ἐλάλησε sub — 127 >κρίσιν 93 **7** πέδαις] παῖδες 19 108 93 ἀπήγαγον 82 εἰς Βαβυλῶνα] πρὸς τὸν βασιλέα Βαβυλῶνος 82 **8** πέμπτῳ — μηνός sub — 127 ἐνάτη 108 93 127 Ναβουχοδονοσσὸρ 108: Ναβουχοδονοσῶρ 82 **9** >τοῦ 1.° 127 ὁ ἀρχιμάγειρος sub ※ 127 ἀρχιμάγειρος] ἀρχιμάγηρος 93: + ὁ ἑστηκὼς ἐνώπιον τοῦ βασιλέως **10** tot vers sub ※ 127

πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐπὶ Ἰερουσαλήμ, καὶ περιεκάθισεν αὐτὴν καὶ περιωκοδόμησεν αὐτῇ τεῖχος κυκλόθεν. καὶ ἦλθεν ἡ πόλις εἰς συνοχὴν ἕως τοῦ ἑνδεκάτου ἔτους Σεδεκίου τοῦ βασιλέως, ἐννάτῃ τοῦ μηνός. καὶ ἐνίσχυσεν ὁ λιμὸς ἐν αὐτῇ τῇ πόλει, καὶ οὐκ ἦν ἄρτος τοῦ φαγεῖν τῷ λαῷ. καὶ ἐρράγη ἡ πόλις. Ἐξῆλθε γὰρ ὁ βασιλεύς, φησί, νυκτὸς ὁδὸν πύλης καὶ οἱ χαλδαῖοι ἐκύκλουν τὴν πόλιν. καὶ κατεδίωξε δύναμις τῶν χαλδαίων ὀπίσω τοῦ βασιλέως καὶ κατέλαβον αὐτόν. καὶ συνέλαβον τὸν βασιλέα καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα Βαβυλῶνος, καὶ ἐλάλησεν ὁ βασιλεὺς Βαβυλῶνος μετὰ Σεδεκίου κρίσιν. καὶ ἔσφαξε τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς Σεδεκίου ἐξετύφλωσε καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν πέδαις καὶ ἀπήγαγεν αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα Chr *Ad pop Ant* 49, 193

ἡ δύναμις τῶν χαλδαίων κυκλόθεν, 11 καὶ τὸ καταλειφθὲν τοῦ λαοῦ
ἐν τῇ πόλει καὶ τοὺς προσκεχωρηκότας τῷ βασιλεῖ Βαβυλῶνος καὶ
τὸ κατάλοιπον τοῦ λαοῦ μετῴκισε Ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος.
12 καὶ τῶν πενήτων τοῦ λαοῦ τῆς γῆς ὑπελείπετο ὁ ἀρχιμάγειρος
εἰς ἀμπελουργοὺς καὶ γεωργούς. 13 καὶ τοὺς στύλους τοὺς χαλκοῦς
τοὺς ἐν οἴκῳ Κυρίου καὶ τὰς βάσεις καὶ τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν
τὴν ἐν οἴκῳ Κυρίου συνέκοψαν οἱ χαλδαῖοι, καὶ ἔλαβον τὸν χαλ-
κὸν αὐτῶν καὶ ἀπήνεγκαν εἰς Βαβυλῶνα. 14 καὶ τοὺς λέβητας καὶ
τὰς κρεάγρας καὶ τὰς φιάλας καὶ τὰς θυίσκας καὶ πάντα τὰ σκεύη
τὰ χαλκᾶ ἐν οἷς ἐλειτούργουν ἐν αὐτοῖς, ἔλαβον· 15 καὶ τὰ πυρεῖα
καὶ τὰς φιάλας τὰς χρυσᾶς καὶ ἀργυρᾶς ἔλαβεν ὁ ἀρχιμάγειρος.
16 καὶ τῶν στύλων τῶν δύο καὶ τῶν βάσεων καὶ τῆς θαλάσσης ὧν
ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Σολομῶν ἐν οἴκῳ Κυρίου, ὧν ἔλαβε Ναβου-
ζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος, οὐκ ἦν σταθμὸς τοῦ χαλκοῦ πάντων τῶν
σκευῶν. 17 ὀκτωκαίδεκα πήχεων τὸ ὕψος τοῦ στύλου τοῦ ἑνός, καὶ
τὰ ἐπιθέματα τὰ χαλκᾶ τῶν στύλων, τριῶν πήχεων τὸ ὕψος τοῦ
ἐπιθέματος τοῦ ἑνός, καὶ δίκτυον καὶ ῥοαὶ κύκλῳ τοῦ ἐπιθέματος,
τὰ πάντα χαλκᾶ· καὶ κατὰ τὰ αὐτὰ τῷ στύλῳ τῷ δευτέρῳ ἐπίθεμα
καὶ δίκτυον καὶ ῥοαὶ ἑκατόν. 18 καὶ ἔλαβεν ὁ ἀρχιμάγειρος τὸν Σα-
ραίαν τὸν ἱερέα τὸν πρῶτον καὶ τὸν Σαφανίαν τὸν ἱερέα τὸν δεύτε-
ρον καὶ τοὺς τρεῖς τοὺς φυλάσσοντας τὸν σταθμόν. 19 καὶ ἐκ τῆς
πόλεως ἔλαβεν εὐνοῦχον ἕνα, τὸν καθεστάμενον ἐπὶ τοὺς ἄνδρας
τοὺς πολεμιστάς, καὶ πέντε ἄνδρας τῶν ὁρώντων τὸ πρόσωπον
τοῦ βασιλέως τοὺς εὑρεθέντας ἐν τῇ πόλει, καὶ τὸν Σαφὰν τὸν

κύκλωθεν 19 108 **11** προκεχωρηκότας 108 127 ἀρχιμάγηρος 93 **13** >καὶ 2.° — Κυρίου 82 ἤνεγκαν 93 **14** >καὶ τοὺς λέβητας 93 λέβητας — κρεάγρας sub — 127 λέυητας 108 **15** πυρία 93 ἔλαβεν] pr καὶ 82 **16** ὧν 2.°] ὃν 82 Ναβουρζαδὰν 93 >τοῦ χαλκοῦ 19 σκευῶν + τῶν χαλκῶν 19 **17** ὀκτακαίδεκα 82 >τὰ 2.° 19 108 82 >τὰ 4.° 82 ἑκατόν — ὁ (v. 18) sub — 127 **18** Σαρέα 19: Σαρέαν 108 Σαφανία 19 τρίτους 19 108

13-16 Καὶ τοὺς στύλους τοὺς χαλκοῦς τοὺς ἐν οἴκῳ Κυρίου κατέκοψαν οἱ χαλδαῖοι, καὶ τὰς βάσεις καὶ τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν τὴν ἐν οἴκῳ Κυρίου συνέκοψαν οἱ χαλδαῖοι, καὶ τοὺς λέβητας καὶ τὰς κρεάγρας καὶ τὰς φιάλας καὶ τὰς θυίσκας καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ χαλκᾶ, ἐν οἷς ἐλειτούργουν ἐν αὐτοῖς ἔλαβον, καὶ τὰ πυρεῖα καὶ τὰς φιάλας τὰς χρυσᾶς καὶ ἀργυρᾶς ἔλαβον, καὶ τῶν στύλων τῶν δύο καὶ τῶν βάσεων καὶ τῆς θαλάσσης ἣν ἐποίησεν ὁ Σολομῶν ἐν οἴκῳ Κυρίου, ἔλαβε Ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος Chr *Ad pop Ant* 49, 193 **18** Καὶ ἔλαβεν τὸν Σαρέα τὸν ἱερέα τὸν πρῶτον καὶ τὸν Σαφὰν τὸν ἱερέα τὸν δεύτερον, καὶ τοὺς τρεῖς τοὺς φυλάσσοντας τὸν σταθμόν Chr *Ad pop Ant* 49, 193 *Safania abscondit Dominus vel protectio Domini* Hi *nom* 4 Rg **19-21** Καὶ ἐκ τῆς πόλεως εὐνοῦχον ἕνα τὸν καθεστάμενον ἐπὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς πολεμοῦντας, καὶ πέντε ἄνδρας τοὺς ὁρῶντας τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως,

ἀρχιστράτηγον, καὶ τὸν γραμματέα τοῦ ἄρχοντος τῆς δυνάμεως
τὸν ἐκτάσσοντα τὸν λαὸν τῆς γῆς, καὶ ἑξήκοντα ἄνδρας ἀπὸ τοῦ
λαοῦ τῆς γῆς, τοὺς εὑρεθέντας ἐν τῇ πόλει. 20 καὶ ἔλαβεν αὐτοὺς
Ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος καὶ ἀπήγαγεν αὐτοὺς πρὸς τὸν βασι-
λέα Βαβυλῶνος εἰς Δεβλαθά. 21 καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς βασιλεὺς
Βαβυλῶνος καὶ ἐθανάτωσεν αὐτοὺς ἐν Δεβλαθὰ ἐν γῇ Αἱμάθ, καὶ
ἀπῳκίσθη Ἰούδας ἀπὸ τῆς γῆς αὐτοῦ. 22 καὶ ἐπὶ τὸν λαὸν τὸν κα-
ταλειφθέντα ἐν γῇ Ἰούδα, ὃν κατέλιπε Ναβουχοδονοσὸρ βασιλεὺς
Βαβυλῶνος, κατέστησεν ἐπ' αὐτὸν τὸν Γοδολίαν υἱὸν Ἀχεικὰμ
υἱοῦ Σαφάν. 23 καὶ ἤκουσαν πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς δυνάμεως ὅτι
κατέστησε βασιλεὺς Βαβυλῶνος τὸν Γοδολίαν εἰς Μασσηφά,
Ἰσμαὴλ υἱὸς Ναθανίου καὶ Ἰωνὰν υἱὸς Καρῆε καὶ Σαραίας υἱὸς
Θανεεμμὰθ ὁ Νετωφαθείτης καὶ Ἰεζονείας υἱὸς τοῦ Μαχαθείτου,
αὐτοὶ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῶν, καὶ ἦλθον πρὸς Γοδολίαν εἰς
Μασσηφά. 24 καὶ ὤμοσεν αὐτοῖς Γοδολίας καὶ τοῖς ἀνδράσιν
αὐτῶν καὶ εἶπεν αὐτοῖς Μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν χαλδαίων· καθέστη-
τε ἐν τῇ γῇ καὶ δουλεύσατε τῷ βασιλεῖ Βαβυλῶνος, καὶ καλῶς
ἔσται ὑμῖν. 25 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ, ἦλθεν Ἰσμαὴλ
υἱὸς Ναθανίου υἱοῦ Ἐλεισαμὰ ἐκ τοῦ σπέρματος τῆς βασιλείας,
καὶ δέκα ἄνδρες μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξαν τὸν Γοδολίαν καὶ ἐθα-
νάτωσαν αὐτόν· καὶ τοὺς Ἰουδαίους καὶ τοὺς χαλδαίους τοὺς ὄν-
τας μετ' αὐτοῦ εἰς Μασσηφὰ ἀπέκτεινεν Ἰσμαήλ. 26 καὶ ἀνέστη
πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μικροῦ καὶ ἕως μεγάλου καὶ οἱ ἄρχοντες τῆς δυ-
νάμεως, καὶ εἰσῆλθον εἰς Αἴγυπτον, ὅτι ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώ-
που τῶν χαλδαίων. 27 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τριακοστῷ καὶ ἑβδόμῳ
ἔτει τῆς ἀποικεσίας Ἰωακεὶν βασιλέως Ἰούδα, ἐν τῷ δωδεκάτῳ

20 Ναβουρζαδὰν 93 Δεβλαθά — ἐπάταξεν (v. 21) sub — 127 **21** ἐν 1.°] εἰς 127 Εμαθ ed καὶ 3.° — Ἰούδας sub — 127 ἀπώκισεν 19 108 Ιουδα ed **22** κατέλειπεν 82 Ναβουχοδονοσσὸρ 108: Ναβουχοδονοσὼρ 82 κατέστησεν] pr καὶ 93 >τὸν 93 Ἀχικὰμ 19 93 **23** Γοδολίαν] Γοδολίας 82: + καὶ ἦλθον πρὸς Γοδολίαν ed >εἰς — Ἰωνὰν 82 Ἰσμαὴλ] Ισραηλ ed Ἰωαννὰν 19: Ἰωανὰν 108 υἱὸς 2.°] υἱοῦ 82 Καρίε 19 108 Σαρέας 19 108 Θανεεμμαθὰ 19: Θανεεμὰθ 108 Νετοφατίτης 19 108: Νετωφαθήτις 82: Νετωφαθήτης 93: Νετωφαθιτης ed Ἰεζωνίας 19 93: Ἰεζονίας 108 82 Μαχαθίτου 19 108 **24** καὶ 1.° — Γοδολίας sub — 127 καθέσθητε 127: καθέστατε ed ἡμῖν 82 **25** καὶ 1.° — ἑβδόμῳ sub — 127 Ἰσμαὴλ] Ισραηλ ed Ἐλισαμὰν 19 108 82 >τοὺς χαλδαίους 19 108 εἰς] ἐν 19 108 Ἰσμαὴλ] Ισραηλ ed **26** καὶ 1.° — λαὸς sub — 127 **27** ἔτει] >93: ἔτη 19 82 Ἰωακεὶμ 108

καὶ τὸν Σαφὰν τὸν ἀρχιστράτηγον, καὶ τὸν γραμματέα καὶ ἑξήκοντα ἄνδρας, καὶ ἔλαβεν αὐτοὺς καὶ ἀπήγαγεν αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς καὶ ἐθανάτωσεν αὐτούς Chr *Ad pop Ant* 49, 193

μηνί, ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνός, ὕψωσεν Εὐϊλὰδ Μαρωδὰχ βα-
σιλεὺς Βαβυλῶνος ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῆς βασιλείας αὐτοῦ τὴν κε-
φαλὴν Ἰωακεὶν βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐξήγαγεν αὐτὸν ἐξ οἴκου
φυλακῆς. 28 καὶ ἐλάλησε μετ' αὐτοῦ ἀγαθά, καὶ ἔθηκε τὸν θρόνον
αὐτοῦ ἐπάνω τῶν θρόνων τῶν βασιλέων τῶν μετ' αὐτοῦ ἐν
Βαβυλῶνι. 29 καὶ ἠλλοίωσε τὰ ἱμάτια τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, καὶ
ἤσθιεν ἄρτον διὰ παντὸς ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς
ζωῆς αὐτοῦ. 30 καὶ ἡ ἑστιατορία αὐτοῦ διὰ παντός· ἑστιατορία
ἐδόθη αὐτῷ ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως εἰς λόγον ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ
αὐτοῦ, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ.

Εὐειλὰδ 127 Μαροδὰχ 19 108 Ἰωακεὶμ 108 127 **28** αὐτοῦ 2.°] τοῦ βασιλέως 93 τῶν 2.°] pr καὶ 82 >μετ' αὐτοῦ 2.° 93 **29** ἤλλαξη 19 108 **30** αὐτοῦ 3.° + βασιλειῶν τετάρτης 19 93: + βασιλειῶν δ' 108 127